

لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّ النَّبِيَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ بِغُيُوبِ حَاسِقِي
خَافِرٍ مِنْهَا شَرِبَتْ مَا
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جامع - سنن - الترمذي

tirmizijin
džami'- sunen

TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA

PRIJEVOD I KOMENTAR
PROF. MAHMUT KARALIĆ

KNJIGA

7

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

UDK 297.18

TIRMIZI

Tirmizijina zbirka hadisa = Tirmizijin
Džami'-Sunen / prijevod i komentar Mahmut Karalić.
- 1. izd. - Travnik : Elči Ibrahim-pašina medresa,
1999. - Knj. < 7 > ; 24 cm
Prijevod djela: Tirmizijin Džami'-Sunen. - Tekst
na bos. i arap. jeziku. - Bibliografske i druge
bilješke uz tekst.

Dosadašnji sadržaj:
Knj. 7. - 2009. - 598 str.-

ISBN 9958-9633-0-2 (cjelina)
ISBN 9958-9633-7-1 (knj. 7.)

I. Karalić, Mahmut. -I. et Tirmizi, Ebu Isa
Muhammad vidi Tirmizi

COBISS/BiH-ID 6582278

Na osnovu mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i
sporta broj: 02-15-231/99 od 14. 05. 1999. godine, a na osnovu člana 19. tačka
13. Zakona o porezu na promet proizvoda i zsluga, na ovaj proizvod se
ne plaća porez na promet.

ISBN 9958-9633-7-1

*"U čijem se domu nađe ova zbirka
kao da je u njemu Vjerovjesnik koji govori"*

TIRMIZIJIN DŽAMI'-SUNEN

TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA

SEDMA KNJIGA
PRVO IZDANJE

Prijevod i komentar
PROF. MAHMUT KARALIĆ

Travnik, 2009. godine

Tirmizijin Džami'-Sunen

Naslov originala:

جامع الترمذي، سنن الترمذي

Prijevod i komentar:

MAHMUT KARALIĆ, prof.

Redaktor prijevoda:

dr. BILAL HASANOVIĆ

Recenzenti:

dr. ŠEFIK KURDIĆ

dr. ŠUKIJA RAMIĆ

Lektor:

Prof. dr. Džemaludin Latić

Korektor:

MIDHAT KASAP, prof.

Kompjuterska obrada arapskog teksta:

JASIR KARALIĆ

Tehnički urednik:

MUHAMED ČIČAK

٢٢. وَمِنْ سُورَةِ الْأَنْبِيَاءِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٣٨٩. حَدَّثَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى الْبَغْدَادِيُّ وَالْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ الْأَعْرَجُ بَغْدَادِيٌّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ غَزْوَانَ أَبُو نُوحٍ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ رَجُلًا قَعَدَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي مَمْلُوكَيْنِ يَكْذِبُونِي وَيَخُولُونِي وَيَعْصُونِي وَأَشْتُمُهُمْ وَأَضْرِبُهُمْ فَكَيْفَ أُنَاقِلُهُمْ؟ قَالَ: يُحْسَبُ مَا خَاوَكَ وَعَصَاكَ وَكَذَّبَكَ وَعَقَابَكَ إِيَّاهُمْ فَإِنْ كَانَ عِقَابُكَ إِيَّاهُمْ يَقْدِرُ ذُلُّوهُمْ كَانَ كَفَافًا لَكَ وَلَا عَلَيْكَ. وَإِنْ كَانَ عِقَابُكَ إِيَّاهُمْ دُونَ ذُلِّهِمْ كَانَ فَضْلًا لَكَ. وَإِنْ كَانَ عِقَابُكَ إِيَّاهُمْ فَوْقَ ذُلِّهِمْ اقْتَصَصَ لَهُمْ مِنْكَ الْفَضْلُ. قَالَ فَتَنَحَّى الرَّجُلُ فَجَعَلَ يَبْكِي وَيَهْتِفُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمَّا تَقْرَأُ كِتَابَ اللَّهِ (وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا) الْآيَةَ فَقَالَ الرَّجُلُ: وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَجِدُ لِي وَلِهَؤُلَاءِ شَيْئًا خَيْرًا مِنْ مُفَارَقَتِهِمْ أَشْهَدُكُمْ أَنَّهُمْ أَحْرَارٌ كُلُّهُمْ. قَالَ أَبُو عِيْسَى: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَزْوَانَ وَقَدْ رَوَى أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَزْوَانَ هَذَا الْحَدِيثَ *

٣٣٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهْيَعَةَ عَنْ دُرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَيْلٌ وَادٍ فِي جَهَنَّمَ يَهْوِي فِيهِ الْكَافِرُ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَبْلَ أَنْ يَبْلُغَ قَعْرَهُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ لَهْيَعَةَ *

٣٣٩١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى الْأُمَوِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَمْ يَكْذِبْ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: قَوْلِهِ (إِنِّي سَقِيمٌ) وَلَمْ يَكُنْ سَقِيمًا وَقَوْلُهُ لِسَارَةَ أُخْتِي وَقَوْلِهِ (بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٣٩٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ وَوَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ وَابْنُ دَاوُدَ قَالُوا أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَوْعِظَةِ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ مَخْشُورُونَ إِلَى اللَّهِ غَرَاءَ غُرْلًا ثُمَّ قَرَأَ (كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدًّا عَلَيْنَا) إِلَى آخِرِ الْآيَةِ. قَالَ: أَوَّلُ مَنْ يُكْسَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِبْرَاهِيمُ. وَإِنَّهُ سَيُؤْتَى بِرِجَالٍ مِنْ أُمَّتِي فَيُؤْخَذُ بِهِمْ ذَاتُ الشَّمَالِ فَأَقُولُ رَبِّ أَصْحَابِي فَيَقَالُ إِنَّكَ لَا تَذَرِي مَا أَخَذْتُوا بِعَذَابِكَ. فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ (وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَتَى الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ

وَأَلَّتْ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ إِنْ تَعَذَّبْنَاهُمْ فَبِأَنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ (الْآيَةُ). فَيَقَالُ هَؤُلَاءِ لَمْ يَزَالُوا مُرْتَكِبِينَ عَمَلِي تَحْتَابُهُمْ مِنْذُ تَارِكْتُهُمْ.

۳۳۹۳. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَاهُ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ النُّعْمَانِ نَحْوَهُ *

22. Iz sure El-Enbija

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3389. ISPRIČALI SU NAM Mudžahid b. Musa el-Bagdadi, Fadl b. Sehl el-A'redž i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Gazvan Ebu Nuh; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd prenijevši od Malika b. Enesa, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše: "**Jednom prilikom neki čovjek sjede ispred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allahov Poslaniče! Ja imam robove koji mi lažu, koji me varaju i koji su mi neposlušni zbog čega ih (često) grdim i tučem, pa kako ću sa njima proći (kod Allaha Uzvišenog)? On reče: Oni će morati položiti račun za ono što su te lagali, što su te varali i što su bili neposlušni prema tebi, a ti ćeš morati položiti račun za to što si ih tukao. Ukoliko tvoja kazna prema njima bude srazmjerna njihovim grijesima, onda će biti uredu; niti ćeš ti nešto njima dugovati, a niti će oni tebi. Ukoliko, pak, tvoja kazna prema njima bude manja od njihovih grijeha, to će za tebe biti dobro. Međutim, ukoliko tvoja kazna prema njima bude veća od njihovih grijeha, bit će uzeto od tvojih dobrih djela i dato njima. Čuvši to (dotični) čovjek ode ustranu i počeo plakati i vikati, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Zar ne učimo u Allahovoj Knjizi: *Mi ćemo na Sudnjem danu ispravne terezijske postaviti, pa se nikome krivo neće učiniti.*¹ Čovjek reče: Tako mi Allaha, Allahov Poslaniče, i za mene i za njih je najbolje da se od njih rastavim! Uzimam te za svjedoka da su svi (od danas) slobodni."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Abdur-Rahman b. Gazvana. I Ahmed b. Hanbel je od Abdur-Rahmana b. Gazvana prenio ovaj hadis.

3390. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Musa; kaže: Nas je obavijestio Ibn Lehi'a prenijevši od Derradža, on od Ebu Hejsama, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "*Vejlun je dolina u Džehennemu. U nju će*

¹ *El-Enbija*, 47. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Mi ćemo na Sudnjem danu ispravne terezijske postaviti, pa se nikome krivo neće učiniti; ako nešto bude teško koliko zmo gorušice, Mi ćemo za to kazniti ili nagraditi. A dosta je što ćemo Mi računati ispitivati."

nevjernik padati četrdeset godina dok ne dospije na njeno dno!" Ovaj hadis je garibun. Kao merfu'-hadis nam je poznat samo preko Ibn Lehie.

3391. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Emevi; kaže: Ispričao mi je moj otac; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ishak prenijevši od Ebu Zinada, on od Abdur-Rahmana el-A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ibrahim nije nikada rekao neistinu osim u tri slučaja: Kad je rekao: Ja ću se, evo, razboljeti, a nije se razbolio; kad je rekao za Saru: Moja sestra, i kad je rekao: To je uradio onaj najveći od njih."² Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3392. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Veki', Vehb b. Džerir i Ebu Davud i kazali: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Mugirea b. Nu'mana, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom je održao govor u kome je (između ostalog) rekao: O, ljudi, vi ćete pred Allahom biti proživljeni goli i neobrezani, a onda je proučio: *Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti.*³ On kaže: Prvi koji će se obući na Sudnjem danu bit će Ibrahim. Bit će dovedena jedna skupina od mog ummeta, a potom će biti odvedena u Džehennem! Ja ću reći: Gospodaru, oni su moji sljedbenici, pa će se reći: Ti ne znaš kakve su novotarije uveli poslije tebe! Ja ću (tada) reći ono što će reći dobri rob (Isa, a.s): *I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio, a kad si mi Ti dušu uzeo, Ti si ih jedini nadzirao; Ti nad svima bdiš. Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si.*⁴ Reći će se: Oni su se stalno, od kako si se od njih rastao, stopama svojim vraćali."

² Ibrahim, a.s, je izgovorio tri neistine. Učinio je to isključivo s ciljem odbrane i promocije svoje vjere. Prvu, kad su od njega njegovi savremenici tražili da prisustvuje njihovim obredima, a on, u želji da to ne uradi, baci pogled na zvijezde, pa reče: "Ja ću se, evo, razboljeti", a nije se razbolio. Drugu, kad je za svoju ženu Saru rekao da mu je sestra. Naime, on je sa njom otišao u jednu zemlju kojom je vladao vladar silnik. Pošto je Sara bila izuzetno lijepa, on se poboja da mu je silom ne preotme ako sazna da mu je žena, zato joj reče da kaže da mu je sestra, misleći na sestru po vjeri. Treću, kad je porazbijao njihove kipove i okačio sjekiru o vrat najvećeg od njih. Na upit: Ko je ovo uradio njima, Ibrahim, reče: Ovaj najveći između njih!"

³ *El-Enbija*, 104. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Onoga Dana kad smotamo nebesa kao što se smota list papira za pisanje. Onako kako smo prvi put iz ništa stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti, - to je obećanje Naše. Mi smo doista kadri to učiniti."

⁴ "A kada Allah rekne: O, Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: Prihvatite mene i majku moju kao dva boga uz Allaha! - on će reći: Hvaljen neka si ti! Meni nije prilično da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš; samo Ti jedini sve što je skriveno znaš. Ja sam im samo ono govorio što si mi Ti naredio: Klanjajte se Allahu, i mome i svome Gospodaru! I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio..." (*El-Maida*, 116., 117. i 118. ajet).

3393. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Mugirea b. Nu'mana, slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Prenio ga je Sufjan es-Sevri od Mugirea b. Nu'mana sa sličnim značenjem.

٢٣. وَمِنْ سُورَةِ الْحَجِّ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٣٩٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ ابْنِ جُدْعَانَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ) إِلَى قَوْلِهِ (وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ). قَالَ: أُنْزِلَتْ عَلَيْهِ هَذِهِ آيَةٌ وَهُوَ فِي سَفَرٍ فَقَالَ: أَتَذَرُونَ أَيُّ يَوْمٍ ذَلِكَ؟ فَقَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ذَلِكَ يَوْمٌ يَقُولُ اللَّهُ لَأَدَمُ ابْعَثْ بَعَثُ النَّارِ. فَقَالَ يَا رَبِّ وَمَا بَعَثُ النَّارِ؟ قَالَ: تِسْعُ مِائَةٍ وَتِسْعَةٌ وَتَسْعُونَ إِلَى النَّارِ وَوَاحِدٌ إِلَى الْجَنَّةِ. فَأَلْشَأُ الْمُسْلِمُونَ يَنْكُونُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَارِبُوا وَسَدُّوا فَإِنَّهَا لَمْ تَكُنْ بُيُوتَةً قَطُّ إِلَّا كَانَ بَيْنَ يَدَيْهَا جَاهِلِيَّةٌ. قَالَ فَيُؤْخَذُ الْعَدُوُّ مِنَ الْجَاهِلِيَّةِ فَإِنْ تَمَّتْ وَإِلَّا كَمَلَتْ مِنَ الْمُتَنَافِقِينَ. وَمَا مَخْلُكُكُمْ وَالْأَمَمِ إِلَّا كَمَلَتِ الرَّقْمَةُ فِي ذِرَاعِ الدَّابَّةِ أَوْ كَالشَّامَةِ فِي جَنْبِ الْبَعِيرِ ثُمَّ قَالَ: إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا رُبْعَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَكَبِّرُوا. ثُمَّ قَالَ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَكَبِّرُوا. ثُمَّ قَالَ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ تَكُونُوا نِصْفَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَكَبِّرُوا. قَالَ وَ لَا أَذْرِي قَالَ الثَّلَاثِينَ أَمْ لَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٣٩٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَتَفَاوَتْ بَيْنَ أَصْحَابِهِ فِي السَّيْرِ. فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَوْتَهُ بِهَاتَيْنِ اللَّائِنَتَيْنِ (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ) إِلَى قَوْلِهِ (وَلَكِنْ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ). فَلَمَّا سَمِعَ ذَلِكَ أَصْحَابُهُ حَنُّوا الْمَطْيَ وَعَرَفُوا أَنَّهُ عِنْدَ قَوْلٍ يَقُولُهُ. فَقَالَ هَلْ تَذَرُونَ أَيُّ يَوْمٍ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: ذَلِكَ يَوْمٌ يَنَادِي اللَّهُ فِيهِ آدَمُ قَيْنَادِيهِ رَبُّهُ فَيَقُولُ يَا آدَمُ ابْعَثْ بَعَثُ النَّارِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَمَا بَعَثُ النَّارِ؟ فَيَقُولُ مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تِسْعُ مِائَةٍ وَتِسْعَةٌ وَتَسْعُونَ فِي النَّارِ وَوَاحِدٌ إِلَى الْجَنَّةِ. فَيَبْسُ الْقَوْمُ حَتَّى مَا أَبْذَوْا بِضَاحِكَةٍ. فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي بِأَصْحَابِهِ قَالَ: ااعْمَلُوا وَأَبْشِرُوا فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّكُمْ لَمَعَ خَلِيقَتَيْنِ مَا كَانَتَا مَعَ شَيْءٍ إِلَّا كَثُرَتْهُ. يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَمَنْ مَاتَ مِنْ بَنِي آدَمَ وَبَنِي إِبْلِيسَ. قَالَ: فَسُرِّيَ عَنِ الْقَوْمِ بَعْضُ الَّذِي يَجِدُونَ. فَقَالَ: ااعْمَلُوا وَأَبْشِرُوا

فَوَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ إِلَّا كَالشَّامَةِ فِي جَنْبِ الْبَعِيرِ أَوْ كَالرَّقْمَةِ فِي ذِرَاعِ الدَّابَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٣٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ قَالَ حَدَّثَنِي اللَّيْثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُرْوَةَ ابْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا سُمِّيَ النَّبِيُّ الْعَتِيقُ لِأَنَّهُ لَمْ يَظْهَرْ عَلَيْهِ جَبَازٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

٣٣٩٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ *

٣٣٩٨. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي وَإِسْحَاقُ بْنُ يُونُسَ الْأَزْرَقِيُّ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمِ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمَّا أُخْرِجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ مَكَّةَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ أَخْرَجُوا نَبِيَّهُمْ لِيَهْلِكَنَ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بَيْنَهُمْ ظَلُمُوا وَإِنِ اللَّهُ عَلَىٰ تَصْهِيرِهِمْ لَقَدِيرٌ) الْآيَةُ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: لَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ سَيَكُونُ قِتَالٌ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ وَغَيْرُهُ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنِ

مُسْلِمِ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُسْلِمِ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ مُرْسَلًا وَلَيْسَ فِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

23. Iz sure El-Hadždž

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3394. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ibn Džud'ana, on od Hasana⁵, a on od Imrana b. Husajna da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kad je objavljeno: "O, ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! - do zato što će Allahova kazna strašna biti⁶, ajet mu je (veli Imran b. Husajn) objavljen na putu, upitao: Zna li koji je to dan? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: To je Dan kada će Allah reći Ademu⁷: Izdvoji (od tvojih potomaka) one koji su

⁵ Hasan el-Basri.

⁶ Sura El-Hadždž, 1. i 2. ajet, a koji u cijelosti glase: "O ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! Na dan kad ga doživite svaka dojića će ono što doji zaboraviti, a svaka trudnica će svoj plod pobaciti, i ti ćeš vidjeti ljude pijane, a oni neće pijani biti, već će tako izgledati zato što će Allahova kazna strašna biti."

⁷ Allah dž.š. će to tražiti od Adema zbog toga što je on praotac svih ljudi, a svi će ljudi ili u Džennet ili u Džehennem. Taj omjer će biti devetsto devedeset i devet naspram jednoga, što znači da će istinskih vjernika biti vrlo mali broj.

za Džehennem. Reći će: Gospdaru, koji broj? On će reći: **Devetsto devedeset i devet za Džehennem, a jednog za Džennet!** Kad su to čuli muslimani počeo da plaču, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Budite umjereni i ispravni! Nije poslan nijedan Poslanik, a da prije njegova stanja nije bio period neznanja. Uzet će se, veli on, taj broj iz perioda neznanja, pa ako se iz njega popuni, dobro je, a ako ne, onda će se popuniti munaficima. Vi ste, u odnosu na prijašnje narode, poput crno-bijele pjege na prvoj nozi životinje, ili poput biljega na boku kamile.⁸ Potom reče: Ja se nadam da ćete vi sačinjavati četvrtinu stanovnika Dženneta, na što (prisutni) izgovoriše tekbir. Potom reče: Ja se nadam da ćete vi sačinjavati trećinu stanovnika Dženneta, na što prisutni izgovoriše tekbir. Malo zatim on reče. Ja se nadam da ćete vi sačinjavati polovinu stanovnika Dženneta, na što (prisutni ponovo) izgovoriše tekbir. Imran reče: Nisam siguran je li rekao i dvije trećine ili nije⁹."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁰ Prenesen je sa više seneda od Imrana b. Husajna, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3395. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid¹¹; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Ebu Abdullah, prenijevši od Katadea, on od Hasana¹², a on od Imrana b. Husajna¹³, koji je kazao: "**Bili smo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putu. Dok su putovali, ashabi su bili razmaknuti jedan od drugoga. Tom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podiže glas citirajući ova dva ajeta: "O, ljudi, Gospodara svoga se bojte! Zaista će potres, kada Smak svijeta nastupi, veliki događaj biti! – do: "zato što će Allahova kazna strašna biti!"** Pošto to njegovi ashabi čuše, potjeraše jahaće životinje znajući da im on nešto želi reći. (Pošto završi sa citiranjem), on upita: Zna li koji je to dan? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: To je dan u kome će Allah pozvati Adema. Njegov Gospodar će ga pozvati i reći: Ademe, izdvoji (od tvojih potomaka) one koji su za Džehennem! Reći će: Gospodaru, koji broj? On će reći: Od svake hiljade devetsto devedeset i devet će za Džehennem, a

⁸ Tj. vi ćete, u odnosu na ostale narode, biti malobrojni kao što je malobrojan broj crnih dlaka na prugi prednje noge životinje ili biljegu kamiljeg boka u odnosu na ostale dlake.

⁹ U hadisu koji je Et-Tirmizi zabilježio u ovom djelu u poglavlju: O tome koliko će redova (safova) biti stanovnika Dženneta, od Burejde stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Stanovnika Dženneta će biti sto dvadeset redova; od toga će osamdeset redova biti od mojih sljedbenika, a četrdeset redova od ostalih naroda."

¹⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹¹ Jahja b. Seid el-Kattan.

¹² Hasan el-Basri.

¹³ Imran b. Husajn b. Ubejd b. Halef el-Huzai Ebu Nudžejd poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam u godini u kojoj se dogodila bitka na Hajberu. Bio je kadija Kufe. Umro je u Basri 52. godine po Hidžri.

jednoga za Džennet!¹⁴ Kad to čuše, ljudi padoše u očaj do te mjere da (na njihovim licima) nestade osmijeha. Primijetivši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Radite (dobro) i radujte se, jer tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, vi ćete biti sa stvorenjima koja, sa kim god budu, bit će u većini: Je'džudžom i Me'džudžom i onima koji umru od Ademova i Iblisova potomstva."¹⁵ To malo razvedri ljude, a on nastavi: Radite (dobro) i radujte se jer tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, vi ćete, u odnosu na ostale ljude, biti poput biljega na kamiljem boku ili poput crnobijele pruge na prednjoj nozi životinje." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁶

3396. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Ismail¹⁷ i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdulah b. Salin¹⁸ i kazao: Ispričao mi je Lejs¹⁹, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Halida²⁰, on od Ibn Šihaba, on od Muhammeda b. Urvea b. Zubejra²¹, a on od Abdullaha b. Zubejra koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kjaba je nazvana Bejtul-Atikom zato što više njome neće vladati tiranin."²²

¹⁴ U predaji koju prenos, Ebu Hurejre stoji: "Od svake stotine devedest i devet za Džehennem, a jednoga za Džennet." Kermani smatra da, i ako postoji različitost između predaje Imrana b. Huseina i Ebu Hurejreove, među njima nema kolizije s obzirom da se njima ne aludira na decidan broj nego na to da se ukaže da će broj stanovnika Džehennema u odnosu na stanovnika Dženneta biti nesrazmjerno veći. Neki, ipak, smatraju da se Imranov hadis odnosi na sve stanovnike Zemlje dok se Ebu Hurejreov hadis odnosi na stanovnike Zemlje izuzevši narode Je'džadž i Me'džadž. Neki, pak, smatraju da se Imranov hadis odnosi na sve stanovnike Zemlje dok se Ebu Hurejreov hadis odnosi na slabašnike Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, što znači da će od stanovnika Zemlje svaki hiljaditi dospjeti u Džennet, a od Muhammedovih, a.s., sljedećemuka svaki stot. Ostali će u Džehennem.

¹⁵ Taj će se broj, dakle, popuniti njima.

¹⁶ Bilježe ga: Ahmed b. Hanbel i *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁷ Muhammed b. Ismail b. Jusuf es-Sa'eni Ebu Ismail et-Tirmizi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

¹⁸ Abdulah b. Salin b. Muhammed b. Muslim el-Dzaneni Ebu Sa'ad el-Masri, pisar Lejsov, iskren je prenosilac hadisa, s tim što je prilikom prenošenja hadisa ponegdje iskrivio. Pripadao je desetoj generaciji.

¹⁹ Lejs b. Sa'd b. Abdur-Rahman el-Fihri Ebu Haris el-Masri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, šerijatski pravnik i poznati imam. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je u mjesecu šabanu 175. godine po Hidžri.

²⁰ Abdur-Rahman b. Halid b. Musafir el-Fihri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Bio je namjesnik Egipta.

²¹ Muhammed b. Urve b. Zubejr b. Avvam el-Esed i iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

²² U jednoj predaji stoji: "Kjaba je nazvana Bejtul-Atikom zato što je oslobođena od tirana, glagol *a'teka* znači osloboditi.

Ovaj hadis je hasenun-garibun.²³ Prenesen je preko Zuhrija, Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis.

3397. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavjestio nas je Zuhrija prenijevši od Ukajla, on od Zuhrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

3398. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekil; kaže: Obavjestio nas je Ebu Ishak b. Jusuf el-Ezrek, prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od A'mesa, on od Muslima el-Betina, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Pošto Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi istjeran iz Mekke, Ebu Bekr reče: Istjeraše svoga Vjerovjesnika da bi bili uništeni! Allah Uzvišeni objavi: *Dopušta se odbrana onima koje drugi napadnu, zato što im se nasilje čini - a Allah je, doista, kadar da ih pomogne*²⁴, a Ebu Bekr reče: **Znao sam da će doći do borbe.**"

Ovaj hadis je hasenun.²⁵ Prenijeli su ga Abdur-rahman b. Mehdi i drugi od Sufjana, on od A'meša, on od Muslima el-Betina, on od Seida b. Džubejra, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u čijem senedu stoje, od Ibn Abbasa, dok su ga mnogi prenijeli od Sufjana, on od A'meša, on od Muslima el-Betina, a on od Seida b. Džubejra kao mursel-hadis ne spomenuvši u senedu Ibn Abbasa.

٢٤. وَمِنْ سُورَةِ الْمُؤْمِنُونَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٣٩٩. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى وَعَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالُوا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ يُونُسَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الرُّبَيْعِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ الْقَارِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ سَمِعَ عِنْدَ وَجْهِهِ كَدَوِيَّ الْحُلِّ فَأُنْزِلَ عَلَيْهِ يَوْمًا فَمَكُنَّا سَاعَةً فَسَرَى عَنْهُ فَاسْتَقْبَلَ الْقَبِيلَةَ وَرَفَعَ يَدَيْهِ وَقَالَ: اللَّهُمَّ رِذَاً وَلَا تَقْصِنَا وَأَكْرَمَنَا وَلَا تُهِنَّا وَأَعْظِنَا وَلَا تَحْرِمْنَا وَآتِنَا وَلَا تُؤْتِرْ عَلَيْنَا وَارْضَ عَنَّا ثُمَّ قَالَ أُنْزِلْ عَلَيَّ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَقَامَهُمْ دَخَلَ الْجَنَّةَ ثُمَّ قَرَأَ: (قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ) حَتَّى خَتَمَ عَشْرَ آيَاتٍ

٣٤٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَنَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ يُونُسَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ الْأَوَّلِ سَمِعْتُ بِشَقَّ بْنَ مَتَّصُورٍ يَقُولُ:

²³ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima, i El-Bejheki u djelu *Suabul-Iman*.

²⁴ *El-Hadždž*, 39. ajet.

²⁵ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*

رَوَى أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَعَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ وَإِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ عَنْ يُونُسَ بْنِ سُنَيْمٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الرَّهْزِيِّ هَذَا الْحَدِيثَ وَمَنْ سَمِعَ مِنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ قَبْلَهُمْ إِنَّمَا يَذْكُرُونَ فِيهِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ وَنَعَصَهُمْ مَا يَذْكُرُ فِيهِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ وَمَنْ ذَكَرَ فِيهِ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ فَهُوَ أَصَحُّ وَكَرَّ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ رُبَّمَا ذَكَرَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ وَرُبَّمَا لَا يَذْكُرُهُ.

٣٤٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عَدَةَ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ الرُّبَيْعَ بَنَتَ النَّضَرَ ابْنَتَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ أَهْلُ الْحَارِثِ بْنِ سُرَّاقَةَ أَصِيبَ يَوْمَ بَدْرٍ أَصَابَهُ سَهْمٌ غَرِبَ فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: أَخْبَرَنِي عَنْ حَارِثَةَ لَنْ كَانَ أَصَابَ حَيْرًا احْتَسَنْتُ وَصَنَرْتُ وَإِنْ لَمْ يُصَبِّ الْخَيْرَ اجْتَنَدْتُ فِي الدُّعَاءِ. فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ: يَا أُمَّ حَارِثَةَ إِنَّهَا حَنَانٌ فِي جَنَّةٍ وَإِنَّ ابْنَكَ أَصَابَ الْفِرْدَوْسُ الْأَعْلَى وَالْفِرْدَوْسُ رَتْوَةُ الْجَنَّةِ وَأَوْسَطُهَا وَأَفْضَلُهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ *

٣٤٠٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ مِقْوَلٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ وَهْبِ بْنِ أَبِي الْهَيْثَمِ أَنَّ عَائِشَةَ رَوَتْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ (وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ) قَالَتْ عَائِشَةُ: أَهْلُ الَّذِينَ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَسْرِقُونَ؟ قَالَ: لَا يَا بَنَتَ الصَّدِيقِ. وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ أَنْ لَا يُقْبَلَ مِنْهُمْ. أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ. وَرَوَى هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ هَذَا *

٣٤٠٣. حَدَّثَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ بْنُ يَزِيدَ أَبِي شَخَاعٍ عَنْ أَبِي السَّمْحِ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: (وَهُمْ فِيهَا كَالْحُحُونِ) قَالَ تَشْوِيهِ النَّارُ فَتَقْلَصُ شَفَتُهُ الْعَالِيَةُ حَتَّى تَبْلُعَ وَسَطَ رَأْسِهِ وَتَسْتَرْخِي شَفَتَهُ السُّفْلَى حَتَّى تَضْرِبَ سُرَّتَهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

24. Iz sure El-Mu'minun U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3399. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Musa, Abd b. Humejd i drugi, isti smisao, i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Junusa b. Sulejma, on od Zuhrija, on od Urvca b. Zubejra, a on od Abdur-Rahmana b. Abdul-Kari'a, koji je kazao Čuo sam Omera b. Hattaba kada veli. "Kada bi Allahovu Postaniku, sallallahu alejhi ve sellem, silazila Objava, kraj

njegova lica bi se čuo glas poput zujanja pčela.²⁶ Jednog dana mu siđe Objava. Mi malo sačekasmo, a kad prestade, on se okrenu prema Kibli, podiže ruke i reče: Allahu, uvećaj nam, a nemoj nam umanjivati! Počasti nas i nemoj nas poniziti! Daj nam, a nemoj nam uskraćivati! Budi nam naklonjen i ne dozvoli da nas drugi nadvladaju! Učini nas da budemo zadovoljni Tobom i da Ti budeš zadovoljan nama! - a onda reče: Objavljeno mi je deset ajeta! Ko bude u skladu sa njima postupao, ući će u Džennet. Potom prouči: Ono što žele - vjernici će postići... dok ne upotpuni deset ajeta."²⁷

3400. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Eban²⁸; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Junusa b. Sulejma, on od Junusa b. Jezida, a on od Zuhrija **po značenju slično prethodnom hadisu.**

Ovo je pouzdanije od prvog hadisa. Čuo sam Ishaka b. Mensura kada kaže: Prenijeli su Ahmed b. Hanbel, Ali el-Medini i Ishak b. Ibrahim od Abdur-Rezzaka, on od Junusa b. Sulejma, on od Junusa b. Jezida, a on od Zuhrija ovaj hadis. Oni što su prije prenijeli hadise od Abdur-Rezzaka u njihovim senedima su spomenuli i: od Junusa b. Jezida. Neki u senedu ne spominju, od Junusa b. Jezida. Oni što su u senedu spomenuli od Junusa b. Jezida, njihov hadis je pouzdaniji. Abdur-Rezzak je u senedu ovog hadisa nekad spominjao Junusa b. Jezida, a nekad nije.

3401. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenijevši od Seida²⁹, on od Katadea, a on od Enesa b. Malika: "Došla je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, Rubej' bint Nadr³⁰, nakon pogibije njenog sina Harisea b. Surake na Bedru, koga je pogodila zalutala strijela i rekla: Obavijesti me o Hariseu! Ako mu je dobro bit ću zadovoljna i (njegov gubitak) ću strpljivo podnijeti³¹, a ako mu nije dobro, angažirat ću se (za njega) dovom.³² Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: O, Hariseova majko! U Džennetu ima više deredža, a tvoj sin je dospio u Firdevs, najvišu, najbolju i najvredniju deredžu u Džennetu." Ovaj Enesov hadis je hasenun-sahihun-garibun.³³

²⁶ Kada bi Allahovu Poslanika, sa, allahu alejhi ve sellem, silazila Objava, ashabi bi često pored njegova lica, čuli nerazumni glas poput glasa zujanja pčela, kroz to za koje bi do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dopirao glas Džibrila koji je samo on čuo. Ovo je samo jedan od načina Objave kojih je bilo više.

²⁷ Prvih deset ajeta sure *El-Mu'munun*.

²⁸ Muhammed b. Eban b. Vezir el-Belhi, Ebu Bekr b. Ibrahim el-Mustemiri pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

²⁹ Seid b. Ebu Arube autor jednog od poznatih *Musneda*.

Rube' a bint Nadr el-Isarija je tetka poznatog ashaba Enesa b. Malika. Ona je ashab

i Buharijevoj predaji ovoga hadisa stoji, "... ako je u Džennetu, bit ću zadovoljna i strpljivo ću podnositi njegov gubitak..."

³⁰ I Buharijevoj predaji stoji, "... ako mi je u Džennetu, angažirat ću se za njega dovom..."

³¹ Bi, ježe ga i E. Buhari i Ibn Hazejm u *Sahihima* i En-Nesai, u *Sunenu*

3402. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Migavel, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Seida b. Vchba, tj. el-Hamdanija³⁴ da je Aiša, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga, kazala: "**Upitala sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za ovaj ajet: *I oni koji od onoga što im se daje udjeljuju, i čija su srca puna straha...***"³⁵ Aiša kaže: Da li se on odnosi na one što piju alkohol i što kradu? Ne, kćeri Es-Siddikova, reče, nego na one što poste, klanjaju i dijele zekat, a strahuju da im to neće biti primljeno. To su oni koji jedva čekaju da učine dobročinstvo i oni u njemu prednjače."

Ovaj hadis je prenesen od Abdur-Rahmana b. Seida, on od Ebu Hazima, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

3403. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah³⁶, prenijevši od Seida b. Jezida Ebu Šudža'a, on od Ebu Semha³⁷, on od Ebu Hejsama, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je o riječima "***I iskešenih zuba će u njemu ostati***"³⁸ kazao: Vatra će mu lice ispeći do te mjere da će mu se gornja usna skupiti do pola glave, a donja otegnuti do pupka." Ovaj hadis je hasenun-garibun sahihun.³⁹

٢٥. وَمِنْ سُورَةِ التَّوْرَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٠٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْسَنٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ مَرْثَدُ بْنُ أَبِي مَرْثَدٍ وَكَانَ رَجُلًا يَحْمِلُ الْأَسْرَى مِنْ مَكَّةَ حَتَّى يَأْتِيَ بِهِمُ الْمَدِينَةَ قَالَ وَكَانَتْ امْرَأَةٌ بَعِيٌّ بِمَكَّةَ يُقَالُ لَهَا عَنَاقُ وَكَانَتْ صَدِيقَةً لَهُ. وَإِنَّهُ كَانَ وَعَدَ رَجُلًا مِنْ أَسَارَى مَكَّةَ بِحَمْلِهِ قَالَ فَحَنَّتْ حَتَّى انْتَهَيْتُ إِلَى ظِلِّ حَانِطٍ مِنْ حَوَاطِطِ مَكَّةَ فِي لَيْلَةٍ مُقَمَّرَةٍ قَالَ فَجَاءَتْ عَنَاقُ فَأَنْصَرَفَتْ سَوَادَ طَلْحٍ بِحَبْلِ الْحَانِطِ فَلَمَّا انْتَهَتْ إِلَيَّ عَرَفْتُ فَقَالَتْ مَرْثَدُ؟ فَقُلْتُ مَرْثَدُ. فَقَالَتْ مَرْحَبًا وَأَهْلًا هُمْ فِتْ عِنْدَنَا اللَّيْلَةَ. قُلْتُ يَا عَنَاقُ حَرَّمَ اللَّهُ

³⁴ Abdur-Rahman b. Vchb je, ustvari, Abdur-rahman b. Seid b. Vej b. el-Hamdanij el-Hajran., pouzdan i prenosilac hadisa. Priopadao je četvrtoj generaciji. On nije zatekao Aisju

³⁵ El-Mu'minin, 60. ajet

³⁶ Abdullah b. Mubarek.

³⁷ Ebu Semh Deradž b. Sem'an es-Schmi

³⁸ El-Mu'minin, 104. ajet, a koji u cijeloj osti glasi: "Vatra će im lica pržiti i iskešenih zuba će u njemu ostati."

³⁹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u Musne'du i Hakim u Mustedreku.

٣٤٠٤. قال: من جحد هذا زاحج يحسن سره من فتعي نسبة وسكت لخدمة فتيت
في كيف رعد فحدثوا حتى قاموا على رأسي فقلوا فقل بولهم على رأسي وغمائم
من عني. قال ثم رجعوا ورجعت إلى صاحبي فحملته وكان رجلاً ثقيلاً حتى انتهت إلى الباذخ
فمككت عنه أكله فجعلت أحمله وبغبي حتى قدمت المدينة فأتيت رسول الله صلى الله عليه
وسلم فقلت يا رسول الله ألكح غناقا مرتين. فأمسك رسول الله صلى الله عليه وسلم فلم يرد
عني شيئاً حتى نزلت (الزاني لا يكره إلا زانية أو مشركة والزانية لا يكرهها إلا زان أو مشرك)
فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا مرنث (الزاني لا يكره إلا زانية أو مشركة والزانية لا
يكرهها إلا زان أو مشرك) فذا تشككها هذا حديث حسن عريق لا تعرفه إلا من هذا لوجه *

٣٤٠٥. حدثنا هذا أخبرنا عبدة بن سليمان عن عبد الملك بن أبي سليمان عن سعيد بن
حبيب قال: سئلت عن المتلاعنين في إمارة مضعب بن الزبير أيفرق بينهما فما دريت ما أقول.
فقلت من مكابي إلى منزل عند الله بن عمر فاستأذنت عليه فقبل لي إله قائل فسمع كلامي فقال
لي: ابن جبير؟ أدخل ما جاء بك إلا حاجة. قال: فدخلت فإذا هو مفترش تردعة رجل له. فقلت يا
أبا عبد الرحمن المتلاعنان أيفرق بينهما؟ فقال: سبحان الله نعم إن أول من سأل عن ذلك فلان بن
فلان أتى النبي صلى الله عليه وسلم فقال يا رسول الله أرايت لو أن أحداً رأى امرأته على
فاحشة كيف يصنع؟ إن تكتم تكتم بامر عظيم. وإن سكنت سكنت على أمر عظيم. فسكت النبي
صلى الله عليه وسلم فلم يحنه فلما كان بعد ذلك أتى النبي صلى الله عليه وسلم فقال: إن الذي
سألتك عنه قد اثبتت به فأقول الله هذه الآيات في سورة الشورى (والذين يؤمنون أزواجهم ولم يكن
لهم شهاداء إلا أنفسهم فشهادة أحدهم أربع شهادات بالله) حتى ختم الآيات قال فدعا الرجل
فتداهن عليه ووعظه وذكره وأخبره أن عذاب الدنيا أهون من عذاب الآخرة. فقال لا والذي بعثك
بالحق ما كذبت عليها. ثم ثنى بالمرأة ووعظها وذكرها وأخبرها أن عذاب الدنيا أهون من عذاب
الآخرة فقالت لا والذي بعثك بالحق ما صدق. فبدأ بالرجل فشهد أربع شهادات بالله إنه لمن
الصادقين والحامسة أن لعنة الله عليه إن كان من الكاذبين ثم ثنى بالمرأة فشهدت أربع شهادات
بالله إنه لمن الكاذبين والحامسة أن غضب الله عليها إن كان من الصادقين ثم فرق بينهما. وفي
الكتاب عن سهل بن سعد وهذا حديث حسن صحيح *

٣٤٠٦. حدثنا سيار أخبرنا محمد بن أبي عدي أخبرنا هشام بن حسان قال حدثني عكرمة
عن ابن عباس: أن هلال بن أمية قذف امرأته عند النبي صلى الله عليه وسلم بشريك بن السخماء
فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: البينة وإلا حدة في طهرتك. قال فقال هلال: يا رسول الله إذا

في سكر فوق البيت يقرأ. فقالت أمي ما جاء بك يا نبيته قالت فاحترتها
 وكرت به جدت فد، هو لم يبلغ منها ما بلغ مني قلت يا نبيته خفي عليك الشان فإنه والله
 نفس كنت امرأة حساء عند رجل بحثها لها صرائر إلا حسنها وقيل فيها فاداهي لم يبلغ منها
 ما بلغ مني. قالت قلت وقد علمه به أبي قالت نعم قلت ورسول الله قال نعم. واستعبرت
 وكنت فسمع أبو بكر صوتي وهو فوق البيت بعز فزل فقال لأمي ما شأنها قالت بعها الذي
 ذكر من شأنها ففاصت عنه فغل. أقسمت عيني يا نبيته ألا رجعت إلى بيتك فرجعت ولقد جاء
 رسول الله صلى الله عليه وسلم بيبي فسال عني حادمي فقالت لا والله ما علمت عليها عينا إلا
 أنها كانت ترقد حتى يدخل الشاة فتأكل حميرها أو عجمتها وأشهرها بعض أصحاحه فقال
 أصدقي رسول الله صلى الله عليه وسلم حتى استقصوا لها فقالت سبحان لله والله ما علمت
 عليها إلا ما يعلم الصانع على نور الذهب الأحمر شلع الأمر دت الرجل الذي قيل لسه فقال
 سبحان الله والله ما كسفت كفى شيء قط قلت عدتته فقتل شهيدا في سبيل الله. قالت
 وأصبح أنوي عادي فلم ير إلا عادي حتى دخل علي رسول الله صلى الله عليه وسلم وقد صلي
 العصري دخل وقد اكسف أنوي عن يميني وعن شمالي فشهاد النبي صلى الله عليه وسلم
 وحمد الله وأسى عليه ما هو أهله لم قل أما بعد يا عساة لا كتب قارب سوءا أو طمست
 فترني إلى الله من الله بقول النبوة عن عاده قلت وقد جاء امرأة من ابصار وهي حالسة
 بالاب فقتل ألا تستحي من هذه المرأة أن تذكر شيئا فوعظ رسول الله صلى الله عليه وسلم
 فقلت إلى أبي فقلت أحذ قال فداد قول ولعلت إلى أبي فقلت احسبه قلت أقول مادا
 قالت فمما لم يحسب شهيد فحمدت الله وأبنت عنه ما هو أهله لم قلت أما والله لنرقت
 بكم أبي لم أفعل والله يشهد أبي لصادق ما دلك سامعي عذكم لي لقد نكلستم ونسرت قلوبكم
 ولنرقت أبي قد فعلت والله عني أبي لم فعر سفولن أبي قد باءت به عني نفسها وأبي والله ما
 احذ لي ولكم مثلا قالت والتمست اسم نفقوب فله قدر عنه إلا أنا يوسف حين قال فصبر
 حمس والله لمستعن عني ما تصفون قالت وأبرن على رسول الله صلى الله عليه وسلم من
 ساعه فسكت فرجع عنه وأني لست في سرور في وجهه وهو يسبح حسبه ويقول الشترى يا
 عائشة فقد أنزل الله براءتك قالت فكتب أمه ما كتب عصا فزل لي أنوي فومي إليه فقلت لا
 والله لا أقوم إليه ولا أحمد ولا أحمدكم ولكن أحمد الله الذي برز عني لقد سمعتموه فما
 أنكرتموه ولا غيرتموه وكنت عدتته نقول ما ريب بنت حشر فعصمها الله بدورها فم تقل إلا
 حيرا وأما أخوها حمزة فهكت فيس هلك وكان الذي يتكلم فيه مستطع وحسان أن ثابت

وَالصَّافِقُ عِنْدَ اللَّهِ نَبِيٌّ أُنِيَّ وَهُوَ الَّذِي تَرَى كَثْرَةَ مِنْهُمْ هُوَ وَحَمْنَةُ قَالَتْ فَحَلَفَ أَبُو نَكْرٍ أَنَّهُ لَا يَنْفَعُ
مُسْطَخًا سَدْفُهُ إِذَا قَامَ لِلَّهِ عَالِي هَدَدِ أَمَةٍ (وَلَا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ) يَعْنِي أَبَا نَكْرٍ
(أَنَّهُ يُؤْتُوا) أُولِي الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ (يَعْنِي مُسْطَخًا إِلَى قَوْلِهِ) أَلَا تَحْسَبُونَ
أَنَّهُ يُغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ (قَالَ أَبُو نَكْرٍ بَنِي وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا لَنُحِبُّكَ أَن تَغْفِرَ لَنَا وَعَادِلُهُ
مَا كَانَ بِصَنْعٍ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي حَبِيبٍ هَمْدَانِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي يُونُسَ عَنْ أَبِي
يَعْقُوبَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَجَاءٍ عَنْ أَبِي خُرَيْبٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَتِيقَةَ عَنْ وَفَائِصِ بْنِ الشَّيْخِ وَعَنْ
أَبِي حَسَنٍ عَنْ أَبِي عَمْرٍاءَ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي حَبِيبٍ هَمْدَانِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي يُونُسَ عَنْ أَبِي

٣٤٠٨ حَدَّثَنَا سِيرَاجُ بْنُ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي يُونُسَ عَنْ أَبِي نَكْرٍ عَنْ
عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَتِيقَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَجَاءٍ عَنْ أَبِي خُرَيْبٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَتِيقَةَ عَنْ وَفَائِصِ بْنِ الشَّيْخِ وَعَنْ
أَبِي حَسَنٍ عَنْ أَبِي عَمْرٍاءَ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي حَبِيبٍ هَمْدَانِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي يُونُسَ عَنْ أَبِي

25. Iz sure En-Nur U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3404. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humaid, kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenjevši od Ubejdullaha b. Ahnesa¹, koji je kazao: Obavijestio me je Amr b. Ša'arb, prenjevši od svoga oca, a on od svoga djeda, koji je kazao: "Bijaše jedan čovjek po imenu Mersed b. Ebu Mers²ش. On je prebacivao zarobljenike iz Mekke u Medinu. U Mekki je (tada) živjela jedna bludnica koja se zvala Anak, a koja mu bijaše prijateljica. On je jednom zarobljeniku iz Mekke obećao da će ga prebaciti. On veli: Pošto jedne mjesječinom obasjane noći stigoh (njegovoj kući), sklonih se u sjenu jednog zida u Mekki. Tada dođe Anak, primijetivši moj osjen pored zida, počeo mi se približavati. Kad pride, prepoznavši me, reče: Mersad? Da, Mersad, odgovorih. Dobro došao, reče, dodi i provedi sa mnom ovu noc. Rekoh: Anak, Allah je zabranio blud! Ona reče: O, stanovnici šatora, ovaj vam čovjek prebacuje vaše zarobljenike. Kad su to čuli, veli on, osmerica me počeoše

¹ Ubejdullah b. Ahnes Ebu Malik e-Hazaz iskra je meres i e-hansa, Ebu Hibban za njega kaže da je prilikom prenošen a hadisa tri jesla. Pri pisanju je sedmo godine jer

² Mersad b. Ebu Mersad e-Gatev je Vjerovjesnikovi, šara i e-ha, ve sellem, ashab koji je među prvima primio islam. Pao je kao šehid još za života Anala ova Peshirka, sallallahu alejhi ve sellem, 3. ili 4. godine po Hidžri.

sljedila. Kako bi prepoznao Handeme⁴² i sklonih se u spriječu u pucinu. Događilo se da su padli sa glave i pomaknuli se. Nije va mokraea ni para izšla iz njega. Allah im na oči stavi koprenu te me ne vidjese. Oni se vratili i kad se vchitja do mog prijatelja ali je se i oboje me. Pucnuli su i izazetio tezak covjek, do mjesta Izhir⁴³. Tu mu sklopi okove i krepnu sa njim polahko dok ga ne dovedoh u Medinu. Otišao do Allahov Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovaput ga upitao: 'Allahov Poslanice, mogla li se oženiti sa Anak? Allahov Poslanice, sadanost alejhi ve sellem usitje i otišao mi ne odgovori dok ne bi rekao: 'Hadi li te treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu.' (Had. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Mesade, ova žena treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, za to se ak žena njem'') (Buhari, Muslim, Tirmidzi, Ibn Hibban, Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3405. Hadis koji je prenio Abdullah b. Mas'ab, reče: 'Abdullah b. Mas'ab je rekao: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: 'Allahov Poslanice, mogla li se oženiti sa Anak? Allahov Poslanice, sadanost alejhi ve sellem usitje i otišao mi ne odgovori dok ne bi rekao: 'Hadi li te treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu.' (Had. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Mesade, ova žena treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, za to se ak žena njem'') (Buhari, Muslim, Tirmidzi, Ibn Hibban, Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3405. Hadis koji je prenio Abdullah b. Mas'ab, reče: 'Abdullah b. Mas'ab je rekao: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: 'Allahov Poslanice, mogla li se oženiti sa Anak? Allahov Poslanice, sadanost alejhi ve sellem usitje i otišao mi ne odgovori dok ne bi rekao: 'Hadi li te treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu.' (Had. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Mesade, ova žena treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, za to se ak žena njem'') (Buhari, Muslim, Tirmidzi, Ibn Hibban, Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3405. Hadis koji je prenio Abdullah b. Mas'ab, reče: 'Abdullah b. Mas'ab je rekao: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: 'Allahov Poslanice, mogla li se oženiti sa Anak? Allahov Poslanice, sadanost alejhi ve sellem usitje i otišao mi ne odgovori dok ne bi rekao: 'Hadi li te treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu.' (Had. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Mesade, ova žena treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, za to se ak žena njem'') (Buhari, Muslim, Tirmidzi, Ibn Hibban, Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3405. Hadis koji je prenio Abdullah b. Mas'ab, reče: 'Abdullah b. Mas'ab je rekao: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: 'Allahov Poslanice, mogla li se oženiti sa Anak? Allahov Poslanice, sadanost alejhi ve sellem usitje i otišao mi ne odgovori dok ne bi rekao: 'Hadi li te treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu.' (Had. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Mesade, ova žena treba da se ženi osim bludnicom ili mnogoboškinjom, a bludnica se treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, za to se ak žena njem'') (Buhari, Muslim, Tirmidzi, Ibn Hibban, Poznat nam je samo sa ovim senedom.

⁴² Handeme je jedno od poznatih brda Mekke.

⁴³ Izhir je mjesto izvan Mekke.

⁴⁴ Ebu A'v. 3, 200, 201, 202, 203, 204.

mnogoboškinjom, a bludnica ne treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu, to je zabranjeno vjernicima.' Ovaj ajet je jezin domaćin i njegovom mladici ili odrasloj ženi uškaru zabranjeno da se oženi bludnicom, kao što se i istom djevojci zabranjuje da se udati se za bludnika.

⁴⁵ Bilježe i drugi hadisi koji su preneli ovaj hadis. Hakim ovaj hadis ocjenjuje vjerodostojnim.

⁴⁶ U vrijeme dok je Mas'ab b. Zubejr bio emir Iraka.

⁴⁷ Abdullah b. Omer je tada živio u Mekki.

ponovo dode Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Ono o čemu sam te pitao, snašlo me, pa je Allah objavio ajet: *U suri En-Nur*¹⁸: "I oni koji okrive svoje žene za blud, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, potvrdit će svoje svjedočenje zakletvom Allahom, i to četiri puta, da zaista, govore istinu, a peti put da ih pogodi Allahovo prokletstvo, ako laže! I ona će kazne biti pošteđena, ako se četiri puta Allahom zakune da on, doista, laže, a peti put da je stigne Allahova srdžba ako on govori istinu!"

Pozvao je čovjeka i proučio mu ih, a onđi ga posavjetovao, podsjetivši ga i obavijestivši da je ovosvjetska kazna mnogo blaza od ahiretske, na što on reče: Ne, tako mi Onoga koji te je s istinom poslao, ja na nju nisam slagao! Potom je pozvao ženu, savjetovao je, podsjetivši je i obavijestivši je da je ovosvjetska kazna mnogo blaza od ahiretske, na što ona reče: Ne, tako mi Onoga koji te je s istinom poslao, on nije rekao istinu! Onda je, veli on, pozvao i razaznao od čovjeka, pa je ovaj svoje svjedočenje potvrdio zakletvom Allahom, i to četiri puta, da, zaista govori istinu, a peti put da ga snade Allahovo prokletstvo, ako laže. Zatim je pozvao ženu pa je i ona svoje svjedočenje potvrdila zakletvom Allahom, i to četiri puta, da on doista laže, a peti put da je stigne Allahova srdžba, ako on govori istinu. Nakon toga ih je razvijeneo."

Na ova tema hadisi su preneseni od Se'ada b. Sa'ada. Ova hadisa sahasenun-sahihun.

3406. ISPRIOČAO NAM JE Banaat b. Omer, koji je rekao: Dovede me Muhammed b. Ebi Ad-Šaze. Objavivši nam ajet: *U suri En-Nur*, ispricao mi je Ikme, potvrdivši da je to istina. Optužio je Hilal b. Umejje Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, svoju suprugu za blud sa Šerikom b. Sahmaom, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Dovedi svjedoke ili će nad tobom biti izvršena kazna, a ako ne dođeš! Hilal će na to: Allahov Poslanice, kada neko od nas vidi čovjeka na svojoj ženi, zar su mu potrebni svjedoci? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi: Ili dovedi svjedoke ili će se nad tobom izvršiti kazna! Hilal reče: Tako mi Onoga koji te je sa istinom poslao, ja sam iskren, Allah će, zaista, u mom slučaju spustiti ono što će me zaštititi od izvršenja kazne. Pa je objavljeno: "I oni koji okrive svoje žene za blud, a ne budu imali drugih svjedoka, nego su samo oni svjedoci, potvrdit će svoje svjedočenje zakletvom Allahom, i to četiri puta, da, zaista, govore istinu, a peti put da ih pogodi Allahovo prokletstvo, ako laže. I ona će kazne biti pošteđena, ako se četiri puta Allahom zakune da on, doista, laže, a peti put da je stigne Allahova srdžba ako on govori istinu!" Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se uputi i posla po njih dvoje. Njih dvoje dodoše. Ustade Hilal b. Umejje i poče svjedočiti, a Vjerovjesnik,

¹⁸ Sura En-Nur, 6. 7. 8. ajet.

sallallahu alejhi ve sellem, reče: Allah zna da jedno od vas laže pa hoće li se koje od vas dvoje pokajati? Potom ustade žena i poče svjedočiti: Kad je bila kod petog; neka je na mene Allahova srdžba ako on istinu govori, rekoše: Pazi, to uzrokuje bolnu patnju! Ona prekide i ponizi se da smo pomislili, veli Ibn Abbas, da će odustati (od prizivanja Allahove srdžbe na sebe), međutim, ona reče: Ne, ne želim da ubuduće osramotim svoju familiju. (Čuvši to), Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Motrite na nju, pa ako dijete koje rodi bude imalo surmelijaste oči, debele butove i oble potkoljenice, ono je Šerika b. Semha. Kad ona rodi takvo dijete, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Da nije prethodne odredbe iz Allahove knjige, ona bi sa nama imala posla!⁴⁹

Ovaj hadis je hasenu-l-garibun. Tako je ovaj hadis Abbad b. Mensur prenio od Ikremea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Puno ga je od Ikremea prenio kao mursel-hadis, ne spomenuvši u njegovu senedu od Ibn Abbasa.

3407. ISPRICA O NAMU Mahmud b. Ga'lan: kaže: Obavijestio nas je Eba Usama, prenjevši od Hisama b. Urvea, koji je kazao: Obavijestio me moj otac, prenjevši od Aise, koja je kazala: Kad je o meni rečeno ono što je rečeno, a o čemu nisam ništa znala, ustao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i u vezi sa mnom održao govor. Izgovorio je Šehadet, zahvalio Allahu i spomenuo tri stvari koje su samo Njemu dostojne, a onda kazao: "Neki su ljudi potvorili moju ženu! Tako mi Allaha, ja kod moje žene nisam primijetio nikad ništa loše. Potvorili su (je) sa čovjekom o kome ja, tako mi Allaha, nisam znao nikad ništa loše! Nije nikada ušao u moju kuću, a da ja nisam bio prisutan, niti sam ikada bio na putu a da on nije bio sa mnom. Tad ustade Sa'd b. Muaz⁵¹ i reče: Dozvoli mi, Allahov Poslaniče, da (one koji su to rekli) pobijemo!⁵² Tad ustade neki čovjek iz plemena Hazredž⁵³, iz čijeg je plemena bila majka Hassana b. Sabita⁵⁴, i reče: Neistinu si kazao, (Sa'de)! Tako mi Allaha, ako i budu oni (koji su to rekli) iz plemena Eys, ti ih ne želiš pobiti da ne bi izazvao nered između Eysa i Hazredža u džamiji! Ja o tome nisam ništa znala. Istog dana uveče izašla sam radi neke svoje potrebe. Sa mnom je bila i Ummu

⁴⁹ Dakle, da nije prethodne odredbe, to ko bi se ženit, koja na sebe nakon što se četiri puta zakane Allahom da neće govoriti laži, peti put prizove srdžbu Allahovu ako je on istina rekao, ne može kazniti, mi o smo nad njom izvrši, precizirana kazna kamenovanja.

⁵⁰ Brieze ga, U. Buhari u *Sunnu*, i Ebu Davud i Ibn Macže u *Sünenima*.

⁵¹ Sa'd b. Muaz je bio poglavica plemena Eys.

⁵² U Buharijevo predaj ovog hadisa stoji: "U koliko bada iz plemena Eys, mi ćemo ih pobiti, a u koliko bada iz plemena Hazredž, ti naredi šta ga sa njima učinimo i mi ćemo tvoju naredbu izvršiti!"

⁵³ U Buharijevom predaju stoji da je ustao Sa'd b. Ubade, poglavica plemena Hazredž.

⁵⁴ Hassan b. Sabita je bio jedan od onih koji su učestvovali u potvori na Aišu. Njegova majka je bila amidžica Sa'da b. Ubadea, poglavice Hazredža.

Mistah.⁵⁵ Ona posrnu i reče: Jadan bio, Mistahu! Majko, zašto grdiš svoga sina?⁵⁶ upitah je. Ona ušutje. Posrnuvši i drugi put, reče: Jadan bio, Mistahu! Majko, zašto grdiš sina? upitah je. Potom posrnu i treći put i reče: Jadan bio, Mistahu! Majko, zbog čega grdiš svoga sina? ponovo je upitah, a ona će na to: Iako mi Allaha, grdim ga zbog tebe!⁵⁷ Zbog čega? upitah, a ona mi opširno ispriča o cijelom slučaju. Zar se to desilo? upitah. Jeste, odgovori ona. Vratila sam se kući zbunjena (veli Aisa) do te mjere da, tako mi Allaha, nisam znala ni zbog čega sam izašla. Pošto se nisam osjećala dobro, rekla sam: Allahov Poslaniče, pošalji me ocu! On me posla sa jednim dječakom. Kad uđoh u kuću, zatekoh Umnu Ruman⁵⁸ u donjem, a Ebu Bekra u gornjem spratu, učio je Kur'an. Majka upita: Što si došla keeri? Ja je o svemu obavijestih i potanko joj ispričah cijeli slučaj. To je ne pogodi, već mi reče: Ne žalosti se zbog toga! Tako mi Allaha, rijetko kad lijepa žena bude među inočama za čovjekom koji je voli, a da joj one ne pozavide i da se o njoj ne priča!⁵⁹ Na nju taj događaj, očito, nije uticao kao što je uticao na mene. Da li, o ovome, zna otac? upitah. Zna, reče ona. A Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Zna i on, reče ona. Rastužih se i zaplakah. Ebu Bekr, koji je na spratu učio Kur'an, čuvši moj glas, side i upita majku: Šta joj je? Pogodilo je ono što je o njoj rečeno, te zbog toga plače. On reče: Zaklinjem te, keeri, da se vratiš svojoj kući, i ja sam se vratila. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dođe do moje sobe i o meni počeo ispitivati moju sluškinju.⁶⁰ Ona reče: Tako mi Allaha, (otkako sam kod nje), o njoj ne znam ništa loše osim to što je (jednom prilikom) zaspala pa je ušla ovca i pojela njeno ukislo tijesto, ili je kazala, tijesto.⁶¹ Ashabi su je otjerali. On će na to: Istinu kaži Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da je više zbog toga ne grde! Subhanallah, reče ona. Tako mi Allaha, o njoj znam samo najbolje kao što zlatar zna sve najbolje o zrnu čistog zlata! Slučaj doprije do čovjeka

⁵⁵ Umni Mistah je Sairat, brat Eba Rehim i Abdalmataib i Aha, Mehar. Njen sin Mistah je jedan od učesnika u potvori na Aišu.

⁵⁶ U Baharu'vel-jedid stoji: "Majko zbog čega grdiš svoga sina? Ona kaže: Učestvovao u potvori na Bedru?"

⁵⁷ U Baharu'vel-jedid stoji: "Zar nisi, eali sta je rekao? A sta je rekao? upitah. Ona reče: Rekao je to i to, i obavijesti me o onima što su me potvorili!"

⁵⁸ Umnu Ruman je Aisa na maku keeri je bile ime. Zeneb Umnu Ruman joj je bio nadimak.

⁵⁹ Majka je mislila da su potvoru na nju iznijele njene inoče.

⁶⁰ A sva sluškinja se zvala Berra. Ona će je kasnije, kako tvrdi Tekradmes-Sebk, kao robinju kupiti i osloboditi je.

⁶¹ U predaji koju biježe Ebu Avane i Et-Tiberan od Maksima stoji da je Aiša na sluškinja Berra kazala: "Otkako sam kod nje, ne znam o ništa lošeg osim to što sam jednog dana skahala ovca i rekla: 'E, da ga pri pazi dok ga popalam čitajući za mogu ispeći.' Ona je zaspala pa je ušla ovca u kuću i pojela tijesto."

se Ebu Bekr, veli Aiša, zakle da više Mistahu⁵ neće pomagati, pa je Allah Uzvišeni objavio ovaj ajet: *Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju tj. Ebu Bekr, da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu Putu rodni kraj svoj napustili, tj. Mistaha, neka im oprostite i ne zamjere! Zar vama ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti? A Allah prašta i samilostan je.* Kad to ču, Ebu Bekr reče: Da, tako mi Allaha! Gospodaru naš, bilo bi nam drago da nam oprostiš, i nastavio je da mu čini ono što mu je činio."

Ovaj hadis H. Sana b. Urvea je hasenan salihun gubun. Prethodni su Jaras b. Jezid, Ma'mer i drugi od Zuhra, on od Urvea b. Zubejra, Seida b. Musereba, Alkamea b. Vekkasa el-Lejsija i Ube dullahe b. Abdulana a on od Ase ovaj hadis a dazem i potpunijem obliku nego što je hadis H. Sana b. Urvea.

3408. ISPRICAO NAM JE BUNDAR kaže Obavještnik nas je Ibn Ebu Ađi, prijatelj od Muhammeda b. Ishaka, on od Abdullaha b. Iba Bekra, on od Amre, i ona od Aise, koja je kazala: "Pošto je objavljeno o mojoj nevinosti, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stade na mimber, spomenu to i prouci iz Kur'ana (č. 24 o potvori). Pošto je to objavljeno, on naredi da se nad dvojicom muškaraca i jednom ženom⁶ (nad potvora) izvrši precizirana kazna." Ova hadis je hasen-kašid.

Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ishaka.

٢٦. وَمِنْ سُورَةِ الْفُرْقَانِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٠٩ ~ ~ ~ ~ ~
 حَسْبُكَ مِنْ لَدُنِّكَ حَسْبُكَ مِنْ لَدُنِّكَ حَسْبُكَ مِنْ لَدُنِّكَ حَسْبُكَ مِنْ لَدُنِّكَ حَسْبُكَ مِنْ لَدُنِّكَ
 وَهُوَ خَلِيفَتِي. قَالَ نَبِيُّكُمْ مَدَدُ. قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَكَانَ حَسْبُكَ أَنْ يَطْعَمَكَ مَعَكَ قَدْرٌ قُلْتَ نَهْ مَدَدُ
 قَالَ: أَنْ تُزَيِّنَ بِخَلِيفَةٍ جَارِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

„Misao o tome nije stvar, nego je jedna takva pomoć, pomoć u ovoj stvari. Ali, to nije stvar, nego je jedna takva pomoć. Na ovom obliku spomenutog ajeta, on nastavi da ga i dalje pomaže.

15. $\alpha \in A$ and β have a $M_{\alpha, \beta}$ in \mathcal{M} . If B is a M -submodule, $S_{\alpha, \beta} m_{\alpha}$

Abdullah b. Ebu Bekra.

Isabel de la Cruz, Ahmed el-Husseini, Mohamed Elbarbary, and Nelson Mandela.

٣٤٩٠ حدثنا عبد الرحمن بن محمد بن حمران سفيان عن عتبة بن ربيعة و
عن أبي هريرة عن عمر بن الخطاب عن عبد الله بن مسعود عن النبي صلى الله عليه وسلم بمثلها هذا حديث حسن صحيح*

[illegible]

٣٤١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ عَنْ وَصِيلٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ
عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَخْوَهُ وَهَكَذَا فِي شُعْبَةَ عَنْ وَصِيلٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ
اللَّهِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شَرْحَبِيلٍ *

26. Iz sure El-Furkan
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3409. ISPRICAO NAM JE BUNDAR, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdī; kaže: Nas je obavijestio Su'fjan¹, prenijevši od Vasilā², on od Ebu Vailā³, on od Amra b. Šurahbila⁴, a on od Abdullaha⁵, koji je kazao: "Rekao sam: Allahov Poslaniče, koji je grijeh najveći? On reče: Da Allahu pripišeš suparnika, a On te stvorio. Rekoh: Koji onda? On reče: Da ubiješ svoje dijete plašeći se da jede s tobom. Rekoh: A koji onda? On reče: Da počiniš blud sa suprugom svoga susjeda." Ovaj hadis je hasenun.

3410. ISPRICAO NAM JE Bundar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman⁷, kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenjevši od Mensura i Ameša, njih dvojica od Ebu Vaila, on od Anra b. Sarahbila, on od Abdullaha, a on

⁶⁹ Sufjan es-Sevri.

¹ Vasil b. Hajjan e -Ande b. el Esgar el-Kuti Bejjat es-Sabiti pouzdanje i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

11 Lbu Vail Sekih b. Seleme e.-Esedi e.-Kafi pouzdan je prenosilac hadisa. On je munađrem, a to znači da je živio u Mirovojepnjakovo, sadalutana atefh, ve sellem vrijeme s t m sto se sa njim nije sastao. Umro je za vrijeme nraeta Omara b. Abdal-Aziza.

⁷² Amr b. Šurahbil el-Hamdani.

Abdullah b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem ashab

⁷⁴ Abdur-Rahman b. Mehdi.

od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷⁵

3411. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Hamejd; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Rebi' Ebu Zejd; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Vasila el-Ahdeba, on od Ebu Vaila, a on od Abdullaha, koji je kazao: "**Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koji je grijeh najveći. On reče: Da Allahu pripišeš suparnika, a On te stvorio, da ubiješ svoje dijete zbog toga što jede s tobom ili tvoju hranu i da poćiniš blud sa suprugom svoga susjeda. A onda je, veli⁷⁶, proučio ovaj ajet: *I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koj, one koje je Allah zabranio ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva, i koji ne bludniče; - a ko to radi, iskusit će kaznu, patnja će mu na onom svijetu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati*⁷⁷."**

Sufjanov hadis od Mensura i A'meša je vjerodostojniji od Šubeovog hadisa od Vasila, jer je on u senedu dodao čovjeka više.⁷⁸

3412. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Masenna; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, prenijevši od Šubea, on od Vasila, on od Ebu Vaila, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Tako je Šu'be prenio od Vasila, on od Ebu Vaila, a on od Abdullaha, i u njegova senedu nije spomenuo od Amra b. Šurahbila.

٢٧. وَمِنْ سُورَةِ الشُّعَرَاءِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤١٣. حَدَّثَنَا أَبُو الْأَشْعَثِ أَحْمَدُ بْنُ لُقْمَةَ مُعَلِّيٌ حَرَمًا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ثَعْلَبِيٌّ

أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةٌ (وَالَّذِينَ عَشِيرَتُكَ الْأَقْرَبِينَ) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا صَفِيَّةُ بِنْتُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ يَا ذِطْمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا، سَتُونِي مِنْ مَالِي مَا شِئْتُمْ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَهَكَذَا رَوَى وَكَيْفٌ وَغَيْرُ وَاحِدٌ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ نَحْوَ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الثَّعْلَبِيِّ وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَيِّدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عَائِشَةَ وَهِيَ ثَابِتٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَتَّاسٍ *

⁷⁵ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

⁷⁶ Abdullah b. Mes'ud

⁷⁷ *El-Furkan*, 68. i 69. ajet.

⁷⁸ To je Amr b. Šurahbil el-Hemdani.

kao mursal hadis je spominjati u sedmici od Aše. Ne ovaj hadis prenesen sa hadisa i od Alije i Ibn Abbasa.

3414. ISPRICAO NAM JE Abu b. Hame d i kazao: Objavljeno me je zekeriya b. Adri: kaže: Objavljeno nas je Ube dullah b. Amr er-Rekki prenosivši od Abdu-Metka b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, a on od Isha b. Harbea, koji je kazao: "Kad je objavljeno: *I opominji rodbinu svoju najbližu*, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je okupio kurejšije i bliže i dalje i rekao: O, skupino Kurejšija, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, skupino Benu Abdulmenafa, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, skupino Benu Kusajja, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, skupino Benu Abdul-Muttaliba, spašavajte se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od vas, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas neku korist pribavim! O, Fatima keeri Muhammedova, spašavaj se od Vatre, jer ja nisam u stanju da od tebe, kod Allaha, kakvu štetu otklonim niti da ti neku korist pribavim! Ti imaš rodbinu, sa njom ću održavati vezu i pomagat ću joj⁸¹." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.⁸²

3415. ISPRICAO NAM JE Ali b. Hadzi: kaže: Objavljeno nas je Sa'ad b. Sijar: prenosivši od Abdu-Metka b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, a on od Isha b. Harbea, a on od Ašev esnaka: sallallahu alejhi ve sellem, **sličan po značenju**.⁸⁴

3416. ISPRICAO NAM JE As'ad b. Isha: kaže: Objavljeno nas je Isha Zeid, prenosivši od Ašev, on od Kasim b. Zulejfa, koji je kazao: ispricao mi je Isha: kaže: "Kad je objavljeno: *I opominji rodbinu svoju najbližu*, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi

⁸¹ Međutim, na budućem svijetu nikome ništa neću moći pomoći.

⁸² Zekerija b. Adri: kaže: Objavljeno nas je Ube dullah b. Amr er-Rekki prenosivši od Abdu-Metka b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, a on od Isha b. Harbea, a on od Ašev esnaka: sallallahu alejhi ve sellem, zadovoljava (makbul). Pripadao je sedmoj generaciji.

⁸⁴ Slično prethodnom hadisu.

Abu b. Hame d i kazao: Objavljeno nas je Sa'ad b. Sijar: prenosivši od Abdu-Metka b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, a on od Isha b. Harbea, a on od Ašev esnaka: sallallahu alejhi ve sellem, pripadao je desetoj generaciji.

Ašev esnaka: sallallahu alejhi ve sellem, pripadao je desetoj generaciji. Na njeguse sumnjalo da je kaderija.

Ašev esnaka: sallallahu alejhi ve sellem, pripadao je desetoj generaciji. Na njeguse sumnjalo da je kaderija i šrija. Pripadao je šestoj generaciji.

1. Mas'ud b. Sa'ad: kaže: Objavljeno nas je Sa'ad b. Sijar: prenosivši od Abdu-Metka b. Umejra, on od Musaa b. Talhe, a on od Isha b. Harbea, a on od Ašev esnaka: sallallahu alejhi ve sellem, asha'o

prste u uši i iz sveg glasa povika: O, sinovi Abdul-Menafovi, evo⁸⁹ neprijateljskog (pljačkaškog) upada."

Ovaj hadis Ebu Musaa je, sa ovim senedom, garibun. Neki su ga prenijeli od Avfa, on od Kasamea b. Zuhejra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis ne spomenuvši u njegovu senedu: od Ebu Musaa, i ovo je pouzdanije.

٢٨. وَمِنْ سُورَةِ النَّملِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤١٧ حَدَّثَنَا سُلَيْمُ بْنُ حُسَيْنٍ عَنْ أَبِي رَوْحٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ سَمِيعَةَ عَنْ عِيْسَى بْنِ يَسَدٍ عَنْ

عِيسَى بْنِ حَمَادٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: تَخْرُجُ الدَّائِلَةُ مَعَهَا خَاتَمُ سُلَيْمَانَ وَعَصَا مُوسَى فَتَحْنُو وَحْدَهُ الْمُؤْمِنُ وَتَخْتَمُ أُنْفُ الْكَافِرِ بِالْخَاتَمِ حَتَّى إِنَّ أَهْلَ الْخَوَانِ لِيَحْتَمِعُونَ وَيَقُولُ هَذَا يَا مُؤْمِنُ وَيَقُولُ هَذَا يَا كَافِرُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَهَذَا رَوَى هَذَا لِحَدِيثٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ

عَنْ هَذَا أَوْجَهُ فِي دَلِيلِ الْإِسْنَادِ. وَفِي أُنْفُ الْكَافِرِ أَيْ أُنْفُ الْكَافِرِ وَخَاتَمُ سُلَيْمَانَ

28. Iz sure En-Neml

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

3417. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Alija b. Zejda, on od Eysa b. Halida, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Pojavit će se životinja (iz zemlje) ", sa njom će

* Kod Arapa je bio običaj da ovakve riječi, odgovara u kada hoće da iz zova pozna nosi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio ih je da bi skupio sinove Abdul Menafove kako bi ih upozorio da taj on kod U zvišenog Allaha ništa neće moći pomoći, nego da se sami trude da se sačuvaju džehennemske vatre.

" Po m shjen u učenjaka: jedan od preaznika Sudnjeg dana je izlazak životinje iz zemlje. U suri En Neml, u 82. ajetu, Allah Uzvišeni kaže: "Tako da de vijet i da oni otuati ka-izjem. Ali čemo uenati da iz zemlje izide jedna životinja koja će im reći da ipak i dokaze Nase nisu i činovati". Ona će, po mišljenju nekih učenjaka, iz zemlje izaći u Mekki. Fahrudin er-Razzi u svome *Et Tefsiru ve-l*. O ovoj životinji se govori sa više aspekata: 1) o njenoj ve ičmi. U edaom hadisu stoji da će ona biti dugačka oko sezaeset aršina, da će joj glava dopirati do oblaka, 2) o njenom opisu. Ibn Džaređz kaže: Imace glavu kao a vola, svinske oči, slonove uši, jelenove rogove, lavla prsa, tigrovu boku, govedi struk, braveci rep, kamilje papke, 3) o načinu njena izaska. Prenosi se od Alije da je kazao da će ona iz zemlje izlaziti tri dana, 4) o mjestu njena izlaska. U pitanje Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome gdje će ta životinja izaći iz zemlje, pa je odgovorio: Izaći će iz najveće

biti Sulejmanov pečat i Musaov štap, pa će na lice vjernika staviti bijeli biljeg, a pečatom popečatiti nevjernikov nos. Ljudi će se okupiti pa će jedan drugom govoriti: Vjerniče, a onaj drugi njemu: Nevjerniče."

Ovaj hadis je hasenun⁹¹ Ovaj je hadis, o životinji iz zemlje, prenesen od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa drugim senedom. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Uamea i Huzejfea b. Usejda.

٢٩. وَمِنْ سُورَةِ الْقَصَصِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤١٨. حَدَّثَنَا سَعِيدٌ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كُنَسَةَ قَالَ، حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ حَرَّمَ أَنْ تُشَجَّعِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَمَهُ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ لَكَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَ لَوْلَا أَنْ تُعَرِّبَنِي بِهَا قُرَيْشٌ أَدَّ مَا يَحْمِلُهُ عَلَيْهِ الْحَرُغُ لَأَفْرَزْتُ بِهَا عَيْتِكَ فَسَارِلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ (إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ شَرِيفٌ لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَزِيدَ بْنِ كُنَسَةَ *

29. Iz sure El-Kasas

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3418. ISPRIČAO NAM JE Bundar, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid⁹², prenjevši od Jezida b. Kejsana koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Hazim el-Ešdže'i, prenjevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, amidži⁹³ rekao: "Reci: Samo je Allah Bog, ja ću ti za to biti svjedok na Sudnjem danu! On reče: Da mi Kurejševići neće prebaciti: Učinio je to iz straha, ja bih to izgovorio. A Allah objavi: *Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi Put onoga koga ti želiš*

džamije, iz Mesdžidal-harama. Neki smatraju da će izaci sa Safa i da će govoriti arapskim jezikom. 5) o broju njenih izlazika. Prenosi se da će se ona pojaviti tri puta. Prvi put u Jemenu, drugi put u pustinji i treći put u Mesdžidal-haramu. Kad se pojavi u Mesdžidal-Haramu, svijet će se od straha razbježati.

⁹¹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i Ibn Madže u *Sunenu*.

⁹² Jahja b. Seid el-Kattan.

⁹³ Ebu Talibu na samrti rekao.

Zar Allah nije naredio dobročinstvo? Tako mi Allaha, ja neću ni jesti ni piti dok ne napustiš svoju vjeru ili ne umrem! On kaže: Kad god bi joj donijeli da jede, morali su joj otvarati usta (i stom joj gurati hranu), pa je objavljen ovaj ajet: *Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali ako te oni budu nagovarali da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj. Meni ćete se svi vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti.*" Ova radijs je hasenan-sahihun.⁹⁸

3420. ISPRICAO NAM IL Mahmud b. Garkan, kaže: Obavijestili su nas Ebu Usama i Abd al b. Bekr es-Selmi, prenjevši od Hatima b. Ebu Sagirea¹, on od Simaka, on od Ebu Saaha, on od Umihane, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je o riječima Uzvišenog: *i na skupovima svojim ono što je najodratnije činite*¹⁰⁰, kazao: Bacali su kamenčiće na stanovnike Zemlje i izigravali se sa njima." Ova hadis je hasenan. ¹ Poznat nam je preko Hatima b. Ebu Sagirea od Simaka.

[illegible]

⁹⁸ Bilješke ga i Ahmed b. Hanbeli, *Musnad*, Masnada *Summa*, ed. by D. Abd. El-Nasir al-Suninni.

"L'Ankeut 29 ajat uku i celost, ehst "S maškicani opet, po arimovni na presede i na skupovni svyti nadodvau te stvar čine, o pravot naroda negova bijaše: Učini da nas Allahova kazna stigne, ako istinu govoriš!"

٣١. وَمِنْ سُورَةِ الرُّومِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٢١. حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ

تَأْتِي عَنْ عَمِيٍّ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّ يَوْمَ كَانَ يَوْمُ بَدْرٍ طَهَّرَ الرُّومَ عَلَى فَارِسٍ وَعُتِبَ ذَلِكَ
الْمُؤْمِنُونَ فَتَرَلُّوا (أَلَمْ غَلَبَ الرُّومَ) لِي قَوْلُهُ (يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرِ اللَّهِ) قَالَ: فَفَرَحَ الْمُؤْمِنُونَ
بِظُهُورِ الرُّومِ عَلَى فَارِسٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ عَمِيٍّ عَنْ
الرُّومِ *

٣٤٢٢. حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ
عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ سَعْدِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي عَمْرٍو عَنْ سَعْدِ بْنِ حَبِيبٍ
أَذَى الْأَرْضِ) قَالَ: غَلَبَتْ وَعُتِبَ أَهْلُ كَانِ الْمُشْرِكُونَ يُحْبُونَ أَنْ يَطْهَرُوا أَهْلُ فَارِسٍ عَلَى الرُّومِ
لَانْتِهَاءِ وَإِيَّاهُمْ أَهْلُ الْأَوْتَانِ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ يُحْبُونَ أَنْ يَطْهَرُوا الرُّومَ عَلَى فَارِسٍ لَانْتِهَاءِ الْكِتَابِ
فَذَكَرُوهُ لَأَبِي بَكْرٍ فَذَكَرَهُ أَبُو بَكْرٍ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا تَنْهَمُ سِغْلَانُونَ. فَذَكَرَهُ
أَبُو بَكْرٍ لَهُمْ فَدَلُّوا: أَحْمَدُ بْنُ سَعْدٍ وَبِشْرُ أَحَدٍ فَأَنْ طَهَّرُوا كَانِ لَكَ كَذَا وَكَذَا وَبِشْرُ صَهْرَتِهِمْ كَانِ لَكُمْ كَذَا
وَكَذَا فَجَعَلَ أَحَدُ حَمْسٍ سَبْعِينَ فَمِنْ طَهَّرُوا فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِنَبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَلَا
حَلَلْتُمْ إِلَى ذُرٍّ قَالَ: أَرَأَيْتَ لَعَشْرٍ قَالَ: أَبُو سَعِيدٍ وَأَنْصَعُ مَا ذُو الْعَشْرِ قَالَ: ثُمَّ طَهَّرَتِ الرُّومُ
بَعْدَ قَالَ فَبَدَّلَ قَوْلَهُ: (أَلَمْ غَلَبَ الرُّومَ) إِلَى قَوْلِهِ: (وَيَوْمَ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ بِنَصْرِ اللَّهِ). قَالَ
سُفْيَانُ: سَمِعْتُ أَهْلَهُمْ طَهَّرُوا عَلَيْهِمْ يَوْمَ بَدْرٍ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ ثُمَّ نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي
عَمْرٍو * حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ
عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ سَعْدِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي عَمْرٍو عَنْ سَعْدِ بْنِ حَبِيبٍ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: نَبِيُّ بَدْرٍ فِي مَدِينَةِ (أَلَمْ غَلَبَ الرُّومَ) أَلَا حَقَّقْتُ يَا أَبَا بَكْرٍ
فَارِسَ أَنْصَعُ مَا شَأْنُ بَدْرٍ سَمِعْتُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا نَوَاحٍ مِنْ حَدِيثِ رِثْمَةَ عَنْ
عَمِيٍّ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ *

٣٤٢٣. حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَمِيٍّ
رَبَدٌ عَنْ عَمْرٍو عَنْ أَبِي بَكْرٍ عَنْ مُكْرَمٍ تَأْتِي عَنْ لَمَّا نَزَلَتْ (أَلَمْ غَلَبَ الرُّومَ) فِي أَذَى
الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سِغْلَانُونَ فِي بَضْعٍ سَبْعِينَ) فَكَانَتْ فَارِسُ يَوْمَ تَرَلَّتْ هَذِهِ الْآيَةُ قَاهِرِينَ
لِلرُّومِ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ يُحْبُونَ ظُهُورَ الرُّومِ عَلَيْهِمْ تَأْتِيهِمْ وَإِيَّاهُمْ أَهْلُ كِتَابٍ وَفِي ذَلِكَ فَسْوَلُ اللَّهِ

تعالى (ويومئذ يفرح الْمُؤْمِنُونَ بِبَصَرِ اللَّهِ يُصَوِّرُ مِنْ نَشَاءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ) وَكَانَتْ قُرَيْشٌ تَحْتُ طَهْوَرِ فَارِسَ لَأَتِيَهُمْ وَأَيُّهُمْ لَسُوا بِأَهْلٍ كِتَابٍ وَلَا أَعْمَادَ بَيْعٍ فَسَاءَ أَتْرَلُ اللَّهُ تَعَالَى هَذِهِ الْآتِيَةُ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ الصَّادِقُ يَصْبِيحُ فِي بَوَاحِي مَكَّةَ (أَلَمْ يَكُنِ الْوُثَمُ فِي أَرْضِ الْإَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَغْلِبُونَ فِي بَضْعِ سَيِّ) قَالَ نَاسٌ مِنْ قُرَيْشٍ لَبِي بَكْرٍ فَذَلِكَ يَتِينَا وَنِيَكُم رَعِمَ صَاحِبَتِ أَنْ الْوُثَمُ سَتَغْلِبُ فَارِسَ فِي بَضْعِ سَيِّ أَوْ تَرَاهُنَّ عَلَى ذَلِكَ قَالَ: نَبِيٌّ وَذَلِكَ قُلُوبُ تَحْرِيْمِ الرُّهَانَ فَارْتَهَنُوا أَبُو بَكْرٍ وَاسْتَشْرَكُوا وَوَضَعُوا الرُّهَانَ وَقَاتُوا لَبِي بَكْرٍ كَمْ جَعَلَ الضُّعْفُ لِلنَّاسِ سَيِّ إِلَى تَسْعِ سَيِّ فَمِمَّا بِيَا وَشَكَ وَسَفَا تَنْتَهِي إِلَيْهِ قَالَ فَسَمِعُوا مِنْهُمْ سَيِّ سَيِّ قَالَ فَمِمَّا السَّيِّ سَيِّ قَالَ أَنْ يَطْهَرُوا فَاحِدَ الشَّرَكُوتِ رَهْنِ أَبِي بَكْرٍ فَمِمَّا دَحَلَتْ السَّنَةُ السَّنَةَ طَهَرَتْ الْوُثَمُ عَلَى فَارِسَ فَعَبَّ الْمُؤْمِنُونَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ سَنَةَ سَيِّ قَالَ لَأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ فِي بَضْعِ سَيِّ وَأَسْلَمَ عِنْدَ ذَلِكَ نَاسٌ كَثِيرٌ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ

31. Iz Sure Er-Rum U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3421. ISPRICAŌ NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami, kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman, prenjeviši od svoga oca, on od Sulemana el-A'meša, on od Atije'a, a on od Ebu Seida, koji je kazao: "Na dan Bitke na Bedru Bizantinci su pobijedeni od Perzijanaca. To začudi vjernike. Tim povodom bi objavljeno: "Elif-lam-mim gulibetir-rum"⁹² (Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijedeni) - do - i tada će se vjernici radovati. I vjernici su se radovali pobjedi Bizantinaca nad Perzijancima." Ova hadisa je sa ovim senedom hasenun garibun - Nasr b. Ali je dobio Galabet Rumu

3422. ISPRICAŌ NAM JE Husein b. Hurajs, kaže: Obavijestio nas je Maavira b. Amr, prenjeviši od Ebu Isnaka el-Fezarija, on od Safana, on od Habiba b. Ebu Amre⁹³, on od Seida b. Džubejra, a on od Ebu Aadaa da je o nječima Uzvišenog. Elif-lam-mim. Gulibetir-Rum fi ednal erdi (Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijedeni. U susjednoj zemlji), kazao: Mnogobošci su željeli da Perzijanci pobijede Bizantince jer su i oni, poput njih, bili

⁹² U ovom hadisu stoji da je Alanay Poslanik, sa glavu a e n ve se m i p u je e sare E-Rum nječ gulibetir-rum i pasiva sa ean nom na g i t i E-Rum je de la ve e na m i n a i a siraeti. Nek sa je, pak, doh sa fethom i akt i vnom znae a i Prva i a e n a e t e e ispravni i argumentovaniji.

¹⁰³ Bilježi ga i El-Bezzar u Musnedu.

¹ Habib b. Ebu Amre e-Kassab Ebu Abdulah el-Hanani e-Kuti pozivao je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

mnogobošci. Muslimani su, pak, željeli da Bizantinci pobijede Perzijance jer su oni bili sljedbenici Knjige. To spomenuše Ebu Bekru, a Ebu Bekr spomenu Allahovu Poslaniku. On reče: Što se tiče njih, oni (Perzijanci) će biti pobijedeni. Ebu Bekr to spomenu mnogobošcima, a oni rekoše: Preciziraj nam vrijeme! Ako u tom vremenu ne budu pobijedeni, dat ćeš nam to i to, a ako budu pobijedeni, mi ćemo tebi dati to i to. Ebu Bekr im precizira vrijeme od pet godina. Međutim, u tom vremenu oni ne pobijediše. To spomenuše Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Što im precizira vrijeme, mislim da je kazao, do deset godina. Seid veli: Riječ *bid'un* označava broj do deset. U tom roku su Bizantinci pobijedili, a on reče: Na to su se odnosile riječi Uzišenog: *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijedeni - do i tada će se vjernici radovati*¹⁰⁵."

Sužan veli: Čuo sam da su ih porazili na dan Batke na Bedru. Ovaj hadis je hasenan-sahih-an-garib. Poznat nam je preko Sužana es-Sevrija od Habiba b. Ebu Amre. Obavijestio nas je Ebu Musa Muhemmed b. Masenna, kaže. Obavijestio nas je Muhemmed b. Halid b. Aseme, kaže. Ispričao mi je Abdullah b. Abdul-Rahman e-Džunehi, kaže. Mene je obavijestio Ibn Sa'd, iz Zuhri, prenjevši od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Utbea, a on od Ibn Abasa, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon njegovog kladičenja mnogobošcima, u vezi sa: *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijedeni*, rekao Ebu Bekru "Ebu Bekre, trebao si biti oprezan! *Bid'un* označava broj od tri do devet." Ovaj hadis je sa ovim senedom preko Zuhri, od Ubejdullaha od Ibn Abasa garib-an-hasan.

3423. ISPRICAO NAM JE Muhemmed b. Ismail kaže Obavijestio nas je Ismail b. Ebu Ueis, kaže. Ispričao mi je Ibn Ebu Zinad, prenjevši, od Ebu Zinada, on od Utbea b. Zubejra, a on od Nara b. Makrema el-Isslenija¹⁰⁶, koji je kazao: "Kad je objavljeno: *Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijedeni. U susjednoj zemlji, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti za nekoliko godina*, Perzijanci su toga dana kada je objavljen ovaj ajet bili pokorili Bizantince. Muslimani su željeli da Bizantinci njih pobijede jer su i oni bili sljedbenici Knjige. Na to se odnose riječi Allaha Uzišenog: *i tada će se vjernici radovati Allahovoj pomoći, - On pomaže kome hoće, On je silan i samilostan*. Kurejševici su se, pak, radovali pobjedi Perzijanaca jer ni oni nisu bili sljedbenici Knjige, niti su vjerovali u proživljenje poslije smrti. Kad je Uzišeni Allah objavio ovaj

¹⁰⁵ *Li Rium* od 1. do 4. ajeta, a koji glase: "Elif-lam-mim. Bizantinci su pobijedeni. U susjednoj zemlji, ali oni će poslije poraza svoga sigurno pobijediti za nekoliko godina - prije, i poslije. Allahov je pomoćnik - tada će se vjernici radovati."

¹⁰⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹⁰⁷ Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, eshab koji je živio do početka Manavijeva hrafeta Ibn Sa'd smatra da on nije bio es-sahab ne Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nego da ih je poslao od Ebu Bekra da se kao prenosioci bio pouzdan Ibn Sa'd ga spominje u prvoj generaciji medinskih učenjaka.

Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ne prodajite robinje pjevačice, niti ih kupujte i ne podučavajte ih (pjesm.)! U trgovini s njima nema nikakva dobra! Dobit za njih je haram! O tome sličnom objavljen je ovaj ajet¹¹⁰: "Ima ljudi koji kupuju priče za razonodu, da bi, ne znajući koliki je to grijeh, s Allahova Puta odvodili i da bi ga predmetom za ismijavanje uzimali. Njih čeka vramna kazna."

Ovaj hadis je garbun. Prenesen je preko Kasima od Lbu Umamea. Kasim je pouzdan, dok je Ali b. Izid slab prenosilac hadisa. To je kazao Muhammed b. Ismail (El-Buhari).

٣٣. وَمِنْ سُورَةِ السَّجْدَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٢٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ

يُنَالٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعْدٍ عَنْ نَسْرِ بْنِ مَرْثٍ أَنَّ هَذِهِ الْأَيَّةَ تَنَادَوْا حَتَّى نَهَضُوا عَنْ الْمَضَاجِعِ وَرَلَتْ فِي الْإِنْتَظَارِ لِمَنْ تَدْعَى الْعَبْدَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ

٣٤٢٦. حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

نَسْرِ بْنِ مَرْثٍ أَنَّ هَذِهِ الْأَيَّةَ تَنَادَوْا حَتَّى نَهَضُوا عَنْ الْمَضَاجِعِ وَرَلَتْ فِي الْإِنْتَظَارِ لِمَنْ تَدْعَى الْعَبْدَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ نَسْرِ بْنِ مَرْثٍ أَنَّ هَذِهِ الْأَيَّةَ تَنَادَوْا حَتَّى نَهَضُوا عَنْ الْمَضَاجِعِ وَرَلَتْ فِي الْإِنْتَظَارِ لِمَنْ تَدْعَى الْعَبْدَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

٣٤٢٧. حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

نَسْرِ بْنِ مَرْثٍ أَنَّ هَذِهِ الْأَيَّةَ تَنَادَوْا حَتَّى نَهَضُوا عَنْ الْمَضَاجِعِ وَرَلَتْ فِي الْإِنْتَظَارِ لِمَنْ تَدْعَى الْعَبْدَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ نَسْرِ بْنِ مَرْثٍ أَنَّ هَذِهِ الْأَيَّةَ تَنَادَوْا حَتَّى نَهَضُوا عَنْ الْمَضَاجِعِ وَرَلَتْ فِي الْإِنْتَظَارِ لِمَنْ تَدْعَى الْعَبْدَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ نَسْرِ بْنِ مَرْثٍ أَنَّ هَذِهِ الْأَيَّةَ تَنَادَوْا حَتَّى نَهَضُوا عَنْ الْمَضَاجِعِ وَرَلَتْ فِي الْإِنْتَظَارِ لِمَنْ تَدْعَى الْعَبْدَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ

وَالْمَرْفُوعُ أَصَحُّ *

¹¹⁰ To je 6. ajet sure Lukman

33. Iz sure *Es-Sedže* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3425. ISPRIČAO NAM JE Abdallah b. Ebu Zjad, kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Abdallah el-Uvejsi¹¹, prenijevši od Sulejmana b. Bilala¹², on od Janjaa b. Seida¹³, a on od Enesa b. Malika, da je u vezi sa ovim ajetom: *Bokovi njihovi se postelja lišavaju*¹⁴, kazao: Objavljen je u vezi sa iščekivanjem namaza koji se zove jacija."¹⁵ Ovaj hadis je hasenun sahihun garibun¹⁶. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3426. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Ebu Zinada, on od Aredža, a on od Ebu Hurejrea, koji ga veže za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: Uzvišeni Allah je rekao: *"Za Moje dobre robove sam pripremio dobrotu kakvu ničije oko nije vidjelo, niti je za nju ičije uho čulo, niti ju je u stanju pojmiti ljudski um. Potvrda tome je u Allahovoj Knjizi: I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju."*¹⁷ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹¹⁸

3427. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan¹⁹, prenijevši od Mutarita b. Tauta i Abdul-Merka, on je Ibn Ebažer, da su čuli Ša'bija kada veli: Čuo sam Mugireu b. Šu'bea kada na mumbera veže za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: *"Upitao je Musa svoga Gospodara, rekavši: Gospodaru! Koji će stanovnik Dženneta imati najnižu deredžu u Džennetu? On reče: Osoba koja će se pojaviti nakon što svi stanovnici Dženneta uđu u Džennet. Reći će joj se: Ulazi! Reći će: Kako da uđem kada su svi zauzeli svoja mjesta i uzeli ono što im pripada? Tad će joj se, veli on, reći: Da li ćeš biti zadovoljna ukoliko budeš imala ono što je imao jedan od dunjalučkih kraljeva? Hoću, bit ću zadovoljna, Gospodaru, odgovorit će. Reći će joj se: Imat*

¹¹ Abdul-Aziz b. Abdallah el-Uvejsi Ebu Kasim el-Medeni, poazdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

¹² Sulejman b. Bilal el-Tejmi, Ebu, Muhammed ili Ebu Ejub el-Medeni, poazdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

¹³ Janjaa b. Seid b. Kajs el-Lasani, Ebu Seida el-Medeni poazdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

¹⁴ *Es-Sedža*, 16. ajet, a koji u čitavosti glasi: *"Bokovi njihovi se postelja lišavaju i oni se Gospodaru svome iz straha i želje klanjaju, a dio onog što im Allahjemo daje liju."*

¹⁵ U predaji ovog hadisa koji bi ježi Ebu Davud u *Sunenu*, a u vezi sa spomenutim ajetom, stoji da su ashabi ustajali i klanjali nafilu od akšama do jacije. Hasan el-Basri smatra da se ovaj ajet odnosi na noćni namaz, nafilu.

¹⁶ Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

¹⁷ *Es-Sedža*, 17. ajet.

¹⁸ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sauihu* i

¹⁹ Sufjan b. Ujejne.

ćeš to i još toliko i još toliko i još toliko!¹²⁰ Reći će: Zadovoljna sam, Gospodaru. Reci će joj se: Imaćeš to i još deset puta toliko! Reći će: Zadovoljna sam, Gospodaru. Tad će joj se reći: Uz to ćeš imati i sve drugo što poželiš i što će te činiti sretnom." Ovaj hadis je hasenan sahihul-¹²¹ Neki su ovaj hadis prenijeli od Sa'bija, a on od Mugire'a, a i ne kao merfu'-hadis. Međutim, merta je vjerodostojan.

٣٤. وَمَنْ سُورَةُ الْأَنْزَابِ *

٣٤٢٨ صَاعِدَ الْجُرَانِي أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ أَخْبَرَنَا قَانُوسُ بْنُ
..... رَأَيْتُ قِيْلَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: (مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِصْرَ
فَلَيْسَ فِي حَوْفِهِ) مَا عَلَى بَدَلِكْ قَالَ قَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِذَا مَرَّ بِحَوْفٍ فَخَطَرَ خَطَرَةً
فَقَالَ السَّافِقُونَ: لَدَيْهِ مِصْرٌ مَعَهُ لَا يَرَى بَأْسَهُ فَمِصْرٌ مَعَكُمْ وَقَلْبًا مَعَهُمْ. فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (مَا جَعَلَ
اللَّهُ لِرَجُلٍ مِصْرَ فِي حَوْفِهِ)

۳۴۲۹ خجسته غدا - خجسته - خجسته - خجسته - خجسته - خجسته - خجسته - خجسته - خجسته - خجسته

[illegible][illegible]

U Masimovoj priči i o ožnadi su stari da je ovaj pet puta pomeo.

¹²¹ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

المُسلّمون فقال اللهم اني ارا اياك ممّا خاء به هؤلاء نعي المُتُركين واعتبر اياك ممّا صنع هؤلاء نعي اصحابه ثم تقدّم فلقاه سعدٌ فقال يا احمى ما فعلت انا معك فلم استطع ان اصنع ما صنع فواحد فيه صنع وثمانون من صرّيد سيف وصعد برُمح ورمية سهم فكنا نقول فيه وفي اصحابه برئت (فمنهم من قصى خدّه ومنهم من ينظُر) قال يريد يعني هذه الآلة. قد حدث حسن السجّية * ثم عمه * من رى نفسه *

٣٤٣٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُسَيْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ شُعْبَةَ بْنِ
عَمْرِو بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ مُوسَى بْنِ صُوحَيْدٍ عَنْ دَحْشَتِ بْنِ عَمْرِو بْنِ مُعَاوِيَةَ قَالَ: أَلَا بُشْرُكَ؟ قُلْتُ: بَلَى قَالَ
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: طُحَّةٌ مِمَّنْ قَصَى نَحْبَهُ.
هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُعَاوِيَةَ بِأَنَّ مِنْ هَذِهِ طُحَّةٌ وَبِمَا رَوَاهُ عَنْ مُوسَى
بْنِ صُوحَيْدٍ عَنْ دَحْشَتِ بْنِ عَمْرِو بْنِ مُعَاوِيَةَ.

٣٤٢٣ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ خَيْرُ تَابِعِينَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ صَلَاحِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عَمْرٍو عَنْ
صَلَاحٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِسْحَاقَ أَنَّ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لِلْأَعْرَابِيِّ حَاجَتُ سَأَلَهُ
عَمَّنْ قَضَى نَحْنَهُ مِنْهُ هُوَ وَكَانُوا لَا يَحْتَرِبُونَ عَلَى مَسَائِلِهِ يُوقَرُونَ وَيَهَابُونَ فَسَأَلَهُ الْأَعْرَابِيُّ
فَاعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فَاغْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فَاغْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ بَيَّيْنَا أَصْلَعْتُ مِنْ نَابِ الْمَسْجِدِ وَعَلِي
ثِيَابُ خَضَرٍ فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَيُّ السَّائِلِ عَمَّنْ قَضَى نَحْنَهُ قَالَ أَمَا
يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ هَذَا مِنْ قَضَى نَحْنَهُ هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ حَدَّثَ أَبُو كُرَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ صَلَاحِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عَمْرٍو عَنْ

[illegible]

٣٤٣٥ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْحُومٍ عَنْ شَيْبَانَ بْنِ أَبِي خَالٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) فَيُ

بِئْتِ أُمُّ سَلَمَةَ قَدَمَا طُفْمَةٍ وَحَسْبًا وَخُسْبِيًّا فَحَلَّلَهُمْ بَكْسَاءَ وَعَلَى حَلْفِ طَهْرِهِ فَحَلَّلَهُ بَكْسَاءَ ثُمَّ قَالَ إِنَّهُمْ هَؤُلَاءِ هَلْ بَيْتِي فَأَذْهَبْ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ وَأَنَا مَعَهُمْ يَا سَيِّدَ اللَّهِ قَالَ أَنْتِ عَلَى مَكْنَثٍ وَأَنْتِ عَلَى خَيْرٍ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا نَوْحُهُ مِنْ حَسَنَاتِ عَصَاءِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ *

٣٤٣٦ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ حَمَادٍ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ
يَزِيدَ عَنْ أَبِي نَسْرٍ مَاتَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَمُرُّ بِبَابِ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ أَتْقَاهَا إِذَا
خَرَجَ إِلَى صَدَاةِ الْفَخْرِ يَقُولُ الصَّدَاةُ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ (أَمَّا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ عَنْ هَذَا نَوْحُهُ بِأَسْفَرِهِ مِنْ حَدِيثِ حَمَادِ بْنِ
سَلَمَةَ وَهُوَ يَدْعُو بِأَسْفَرِهِ مَعْلُومٌ بِأَسْفَرِهِ سَلَمَةَ

٣٤٣٧ حدثني عن حمير بن عبد الله عن عبد الله بن أبي هند عن سفيان عن
عبد الله بن مسعود قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كانما سب من ألوهي لكنم هذه الآية
وإذا تقول للذي أكرم الله عليه يعني بالاسلام (وانعمت عليه) يعني بالعتق فاعتقه (أمسك
عليك روحك واتق لله وتحي في نفسك ما الله مبديه وحشي الناس والله أحق أن نخشاه) إلى
قوله (وكان أمر الله مقعولا) وابن رسول الله صلى الله عليه وسلم لما تروحها قالوا تروح حليلة
الله فأمر الله تعالى (ما كان محمد أبا أحد من رجالكم ولكن رسول الله وخاتم النبيين)
وكان رسول الله صلى الله عليه وسلم تاه وهو صغير فبست حتى صار رجلا يقال له زيد بن
محمد فأمر الله (ادعوهم لآبائهم هو أفسط عند الله فإن لم تعلموا آباءهم فإخوانكم في الدين
ومواليكم) فلان مؤلف فلان وفلان أخو فلان (هو أفسط عند الله) يعني أعذل عند الله

هَذَا حَدِيثٌ قَدْ رَوَى عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ وَهِيَ مَوْكَلَةٌ
بِئْسَ صَاحِبُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ شَيْئًا مِنْ نَحْوِي كَتَبَهُ هَذِهِ آيَةً (وَبِهِمْ قَوْلٌ مَعْنَى أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ
وَأَنْعَمَتْ عَلَيْهِ) هَذَا الْحَرْفُ لَمْ يَرَوْهُ بَطُولُهُ.

[illegible]

٣٤٣٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُوسَى بْنِ حُفَّةٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ عِيسَى بْنِ عَمْرِو بْنِ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَيْدٍ عَنْ حَارِثَةَ بْنِ رَيْدٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: (اذْغَوْهُمْ لَنَا نَاهِمَهُمْ هُوَ أَفْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ) . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٤٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فَرَسٍ عَنْ نَصْرَةَ بْنِ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَيْدٍ عَنْ حَارِثَةَ بْنِ رَيْدٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: (مَا كَانَ مُحَمَّدٌ مِنْ أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ) قَالَ: مَا كَانَ لِعَيْشٍ لَهُ فَيَكُمُ وَلَدٌ ذَكَرٌ *

٣٤٤١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ عِكْرَمَةَ بْنِ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَيْدٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: (مَا أَرَى كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا لِلرَّحْلِ وَمَا أَرَى النَّسَاءَ يُدْكِرْنَ شَيْءٌ) فَوَلْتُ هَذِهِ الْآيَةَ . (إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ) الْآيَةَ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَيَسَعُ عَرَفُ هَذَا الْحَدِيثِ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٤٤٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ لُقْمَانَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ بَرِئَةَ بْنِ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَيْدٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: (فَلَمَّا فَضِيَ رَيْدُهَا وَطَرُهَا رَوَّحَاكُهَا) قَالَ: فَكَانَتْ تَفْحُرُ عَلَى أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقُولُ: رَوَّحَكُنْ أَهْلُكَ وَرَوَّحَنِي اللَّهُ مِنْ فَوْقِ سَمْعِ سَمَاوَاتٍ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٤٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ بِشْرِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ هَارِثَةَ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَيْدٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: (إِنَّا أَخْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ) لَثَانِي أَتَيْتُ أَخَوْرَهْنَ وَمَا مَلَكَتُ بِمَيْكَ مِمَّا آفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبِئَاتٍ عَمَّتْ وَبِئَاتٍ عَمَّتْ وَبِئَاتٍ خَالَاتُكَ الْبَاتِي هَاحِرُونَ مَعَكَ) الْآيَةَ قَالَتْ: فَلَمْ أَكُنْ أَحِلُّ لَهُ لَثَانِي لَمْ أَهَاحِرْ كُنْتُ مِنَ الطَّلَاقِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَيَسَعُ عَرَفُ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ السُّدِّيِّ *

٣٤٤٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ نَصْرَةَ بْنِ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: لَمَّا بَرِئَتْ هَذِهِ الْآيَةُ (وَتَخَفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُنْذِرُهُ) فِي شَأْنِ رَيْثِ بَنَاتِ جَدِّهِ حَاءَ زَيْدٍ يَشْكُو لَهُمْ بِطَلْفِهَا فَاسْتَأْمَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمْسِكْ عَلَيْكَ رَوْحَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ أَحْمَدَ بْنُ رَوْحٍ عَنْ عَبْدِ أَحْمَدَ بْنِ تَهْرَافٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ قَالَ: قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ يُنْهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَصْنَافِ النَّسَاءِ إِلَّا مَا كَانَ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ الْمُهَاجِرَاتِ قَالَ: (لَا يَحِلُّ لَكَ النَّسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تُبَدَلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ)

سَمِيَ وَمَنْ لَقِيْتُ قَالَ قُتِبْتُ لِلنَّاسِ. غَدُذُكُمْ كَأَنَّهُمْ قَالَ: رَهَاءُ ثَلَاثَ مِائَةٍ. قَالَ وَقَالَ لِي رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَيُّهَا التَّوَرُّ قَالَ فَدَحَلُوا حَتَّى امْتَلَأَتِ الصُّفَةُ وَالْخُحْرَةُ. فَقَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِيَنْحَلِقَ عَشْرَةُ عَشْرَةٍ وَلْيَأْكُلْ كُلُّ إِنْسَانٍ مِمَّا بِيَدِهِ. قَالَ فَأَكَلُوا
 حَتَّى تَشَعُّوا قَالَ فَحَرَحْتُ طَائِفَةً وَدَخَلْتُ طَائِفَةً حَتَّى أَكَلُوا كُلُّهُمْ قَالَ فَقَالَ لِي يَا أَسْرُ ارْفَعْ
 قَالَ فَرَفَعْتُ فَمَا أَذْرِي حِينَ وَضَعْتُ كَأَن أَكْثَرَ أَمْ حِينَ رَفَعْتُ قَالَ وَجَسَ مِنْهُمْ طَوَائِفٌ يَحْدِثُونَ
 فِي نَبْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَالِسٍ وَرَوْحَتِهِ مُوَلِّيةٍ
 وَحُجَّتْهَا إِلَى الْخَانِطِ فَتَفَتُّوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَرَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَسَمَ فَسَلَّمَ عَلَى نِسَائِهِ ثُمَّ رَجَعَ. فَلَمَّا رَأَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ رَجَعَ طَوُّوا أَنَّهُمْ قَدْ
 نَقَلُوا عَلَيْهِ فَاتَّبَعُوا النَّابَ فَحَرَّخُوا كُلُّهُمْ. وَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَرَاخُسِي
 السَّيْرَ وَدَحَلَ وَأَنَا خَالِسٌ فِي الْحُحْرَةِ فَمِمَّا بِلَيْتُ إِلَّا بِسِيرًا حَتَّى حَرَحَ عَلَيَّ وَأَثَرْتُ هَذِهِ الْآيَاتِ
 وَحَرَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ عَلَيَّ النَّاسُ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ
 النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُدْعَا لَكُمْ إِلَى طَعَمٍ غَيْرِ طَاطِرِينَ إِيَّاهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْشَرُوا وَلَا
 مُسْتَأْذِنِينَ لِحَدِيثِ بْنِ دَلْكَمَ كَانَ يُؤَدِّي السِّيْرَ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ قَالَ الْجَعْدُ قَالَ أَسْرُ أَنَا أَخَذْتُ
 آسَاسَ عَهْدِنَا بِهَذِهِ الْآيَاتِ وَخَضَعَ نِسَاءُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَجَعْدٌ هُوَ ابْنُ عَسَاةٍ مِمَّنْ هُوَ ابْنُ دَسْرٍ وَكَانَ ابْنُ عَسَاةٍ
 عَصْرِيٌّ وَهُوَ شَقِيٌّ عَنِ النَّاسِ. رَوَى عَنْهُ يُونُسُ بْنُ عُيَيْنَةَ وَسَعْدُ بْنُ حَمَادٍ بْنُ رِيْدٍ *

٣٤٥٠. حَاتِمًا يَحْتَقِ ابْنُ مُسَيِّبٍ الْأَنْصَارِيُّ أَحْبَبَ. مَعْنَى أَحْبَبَ مَسْكُ بْنُ نَسِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ
 اللَّهِ الْمُخَضَّرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْأَنْصَارِيِّ وَحَدَّثَنَا عَنْ ابْنِ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ أَبِي سَعْدٍ
 أَحْبَبَهُ عَنْ أَبِي مُسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ تَدْرُسُ أَتَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ فِي مَجْلِسِ
 سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ لَهُ نَسِيرُ بْنُ سَعْدٍ أَمَرَكَ اللَّهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْكَ فَكَيْفَ تُصَلِّيَ عَلَيْكَ قَالَ
 فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى تَمَسَّ أَنَّهُ لَمْ يَسْأَلْهُ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَّبُوا إِلَيْنَا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
 إِبْرَاهِيمَ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي
 الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ. وَالسَّلامُ كَمَا قَدْ عَلِمْتُمْ

وَفِي أَثَرِ ابْنِ سَيِّدٍ وَأَبِي حُمَيْدٍ وَكَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ وَضَحَّاحِ بْنِ عَسَاةٍ وَابْنِ سَعِيدٍ وَرِيْدِ بْنِ
 خَارِجَةَ. وَيُقَالُ ابْنُ جَارِيَةٍ وَبُرَيْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٥١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَحْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنْ عَوْفٍ عَنِ الْحَسَنِ وَمُحَمَّدٍ وَغِيَابِ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ رَجُلًا حَيًّا سَيِّرًا مَا يَرَى
مِنْ جِلْدِهِ شَيْءٌ اسْتَحْيَاءَ مِنْهُ. فَأَذَاهُ مِنْ آذَاهُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ فَقَالُوا: مَا يَسْتُرُ هَذَا التَّمَثُّ إِلَّا مِنْ
عَيْبٍ نَحْنُهُ إِمَّا بِرَحْلِ وَإِمَّا أَذْرَةٍ وَإِمَّا آفَةٍ. وَإِنَّ اللَّهَ أَرَادَ أَنْ يُرَكِّهَ مِنْهَا قَالُوا: وَإِنَّ مُوسَى حِينَ يَوُفُّ
وَحْدَهُ فَوْصِعَ ثِيْبِهِ عَلَى حَجَرٍ تَمَّ اغْتَسِلَ فَلَمَّا فَرَغَ أَقْبَلَ إِلَى ثِيَابِهِ لِيَأْخُذَهَا وَإِنَّ لُحْجَرَ عَدَا ثَوْبَهُ
فَأَخَذَ مُوسَى عَصَاهُ فَطَلَبَ الْحَجَرَ فَجَعَلَ يَقُولُ: تَوُفِّي حَجَرُ تَوُفِّي حَجَرُ حَتَّى أَنْتَهِيَ إِلَى مِثْلٍ مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ. فَأَرَاوَهُ غُرَبَاءُ احْمَسَنِ النَّاسِ حَقًّا وَأَتَرَاهُ مِمَّا كَانُوا يَقُولُونَ. قَالَ: وَقَامَ الْحَجَرُ فَأَخَذَ ثَوْبَهُ
وَلَسَّهُ وَطَفَّقَ بِالْحَجَرِ صَرْبًا بَعْضَاهُ. فَوَلَّاهُ إِنْ بِالْحَجَرِ لَدَا مِنْ أَمْرٍ عَصَاهُ ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا أَوْ خَمْسًا
فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ دَوَّاهُ مُوسَى فَرَاهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ
عِنْدَ اللَّهِ وَحْيًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَحَدَّثَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

34. Iz sure *El-Ahzab* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3428. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b Abdur-Rahman¹²², kaže: Obavijestio nas je Said el-Harrani¹²³, kaže: Obavijestio nas je Zuhrej¹²⁴; kaže: Nas je obavijestio Kabus b Ebu Zabjan¹²⁵ da mu je ispričao njegov otac i kazao: "Upitali smo Ibn Abbasa: Šta misliš na što se odnose riječi Allaha U zviženog: *Allah nijednom čovjeku dva srca u njedrima njegovim nije dao?*"¹²⁶ On reče: Jednog dana je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao, nešto je zaboravio, a licemjeri, koji su sa njim klanjali, rekoše: Zar ne vidite da on ima dva srca, jedno koje je sa vama i drugo koje je sa njima?"¹²⁷, pa je Allah objavio: *Allah nijednom čovjeku dva srca u njedrima njegovim nije dao.*"

¹²² Abdullah b Abdur-Rahman ad-Darimi poznati je hadiski učenjak i autor jednog od samena.

¹²³ Said b Ubejd el-Basželi Ebu Muhammed i Ebu Seid el-Harrani kaiprenosilac naracije zadovoljava (makbul). Pripadao je desetoj generaciji.

¹²⁴ Zuhrej b Matvija b Haridz el-Džafi Ebu Hajseme el-Kufi pouzdan je i sigaran prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹²⁵ Kabus b Ebu Zabjan el-Džeribi el-Kufi spada u kategoriju šagih prenosilaca hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

¹²⁶ *El-Ahzab*, 4. ajet.

¹²⁷ Tj. sa njegovim ashabima.

3429. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Ispričao mi je Ahmed b. Junus, kaže: Obavijestio nas je Zunejr **slično prethodnom hadisu**. Ovaj hadis je hasenun.¹²⁸

3430. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed¹²⁹, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Magire¹³⁰, premjevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: "Čuo sam da moj amidža Enes b. Nadr nije učestvovao u Bici na Bedru. To mu bijaše veoma teško te je (često) govorio: Odsustvovao sam iz prve bitke koju je vodio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Tako mi Allaha, ako mi Allah omogući da učestvujem u nekoj bici sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, vidjet će se šta ću uraditi! Bojao se kazati nešto drugo (da možda neće moći izvršiti). Sljedeće godine on je sa Allahovim Poslanikom učestvovao u Bici na Uhudu. (Kad je krenuo prema Uhudu), susrete ga Sa'd b. Muaz i upita: Gdje si počao, Ebu Amre? On reče: Divan li je miris Dženneta koji do mene dopire sa Uhuda! Lavovski se borio (na Uhudu) sve dok ne pade kao šehid. Na njegovu tijelu su našli osamdeset i nekoliko rana što od mača, što od uboda koplja, a što od uboda strijele. Moja amidžićna Rubejji' bint Nadr kaže: Svoga brata sam mogala prepoznati samo po jagodicama njegovih prstiju! Tim povodom je objavljen ovaj ajet: *Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju - nisu ništa izmijenili*¹³¹." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹³²

3431. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun, kaže: Nas je obavijestio Humejd el-Tavus, premjevši od Enesa b. Malika, "da je njegov amidža odsustvovao iz Bitke na Bedru. On kaže: "Odsustvovao sam iz prve bitke u kojoj se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, borio protiv mnogobožaca. Ako mi Allah omogući da učestvujem u nekoj bici protiv mnogobožaca, Allah će biti svjedok šta ću uraditi." Kad je došao dan Bitke na Uhudu i kad su se muslimani dali u bijeg, on reče: Allahu, ja Te molim ne uzmi mi za zlo ono što oni, tj. njegovi ashabi, napraviše, a onda krenu naprijed (prema mnogobošcima) Susrete ga Sa'd¹³³ i reče: Brate moj, i ja ću sa tobom! Ali nisam bio u stanju učiniti ono što je on činio. Na njemu je bilo osamdeset i nekoliko rana što od mača, što od uboda koplja, a što od uboda strijele. Govorili smo da je u vezi sa njim i njegovim drugovima

¹²⁸ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹²⁹ Ahmed b. Muhammed b. Musa i b. Abbas es-Semad, poznat kao Meratib el-h, pouzdan i prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

¹³⁰ Sulejman b. Magire el-Ka'si Ebu Seid el-Basri, pouzdan i hafiz Jahaa b. Meim, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹³¹ *El-Ahzab*, 23. ajet.

¹³² Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ebu-Nesai u *Sinem*.

¹³³ Sa'd b. Muaz.

objavljen, kaže Jezid, ajet: *Ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju*¹³⁴." Ovaj hadis je nasenu-sahihun¹³⁵ Njegov amidža se zvao Enes b. Nadr.

3432. ISPRIO NAM JE Abul Kaadas b. Muhammed el Atar el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim¹³⁶, prenjevši od Ishaka b. Jahja b. Talhe, a on od Musaa b. Talhe¹³⁷, koji je kazao: "Jednom prilikom udoh kod Muavije, a on reče: Hoćeš li da ti kažem jednu radosnu vijest? Hoću odgovorih, a on reče: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: Talha je jedan od onih (na koje se odnose Allahove riječi): *Ima ih koji su poginuli*."

Ovaj hadis je gariban. Poznat nam je od Muavije samo sa ovim senedom. Ovo se prenosi i od Musaa b. Talhe, a on od svoga oca.

3433. ISPRIO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bakej, prenjevši od Talhe b. Jahja¹³⁸, on od Musaa i Isaa, Talhinih sinova, a njih dvojica od svoga oca Talhe: "Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekoše nekom neukom beduinu: Upitaj ga¹³⁹ o (riječima Uzvišenog): *Ima ih koji su poginuli*, ko su oni? Oni se, iz poštovanja i bojazni, ne usudiše da ga o tome pitaju. Beduin ga (o tome) upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se okrenu od njega. Kad sam se ja, u zelenoj odjeći, pomolio na džamijska vrata, pošto me ugleda, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko je onaj što je pitao za one koji su poginuli? Ja, Allahov Poslanice, odgovori beduin, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ovaj će biti jedan od njih (onih na koje se odnose Allahove riječi): *Ima ih koji su poginuli*." Ovaj hadis je hasenu-gariban. Poznat nam je samo preko Junusa b. Bukejra.

3434. ISPRIO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer, prenjevši od Junusa b. Jezida¹⁴⁰, on od Zuhrija, on od Ebu Selemea¹⁴¹, a on od Aiše, koja je kazala: Kad je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, naređeno da svojim suprugama postavi zbor, on počeo od mene, pa reče: "Aiša, ja ću ti nešto spomenuti pa ne žuri sa

¹³⁴ *El-Azka*, 23. ajat.

¹³⁵ Bilježe ga i Ibn-oduri u *Sahihu* i En-Nesai u *Sinenu*.

¹³⁶ Amr b. Asim el-Kalbi el-Basri.

¹³⁷ Musaa b. Talha b. Ubeidullah el-Telemi, Medunski, imamo ismaili i Im. Munan med el-Medunski, poznat je prenosom hadisa. Priopćio je njegov generacij. Neki tvrde da je bio osuđen na zloglasni život Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Živio je poslije u Kuji.

Talha b. Jarija b. Talha b. Ubeidullah el-Telemi Medunski, poznat je prenosom hadisa, koji je prilikom prenošenja hadisa poginuo. Pitaću ga šesoj generaciji. Kasnije je živio u Kalatu.

¹³⁹ Tj. Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

¹⁴⁰ Junus b. Jezid b. Ebu Nedždžar el-Ejli.

¹⁴¹ Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf.

donošenjem odluke, nego o tome konsultuj i svoje roditelje. Znao je, veli ona, da moji roditelji neće biti za to da se od njega rastavim. Potom, veli ona, reče: Allah je kazao: *O, Vjerovjesniče, reci ženama svojim: Ako želite život na ovom svijetu i njegov spaj, onda se odlucite, dat ću vam pristojnu otpremu i ljepo ću vas otpustiti. I ako želite Allaha, i Poslanika Njegovu, i ovaj svijet, - pa, Allah je, doista, onima među vama koje čine dobra djela pripremio nagradu veliku.*¹⁴² Kad to euh, rekoh: O čemu da konsultujem svoje roditelje? Ja želim Allaha, Njegovu Poslanika i ona, svijet, I ostale Vjerovjesnikove žene učimse isto što i ja." Ova euh je u senedn sahadu.¹⁴³ Ova je žena u senedn sahadu od Zuhra, on od Uvsa, on od Aise.

3435. SPRICAO NAM JE: Ali b. Kabej, kaže: Obavjestio nas je Muhammed b. Sa'ad o Hadisima, prenevsi od Ibrahima b. Ubejda¹⁴⁴, on od Aba b. Ibrahima, on od Onera b. Ibra Selemea. Vjerovjesnikova senad alahaleh ve sellem, pasturka kon je kazao: "Kad je Vjerovjesniku, sallallahu alehbi ve sellem, objavljen ovaj ajet: *Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti,*¹⁴⁵ on u sobu Ummu Seleme pozva Fatimu, Hasana i Husejna, prekri ih haljinom, Ahja bijaše iza njih te i njega prekri (drugom), haljinom, a onda reče: Allahu, ovo je moja porodica, odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti! Na to će Ummu Seleme: I ja sam sa njima, o, Allahov Vjerovjesniče! On reče: I ti imaš svoje mjesto i dobra si¹⁴⁷." Ova hadisa Ahja, od Onera b. Ibra Selemea se ovim senedom je garibai.¹⁴⁸

3436. SPRICAO NAM JE: Aba b. Hamejd, kaže: Obavjestio nas je Aba b. Mes'ud, kaže: Nas je obavjestio Hammad b. Sekere, kaže: Nas je obavjestio Aba b. Zejd, prenevsi od Eneša b. Melika. "Allahov Poslanik, sallallahu alehbi ve sellem, je, prolazeći pored Latiminih vrata, kada bi išao na sabahski namaz, šest mjeseci govorio: Namaz, o, Vjerovjesnikova, sallallahu alehbi ve sellem, porodico! Allah želi da od vas, Vjerovjesnikove porodice grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti!"

Hzab, 28. i 29. ajet.

¹⁴² Irlježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihuma* i Et-Tesai u *Sinemu*.

¹⁴³ Ali b. Kabej i Sa'ad b. A'ad, kaže: Nas je obavjestio Muhammed b. Sa'ad, prenevsi od Eneša b. Melika, kaže: Nas je obavjestio Hammad b. Sekere, kaže: Nas je obavjestio Aba b. Zejd, prenevsi od Eneša b. Melika.

¹⁴⁴ Ali b. Kabej i Sa'ad b. A'ad, kaže: Nas je obavjestio Muhammed b. Sa'ad, prenevsi od Eneša b. Melika, kaže: Nas je obavjestio Hammad b. Sekere, kaže: Nas je obavjestio Aba b. Zejd, prenevsi od Eneša b. Melika.

¹⁴⁵ Ali b. Kabej i Sa'ad b. A'ad, kaže: Nas je obavjestio Muhammed b. Sa'ad, prenevsi od Eneša b. Melika, kaže: Nas je obavjestio Hammad b. Sekere, kaže: Nas je obavjestio Aba b. Zejd, prenevsi od Eneša b. Melika.

¹⁴⁶ Ali b. Kabej i Sa'ad b. A'ad, kaže: Nas je obavjestio Muhammed b. Sa'ad, prenevsi od Eneša b. Melika, kaže: Nas je obavjestio Hammad b. Sekere, kaže: Nas je obavjestio Aba b. Zejd, prenevsi od Eneša b. Melika. I to je hadisa Ne'asa b. Sa'ad, kaže: Nas je obavjestio Muhammed b. Sa'ad, prenevsi od Eneša b. Melika, kaže: Nas je obavjestio Hammad b. Sekere, kaže: Nas je obavjestio Aba b. Zejd, prenevsi od Eneša b. Melika.

¹⁴⁷ Iako ne spadaš u moju porodicu.

¹⁴⁸ Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

¹⁴⁹ Ali b. Zejd b. Džed'an.

slobodni¹⁷³." Ovaj hadis je hasenan¹⁷⁴. Poznat nam je preko Es-Saddijja, samo sa ovim senedom.

3444. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Ubad b. Džabir, kaže: Obavijestio nas je Hamad b. Zejd, prenijevši od Šabata b. al-Hasana, koji je kazao: "Kad je objavljen ovaj ajet: *u sebi si skrivao ono što će Allah objelodaniti*¹⁷⁵", u vezi sa Zejneb bint Džahš, dode Zejd i požali se (na nju) i zatraži razvod. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: **Zadrži svoju ženu i boj se Allah!**" Ovaj hadis je hasen an-sahih¹⁷⁶.

3445. ISPRICAO NAM JE Abdul-... kaže: Obavijestio nas je Revh¹⁷⁷, prenijevši od Abdul-Hamida b. Benamata, a on od Selva b. Trvšeba, koji je kazao da je Ibn Abbas rekao: "Allahovu Poslaniku su bile zabranjene druge žene, osim onih koje su vjernice i koje su se sa njim iselile. Allah kaže: *Od sada ti nisu dopuštene druge žene, ni da umjesto njih neku drugu uzmeš, makar te i zadijala ljepota njihova, osim onih koje postanu robinje tvoje*¹⁷⁸ - Allah vam je dozvolio robinje vaše vjernice - i ženu vjernicu koja sebe pokloni Vjerovjesniku, a zabranio je svaku onu koja je sljedbenica druge vjere, a ne islama.¹⁷⁹ Zatim je (Allah) kazao: *I onaj ko otpadne od prave vjere - uzalud će mu biti djela njegova i on će, na onom svijetu, nastradati.*¹⁸¹ Allah kaže: *O, Vjerovjesniče, Mi smo ti dozvolili da budu žene tvoje one kojima si dao vjenčane darove njihove, i one u vlasti tvojoj koje ti je Allah dao iz plijena, i kćeri amidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po ocu, i kćeri daidža tvojih, i kćeri tetaka tvojih po materi koje su se s tobom iselile, i samo tebi, a ne ostalim vjernicima, a zabranio ti je, osim tih, druge žene."*

Ovaj hadis je hasenun. Poznat nam je samo preko Abdul Hamida b. Behrama. Čao sam Ahmed b. Hasana kada spominje da je Ahmed b.

¹⁷³ Dakle, ja sam primao slobodu dan eskortiranja Mekke, kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stigao u Mekku i rekao: "Ko je sa tog dana u Mekki i udžazao, udžazao je." "Idite gdje hoćete, vi ste danas slobodni!"

¹⁷⁴ Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

¹⁷⁵ *El-Ahzab*, 37. ajet.

¹⁷⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*.

Abd b. Hametja, poznat hadis o ženama koje su se oženile prije ovog poznatog mesneda.

¹⁷⁸ Revh b. Ubade.

¹⁷⁹ *El-Ahzab*, 52. ajet. Ovaj ajet je, po mišljenju Ibn Abbasa, Mu'azhida, Katade i drugih, objavljen kao nagrada poslanikovim ženama, nakon što one je izvijestio Allah, i rekao da im ponudi izbor između njegovih svjetskih žena i njihovih koje su se oženile prije toga. Nakon toga Allahova Poslanika više nije bilo dozvoljeno uzimati druge žene.

¹⁸¹ Abdur-Rahman el-Mubarek on smatra da je ovaj ajetom dozvoljeno oženiti žene i druge vjernice Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što su se oženile prije ovog ajeta, ali da se ne može oženiti sa vjernicom koja se pokloni Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem. Međutim, on to do kraja života više nije učinio.

¹⁸¹ *El-Maida*, 5. ajet.

Hanbel kazao: "Ne osjećam kako je Ašad-šadad b. Behram prenio od Šehra b. Havšeba.

3446. ISPRICAO NAM JE Ebu Hb. Omer, kaže: Obavijestio nas je Sudan prenijevši od Amra b. Serdaja i En-Nesai b. Munka, koji je kazao da je Aisa rekla: "Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, su prije smrti (porokovo) dopustene sve žene osim one sa kojom se zbog siročića, nije mogao vjenčati)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁸³

3447. ISPRICAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžad b. Serd kaže: Ispričao nam je Ebu Hb. prenijevši od Bajme b. En-Nesai b. Munka, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se oženio"¹⁸⁴ i poslao me da pozovem ljude na gozbu. Posto jedoše i odoše, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe u Aisinu sobu. Tamo zateče dvojicu ljudi kako sjede. Ugladavši ih, on se vratio, a njih dvojica ustadoše i odoše. Tim povodom Allah objavi: *O, vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi*¹⁸⁵!"

Hadis se izričito pominje u Omeri Binarovu nadisu je hasenun-garibun i Sebejeva u njegovom tefsiru u En-Nesai u džaiz formi.

3448. ISPRICAO NAM JE Mu'ad b. Masenna, kaže: Obavijestio nas je Eš'at b. Ezzar i kazao: Ispričao nam ga je Ebu Ayn, prenijevši od Amra b. Serdaja i En-Nesai b. Munka, koji je kazao: "Bio sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je došao do vrata žene sa kojom se iako bio oženio. Kod nje su sjedili neki ljudi i on se vratio. Obavio je neki posao i vratio se. Kod nje su ti ljudi još sjedili. On se ponovo vratio i obavio još neki posao. Kad je došao, ljudi su bili otisli. On uđe i između mene i sebe navuče zastor. To sam, veli, ispričao Ebu Talhi, a on reče: Da je to bilo tako kao što govoriš, već bi nešto u vezi s

¹⁸² Amr b. Dinar.

¹⁸³ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Simenu*.

¹⁸⁴ *...فانما كان من قبله من النساء ما لا يحل له ان يتزوجهن* (En-Nesai u *Simenu*).

Pripadao je petoj generaciji.

¹⁸⁵ Sa Zejnebom bint Džahš.

¹⁸⁶ *...فانما كان من قبله من النساء ما لا يحل له ان يتزوجهن* (En-Nesai u *Simenu*). Ovaj hadis se izričito pominje u Aš'at b. Ezzaru i kazao: Ispričao nam ga je Ebu Ayn, prenijevši od Amra b. Serdaja i En-Nesai b. Munka, koji je kazao: "Bio sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je došao do vrata žene sa kojom se iako bio oženio. Kod nje su sjedili neki ljudi i on se vratio. Obavio je neki posao i vratio se. Kod nje su ti ljudi još sjedili. On se ponovo vratio i obavio još neki posao. Kad je došao, ljudi su bili otisli. On uđe i između mene i sebe navuče zastor. To sam, veli, ispričao Ebu Talhi, a on reče: Da je to bilo tako kao što govoriš, već bi nešto u vezi s

¹⁸⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihuma*.

¹⁸⁸ *...فانما كان من قبله من النساء ما لا يحل له ان يتزوجهن* (En-Nesai u *Simenu*). Ovaj hadis se izričito pominje u Aš'at b. Ezzaru i kazao: Ispričao nam ga je Ebu Ayn, prenijevši od Amra b. Serdaja i En-Nesai b. Munka, koji je kazao: "Bio sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je došao do vrata žene sa kojom se iako bio oženio. Kod nje su sjedili neki ljudi i on se vratio. Obavio je neki posao i vratio se. Kod nje su ti ljudi još sjedili. On se ponovo vratio i obavio još neki posao. Kad je došao, ljudi su bili otisli. On uđe i između mene i sebe navuče zastor. To sam, veli, ispričao Ebu Talhi, a on reče: Da je to bilo tako kao što govoriš, već bi nešto u vezi s

tim bilo objavljeno. (Malo kasnije) objavljen je ajet o zastoru¹⁸⁹." Ova hadisa se sa ovim senedom hasenul garibul Amr b. Šer'ih i Zava' E - Asle.

3449. ISPRICAO NAM IL Kutejbe o Šer'ih kaže: Ovaj esto nas je Džafar b. Sulejman ed Dubel, prenjevši od Džafra Ed. Osmana¹⁹⁰, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se oženio i ušao kod žene. Moja majka Ummu Sulejm spremi jelo od hurmi sa maslom i grušalinom, stavi ga u zdjelu i reče: Enese, odnesi ovo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reci mu: Allahov Poslaniče, ovo je malo od nas, poslala ti je moja majka i selami te. Odnio sam to, veli Enes, Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Moja majka te selami i ovo malo ti šalje od nas. On reče: Ostavi to i idi mi zovni tog i tog i tog i svakoga koga usput sretnješ! Nabrojao je mnogo ljudi. Zovnuo sam, veli Enes, sve one koje je nabrojao i one koje sam usput sreo. Upitah Enesa: A koliko ih je bilo? On reče: Oko tri stotine. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi (zad) reče: Enese, donesi zdjelu! Kad su ušli, veli Enes, i sofa i soba bile su ispunjene. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Neka se okruže po deseterica i neka svako jede ispred sebe! Iči bi, veli Enes, dok se ne zasite, onda bi ta grupa izašla, a druga ušla i sve tako dok ne jedoše svi. Tad mi, veli Enes, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Enese, skloni zdjelu! Pošto je sklonih, ne znam, veli Enes, da li je bila punija kada sam je stavio ili kad sam je podigao.¹⁹¹ Nakon sto su jeli, ostade jedna grupa, veli Enes, da međusobno razgovaraju u sobi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio, a njegova žena je bila okrenuta licem prema zidu. Pošto dotužiše Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, on izide, poselami ostale supruge i ponovo se vrati. Kad vidješe da se vratio, shvatiše da su mu dotužili, ustadoše i svi izadoše. Isprativši ih, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe u sobu i navuče zastor. Ja sam i dalje sjedio. Malo zatim on izade kod mene. Bijahu mu objavljeni ovi ajeti: *O, vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate dok se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda udite, i pošto jedete, razidite se ne upuštajući se jedni s drugima u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine. A ako od njih nešto tražite, tražite to od njih iza zastora. To je čistije i za vaša i za njihova sva. I ama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemiravate niti da se*

¹⁸⁹ To je 53. ajet sure *El-Ahzab*.

¹⁹⁰ Džafar b. Omer el Jesker i ba Osmar es Šer'afi el Bastiri, rođen je pre posredacima. Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹⁹¹ U ovim hadisima je iznesena jedna od moguća posljedica Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

ženama njegovim poslije smrti njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha, bio velik grijeh. Iznosili vi o tome šta u javnost ili to u sebi kriti, pa, Allah sve zna. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potom izide i prouči ih ljudima. Dža'd kaže da je Enes rekao: Ja sam prvi koji je proveo u djelo ove ajete koji se odnose na zastor naspram Vjerovjesnikovih žena."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹² Dža'd je bio Osmi u Enesove četiri Džarije. Nadimak mu je po djedu Ebu Osmu, iz Baste je. Po muslimu hadiskih učenika, on je pouzdan prenosilac hadisa. Od njega su hadise prenijeli Junus b. Ubejd, Šu'be i Hammad b. Zejd.

3450. ISPIKAO NAMU ILIŠH b. Musa el-Hasni kaže: Obavijestio nas je Mu'ib, kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes, prenio es-Sa'ib b. Abdullah el-Madžni, kaže ga je obavijestio Mu'ib b. Abdurrahman Zeid el-Hasni. A Mu'ib b. Zeid je onaj koji je usnio ezan za namaz prenosivši ga o Ebu Mes'ud el-Ansari, koji je rekao: "Došao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok smo spjeli kod Sa'da b. Ubadea. Besir b. Sa'd" mu reče: "Allah nam je naredio da na tebe donosimo salavat, pa kako da ga, na tebe, donosimo?" Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli Ebu Mes'ud, zasutje toliko da smo zaboravili da ga je i pitao, a onda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Recite: Allahumme salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammedin kema sallepte ala Ibrahim ve ala ali Ibrahim. Ve barik ala Muhammedin ve ala ali Muhammedin kema barekte ala Ibrahim ve ala ali Ibrahim fil-alemine inneke hamudun medzid. *Allahum, fadrisalvati Musallimalejbihi salatuha kema salatuha na Ibrahim i njegovu potporu. Allah, svedio Muhammeda i njegove potomke kao što si blagoslovio Ibrahima i njegove potomke. Allah, ti si najviše hvaljen i najviše čašćen među svim stvarima. Selam nazivajte onako kao što ste prije naučili!"*

O ovo reči, prenosio se Eneis i od Aje Ebu Humejda, Ka'b b. Udzrea, Tame b. Ubejker ih, i od Seada Zeida b. Udzrea nek kazu i Džarijea, i Burejdea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3451. ISPIKAO NAMU ILI Abd b. Humejd kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubad, prenijevši o Ebu A'v, on od Hesana, i Muamraedi.

¹⁹² Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

Naslanio Abdulveć Mu'iz, i Ebu A'v, iz-Medena, izveo je i prenosio ih i sa Pripadao je trećoj generaciji.

¹ Ebu Mus'ad el-Hasni, poznat i kao Ebu Mes'ud, stariji od Eneisa i Enesa, ashab.

Bešir b. Sa'ib Sakn b. Džalasa i Eneis el-Hezedi, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

Bilježe ga: Ahmed b. Hanbeli i *Trava de Muslima*, *Sahih* i Ebu Davud, i En-Nesai u *Sunenu*.

Hilasa' , oni od Fbu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem "Musa je bio previše stidan. On bi se prilikom kupanja zaklanjao stideći se da mu se vidi nešto od tijela. Sinovi Israilovi su ga vrijeđali govoreći: On se ne skriva bez razloga, mora da ima neku mahanu ili gubu ili kilu ili kakvu bolest. Allah ga je htio osloboditi onoga što su govorili. Musa se jednog dana osamio. Skinuo odjeću, stavio je na kamen i počeo da se kupao. Kad je završio sa kupanjem, dode da uzme odjeću. Međutim, kamen s njegovom odjećom pobježe. Musa uze štap i počeo moliti kamen da mu vrati odjeću. Išao je za njim i govorio: Kamene, vrati mi odjeću, kamene, vrati mi odjeću! Išao je tako sve dok ne dode do glavešina Sinova Israilovih. Oni ga vidješe nagog. Bio je najljepšeg fizičkog izgleda. Tako ga je Allah oslobodio onoga što su govorili. (Posto ga vidješe), kamen stade.²⁰ On uze svoju odjeću, obuče je, a onda počeo kamen udarati štapom. Tako mi Allaha, na kamenu su ostala tri, četiri ili pet ožiljaka od udarca štapom. Na to aludiraju Njegove riječi: *O, vjernici, ne budite kao oni koji su Musaa uznemiravali, pa ga je Allah oslobodio onoga što su govorili, i on kod Allaha ugled uživa*^{26,2}." Ova j hadis je hasen-un-sahihun²⁷ Prenesen je sa više seneda od Fbu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٣٥. وَمِنْ سُورَةِ سَبَأٍ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٢ حَتَّى تَكُفَّيْ عَنْهُ خَيْبَةً فَإِنَّهُ مُهَكَّمٌ ۖ وَ تَسْمَعُ مِنْ الْحَسَنِ بْنِ حَكِيمٍ
تَحْيِيٌّ فَإِنَّ حَسَنًا وَ تَسْمَعُ مِنْهُ عَنْ شَرِّهِ دُونَ مَسْئَلَتِكَ عَنْ ذَلِكَ قَالَ أَيْتَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا أَقَاتِلُ مَنْ أَذَى مِنْ قَوْمِي بَيْنَ يَدَيْهِمْ؟ فَأَذِنَ لِي فِي قِتَالِهِمْ
وَأَمَرَنِي. فَلَمَّا حَرَحْتُ مِنْ عِنْدِهِ سَأَلَنِي مَا فَعَلَ الْعَصِيُّ فَأَجَبْتُهُ أَنِّي قَدْ سَرْتُ قَالَ فَأَرْسَلْ فِي
أَنْبَرِي فَرَدَّتْهُ فَأَتَيْتُهُ وَهُوَ فِي بَيْتٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ ادْخُلْ لِقَوْمٍ فَمِنْ أَسَدِمٍ مِنْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ وَمَنْ لَمْ
يُسَلِّمْ فَلَا تَعْمَلْ حَتَّى أَحْدِثَ إِلَيْكَ قَالَ وَأَنْبَرِلْ فِي سَبَا مَا أَنْبَرِلْ فَقَالَ رَحُلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا سَبَا
أَرْضٌ أَوْ امْرَأَةٌ؟ قَالَ لَيْسَ بِأَرْضٍ وَلَا امْرَأَةٌ وَلَكِنَّهُ رَحُلٌ وَلَدَتْ عَسْرَةً مِنَ الْعَرَبِ فَيَمِينُ مِنْهُمْ سَكَنَ

⁹⁷ Avf b. Ebu Džemile el-A'rabi

⁹⁸ Hasan el-Basri.

⁹⁹ Muhammed b. Sirin.

²⁰⁰ Hilas b. Amr el-Hidżri.

²⁰¹ U ovom tekstu se govori o jednoj od Mussovia, sal adanu ateisti ve selam, mu'džiza

²⁰² *El-Ahzab*, 69, ajet.

²⁰³ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

وَتَشَاءُ مِنْهُمْ أَرْبَعَةٌ فَمَنْ أَلَدَيْسَ تَشَاءُ فَمَنْ فَلَحْمٌ وَخَدَمٌ وَعَسَانٌ وَعَامَّةٌ وَمَنْ أَلَدَيْسَ تِيَامُوهَا فَالْأَسْرَدُ
وَالشَّعْرَبُونَ وَحَسْبُ وَكُلْدَةٌ وَمَدْحَجٌ وَأَمَارٌ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَمَارٌ قَالَ أَلَدَيْسَ مِنْهُمْ
حَنَفَةٌ وَنَجِيلَةٌ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ حَسَنٌ*

٣٤٥٣ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَكْرُمَةَ عَنْ أَبِي خُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَيِّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دَا قَضَى اللَّهُ فِي السَّمَاءِ أَمْرًا صَرِيحًا الْمَلَائِكَةُ أَحْبَبَتْهَا خُصَعَانًا لِقَوْلِهِ
كَانَهَا مَسْئَلَةً عَلَى صُتُورٍ فَإِذَا رَفَعَ عَنْ قُبُورِهِمْ فَلَا مَا دَا قُلْ رُكْمًا فَلَا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلَى
الْكَبِيرِ قَالَ وَالنَّسَاطِينُ بَعْضُهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

٣٤٥٤ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَكْرُمَةَ عَنْ أَبِي خُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَيِّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَسَاءُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَالِسٌ فِي بَيْتٍ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذْ
رُمِيَ بِحَجْمٍ فَاسْتَسْرَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ لِمِثْلِ هَذَا فِي الْحَاهِيَةِ
إِذَا رَأَيْتُمْوهَا قَالُوا كُنَّا نَقُولُ يَبُوتُ عَظْمُهُ أَوْ يُولَدُ عَصِيْمٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَائِلُهُ لَا يُرْمَى بِهِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ وَلَكِنْ رَبًّا عَرًّا وَحَلًّا دَا قَضَى أَمْرًا مَسْخًا لَهُ حَسْبُهُ الْعَرَسُ ثُمَّ
سَبَّحَ أَهْلُ السَّمَاءِ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ أَلَدَيْسَ بَنُوهُمْ حَتَّى يَنْتَعِ التَّسْبِيحُ إِلَى هَذِهِ السَّمَاءِ ثُمَّ سَأَلَ أَهْلُ
السَّمَاءِ السَّادِسَةِ أَهْلَ السَّمَاءِ السَّاعِدَةِ دَا قَالَتْ رُكْمًا قَالَ فَيَحْزِرُونَهُمْ ثُمَّ يَسْتَحْزِرُ أَهْلُ كَرِّ سَمَاءٍ
حَتَّى يَنْتَعِ لَحْزَرُ أَهْلِ السَّمَاءِ الْاِثْنِ وَتَحْتَظِفُ السَّيَاطِينُ السَّمْعَ فَيُرْمُونَ فَيَقْدُرُونَهُ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ فَمَا
جَاءُوا بِهِ عَلَى وَجْهِهِ فَهُوَ حَقٌّ وَلَكِنَّهُمْ يَحْزِرُونَهُ وَيُرِيدُونَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَقَدْ رُوِيَ هَذَا
الْحَدِيثُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَكْرُمَةَ عَنْ أَبِي خُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَيِّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

35. Iz sure Sebe'

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3452. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kare'b i Abd b. Humejd i kazali:
Obavijestio nas je Ebu Usame²⁰⁴, prenijevši, od Hasana b. Hakema en-
Nehaja²⁰⁵, koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Sebre en-Nehar²⁰⁶, prenijevši od
Fervea b. Masejka el-Muradija²⁰⁷, koji je kazao: "Otišao sam

²⁰⁴ Ebu Usame Hammad b. Usame.

²⁰⁵ Hasana b. Hakema en-Nehaja, Ebu Hakem el-Kufi, iskren i prenosilac hadisa, ali je
prilikom prenošenja griješio. Pripadao je šestoj generaciji.

²⁰⁶ Ebu Sebre Abdullaha b. Abisa en-Nehaja el-Kufi, prenosilac je hadisa koji je od hadiskih
djelovnika, ovi enjen kao prenosilac koji zadržava (nakba). Pripadao je trećoj generaciji.

²⁰⁷ Ferve b. Masejka el-Muradija el-Gatafi, vjerovjesnikov, saad al-hu a eja i ve selam, asna,
koji se kasnije nastanio u Kufi.

Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče! Mogu li se boriti protiv onih, iz moga naroda, koji su se odmetnuli od islama, sa onima, od njih, koji vjeruju? On mi dozvoli borbu protiv njih i imenova me zapovjednikom. Kad sam otišao od njega, pitao je za mene: Šta je uradio El-Gutajfi? Obavijestiše ga da sam otišao. On tad posla (čovjeka) za mnom koji me vrati. Dodoh mu, a on bijaše sa nekoćinom ashaba. Reče: Pozovi svoj narod, pa koji se od njih povrate u islam, ti ga od njih prihvati! Ne žuri sa borbom protiv onih koji se ne povrate u islam dok ti ja ne izdam novo naredenje. O Sebi²⁰⁸ je, veli, objavljeno što je objavljeno. Kad to čuše, neki čovjek upita: Allahov Poslaniče, šta je Sebe? Je li to zemlja ili je žena? On će na to: Nije ni zemlja ni žena. To je čovjek koji je imao deset sinova, od kojih je nastalo deset arapskih plemena, od kojih je šestero ostalo u Jemenu, a četvero otišlo u Šam. U Šam su otišla: Lahm, Džuzam, Gassan i Amile. U Jemenu su ostala: Ezd, Eš'aron, Himjer, Kunide, Mezhidž i Enmar. Neki čovjek upita: Allahov Poslaniče, koje je (to pleme) Enmar? On reče: To je ono iz koga su proizašla (plemena) Has'ani²⁰⁹ i Bedžila.²¹⁰ Ovaj hadis je garibun-hasenun.²¹¹

3453. ISPRICAO NAM JE Ibn i b. Omer, kaže: Obavijestio nas je Su'fan prenijevši od Amra²¹², on od Ikrimiea, on od Ebu Hurejreea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Kada Uzišeni Allah, na nebesima, nešto odredi, melec udare svojim krilima poput udarača lance o stijenu u znak pokornosti Njegovim riječima. A kad prode strah iz njihovih srea, jedni druge upitaju: Sta ono reče vaš Gospodar? Istinu, odgovore ovi drugi, On je uzvišen i velik. Tad su, veli on, šejtani jedni na drugima²¹³." Ovo, hadis je hasenun-sa'imun.²¹⁴

3454. ISPRICAO NAM JE Nasr b. Ali i b. Džehdžam, kaže: Obavijestio nas je Abd. A'la²¹⁵; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Alija b. Huseina²¹⁶, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio sa nekoćinom svojih ashaba, spusti se zvijezda repatica i osvijetli okolinu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Šta ste u predislamskom dobu govorili kad biste ugledali ovako nešto? Govorili

²⁰⁸ Sebe je pleme u Jemenu, koje potječe od Sebe b. Jesuzeza b. Jaraba, b. Kantana o Huda. A Sabe je bila država na jugu Arabije, o čemu govori sura Sebe'.

²⁰⁹ Arapsko pleme u Arabiji.

²¹⁰ Bedžila arapsko pleme u Jemenu.

²¹¹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

²¹² Amr b. Dinar.

²¹³ Tad se šejtani penju jedni na druge ne bi li što čuli.

²¹⁴ Bilježe ga i El-Buhari u *Sunnu*, Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenu*.

²¹⁵ Abdul-A'la b. Abdul-A'la.

²¹⁶ Ali b. Husein b. Ali b. Ebu Talib i. Hasim i. Meccen poznat kao Zeyna Abidin.

Ovaj hadis je hasen-un-sahihan^{2,7}. Ovaj hadis je prenesen od Zuhrija, on od Alija b. Husejna, on od ibn Abbasa, a on od nekih ensarija koji su rekli, bla smo kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

سَمِ اللّٰهُ اَرْحَمُنَ الرَّحِيْمِ

36. Iz sure Meleci (Fatir)

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

²¹⁷ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

nagradu dobiti²¹⁸, kazao: Svi će ovi imati jedno boravište, svi će oni u Džennetu biti!"²¹⁹ Ovaj hadis je garibun-hasenun²²⁰.

٣٧. وَمِنْ سُورَةِ يَس *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٦ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَرْدٍ الْقِصْبِيُّ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ يَسْفَرٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ ثَوْرٍ

عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ خَذْرَجِيٍّ قَالَ كَانَتْ نَوْ سَمَةَ فِي نَاحِيَةِ الْمَدِينَةِ فَرَادُوا الثَّقَلَةَ إِلَى قُرْبِ الْمَسْجِدِ فَرَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: (إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَرَهُمْ) فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ أَثَارَكُمْ نَكْتُبُ فَلَا تَنْفَلُوا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيفٌ مِنْ حَدِيثِ ثَوْرٍ ج. وَأَبُو سُفْيَانَ هُوَ طَرِيفُ السَّعْدِيِّ *

٣٤٥٧ حَدَّثَنَا هَذَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ يَسْفَرٍ عَنْ ثَوْرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ خَذْرَجِيٍّ عَنْ ثَوْرٍ

دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ وَالَّتِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَالِسًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَدْرِي يَا أبا ذَرٍّ بَيْنَ تَهْطُ هَذِهِ قَالَ: قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْمَهُ قَالَ: فَإِنَّهَا تَهْطُ فَتَسْتَأْذِنُ فِي السُّخُودِ فَيُؤْذَنُ لَهَا وَكَأَنَّهُا قِيلَ لَهَا أَطْعَمِي مَنْ حَنْتُ حَنْتُ فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا قَالَ: نَمْ قَرَأْ وَدَلَّكَ مُسْتَقَرُّ لَهَا. قَالَ: وَدَلَّكَ فِي قِرَاءَةِ عِنْدَ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

37. Iz sure Jasin

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3456. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir el-Vasiti; kaže. Obavijestio nas je Ishak b. Jusuf el-Ezrek, prenjevši od Sufjana es Sevrija, on od Ebu Sufjana, on od Ebu Nadrea²²¹, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: "Pleme Benu Selime živjelo je u predgrađu Medine. Željeli su da se prebace bliže džamiji. Tada bi objavljen ovaj ajet: *Mi ćemo, zaista, mrtve oživjeti i Mi smo zapisali ono što su radili i djela koja su iza sebe*

²¹⁸ Sura *Fatir*, 32. ajet.

²¹⁹ U spomenatom ajetu Uzvišen Allah je spomenuo tri kategorije vjernika od kojih će neki više, a neki manje raditi dobra djela. Svi su im u istom kraju i ishodište bit će Džennet.

²²⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²²¹ Ebu Nadre el-Abdi el-Vasiti.

ostavili²²², a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Vasa djela će biti zapisana²²³ pa se ne prebacujte!"

Ovaj hadis koji je prenesen preko Sufjana es-Sevija i Ebu garibun.²²⁴ Ebu Sufjan je Tarif es-Sa'di.

3457. ISPRIČAO NAM JE Hammad, kaže: Obavijestio nas je Ebu Ma'vija, prenijevši od Ameša, on od Ibrahama, on od svoga oca, a on od Ebu Zerra koji je kazao: "Jednom prilikom sam ušao u džamiju kad je Sunce zašlo. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio. Ugledavši me, on reče: Ebu Zerre! Znaš li gdje odlazi ovo (misleći na Sunce)? Rekoh: To Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, a on reče: Ono odlazi kako bi zatražilo dozvolu da učini sedždu pa mu bude dozvoljeno."²²⁵ (Medutim uskoro će doći vrijeme kada će zatražiti dozvolu kad mu neće biti dozvoljeno, nego će mu se reći: Izadi odande gdje si i zašlo, pa će izaći sa zapada. Potom je, veli on, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio: "To je njegova određena granica." To je veli Ebu Zerr, kaže, Abubakr b. Mes'ud. Ovaj hadis je hasenah-sahihah.²²⁶

٣٨. وَمِنْ سُورَةِ الصَّافَّاتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٥٨ - حَدَّثَنَا أَبُو حَازِمٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعْدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: "مَنْ دَخَلَ دَارًا مِنْ دَارِ الْمَدِينَةِ وَنَافِلَتْهُ مِنْهَا نَفْلَةٌ مِنْ بَيْتِ اللَّهِ فَهُوَ كَأَنَّهُ دَخَلَ دَارَ اللَّهِ وَنَافِلَتْهُ مِنْهَا نَفْلَةٌ مِنْ بَيْتِ اللَّهِ." هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

²²² Jasni, 12. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Mi ćemo, zaista, mrtve oživotiti i Mi smo zapisali čovjekovo djelo, a koji je rekao: "Ja sam sebi sam, a ja sam sebi sam." (Mi smo zapisali čovjekovo djelo, a koji je rekao: "Ja sam sebi sam, a ja sam sebi sam.")

²²⁴ Bilježi ga i Bezzar u *Musnedu*.

²²⁵ Ebu Zerr je rekao: "Jednom prilikom sam ušao u džamiju kad je Sunce zašlo. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio. Ugledavši me, on reče: Ebu Zerre! Znaš li gdje odlazi ovo (misleći na Sunce)? Rekoh: To Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, a on reče: Ono odlazi kako bi zatražilo dozvolu da učini sedždu pa mu bude dozvoljeno." (Medutim uskoro će doći vrijeme kada će zatražiti dozvolu kad mu neće biti dozvoljeno, nego će mu se reći: Izadi odande gdje si i zašlo, pa će izaći sa zapada! Na to se odmah prećući uzviknu: "Allah zna najbolje, a Allahov Poslanik najbolje zna." To je njegova određena granica."

²²⁶ Bilježi ga i Ebu Zerr, kaže, Abubakr b. Mes'ud i Ebu Ma'vija, prenijevši od Ameša, on od Ibrahama, on od svoga oca, a on od Ebu Zerra koji je kazao: "Jednom prilikom sam ušao u džamiju kad je Sunce zašlo. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio. Ugledavši me, on reče: Ebu Zerre! Znaš li gdje odlazi ovo (misleći na Sunce)? Rekoh: To Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, a on reče: Ono odlazi kako bi zatražilo dozvolu da učini sedždu pa mu bude dozvoljeno."

٣٤٥٩. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ أَخْبَرَنَا أَبُو سَلَمَةَ عَنْ رُوَيْثِ بْنِ مُحَسَّنٍ عَنْ رَجُلٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "قَالَ عَشْرُونَ لَكَ مِنْ حَبِيبٍ عَرَبِيٍّ" وَأَرْسَلَاهُ إِلَى مَانَةِ الْفُزَارِيِّينَ (قَالَ عَشْرُونَ لَكَ مِنْ حَبِيبٍ عَرَبِيٍّ)

٣٤٦٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنِيٍّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ ابْنُ عَثْمَةَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ بُشَيْرٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ جَدِّهِ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "قَالَ عَشْرُونَ لَكَ مِنْ حَبِيبٍ عَرَبِيٍّ" (وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمْ)

٣٤٦١. حَدَّثَنَا بَشِيرُ بْنُ مُعَاذٍ الْعَقَدِيُّ أَخْبَرَنَا رَجُلٌ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ جَدِّهِ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "قَالَ عَشْرُونَ لَكَ مِنْ حَبِيبٍ عَرَبِيٍّ" (وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمْ)

38. Iz sure *Es-Safat* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3458. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abdel ee Dabi, kaže: Obavijestio nas je Mutem i b. Suleman, kaže: Nas je obavijestio Eps b. Eba Sulejman, prenjevši od Bisra, a on od Ene b. Marka, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem rekao: "Niko neće pozvati nekoga u nesto"²²⁷, a da na Sudnjem danu neće biti zaustavljen zajedno sa onim koga je pozvao (u širk ili grijeh), neće se od njega moći odvojiti, taman da je pozvao (samo jednu) osobu. Potom je proučio riječi U zvišenog Allaha: *I zaustavite ih, oni će biti pitani*²²⁸: Šta vam je, zašto jedni drugima ne pomognete.²²⁹ Ovaj hadis je garibun.

3459. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hacı, kaže: Obavijestio nas je Ve d b. Muslim prenjevši od Zuhra b. Mahameda, on od nekog covjeka, on od Eba Ane, a on od Ebeja b. Kaba, koji je kazao: "Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o rijecima Allaha, U zvišenog: *I poslasmu ga*²³¹ *stotini hiljada ljudi, i više*²³², pa je rekao: *i dvadeset hiljada.*" Ovaj hadis je garibun.

²²⁷ U širk ili grijeh.

²²⁸ I zaustavite ih, oni će biti pitani: Zašto ne pomognete? (Šta vam je, zašto jedni drugima ne pomognete?)

²²⁹ *Es-Safat*, 24. i 25. ajet.

²³⁰ U sevdici ovog hadisa su Eps b. Eba Sulejman koji je pred kraj života posvetio B širku, je kao prenositelj hadisa nepoznat.

²³¹ I poslasmu ga, koji je, prema ovom hadisu, poslan narodu koji je brojao oko sto dvadeset hiljada osoba. Neki smatraju da je to oko sto dvadeset hiljada, neki da ih je bilo oko sto sedamdeset hiljada. Potom sledi Ali b. Hacı, kaže: Ima nam i hadis koji je oko sto hiljada, ovom hadisu.

قَالَ أَحْسِبُهُ قَالَ فِي الْمَمَامِ. فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَحْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قَالَ قُلْتُ لَا. قَالَ فَرَضِعْ يَدَهُ بَيْنَ كَتِفَيْ حَتَّى وَجَدْتُمْ بَرْدَهَا بَيْنَ ثَدْيَيْ أَوْ قَالَ فِي نَحْرِي. فَعَلِمْتُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ. قَالَ يَا مُحَمَّدُ هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَحْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: نَعَمْ فِي الْكَفَّارَاتِ وَالْكَفَّارَاتِ الْمَكْتُبَةِ فِي الْمَسَاحِدِ بَعْدَ الصَّلَوَاتِ. وَالْمَشْنِي عَنِ الْأَقْدَمِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ، وَإِسْاعُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكَارِهِ وَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ عَاشَ بِخَيْرٍ وَمَاتَ بِخَيْرٍ وَكَانَ مِنْ حَظِيئِهِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِذَا صَبَبَ قُلٌّ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ السُّكْرِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ وَإِذَا أَرَدْتَ بِعَادِكَ فَتَنَّهُ فَاغْصِنِي إِلَيْكَ غَيْرَ مَقْتُولٍ. قَالَ: وَالدَّرَجَاتِ إِفْشَاءَ السَّدَمِ وَطَعْمُ الطَّعَامِ وَالصَّلَاةُ بِالنَّيْلِ وَالنَّاسُ بِأَمٍّ

وقَدْ ذَكَرَهُ نَبِيُّ رَبِّي قَدَامَ رُؤُسِ نَبِيِّ سَمَسٍ فِي هَذِهِ الْحَبِثِ رَحِمَهُ اللهُ وَكَفَى ذِكْرًا لِمَنْ يَذْكُرُهُ

٣٤٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَحْمَرُ مَا نَعُدُّهُ مِنْ هَدَمِ حَدَّثَنَا سَيِّدُ مَنْ قَدَدَهُ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ
حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَبِي غَالِبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنِّي فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ فَقَالَ
يَا مُحَمَّدُ قُلْتُ: لَبَّكَ رَبِّ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَاءُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: رَبِّ لَا أَذْرِي فَوْصِعَ
يَدِهِ مِنْ كَثْفِي حَتَّى وَحَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ بْنُ ثَوَابٍ فَعَلِمْتُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ
فَقُلْتُ: لَبَّكَ رَبِّ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَاءُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: فِي الدَّرَجَاتِ وَالْكَفَارَاتِ. وَفِي
نَقْلِ الْأَفْئَامِ إِلَى الْجَمْعَاتِ وَاسْتِئْصَاعِ الْوُضُوءِ فِي الْمَكْرُوهَاتِ. وَانْتِظَارِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ وَمَسْرِ
يَحَافِظَ عَلَيْهِمْ عَاشَ بِخَيْرٍ وَمَاتَ بِخَيْرٍ. وَكَانَ مِنْ ذُرِّيَةِ كَيْوَمَ وَلَدَهُ أَمَدُ

[illegible]

٣٤٦٥ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَيْبَانَ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هَاشِمٍ أَيْ هَاشِمُ بْنُ هَالِي الشُّكْرِيُّ حَدَّثَنَا حُفَيْصَةُ بْنُ
عَمْرٍو عَنْ يَحْيَى بْنِ سَبَّاحٍ عَنْ يَسِيدٍ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَاصِمٍ نَحْضَرُمِي
أَنَّهُ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِيهِ أَنَّ يَحْمَدَ بْنَ مَكْسُوكٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّ أَحْمَدَ بْنَ عَمْرٍو عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَاتِ عِدَّةٍ عَنْ صِدَاةِ الصُّبْحِ حَتَّى كَذَلَا تَرَأَى عَيْنَ الشَّمْسِ فَحَرَّحَ سَرِيعًا فثَوَّبَ
بِالصَّدَاةِ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَجَوَّزَ فِي صَلَاتِهِ فَلَمَّا سَمَّ دَعَا بِصَوْتِهِ فَقَالَ لَنَا
عَلَى مَصَافِكُمْ كَمَا أَنْتُمْ ثُمَّ أَفْتِنِ الْبَنَاتُ ثُمَّ قَالَ أَمَا بَنِي سَاحِدَتِكُمْ مَا حَسَنَى عَنْكُمْ الْعِدَّةُ. أَنَّى قُمْتُ

من الليل فوصات وصليت ما قدر لي فبعثت في صدري فاستغلت فداها برقي سارك وعالي في
 أحسن صورته فقل يا محمد! قلت لئن رب قال فيه حنضم لبدأ لعلي" قلت لا أدري
 رب قالها ثلاثا. قال. فريته وضع كفه من كتفي حتى وجدت بردا من يدي فتجلى لي كل
 شيء وعرفت. فقال: يا محمد! قلت: لئن رب قال فيه حنضم لبدأ لعلي" قلت في
 الكفارات قال ما هن" قلت متى الأقدم إلى الجماعات. وأخبرني في المساحد بعد
 الصلوات. وأشاع الرضوء في المكروهات قال نعم فمتي قلت أتعهد الصعاد وليس الكلام.
 والصلاة بالليل وأتاسي يوم قال: سل! قلت اللهم إني أسألك فعل الجيوب وترك المنكرات
 وحب المساكين وأن تغفر لي وترحمي وإذا أردت فتنة في قوم فتوفي غير مقبول أسألك حاك
 وحب من يحدث وحب عمل يقرب إلى حنت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم. إنها حق
 فأدركوها ثم نعوها

هذه حكاية حسن صحيح سألته عن حديثه عن أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته
 حسن صحيح. قال هذا صحيح من حديث أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته
 حديث حسن من حديث أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته
 عنه وسلم فذكر حديثه عن أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته
 عن مسعود بن عبد الله عن أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته
 هذه حكاية حسن صحيح سألته عن حديثه عن أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته
 وهذا صحيح من حديث أبيه عن جده عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته عن جدته

39. Iz sure Sâd *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3462. ISPRICATI SU XVI Mahmud b. Gajlan i Abd b. Humejd, isti
 smisao, i kazao: Obavjestio nas je Ebu Ahmed³⁴⁶, kaže: Nas je obavjestio
 Sufjan, pren. evs. od A'neša, on od Jahšijana, Abd veli sina Abbada, on od
 Seida b. Džabe ra. a on od Ibn Abnasa, koji je kazao: "Razbolio se Ebu
 Talib te mu dođoše kurejšije, a dođe mu i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi
 ve sellem. (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.) htjede sjesti pored
 Ebu Taliba, ali ga u tome spriječi Ebu Džehil ustavši i stanuvši pred

³⁴⁶ Muhammed b. Abdal ah b. Zuhir b. A'ar b. D'aym el Usd Ebu Ahmed ez Zuhri, el-
 Kafi pavažan je u 29. n. predao ač hadisa osmisao i pri kome prenosena hadisa od Ebu
 Sevrja ponekad griješio. Pripadao je devetoj generaciji.

³⁴⁷ Jahšijana imare nek. Ebu Abdal Kafi pavažan je hadisa koji zadovoljava
 (makbul). Pripadao je četvrtj generaciji.

njega.²³⁷ Tada ga, veli on, (Kurejsije) počeše optuživati Ebu Talibu.²³⁸ Čuvši (njihove optužbe, Ebu Talib) reče: Bratiću moj! Šta ti želiš od tvoga naroda? Reče: Želim da izgovore rečenicu zbog koje će im se pokoriti svi Arapi, i zbog koje će im nearapi davati glavarinu. Želiš (od njih) samo jednu rečenicu?, upita. Želim (od njih) samo jednu rečenicu, odgovori. Amidža, samo izgovorite: Nema drugog Boga osim Allaha. Oni će na to: Zar (sve bogove) svodi samo na jednog Boga?! Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših, ovo nije ništa drugo već namještena laž. U vezi sa tim u Kur'anu bi objavljeno sljedeće: *Sâd. Tako Mi Kur'ana slavnog, doista su bahati i inadžiye oni koji neće da vjeruju! Koliko smo Mi naroda prije njih uništili. I oni su za pomoć vapili, ali je bilo kasno! Oni se čude što im je jedan od njih došao da ih opominje, i govore nevjernici: Ovo je čarobnjak lažov! Zar on da bogove svede na Boga jednog? To je, zaista, nešto veoma čudno! I oni ugledni između njih krenuše: Idite i ostanite pri klanjanju bogovima svojim, ovima se, uistinu, nešto veliko hoće! Za ovo nismo čuli u vjeri predaka naših, ovo nije ništa drugo već namještena laž.*²³⁹ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁴⁰

3463. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, prenijevši od Sufjana, a on od A'meša **slično prethodnom hadisu**. Jahja b. Imare kaže. Ispričao nam je Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ejaba, on od Ebu Kilabea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Ove noći mi dođe moj Gospodar u najljepšem liku, mislim da je kazao, u snu."²⁴¹ i reče: Muhammede znaš li oko čega se prepiru melec i uzvišeni? Ne znam, odgovorih. Tad On, veli, stavi Svoju

²³⁷ U predaji koja bilježi Ibn Džerir i drugi stoji: "Kad se razbio, o Ebu Talib dođe mu skupina Kurejsija među kojima je i Ebu Džebr" rekoše: "Tvoj bratci viđaš naše bogove i govori tako i tako! Pošaj nekoga po njega" spriječi ga u tome! On pade i nekog čovjeka po njega i vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dođe. Peti dođe i je vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, htjede sjesti pored Ebu Taliba, ali Ebu Džerir stade spriječiti ga u tome. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada sjede pored vrata...

Govoreći mu kako njegov brat viđa naše bogove, to isto i ima govor

²³⁹ *Sâd*, od 1. - 7. ajeta.

²⁴¹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En Nesai u *Sunnu* i Hakim u *Mustedrek*. El-Bejhki u djelu *Delailun-mubinvvati*.

²⁴² Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bez sumnje sreo svoga Gospodara u najljepšem liku i obliku. To nije bilo avat'er A'zma na ovom svijetu niko ne može stvarno vidjeti. Međutim, a predaji koja bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem rekao: "Zadrijemao sam zaslao u namaza, kad sam se probudio, ugledao sam moga Gospodara u najljepšem liku." E. Muharektoni smatra da st. Timzizjeve predaje u kojima se stiče da je viđen i bio u snu pouzdan je da predaje Ahmed b. Hanbelove u kojoj stoji da je viđenje bilo na javi. Ibn Hadže u *Meski sinnetu* da st. riječi: "kad sam se probudio" izvećene da su one u tom hadisu greška. Ibn Kesir također smatra da su pogriješili s tim onaj koji u hadisu Ahmed b. Hanbelova *Musnedu* prenose da je vjerovjesnikovo: "sallallahu alejhi ve sellem, viđenje Allaha, iz Š. i bilo na javi."

ruku među moja pleća i ja osjetih njenu studen u grudima, ili je kazao u grlu, i saznadoh ono što je na nebesima i na Zemlji. Reče: Muhammede, znaš li (sade) o čemu se prepiru melec i uzvišeni? Znam, odgovorih. Prepiru se u vezi sa djelima kojima se iskupljuju grijesi. U djela kojima se iskupljuju grijesi spadaju i: zadržavanje u džamiji nakon obavljenog namaza, pješačenje (do džamije) radi zajedničkog klanjanja i temeljito uzimanje abdesta u nezgodnim okolnostima. Ko to bude radio, živjet će u dobru i umrijet će u dobru i bit će bez grijeha poput novorođenčeta na dan kad ga je majka rodila. Zatim reče: Muhammede! Kad završiš namaz, reci: Allahu, ja Te molim, omogući mi činjenje dobrih djela, a spriječi me od činjenja loših djela i podari mi ljubav prema siromasima. Ako odlučiš svoje robove staviti u iskušenje, Ti mene uzmi k Sebi prije nego ih u iskušenje staviš." (Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem, da'e) kaže: Djela kojima se podižu stepeni su: širenje selama, hranjenje gladnog i noćni namaz dok svijet spava."

Neki su između Ebu Kurebe i Ibn Abbasa i senedi ovog hadisa spomenuli i neke od drugih Ebu Kurebe ga je prenio od Halida b. Edžladža od Ibn Abbasa.

3464. ISPRICAO NAM IH Muhammed b. Bešsar, kaže. Obavijestio nas je Muaz b. Husein, kaže: Ispricao mi je moj otac, premijevši od Katadea, on od Ebu Kurebea, on od Halida b. Edžladža, a on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Dode mi moj Gospodar u najljepšem liku i reče: Muhammede! Rekoh: Odazivam Ti se, moj Gospodaru, i pokoravam! O čemu se prepiru melec i uzvišeni? Ne znam, Gospodaru, odgovorih. On stavi svoju ruku među moja pleća, tako da osjetih njenu studen u svojim grudima i saznadoh ono što je između nebesa i Zemlje. Reče: Muhammede! Odazivam Ti se i pokoravam, odgovorih. O čemu se prepiru melec i uzvišeni?, upita. Rekoh: O djelima kojima se podižu stepeni i iskupljuju grijesi kao što su: pješačenje (do džamije) radi zajedničkog namaza, temeljito uzimanje abdesta u nezgodnim okolnostima i čekanje (drugo) namaza nakon obavljenog namaza. Ko to bude redovno radio živjet će u dobru i umrijet će u dobru i bit će bez grijeha poput novorođenčeta na dan kad ga je majka rodila."

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenah varisan²⁴² Na ovu temu prenesen sa nekstom od Muaza b. Džebela, Abdu -Rahmana b. Aš'a od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i u drugost. (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da'e) ve: "Jedanom od kćerki sam zadremao i zaspao. U snu sam vidio moza Gospodara u najljepšem liku, koji me upita: O čemu se prepiru melec i uzvišeni?"

²⁴² Bilježe ga i Abdur-rezzak i Abd b. Humejd u *Musnedima*

3465. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hani' Ebu Hani' es-Sukeiri kaže: Ispričao nam je Dzchidun b. Abdullah, prenijevši od Jahja'a b. Ebu Kesra, on od Zejda b. Selama, on od Ebu Selama, on od Abdur Rahmana b. Asa el Hadremija da mi je ispričao od Malika b. Juhamera es-Sekseka, a on od Maaza b. Dzene'a koji je kazao: "Jednog jutra se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zadržao u vrijeme sabahskog namaza te smo se pobožali da sunce ne izide. Potom užurbano izade (naredi da se) prouči ikamet za namaz. Klanja Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, namaz učeci kratko. Pošto predade selam, uzviknu: Ostanite u safovima kako i sjedite! Potom se okrenu prema nama i reče: Kazat ću vam šta me je jutros zadržalo! Ustao sam radi noćnog namaza, uzeo sam abdest i klanjao koliko sam bio u mogućnosti, a onda sam u namazu zadržimao i zaspao. U snu sam vidio moga Gospodara, Uzvišenog, u najljepšem liku. Reče: Muhammede! Rekoh: Odazivam Ti se, Gospodaru. Reče: O čemu se prepiru meleczi uzvišeni? Ne znam, Gospodaru, odgovorih. To je pitao tri puta. Onda Ga vidjeh, veli, kako Svoju ruku stavi među moja pleća. U grudima osjetih hladnoću Njegovih jagodica. Tada mi bi sve otkriveno i sve saznadoh. Muhammede, reče, Odazivam Ti se, Gospodaru, odgovorih. O čemu se prepiru meleczi uzvišeni? O djelima kojima se iskupljuju grijesi, odgovorih. Koja su to djela?, upita. Pješačenje (u džamiji) radi klanjanja u džematu, zadržavanje u džamiji nakon obavljenog namaza i temeljito uzimanje abdesta u nezgodnim okolnostima, odgovorih. O čemu se još prepiru?, upita. O hranjenju gladnog, blagom govoru i noćnom namazu dok svijet spava, odgovorih. Reče: Moli! Rekoh: Allahu, ja Te molim, omogući mi činjenje dobrih djela, a spriječi me od činjenja loših djela i podari mi ljubav prema siromasima i oprostí mi i smiluj mi se! U koliko odlučiš Svoje robove staviti u iskušenje, Ti me uzmi k Sebi prije nego me u iskušenje staviš! Podari mi ljubav prema Tebi i onome koji Tebe voli i podari mi ljubav prema svakom djelu koje vodi ljubavi prema Tebi! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: On (san) je istina, pa ga upamtite i prenesite ga drugima!"

Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasen sahih²². Pitao sam Muhammeda b. Ismaila (Buhariju), o ovom hadisu pa je rekao da je sahih i dodao: Ovo je vjerodostojnije od hadisa koji je prenio Vero'd b. Mašim ed Abdur Rahmana b. Jezida a on od Džabira koji je kazao: kaže: Ispričao nam je Halid b. Ledžladž; kaže: Ispričao mi je A'adan Rahman b. Ais el-Hadremi, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao pa je spomenuo hadis. Međutim, on nije dobro upamćea. Spomenuo je Vero'd u hadisu koji je prenio od Abdur-Rahmana b. A'isa da je kazao: Čuo sam

²² B. Iježe ga, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Taberani, u *El-Mu'c'caru kethiru* i *Istakna Mustedreku*.

Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je prenio i Bišr b. Bekr od Abdur Rahmana b. Jezida b. Džabira sa ovim senedom od Abdur Rahman b. Anša, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je vjerodostojnije. Abdur-Rahman b. Anš nje hadise slušao od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٤٠. وَمِنْ سُورَةِ الزُّمَرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٦٦. حَدَّثَنَا أَبُو نُبَيْعٍ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ مُجَمِّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَتِيقَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاضِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُبَيْعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ (لَمَّا بَرَأَ) (نَمَّ) إِلَيْكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِدَّةَ رَبِّكُمْ تَحْتَصِمُونَ) قَالَ الرُّبَيْزُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَكْرَرُ عَلَيْنَا الْخُصُومَةُ بَعْدَ الَّذِي كَانَ شَأْنِي فِي الدُّنْيَا؟ قَالَ نَعَمْ. فَقَالَ: يَا أَمْرُؤُا لَشَدِيدَةٍ هَذِهِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٦٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ هَدَّادٍ وَشَيْبَةُ بْنُ حَرْبٍ وَحَدَّثَنَا أَبُو سُهَيْبٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَهْرِ بْنِ حَاشِبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هَاشِمٍ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ (يَا عَادِي الدِّينِ أَسْرِفُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ لَا تَقْطَعُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا) وَلَا سَالِي هَذِهِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ - عَرَفْتُ بِمَا مِنْ حَدِيثٍ ثَابِتٍ عَنْ سَهْرِ بْنِ حَاشِبٍ

٣٤٦٨. حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيٍّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ هَدَّادٍ وَشَيْبَةُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ مُجَمِّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَتِيقَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاضِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُبَيْعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ (يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَاوَاتِ عَلَى إصْبَعٍ وَالْأَرْضِينَ عَلَى إصْبَعٍ وَالْجِبَالَ عَلَى إصْبَعٍ وَالْخَلَائِقَ عَلَى إصْبَعٍ نَمَّ يَقُولُ) يَا الْمَلِكُ قَالَ فَصَحَّحْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ بَوَاحِدُهُ قَالَ (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٤٦٩. حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيٍّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ هَدَّادٍ وَشَيْبَةُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ مُجَمِّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَتِيقَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاضِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُبَيْعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ (فَصَحَّحْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَجُّبًا وَتَصَدِيقًا) هَذِهِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٧٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّابٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ كُثَيْبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ لَسَّابٍ عَنْ أَبِي الْقُحَيْصِ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ (مَرَّ يَهُودِيٌّ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا يَهُودِيٌّ حَدِّثْنَا! فَقَالَ: كَيْفَ تَقُولُ يَا أَبَا الْقَاسِمِ إِذَا وَصَّحَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ عَلَى دَعَةِ وَالْأَرْضِ عَلَى دَعَةِ وَالْمَاءِ عَلَى دَعَةِ وَالْجِبَالِ عَلَى دَعَةِ وَالسَّائِرَ الْخَلْقَ عَلَى دَعَةِ وَأَسَارَ مُحَمَّدُ بْنُ

الصلوات أئمة جعفر محضه ول ثم تبع حتى بلغ الإتهام. فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ) هذا - حسن غريم صحيح - عرفه من حديث من عسى أن هذا نحوه ثم
كأنه سنة يحيى بن حماد. وَرَأَيْتُ مُحَمَّدَ بْنَ يَسْعَانَ وَى هذا حديث عن حسن بن شجاع
عن حماد بن عيسى

٣٤٧١. حَسْبُكَ مِنْ رَبِّكَ خَيْرٌ مِنْغَدُكَ مِنْ مُصْرَفٍ عَنْ عَقِبِهِ لَعُو فِي حَسْبُكَ أَمِي سَعِيدُ
جَدِي قَوْلُكَ مِنْ رَبِّكَ خَيْرٌ مِنْغَدُكَ مِنْ مُصْرَفٍ عَنْ عَقِبِهِ لَعُو فِي حَسْبُكَ أَمِي سَعِيدُ
حَسْبُكَ وَأَصْعَى سَعِيدُ يَتَصَرُّ أَنْ يُؤْمَرُ أَنْ يَفْضَحَ فَيُفْضَحَ. قَالَ الْمُسْتَمِيعُونَ فَكَيْفَ يَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ
قَالَ قُولُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ بَوَكَّلْنَا عَلَى اللَّهِ وَرَبَّنَا قَدْ سَمِعْنَا بِمَا نَعْمَ كَلَّمَا هَذَا

٣٤٧٢ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا الصُّورُ ؟ قَالَ
قَوْلٌ يُفْعَلُ فِيهِ هَذَا حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَا الصُّورُ ؟ قَالَ

٣٤٧٣ - ... ذَاتِ الْحَمَةِ - عَدُوٌّ لِمَسِيحٍ حَرَمٍ مُجَسَّدٍ فِي شَرِّهِ أُخْرَبَ ثُمَّ سَمِيَهُ
عَرُوفِي خَرَدَ مِنْ مَرِّ جُودِي سَمَوْتِي بِهِ لَوْ كَيْدِي اصْطَفَيْتُ مُوسَى عَلَى الشَّرِّ قَالَ : فَرَفَعَ
رُخْزٍ مِنْ أَيْصَارِ بَدَنِي فَصَلَّ بَهَا وَجْهَهُ قَالَ يَقُولُ هَذَا وَفِيهَا بَيِّنَاتُهُ صَنَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَمَّاهُ فَقَالَ
رُسُودُ اللَّهِ صَنَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَمَّاهُ (وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا
مَنْ شَاءَ لِلَّهِ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَى فَبَادَ لَهُمْ فَهَامَ سَطْرُونِ) . فَكَوْنُ أَوَّلِ مَنْ رَفَعَ رَأْسَهُ فَإِذَا مُوسَى آخِذٌ
بِقَائِمَةٍ مِنْ قِوَامِ الْعَرْشِ هَذَا أَذْرَى رَفَعَ رَأْسَهُ فَلَمَّا أَهَكَ كَانَتْ مِنْهُ اسْتَنْبَى إِلَهُهُ وَمَنْ قَالَ أَمَا خَرُّ مَنْ
يُؤْمِنُ بِنِجْمٍ مَتَى لَقَدْ كَذَبَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

۳۴۷۴۔ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَعَبْدُ وَاحِدٌ قَالُوا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا الثَّوْرِيُّ أَخْبَرَنَا
أَبُو إِسْحَاقَ أَخْبَرَنَا مُسْلِمٌ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ سَيِّدِي عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ
يُسَادِيَ مَسَدٍ أَنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْمِلُوا ثَمَنَهُمْ أَوْ لَا، وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تُصَلُّوا فَلَا تَقْضُوا أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ
تَسْتَوُوا فَلَا تَهْرَمُوا أَبَدًا، وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَعْمُوا فَلَا تَنْسُوا أَبَدًا، فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: (وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي
أُورَثْنَاهَا لِبَنَاتِكُمْ لَمْ يُغْنِنِكُنَّ عَنْهَا كَثِيرُهُنَّ يَعْمَلُونَ) ، وَمِنْ أَهْلِ سُؤَالِهِ وَعَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنَا عَنْ الثَّوْرِيِّ وَسَمِعْتُهُ *

٣٤٧٥ حَدَّثَنَا مُعَيْدٌ بْنُ قُسْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُنِيرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ حَسْبٍ عَنْ
عَمْرِو عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ مَا تَذَرِي
حَدَّثَنِي عَائِشَةُ أَنَّهَا سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِهِ (وَالْأَرْضُ خَمِيصًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتِ مَطْوِيَّاتٍ بَيْنَهُ) قَالَتْ: قُلْتُ فَأَيْنَ النَّاسُ يَوْمَئِذٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ عَلَى حَسْرٍ
حَتَمٍ. وَفِي نَحْوِ ثَلَاثِينَ حَدِيثًا صَحِيحًا عَرَبِيًّا مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ

40. Iz sure *Ez-Zumer* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3466. ISPRICAŌ NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenjevši od Muhameda b. Amra b. Alkamea, on od Jahjaa b. Abdur-Rahmana b. Hatiba²⁴⁵, on od Abdullaha b. Zubejra, a on od svoga oca, koji je kazao: "Kad je objavljeno: *I poslije, na Sudnjem danu, pred Gospodarom svojim ćete se jedni s drugima prepirati*²⁴⁶, Zubejr reče: Allahov Poslanice, zar ćemo se ponovo (i pred Gospodarom našim) prepirati nakon što to budemo činili na ovom svijetu? Hoćete, reče on i dodade: Stanje će toga dana biti veoma teško." Ova hadis je hasenan sahihun.²⁴⁶

3467. ISPRICAŌ NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestili su nas Habban b. Hlal, Salejman b. Harb i Hadždžadž b. Minhāl i kazali: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenjevši od Sabita²⁴⁷, on od Šehra b. Havseba, a on od Esme bint Lezid koja je kazala: "Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada uči: *O, robovi moji koji ste se prema sebi ogrješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti*²⁴⁸ ne prežući ni od koga²⁴⁹." Ova hadis je hasenun-gaibun²⁵⁰. Poznat nam je samo preko Sabita od Šehra b. Havseba.

3468. ISPRICAŌ NAM JE Bandar, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, kaže: Nas je obavijestio Sufjan; kaže: Ispričali su mi Mensur i Sulejman el A'meš, prenjevši od Ibrahima²⁵¹, on od Ubejdea²⁵², a on od Abdullaha²⁵³, koji je kazao: "Dođe neki jevrej Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allah će (na Sudnjem danu) uzeti nebesa na jedan

²⁴⁵ Ibn. Muhamed b. Ka'b b. Abdur-Rahman b. Harb el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

²⁴⁶ *Ez-Zumer*, 31. ajet.

²⁴⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

²⁴⁸ Sabit b. Eslem el-Bunani.

²⁴⁹ *Ez-Zumer*, 53. ajet. Ovaj ajatom Uzvišeni Allah poziva sve grešnike da vjerna i nevjerstava na pokajanje i kazuje da je On u stanju oprostiti svaki grijeh ma koliko bio veliki ukoliko se neko iskreno pokaje.

²⁵⁰ Prema mišljenju Allahovih poslanika postoji mogućnost da se i ove riječi bile od Kur'ana pa su derogirane.

²⁵¹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustadraku*.

²⁵² Ibrahim en-Nesai.

²⁵³ Ubejde b. Amr es-Semani el-Muradi Ebu Amr el-Kafi je muhadrem. Slovio je kao pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Umro je 72. godine po Hidžri.

²⁵⁴ Abdullahan b. Mes'ud poznati vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ashab

prst, uzet će brda na jedan prst, uzet će (svih sedam) Zemalja na jedan prst i uzet će sva stvorenja na jedan prst, a onda će reći: Ja sam vladar! (Čuvši to), Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se, veli, toliko nasmijao da su mu se očnjaci ugledali²⁵⁴, a onda rekao²⁵⁵: *Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati*²⁵⁶!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁵⁷

3469. ISPRICAŖO NAM JE Bundar; kaže. Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže. Nas je obavijestio Fudajl b. Ijad, prenijevši od Mensura, on od Ibrahima, on od Ubejde, a on od Abdullaha, koji je kazao: "**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se nasmijao diveći se i potvrđujući istinitost (onoga što je Jevrej rekao).**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3470. ISPRICAŖO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Salt²⁵⁸; kaže: Nas je obavijestio Ebu Kudejne²⁵⁹, prenijevši od Ataa b. Saiba, on od Ebu Duhaa²⁶⁰, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "**Jednog dana neki jevrej prode pored Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Jevreju, ispričaj nam štogod! On reče: Šta veliš, Ebu Kasime, kada Allah nebesa postavi na ovaj, Zemlju na ovaj, vodu na ovaj, brda na ovaj, a ostala stvorenja na ovaj prst?! Muhammed b. Salt je prvo pokazao na mali prst, a onda po redu dok ne dode do palca. Allah, Uzvišeni, (tim povodom) objavi: *Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati!*"**

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun²⁶¹. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Ebu Kudejne se zvao Jahja b. Muhaleb. Vidio sam da je Muhammed b. Ismail ovaj hadis prenio od Hasana b. Šudžaa, a on od Muhammeda b. Salta.

²⁵⁴ U predajama ovog hadisa koje bilježe El-Buhari i Muslim u *Saahima* na kraju stoji da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nasmijao diveći se onome što je rekao jevrej, i potvrđujući istinitost njegovih riječi.

²⁵⁵ U Buharijevom predaju stoji: "Potom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio spomenuti ajet.

²⁵⁶ *El-Zumr*, 67. ajet, a koji ajet čisti glasi: "Oni ne veličaju Allaha onako kako Ga treba veličati, a čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti Njegovoj biti, a nebesa će a Njegovoj smotana ostati. Hvala en-Neke je On i vrlo visoko iznad onih koje Njemu smatraju ravnim."

²⁵⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Haabel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim u *Saahima* te En-Nesai u *Sunenu*.

²⁵⁸ Muhammed b. Salt b. Hadždžadž el-Esed; Ebu Džafer el-Kufi, el-Easamm pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

²⁵⁹ Ebu Kudejne Jahja b. Muhaleb el-Bedžel el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

²⁶⁰ Ebu Duha Muslim b. Subejh el-Hemdan, el-Kufi, el-Attar pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

²⁶¹ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

3471. ISPRIČAO NAM JE Ibn Eba Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Muttarifa²⁶², on od Atijea el-Avfija, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem rekao: "Kako da se radujem kad je melek koji je zadužen da puhne u rog stavio rog u usta, nagnuo čelo i nakrenuo uho očekujući da mu se naredi da puhne pa da puhne. Muslimani upitaše: Allahov Poslaniče, šta kažemo tada? On reče: Kažite: *Hasbunellahu ve ni'mel vekil tevekkelnalellah* Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar. Mi se oslanjamo na Allaha. Sufjan je možda kazao: Na Allaha se oslanjamo." Ovaj hadis je hasenun.

3472. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim²⁶³, kaže: Nas je obavijestio Sulejman et-Tejmi, prenijevši od Eslema el-Idžija, on od Bišra b. Šegafa, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: "Dode neki beduin i upita: Allahov Poslaniče, šta je to sur? On reče: To je rog u koji će se puhnuti."²⁶⁴ Ovaj hadis je hasenun²⁶⁵ Poznat nam je samo preko Sulejmana et-Tejmija.

3473 ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Amr²⁶⁶, kaže: Nas je obavijestio Ebu Seleme²⁶⁷, prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "U medinskoj čaršiji (odbijajući da da robu po cijeni koja mu je ponudena), jedan jevrej²⁶⁸ reče: Ne, tako mi Onoga koji je Musaa odabrao nad ostalim ljudima! Čuvši to, jedan ensarija²⁶⁹ ga udari po licu rekavši: Zar govoriš to, a među nama je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (nakon što prouči). *I u Rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u Rog po drugi put*

²⁶² Muttarif b. Tarif el-Kafi Ebu Bekr, i Ebu Abdur-Rahman poizdali su i vijedan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

²⁶³ Ismail b. Ibrahim b. Uleje.

²⁶⁴ U stvari, *Isnada* 51-52 i 53. ajetu Uzvišeni Allah kaže: "I puhnuće se u Rog, pa će oni iz grobova prema Gospodaru svome poći da govore: teska zarba! Ko nas iz tih grobova oživi? I to ostvaraje se prijetnja Milostivog poslanika istinski govornik. Bice to samo jedan glas i oni će se svi pred Nama obreti.

²⁶⁵ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnefu*, Ebu Davud, En Nesai i Ed-Darimi u *Sunenu*, Hakim u *Mustedruku*. Ibn Hibba i Hakim ga također smatraju vjerodostojnim hadisom.

²⁶⁶ Muhammed b. Amr b. Alkame b. Vekas el-Lejsi.

²⁶⁷ Ebu Seleme b. Abdur-Rahman.

²⁶⁸ U predaju ovog hadisa koji bilježe El-Buhari, Muslim i sahihima stoji: Dok je neki Jevrej u medinskoj čaršiji prodavao neka robu, neko mu ponudi za nju nešto malo a on reče: Ne dam tako mi Onoga ko je odabrao Musaa nad ostalim ljudima.

²⁶⁹ Ensarija je tako reagovao jer ga je povrijedio to što je Jevrej Musaa smatrao najodabranijim čovjekom na svijetu i što ga je izdigao iznad Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

*puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati*²⁷⁰, reče: Ja ću biti prvi koji će podići glavu²⁷¹. Tada ću ugledati Musaa kako drži jedan od stubova Arša, ali neću znati²⁷² je li on prije mene podigao glavu ili je od onih koje je Allah odabrao i izuzeo²⁷³. A slagao je onaj koji rekne: Ja sam bolji od Junusa b. Mettaa." Ovaj hadis je hasen-un-sahihan.²⁷⁴

3474 ISPRİČALI SU NAM Mahmud b. Gajlan i drugi i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak: kaže: Nas je obavijestio Es-Sevri, kaže: Nas je obavijestio Ebu Ishak²⁷⁵ da mu je ispričao El-Fgarr Ebu Muslim, prenjevši od Ebu Seida i Ebu Hureirea, a njih dvojica od Verovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Glasnik će (u Džennetu) povikati: Vječito ćete živjeti i nikada više nećete umrijeti! Vječito ćete biti zdravi i nikada više nećete biti bolesni! Vječito ćete biti mladi i nikada više nećete ostariti! Vječito ćete biti sretni i nikada više nećete biti nesretni! Na to aludiraju riječi Uzvišenog: *Eto to je Džennet koji vam je darovan kao nagrada za ono što ste radili*"²⁷⁶. Ibn Mubarek i drugi su ovaj hadis prenijeli od Es-Sevrija, ali ne kao merfu'-hadis.²⁷⁷

3475. ISPRİČAO NAM JE Savejd b. Nasr, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenjevši od Anbesea b. Seida²⁷⁸, on od Habiba b. Ebu Amrea, a on od Mudžahida koji je kazao da ga je Ibn Abbas upitao: "Znaš li ti šta je to džehennemsko prostranstvo? Ne znam, odgovori, a on će na to: Naravno da, tako mi Allaha, ne znaš! Ispričala mi je Aiša da je pitala Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa riječima Uzvišenog: *A čitava Zemlja će na Sudnjem danu u vlasti*

²⁷⁰ Ez-Zumr, 68. ajet.

²⁷¹ U predanju koju bilježe El-Buhari i Muslim u *sahihima* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Ja ću biti prvi koji će se probuditi. U jednom hadisu stoji da je rekao: "Ja ću biti prvi sa koga će se zemlja razmaknuti."

²⁷² Neće mi toga biti poznato je li Musa prije mene prozvan ili je od onih koje je Allah odabrao i izuzeo onoga dana kada se pуне u Rog. Ovaj hadis je malo problematičan što se tiče njegova značenja. Naime poznato je da je Musa, a.s., imao za razliku od Isaa, a.s., kako bi mogao biti izdat od smrti na dan kada se pune u Sar. Kad bi had, obašljavajući ovaj hadis, smatra da riječ *saka*, kad je u pitanju Musa, a.s., ne znači smrt nego zloći nesvjest, što znači da će Musa, a.s., toga dana biti izuzet sa odabranim robovima i da neće osjetiti strah i neće pasti u nesvijest od straha nakon proživljenja.

²⁷³ Kada melek Israfil pune prvi put u Sar (Rog) sve što je na nebesima, na Zemlji će pomrijeti, osim onih koje će Allah odabrati i od smrti u tom času izuzet. A bit će tada od smrti izuzeti kako navodi Es-Sevkan, u Tefsiru Džibril, Mikail, Israfil, po nekima i Radvan, melcci nosioci Arša, i čuvari Dženneta i Džehennema.

²⁷⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁷⁵ Ebu Ishak es-Subej'i

²⁷⁶ Ez-Zuhruf, 72. ajet.

²⁷⁷ Bilježi ga kao merfu' hadis i Muslim u *Sahihu*.

²⁷⁸ Anbesa b. Seid b. Durejs el-Lsed i Ebu Bekr el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je kadija u Reju.

*Njegovoj biti, a nebesa će u moći Njegovoj smotana ostati*²⁷⁹. Upitala sam, veli ona: Allahov Poslaniče, gdje će u tome momentu biti ljudi? Bit će na džehennemskom mostu²⁸⁰, odgovorio je on."Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.²⁸¹ Hadis sadrži poduže kazivanje.

٤١. وَمِنْ سُورَةِ الْمُؤْمِنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٧٦ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا عَنْ مُصَوِّرٍ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ
دُرِّ عَنْ سَمِيعٍ خُضْرَمِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ شَبِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ سَيِّدَ صَنَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ. الدُّعَاءُ هُوَ
الْعَادَةُ. ثُمَّ قَرَأَ. (وَقَالَ رَبُّكُمْ اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ
جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

41. Iz sure *El-Mu'min*²⁸²

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3476. ISPRIČAO NAM JE Bandar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura i A'meša, njih dvojica od Zerra, on od Jusej'a el-Hadremija, a on od Nu'mana b. Bešira, koji je kazao. Čao sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli. "Dova to je ibadet, a potom prouči: *Gospodar vaš je rekao: Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odayvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju - ući će, sigurno, u Džehennem poniženi*²⁸³!" Ovaj hadis je hasenun sahihun.

٤٢. وَمِنْ سُورَةِ حِمِ السَّجْدَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٧٧ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مُصَوِّرٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنْ نَسْرِ
مُسْعُودٍ قَالَ: احْتَضَمَ عِنْدَ النَّبِيِّ ثَلَاثَةٌ نَفَرٍ: قُرْشِيٌّ وَنَقِيعِيٌّ أَوْ ثَقَفِيٌّ وَقُرَشِيٌّ قَبِيلٌ فَقَهُ قُلُوبُهُمْ كَثِيرٌ
شَحْمُهُ يُطَوْنُهُمْ فَقَالَ أَحَدُهُمْ: أَكْرَهُونَ أَنْ اللَّهَ يَسْمَعَ مَا نَقُولُ؟ فَقَالَ الْآخَرُ: يَسْمَعُ إِذَا جَهَرْنَا وَلَمْ

²⁷⁹ *Ez-Zumer*, 67. ajet

²⁸⁰ U hadisu koji je Et-Tirmizi zabilježio sa senedom od Mesruka stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Bit će na Siratu."

²⁸¹ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²⁸² Ova sura se još zove i sura *Gafir*. Objavljena je u Mekki.

²⁸³ *El-Mu'min*, 60. ajet.

čuje kad razgovaramo glasno, onda čuje i kad razgovaramo tiho, reče treći. Tim povodom Uzvišeni Allah objavi: *Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile*²⁸⁸." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁸⁹

3478. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Muavija, prenijevši od A'meša, on od Umarea b. Umejra, a on od Abdur-Rahmana b. Jezida²⁹⁰, koji je kazao da je Abdullah²⁹¹ rekao: "Bio sam iza zastora Kjabe kad dođoše trojica veoma ugojenih, koji vrlo malo shvataju, Kurejšija i njegovih dvojica šurjaka Sekafija - ili je kazao: Sekafija i njegovih dvojica šurjaka Kurejšija. Razgovarali su nešto što nisam razumio. Jedan od njih reče: Šta mislite, da li Allah čuje ovaj naš razgovor? Ako podignemo glas, čuje, a ako ga ne podignemo, onda ne čuje, reče jedan od njih. Drugi reče: Ako od toga čuje nešto, onda čuje sve. To sam, veli Abdullah, spomenuo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pa je Allah objavio: *Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće saznati mnogo štošta što ste radili. I to vaše uvjerenje, koje ste o Gospodaru svome imali, upropastilo vas je, i sada ste nastradali*²⁹²." Ovaj hadis je hasenun.²⁹³

3479. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Vekil; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Umarea b. Umejra, on od Veliba b. Rebie²⁹⁴, a on od Abdullaha slično prethodnom hadisu.

3480. ISPRIČAO NAM JE Ebu Haf's Amr b. Ali el-Fellas, kaže: Ispričao nam je Ebu Kutejbe Selim b. Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Sahejl b. Ebu Hazim el-Kuta'i, kaže: Nas je obavijestio Sabit el-Bunani, prenijevši od Enesa b. Malika "da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (nakon što je) proučio: *Onima koji govore: Gospodar naš je Allah pa poslije ostanu pri tome*²⁹⁵, kazao: Ljudi (to) govore, a onda se većina vrati u nevjerništvo. Oni koji na tome umru - oni su ostali pri tome." Ovaj hadis je gariban²⁹⁶. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Čao sam Ebu Zurr'u kada kaže: Afan je od Amra b. Alija prenio jedan hadis

²⁸⁸ *Es-Sedže*, 22. ajeta koji pripisati glasi: "Vi se niste krili zato da ne bi uši vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće saznati mnogo štošta što ste radili."

²⁸⁹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁹⁰ Abdur-Rahman b. Jezid b. Kajs en-Nehai.

²⁹¹ Abdu-l-ali b. Mes'ud poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab

²⁹² *Es-Sedže*, 22. i 23. ajeta.

²⁹³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*

²⁹⁴ Velib b. Rebia el-Kafi, kao prenosilac hadisa je makbul. Pripadao je trećoj generaciji. Ibn Hibban ga je spomenuo među pouzdanim prenosiocima hadisa.

²⁹⁵ *Es-Sedže*, 30. ajeta, a koji pripisati glasi: "Onima koji govore: Gospodar naš je Allah pa poslije ostanu pri tome - do aze mečet. Ne do te se i ne žalostite se, i radujte se. Dženeta koji va n je obećan."

²⁹⁶ Bilježi ga i En-Nesai u *Sihhihi* i pripisuje ga "O Tefsiru i Ebu Ja'fara i El Bezzaru u *Musnedima*"

٤٣. وَمِنْ سُورَةِ الشُّورَى *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَنَادٍ حَدَّثَنَا حَبْرٌ مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا سَعْدُ عَنْ عَبْدِ سَمِثٍ عَنْ أَبِيهِ

قَالَ سَمِعْتُ طَاوُسًا قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ عَنْ هَذِهِ آيَةِ (قُلْ لَا اسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى) فَقَالَ سَعِيدُ بْنُ خَبِيرٍ قُرْنِي آلَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ أَعْلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ يَطْرُقُ مِنْ قُرَيْشٍ إِلَّا كَانَ لَهُ فِيهِمْ قِرَاءَةٌ فَقَالَ إِنْ أَنْ تَصَلُّوا مَا يَأْمُرُكُمْ مِنَ الْقِرَاءَةِ هَذِهِ حَيْثُ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ *

٣٤٨٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَوْسٍ قَالَ حَدَّثَنِي

شَيْخٌ مِنْ سَيِّ مُرَّةٍ قَالَ قَدِمْتُ الْكُوفَةَ فَأُحْبِرْتُ عَنْ بِلَالِ بْنِ أَبِي نُورَةَ فَقُلْتُ إِنْ فِيهِ لَمُعْتَرَا فَأَتَيْتُهُ وَهُوَ مَحْبُوسٌ فِي دَارِهِ الَّتِي فَذَكَانَ سَيِّ قَالَ وَبِذَا كُلُّ شَيْءٍ مِنْهُ قَدْ بَعِيرَ مِنَ الْعَذَابِ وَالضَّرْبِ وَبِذَا هُوَ فِي قُشَاشٍ فَقُلْتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ يَا بِلَالُ لَقَدْ رَأَيْتُكَ وَأَنْتَ تَمُرُّ بِمَا تَمْسُكُ بَأَنْفِكَ مِنْ غَيْرِ عَذَابٍ وَأَنْتَ فِي حَالِكَ هَذَا الْيَوْمَ فَقَالَ مِمَّنْ أَنْتَ؟ فَقُلْتُ مِنْ سَيِّ مُرَّةٍ بْنُ عَنَادٍ فَقَالَ أَلَا أُحَدِّثُكَ حَدِيثَنَا عَنِ اللَّهِ أَنْ يَقَعَكَ بِهِ؟ قُلْتُ هَاتِ. قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي أَبُو نُورَةَ عَنْ أَبِيهِ أَبِي مُوسَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَصِيبُ عَبْدًا كُفَّةٌ فَمَا فَوْقَهَا أَوْ دُونَهَا إِلَّا بَدَلٌ وَمَا يَقُولُ اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرَ قَالَ وَقَرَأَ: (وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ) هَذَا حَدَّثَنَا غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

43. Iz sure Eš-Šura

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3481. ISPRICAŖAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Abdul-Melika b. Mejsere²⁹⁷, koji je kazao: Čao sam Tavasā kada je kazao: "Upitan je Ibn Abbas za ovaj ajet: Reci: Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske²⁹⁸". Seid b. Džubejr reče: Rodbina

²⁹⁷ Abdul Melik b. Mejsere el-Hilali, Ebu Zejd el-Anas el-Ku'bi poznao je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

²⁹⁸ Dio 23. ajeta sure Eš-Šura, a koji u cijelosti glasi: "Na ovaj način Allah šalje radosne vijesti robovima Svojim, onima koji su vjerovali i dobila djela čina. Reci: Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske. Allah mnogostručit čemo nagradu onome ko učini dobro djelo, jer Allah, zaista, mnogo prašta, blagodaran je."

je porodica Muhammedova, a Ibn Abbas će na to²⁹⁹; Znaš li da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio vezan ni za jedan ogranak plemena Kurejš a da u njemu nije imao rodbinu? Rekao je: Održavajte rodbinske veze koje su između mene i vas!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.³⁰⁰ Prenesen je sa više seneda od Ibn Abbasa.

3482. ISPRICAO NAM JE. Abi b Hume d. kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim³⁴; kaže: Nas je obavijestio Ubajdulah b. Vazi³⁵ i kazao. Ispričao mi je neki šejh iz plemena Benu Murte i kazao: Stigavši u Kuflu, obavijestio sam e B. iau, b. Fbu Bardeu. Rekoh: Istinu, u njemu imate pouku³⁶. Otišao sam mu, bio je zatvoren u vlastitoj kući koja je sam gradio. Reče (šejh iz plemena Benu Murte): U tome momentu kod mega se sve promijenilo. Od silnih patnji i udaraća (kojima je mae o druge) sad se i sam nasao na slami. Rekoh: Hvata A. dhu' B. i a e vidio sam te jednom kad si pored mene prošao oholo i naprasito, danas si, eto u tom i tom stanju. Ko si ti?, upita. Ja sam iz plemena Bena Murte b. Abbad. Reče: Hoćeš li da ti ispričam jedan hadis, možda da ti Allah dā da se okoristiš njime? Ispričaj, rekoh, a on nastavi: Ispričao mi je moj otac Fbu Barde, prenijevši od svoga oca Fbu Musaa, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi, ve sellem, kazao: **"Kakva god nedaća, veća ili manja, zadesi čovjeka, to je zbog grijeha koje počinio, a Allah mnoge i oprosti. Potom je, veli, proučio: Kakav god vas bijeda zadesi, to je zbog grijeha koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti"**³⁷." Ovak hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٤٤. وَمِنْ سُورَةِ الزُّخْرُفِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٣ حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ حَسَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ بَشِيرٍ الْعَبْدِيُّ وَيَعْلَى بْنُ عَبْدِ عَنْ حَجَّاجِ بْنِ شَيْبَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا ضَلَّ قَوْمٌ بَعْدَ هُدًى كَانُوا عَلَيْهِ إِلَّا أَوْتُوا الْبُحْلَ تَمَّ فَلَمْ يَسْأَلِ اللَّهُ حَسَنَ اللَّهِ عَنْهُ وَسَلَّمَ هَذِهِ الْآيَةُ (مَا ضَلُّوا لَكَ إِلَّا

2. "U Bahrujevo predstavljen ovog dana došao je Ibn Abbas Seidu b. Dzabjeju rekao: "Stani, požurio si sa tumačenjem ovog ajeta!"

⁴⁰ Bil e'ze ga i Ahmed b. Hameel, *Musawwarat al-Bihar*, 1: 54.

³⁰¹ Amr b. Asim b. Ubaydullah b. Vazir' el-Kilabi el-Kajsi.

Ube dclab h Vaz' el Klab e-b sr'e kao p'ier s-lac hadisa e nedovoljno poznat (medžhul). Pripadao je osmoj generaciji.

Bitni bi bili: Burda i Bura, Masa i Esar, bio je kadri u Basu. Bio nepravdaan kadri, koji je mnogim ljudima svojim presudama nasilje učinio. Kadri je sam dospio uhaps.

⁵ 'Imate a njema potku zato što', dok je bio kralja, bio sam mnogo jeftinije napsio.

zatvarao da bi na kraju i sam dospio u zatvor.

³⁰⁵ *Eš-Šura*, 30. ajet.

حدَّثَنَا هُمُ قَوْمٌ حَصَنُوا (هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ) بِسْمِ عَرَفُهُ مِنْ حَدِيثِ حِجَّاحٍ نَسِيبِ
وَحِجَّاحٌ عَنْ مُقَارِبِ الْحَدِيثِ. وَأَبُو غَالِبٍ اسْمُهُ حَزْزَرٌ *

44. Iz sure Ez-Zuhruf U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3483. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Hamejd, kaze, Obavijestili su nas Muhammed b. Bešir el-Abedi³⁰⁷ i Ja'la b. Ubejd, prenijevši od Hadždžadža b. Dinara, on od Ebu Gahba, a on od Ebu Umamea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao, "Nije zalutao ni jedan narod, nakon što je bio na Pravom Putu, a da nije bio sklon polemici (sa vjerovjesnikom) Potom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio ovaj ajet: *A naveli su ti ga kao primjer samo zato da bi spor izazvali, jer su oni narod svadalački*³⁰⁷."

Ovaj hadis je hasenun-sanihun³⁰⁸ Poznat nam je preko Hadždžadža b. Dinara, a Hadždžadž je pouzdan osrednji prenosilac hadisa. Ebu Gahb se zvao Hazevver.

٤٥. وَمِنْ سُورَةِ الدُّخَانِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٤ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ: إِنَّ قَاصِمًا يَقْصُ يَقُولُ إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ فَيَأْخُذُ بِمَسَامِعِ الْكُفَّارِ وَيَأْخُذُ الْمُؤْمِنِينَ كَهَيْئَةِ الرُّكَامِ قَالَ: فَعَصَبٌ وَكَأَنَّكَ تَحْسِبُ أَنَّهُ قَالَ: إِذَا سَلَّ أَحَدُكُمْ عَمَّا يَعْلَمُ فَلْيَقُلْ بِهِ قَالَ مُصَوِّرٌ: فَلْيَحْزُرْ بِهِ. وَإِذَا سَلَّ عَمَّا لَا يَعْلَمُ فَلْيَقُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ فَإِنْ مِنْ عِلْمِ الرَّجُلِ إِذَا سَلَّ عَمَّا لَا يَعْلَمُ أَنْ يَقُولَ اللَّهُ أَعْلَمُ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ سُبْحَانَكَ مَا سَأَلَكَ عَلَيْهِ مِنْ خَيْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ (إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا رَأَى قُرَيْشٌ اسْتَعْصَمُوا عَلَيْهِ قَالَ اللَّهُمَّ أَعْنِي عَلَيْهِمْ بِسَبْعِ كَسْبِ يَوْسُفَ فَأَحْدَثَهُمْ سَبْعَ فَاحْصَتْ كُنْ شَيْءٌ حَتَّى أَكَلُوا الْجُلُودَ وَالْمَيْتَةَ وَقَالَ أَحَدُهُمَا الْعَطَامُ قَالَ: وَحَدَّثَنَا يَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ كَهَيْئَةِ الدُّخَانِ قَالَ: فَادُّهُ أَوْ سَفِيحًا فَقَالَ: إِنَّ قَوْمَكَ قَدْ هَنَكُوا فَادُّغِ اللَّهُ لَهُمْ

³⁰⁷ Muhammed b. Bešir el-Abedi Ebu Abdullah el-Ku'fi, pouzdan je ravija i naifaz hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 203. godine po Hidžri.

³⁰⁷ Ez-Zuhruf, 58. ajet

³⁰⁸ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Mađže u *Sincetu* i Hakim u *Mustedreku*

في فيه لغزاً. يود نبي السماء مدحاً فيمن يعني الناس هذا عذاب لهم قال منصور: هذا
 شيء. كشف عما لعذب كما يؤمنون. قيل: يكشف عذاب أحره قال مصي الطيئة
 يريد مدحاً وقال أحدهم القسور وقال الآخر: الرزق. قال أحمد عيسى: يريد
 هذا حديث حسن صحيح *

٣٤٨٥ حديث حسن في حديث جابر بن عبد الله عن النبي صلى الله عليه وسلم عن رجل من
 بني ميثق قال: سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول: ما من قوم إلا وفيهم رجل يبيع نفسه
 عنه ورجل يترنم فيه رزقه. فداوت بكبا عليه فقلت قوله عز وجل: فما كنت عليهم السماء
 وارض ومن كانوا متصرون. حديث حسن. يعني: يبيع نفسه عنه ورجل يترنم فيه رزقه
 عبدة يزيد بن أبان الرقاشي يضمنان في الحديث *

45. Iz Sure Ed-Duhan U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3484. ISPRICAĆ NAM JE Mahmud b. Gafkari kaže: Obavijestio nas
 je Abdul Melek b. Imran el-Dziddi³¹⁰, kaže: Nas je obavijestio Subejh
 pretelevši od Vmesa i Mensara koji sačuvali Ebu Duha³¹¹ i Ebu Džah
 Mesruka da je rekao: "Dode neki čovjek Abdullahu³¹² i reče: Jedan priča
 i kaže da će iz zemlje izići vidljiv dim i da će zahvatiti nši nevjernika³¹³
 dok će vjernici osjetiti samo kihavicu. On se, veli, rasrdi. Bio je
 naslonjen, a onda sjede, a potom reče: Ako neko od vas bude upitan za
 nešto što zna, neka to kaže. Mensur kaže: Neka to rekne - a ako bude
 upitan za nešto što ne zna, neka rekne: Allah najbolje zna, jer je jedan
 od znakova učenosti jednog čovjeka i taj da za ono što ne zna rekne:
 Allah najbolje zna³¹⁴. Uzvišeni Allah je rekao Svome Vjerovjesniku:
*Reci: Ne tražim ja od vas za ovo nikakvu nagradu, i ja nisam
 izvještačen.*³¹⁴ Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,
 primijeti protivljenje Kurajsija, reče: Allahu, pomози me protiv njih sa
 sedam (gladnih godina) kao što su bile u vrijeme Jusufa, pa ih je
 zahvatila suša koja je uništila sve tako da su jeli skakavce i strv! Jedan

³¹⁰ Abdul Melek b. Ibrahim el-Dziddi - Mesur, koji je pretelevšio Ebu Džaha i Ebu Duha u
 devetoj generaciji.

³¹¹ Ebu Duha Muslim b. Subejh el-Hemdani.

Abdullah b. Mesur pretelevši Vjerovjesnika, reče: Allah najbolje zna.

³¹² U Buharijevoj predaji stoji: "Dade neki musliman vjerovjesniku i muhafiki u Muslimovoj
 predaji stoji da će zahvatiti disajne organe nevjernika.

³¹³ U Buharijevoj predaji stoji: "Dade jedan od znakova učenog čovjeka i taj da za ono što ne
 zna rekne: Ne znam."

³¹⁴ *Sâd*, 86. ajet.

od njih dvojice. Ameš li Mensur) dodao je: i kosti.³¹⁵ Iz zemlje je tad, veli, izlazilo nešto poput vidljiva dima.³¹⁶ Tada mu, veli, dode Ebu Sufjan i reče: Narod ti strada pa obrati se Allahu za njih! Na ovo se, veli, odnose Njegove riječi: Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljivi dim koji će ljude prekriti. Ovo je neizdržljiva patnja.³¹⁷ Mensur veli: Na ovo se odnose Njegove riječi: *Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati!*³¹⁸ pa da li će od njih patnja biti otklonjena na budućem svijetu?³¹⁹ Ibn Mes'ud kaže: (Neki su se predznaci kao što su) *El-Batša* (seća), *El-Lizam* (kazna) i *Ed-Duhan* (dim) već desili. Neki vele, da se desilo (i raspoloženje), Mjeseca. Neki kažu: Desilo se (i obećanje o pojedini Bizantinaca).³²⁰ Iba Isa veli: *El-Lizam* (kazna) desila se u Bici na Bedru. Ova hadis je hasenun-sahihun.

1. Mladina, 1. prečiščenj, 1. s. 306; 2. 'neštop' - 1. kad. st. 2. 1. kosti.

٤٦. وَمِنْ سُورَةِ الْأَحْقَافِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٨٦. حَدَّثَنَا عَيْبُ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْلَمٍ قَالَ: لَمَّا أُرِيدَ عُثْمَانُ جَاءَ عِنْدَ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ فَذَكَرَ لَهُ عُثْمَانُ مَا جَاءَ بِكَ قَالَ: جِئْتُ فِي كَهْرَبَةٍ. قَالَ: أَخْرِجْ إِلَى النَّاسِ فَأُطْرِدْهُمْ عَنِّي فَأَمَّا جَارِحُ حَبْرَ لِي مَكَدٌ دَاخِلٌ فَلَمَّا فَخَّرَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمٍ إِلَى النَّاسِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ كِتَابَ سَيِّئِ فِي الْحَاثِلِيَةِ فَمَنْ فُسِّدَ رِسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ اللَّهِ وَبَرُلَ فِي آثَاتٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ بَرُلْتُ فِيهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَأَمَّا وَاسْكُرْتُمْ لَدَى اللَّهِ لِيَهْدِي لِقَوْمٍ يَطْمَئِنُّونَ (وَبَرُلْتُ فِيهِ) (كَتَبِي بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ) لَدَى اللَّهِ سَيْفٌ مَعْنُودٌ عَلَيْكُمْ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ قَدْ حَاوَرَتْكُمْ فِي بَيْدِكُمْ هَذَا الَّذِي بَرُلَ فِيهِ سُبْحَكُمْ فَمَنْ لَدَى اللَّهِ فِي هَذَا الْبَرَحِ أَنْ تَقْبُولُوا قَوْلَ اللَّهِ أَنْ فَتَقْبُولُوا لِنَظَرُؤُنَّ حَيْرَاتِكُمْ الْمَلَائِكَةَ وَلَتَسْئَلَنَّ سَيْفُ اللَّهِ الْمَعْنُودُ عَلَيْكُمْ فَدَعَيْتُمْ إِلَى يَوْمِ لِقَائِهِمْ قَالَ فَقَالُوا: اقْتُلُوا الْيَهُودِيَّ وَقَتُلُوا عُثْمَانَ وَهَذَا صَبْرٌ حَسْبُكُمْ وَهَذَا صَبْرٌ حَسْبُكُمْ وَهَذَا صَبْرٌ حَسْبُكُمْ عُمَيْرُ بْنُ مَرْثَدَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ

٣٤٨٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ

خَرِيجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَجُلًا مِمَّنْ رَفَعَهُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَمَّا رَأَى مُحِبُّهُ أَقْبَلَ وَذَرَفَ دُمُوعًا مَطَرَتْ سُرِّي عَنْهُ فَالَتُ فَقَسْتُ لَهُ فَقَالَ: وَمَا دَرِي لَعَنَهُ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: فَمَا رَاوُهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلًا أُوذِيَهُمْ قَالُوا: هَذَا عَارِضٌ مُسْتَقْبِلٌ هَذَا حَرَجٌ حَسْبُكُمْ

٣٤٨٨. حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ خُزَيْمَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَجُلًا مِمَّنْ رَفَعَهُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَمَّا رَأَى مُحِبُّهُ أَقْبَلَ وَذَرَفَ دُمُوعًا مَطَرَتْ سُرِّي عَنْهُ فَالَتُ فَقَسْتُ لَهُ فَقَالَ: وَمَا دَرِي لَعَنَهُ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: فَمَا رَاوُهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلًا أُوذِيَهُمْ قَالُوا: هَذَا عَارِضٌ مُسْتَقْبِلٌ هَذَا حَرَجٌ حَسْبُكُمْ

povjerovao, a vi se uzoholili. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini.³²⁹ Također je, u vezi sa mnom, objavljeno: *Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna šta je Knjiga.*³³⁰ Uistinu je Allah učinio da mač, od vas, bude sklonjen i stavljen u korice, i uistinu su meleci vaši susjedi u ovom gradu u kome vam je poslan vaš Vjerovjesnik. Bojte se Allaha u pogledu ovog čovjeka! Ako ga ubijete, otjerat ćete vaše susjede meleke i isukat ćete mač, koji je Allah od vas uklonio i učinio da bude u koricama, a koji se više (sa vas) neće povući do Sudnjeg dana! Na (te nece), oni povikaše: **Ubijte i jevreja³³¹ i Osmana!**"

Ovaj hadis je garib.³³² Premo ga je Saab b. Sa'ad od Abdal-Melaka b. Umejra, on od Ibn Muhammeda b. Abdalana b. Selama, a on od svoga djeda Abdullaha b. Selama.

3487. ISPRICAO NAM JE: Abdur Rahman b. Isved Ibru Amr el-Basiri; kaže: Obavijestio nas je Muhamed b. Rebe'a, prenjevši od Ibn Džurejdz, on od Ataa, a on od A'ise, koja je kazala: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ugledao oblak, ushodao bi se naprijed i nazad. Kad bi kiša počela padati, osjetio bi radost. Jednom prilikom ga, veli ona, upitah o tome (zašto hoda naprijed i nazad), a on reče: *Iz bojazni da ne bude kao što U zvišeni Allah kaže: I kad ugledaše oblak na obzorju, koji se prema dolinama njihovim kretao, povikaše: Ovaj nam oblak kišu donosi! Ne, to je ono što ste požurivali: vjetar koji vam bolnu patnju nosi*³³³." Ovaj hadis je hasenun.³³⁴

3488. ISPRICAO NAM JE: Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim³³⁵, prenjevši od Davuda³³⁶, on od Šabna, a on od Alkamea, koji je kazao: "Upitao sam Ibn Mes'uda: Je li iko od vas bio sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, one noći kad je imao susret sa džinima? On reče: Od nas (te noći) sa njim nije bio niko."³³⁷ Jedne

³²⁹ *El-Ahkaf*, 10. ajet, a koji se sastoji gasi: "Reci: Kažite vi nevjernici šta vam bit ako je Kur'an od Allaha. Ona neće moći da vjerujete i tako je jedan od mnogih znakova prisvajajućih da je on od Allaha. On povjerovatno vi se izmota. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini."

³³⁰ *El-Ri'd*, 43. ajet, a koji se sastoji gasi: "Oni koji ne vjeru u govore: Ti nisi poslanik! Reci: Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah. Onaj koji zna šta je Knjiga."

³³¹ Mislili su na Abdullaha b. Selama.

³³² Bilježi ga i Ibn Merdivejh u *Musnedu*.

³³³ *El-Ahkaf* 24. ajet.

³³⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Sahih u El-Nesai u *Sunenu*.

³³⁵ Ismail b. Ibrahim b. Uleje.

³³⁶ Davud b. Ebu Hind.

El-Nevevi smatra da ovaj hadis baca samrta na hadis koji je zabijezio Ebu Davud u *Sunenu*, a kome je spomenuto iz manje abdesta sokom od grozda i prisustvo Abdullaha b. Mes'uda sa Vjerovjesnikom one noći kada se susreo sa džinima. Zato što je ovaj hadis vjerodostojan dok je hadis u kome je spomenuto iz manje abdesta sokom od grozda slab,

večeri je, dok je bio još u Mekki, nestao između nas. Pitali smo se šta bi sa njim: Da ga ko nije kidnapovao ili ubio? Probdjeli smo tešku noć dok je ostali svijet spavao. Pošto osvanusmo, u ranu zoru, ugledasmo ga kako ide od brda Hira. Ispričali su mu, veli, šta su sve nagađali, a on reče: Pozvali su me džini te sam otišao da im učim Kur'an. Potom nas, veli, odvede i pokaza nam njihove tragove i tragove njihovih vatri. Ša'bi kaže: Pitali su ga o hrani (šta mogu jesti), a radilo se o džinima sa otoka, a on reče: Bit će vam hrana svaka kost koje se domognete nad kojom nije spomenuto Allahovo ime. Na njoj ćete naći za sebe mesa.³³⁸ A svaki brabonjak i svaka bašega će biti hrana vašim životinjama. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (ne zbog toga) rekao: Ne čistite se (nakon obavljene nužde) time jer je to dvoje³³⁹ hrana vaše braće džina." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.³⁴⁰

٤٧. وَمِنْ سُورَةِ مُحَمَّدٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳۴۸۹

يُحَرِّدُ وَاسْتَغْفِرْ لِدُنْيَاكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : نَبِيٌّ
لِلْإِسْتِغْفَارِ اللَّهُ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ مُسْنَدٌ لِمَنْ نَحْنُ مُتَّبِعُونَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ

Handwritten signature

۳۴۹۔ حمد خدا پر خدیوہ حریر عذرا برف حسن شمع من اهل اُمیدینہ سے حمد —

عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ هَذِهِ الْيَوْمِ (وَأَنْ
تَتَوَلَّوْا بِمُسْتَدِلِّ قَوْمٍ غَيْرِكُمْ لَمْ يَكُونُوا امْتِلَاكُمْ قَالُوا وَمَنْ يُسَدِّلُ بِنَا؟ قَالَ فَصَرَبَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مُتَكَبِّ سَلْمَانَ ثُمَّ قَالَ هَذَا وَقَوْمُهُ هَـ حَبِيبٌ حَرَبٌ وَفِي يَسْمَدِهِ
مَقَالٌ وَقَدْ رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ أَيْضًا هَذَا حَدِيثٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَجَاءٍ *

pošto je u njegovu seneđu. Zato, študent Amra b. Husse, koji je neznan (medžna) prenosilac.

U predaji ovog hadisa koji bilježi Muslim u *Sahih*u stoji da im je Allahov poslanik, sallallahu alehi ve selam rekao: "Baš će vam bita svake kost koje se doznate i u kojoj je spomenuto Allahovo ime. Nećete za sebe naći mjesto. Dakle, kos svake žvrtine prilikom je klana spomenuto Allahovo ime i ovo je ispravnije jer je Muslimov, predaja ovog hadisa vjerodostojnija.

³³⁹ Kostima i balceom jer su oni hrana vaše bruce džina i u show izvođa.

³⁴⁰ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

٣٤٩١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا حَبِيبٌ سَمِعَ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ أَخِيْرٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ بَيْنَ تَجَمُّعٍ عَنْ
 أَهْلِ بَيْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ قَالَ قَالَ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ ذَكَرَ اللَّهُ إِنَّ تَوَلَّيْتَ اسْتَبْدَلُوا بِنَافِثِهِمْ لَهُمْ كُفُورًا أَفْصَالًا
 قَالَ وَكَانَ سَلَامًا بِحَسْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ. فَصَرَّبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفَخَذَ سَنَدًا وَقَالَ هَذَا وَأَصْحَابُهُ. وَالَّذِي يُقْسِي بِيَدِهِ لَوْ كَانَ لِإِيمَانٍ مَوْطَأًا دَلَّيْتُمَا
 لَتَاوَلْتُمَا رَحْلًا مِنْ فَارَسٍ
 وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَنَّ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدَّثَهُ أَنَّ جَعْفَرَ بْنَ جَعْفَرٍ

47. Iz sure *Muhammed*³⁴¹ *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3489. ISPRIOČAO NAM JE Abd b. Humejd: kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, kaže: Nas je obavijestio Mamer, prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea: "(Kad je objavljeno): *Traži oprosta za svoje grijeha i za vjernike i vjernice*³⁴², Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja sedamdeset puta dnevno zatražim oprost od Allaha."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.³⁴³ Prenosi se od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ja stotina puta dnevno zatražim oprost od Allaha"³⁴⁴ Prenio ga je Muhammed b. Amr od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea.

3490. ISPRIOČAO NAM JE Abd b. Humejd: kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, kaže: Nas je obavijestio neki šehih iz Medine, prenijevši od Ala b. Abdur-Rahmana³⁴⁵, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prouči ovaj ajet: *A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti.*³⁴⁶ Prisutni upitaše: A sa kim

³⁴¹ Naziva se i sura *El-Kital*. Objavljena je u Medini

³⁴² *Muhammed*, 19. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Znaj da nema Boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijeha i za vjernike i vjernice. Allah zna kud se krećete i gdje boravite."

³⁴³ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*

³⁴⁴ U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Tako mi Allaha ja od Allaha zatražim oprost i pokajem Mu se."

³⁴⁵ Ala b. Abdur-Rahman b. Jakub el-Hareki.

³⁴⁶ *Muhammed*, dio 38. ajeta, a koji u cijelosti glasi: "Vi se, eto, pozivate da trošite na Allahova Puta, ali, naki od vas su škrti, - a ko škrtari, na svoju štetu škrtari, jer Allah je bogat, a vi ste siromašni. A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti."

فَعَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَقَدْ نَزَلَتْ عَلَيَّ آيَةٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا عَلَى الْأَرْضِ. ثُمَّ قَرَأَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُمْ فَقَالُوا: هَيْتَا مَرِيئًا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ بَيَّنَّ اللَّهُ لَكَ مَاذَا يُفْعَلُ بِكَ. فَمَادَ يُفْعَلُ بِكَ؟ فَرَلْتُ عَلَيْهِ. (لِيُدْحِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ حَتَّى تَخْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) حَتَّى يَبْعَ (فَوْزًا عَظِيمًا). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَفِيهِ مِنْ مُجْمَعِ بْنِ حَبِيبٍ *

٣٤٩٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ أَجْرُنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ نَسِ بْنِ أَنَسٍ أَن تَمَامِينَ هَبَطُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَاهُ مِنْ حَلِّ الثَّعْمِيمِ عِنْدَ صَلَاةِ الصُّبْحِ وَهُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يَقْتُلُوهُ. فَأَحْدَوْا أَحَدًا فَأَعْتَقَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَثَرَلِ اللَّهُ: (وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ) الْآيَةُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٤٩٥. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ فَرْعَةَ الْقُسْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُشَرِّفُ بْنُ حَسِبٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ ثَوْبَانَ عَنْ نَسِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ كَعْبِ بْنِ نَسِ عَنْ كَعْبِ بْنِ نَسِ عَنْ سَيِّدِ اللَّهِ عَنْ وَسِيمٍ (وَالْوَرَمُ كَلِمَةُ التَّقْوَى) قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ يَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا مِنْ حَدِيثِ الْحَسَنِ بْنِ فَرْعَةَ وَبَيَّنْتُ أَنَّ بَعْضَ مَنْ هَذَا حَدِيثٌ مَعْرُوفٌ مَرْفُوعٌ بِمَا مِنْ هَذَا بَوَاحٍ *

48. Iz sure El-Feth *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3492. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Halid b. Asme; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Ines, prenijevši od Zejda b. Esfema, a on od svoga oca, koji je kazao: "Čuo sam Omera b. Hattaba kada veli: Bili smo sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju³⁴⁹. Obratio sam se Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on je šutio³⁵⁰. Potom sam mu se ponovo obratio, a on je šutio.³⁵¹ Onda sam se nagnuo naprijed i potjerao svoju jahalicu govoreći: Jadan ne bio, sine Hattabov! Tri puta zapitkuješ Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on ti i ne prozbori. Kako bi bilo dobro da u vezi sa tobom bude objavljen Kur'an. Reče: Nisam dugo čekao kad začuh nekoga kako me zove. Otidoh, veli, Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Sine

³⁴⁹ Iz predaje koja bilježi El-Taberan, da se vidjeti da je to putovanje bilo na umru, kada su zaustavljeni, na Hudejbiji, i kada je potpisan čuveni ugovor na Hudejbiji, između Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i mekanskih idotopokimika. Kurtabi smatra da se ovo desilo prilikom povratka sa Hudejbije.

³⁵⁰ U Bunarijevoj predaji stoji: "Šutio je i nije odgovarao na njegova pitanja."

³⁵¹ Iz ovoga se vidi, da je Omer više puta postavio pitanje Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ali nije dobio odgovor. Na vjerovatnoje mu, nije odgovarao, kako tvrdi El-Mubarekfori, zato što je u tom momentu primao Objavu.

Hattabov, ove noći mi je objavljena sura koja mi je draža od svega onoga što Sunce obasjava. To je: *Inna fetahna leke fethan mubina* (Mi ćemo ti dati sigurnu pobjedu).³⁵² Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun³⁵³

3493. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: "Prilikom povratka sa Hudejbije Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, bi objavljeno: *da bi ti Allah ranije i kasnije krivice oprostio*³⁵⁴, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Objavljen mi je jedan ajet koji mi je draži od svega onoga što je na Zemlji, a onda ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prouči. (Kad ga čuše), prisutni rekoše: Nek ti je mubarek, Allahov Poslaniče! Allah ti je objelodanio šta će biti s tobom, a šta će biti sa nama? Tim povodom mu bi objavljeno: *da bi vjernike i vjernice uveo u džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti, i da bi prešao preko hrđavih postupaka njihovih - a to je u Allaha veliki uspjeh*³⁵⁵." Ovaj hadis je nasenua sahihan³⁵⁶ Na ovu temu prenesen je hadis i od Mudžemea b. Džarijea.

3494. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd i kazao: Ispricao mi je Sulejman b. Harb; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Se'eme prenijevši od Sabita, a on od Enesa. "Njih osamdeset se spustilo sa brda Et-Ten'im u vrijeme sabahskog namaza, prema Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovim ashabima želeći da ga ubiju.³⁵⁷ Bijahu zarobljeni, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih oslobodi i oprostí im. Tim povodom Uzvišeni Allah objavi: *On je zadržao ruke njihove od vas i vaše od njih usred Mekke, i to nakon što vam je pružio mogućnost da ih pobijete, - a Allah dobro vidi ono što vi radite*³⁵⁸." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.³⁵⁹

3495. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Kaza'a el-Basri, kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Habib, prenijevši od Šubea, on od Su'eira, on od svoga oca³⁶⁰, on od Tufejla b. Ubejja b. Ka'ba, on od svoga oca, a on od

³⁵² Većina učenjaka smatra da je ova čuvena pobjeda stigla za vrijeme pregovora na Hudejbiju, da je potpisan ugovor po čemu je pobjeđeni. Neki tvrde da je obećana pobjeda stigla a vrijeme oslobodjenja Mekke. Neki tvrde da se to dogodilo prilikom osvajanja Hudejbe. Prvo mišljenje je, po mišljenju El-Mubarekforija, najmeritornije.

³⁵³ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, el-Bahar i *Sunenu* i En-Nesai u *Sunenu*.

³⁵⁴ *El-Feth*, 2. ajet.

³⁵⁵ *El-Feth*, 5. ajet.

³⁵⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Bahar i *Muslim* u *Sunumu*.

³⁵⁷ U Ahmed b. Hanbelovo predač stoji da se osamdeset naoružanih ljudi iz Mekke na Hudejbu spustilo niz brdo Et-Ten'im, dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa ashabima bio na sabahskom namazu s ciljem da ga ubiju.

³⁵⁸ *El-Feth*, 24. ajet.

³⁵⁹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sunumu*, te Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

³⁶⁰ Otac mu se zvao Seid b. Alafe Ebu Fahite.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, (da je o riječima Uzvišenog): *i obavezao ih da ispunjavaju ono zbog čega će postati pravi vjernici*³⁶¹, kazao: (Te riječi su) 'Samo je Allah Bog'.

Ovaj hadis je garibun³⁶² Kao merfû' hadis nam je poznat samo preko Hasana b. Kaza'e Pitao sam Ebu Zuru o ovom hadisu pa je i njemu, kao merfû' hadis, bio poznat samo sa ovim senedom.

٤٩. وَمِنْ سُورَةِ الْحُجُرَاتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٤٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُسَيْبٍ أَحِبُّنَا مُؤْمِنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَحِبُّنَا ثَابِتُ بْنُ عُمَرَ بْنُ حَمِيْدٍ نَحْنُحِي قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُبِيكَةَ وَرَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ رُفَيْدٍ أَنَّ الْأَقْرَعَ بْنَ حَاسِبٍ قَدِمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ اسْتَعْمَلْهُ عَلَى قَوْمِهِ. فَقَالَ عُمَرُ لِمَا تَسْتَعْمَلُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَتَكَلَّمَ عَبْدُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى ارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ لِعُمَرَ مَا أَرَدْتُ إِلَّا جَلَافِي فَقَالَ عُمَرُ مَا أَرَدْتُ حَدِيثُ قَالَ فَرَلْتُ هَذِهِ الْآيَةَ. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ) قَالَ. فَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ بَعْدَ ذَلِكَ إِذَا تَكَلَّمَ عَبْدُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَسْمَعْ كَلَامَهُ حَتَّى يَسْتَفْهِمَهُ. قَالَ وَمَا ذَكَرَ ابْنُ الزُّبَيْرِ حَدَّثَهُ يَعْنِي أَبَا بَكْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ مُرْسَلٌ. وَقَدْ رَوَاهُ مُبِيكَةُ عَنْ أَبِي مُبِيكَةَ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُفَيْدٍ *

٣٤٩٧. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَارٍ نُحْسِبُ مِنْ حَرِيبٍ أَحِبُّنَا نُحْسِبُ مِنْ مُوسَى عَنْ الْخُسَيْبِ بْنِ وَقْدٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ سُرَّاءَ بْنِ عَرَبٍ فِي فِتْنَةِ تَعْيٍ. (إِنَّ الَّذِينَ يُبَادِلُونَكَ مِنَ الْفُجَرَاءِ) قَالَ. قَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ حَمْدِي زِلٌّ وَإِنْ ذَمِّي شَيْءٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. ذَلِكَ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٤٩٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْحَاقَ نُحْمَرِيٌّ بَشَرِيٌّ أَحِبُّنَا ثَوْرُ بْنُ صَالِحٍ مُهْرَوِيٌّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ دُرُودَ بْنِ أَبِي هُبَيْرٍ وَرَ سَمِعْتُ سَعْدِيَّ بْنَ جَدَّةٍ عَنْ أَبِي حَبْرَةَ بْنِ صَالِحٍ قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ

³⁶¹ El Feth dio 26. ajeta, a koji u enelosti glasi "Kad su nev. emet. srea svoja panil. Zarom. Zarom paganskim. Allah je spast o smirenosti Svoju na Poslanika Svoja i na vjernike i obavezao ih da ispunjavaju ono zbog čega će postati. pravi. vjernici. - a oni i jesu napređi i najdoslojniji za to -, a Allah sve zna."

³⁶² Bil'eze ga i Ahmed b. Hanbe, Ibn Merdivelji i Mustachdima, Ed-Darekutni, a djelu El-Efrad i El-Bejheki u djelu El-Esmau ves-sifat.

مَا يَكُونُ لَهُ الْإِسْمَانُ وَالثَّلَاثَةُ فَيَدْعِي بِغَضَبِهَا فَعَسَى أَنْ يَكْرَهُ قَالَ . فَتَزَلَّتْ هَذِهِ الْآيَةُ (وَلَا تَتَنَزَّلُوا بِالْأَلْقَابِ) . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ .

٣٤٩٩ حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ أَخْبَرَنَا شَرُّ بْنُ الْمُفَضَّلِ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ أَبِي جَرِيرَةَ بْنِ الصَّحَّاحِ لَخْوَةً . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ . وَابُو جَرِيرَةَ بْنُ الصَّحَّاحِ هُوَ أَخُو ثَابِتِ بْنِ الصَّحَّاحِ الْأَنْصَارِيِّ . *

٣٥٠٠ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَمْدٍ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُفَيْرٍ عَنِ الْمُسْتَمِرِّ بْنِ سُرَيْبٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : (وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ) قَالَ : هَذَا بَيْنُكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوْحَى إِلَيْهِ وَحِيَارُ أُنْمَتَكُمْ لَوْ أَطَاعَهُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُوا فَكَيْفَ بِكُمْ الْيَوْمَ ؟ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ حَسَنٌ صَحِيحٌ قَالَ عَيْثُ بْنُ الْمَدِينِيِّ : سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ الْقَضَائِيَّ عَنِ الْمُسْتَمِرِّ بْنِ سُرَيْبٍ فَقَالَ تَقَى *

٣٥٠١ حَدَّثَنَا عَيْثُ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُفَيْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنْ شُرَيْبٍ عَنْ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَطَبَ النَّاسَ يَوْمَ فَتَحَ مَكَّةَ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبْيَةَ الْأَحَابِلِيَّةِ وَتَغَاظَمَهَا بَنَانُهَا . فَالنَّاسُ رَحِمَانُ بَرِّ تَقَى كَرِيمٍ عَلَى اللَّهِ وَفَاحِرٍ شَقِيٍّ هَيَّيْ عَلَى اللَّهِ وَالنَّاسُ نُوْ آدَمَ وَحَقَّ لِلَّهِ آدَمُ مِنْ ثَرَابٍ . قَالَ اللَّهُ : (يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا) إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ . هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ . مَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ شُرَيْبٍ عَنْ عُمَرَ . بَلْ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَعِنْدَ اللَّهِ نَسْنُ حُفَيْرٍ يُصَغِّرُ صَعْدَةَ يَحْيَى بْنِ مَعِينٍ وَغَيْرُهُ وَهُوَ وَدَّعَى نَسْنُ مَدِينِيِّ وَفِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ .

بْنِ عَبَّاسٍ

٣٥٠٢ حَدَّثَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ سَهْلٍ شُعَدَادِيٌّ أَنْعَرَجِيٌّ وَشَرُّ بْنُ وَحِيدٍ قَالُوا : أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سَلَامِ بْنِ أَبِي مُصْعَبٍ عَنْ قَدَادَةَ عَنْ نَحْسٍ عَنْ سَمُرَةَ عَنْ سَيِّ صَلَاتِيَّ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : الْحَسْبُ الْمَالُ وَالْكَرْمُ وَالْتَقْوَى . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ مِنْ حَدِيثِ سَمُرَةَ . مَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سَلَامِ بْنِ أَبِي مُطِيعٍ *

49. Iz sure El-Hudžurat U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3496. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna, kaže Obavijestio nas je Muemmel b. Ismail, kaže Nas je obavijestio Na'it' b. Omer b. Džemil el-Džumehi i kazao: Ispričao nam je Ibn Ebu Mulejke i kazao: "Meni je ispričao Abdullah b. Zubejr da je Akre' b. Habis došao Vjerovjesniku,

sallallahu alejhi ve sellem, a Ebu Bekr će: Allahov Poslaniče, imenuj ga namjesnikom u njegovu narodu! Nemoj ga imenovati, Allahov Poslaniče, reče Omer. Nastaviše njih dvojica polemisati pred Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, da su i ton podigli. Tada Ebu Bekr reče Omeru: Namjera ti je samo da meni kontriraš. Omer na to reče: Nije mi namjera da ti kontriram. Tim povodom bi objavljen ovaj ajet: *O, vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa!*³⁶³ Omer je, veli, nakon toga tako tiho govorio pred Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, da često ne bi čuo šta je rekao nego bi tražio da mu to ponovi. Ibn Zubejr, veli, nije spomenuo i djeda Ebu Bekra, da je tako činio."

Ovaj hadis je garbun hasenun.³⁶⁴ Neki su ga od Ibn Ebu Mulejkea prenijeli kao mursel hadis ne spominjući u njegovu senu, od Abdullaha b. Zubejra.

3497. ISPRICAO NAM JE Ebu Ammar Husejn b. Hurejs, kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa, prethjevši od Husejna b. Vakida, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa b. Aziba da je o riječima U zvišenog: *Većina onih koji te dozivaju ispred soba*³⁶⁵, kazao: Ustade neki čovjek i reče: Allahov Poslaniče, ja (kad) hvalim, hvalim samo ono što je dobro, a (kad) kudim, kudim samo ono što je loše. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Tako (radi) i U zvišeni Allah." Ovaj hadis je hasenun-garbun.³⁶⁶

3498. ISPRICAO NAM JE Abdullah b. Isak el-Džeheri el-Basri, kaže: Obavijestio nas je Ebu Zejd³⁶⁷, Heravi je učenik, prethjevši od Šu'be, a on od Davuda b. Ebu Hinda koji je kazao: Čao sam Ša'bija kada priča od Džebrea b. Dabhaka da je rekao: "Medu nama je bilo ljudi koji su imali po dva tri naziva. Zvali bi ga nekim od njih, a on to, možda, nije volio pa je, veli, objavljen ovaj ajet: *i ne zovite jedni druge različitim nadimcima*³⁶⁸." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.³⁶⁹

3499. ISPRICAO NAM JE Ebu Seleme Jaliya b. Halef, kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Mufedda, prethjevši od Davuda b. Ebu Hinda, on

³⁶³ *El Hadžarat* 2. ajet a koji u čelosti glasi: "O vjernici, ne dižite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa", ne razgovarate s njim glasno, kao što glasno razgovarate s drugim razgovarate da je bio sponistena vesad e a a da vi ne prijetite!"

³⁶⁴ Sličan smisao bilježi i El-Buhari u *Sahihu*.

³⁶⁵ *El Hadžarat* 4. ajet a koji u čelosti glasi: "Većina onih koji te dozivaju ispred soba nije dovoljno pametna."

³⁶⁶ Bilježi ga i Ibn Džerir et-Taberi u *Tefsiru*.

³⁶⁷ Ebu Zeid Se'ad b. Rebi' el-Amiri, el-Hareši, el-Heravi el-Basri poznatim je prenosiocem nadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Bavio se prodajom odjeće.

³⁶⁸ *El Hadžarat* dio 11. ajeta a koji u čelosti glasi: "O vjernici, neka se maskare jedni drugima ne rugaju, možda su oni jednako niti, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih." I ne kudite jedni druge, i ne zovite jedni druge različitim nadimcima! O, kako je razno da se vjernici spominju podrugljivim nadimcima. A on koji se ne pokaže - sam sebi čini nepavdu."

³⁶⁹ Bilježe ga Ahmed b. Hanbel i *Musnedu* Ebu Davud, Ibn Mađže i *Sunenima*.

od Šabija, a on od Ebu Dzebire b. Dahhaka **slično prethodnom hadisu**. Ebu Džebire b. Dahhak je brat Šabita b. Dahhaka el-Ensarija.

3500. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd: kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer, prethodni od Mustemira b. Rejana⁷², a on od Ebu Nadreca, koj je kazao: "Ebu Seid el-Hudri je proučio: *I znajte da je među vama Allahov Poslanik; kada bi vas on u mnogo čemu poslušao, doista biste nastradali*⁷³" i rekao: *Io je bio vaš Vjerovjesnik koji, (iako mu) je silazila Objava, da je u mnogo čemu poslušao vaše prvake (ashabe), stradali bi, šta mislite šta bi tek bilo danas sa vama*⁷²?"

Ovaj hadis je gariban. *Es-sünen-sahihun*. Ali b. El-Medini veli: I pitao sam Jahjaa b. Seida el-Kattana za Mustemira b. Rejana pa je rekao da je pouzdan.

3501. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Huzr: kaže: Obavijestio nas je Abdallah b. Džafar: kaže: Nas je obavijestio Abdallah b. Dinar, prethodni od Ibn Omara, da je Allahov Poslanik, *sallallahu alaihi ve sellem*, na dan oslobodjenja Mekke kazao govor u kome je rekao: "O, ljudi! Allah je od vas odstranio džahilijetski ponos i njegovo hvalisanje precima! Ljudi se dijele na dvije vrste: dobar - bogobožazan, kod Allaha plemenit i loš - nesretan, kod Allaha beznačajan. Svi su ljudi Ademovi potomci, a Allah je Adema stvorio od zemlje. Allah kaže: *O, ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, nistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa*⁷³."

Ovaj hadis je gariban. Svi hadisi koji su došli preko Abdallaha b. Dinara, od Ibn Omara poznati su nam samo sa ovom senecom. Abdallah b. Džafar je slab prenosilac hadisa. Slabim su ga smatrali Ali b. Meini i drugi. On je otac Alija b. El-Medinja. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Hurejree i Abdullaha b. Abbasa.

3502. ISPRIČALI SU NAM Ead b. Sulej el-Bagdadi el-Aredž i drugi i kazali: Obavijestio nas je Junus b. Muhammed⁷⁴, prethodni od Sellama b. Ebu Muttar⁷⁵, on od Katadea, on od Hasata⁷⁶, on od Semurea⁷⁷, a on od

Mustemira b. Rejana el-Huzarija. Za Ebu Abdallah el-Basri bio je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji.

El-Hudri - "Istaknuće onaj koji se poslušao Allahovog Poslanika kada bi vas on u mnogo čemu poslušao, doista biste nastradali, a Allah je tekstirao vaš pravo vjerovanje o njemu. Istaknuće onaj koji ga nije poslušao, a nezahvalnost i neposlušnost vam omrzio. Takvi su na Pravom Putu."

⁷² Ista bi tek bila bila i u slučaju da je on bio poslušao prvake (n.)

⁷³ *El-Hudžurat*, 13. ajet.

⁷⁴ Junus b. Muhammed el-Bagdadi el-Muedđib.

⁷⁵ Sellam b. Ebu Muttar el-Hazri el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa i vrstan poštavalac sunneta. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁷⁶ Hasan el-Basri.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ugled se postiže imetkom, a plemenitost bogobojažnošću!"

Semureov hadis je hasenun-garibun-sahihun.³⁷⁷ Poznat nam je samo preko Sellama b. Ebu Muti'a.

٥٠. وَمِنْ سُورَةِ ق *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ جَاحِظًا أَخْبَرَنَا شَيْبَانُ عَنْ قِيَادَةَ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ سَيِّدَةَ صَبِيٍّ لَيْلَةَ سَمِعَتْهُ وَاسْتَمَّ وَلَاحِقًا تَرَالُ جَهَنَّمَ تَقُولُ (هُنَّ مِنْ مَزِيدٍ) حَتَّى يَضَعَ فِيهَا رَبُّ الْعَرَةِ قَدَمَهُ فَقُولُ: قَطُّ قَطُّ وَعَرَّتْكَ وَيَزْوِي بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ. حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَاحِبُ عَرَبٍ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَلَى صَبِيٍّ لَيْلَةَ سَمِعَتْهُ وَاسْتَمَّ *

50. Iz sure Kâf

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3503. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Muhammed; kaže Nas je obavijestio Šejban³⁷⁸, prenijevši od Katadea, koji je kazao Obavijestio nas je Fnes b Malik da je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neprestano će Džehennem govoriti: Ima li još? sve dok Uzvišeni Gospodar ne stavi Svoje stopalo, tad će reći: Dosta mi je, dosta mi je, tako mi Tvoje veličine! i skupit će se njegovi krajevi jedan uz drugi."

Ova' hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.³⁷⁹ U njegovu senedu stoji i od Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٥١. وَمِنْ سُورَةِ الذَّارِيَّاتِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٤ حَدَّثَنَا أَبُو عُمَرَ أَخْبَرَنَا شَيْبَانُ بْنُ غَيْثَةَ عَنْ سَلَامٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ رِجَالِهِ قَالَ قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ عَنْهُ وَاقِدَ عَادٍ فَقُلْتُ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ وَاقِدِ عَادٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

³⁷⁷ Bil eže ga i Ahmed b. Hanbel i *Musnedu* Ibn Madže i *Sahehu* Hakim u *Mustedreku*

³⁷⁸ Šejban b. Abdur Rahman et-Temimi en-Nevvi Lba Muavina el-Bast, pouzdan i prenosilac nadisa. Autor je nek. djela. Pripadao je sedmoj generaciji. Kasnije je živio u Kufi

³⁷⁹ Bil eže ga i Ahmed b. Hanbel i *Musnedu* El-Buhari i *Muslim* i *sahihima*

عنده وسلم وما وافق غاداً قال ففُتُّ على الحبر لما سقطت. إن عاداً لما ألقطت بعثت قنب
 فرل على بكر بن معاوية فسفاه الحمر وعنته الحوادث ثم خرج يريد جبل مهرة فقال اللهم
 إني لم آت لمريض فأدريه ولا لاسير فأفاديه فسق عندك ما كنت مُستقيّة واسق معه بكر بن
 معاوية. يشكر له الحمر التي سفاه. فرفع له سحابت قليل له احتار أحداهن فاختار السوداء
 منهن قليل له خده رماداً رمداً ل يذو من عاد حداً وذكر أنه لم يرسل عندهم من الريح إل
 فذو هذه لحفة يعني حنقه الحمر ثم فرأى أن رُسنا عندهم الريح العقيم ما تدر من شيء است
 عليه) الله وقد روى غير واحد من حديث من سَمِعَ من أبي بكر عن عاصم بن سيار عن أبي
 وإل عن الحارث بن حسان. ويُقال له الحارث بن يرب

٣٥٠٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ جَبَابٍ أَخْبَرَنَا سَلَامُ بْنُ سَمُرَةَ تَخَرَّجَ
 لَسْتُمْ أَحَدٌ عَصَا مِنْ أَبِي الْحُوَيْدِ عَنْ أَبِي وَإِل عَنْ حَارِثِ بْنِ يَرْبُوعٍ عَنْ قَدَمَتِ الْمَدِينَةِ
 فدخلت المسجد فإذا هو عاصٌ بالناس وإذا ربابٌ سودٌ تحفُّق وإذا نبالٌ مُثَلَّدٌ السيف بين يدي
 رسول الله صلى الله عليه وسلم قلت ما شأنُ الناس قالوا يريد أن يبعث عمرو بن العاص
 وجهًا. فذكر الحديث بطوله نحوًا من حديث سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ بِمَعْنَاهُ. وَيُقَالُ لَهُ الْحَارِثُ بْنُ حَسَّانَ *

51. Iz sure Ez-Zarijat

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog;

3504. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže Obavijestio nas je
 Sufjan³⁸⁰, premjevši od Se'ima³⁸¹, on od Asama b. Ebu Nedžad, on od Ebu
 Vaila³⁸², a on od nekog čovjeka iz plemena Rebia³⁸³, koji je kazao:
 "Stigavši u Medinu, otidoh kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve
 sellem. U mom prisustvu mu neko spomenu izaslanika Ada³⁸⁴, a ja
 rekoh: Utičem se Allahu da budem kao izaslanik Ada. Na to će Allahov
 Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: A šta je sa izaslanikom Ada? On
 reče: Sreo sam čovjeka koji mi ispriča slučaj sa izaslanikom Ada. Pošto
 pleme Ad zadesi suša, oni pošlaše čovjeka po imenu Kafil Ebu Bekru b.
 Muaviji.³⁸⁵ On ga napoji vinom i dovede mu dvije (u to vrijeme najbolje)

³⁸⁰ Sufjan b. Uzejne

Se'iman b. Sa'eman el-Mazni, Ibn Muz'zel el-Kur'atij, Nuhayr el-Basri, rođen je petosla-
 had sa, ali je pao u prilikom prenošenja hadisa pravo paviac. Činjenice kaže Asama b.
 Ebu Nedžudu. Pripadao je sedmoj generaciji.

³⁸² Ebu Vail Šekik b. Seleme el-Esedi.

³⁸³ To je bio Haris b. Jezid el-Bekri, što će se vidjeti iz narednog hadisa.

Ad je izimno arapsko plemo u južnoj Arabiji. To je na duž kome je posao Had ali his-se am

³⁸⁵ Bekr b. Muavije je u to vrijeme živio u Mekki.

pjevačice (kome ga zabavljao). Jednog dana Kajl izide na brdo Mehre i reče: Bože, nisam došao ovdje da bih Te molio da mi podariš lijek za bolesnog, niti da mi oslobodiš sužnja, nego sam došao da Te molim da napojiš Svoga roba³⁸⁰ kao što si ga i prije pojiio. Uz njeg napoj i Bekra b. Muaviju, želeći mu se na taj način zahvaliti što ga je napojio vinom. Iznad njega se tada podiže više oblaka i bi mu rečeno: Izaberi jedan od njih! On izabra crni. Tada mu bi rečeno: Uzmi ga, nek ti bude propast koja neće nikoga iz plemena Ad u životu poštediti! Spomenuo je (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) da je na njih poslato vjetera samo kao krug prstena, a onda je proučio: *I o Adu, kada na njih vjeter poslasmo u kome nije bilo nikakva dobra, - pored čega god je prošao, ništa nije pošteditio, sve je u gnjilež pretvorio*³⁸¹."

Mnogi su ovaj hadis preneli od Selama Ebu Munzira, on od Asima b. Ibi, Nedžuda, on od Ebu Vata, a on od Harisa b. Hassana. Neki vele: Harisa b. Jezida.

3505. ISPRIČAO NAM JE Abi b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ze'd b. Hubab, kaže: Nas je obavijestio Selam b. Selejman en-Nehavi Ebu Munzir, kaže: Nas je obavijestio Asim b. Ibi, Nedžad, prenjevši od Ebu Vata, a on od Harisa b. Jezida el-Bekija, koji je kazao: "Stigavši u Medinu, uđoh u džamiju koja je bila puna svijeta sa crnim bajracima koji su se njicali. Ispred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je stajao Bilal s mačem obješenim o vrat. Što će ti ljudi? upitah. Rekoše: Hoće (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) da pošalje Amra b. Asa (sa vojskom), na stranu, a potom spomenu poduži hadis, koji je po smislu sličan (prethodnom) hadisu Sufjana b. Ujejne. Neki za njega kažu: Haris b. Hassan.

٥٢. وَمِنْ سُورَةِ الطُّورِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٠٦. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامَ الرَّقَاعِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ رَشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ

عَنْ عَدَسٍ عَنْ نَسِيِّ صَدِّقٍ أَنَّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا إِذْ دَارَ السُّجُودَ الْبَرَكَةَ قَبْلَ الْفَجْرِ وَإِذَا دَارَ السُّجُودَ الْبَرَكَةَ بَعْدَ الْمَغْرِبِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ حَبِيبِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَفْسٍ عَنْ رَشْدِينَ عَنْ كُرَيْبٍ وَنَسِيِّ مُحَمَّدٍ عَنْ فُضَيْلٍ عَنْ رَشْدِينَ عَنْ كُرَيْبٍ ثُمَّ قُلْنَا: قَدْ قِيلَ مَا دُفِعَ وَمُفْحَذًا سَلَامٌ وَنَسَبَ سَلَامٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ هَذَا فَتَنَ مَا قُرْنَاهُمَا

³⁸⁰ Ovdje je misao na sebe i svoj narod Ad. Molio je Avaha da ispusti kišu.

³⁸¹ Ez-Zarijat, 41. i 42. ajet.

ذهب وأشار سُفْيَانُ يده فَرَعَدَهَا وَ قَالَ غَيْرُ مَالِكٍ ثَنِ مَغُولٍ إِلَيْهَا يَنْتَهِي عِلْمُ الْخَلْقِ لَا عِلْمَ لَهُمْ بِمَا فَوْقَ ذَلِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٠٨ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُنْعٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ لَعَدَةَ أَخْبَرَنَا شَيْبَانُ بْنُ سَابِثٍ رَأَى حَبِيبَ بْنَ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى حَبِيبِينَ وَلَهُ سِتُّ مِائَةِ حِمَاحٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٠٩ حَدَّثَنَا مَنْ أَيْ لَمْ يَحِبَّ سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ لَقِيَ ابْنَ عَبَّاسٍ كَعْبًا يَعْرِفُهُ فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ فَكَثَرَ حَتَّى حَوَّشَهُ الْحِمَالُ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: إِنَّا نَبُو هَاشِمٍ فَقَالَ كَعْبٌ: إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ رُؤُوسَهُ وَكَلَامَهُ بَيْنَ مُحَمَّدٍ وَفُوسَى. فَكَلَّمَهُ مُوسَى مَرَّتَيْنِ وَرَأَاهُ مُحَمَّدٌ مَرَّتَيْنِ قَالَ مَسْرُوقٌ: فَدَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَقُلْتُ: هَلْ رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّهُ؟ فَقَالَتْ: لَقَدْ نَكَمْتُ سِنِّيَ قَفْتُ لَهُ شَعْرِي قُلْتُ: رُؤُوسُهُ نَمَّ قَرَأْتُ (لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُنُوزِ). فَقَالَتْ: أَيْنَ تَذْهَبُ بِكَ إِذَا هُوَ جَبْرِيْلُ مِنْ أَخْبَرَكَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَأَى رَبَّهُ أَوْ كَتَمَ سِتًّا مِمَّا أَمَرَهُ أَوْ يُعَلِّمُ لِحِمَمٍ الَّتِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى (إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُرْسِلُ الرُّسُلَ) فَقَدْ أَعْطَمَ الْفُرْقَةَ وَلَكِنَّهُ رَأَى جَبْرِيْلَ لَمْ يَرَهُ فِي صُورَتِهِ إِلَّا مَرَّتَيْنِ. مَرَّةً عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَمَرَّةً فِي حَيْدٍ لَهُ سِتُّ مِائَةِ حِمَاحٍ قَدْ سَدَّ لَأُفُقٍ. وَقَدْ رَوَى دَاوُدُ بْنُ شَيْبَةَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ سَيِّدَتِي صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا وَسَمِعْتُ هَذَا الْحَدِيثَ وَحَدِيثُ دَاوُدَ قَصُرَ مِنْ حِمَاحٍ مُحَمَّدٍ *

٣٥١٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ عَنْ شَيْبَانَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّهُ. قُلْتُ: أَلَيْسَ لِلَّهِ يَقُولُ (لَا تَذْكُرْهُ لَأَبْصَارُكَ وَهُوَ تَذْكُرُكَ الْبَصَارُ) قَالَ: رِيحُكَ ذَاكَ إِذَا تَجَلَّى بِنُورِهِ الَّذِي هُوَ نُورُهُ. وَفَدَّ رَأَى مُحَمَّدٌ رَبَّهُ مَرَّتَيْنِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ.

٣٥١١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ عَنْ شَيْبَانَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِ اللَّهِ (وَلَقَدْ رَآهُ بَرْقَةً آخَرَى عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى) (فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى) (فَكَانَ ذَاكَ فُوسِسٌ أَوْ دَسِي) قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَدْ رَأَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٥١٢ حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقُ عَنْ ابْنِ أَبِي رِزْمَةَ وَأَبُو نُعَيْمٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ سَمَاعٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٣٥١٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنْدٍ عَنْ أَحْمَدَ وَكَثِيرٍ عَنْ هَارُونَ عَنْ رَسَدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّسْتَرِيِّ
عَنْ قَدَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شُعْبَةَ قَالَ قُلْتُ لَأُمِّ دُرٍّ لَوْ أَذْرَكْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَسَأَلْتُهُ
فَقَالَ عَمَّا كُتِبَ تَسْأَلُهُ قُلْتُ أَسْأَلُهُ هَلْ رَأَى مُحَمَّدًا رَبَّهُ فَقَالَ قَدْ سَأَلْتُهُ فَقَالَ لَوْ رَأَى أَرَأَاهُ هَذَا
حَدَّثَنَا حَسَنٌ *

٣٥١٤ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَيْمُونٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ رَافِعَةَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَحْمُودٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ (مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى) قَالَ رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَبْرًا فِي خِدْمَةٍ مِنْ رُفَرٍ فَرَفَعَ فَرَفَعْنَا مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَابْرَاضِ مَدَى حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ مَسْعُودٍ *

[illegible]

53. Iz sure En-Nedžm
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3507. ISPRICAO NAM JE Ibn Lbu Omer, kaže: Obavjestio nas je Sufjan, prenijevši od Malika b. Migvela, on od Talhe b. Musarrifa, on od Murrea³⁹³, a on od Ibn Mes'uda, koji je kazao "Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stiže do Sidretul-muntehaa³⁹⁴, reče: Kod njega završava sve što se uspinje sa Zemlje i što silazi odozgo! Kod njega mu Allah dade troje koje nije dao nijednom vjerovjesniku prije njega: propisa mu pet namaza, dade mu završetak sure *El-Bekare* i (obeca da će) oprostiti njegovim sljedbenicima velike grijehе ako Allahu ne budu ništa pridruživali kao druga. Ibn Mes'ud (tumačeći riječ Uzvišenog Allaha): *Kad je Sidru pokrivalo ono što je pokrivalo*³⁹⁵, reče: Sidra je na šestom nebu.³⁹⁶ (Objašnjavajući šta je Sidru pokrivalo) Sufjan reče: Obruč od zlata. Sufjan tada pokaza (na prsten) završivši ga na svojoj ruci.

⁴⁹ Murre b Šerahul el-Hemdan i b. Ismail e-Kaf poznat je kao Murre el-Laj b. B. e rouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji. Umro je 76 godine po Hidžri.

³⁹⁴ Sidretul-munteha je, po mišljenju lingv. sta. lotos koji se naz. na sed. nom neba

³⁹⁵ *En-Nedžm*, 16. ajet.

7. Nekim nađisima koji su preneseni od Enesa b. Malik sa stoji da je Sidre ul-munteha na sedmom nebu. To je, po mišljenju većine učenjaka, spravnije. Neki su učenjaci pokušali pomiriti ove različite predače tako što su ustvrdili da Sidretul munteh započinje na šestom, a završava na sedmom nebu.

Ostali učenjaci, osim Malika b. Migvela, vele: Do njega dopire spoznaja živih bića, ona ne znaju šta je iznad toga." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.³⁹⁷

3508. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni, kaže: Obavijestio nas je Anbad b. Avvam, kaže: Nas je obavijestio Es-Šejbani³⁹⁸ i kazao: "Upitao sam Zirra b. Hubejša o riječima Uziženog: *blizu koliko dva luka ili bliže*³⁹⁹ pa je rekao: Obavijestio me je Ibn Mes'ud da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tad vidio Džibrila, imao je šest stotina krila."⁴⁰⁰ Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun⁴⁰¹.

3509. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan⁴⁰², prenosi od Mudžulida⁴⁰³, a on od Eš-Sa'bija, koji je kazao: "Ibn Abbas na Arefatu susrete Ka'ba"⁴⁰⁴. Upita ga za nešto, a on tako gromoglasno izgovori tekbir da su brda odjeknula. Ibn Abbas će na to: Ja sam Hašimović⁴⁰⁵. (kad to ču), Ka'b reče: Allah je viđenje Njegovo i govor sa Njim podijelio između Muhammeda i Musaa. On je sa Musaom dva puta govorio, a Muhammed Ga je vidio dva puta. Mesruk kaže: Ušao sam kod Aiše i upitao je: Je li Muhammed vidio svoga Gospodara? Ona će na to: Izgovorio si nešto od čega mi se kosa ježi. Rekoh: Polahko, a onda joj proučih: *Vidio je najveličanstvenija znamenja svoga Gospodara.*⁴⁰⁶ Ona reče: Pogrešno si to razumio. To se odnosi na Džibrila. Onaj ko te obavijesti da je Muhammed vidio svoga Gospodara, ili da je nešto prikrilo od onoga što mu je naredeno, ili da zna pet tajni za koje je Allah rekao: *Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu*⁴⁰⁷, znaj da je najveći lažac. On je vidio Džibrila i to dva puta u njegovom stvarnom obliku: jednom kod Sidretul-muntehaa, a

³⁹⁷ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

³⁹⁸ Ebu Ishak Sulejman b. Ebu Sulejman eš-Šejbani.

³⁹⁹ *En-Nedžm*, 9. ajet.

⁴⁰⁰ Poznato je, kako iselci El-Muhrikun, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dva puta kod Džibrila u njegovom stvarnom obliku jednom sa Zemlje na obzoru i najvišem i drugi put na nebesima kod Sidretul-muntehaa.

⁴⁰¹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i *En-Nesai* u *Sinenu*.

⁴⁰² Sufjan b. Ujejne.

⁴⁰³ Mudžulid b. Seid.

⁴⁰⁴ Ka'ba b. Marra el-Harazi i Ebu Ishak koji je više poznat kao Ka'b el-Abbar. On je muhadrem, što znači da je živio u vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali nije se susreo s njim kao prethodni hadis je priznao.

⁴⁰⁵ Ovo je Ibn Abbas skrenuo pažnju Ka'bu da je on iz plemena Hašim i da su Hašimovci poznati po vjernosti i ne pitaju za nešto što je moglo izazvati to isto čuđenje.

⁴⁰⁶ *En-Nedžm*, 18. ajet.

⁴⁰⁷ Dio 34. aeta Sure *Iskazar*, u kojemu enjelošć glasi: "Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu. On zna šta je u materijama, a čovjek ne zna šta će stana zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti. Allah, distina, sve zna i o svemu je obaviješten."

drugi put u Džijadu⁴⁰⁸, imao je šest stotina krila kojima je prekrio obzorje."

Davud b. Ebu Hind je prenio od Ša'bija, on od Mesruka, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, shćeno prethodnom hadisu, s tim što je Davudov hadis kraći od Mudžalidovog.

3510. ISPRICAĆAO NAM JE Muhammed b. Amr b. Nebhan b. Sa'van es Sekafi, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Kesir el-Anberi, kaže: Nas je obavijestio Selim b. Džater, prenijevši od Hakema b. Ebana, on od Ikrima, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Muhammed je vidio svoga Gospodara. Rekoh: Zar Allah ne veli: *Pogledi do Njegu ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire*."⁴⁰⁹ Teško tebi, reče on, to je kad se otkrije sa Svojim svjetlom, koje je Njegovo svjetlo! Muhammed je svoga Gospodara vidio dva puta!" Ovaj hadis je hasenun-garibun.

3511. ISPRICAĆAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid e l-Mevl, kaže: Obavijestio me je moj otac, kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Omer, prenijevši od Ebu Se'ime, a on od Ibn Abbasa da je o riječima Allaha: *On ga je drugi put vidio, kod Sidretul-munteha*⁴¹⁰ i objavio je robu Njegovu ono što je objavio⁴¹¹ i bližu koliko dva luka ili bliže⁴¹² Ibn Abbas kaže da Ga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio." Ovaj hadis je hasenun.

3512. ISPRICAĆAO NAM JE Abd b. Hameja, kaže: Obavijestili su nas Abdur-Rezzak, Ibn Ebu Rizme i Ebu Ne'm, prenijevši od Israra, on od Simaka b. Harba, on od Ikrima, a on od Ibn Abbasa, da je o riječima Uzvišenog: *srce nije poreklo ono što je vidio*⁴¹³, kazao: Vidio Ga je srcem." Ovaj hadis je hasenun.

3513. ISPRICAĆAO NAM JE Mahmud b. Galan, kaže: Obavijestili su nas Vek'i i Jezid b. Harun, prenijevši od Jezida b. Ibrahima et-Tusteri'a, on od Katadea, a on od Abdullaha b. Šekika, koji je kazao: Rekao sam Ebu Zerru: "Da sam zatekao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ja bih ga pitao. A o čemu bi ga pitao? Rekoh: Pitao bih ga je li Muhammed vidio svoga Gospodara? On će na to: Ja sam ga (to) pitao pa je rekao: (On će) svjetlo, pa kako da Ga vidim?" Ovaj hadis je hasenun.

3514. ISPRICAĆAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Ebu Rizme, prenijevši od Israra, on od Eba Ishaka, on od Abdur-Rahmana b. Jezida, a on od Abdullaha, da je o riječima Uzvišenog: *srce nije poreklo ono što je vidjelo*, kazao: Vidio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Džibrila u ogrtaču od tankog brokata:

⁴⁰⁸ Džijad je mjesto koje se nalazilo u donjem dijelu Mekke.

⁴⁰⁹ *El-En'am*, 103. ajet.

⁴¹⁰ *En-Nedžm*, 13. i 14. ajet.

⁴¹¹ *En-Nedžm*, 10. ajet.

⁴¹² *En-Nedžm*, 9. ajet.

⁴¹³ *En-Nedžm*, 11. ajet.

ispunio je prostor između nebesa i Zemlje." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3515. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Osman Ebu Osman el Basri: kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim, prenijevši od Zekerijaa b. Ishaka, on od Omera b. Dinara, on od Afaa, a on od Ibn Abbasa koji je rekao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem o riječima Uzvišenog: *one koji se klone velikih grijeha i naročito razvrata*¹⁴, kazao: Ako ćeš oprostiti, o Allahu, onda oprostí velike (grijene), jer koji se to rob ne ražalosti kada pogriješi prema Tebi." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo preko Zekerijaa b. Ishaka.

٥٤. وَمِنْ سُورَةِ الْقَمَرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥١٦. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ حُمَيْرٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَمَرِ فَتَقَاتَلَ فِيهِ فَلَقَهُ مِنْ وَرَاءِ الْحِلِّ وَفَقَعَهُ ذُوهُ» فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اشْهَدُوا بِعَنِّي» أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشَّقُّ الْقَمَرُ». هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْرٍ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَمَرِ فَتَقَاتَلَ فِيهِ فَلَقَهُ مِنْ وَرَاءِ الْحِلِّ وَفَقَعَهُ ذُوهُ» فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اشْهَدُوا بِعَنِّي» أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشَّقُّ الْقَمَرُ». هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٨. حَدَّثَنَا أَبُو أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَمَرِ فَتَقَاتَلَ فِيهِ فَلَقَهُ مِنْ وَرَاءِ الْحِلِّ وَفَقَعَهُ ذُوهُ» فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اشْهَدُوا بِعَنِّي» أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشَّقُّ الْقَمَرُ». هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ ثَعْلَبَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْقُرَيْشِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَمَرِ فَتَقَاتَلَ فِيهِ فَلَقَهُ مِنْ وَرَاءِ الْحِلِّ وَفَقَعَهُ ذُوهُ» فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اشْهَدُوا بِعَنِّي» أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشَّقُّ الْقَمَرُ». هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٢٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْرٍ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ شَهِدَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَمَرِ فَتَقَاتَلَ فِيهِ فَلَقَهُ مِنْ وَرَاءِ الْحِلِّ وَفَقَعَهُ ذُوهُ» فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اشْهَدُوا بِعَنِّي» أَقْرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشَّقُّ الْقَمَرُ». هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

¹⁴ *in-Necim*, 32. a et. a koji se klone velikih grijeha i naročito razvrata, a one bezazlene On će oprostiti, jer Gospodar tvoj, zaista, mnogo prasta. On dobro zna sve o vama, otkad vas je stvorio od zemlje i otkad se bio zametao u utroba majke vaše i zato se ne bojte bezgrešnosti svojom. On dobro zna onoga koji se grijeha kloni.

۳۵۲۱ حَدَّثَنَا أَبُو كَرِيمٍ وَابْنُ كُرَيْشٍ قَالَا حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ مُسَدَّدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَمْعَانَ
عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَفَرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَدَرِ قُرْلَتْ (يَوْمَ يَسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مِنْ سَقَرِ
أَنْ كُلَّ شَيْءٍ حُلْفَاهُ بِقَدَرٍ) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3517. ISPRICAO NAM IF Abd b Hamejd, kaže: Obavjestio nas je Abdur-Rezzak premjevš, od Mamera, on od Katađe, a on od Lnesa, koji je kazao: Stanovnici Mekke su od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, tražili mu'd'žizu⁴²¹ pa se Mjesec u Mekki raspolutio dva puta i bi objavljeno: *Bliži se Čas i Mjesec se raspolutio! a oni uvijek, kada vide čudo, okreću glave i govore: Čarolija neprestana! Oni ne vjeruju i povode*

Uba Mamer Abdulah b. Saheere el Uzdi el Kafi pouzdan e prenos tac had sa. Pripadati je drugo generaci. Umro e u v. 10me vladavine Ubejjadana b. Ziyada.

⁶³ Ovdje Allahov Poslanik, salallahu a'ejh ve sellem, apeluje na prisutne ashabe da budu svjedoci, ovi njegove mu'dz ze jer je on Mjesec iz Allahovu pomoć raspolutio na dva apela: na zahtjev mekanskog nadlopek oauka koji su od njega tražili ma'dziza kako bi dokazao svoje poslanstvo.

⁴²⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

101

se za prohtjevima svojim, a sve je već određeno.⁴²² (Enes) kaže: prolazno." Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁴²³.

3518. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer: kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Ibn Ebu Nedžih, on od Mudžahida, on od Fua Ma'mera, a on da je Ibn Mes'ud kazao: **Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on nam reče: "Budite svjedoci!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁴²⁴.

3519. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan: kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud prenijevši od Su'bea, on od A'meša, on od Mudžahida, a on da je Ibn Omer rekao: **Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Budite svjedoci!"**⁴²⁵ Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁴²⁶.

3520. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir⁴²⁷, kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Kesir⁴²⁸ prenijevši od Hasajna⁴²⁹, on od Muhammeda b. Džubejra b. Mut'ima, a on da je njegov otac kazao: **"Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, tako da je jedan dio bio iznad ovoga brda, a drugi iznad onoga brda! (Kad to ugledaše mušrici), povikaše: Muhammed nas je opčarao! Drugi će na to: Ako je opčarao nas, ne može opčarati čitav svijet!"**⁴³⁰

Neki su ovaj hadis⁴³¹ prenijeli od Hasajna, on od Džubejra b. Muhammeda b. Džubejra b. Mut'ima⁴³², on od svoga oca, a on od njegova djeda Džubejra b. Mut'ima slično prethodnom hadisu.

⁴²² El-Kamer, od 1. do 3. ajeta.

⁴²³ Bilježi ga i E. Buhari i Muslim u *Sahihima*. Ovaj je riječ, po mišljenju E. Mubarekfurija, a mursal ašhaba Enes b. Malik, a bio mlad i nije mogao aperturirati događaj.

⁴²⁴ Bilježi ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

⁴²⁵ El-Buhari u *Sahihu* prenijevši od Enesa b. Malik, koji je kazao: Mekkaški idoloopkretnici sa od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, trzali su, i pokazujući za. Ovaj raspolutio Mjesec na dva dijela, i to tako jasno da su videli i razvideli između dvije polutke."

⁴²⁶ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

⁴²⁷ Muhammed b. Kesir el-Abdi el-Basri.

⁴²⁸ Sulejman b. Kesir el-Abdi el-Basri.

⁴²⁹ Hasajna b. Abdur-Rahman el-Salemi, Ebu Haze el-Kufi pazaan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. Pred kraj života je posemio.

⁴³⁰ U hadisu koji bilježi El-Behek u djelu *De'atun mubayyati* od Ibn Mes'uda, stoji da su Karejševci (nakon što im je na nemoj razen i drugi pokazuje mudzu) raspolutio Mjesec rekli ostalim stanovnicima Mekke: Ovo je čarolija. Ibn Ebu Kešir nas je opčarao, zato pita te prolaznike pa ukoliko ti i oni budu vidjeli, onda je to istina, a ukoliko oni ne budu ništa vidjeli, onda se radi o čaroliji. Uptase prolaznike koji su sa raznih strana stigli u Mekku i oni potvrdiše da su to i oni vidjeli."

⁴³¹ Ovaj hadis je zabio E. Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Džerir u *Tefsiru*.

⁴³² Džubejra b. Muhammed b. Džubejra b. Mut'im prenosilac je hadisa koji zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

3521. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Ebu Bekr Bundar⁴³³ i kazali: Ispričao nam je Veki prenijevši od Sufjana⁴³⁴, on od Zijada b. Ismaila, on od Muhammeda b. Abbada b. Džafera el-Manzumija, a on da je Ebu Hurejre kazao: "Došli su kurejševički mušrici Allahovome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da sa njim raspravljaju o sudbini, pa je objavljen ovaj ajet⁴³⁵: *na Dan kada (griješnici) budu u Vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: Iskusite vatru džehennemsku! Mi sve s mjerom stvaramo*".⁴³⁶ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٥٥. وَمِنْ سُورَةِ الرَّحْمَنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٢٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ وَاقِدٍ أَوْ مُسْلِمٌ سَعْدِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُكَيْرٍ عَنْ حَبْرٍ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَرَأَ عَلَيْهِمْ سُورَةَ الرَّحْمَنِ مِنْ أَوَّلِهَا إِلَى آخِرِهَا فَسَكَتُوا. فَقَالَ: لَقَدْ قَرَأْتُهَا عَلَى الْجَنِّ لَيْلَةَ الْجَمْرِ فَكَانُوا أَحْسَنَ مَرْدُودًا مِنْكُمْ كُنْتُ كُنْتُ أَتَيْتُ عَلَى قَوْلِهِ: (هَٰذَا إِلَٰهٌ رَبُّكُمْ فَكُذِّبَانِ) قَالُوا: لَٰمَ بِشَيْءٍ مِنْ نَعْمِكَ رَبَّنَا لَكَذِبُ فَلَكَ الْحَمْدُ.

هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ لَمْ يَرْفَعْهُ بَنُو مِنْ حَدِيثِ ثَوْبَانَ عَنْ مُسْلِمٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ أَنَّهُ حَسَنٌ كَذَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ تَدَى وَقَعَ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ هُوَ الَّذِي يَرَوْنَهُ عَنْهُ يَرْوُونَ كَذِبَهُ أَجْلٌ حَرُفُوا اسْمُهُ يَعْطِي مَا يَرَوْنَ عَنْهُ مِنْ سُكَيْرٍ وَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ سَعْدٍ يَقُولُ: هَلْ شَاءَ يَرَوْنَ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ مَتَاكِهٍ وَأَهْلُ الْعِرَاقِ يَرَوْنَ عَنْهُ أَحَادِيثَ مُقَابَرَةً.

55. Iz sure Er-Rahman

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3522. ISPRIČAO NAM IF Abdur-Rahman b. Vakid Ebu Muslim⁴³⁷ i kazao: Obavijestio nas je Velid b. Muslim⁴³⁸ prenijevši od Zuhjra b.

⁴³³ Ime mu je Ebu Bekr Muhammed b. Beššar, Bundar mu je nadimak

⁴³⁴ Sufjan es-Sevri.

⁴³⁵ El-Kamer, 48, i 49. ajet.

⁴³⁶ B. lježe ga. Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sanitu* i Iba Madže u *Sinenu*.

⁴³⁷ Abdur Rahman b. Vakid b. Muslim el-Bagdad. Ebu Muslim el-Vakid. skren je prenosilac hadisa ko i ponekad, prilikom prenošenja griješio. Pripadao je desetoj generaciji.

⁴³⁸ Velid b. Muslim e.-Kureši Ebu Abnas ed-Dimeški pouzdan je prenosilac hadisa, ali je mnogo bio sklon varanju. Pripadao je osmoj generaciji.

Muhammeda⁴³⁹, on od Muhammeda b. Munkedira, i on od Dz... kazao. Jednom prilikom među svoje ashabe izide Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i prouči im cijelu suru *Er-Rahman* od početka do kraja. Oni su šutjeli. On (tada) reče: "Proučio sam je džinima one noći kad sam imao susret sa njima pa su bolje od vas reagovali. Kad god bih došao do riječi: *pa, koju blagodat Gospodara svoga poričete?*!, oni bi uzviknuli: *Mi ni jednu Tvoju blagodat, Gospodaru naš, ne poričemo, neka Ti je hvala.*"

Ovaj hadis je garibun⁴⁴¹, poznat nam je samo preko Velida b. Muslima od Zuhejra b. Muhammeda, Ahmed b. Hanbel veli kao da Zuhejr b. Muhammed, koji je živio u Samu, nije isti onaj od koga su hadis prenosili u Iraku. Kao da se radi o sasvim drugom čovjeku čije su ime izvitoperili kad su od njega prenijeli neke munker hadise. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada je rekao: Stanovnici Sama su od Zuhejra b. Muhammeda prenijeli munker hadis, dok su Iračani od njega prenijeli vjerodostojne hadise.

٥٦. وَمِنْ سُورَةِ الْوَاقِعَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٢٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عَنْهُ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَيْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو سَيْمَانَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ أَغْدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَمْ عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ شَيْءٍ وَاقْرَءُوا إِنَّ شَيْئَكُمْ. (فَدَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ). وَفِي الْجَنَّةِ شَجَرَةٌ يَسِيرُ الرَّائِكُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا وَاقْرَءُوا إِنَّ شَيْئَكُمْ. (وَطَلَّ مَمْدُودٌ). وَمَوْصِعٌ سَوَّطٌ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَاقْرَءُوا إِنَّ شَيْئَكُمْ. (فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُذِحَ الْجَنَّةَ فَقَدْ وَزَّ وَمَا الْجَنَّةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٢٤. حَدَّثَنَا عَنْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَنْهُ الزُّرَّاقُ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَدَادَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّائِكُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا. وَإِنْ شَيْئَكُمْ فَاقْرَءُوا: (وَطَلَّ مَمْدُودٌ وَمَاءٌ مَسْكُوبٌ) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَفِي النَّاسِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ

⁴³⁹ Zunejr b. Muhammed et-Temim, Ebu. Munzir e. Hurasani prilikom prenošenja hadisa je puno griješio. Pripadao je sedmoj generaciji. Živio je u Samu i Hidžazu. Predaje koje su stanovnici Sama od njega preuzeli nisu pouzdane.

⁴⁴¹ B. ježe ga i Hakim u *Mustedheku*, i smatra ga vjerodostojnim hadisom, te El-Bejzeki u *Sinenu* i El-Bezzar u *Musnedu*.

٣٥٢٥ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا رِشْدِيُّ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي نَيْشَمٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ سَيِّ ضَمِّي أَنَّهُ عِنْدَهُ وَسْطُهُ فِي قُوَيْدِهِ (وَفَرُشٌ مَرْفُوعَةٌ) قَالَ: أَلِ ارْتِفَاعُهَا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَمُسِيرَةٌ مَا بَيْنَهُمَا خَمْسُونَ مِائَةً عَامًا.

هذه حديث حسن عربياً كما عرفتُ بما من حديث رِشْدِيِّ. وقال بعض أهل العلم: معنى هذا الحديث: ارتفاعُها كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قَالَ: رَفَعُ الْفَرَشِ لِمَرْفُوعَةٍ فِي لُحْرَاتٍ. وَلَدَرَجَاتٍ مَا بَيْنَ كُنْ دَرَجَتَيْنِ كَمَا تَبَيَّنَ سَمَاءٌ وَالْأَرْضُ *

٣٥٢٦ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعَدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُحَمَّدِ أَخْبَرَنَا يَسْرُجُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَيْبٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ صَالِحٍ أَنَّهُ عِنْدَهُ وَسْطُهُ (وَتَجْعَلُونَ رَرَقَكُمْ أَنْكُمْ تَكْدُونُ) قَالَ شُكْرُكُمْ يَقُولُونَ فُطْرُنَا سَوْءٌ كَذَا وَكَذَا وَنَحْنُ كَذَا وَكَذَا.

هذه حديث حسن عربياً. وروى شُعْبَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ هَذَا حَدَّثَنَا الْإِسْدُودُ وَهُوَ يَرْفَعُهُ * ٣٥٢٧ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ بْنُ خُسَيْبٍ عَنْ خُرَيْثِ بْنِ خَبَرٍ عَنْ أَبِي حُرَيْرَةَ وَكَانَ عَنْ مُوسَى بْنِ عُثْمَانَ عَنْ بَرِيدِ بْنِ نَازٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ قُرَيْبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قُوَيْدِهِ (إِنَّ الْأَشْيَاءَ فِي الْبُشَاءِ) قَالَ: إِنَّ مِنَ الْمُنْشَأَتِ الدَّائِي كُنْ فِي الدَّائِيَةِ عَجَائِرُ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُوسَى بْنِ عُثْمَانَ وَبَرِيدِ بْنِ نَازٍ رَفَقَشِيٍّ ضَعُفَانِ فِي الْحَدِيثِ *

٣٥٢٨ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ شَيْبَانَ بْنِ أَبِي شَحْقٍ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ شُفْتُ. قَالَ: شَيْبَتِي هُوَذَا وَالْوَاقِعَةُ وَالْمُرْسَلَةُ وَعَمَّ تَسَاءَلُونَ وَإِذَا السَّمَاءُ كُورَتْ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. كما عرفتُ من حديث مَنْ حَدَّثَنَا بِمَا مِنْ هَذَا الْوَحْشِ وَرَوَى عَنْ سُلَيْمِ بْنِ صَالِحٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي حَبِيبَةَ عَنْ هَذَا وَرَوَى عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي مَيْسَرَةَ شَيْءٌ مِنْ هَذَا مُرْسَنًا.

56. Iz sure El-Vaki'a U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3523. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže. Ispričali su nam Abde b Sulejman⁴¹ i Abdur-Rahim b. Salejman⁴² prenijevši od Muhammeda b

⁴¹ Abde b Sulejman el-Kilabi Ebu Muhammed el-Kafi pouzdan je i siguran prenosioc hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Neka vele da mu je ime Abdur-Rahman. Umro je 87 godine po Hidžri.

⁴² Abdur-Rahim b Sulejman el-Kinani ili el-Tai Ebu Ali el-Ešel el-Mirvezi pouzdan je prenosioc hadisa i autor mnogih naučnih djela. Pripadao je osmoj generaciji

Amra⁴⁴³ koji je kazao: Obavijestio nas je Ebu Seime prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao. Uzvišeni Allah veli: "Za Soje dobre robove sam pripremio dobrotu kakvu ničije oko nije vidjelo, niti je za nju išije uho čulo, niti ju je u stanju pojmiti ijedan ljudski um. Proučite, ako hoćete: *I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju.*"⁴⁴⁴ U Džennetu postoji drvo⁴⁴⁵ ispod čijeg bi hlada konjanik putovao stotinu godina i ne bi ga prešao. Proučite ako hoćete: *i hladovini prostranoj.*"⁴⁴⁶ "Mjesto koliko zauzima bič u Džennetu bolje je od cijeloga ovog svijeta i svega što je na njemu! Proučite, ako hoćete: *i ko bude od Vatre udaljen i u Džennet uveden - taj je postigao što je želio; a život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje.*"⁴⁴⁷ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁴⁴⁸

3524. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Abdur Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: U Džennetu postoji drvo⁴⁴⁹ ispod čijeg bi hlada konjanik putovao stotinu godina i ne bi ga prešao. Proučite, ako hoćete: *i hladovini prostranoj, pored vode tekuće.*"⁴⁵⁰ Ovaj hadis je hasenun-sahihun. O ovoj temi je preneseno i od Ebu Seida.

3525. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Rišdin b. Sad prenijevši od Amra b. Harisa, on od Derradža, on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je o mječima Uzvišenoga *i na posteljama uzdignutim*, kazao: "One će biti uzdignute toliko kolika je razdaljina između nebesa i Zemlje, a razdaljina između njih je pet stotina godina"⁴⁵¹!"

Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁴⁵² Poznat nam je samo preko Rišdina. Ovaj hadis: One će biti uzdignute toliko kolika je razdaljina između nebesa i

⁴⁴³ Muhammed b. Amr b. Alkame b. Vekkas el-Lajsi el-Medeni iskren je prenosilac hadisa, a i je pri tom prenošenja hadisa čisto prevodio. Priпадаo je šestoj generaciji. Umro je 145. godine po Hidžri.

⁴⁴⁴ *Es-Sedžda*, 17. ajet.

⁴⁴⁵ Po mišljenju Ibn Dževzija, to je Tuba drvo. Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani tvrdi da potvrda za to ima i hadis koji su zabilježili Ahmed b. Hanbel i *Musnedu*, Et-Taberan u *El-Mu'džemul-ketir* u. Ibn Hibban u *Sahihu* od Ubea b. Abdus Salema.

⁴⁴⁶ *El-Vak'ia*, 30. ajet.

⁴⁴⁷ Dio 185. ajeta sure *Ala Imran*, i koji u cijelosti glasi: "Svako živo biće će smrt okusiti! I samo na Sadiem danu dobit ćete a potpunosti plaće vaše, i ko bude od Vatre udaljen i u Džennet uveden - taj je postigao što je želio; a život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje."

⁴⁴⁸ Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

⁴⁴⁹ Po mišljenju Ibn Dževzija, to je Tuba drvo. Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani tvrdi da potvrda za to ima u hadisu koji su zabilježili Ahmed b. Hanbel i *Musnedu*, Et-Taberan u *El-Mu'džemul-ketir* u. Ibn Hibban u *Sahihu* od Ubea b. Abdus Sulemija.

⁴⁵⁰ *El-Vak'ia*, 30. i 31. ajet.

⁴⁵¹ Najvjerojatnije je da se ovdje misli na svjetlosne godine.

⁴⁵² Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Nesai u *Sunemu*.

Zemlje, vele neki učenjaci, znači da će postelje biti uzdignute po naredžama, a između dvije naredže će biti razmak koliko je razdaljina između nebesa i Zemlje.

3526. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Husejn b. Muhammed⁴⁵³, kaže: Nas je obavijestio Israil prenjevši od Abual-A'laa⁴⁵⁴, on od Ebu Abdur Rahmana⁴⁵⁵, a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (u vezi sa Allahovim riječima) ***i umjesto zahvalnosti što vam je hrana darovana - vi u Njega ne vjerujete***⁴⁵⁶, kazao: "U mjesto zahvalnosti vi govorite: Spuštena nam je kiša gašenjem te i te zvijezde ili (blagonaklonošću) te i te zvijezde."

Ovaj hadis je hasenun-garibun⁴⁵⁷ Sufjan je ovaj hadis prenio od Abdal-A'laa sa ovim senedom, ali ga nije vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3527. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar Husejn b. Husejs el-Huzai el-Mervezi, kaže: Obavijestio nas je Veki⁴⁵⁸ prenjevši od Musaa b. Ubejdea⁴⁵⁹, on od Jezida b. Ebana⁴⁶⁰, a on od Eneša koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa riječima Uzvišenog: ***Stvaranjem novim Mi ćemo hurije stvoriti***⁴⁶¹, kazao: "Neke će hurije biti stvorene od dunjalučkih slabovidih i krmeljivih žena starica."⁴⁶²

Ovaj hadis je garibun.⁴⁶³ Kao merfu' hadis poznat nam je samo preko Musaa b. Ubejdea, a Musaa b. Ubejdea i Jezida b. Ebana et-Rekkašija smatraju slabim prenosiocima hadisa.

3528. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Ihsam prenjevši od Šejbana⁴⁶⁴, on od Ebu Ishaka⁴⁶⁵, on od

⁴⁵³ Husejn b. Muhammed b. Behram et-Temami Ebu Ahmed ili Ebu Ali el-Mirvezi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

⁴⁵⁴ Abul-A'laa b. Amir es-Sakati el-Kafi skladen je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je šestoj generaciji.

⁴⁵⁵ Ebu Abdur-Rahman Adalal b. Eneš b. Renz es-Sulemi el-Kafi el-Mukr. Pouzdan je siguran prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

⁴⁵⁶ *El-Vaki'a*, 82. ajet.

⁴⁵⁷ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

⁴⁵⁸ Veki b. Džerir b. Melik et-Ruas. Ebu Sufjan el-Kafi pouzdan je prenosilac i mufti hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Bio je izuzetno pobožan čovjek.

⁴⁵⁹ Musa b. Ubejde b. Nešir et-Renzi Ebu Abdal-Aziz el-Medeni slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

⁴⁶⁰ Jezid b. Eban et-Rkasi Ebu Amir el-Basri el-Kass slab je prenosilac hadisa, ali je bio izuzetno pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

⁴⁶¹ *El-Vaki'a*, 35. ajet.

⁴⁶² Neki učenjaci smatraju da će džehenatske hurije biti posebno stvorene - da neće biti od Ademova potomstva. Neki učenjaci pak smatraju da će one biti od Ademova potomstva, ali da će one biti dunjalučke žene koje će Allah očistiti, pomladiti i dati im posebnu djepotu. Ovo mišljenje potvrđuje i ovaj hadis.

⁴⁶³ Bilježi ga i El-Bejheki u *Sinenu* i Abd b. Humejd u *Musnedu*.

Ikrima, a on da je Ibn Abbas kazao: Ebu Bekr, jednom prilikom, reče Allahov Poslaniče, ti si osijedio!⁴⁶⁶ On reče: "Osijedile su me sure *Hud*, *El-Vaki'a*, *El-Murselat*, *Amme jetesaelun* i *Iz-eš-Šemsu kuvviret*."⁴⁶⁷

Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁴⁸ Preko Ibn Abbasa nam je poznat samo sa ovim senedom. Sličan hadis je prenio i Ali b. Salih od Ebu Ishaka, a on od Ebu Džuhajfe. Nešto slično, ali kao mursel hadis, preneseno je od Ebu Ishaka, a on od Ebu Mejserea.

٥٧. وَمَنْ سُورَةُ الْحَدِيدِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٢٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي حَسَنٍ وَاحِدُ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالُوا: أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ
شُعْبَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَسَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ: حَدَّثَنَا أَحْمَسُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: نِشْمَا بِيُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ جَالِسٍ وَأَصْحَابُهُ إِذْ أَتَى عَلَيْهِمْ سَحَابٌ. فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا
هَذَا؟ فَقَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ. قَالَ: هَذَا لِعِبَادِ هَذِهِ رَوَايَا لَأَرْضٍ يَسُوقُهُ اللَّهُ تَارِكٌ وَتَعَالَى إِلَى قَوْمٍ
لَا يَشْكُرُونَهُ وَلَا يَدْعُونَهُ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا فَوْقَكُمْ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ. قَالَ: فَالَهَا الرِّقِيعُ
سَقْفٌ مَحْضُوطٌ وَمَوْجٌ مَكْنُوفٌ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ كَمَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ.
قَالَ: سُبُكُمُ وَبَيْنَهَا مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَغْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ سَمَاءٌ مِائَتَيْنِ مِائَةٍ مِائَةٍ مِائَةٍ سَنَةٍ حَتَّى عَدَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ مَا بَيْنَ
كُلِّ سَمَاءَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ.
قَالَ: فَإِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشُ وَبَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ لَعَدَا مَا بَيْنَ السَّمَاءَيْنِ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا أَلَدِي
تَحْتَكُمْ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهُ الْأَرْضُ. ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا أَلَدِي تَحْتَ ذَلِكَ؟ قَالُوا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَغْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّ تَحْتَهَا أَرْضًا أُخْرَى بَيْنَهُمَا مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ حَتَّى عَدَّ سَبْعَ
أَرْضَيْنِ بَيْنَ كُلِّ أَرْضَيْنِ مَسِيرَةُ خَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ. ثُمَّ قَالَ: وَلَدِي بَنِي مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّكُمْ دَلَّيْتُمْ

⁴¹ Še bin b. Ansur-Rahman et Ismail bin Nafas, Ebu Ma'ala et Basr pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

Ebu Israk Anur b. Abdulla e-İlemdani es-Sabi poažd.n je prenosilac nadisa i
 pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji. Pred kraj života je posen bio

¹⁴ Et-Tirmizi je zabilježio da Enesa b. Malik da je kazao: "U glavi i bradi Allahaova Poslanika, sadajjallahu alejh ve selam, sam nabrojao samo četrnaest sredih dlaka."

67 Allanova Poslanik, sa allana aleihi ve sellem, osječio e zbog strahota u kojima navedene sure kazuju.

⁴⁶⁵ Bilješke ga i Et. Eberan i *M. Z. u. u. k. b. u. i.* Hakim i *M. s. t. e. c. k. u.*

(istaknuvši) da je između svaka dva neba razdaljina poput razdaljine između nebesa i Zemlje. Potom nastavi: Zna li šta je iznad toga? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: Iznad toga je Arš (Prijestolje). Između njega i (sedmog) neba je razdaljina poput one između svaka dva neba. Potom upita: A znate li šta je ispod vas? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovoriše, a on reče: To je Zemlja. Potom upita: Zna li šta je ispod nje? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: Ispod nje je druga Zemlja, a između njih je razdaljina od pet stotina godina. Tako je nastavio sve dok ne nabroja sedam Zemalja. Između svake dvije Zemlje je razdaljina od pet stotina godina. Potom reče: Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, kada biste spustili uže do najdonje Zemlje, ono bi doprlo do Allaha! Nakon toga on prouči: *On je Prvi i Posljednji, i Vidljivi i Nevidljivi; i On zna sve!*⁴⁷⁶

Ovaj hadis je sa ovom senedom caribun⁴⁷⁷. Prenosi se od Ejuba, Junusa b. Ubeida i Alija b. Zem'a da su kazali da Hasan nije slusao hadise od Ebu Hurejre. Neki su učenjaci rekli, u hadisu *ono bi doprlo do Allaha* objasnili tako da b. uže doprlo do Allahova znanja, i Njegove snage i moći, jer su Allahovo znanje, i Njegova snaga i moć prisutni na svakome mjestu, dok je On iznad Arša, kako je opisao u Svojoj Knjizi.

٥٨. وَمَنْ سُورَةِ الْمُجَادَلَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٣٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ خَبْرٍ بَرِيدٍ عَنْ
 هُرَيْرٍ عَنْ خَبْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ
 صَبْرٍ الْأَصْدِيِّ عَنْ كُتَيْبٍ وَخُفَيْدٍ عَنْ أُتَيْبٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ سَاءٍ مَا مَثَلُ يَوْمٍ عَوَى. فَلَمَّا دَخَلَ رَمَضَانُ
 تَطَهَّرْتُ مِنْ امْرَأَتِي حَتَّى يَسْتَحِ رَمَضَانُ فَرَفَّ مِنْ بَصِيْبٍ مِمَّا فِي لَبَتِي فَأَتَانِي فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَنْ
 يُدْرِكُنِي لَتَهَارُ وَمَا لِي فَرَّ مِنْ أَوْعٍ فَسَبَّ هِيَ تَحْدِثُنِي ذَلِكَ لَمَّا دَخَلْتُ لَهَا شَيْءٌ فَوَسَّ
 عَلَيْهَا فَمَّا أَصْبَحْتُ عَدَوْتُ عَلَى قَوْمِي وَحَرَنْتُهُمْ حَرِي فَنُتِ بَطَلُونُوا مَعِيَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَرَهُ دُمْرِي فَقَالُوا لَوْلَا أَنَّهُ لَا يَفْعَلُ شَيْئًا أَوْ يَرَى فِي قَوْلٍ أَوْ يَقُولُ
 فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقَالَةً يَقِي عَمَّا عَادُوا. وَكُنْ دَهْمًا لَتِ وَصُغَ مَا دَلَكَ
 قَالَ فَخَرَجْتُ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَرَنْتُهُ حَرِي فَقَالَ: أَنْتَ بَدَلَكُ قُلْتُ: أَمَا
 بِذَلِكَ قَالَ: أَنْتَ بَدَلَكُ؟ قُلْتُ: أَمَا بَدَلَكُ قُلْتُ: أَنْتَ بَدَلَكُ قُلْتُ: أَمَا بَدَلَكُ قُلْتُ: أَنْتَ بَدَلَكُ قُلْتُ: أَمَا

⁴⁷⁶ El-Hadid, 3. ajet.

⁴⁷⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i El-Bezzar u *Musnedima*.

اللَّهُ فَإِنِّي صَابِرٌ لِّذَلِكَ. قَالَ: أَغْنَى رَقَبَةٌ. قَالَ: فَضَرْتُ صَفْحَةَ عُنُقِي بِيَدِي فَقُلْتُ: لَا وَالَّذِي نَعَتْكَ
بِالْحَقِّ لَا أَتْلُكَ غَيْرَهَا. قَالَ: صَمَّ سَهْرَيْنِ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ أَصَابَنِي مَا أَصَابَنِي إِلَّا فِي
الصَّيَامِ؟ قَالَ: فَاطْعَمَ سِتْرَ مَسْكَاةٍ قُلْتُ: وَالَّذِي نَعْتُكَ بِالْحَقِّ لَقَدْ بَنَّا لَيْلَتَ هَذِهِ وَخَسَى مَا لَنَا
عِشَاءً. قَالَ: دَهَبَ إِلَى صَاحِبِ عِدْقَةِ سَيِّ زَيْدٍ فَقَالَ: فَلْيَدْفَعْنِي إِلَيْكَ فَأَطْعَمَ عَثَّ مِنْهَا وَسَقَا
سِتْرَ مَسْكَاةٍ ثُمَّ اسْعَرَ سَابِرَهُ عَمَّكَ وَعَلَى عِيَالِكَ. قَالَ: فَجِئْتُ إِلَى قَوْمِي فَقُلْتُ: وَحَدَّثْتُ
عَمَّكُمْ الصِّيقَ وَسَوَّاءَ الرَّيِّ وَوَحَدَّثْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّعَةَ وَالرَّكَّةَ أَمْرًا لِي
بِصَدَقَتِكُمْ فَأَدْفَعُوهَا إِلَيَّ فَادْفَعُوهَا إِلَيَّ

٣٥٣١ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُسَيْنٍ أَخْبَرَنَا ثَوْبَانُ عَنْ ثَمَالَةَ عَنْ خُرَيْدِ بْنِ مَسْلُكٍ أَنَّ
يَهُودِيًّا أَتَى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابِهِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ . فَرَدَّ عَلَيْهِ الْقَوْمُ فَقَالَ
سَيِّئُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تَذَرُونَ مَا قَالَ هَذَا ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ سَلَامٌ يَا سَيِّدَ اللَّهِ
قَالَ لَوْ لَكُنَا قَالَا كَذَا وَكَذَا رَدُّوهُ عَلَيَّ . فَرَدُّوهُ . قَالَ قُبِلَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ ؟ قَالَ : نَعَمْ قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدٌ ذَلِكَ إِذْ سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْكُتُبِ فَقُولُوا عَلَيْكَ مَا قُلْتَ . قَالَ
(وَادَّعَاؤُكَ حَبْلُكَ بِنَا لَمْ يَحْيِكَ بِهِ اللَّهُ) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

58. Iz sure *El-Mudžadele*

obavijestio Muhammed b. Ishak prenijevši od Muhammeda b. Amra b. Ataa⁴⁷, on od Salejmana b. Jesaa, a on od Selemea b. Sahira e. Ensarija⁴⁸, koji je kazao: Ja sam čovjek kome je data takva snaga u pogledu spolnog općenja sa ženama kakva nije data nikome drugom! Pošto nastupi mjesec ramazan, ja, iz bojazni da sa njom noću ne bi stupio u spolni odnos koji ne bih mogao prekinuti ni kad nastupi dan, rekoh svojoj ženi: Dok traje ramazan, ti mi nisi dopuštena isto kao što mi nije dopuštena moja majka.⁴⁸⁰ Međutim, jedne večeri dok me posluživala otkri mi se jedan njen dio tijela i ja navalih na nju. Pošto je svanulo, ja otidoh nekim ljudima iz moga plemena, obavijestih o onome što mi se dogodilo i rekoh: Podite sa mnom Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da ga obavijestim o mom slučaju! Oni će na to: Ne, tako ti Allaha, nemoj da mi idemo s tobom, mi se bojimo da u vezi sa nama nešto ne bude objavljeno iz Kur'ana ili da o nama Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nešto ne kaže što će za nas predstavljati sramotu. Nego, idi ti sam i čini šta te volja! Ja otidoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestih ga o mom slučaju, a on me upita: Pa zar si to uistinu učinio? Jesam, učinio sam to, odgovorih. Pa zar si to uistinu učinio? ponovo će on. Jesam, učinio sam to, odgovorih. Pa zar si to uistinu uradio? ponovo će on! Jesam, učinio sam to, pa evo me, primijeni nada mnom Allahovu odredbu, a ja ću to strpljivo podnijeti, odgovorih. On reče: Oslobodi roba! Ja udarih rukom po svom vratu i rekoh: Tako mi Onoga koji te je sa Istinom poslao, ja ne posjedujem ništa drugo osim njega. On reče: Onda posti dva mjeseca! Rekoh: Allahov Poslaniče, ono što mi se desilo, desilo mi se posteći.⁴⁸¹ On reče: Onda nahrani šezdeset siromaha! Rekoh: Tako mi Onoga koji te je sa Istinom poslao, mi ćemo ovu noć prespavati gladni, jer nemamo večere. On reče: Onda otidi do sakupljača zekjata u plemenu Benu Zurejk i reci mu neka ti da od zekjata, pa od toga jednim veskom⁴⁸² nahrani šezdeset siromaha, a ostatak zadrži za sebe i svoju porodicu. Vratio sam se svom narodu i rekao: Kod vas sam naišao na uskogrudnost i loše mišljenje, a kod Allahova Poslanika, sallallahu

⁴⁷ Muhammed b. Amr b. Ataa e. Ensari e. el-Anari e. Meaen. Pripadao je petoj generaciji. Pripadao je trećoj generaciji.

⁴⁸ Seleme b. Samir e. Esmat el-Hazredži el-Bendri je vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je postao poznat po tome što se neopozvorno postio tokom ramazana dok traje ramazan..

⁴⁹ Kod preislamskih Arapa je bilo običaj da govako reknu ženama onda kada ih namjeravaju poslati neopozivno. Esmat el-Hazredži el-Bendri je tim muškama pustio ženu prave neno dok traje ramazan, a on je to iz bojazni da će se sa ženom stupiti u spolni odnos tokom ramazana. Ovo takvo mišljenje otičastanje okončano je prve rasta, e dana.

⁴⁸¹ Dakle, imao je intimni odnos sa ženom u momentu kad je postio,

⁴⁸² Vesk je mjera koja sadrži šezdeset sa'a.

alejhi ve sellem, sam naišao na širokogrudnost i bereket. Naredio je da mi date od vašeg zekjata pa mi ga uručite, predajte mi ga! I oni mi ga dadoše."

Ovaj hadis je hasenun ⁴⁸³ Muhammed (E. Buhari) kaže: Po mome mišljenju, Sulejman b. Jesar nije slušao hadise od Selemea b. Sahra. Neki vele da se zvao Seleme b. Sahr, a neki da se zvao Suleiman b. Sahr. O ovoj temi prenesen je hadis i od Havle bint Sa'lebe, a ona je bila supruga Eysa b. Samita.

3531. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Junus ⁴⁸⁴ prenijevši od Sejbana ⁴⁸⁵, a on od Katadea, koji je kazao: Obavijestio nas je Enes b. Malik da je neki jevrej došao Allahovom Vjerovjesniku i njegovim ashabima i rekao: Es-samu alejkum (Neka će prijetka smrt na vas)! Prisutni mu uzvratiliše (na selam), a Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Znate li šta je ovaj rekao?" Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, Allahov Vjerovjesniče, odgovoriše, a on reče: Rekao je tako i tako, zato mi ga dovedite! Pošto ga dovedoše, Allahov Poslanik mu reče: Rekao si Es-samu alejkum (Neka je na vas prijetka smrti)? Jesam, odgovori on, a Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tom prilikom reče: Kada vam neko od sljedbenika ranije objavljenih Knjiga nazove selam, vi mu odgovorite: Neka je i na tebe to što si rekao. Zatim je proučio: *I kada ti dolaze, pozdravljaju te onako kako te Allah nikad nije pozdravio.*⁴⁸⁶ Ova hadis je nasenun-sahihun.⁴⁸⁷

3532. ISPRIČAO NAM JE Suľjan b. Vek'el, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem, kaže: Nas je obavijestio Ubejdu'llah el-Ša'zi, prenijevši od Sulmana es-Sevrija, on od Osmana b. Mugre'a es-Sexafija, on od Salima b. Ebu Dža'da, on od Alija b. Alkamea el-Famarija⁴⁸⁸, a on od Ahje b. Ebu Taraba, koji je kazao: *Kad je objavljeno: O, vjernici, kad hoćete da se s*

⁴⁸³ Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu David u *Sunnu*, Ibn Madžer u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

⁴⁸⁴ Junus b. Muhammed b. Mas'um el-Bagdaadi Ebu Muhammed el-Ma'abij pozdravlja se s gurani prenosom ta'atir. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 207 godine po H.džr.

⁴⁸⁵ Šejban b. Abdur-Rahman en-Nehavi.

⁴⁸⁶ Prisutni ashabii sa mu odgovorili onako kako se odgovara na selam, jer se nisu nadali da im je on nazvao selam. Oni nisu razumjeli šta je on, uistinu, izgovorio.

⁴⁸⁷ Dio Sahajeta su re *E-Mutakale*, a koji u čitelošti glasi: Zar ne vidiš one kojima je zabranjeno da se sašaptavaju kako se vieda a oni re šio nite zabranjeno sašaptavaju se o grijeha i nepriatelstvu i neposlasnosti prema Poslaniku. A kada ti dolaze, pozdravljaju te onako kako te Allah nikad nije pozdravio, i meda sobom zovete i zovao otuda nas Allah vee jednom kazni, za ono što zovorimo. Dovo an se on bit Džehenem! U nemu se gorjeti, a grozno je on prebivalište!"

⁴⁸⁸ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*.

⁴⁸⁹ Ali b. Alkame el-Famarie-Katib je od strane hadiskih djelatnika otkriven kao prevarant nadisa koji, svoim kvantitetom zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

*voljom ste učinili, i zato da On nevjernike poniži*⁴⁹⁵. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3534. ISPRIC AO NAMU IF Hasan b. Muhammed ez-Zaferani kaže: Obavjestio nas je Afan, kaže: Nas je obavjestio Hafš b. Gibras; kaže: Nas je obavjestio Hafš b. Gibras; prenijevši od Seida b. Dzubeira, a on da je Ibn Abbas otišao na Uzvisenog Allaha. *To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili – Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike poniži*, kazao: *El-lime* znači palme. Muslimani su ih pozvali da se u svojim utvrdama predaju (i p stoje to ne učinise), bi naredeno da palme njihove posijeku, što ih strašno pogodi. Tada muslimani jedni drugima počеше govoriti: Neke smo palme posjekli, a neke ostavili da stoje uspravno, hajdemo da pitamo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da nismo, možda, pogriješili?⁴⁹⁶ Tim povodom Allah objavi: *To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili – Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike poniži*.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Neki sa ovog hadisa prenijeli kao autentičan Hasan b. Gibras, on od Hafsa b. Gibrasa, a on od Seida b. Dzubeira, ne spominjući ni jednog od sećalaka i hadisa.

3535. AKO NAMU IF ISPRIC AO Abdulah b. Abdur-Rahman prenijevši od Hafsa b. Gibrasa, on od Hafsa b. Gibrasa, on od Hafsa b. Gibrasa, on od Seida b. Dzubeira, a on od A'arova es-Sakija, sallallahu alejhi ve sellem, kao muhasebata, i on tako kaže: Ma'muned b. Ismail je ovaj hadis čuo od mene.

3536. ISPRIC AO NAMU IF Ebu Karir b. Ezzar: Obavjestio nas je A'ek' prenijevši od E'abaka b. Gazena, on od Eba Hazima⁴⁹⁷, a on od Eba Hazima. Nekom ensariji⁴⁹⁸ dođe u goste (meku muhadzru), a on u kući od hrane imaše samo toliko koliko je potrebno njemu, (zemi) i djeci. Reče ženi: Uspavaj djecu, ugasi svijetiljku i to što imaš hrane iznesi gostu!

⁴⁹⁵ *El-Hašr*, 8: 13.

⁴⁹⁶ Ebu Hatib ez-Zahabi kaže: Mu'adz se od Seida b. Dzubeira čuo kako je rekao: Nakon što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozvao muslimane da posjeku drveve palme i tamo što neke posjeku, a gdje ostavise, i tako, pored i k'pke, da možda nisu pogriješili. Utrudivši se Allahova Poslanika sada objavljuje selam i utvrđuje: Allahov Poslanik ali smo pogriješili što smo neke palme posjekli ili smo pogriješili što smo neke ostavili da uspravno stoje. Tim povodom Uzviseni Allah objavi: "To što ste neke palme posjekli ili da uspravno stoje ostavili – Allahovom voljom ste učinili, i zato da On nevjernike poniži".

⁴⁹⁷ B. ez-Zahabi: *En-Nesab*, 8: 100.

⁴⁹⁸ Ebu Hazim Se'ad b. el-Šedže' el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 100. godine po Hidžri.

⁴⁹⁹ Mušaira ovaj priču, u ovom hadisu, spominje u općem ensarja sa Eba Hatima.

Tim povodom bi objavljeno: i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno⁵⁰⁰." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁵⁰¹

٦٠. وَمِنْ سُورَةِ الْمُتَحَنَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ جَحْشِ بْنِ مَحْسَدٍ هُوَ بْنُ حَنْظَلَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَرَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَا وَالزُّبَيْرَ وَالْمُقَدَّادَ بْنَ الْأَسْوَدِ فَقَالَ الْإِطْبِقُوا حَتَّى تَأْتُوا رَوْضَةَ خَازٍ فَإِنَّ فِيهَا طَعْنَةً مَعَهَا كِتَابٌ فَحَدِّثُوا مِنْهَا فَأَتَوْسِي بِهِ. فَحَرَحْنَا تَعَاذَى بِنَا حَتَّى أَتَيْنَا الرَّوْضَةَ فَإِذَا سَحَرٌ بِطَاعِيَةٍ. فَقُلْنَا أَخْرِجِي الْكِتَابَ. فَقَالَتْ مَا مَعِيَ مِنْ كِتَابٍ. فَقُلْنَا لَتُخْرِجِي الْكِتَابَ أَوْ لَتُكَلِّقِي النَّيَابَ قَالَ: فَحَرَحْنَا مِنْ عَقَابِهَا قَالَ فَأَتَيْنَا بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ مِنْ حَاطِبِ بْنِ أَبِي بَلْتَعَةَ إِلَى نَاسٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ بِمَكَّةَ يُحَرِّمُهُمْ بَعْضُ أَمْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا هَذَا يَا حَاطِبُ؟ قَالَ: لَا تَفْعَلْ عَنِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ أَمْرًا مُنْصَقًا فِي فُرَيْسٍ وَلَمْ أَكُنْ مِنَ الْفَرَسِهَا وَكَانَ مِنْ مَعَكَ مِنَ الْمُتَهَارِبِينَ لَهُمْ قَرَابَاتٌ يَحْمُونَ بِهَا أَهْلِيهِمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِمَكَّةَ فَاحْتَسْتُ إِذْ فَاتَنِي ذَلِكَ مِنْ نَسَبٍ فِيهِمْ أَنْ اتَّحَدَ فِيهِمْ يَدًا يَحْمُونَ بِهَا قَرَابَتِي وَمَا فَعَلْتُ ذَلِكَ كُفْرًا وَلَا ارْتِدَادًا عَنْ دِينِي وَلَا رِضًا بِالْكَفْرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: صَدَقَ. فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ: دَعْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَصْرِبُ عُقُقَ هَذَا الْمُنَافِقِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَدْ شَهِدَ تَدْرًا فَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ اللَّهَ أَطْلَعَ عَلَى أَهْلِ تَدْرِ فَقَالَ ااعْمَلُوا مَا تَشْتُمُونَ فَقَدْ عَمَرْتُ لَكُمْ. قَالَ وَفِيهِ أُنْزِلَ هَذِهِ السُّورَةُ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّحِدُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أُولِيَاءَ تَلْقَوْنَ إِلَيْهِم بِالْمُودَةِ) السُّورَةُ. قَالَ عَمْرُو وَقَدْ رَأَيْتُ ابْنَ أَبِي رَافِعٍ وَكَانَ كَتَبًا لَعَلِّي

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَفِيهِ عَنْ عُمَرَ وَجَاهِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ. وَرَوَى عَنْهُ وَحْدَهُ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ هَذَا الْحَدِيثَ نَحْوَهُ وَذَكَرُوا هَذَا الْحَرْفَ وَقَالُوا: أَخْرِجِي الْكِتَابَ أَوْ كَلِّقِي النَّيَابَ هَذَا حَدِيثٌ فَدُرِّي فَصَحَّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ سُمِّيَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي طَالِبٍ هَذَا حَدِيثٌ ذَكَرَهُ مُعْظَمُهُ: أَخْرِجِي الْكِتَابَ أَوْ شَحَرْتُكَ *

⁵⁰⁰ E. Haši, dio 9 ajeta, a koji u cjelosti glasi: "I onima koji su Medinu za življenje izabrali domom prave vjere - oš prije n - n je učinio: oni vole one koji im se doseljava u i u grudima svo im nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjeđaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uševavaju lakomosti, oni se sigurno uspijet."

⁵⁰¹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

٣٥٣٨ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُسَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَنْ نُرَيْقٍ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ رُحَيْرِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْتَحِنُ إِلَّا بِالْأَيَّةِ الَّتِي قَالَ اللَّهُ: (إِذَا حُدِّثَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعُكَ) الْآيَةَ. قَالَ مَعْمَرٌ: فَأَخْبَرَنِي نُسْرُ بْنُ صَدُوسٍ عَنْ تَبِّهِ عَنْ: مَا قَسَمَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَ امْرَأَةٍ إِلَى امْرَأَةٍ بِمَنْكُهَا. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٣٩ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُسَيْدٍ أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ أَخْبَرَنَا بَرْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ الشَّيْخَ بْنَ قَالِ سَمِعْتُ سَهْرَ بْنَ حَرْبٍ عَنْ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ حَدَّثَنَا عَنْ سَهْلَةَ وَبَنَاتِ امْرَأَةٍ مِنَ السَّوَدِ مَا هَذَا الْمَعْرُوفُ الَّذِي لَا يَسْعَى لَنَا أَنْ نَعْصِيكَ فِيهِ؟ قَالَ: لَا تَخْشَى قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ لِي فُلَانٌ فَلَمْ أَفْعَلْ أَسْعُدُونِي عَلَى عَمَلِي وَلَا تَدَّ لِي مِنْ قَصَائِهِمْ. فَأَنَّى عَمِي فَأَنْتَهُ مَرَارًا فَأَدْبَلِي فِي قَضَائِهِنَّ فَلَمْ أَتُخْ بَعْدَ قَضَائِهِنَّ وَلَا عَلَى غَيْرِهِ حَتَّى السَّاعَةِ وَلَمْ يَتَّقِ مِنَ السَّوَدِ امْرَأَةً إِلَّا وَقَدْ رَأَيْتُ عَيْرِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَفِيهِ عَنْ تَابِثَةَ عَمَّا قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُسَيْدٍ: ثُمَّ سَمِعْتُ النَّبَاةَ هِيَ تَسَاءَلُ عَنْ بَرْدِ بْنِ السُّكَيْبِ *

60. Iz sure *El-Mumtehane* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3537. ISPRICAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan⁵⁰² prenijevši od Amra b. Dinara, on od Hasana b. Mahameda, a on je sin El-Hanefijea⁵⁰³, a on od Ubejduhaha b. Ebu Rafi'a, koji je kazao da je čuo Aliju b. Ebu Taliba kada je rekao: Poslao nas je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mene, Zubejra i Mikdada b. Esveda, rekavši: Idite do vrta Hahina⁵⁰⁴, u njemu živi jedna žena kod koje je jedno pismo!⁵⁰⁵ Uzmite ga od nje i donesite mi ga! Krenuli smo tjerajući konje dok ne stigismo do vrta.⁵⁰⁶ Pronadismo tu ženu i rekosmo: Vadi pismo! Kod mene nema nikakva pisma, odgovori ona. Rekosmo: Vadi pismo, nemoj da ti skidamo odjeću! Ona ga, tada, izvuče iz kose, i mi ga odnesosmo Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kad u njemu Hatib b. Ebu Beltea⁵⁰⁷ piše nekim mušricima u Mekki o nekim

⁵⁰² Sufjan b. Ujejne.

⁵⁰³ Hasan b. Muhammed b. Alija b. Ebu Talib el-Hasim Ebu Muhammed el-Medeni, koji je otac Ibn Hanefijea, pozadan je prenosilac hadisa i šeratski pravnik. Priпадао је трећој генерацији.

⁵⁰⁴ Vrt Hahin se nalazio na udaljenosti trinaest milja od Medine.

⁵⁰⁵ U El-Buhari evoj predaji ovog hadisa stoji: "U njemu cete naći jednu ženu kojoj je Hatib čao jedno pismo." To pismo je ona vjerovatno trebala prosljediti u Mekku mušricima Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njega sačinio na vjerovatno je od Dz bila

⁵⁰⁶ Žurili su zato da pismo ne bi bilo prosljeđeno za Mekku

⁵⁰⁷ Hatib b. Ebu Beltea je umro 30. godine po Hidžri.

planovima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.⁵⁰⁸ Šta je ovo Hatibe? upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. On reče: Ne donosi nabrzinu sud o meni, Allahov Poslaniče! Ja sam saveznik Kurejševica, a nisam od njih! Oni što su učinili Hidžru sa tobom imaju u Mekki svoje bližnje koji se brinu o njihovim porodicama i njihovim imecima. Pošto tamo nemam roda, ja sam time želio da steknem njihovu naklonost kako bi se brinuli o mojoj porodici⁵⁰⁹, a nisam to učinio zato što sam se odmetnuo od vjere ili što sam postao nevjernik. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Istinu je kazao." Kad to ču, Omer b. Hattab, reče: Dozvoli mi, Allahov Poslaniče, da odrubim glavu ovom licemjeru (munafiku)! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: On je učesnik Bitke na Bedru, a otkud ti znaš, možda je Allah pomilovao učesnike Bitke na Bedru (do te mjere da im je) rekao: Radite šta hoćete, Ja sam vam već oprostio.⁵¹⁰ U vezi sa njim je objavljena cijela ova sura⁵¹¹: *O, vjernici, ako ste pošli da se na putu Mome borite i da naklonost moju steknete, s Mojim i svojim neprijateljima ne prijeljujte i ljubav im ne poklanjajte...*⁵¹²

Ja sam vidio, veli Amr. Ibn Ebu Raš'a. Bio je Alijin pisar. Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁵¹³ Prenesen je i od Omera i Džabira b. Abdallaha. Neki su ovaj hadis u sličnom značenju prenijeli od Sufjana b. Ulejjea spomenuvši riječi: Vadi pismo ili ćemo ti svaki odjeću! Ovaj hadis je u sličnom značenju također prenesen i od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, a on od Alije b. Ebu Taliba. Neki su u njemu spomenuli: Vadi pismo ili ćemo te skinuti!

3538. ISPRICAO NAM JE Abd b. Hamejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Zuhra, on od Urvea, a on od Aise, koja je kazala: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je isključivo ispitivao (vjernice na osnovu onoga što je spomenuto) u ovome ajetu u kome Allah kaže: *kada ti dodu vjernice da ti polože prisegu*⁵¹⁴."

⁵⁰⁸ U murse hadisa koji prenosi Urve stoji da je Hatiba u tom pismu obavještavao mekanske idopoklonike o Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, namjerama i planovima koje se odnose na njegove pokrete prema Mekki i napadima na njih.

⁵⁰⁹ U predaji koju bilježi Iba Ishak stoji: Među njima su mi ostali sin i žena.

⁵¹⁰ U hadisu koji bilježi Ahmed b. Hanbel i Muslim, a koji je vjerodostojan prema kriterijima Muslima, od Džabira b. Abdulaha stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "U Vatru neće ući ni jedan od onih koji su učestvovali u Bitci na Bedru!"

⁵¹¹ Tj. sura *El-Mumtehane*.

⁵¹² *El-Mumtehane*, prvi ajet.

⁵¹³ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

⁵¹⁴ Sura *El-Mumtehane*, dio 12 ajeta, a koji u cijelosti glasi: "O, Vjerovjesniče, kada ti dodu vjernice da ti polože prisegu, da neće Allahu nikoga ravnim smatrati, i da neće krasti, i da neće bludničiti, i da neće djecu svoju ubijati i da neće mazevima tuđa djecu podmetati i da ti neće ni u čemu što je dobro poslušnost odricati, - ti, prisegu njihovu prihvati i mo. Allah da im oprost; Allah, zaista, mnogo prašta, i On je milostiv."

Ma'mer kaže: Obavijestio me je Tavus prenijevši od svoga oca da je kazao Ruku Allanova Poslanika, sallallahu alejh. ve sellem, mogla je dotaci samo ruka žene koja je za njega bila udata.⁵¹⁶ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3539. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže, Obavijestio nas je Ebu Nuajm, kaže: Nas je obavijestio Jezid b. Abdulah eš-Sejbani⁵¹⁷ i kazao, Čuo sam Šehra b. Havšeba kada je rekao: Ispričala nam je Ummu Selema el-Ensarija, koja je kazala: "Jednom prilikom je neka žena upitala: (Allahov Poslanice), koje je to dobro u kome ti ne smijemo poslušnost odricati? On reče: Nemojte naricati za umrlim!"⁵¹⁸ Ja rekoh: Allahov Poslanice, neke su mi žene iz tog i tog plemena pomagale u naricanju za mojim amidžom. Red bi bilo da im to vratim. On mi ne dozvoli. Obračala sam mu se (u vezi sa tim) više puta dok mi na kraju ne dozvoli. Međutim, od tada pa do današnjega dana ja više nisam nikad naricala. Sve druge žene su i poslije toga naricale, a ja nisam."⁵¹⁹

Ovaj hadis je hasenun-gariban. Prenosi se od Ummu Atije, koja je kazala da je Abd b. Humejd rekao: Ummu Selema el-Ensarija je Esma bint Jezid b. Es-Seken.

٦١. وَمِنْ سُورَةِ الصَّفِّ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٤٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ خُزَيْمِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ثَوْبَانَ عَنِ ابْنِ مَسْرُوقٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ فَتَذَكَّرُوا فَقَالُوا لَوْ نَعْلَمُ أَيَّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ لَعَبَدْنَا ذُنُوبَ اللَّهِ تَعَالَى (سَنَحْ لَكَ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ)

⁵¹⁶ Ovo je jasan dokaz da se Allahov Poslanik, sallallahu alejh. ve sellem, nije nikada rukovao sa tadin ženama. Čak niti da kada su mu one dale prisegu.

⁵¹⁷ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

⁵¹⁸ Jezid b. Abdulah eš-Sejbani Ebu Abdulah el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁵¹⁹ Bilježi Ibn Meraije b od Ibn Ambasa, koji je kazao: Kada su žene Allahovu Poslaniku, sallallahu alejh. ve sellem, dale prisegu u skladu sa navedenim ajetom, usala je Havsa bint Hakim i rekla: Allahov Poslanice, šta su mi u predstamiško deba umrla otac i brat, ti i ta žena mi je pomagale u naricanju za njima. Nije je sada umro otac pa bi bilo red da joj to vratim.."

⁵²⁰ Učenjaci malikijske pravne škole su, na osnovu ovog hadisa, stali na stanovište da naricanje za umrlim nije zabranjeno. Prema njihovom mišljenju, zabranjeno je nesto drugo što je praktikovano u tom periodu, kao što je udaranje po prsima, odgovor neklih riječi i sl. Vecina ahenaka pak stoji na stanovištu da je i naricanje zabranjeno. Oni svoje mišljenje temelje na ovom, i drugim hadisima.

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ: فَقَرَأَهَا عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ أَبُو سَلَمَةَ: فَقَرَأَهَا عَيْنًا ابْنُ سَلَامٍ. قَالَ يَحْيَى: فَقَرَأَهَا عَيْنًا أَبُو سَلَمَةَ. قَالَ ابْنُ كَثِيرٍ: فَقَرَأَهَا عَيْنَ الْأَوْزَاعِيِّ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَقَرَأَهَا عَيْنًا ابْنُ كَثِيرٍ. وَقَدْ حُوْلَفَ مُحَمَّدٌ ابْنُ كَثِيرٍ فِي إِسْنَادِ هَذَا الْحَدِيثِ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ. وَرَوَى ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ. وَرَوَى شَيْكُودُ بْنُ مُسْلِمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ خَرُوجُهُ رَوَى مُحَمَّدٌ ابْنُ كَثِيرٍ *

61. Iz sure *Es-Saff* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3540. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir⁵²¹, prenijevši, od El-Evzaia, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Eba Selemea⁵²², a on da je Abdullah b. Selam kazao: "Sjedila je jedna skupina ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i razgovarali smo. Rekli smo: Da nam je znati koje je djelo Allahu najdraže, činili bismo ga.⁵²³ Allah je objavio: *Allaha hvali ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, On je Silni i Mudri! O, vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite*⁵²⁴."

Kaže Abdullah b. Selam: Proučio nam ih je Allahov Poslanik. Kaže Ebu Seleme: Proučio nam ih je Abdullah b. Selam. Kaže Jahja: Proučio nam ih je Ebu Seleme. Kaže Ibn Kesir: Proučio nam ih je El-Evzai. Abdullah kaže: Proučio nam ih je Ibn Kesir. Muhammed b. Kesir je ovaj hadis različitno prenio od El-Evzaia, Ibn Mubarek je prenio od El-Evzaia, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Hilala b. Ebu Mejmunea, on od Ataa b. Jesara, a on od Abdullaha b. Selama ili od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b.

⁵²¹ Muhammed b. Kesir b. Eba Ati, es-Sekafi Eba Jusuf es-San'an iskrten je prenosilac hadisa, ali je pri liku n prenosjenja hadisa puno griješio. Priпадаo je četvrtaj generaciji.

⁵²² Eba Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri je -Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Neki vele da mu je ime Abdalaha, a drugi da mu je ime Ismail. Priпадаo je trećoj generaciji. Prenio je mnogo hadisa.

⁵²³ Ibn Abbas kaže: Neki su vjernici, s ećim, prije nego je naredjena borba na Allahovu Putu, razgovarali. Rekoše: Voljeli bismo da nas Allah pozove (puti) na djelo koje Ma e na d a že kako bismo ga činili. Allah obavijesti Svoga Vjerovjesnika, salallahu alejhi ve sellem, da su mu najdraža djela vjerovanje u Njega i to koje nema sumnje i borba na Njegovu Putu. Kad je naredjena borba na Allahovu Putu, neki od spomenutih vjernika sa je prež rali i predstavljali im je poteskoću, pa je tim povodom Allah objavio: O, vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite?

⁵²⁴ *Es-Saff*, 1. i 2. ajet.

Selama.⁵²⁴ Velid b. Muslim je ovaj hadis prenio od El-Evzatja slično Muhammed b. Kesirovoj predaji.

٦٢. وَمِنَ الْجُمُعَةِ *

سَمِعَ اللَّهُ الرَّحْمَنُ لِرَجُلٍ

٣٥٤١ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حُفْرٍ خُزَاعِيٌّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا تَوْزُّ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي

لُعَيْثٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أُنزلَتْ سُورَةُ الْجُمُعَةِ فَلَمَّا قَلِمَا بَلَغَ: (وَأَحْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَنْحَرُوا فِيهِمْ) قَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِنَا؟ قَالَتْ يَكْتُمُهُ قَالَ: وَسَمَانُ الْفَارِسِيُّ فِينَا قَالَ: فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى سُلَامَانَ يَدَهُ فَقَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ بِالشَّرِّ لَتَنَادَوْهُ رِجَالٌ مِنْ هَؤُلَاءِ.

هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ. وَعِنْدَ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ هُوَ وَنُزْدٌ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ هَذَا تَوْخِذٍ. وَأَبُو لُعَيْثٍ اسْتَشْنَى سَلَامَةَ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَصْعُورٍ تَوْزُّ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ. وَتَوْزُّ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ تَشْتَمِي

٣٥٤٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَسْعُودٍ خُزَاعِيٌّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا تَوْزُّ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي لُعَيْثٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ قَائِمًا إِذْ قَدِمَتْ غَيْرُ الْمَدِينَةِ فَاتَّبَعَهَا أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ إِلَّا ثَلَاثَةٌ عَشَرَ رَجُلًا فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَنَزَلَتْ آيَةُ: (وَإِذَا رَأَوْا تَحَارَةً أَوْ لَهْمًا لَفِصُّوا إِلَيْهَا) هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

٣٥٤٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَسْعُودٍ خُزَاعِيٌّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا تَوْزُّ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي لُعَيْثٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخَوَرِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

62. Iz sure El-Džum'a

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3541. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer. kaže. Ispričao mi je Sevr b. Zaid ed-Dejhi prenjevši, od Ebu Gajsa, a on da je Ebu Hurejre kazao: "Bili smo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je objavljena sura El-Džum'a pa nam ju je proučio. Kad stiže do riječi: *i drugima koji im se još nisu*

⁵²⁴ Ovo je muselse hadis. Muselse o.m se naziva svaki hadis a čiji je sened ili metnu prenosioči ponavljaju jedno te isto svojstvo ili osobina. Ovakve svi prenosioči ponavljaju riječi: *Proučio nam ih je.*

*priključili*⁵²⁵, neki ga čovjek upita: Allahov Poslaniče, ko su ti koji nam se još nisu priključili? On mu ne odgovori.⁵²⁶ Pošto je, veli Ebu Hurejre, tada bio sa nama i Selman, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi svoju ruku na Selmana i reče: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi iman bio na zvijezdi Surejji neki bi ga od tih ljudi⁵²⁷ dohvatili."

Ovaj hadis je garibun.⁵²⁸ Abdullah b. Džafer je otac Alije el-Medinija Jahja b. Me'm ga je smatrao slabim prenosioцем hadisa. Ovaj hadis je i sa drugim senedom prenesen od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Ga's se zvao Salim, štićenik je Abdullaha b. Mutr'a. Sevr b. Zejd je bio iz Medine, a Sevr b. Jezid iz Šama.

3542. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni; kaže: Obavijestio nas je Hušaim⁵²⁹; kaže: Nas je obavijestio Husajn⁵³⁰ prenjevši od Ebu Sufjana⁵³¹, a on da je Džabir kazao: "Jednog petka, dok je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, stojeći (na mimberu) govorio, stiže trgovačka karavana iz Medine. Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pohitaše prema njoj tako da (sa njim) osta samo dvanaest ljudi među kojima bijahu i Ebu Bekr i Omer. Tim povodom bi objavljen ovaj ajet: *A kad oni kakvu robu trgovačku ili veselje ugledaju, pohrle mu i tebe ostave sama da stojiš. Reci: Ono što je u Allaha bolje je i od veselja i od trgovine. A Allah najbolju opskrbu daje*⁵³²". Ovaj hadis je hasenan sahihun.⁵³³

3543. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni; kaže: Obavijestio nas je Hašejm; kaže: Nas je obavijestio Husajn prenjevši od Salima b. Ebu Dža'da, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu**. Ovaj hadis je hasenan-sahihun.

⁵²⁵ *El-Džum'a*, 3. ajet. Ova se ajet vezne za prethodni. On je nekim poslao Poslanika, čuog iz medijih, sa im aje. Njegovu kazao i da ih ožisti. Sa ih Knj. z. i mudrosti natci, jer sa p ne bi u ož tuj zabud. Dakle, on je nekim na to sa po miš en u vecine, ashaba i drug ma ko i se ož nastu priključili (to sa sv. oni ko i se doći posl je ashaba do Sakat eg dana), poslao Posanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ne učenjaci smatrau da su neki Arapi, a drugi koji se još nisu priključili nearapi.

⁵²⁶ U Buharevoj preda. ovog hadisa stoji da mu Allahov Posanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije odgovorio na postavljena pitanja sve dotle dok ga ova nije otputa ponovio.

⁵²⁷ Tj. od Perzijanaca, odnosno nearapa.

⁵²⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

⁵²⁹ Hašejm b. Bešir b. Kasim b. Džar es-Sulemi Ebu Mu'avi'e b. Ebu Hazim e -Vasiti pouzdan i siguran prenosilac hadisa koji je pamo prenosio mu'delles - mu'sel hadise. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁵³⁰ Husajn b. Abdur-Rahman es-Sa'edi Ebu Huzejel el-Kafi pouzdan je prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je petoj generaciji.

⁵³¹ Ebu Sa'fan Talaa b. Nafi e. Vasiti Ebu Sa'fan el-Eskaf iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Nastanio se u Mekki.

⁵³² *El-Džum'a*, 11. ajet.

⁵³³ Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

٦٣. وَمِنْ سُورَةِ الْمُنَافِقِينَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٤٤ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُسَيْنٍ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سُرَيْسٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عَدَا رَسُولَ اللَّهِ حَتَّى يَبْقُوا وَ (لَنْ رَحِمَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ) . وَدَكَرْتُ ذَلِكَ لِعَمِّي وَدَكَرْتُ ذَلِكَ لِعَمِّي لَسْتُ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَعَا ابْنُ أَبِي نَضْرَةَ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدَّثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَضْرَةَ وَأَصْحَابِهِ وَحَقَّقُوا مَا قَالُوا فَكَذَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَدَّقَهُ فَصَانَنِي شَيْءٌ لَمْ يُصْنِي قَطُّ مِثْلَهُ . فَحَدَّثْتُ فِي الْبَيْتِ فَقَالَ عَمِّي مَا أَرَدْتُ إِلَّا أَنْ كَذَّبَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَقَّتَكَ . فَأَلْزَمَ اللَّهُ تَعَالَى (إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ) فَعَمْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهَا ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ صَدَّقَكَ هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ سَحِيحٌ *

٣٥٤٥ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُسَيْنٍ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سُرَيْسٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مَعَهُ الْأَنْسَاءُ مِنَ الْأَعْرَابِ فَكَانَ يَنْتَدِرُ الْمَاءَ وَكَانَ الْأَعْرَابُ يَسْقُونَ إِلَيْهِ فَسَقَى أَغْرَابِيَّ أَصْحَابَهُ فَيَسْقِي الْأَعْرَابِيَّ فَيَمْلَأُ اخْوَضَ وَيَحْفَرُ حَوْلَهُ حِجَارَةً وَيَجْعَلُ النُّطْعَ عَلَيْهِ حَتَّى يَحْيَى أَصْحَابَهُ . قَالَ . فَأَتَى رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ غَرَابِيًا فَارْحَى رِمَامَ يَاقَتِهِ لَتَشْرَبَ فَأَتَى أَنْ بَدَعَهُ فَاتَّزَعُ قِيَاصَ الْمَاءِ فَرَفَعَ الْأَعْرَابِيَّ حَتَّى تَسَهُ فَصَرَبَ بِهَا رَأْسَ الْأَنْصَارِيِّ فَتَسَخَّرَ فَأَتَى عَبْدِ اللَّهِ بْنَ أَبِي رَأْسَ الْمُنَافِقِينَ فَأَخْبَرَهُ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِهِ فَعَصَبَ عَبْدُ اللَّهِ بْنَ أَبِي رَأْسَ قُلُوبًا قَالُوا لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عَدَا رَسُولَ اللَّهِ حَتَّى يَبْقُوا مِنْ حَوْلِهِ يَغْشَى الْأَعْرَابَ وَكَانُوا يَحْضُرُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ الطَّعَامِ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ إِذَا انْقَضُوا مِنْ عِنْدِ مُحَمَّدٍ فَأَتُوا مُحَمَّدًا بِالطَّعَامِ فَيَأْكُلُ هُوَ وَمَنْ عِنْدَهُ . ثُمَّ قَالَ لِأَصْحَابِهِ لَنْ رَحِمَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ هَذَا رَأَيْتُ وَأَنَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي نَضْرَةَ فَأَخْبَرْتُ عَمِّي فَاطْلُقْ فَأَخْبَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدَّثَ وَحَدَّثَ قَالَ فَصَدَّقَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَذَّبَنِي قَالَ فَجَاءَ عَمِّي إِلَيَّ فَقَالَ مَا أَرَدْتُ إِلَّا أَنْ مَقَّتَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَذَّبَكَ وَالْمُسْلِمُونَ قَالَ فَوَقَعَ عَلَيَّ مِنَ الْهَمِّ مَا لَمْ يَقَعْ عَلَى أَحَدٍ قُلُوبًا قَالُوا فَسَمِعْنَا أَنَّ أَسِيرًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَهَرٍ قَدْ حَقَّقَتْ بِرَأْسِي مِنَ الْهَمِّ إِذْ أَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَرَكْتُ أَدْنَى وَصَحَكْتُ فِي وَجْهِهِ فَمَا كَانَ يَسْتَوِي إِلَّاءَ لِي بِهَا الْخُلْدُ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِنَّ أُمَّ كَرٍّ لِحَقِّي

فقال: ما قال لك رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ قلت ما قال لي شيئا إلا أنه عرك أذني وضحك في وجهي. فقال: أبشّرْ ثم لحقني عمرُ فقلت له مثل قولِي لأبي بكرٍ. فلَمَّا أَصْبَحْنَا قَسْرًا رسول الله صلى الله عليه وسلم سورة المنافقين. هذا حديث حسن صحيح*

٣٥٤٦ حدثنا محمد بن بشر أخبرنا ابن أبي عدي قال: أتانا شعبة عن الحكم بن عُبَيْة قال: سمعتُ محمد بن كعب القرظي يُحدِّثُ رُعيينَ سَمِعَ يُحدِّثُ عن رُيد بن رُفيم. أن عند الله بن أبي قال في عروة ثوبك لن رجعا إلى المدينة ليُخرجن الأعرُ منها الأدل قال: فأتيت النبي صلى الله عليه وسلم فذكرت ذلك له فحلف ما قاله. فلأمني قومي وقالوا ما أردت إلا هذه فأتيت أليث ونمت كئيبا خرينا. فأتاني النبي صلى الله عليه وسلم أو أتيته فقال إن الله قد صدقك. قال: فقلت هذه آتيه (هم الذين يقولون لا تُنفعوا على من عند رسول الله حتى يفضوا). هذا حديث حسن صحيح*

٣٥٤٧. حدثنا ابن أبي عمر أخبرنا سفيان عن عمرو بن دينار سمع جابر بن عبد الله يقول: كنا في غزاة. قال سفيان يروون أنها عروة بن المصطلق. فكسع رجل من المهاجرين رجلا من الأنصار. فقال المهاجري: يا للمهاجرين وقال الأنصاري: يا للأنصار فسمع ذلك النبي صلى الله عليه وسلم فقال: ما بال دغوى الخاهلية؟ قالوا: رجل من المهاجرين كسع رجلا من الأنصار. فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: دغوها فبئها مُتة فسمع ذلك عبد الله بن أبي أن رسول فقال أوقد فعلوها. والله لن رجعا إلى المدينة ليُخرجن الأعرُ منها الأدل. فقال عمر: يا رسول الله دعني أضرب عنق هذا المنافق. فقال النبي صلى الله عليه وسلم: دعهُ لا يتحدث الناس أن محمدا يقتل أصحابه. وقال غير عمرو فقال له أنه عند الله بن عبد الله والله لا تقلب حتى تُقر أثك الدليل ورسول الله صلى الله عليه وسلم الغريز. ففعل هذا حديث حسن صحيح*

٣٥٤٨ حدثنا عبد بن حماد أخبرنا جعفر بن عبد الله أخبرنا أبو حنبل الكوفي عن إصحاك بن مريح عن ابن عباس قال: من كان له مال يُنفعه حج بيت ربه أو تحب عليه فيه الزكاة فلم يفعل يسأل الرخعة عند الموت. فقال رجل: يا ابن عباس أتق الله إنما يسأل الرخعة الكفار. قال سألوا عليك بذلك قرأتا يا أيها الذين آمنوا لا تُلهيكم أموالكم ولا أولادكم عن ذكر الله ومن يفعل ذلك فأولئك هم الخاسرون وأنفقوا من ما رزقناكم من قبل أن يأتي أحدكم الموت فيقول رب لو لا أحرمتي إلى أهل قريب فأصدق - إلى قوله - والله خير بما نغمون. قال: فما يوجب الزكاة؟ قال: إذا بلغ المال مائتي درهم فصاعدا. قال: فما يوجب الحج؟ قال: الرأى والبعر.

سِ قُوَّةٌ وَهُمْ يَرْفَعُونَ وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ رَوَايَةِ عَبْدِ

63. Iz sure *El-Munafikun* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3544. *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog! Jednom prilikom bijah se naoputi na Mekku. Tada čuh Abdullaha b. Ubejj b. Salula Ebadu i sa svojom posadom. Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, da bi ga napustili!⁴⁴ I on ga kada rece: Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači⁴⁵ istjerati slabijeg!⁴⁶ Ja to rekoh amidža i on i tojao. To čuh Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva me i ja mu svjedočih. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva Abdullaha b. Ubejj i njegove pristalice i upita ih o tome. Oni mu izrekoh da to nije Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozvao, da su oni istu rekli. To me pogodilo kao nož da tad ja se od toga pogodilo i ja se povukoh u kuću. Amidža mi reče: Šta ti je to? Tada Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastade i shvatio da je toga osjeća prapuzi prema tebi? Tim povodom Allah objavi: *Wa lihem jert dolat*.⁴⁷ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče:

⁴⁴ Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi.

⁴⁵ Is'at b. Junus.

⁴⁶ Ebu Ishak es-Su'be'i.

⁴⁷ Ibn Hadžer el-Askalani veli: U predajama koje bilježe Et-Taberani i Ibn Merdivejh stoji da on ovdje, kada kaže: 'Sa mojom amidžom, misli da je bio sa Sa'dom b. Ubbakom, poglavicom plemena Hzarež, a ne sa svojim stvarnim amidžom Sa'arom Zejd b. Hakanov amidža je bio Sabit b. Kaš.

⁴⁸ U suri *El-Munafikun*, u 7. ajetu Uzvišeni Allah kaže: "Oni govore: 'Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, da bi ga napustili!' A blaga nebesa i Zemlji su Allahova, ali licemjeri neće da shvate."

⁴⁹ Misleći na sebe, istjerati iz nje slabijeg, misleći na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove ashabe.

⁵⁰ U suri *El-Munafikun*, u 8. ajetu Uzvišeni Allah veli: "Oni govore: 'Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg!' A snaga je u Allaha i u Poslanika. Njegova je vjernika, ali licemjeri neće da znaju."

⁵¹ *El-Munafikun*, 1. i 2. ajet, koji u cijelosti glase: "Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: 'Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov Poslanik!' - I Allah zna da si ti, zaista, Njegov poslanik."

me pouči mi to, a zatim reče: Allah je potvrdio da si istinit. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁵⁴²

3545. ISPRICAO NAM JE ABLE HODATI (250)

U bejdullah b. Musa prenjevši o Abdullahu i o njegovom prijatelju, Seida el-Ezdija, koji je rekao: Obavijestite nas o tome, šta je to? "Bili smo u jednom vojnom pohodu sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Sa nama bijahu i neki beduini. Jednog dana pohitasmo prema vodi, ali nas beduini pretkoše. Jedan od njih prethodno svoje drugove i prvi stiže do bazena s vodom. Oko njega kamenje i po njemu baci kožni tepih kako bi se prvi podmirio i drugi drugovi. Međutim, nakon njega stiže neki ensarija vodeći za posudu, koju je dobio od Allahovog Poslanika, i on ga napoji. Beduin mu ne dozvoli, a ensarija ga napoji i razbaca kamenje. Beduin ga drvetom udari po glavi i uspeće mu je. Ensarija, koji je inače bio njegov pristalica, tada ode Abdullahu b. Ubejju, vodi munafika, i obavijesti ga o tome. Kad to ču, Abdullah b. Ubejj se rasrdi i reče: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahovog Poslanika, tj. beduinima, ne bi li ga napustili! Oni bi dolazili Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u vrijeme objeda. A kada oni od Muhammeda odu, reče Abdullah, vi Muhammedu odnesite hranu i neki, jede on i oni što ostanu sa njim!⁵⁴⁴ Potom reče svojim pristalicama: Ako se vratimo u Medínu, sigurno će jači istjerati slabijeg! Zejd kaže: Ja sam (tad) jahao za leđima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i čuo sam kad je to Abdullah b. Ubejj rekao. O tome sam obavijestio svog amidžu, a on ode Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijesti ga o tome. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posla po njega i (o tome ga upita) a on zanijska da je to rekao i nije se ni to zakle. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu povjerova, smatrajući da sam ja slagao. Tada mi dode moj amidž, reče: Što ti je to trebalo da te Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozove zbog toga i da ti on i vjernici više ne vjeruju? To me sa Zejdom razboli kako do tada nije nikoga ništa rastužilo. I dok sam u ovom putovanju putovao sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, čuo sam

Puti odvrćaju. Ružno je, doista, kako postupaju!"

⁵⁴² Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

Pripadao je četvrtoj generaciji.

...kada vide da više nema hrane.

se tresla od tuge, pride mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povuče me za uho i osmjehnu mi se. Toliko sam se obradovao njegovu osmijehu da sam poželio da vječito traje. Potom me susrete Ebu Bekr i upita: Šta ti je ono rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Rekoh: Ništa, samo me povukao za uho i osmjehnuo mi se, a on će na to: Raduj se! Potom me susretnu Omer pa sam i njemu odgovorio isto što i Ebu Bekru. Kad smo ujutro ustali, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prouči suru *El-Munafikun*." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3546. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ebu Adij i kazao: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Hakema b. Utejbea, koji je kazao: Čuo sam Muhammeda b. Ka'ba el-Kureziya prije četrdeset godina kako priča od Zejda b. Erkama da je Abdullah b. Ubejj prilikom ponoda na Tebuk⁵⁴⁵ rekao: Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati slabijeg! Otišao sam, veli, Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o tome. On se zakleo da (to) nije rekao, a mene je moj narod korio zbog toga govoreći: Što ti je to trebalo? Otišao sam kući skrhan i žalostan zbog toga. Jednog dana mi dođe Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ili je kazao: Jednog dana sam ja otišao kod njega⁵⁴⁶ pa je rekao: Allah je potvrdio da si (onda) istinu govorio! Objavljen je ovaj ajet: *Oni govore: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, da bi ga napustili*." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁵⁴⁷

3547. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Anra b. Dinara da je čuo Džabira b. Abdullaha kada kaže: "Bili smo u jednom vojnom pohodu, Sufjan veli, neki su smatrali da je to bio pohod na Benu Mustalik, kad je jedan muhadžir⁵⁴⁸ udario jednog ensariju. (Udarivši ga), muhadžir povika: U pomoć, muhadžiri! a ensarija povika: Upomoć, ensarije! Kad to ču, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Kakve su ono riječi iz predislamskog doba? Rekoše: Jedan je muhadžir udario jednog ensariju. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Neka takve riječi napuste jer su veoma ružne! Kad je za taj događaj čuo Abdullah b. Ubejj b. Selul,

⁵⁴⁵ Ovako se i u ovoj predaji i u mursal predaji Se da b. Džabe ra ko u je zabilježilo Ibn Ebu Hatim. Ibn Kesir smatra da ovo ne može biti ovako. Abdullah b. Ubejj b. Selul nije učestvovao u pohodu na Tebuk. On je krenuo a onda se sa svojim pristalicama vratio u Medinu. Većina autora koji su pisali o suri i vojnim pohodima smatraju da se ovo dogodilo u pohodu na Benu Mustalik.

⁵⁴⁶ Ovdje se radi o dilemi nekog od prenosilaca ovog hadisa.

⁵⁴⁷ Bilježe ga, Ahmed b. Hanbeli u *Musnefu*, El-Bunari u *Sahihu* i En Nesai u *Sinenu*.

⁵⁴⁸ Taj muhadžir je, po mišljenju El-Mubarekfurja, bio Džeħdza b. Kajs. Neki misle da je to bio Ibn Seid e. Gaffari koji je u tom pohodu vođio kon a koja je jahaio Omer b. Hattab. Ensarija je bio Sinan b. Vebre e. Dzuaeni. On je bio pristalica Abdullaha b. Ubejja b. Selula.

upitao je: Jesu li to oni, uistinu, uradili? Tako mi Allaha, ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati slabijeg! Kad je za to čuo Omer reče: Allahov Poslaniče, dozvoli mi da tom licemjeru odrubim glavu! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Pusti ga! Neću da ljudi pričaju kako Muhammed ubija svoje pristalice. Drugi su, osim Amra, prenijeli da mu je sin Abdullah b. Abdullah (tada) rekao: Tako mi Allaha, nećeš ući u Medinu dok ne priznaš da si ti (taj) slabiji a da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jači, što je on i učinio."⁵⁴⁹ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁵⁵⁰

3548. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Hamejd, kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Avn; kaže: Nas je obavijestio Ebu Dženab el-Ke'bi⁵⁵¹ prenijevši od Dahhaka b. Muzahima, a on da je Ibn Abbas kazao: "**Ko bude imao toliko imetka da može hodočastiti kuću Svoga Gospodara (Kjaba), ili da je na njega dužan dati zekjat pa to ne učini, na smrtnom času će moliti da ga Allah još malo zadrži (na ovom svijetu) kako bi obavio hadždž i dao zekjat.** (Čuvši to), neki čovjek reče: Boj se Allaha, Ibn Abbasu! Samo će nevjernici moliti da ih Allah još kratko zadrži (na ovom svijetu)! On reče: Ja ću ti kao potvrdu ovome proučiti (sljedeće) iz Kur'ana: *O, vjernici, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave od sjećanja na Allaha! A oni koji to učine, bit će izgubljeni. Od onoga čime vas Mi opskrbljujemo udjeljujte prije nego nekom od vas smrt dode, pa da onda rekne: Gospodaru moj, da me još samo kratko vrijeme zadržiš, pa da sadaku udjeljujem i da dobar budem! Allah sigurno neće ostaviti u životu kome smrtni čas njegov dode; a Allah dobro zna ono što vi radite!*"⁵⁵² On upita: Ko je dužan dati zekjat? Svako čija imovina dostigne vrijednost od dvije stotine dirhema i više, odgovori on. A ko je dužan obaviti hadždž, ponovo će: Svako ko ima opskrbu i jahalicu da može otići tamo (do Mekke i nazad), **odgovori on.**"

3549. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Hamejd, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Es-Sevrija, on od Jahja b. Ebu Hajjea, on od Dahhaka, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Tako su Ibn Uejne i drugi ovaj hadis

⁵⁴⁹ Kad je Abdullah b. Abdullah b. Ubej b. Selul čuo što je njegov otac Abdullah b. Ubej b. Selul rekao, tražio je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da mu dozvoli da on ubije svoga oca. Pošto mu to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ne dozvolio, on ga zamoli da mu dozvoli da ga na ulazu u Medinu on dočeka. Pošto mu je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dozvolio, kad su stigli pred Medinu, on stade pred oca i reče: "Tako mi Allaha, nećeš ući u Medinu dok ne priznaš da si ti (taj) slabiji, a da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jači" što je on i učinio."

⁵⁵⁰ Bi. ježe ga i El-Bunari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

⁵⁵¹ Ebu Dženab Jahja b. Ebu Hajje el-Ke'bi. Hadeiski učenjaci su ga smatrali slavnim prenosiocem hadisa zbog toga što je puno varao. Pripadao je šestoj generaciji.

⁵⁵² *El-Munafikun*, 9., 10. i 11. ajet.

نَسَاؤُنَا يَتَعَلَّمْنَ مِنْ نِسَانِهِمْ فَتَغَصَّتْ يَوْمًا عَنِّي امْرَأَتِي فِإِذَا هِيَ تُرَاحِضُنِي فَأُكْرِتُ ذَلِكَ فَقَالَتْ مَا تُكْرِمُ فَوَاللَّهِ إِنَّ أَرْوَاجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرَاحِضُهُ وَتَهْجُرُهُ إِحْدَاهُمُ الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ قَالَ فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ أَتُرَاجِعِينَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: نَعَمْ وَتَهْجُرُهُ إِحْدَانَا الْيَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ. فَقُلْتُ قَدْ خَابَتْ مِنْ فَعَلَتْ ذَلِكَ مِنْكَ وَخَسِرْتَ أَمِنْ إِحْدَاكَ أَنْ يَغْضَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا لَغَضَبِ رَسُولِهِ فِإِذَا هِيَ قَدْ هَلَكَتْ؟ فَتَسَمَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ فَقُلْتُ لِحَفْصَةَ: لِمَا تُرَاجِعِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَسْأَلِيهِ شَيْئًا وَسَيَبِي مَا بَدَا لَكَ وَلَا يَفْرُتْكَ إِنْ كَانَتْ صَاحِبَتُكَ أَوْسَمَ مِنْكَ وَأَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ فَتَسَمُّ أُخْرَى. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْتَأْنِسُ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَمَا رَأَيْتُ فِي الْبَيْتِ إِلَّا أَهْلَهُ ثَدَانَةً. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُوسِّعَ عَلَيَّ أُمَّتَكَ فَقَدْ وَسَّعَ عَلَى فَارِسٍ وَالرُّومِ وَهُمْ لَا يَعْلُدُونَهُ فَاسْتَوَى خَالِسًا فَقَالَ أَفِي شَكٍّ أَنْتَ يَا ابْنَ الْحَطَّابِ؟ أُولَئِكَ قُوَّةٌ عَجَلَتْ لَهُمْ طِبَابَتُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا. قَالَ: وَكَانَ أَقْسَمُ أَنْ لَا يَدْخُلَ عَلَى نِسَانِهِ سَهْرًا فَعَاتَبَهُ اللَّهُ فِي ذَلِكَ وَحَمَلَ لَهُ كَفَّارَةَ الْيَمِينِ. قَالَ الرَّهْرِيُّ: فَأَخْبَرَنِي عُرْوَةُ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: فَلَمَّا مَضَتْ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ دَحَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَدَا بِي قَالَ يَا عَائِشَةُ إِنِّي دَاكِرٌ لَكَ شَيْئًا فَلَا تُعْجَلِي حَتَّى تَسْتَأْمِرِي أَبُوبَ قَالَتُ ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِرُؤُوسِكُمْ) الْآيَةَ قَالَتْ: عَلِمَ وَلِلَّهِ أَنْ أَبِي لَمْ يَكُنْ يَأْمُرَانِي بِعِرَاقِهِ. فَقُلْتُ: أَفِي هَذَا أَسْتَأْمِرُ أَبُوبَ؟ فَبَنِي أُرِيدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ قَالَ مَعْمَرٌ: فَأَخْبَرَنِي أَبُو بَ: أَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَا تُخَيِّرْ أَرْوَاحَكَ إِنِّي احْتَرْتُكَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا بَعَثَنِي اللَّهُ مُبْعَاً وَلَمْ يَنْعُتْنِي مُتَعْتَاً. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ أَبِي عَدَسٍ *

65. Iz sure Et-Tahrim U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3551. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, a on od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Ebu Sevra, koji je kazao: Čuo sam Ibn Abbasa kada veli: "Stalno sam želio da upitam Omera⁵⁵⁶ o dvjema Vjerovjesnikovim ženama za koje je Allah rekao: *Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa*

⁵⁵⁶ U hadisu koji je E. Buhari zabilježio u *Sahihu* u poglavlju O tefsiru, stoji da je Ibn Abbas rekao: Cijela godina dana sam vrebao priliku da o spomenutom ajetu upitam Omera pa je nisam dobio.

- *vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete*⁵⁵⁷. Kad je (Omer) bio na hadždžu, bio sam i ja s njim. Jenom prilikom mu ja pripremih vodu za abdest i pošto abdesti, ja ga upitah: Vladaru pravovjernih, koje su to dvije Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, žene za koje je Allah rekao: *Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa - vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete?* On mi reče: Čudno od tebe, sine Abbasov!⁵⁵⁸ Zuhri kaže: Tako mi Allaha, iako ga je ukorio zbog (nepoznavanja onoga) o čemu ga je pitao, odgovor nije želio prešutjeti. Reče: To su Aiša i Hafsa, a zatim nastavi: Mi smo Kurcjševići imali prevagu nad svojim ženama. Kad smo stigli u Medinu, zatekli smo narod nad kojim su njihove žene imale prevagu. Naše žene to počеше od njih učiti. Jednog dana se ja nešto rasrdih na svoju ženu, kad se ona počе nakladati sa mnom. Ja je počeh koriti (zbog toga), a ona reče: Ne kori me zbog ovoga! Tako mi Allaha, i Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, žene se sa njim nakladaju! Jedna sa njim, cijeli dan do noći, nije razgovarala. Neće uspjeti i propast će ta zbog toga što je učinila, prošaputah u sebi. Moja kuća (tada) bijaše u jednom od sela u kojima su živjeli pripadnici plemena Benu Umejje. Imao sam jednog susjeda ensariju.⁵⁵⁹ Mi bismo naizmjenično odlazili kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Jednog dana bi odlazio on i prenio mi ono što bi od Objave ili drugih vijesti čuo. Drugi dan bih odlazio ja i to isto činio. Jednom smo razgovarali o tome da pleme Gassan potkiva svoje konje da nas napadnu. Jedne večeri mi dode (susjed) i pokuca na vrata. Ja mu otvorih, a on reče: Desilo se nešto krupno!. Da nije stiglo pleme Gassan upitah, a on reče: Krupnije od toga! Raspustio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svoje žene! (Čuvši za to), ja u sebi rekoh: Hafsa, nećeš uspjeti i propast ćeš zbog toga, misleći da se to, uistinu, desilo. Pošto klanjah sabah, stegoh na sebi odjeću i krenuh. Stigavši, udoh kod Hafse i zatekoh je kako plače. Je li vas rapustio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitah. Ne znam, odgovori ona. Eno ga u ovoj sobi sam! Izidoh (iz Hafsine sobe) i rekoh crnom dječaku⁵⁶⁰: Pitaj (ga) dozvoljava li Omeru da uđe kod njega? Dječak uđe, a potom izade i reče mi: Ja mu te spomenuh, ali mi on ništa ne reče.

⁵⁵⁷ *It-Tahrir*, 4. ajet, koji u cjelosti glasi: "Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa - vi ste bile učinile ono zbog čega je trebalo da se pokajete. A ako se protiv njega udružite, pa - Allah je zaštitnik njegov, i Džibril, i čestiti vjernici, najposlije, i svi meleci će mu na pomoć biti."

⁵⁵⁸ Čudno od tebe sine Abbasov da ti tako vrstan poznavalac tefsira to ne znaš!

⁵⁵⁹ Zvao se Evs b. Havl b. Abdulah b. Hars el-Ensari. Neki vele da se zvao Itban b. Malik, međutim prvo mišljenje je ispravnije.

⁵⁶⁰ Ovaj crni dječak se zvao Rebbah. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, promijenio mu ime i nazva ga Semmak. On je služio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

sallallahu alejhi ve sellem, uđe i poče od mene.⁵⁶² Rece: Aisa, ja cu ti nešto spomenuti pa nemoj žuriti sa donošenjem odluke dok ne konsultuješ svoje roditelje, a onda prouči ajet: *O, Vjerovjesnice, reci ženama svojim: Ako želite život na ovom svijetu i njegov spaj, onda se odlučite, dat ću vam pristojnu otpremninu i lijepo ću vas otpustiti*.⁵⁶³ Tako mi Allaha, veli ona, on je znao da mi moji roditelji neće dopustiti da se od njega razvedem! Ja rekoh: O ovome mi nije potrebna konsultacija sa roditeljima, ja želim Allaha i Njegova Poslanika i buduću svijet. Ma'mer kaže: Obavijestio me je Ejub da mu je Aisa rekla: Allahov Poslaniče, nemoj reći ostalim tvojim ženama da sam ja tebe izabrala! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ee na to: Mene je Allah poslao da dostavljam Objavu, a nije me poslao da ću se pravim nepravilno. Ovaj hadis je hasenun salahan- gairiban. Prekasno je sa više seneda od Ibn Abbasa.

٦٦. وَمِنْ سُورَةِ ن وَالْقَلَمِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٢
يَحْيَى بْنُ مَرْزُوقٍ أَخْبَرَنَا أَنَّهُ ذَاكَ الطَّنَائِلِيُّ حَمَّادٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ مَرْزُوقٍ
قَدِمْتُ مَكَّةَ فَلَقَيْتُ عَطَاءَ بْنَ أَبِي رَاحٍ فَقُلْتُ لَهُ يَا أبا مُحَمَّدٍ إِنْ أَنَا عِنْدَا فَيَقُولُونَ فِي الْقَدْرِ
فَقَدْ عَتَدَ لَكَ لِبَيْدٍ مِنْ عَمَادِهِ مِنَ الصَّخَرِ فَقَالَ حَتَّى أَتِي قَالِ سَعَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنْ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ فَقَالَ لَهُ أَكْتُبْ فَحَرَى مَا هُوَ كَأَنَّ إِلَى الْآبِدِ
وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَفِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ.

66. Iz sure Nun vel kalem⁵⁶⁵ U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3552. ISPRIČAO NAM JE Ibrahima b. Musa, kaže: Obavijestio me je Ejjub Davud et-Tajalisi, kaže: Nas je obavijestio Abdul-Vahid b. Stejhan i rekao: Došao sam u Mekku, sreo Ataa b. Ebu Rebaha i rekao: Ebu

⁵⁶² Iako je Svevišnjy Allah drio mogaoost Allahovu Zaskrtku da prekisi zakletvu, ali se iskupi postom od tri dana, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije se smogao da što se zakleo nije im dazio ni esee dana. Kad je prošlo dvadeset i devet noći, on ih je kod Aise i ponadi jo mogaoost zbora i Allah i Njegova Poslanika, li je osvetski uzivanja Njegove sa žene, naime, od njega zahtijevala da im omogući do iz zavo.

⁵⁶³ *El-Ahzab*, 28. ajet.

⁵⁶⁴ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu-Bihar u *Musammasima* i at-Tajalisi u *Nesai Sinenu*.

⁵⁶⁵ To je ustvari, sura *El-Kalem*.

Muhammede, kod nas neki ljudi negiraju kader (sudbinu). Ata kaže: Potom sam sreo Velida b. Ubadea b. Samita koji je kazao: Ispričao mi je moj otac i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: "Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Rekao mu je: Piši sve što će se događati do Sudnjeg dana." Hadis sadrži poduze kazivanje.⁶⁶ Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.⁶⁷ Prenesen je i od Ibn Abbasa.

٦٧. وَمِنْ سُورَةِ الْحَاقَّةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ قَيْسٍ عَنْ سَمَاتِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَرَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ مَعْصُومٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا مَرَرْتُمْ عَلَى هَذِهِ سَجْدَةً فَطُورُوا إِلَيْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا أَسْمُ هَذِهِ؟ قَالُوا: نَعَسَمَ هَذَا السَّحَابُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَالْمُرْتَرُ قَالُوا: وَالْمُرْتَرُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ تَذَرُونَ كَمْ بَعْدَ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ؟ فَقَالُوا: لَا وَاللَّهِ مَا نَدْرِي قَالَ: فَإِنَّ بَعْدَ مَا بَيْنَهُمَا إِمَامٌ وَاحِدَةٌ وَإِمَامٌ اثْنَتَانِ أَوْ ثَلَاثٌ وَسَبْعُونَ سَنَةً وَالسَّمَاءُ الَّتِي فَوْقَهَا كَذَلِكَ حَتَّى عَدَدُهَا سَبْعُ سَمَوَاتٍ

⁶⁶ "Ovaj hadis u cjelosti glasi: Ispričao nam je Janab Musad kaže: Obavi est o nas je Ebu Davud et-Tajari sa kaže: Nas je obavio estio Abad-Vahid b. Sa'ejm" i kazao: Došao sam u Mekku, sreo Ataa b. Ebu Rebaha i rekao mi: Ebu Muhammede, stanovnici Basre negiraju kader (sudbinu). On reče: Sine moj, čitaš li ti Kur'an? Čitam, odgovorih, a on će na to: Pročitaj početak sure Ez-Zuhuf. Pa, sam, veli on, pročitao sledeće: «Ha-mim. Tako mi Knjige pisne, Mi je obavljajemo kao Kur'an na arapskom jeziku da biste razumeli, a on je: «Chayr of Knjizi a Nas ejjem» - jati mudrosti. « On me onda upita: Znas li ti šta je to Glavna Knjiga? Allah. Njegov Poslanik to najbolje zna, odgovorih, a on reče: To je Knjiga koju je Allah ispisao prije nego je stvorio nebesa i Zemlju. U njoj je napisano da je faraon stanovnik Džehennema i u njoj je napisano: »Neke propadne Eba Leheh, i propao je.«⁶⁶ Potom sam, veli, Ata, sreo Velida b. Ubadea b. Samita, ashaja Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao ga: Kakvu je oporuku tvoj otac ostavio na samrti? On reče: Zovnuo me i rekao: Sine moj! Boj se Allaha i znaj da se nećeš boati Allaha sve dole dok ne budeš vjerovao u Allaha i u kader (sudbinu) tj. da sve što se događa, bilo dobro, bilo zlo, biva Njegovom voljom i Njegovom odredbom. Ukoliko preseliš sa ovoga svijeta vjerujući drugačije, dospjet ćeš u Džehennem. Ja sam čao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: »Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Onda mu je rekao: Piši! Sta će pisati? upita ono, a On reče: Piši sudbinu, sve ono što se događalo" i sve ono što će se događati do Sudnjeg dana.«

⁶⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i Muslim i Ebu Davud u Sunenu

كَذَلِكَ ثُمَّ قَالَ فَوْقَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ نَحْرٌ. بَيْنَ أَعْلَاهُ وَأَسْفَلِهِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى السَّمَاءِ وَفَوْقَ ذَلِكَ ثَمَانِيَةُ أَوْعَالٍ بَيْنَ أَظْلَافِهِنَّ وَرُكْبِهِنَّ مِثْلُ مَا بَيْنَ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ. ثُمَّ فَوْقَ طُهُورِهِنَّ الْعَرْشُ. بَيْنَ أَسْفَلِهِ وَأَعْلَاهُ مِثْلُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ إِلَى السَّمَاءِ وَاللَّهُ فَوْقَ ذَلِكَ.

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَبِيبٍ: سَمِعْتُ نَحْيَ بْنَ مَعِينٍ يَقُولُ: لَا يَرِدُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْدٍ أَنْ يَخُجَّ حَتَّى يَسْمَعَ مِنْهُ هَذَا الْحَدِيثَ. هَذَا حَدِيثٌ خَسَنٌ عَرِيبٌ. وَرَوَى الْوَيْلِيُّ بْنُ أَبِي ثَوْرٍ عَنْ سَمَاطٍ نَحْوَهُ وَرَفَعَهُ. وَرَوَى شَرِيفٌ عَنْ سَمَاطٍ نَحْوَهُ هَذَا الْحَدِيثَ وَوَقَّعَهُ وَنَحْوَهُ يَرْفَعُهُ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ الرَّبَازِيُّ.*

٣٥٥٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ الرَّبَازِيُّ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ

قَالَ: رَأَيْتُ رَجُلًا سَحَرَى عَلَى بَعْلَةٍ وَعَيْنُهُ عَمْدَةٌ سَوْدَاءُ يَقُولُ: كَسَايَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ*

67. Iz sure El-Hakka

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3553. ISPRICAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Sa'd prenijevši od Anra b. Kajs⁵⁶⁸, on od Simaka b. Harba, on Abdullaha b. Amirea⁵⁶⁹, on od Ahnefa b. Kajs⁵⁷⁰, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, koji tvrdi da je jednom prilikom sjedio u Bethu⁵⁷¹, sa jednom skupinom ljudi⁵⁷² među kojima je bio i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Iznad njih se pojavio jedan oblak. Pošto se okrenuše prema njemu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih upita: "Znate li kako se ovo zove? Znamo, odgovoriše oni. Ono se zove *sehab* (oblak). Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Zove se i *muzn* (bijeli oblak). Zove se i *muzn*, rekoše oni. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi: A zove se i *anan* (vidljivi dio neba). I *anan*, rekoše oni. Potom ih Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Znate li vi kolika je razdaljina između nebesa i Zemlje? Tako nam Allaha, ne znamo, odgovoriše oni, a on reče: Razdaljina između njih je sedamdeset

⁵⁶⁸ Amr b. Ebu Kajs er-Raz el-Ezrek iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je osmoj generaciji. Nastao se u Reju.

⁵⁶⁹ Abdullah b. Amire Kafi je prenosilac hadisa koji po svojim kvalitetima zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

⁵⁷⁰ Ahnef b. Kajs b. Muavije b. Hasajn et-Temim, Ebu Bahr es-Sadi pouzdan je prenosilac hadisa. Zvao se Dahak, neki kažu Sahr. Spada u muhadremine.

⁵⁷¹ Betha je mjesto u okolini Mekke.

⁵⁷² Ta skupina st. po mišljenju El-Mubarekforija, bili mekkanski idolopoklonici, a nisu bili muslimani. Ni Abbas b. Abdul-Muttalib tada nije bio musliman.

68. Iz sure *Seele sailun*⁶⁷

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3555. ISPRICAO NAM JE Ebu Kur'eb: kaže: Obavijestio nas je Rašid b. Sa'd pretečući od Amra b. Harisa, on od Dera'dza Ebu Semha, on od Ebu Husema, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je, tumačeći: tneči (Uzvisenog) *poput rastopljene kovine*⁶⁸,

koža bi sa lica ostala u njemu." Ovo hadis je gaubun. Poznat nam je samo preko Rašid b. Sa'da.

٦٩ وَمِنْ سُورَةِ التَّحِيْمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قالوا حمل بسا ومن نحو السماء وأرسلت عاتا الشُّهُة فقالوا ما حال يننا و
أقرّ جدنا فاضربوا مشاوق أنرمس ووهارب و نظروا ما هذا الذي حال في

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

⁶⁷ o je sura *U*

⁶⁸ U suri *U* *Ku*

pa ko hoće - neka spriječi a o toč

o i će ih d m sa svih strana obuhv

poput rastopljene kovine koja će li

poput rastopljene kovine koja će li

ovoga hadis poznat

هَذَا يُسَدُّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَوْلُ الْحَرِّ لِقَوْمِهِمْ (لَمَّا قَامَ عِنْدَ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا أَنْ يَكُونُوا عَلَيْهِ نَدًا) . قَالَ نَسَا رَأَوْهُ يُصَلِّي وَصَلَاتُهُ تُصَوِّرُ بِصَلَاتِهِ فَيَسْجُدُونَ بِسُجُودِهِ قَالَ تَعَجَّبُوا مِنْ صُورَتِهِ أَصْحَابُهُ نَدُّوا قَوْمَهُمْ (لَمَّا قَامَ عِنْدَ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا أَنْ يَكُونُوا عَلَيْهِ نَدًا) . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٥٧ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَحْمَرُ تَابَ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَحْمَرُ بْنُ إِسْرَائِيلَ خُزَاعِيٌّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ بْنِ حَبِيرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ الْجَنُّ يَصْعَدُونَ إِلَى السَّمَاءِ يَسْتَمِعُونَ الْوَحْيَ فَإِذَا سَمِعُوا الْكَلِمَةَ رَادُّوا فِيهَا تَسْعًا فَأَمَّا الْكَلِمَةُ فَتَكُونُ حَقًّا وَأَمَّا مَا رَادُّوهُ فَيَكُونُ بَاطِلًا . فَلَمَّا بُعِثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنَعُوا مَقَاعِدَهُمْ . فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِإِبْلِيسَ وَلَمْ تَكُنِ الْخُحُمُ يُرْمَى بِهَا قُلُوبُ ذَلِكَ . فَقَالَ لَهُمْ إِبْلِيسُ مَا هَذَا إِلَّا مِنْ أَمْرِ قَدْ حَدَّثَ فِي الْأَرْضِ . فَبُعِثَ جُودُهُ فَوَحَّدُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمًا يُصَلِّي بَيْنَ جَبَلَيْنِ . أَرَاهُ قَالَ بِمَكَّةَ . فَلَقُوهُ فَأَخْبَرُوهُ فَقَالَ هَذَا الَّذِي حَدَّثَ فِي الْأَرْضِ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

69. Iz sure El-Džin U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3556. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Meni je ispričao Ebu Velid⁵⁸⁰; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane⁵⁸¹ prenijevši od Ebu Bišra⁵⁸², on od Seida b. Džubejra da je Ibn Abbas kazao. "Nije Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio (Kur'an) džinima niti ih je vidio.⁵⁸³ Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa grupom ashaba krenu na pijacu Ukaz.⁵⁸⁴ Već je između šejtana i vijesti s neba bila stavljena zapreka, a na njih su slate svjetlice. Pošto se (oni od njih koji su otišli da vijesti s neba prisluškuju) vrate svome narodu, oni ih upitaše: Šta vam je (zašto ste se vratili)? Rekoše: Između nas i vijesti s neba stavljena je zapreka i na nas je poslata svjetlica. Rekoše: Zapreka između vas i vijesti s neba stavljena je samo zbog nekog krupnog

⁵⁸⁰ Ebu Velid Hišam b. Abdul-Melik el-Bahri et-Ta'ali si et-Basri pouzdan je i siguran prenosi ac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

⁵⁸¹ Ebu Avane Vedah b. Abdullah el-Ješkeri.

⁵⁸² Ebu Bišr Džafer b. Ebu Vahšije

⁵⁸³ El-Buhari u *Sahihu* je zabilježio ovaj hadis od Ibn Abasa, ali u njegovu hadisu nema ovog dijela da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije učio Kur'an džinima, da ih nije vidio. Ibn Hadžer e.-Askalani smatra da je El-Buhari ove Ibn Abbasove riječi namjerno izbacio zbog toga što je smatrao da je Ibn Mesudov hadis u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, učio Kur'an džinima i da ih je vidio. En-Nevevi veli da većina džeenjaka smatra da nema kolizije između Ibn Abbasova i Ibn Mesudova hadisa. Ibn Abbas priča nešto iz samog početka Objave, dok Ibn Mesud priča ono što se dogodilo kasnije.

⁵⁸⁴ Ukaz je bila na poznata pijaca ili trgovački sajam kod predislamskih. Atapa. Atapi bi namjerno ostajali cijeli mjesec ševal i prodavali svoju robu.

dogadaja. Pretražite Zemlju od istoka do zapada i saznajte šta je to zbog čega je između vas i vijesti s neba stavljena zapreka! Krenuše da pretražuju Zemlju od istoka do zapada kako bi saznali zbog čega je između njih i vijesti s neba stavljena zapreka. Jedna njihova skupina krenu put Tihame⁵⁸⁵ prema Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, koji se tada nalazio u Nahli⁵⁸⁶ na putu prema trgovištu Ukaz.⁵⁸⁷ On je tu sa ashabima klanjao sabahski namaz.⁵⁸⁸ Kad su čuli Kur'an, pridoše da ga slušaju rekavši jedni drugima: Tako nam Allaha, zbog ovoga je stavljena zapreka između nas i vijesti s neba! Pošto se, veli, vratiše svome narodu, rekoše: O, narode naš! Mi smo, doista, Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na pravi put upućuje - i mi smo u njegov povjerali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati! Uzvišeni Allah tom prilikom objavi Svome Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: *Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo...*⁵⁸⁹ Objavljen mu je, dakle, međusobni razgovor džina." Sa istim seneedom preneseno je da je Ibn Abbas o riječima džina upućenih njihovu narodu: *Kad je Allahov rob ustao da mu se pomoli, oni su se u gomilama oko njega tiskati stali*⁵⁹⁰, kazao: Kad vidješe kako on i njegovi drugovi klanjaju i kako ničice padaju na sedždu, zadivivši se, veli on, pokornosti njegovih drugova, rekoše: Kad je Allahov rob ustao da Mu se pomoli, oni su se u gomilama oko njega tiskati stali". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

3557. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Jahja⁵⁹¹, kaže. Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf⁵⁹², kaže. Nas je obavijestio Ismail, kaže. Nas je obavijestio Ebu Ishak⁵⁹³ prenjevši od Seida b. Džabejra da je Ibn Abbas kazao: "Džini su se penjali na nebesa i prisluškivali Objavu. Kad god bi čuli neku riječ, pridodali bi joj devet. Riječ (koju bi čuli) bila bi istina, a ono što bi pridodali bila bi laž. Kad je poslat (poslanik) Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjeno im je da se penju do

⁵⁸⁵ Tihama je mjesto sjeverno od Mekke.

⁵⁸⁶ Nahla je mjesto između Mekke i Taifa.

⁵⁸⁷ Pijesak, blizu istočnog kraja palaznog kompleksa između Taifa i Nuhle u Arabiji.

⁵⁸⁸ Neki od njih smatraju da se ovaj događaj dogodio početkom godine prije nego je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izišao u put. Imajući u vidu da je pet vakata namaza propisano na M'radži, koji se dogodio nakon prvog vakata, i to da je u ovom slučaju riječ o namazu turotni većinom koji su propisani prije M'radže.

⁵⁸⁹ *El-Džin*, od 1 do 3 ajeta koji nose: "Reci: Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo, reklo: Mi smo, doista, Kur'an koji izaziva divljenje i sasen koji na Pravi Put upućuje - i mi smo u njega povjerali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati".

⁵⁹⁰ *El-Džin*, 19. ajet.

⁵⁹¹ Muhammed b. Jahja ez-Zuheli.

⁵⁹² Muhammed b. Jusuf ed-Dibeji el-Fejrabi.

⁵⁹³ Ebu Ishak es-Subej'i.

mjesta (odakle su prisluškivali Objavu). Oni to spomenuše Iblisu, jer do tada ni nebeskim tijelima nisu gadani, a on im reče: To je samo zbog nečega krupnoga što će se dešavati na Zemlji! On posla svoje pristalice da pretraže Zemlju. Pošto nadoše Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako klanja između dva brda, mislim da je rekao u Mekki, i obavijestio ga, on reče: To je taj događaj na Zemlji zbog koga je (stavljena zapreka između vas i vijesti s neba)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁵⁹⁴

٧٠. وَمِنْ سُورَةِ الْمُدَّثِّرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٥٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُسَيْنٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ ابْنِ أَبِي سِنِينَ عَنْ حَارِثِ بْنِ عَدَا عَنْ سَمْعَانَ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يُحَدِّثُ عَنْ قَوْلِهِ يُخَوِّي فَقَالَ فِي حَدِيثِهِ نِيْمًا مَا أَفْشَى سَمِعْتُ صَوْتًا مِنَ السَّمَاءِ فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي حَادَنِي حَرَاءَ حَبَالِسٍ عَلَى كُرْسِيِّ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. فَخَشَعْتُ مَنَّةً زَعَمًا فَرَفَعْتُ فَهَمَّتْ رَمُوبِي وَرَمُوبِي فَتَرَوِي. فَأَنزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ (يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنذِرْ) إِلَى قَوْلِهِ (وَالرُّخْزَ فَاهْجُرْ) قَبْلَ أَنْ تُفْرَصَ الصَّدَاقَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَفِيهِ أَحْسَنُ مِنْ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سِنِينَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدٍ *.

٣٥٥٩ حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُوسَى عَنْ ابْنِ لَهْيَعَةَ عَنْ دَرَجٍ عَنْ أَبِي أَنَسٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الصُّغُودُ حِلٌّ مَنْ دَرَجَ يَنْصَعِدُ فِيهِ الْكَافِرُ سَبْعِينَ حَرْدَةً ثُمَّ يُهَوَّى بِهِ كَذَلِكَ فَهُوَ أَمَدًا هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ إِنَّمَا يَعْرِفُهُ مَرْيُومَةُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَعِيدٍ. وَقَدْ رَوَى شَيْءٌ مِنْ هَذَا عَنْ عَصَةَ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ وَفَوَاقُ *.

٣٥٦٠ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنِينَ عَنْ سَعْدِ بْنِ حَارِثٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ يَعْلَمُ بَيْنَكُمْ كَمْ عَذَابُ حَرَّةٍ جَهَنَّمَ قَالُوا لَا يَدْرِي حَتَّى سَأَلَهُ فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ غُلِبَ أَصْحَابُكَ الْيَهُودُ قَالُوا وَمَا عُنُوا قَالُوا سَأَلَهُمُ الْيَهُودُ هَلْ يَعْلَمُ بَيْنَكُمْ كَمْ عَذَابُ حَرَّةٍ جَهَنَّمَ قَالَ: فَمَا قَالُوا قَالُوا لَا يَدْرِي حَتَّى سَأَلَ سَائِلًا قَالَ أَفَعَلْتَ فَوَقُمْ سُبُحُوا عَمَّا لَا يَعْلَمُونَ فَقَالُوا لَا يَعْلَمُ حَتَّى سَأَلَ سَائِلًا لَكُنْهُمْ قَدْ سَأَلُوا سَائِلَهُمْ فَقَالُوا يَا اللَّهُ حَرَّةٌ عَلَيَّ بِأَعْدَاءِ اللَّهِ. إِنِّي سَأَلْتُهُمْ عَنْ ثَرْبَةِ لَحْمٍ وَهِيَ الذَّمْلُ فَلَمَّا جَاءُوا قَالُوا يَا أبا الْقَاسِمِ كَمْ عَذَابُ حَرَّةٍ جَهَنَّمَ قَالَ: هَكَذَا وَهَكَذَا فِي مَرَّةٍ عَشْرَةٍ وَفِي مَرَّةٍ تِسْعَةٍ قَالُوا. نَعَمْ قَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا ثَرْبَةُ الْحَرَّةِ قَالَ

⁵⁹⁴ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

sellem, kazao: "Saud je brijeg od vatre u Džehennemu na koji će se (nevjernik) penjati sedamdeset godina! On će se na njega tako vječno penjati i padati!" Ovak hadis je garibun. Kao merfu' hadis poznat nam je samo preko Ibn Lehi'e. Nesto od ovoga je preneseno i od Atijjea, od Ebu Seida kao mevkuf hadis.

3560. ISPRIČAO NAM E Ibn Ebu Omer, kaže: Obavjestio nas je Sa'fjan prenijevši od Mudžalida⁶⁰¹, on od Ša'bha, a on da je Dzabir kazao, "Neki jevreji upitaše Vjerovjesnike, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe: Zna li vaš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, koliko ima stražara u Džehennemu? Rekoše: Ne znamo dok ga ne upitamo! Potom dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Muhammede, tvoji ashabi su danas pobijedeni! Čime su pobijedeni? upita on. Reče: Jevreji su ih pitali da li vaš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zna koliko ima čuvara u Džehennemu? I šta su odgovorili? Odgovorili su: Ne znamo dok ne upitamo našeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On reče: Zar mogu biti pobijedeni oni koji budu upitani za nešto što ne znaju pa reknu: Ne znamo dok ne upitamo našeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? Oni su svojim vjerovjesnicima govorili: Pokaži nam Allaha da ga jasno vidimo! Dovedite mi te Allahove neprijatelje! Neka mi, između njih, dođe i onaj što je pitao za džennetski prah, a to je bijelo brašno. Pošto stigoše, upitaše: Ebu Kasime, koliko ima stražara Džehennema? On reče: Ovoliko i ovoliko, pokazavši im (rukama) prvo deset, pa devet (prstiju)⁶⁰² Tako je rekoše oni. Potom ih Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Šta je to džennetski prah? Oni malo, veli on, zašutješe, a potom rekoše: To je hljeb. Ebu Kasime, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Hljeb od bijelog brašna." Ovak nam je hadis poznat samo sa ovim senedom preko Mudžalida.

3561. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar, kaže: Obavjestio nas je Zejd b. Hubab⁶⁰³; kaže: Nas je obavjestio Sunej b. Abdalan el-Kuta'i, a on je bio Hazim b. Eba Hazima el-Kutajja, prenijevši, od Sabita, on od Unesa b.

⁶⁰¹ Mudžalid b. Sufjan b. Umejje el-Hamdani Ebu Omer el-Katibi je jak prenosilac. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je šestoj generaciji.

⁶⁰² U suru *El-Muddesir*, od 27. d. 31. ajeta Uzvišeni kaže: "Azizna ti, sa je sekai". Ništa on neće poštediti, kože će crnim učiniti. Na njima su devetnaest rana, a M samo čuvarima vatre meljete postaviti i čoreći. Prati njihov kao iskazane onima koji ne vjeruju, a da se oni kojima je knjiga data ayje e i da se onima koji vjeruju vjerovat i čuvstva i da oni kojima je knjiga data i oni koji su vjernici ne smatraju i da oni koji su sreća bolesna i oni koji su nevjernici - kazni. Šta je Allah hitao ovim kao primjerom. Tako Allah ostavlja u zabludi mnoga koga hoće i na ovaj put i da ne onima koji ne vjeruju. A voške Gospodaru tvoga, samo On zna. I Sekar je ljudima samo opomena."

⁶⁰³ Zejd b. Hubab Ebu Hasan el-Ukbari je iz Harasana a zitiro je u Kaf. Iskren je prenosilac hadisa i je arapski primak prenosilac hadisa. Često je prenosio hadise od Sa'fjana es-Sevija. Pripadao je sedmoj generaciji Umro el-263. Zed ne po Hazim.

Malika, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o ovom ajetu: *On je jedini dostojan da Ga se boje i On jedini prašta*⁶⁰⁴, kazao: U zvišeni Allah je rekao: Ja sam jedini dostojan da Me se boje, a onaj koji Me se bude bojao neće se mimo Mene drugom bogu klanjati i Ja ću mu jedini oprostiti." Ovaj hadis je hasenun-garibun⁶⁰⁵ Suhejl kao prenosilac hadisa nije jak, a Suhejl je sam prenio ovaj hadis od Sabita

٧١. وَمَنْ سُورَةِ الْقِيَامَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ خُصَمَاءُ سُفْيَانَ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عَائِشَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُرِيَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ يُحَرِّكُ بِهِ لِسَانَهُ يُرِيدُ أَنْ يَحْفَظَهُ فَأَنْزَلَ اللَّهُ: (لَا تُحَرِّكُ بِهِ لِسَانَكَ لِتُحْجِلَ بِهِ). قَالَ: فَكَانَ يُحَرِّكُ بِهِ شَفْتَيْهِ وَحَرَّكَ سُفْيَانُ شَفْتَيْهِ هَذَا حَابِثٌ حَدَّثَنَا صَالِحٌ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ حُجْرَةَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُرِيَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ يُحَرِّكُ بِهِ لِسَانَهُ يُرِيدُ أَنْ يَحْفَظَهُ

٣٥٦٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي شَيْبَانَةُ عَنْ سَائِلٍ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ مَرَّةً لَمَنْ يُنْظَرُ إِلَى حِمَامَةٍ وَأَزْوَاجِهِ وَحَدِيدَةٍ وَسُرُورَةٍ مَسْرُورَةٍ أَلْفَ سَنَةٍ وَكُرْمُهُمْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ يُنْظَرُ إِلَى وَجْهِهِ عَذْوَةٌ وَعَشِيَّةٌ ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَخَوْفُهُ يَوْمُنَا مَاصِرَةً إِلَى رَتْبِهَا نَاطِرَةً هَذَا حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَالَ: إِذَا كُرِيَ الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ فَلْيَسْمَعْهُ فَإِنَّ فِيهِ لَعَلَّةً لِقَائِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُرِيَ الْقُرْآنُ يُحَرِّكُ بِهِ لِسَانَهُ يُرِيدُ أَنْ يَحْفَظَهُ

71. Iz sure El-Kijame U ime Allaha, Milostivog, Sumilosnog:

3562. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer kaže: Obavijestio nas je Sufjan⁶⁰⁶ preimjevši od Musaa b. Ebu Aise⁶⁰⁷, on od Seida b. Džubejra, a on da je Ibn Abbas kazao: "Kad bi Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve

⁶⁰⁴ El-Muddesir, 56. ajet.

⁶⁰⁵ Bit će ga i Ahmed b. Hanbel, El-Bezzar i Ebu Isahak u Musnedu i Ebu Nesai i Ibn Madže u Sunenima.

⁶⁰⁶ Sufjan b. Uzejne.

⁶⁰⁷ Masa b. Ebu Aise el-Hemdani Ebu Hasan el-Kufi, pouzdan je prenosilac hadisa pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

مَرْوَى عَنْهُ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ هِشَامِ بْنِ مُرَّةٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ الْبُرْلُ (عَنْ عَمَلِي) فِي سَبِّ أُمِّكَ مَكْنُومٌ
وَمَنْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَدِيَّةٍ *

3565. حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي خُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا ثَابِتُ بْنُ أَبِي حَسَنٍ عَنْ
حَدَّثَنَا عَنْ عَمَلِي عَنْ أَبِي عَدَسٍ عَنْ سَيِّ حَتْلَى الْأَعْمَلِيِّ قَالَ: لُحْشَرُونَ خُدَّةَ غُرَافَةَ غُرَافَةَ
فَقَالَتْ امْرَأَتُهُ ائْتِصِرْ أَوْ بَرِي غَضًّا عَوْرَةً غَضًّا قُلْ بَدَنُهُ لَكِنْ أَمْرِي مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ غَضُّهُ
هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَحِيحٌ عَنْ أَبِي رُؤَيْسٍ عَنْ سِرِّهِ عَنْ أَبِي عَدَسٍ عَنْ أَبِي حَسَنٍ

72. Iz sure Abese

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3564. ISPRIČAO NAM IL Seid b. Jahja b. Seid e-Umevi i kazao: Ispričao mi je moj otac i kazao: Ovo je ono što smo pamtali Hišamu b. Urveu od njegova oca, a on od Aiše, koja je kazala: "*On se namršio i okrenuo*"⁶¹² objavljeno je u vezi sa Ibn Ummi Mektumom⁶¹³, koji bijaše slijep. Došao je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dok je kod njega sjedio neki od idolopokloničkih velikodostojnika, i počeo govoriti: Allahov Poslaniče, ukaži mi na Pravi Put! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, od njega zakrenu glavu, okrenu se prema ovom drugom (tj. idolopokloniku) i nastavi: Da li ti, u onome što ja propovijedam, vidiš kakvu štetu? Ne vidim, odgovori on. U vezi sa ovim je ovo objavljeno."

Ovaj hadis je hasenan-garibun⁶¹⁴. Neki su ovaj hadis prenijeli od Hišama b. Urvea, a on od svoga oca, koji je kazao: *On se namršio i okrenuo*, objavljeno je u vezi sa Ibn Ummi Mektumom. U njegovu senedu on nije spomenuo; od Aiše.

3565. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Hame'd, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fadl⁶¹⁵, kaže: Nas je obavijestio Sabit b. Jezid⁶¹⁶ prenjevši od Hilala b. Habbaba, on od Ikrima, on od Ibn Abnasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Bit ćete proživljeni bosonogi, goli i neobrezani! Na to će neka žena: Zar ćemo gledati, ili je kazala vidjeti, sramotne dijelove tijela jedni drugih? On reče: Hej ti, *toga Dana će se*

⁶¹² *Abese*, 1. ajet.

⁶¹³ Ibn Ummi Mektum je jedan od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mujezina. Zvao se Amr b. Zaide. Neki vele da se zvao Amr b. Ka's b. Zaide, dok neki vele da se zvao Abdullah. Prvo mišljenje je najraširenije i najprihvatljivije.

⁶¹⁴ Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Ebu Ja'la u *Musnedu*.

⁶¹⁵ Muhammed b. Fadl es-Sidusi, Ebu Fadl el-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, a je pred kraj života posebnih. Prigadao je devetoj generaciji. Imao je nadimak Arim.

⁶¹⁶ Sabit b. Jezid el-Ahvel.

svako samo o sebi brinuti⁶¹⁷." Ovak hadis je hasenun salihun⁶¹⁸ Prenesen je od Ibn Abbasa sa više seneda.

٧٣. وَمِنْ سُورَةِ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٦. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبَّشٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَهُوَ ابْنُ يَزِيدَ الصَّغَانِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُ رَأَى عَسْفَقًا إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ.

73. Iz sure Izeš-šemsu kuvviret U ime Aallaha, Milostivog, samilosnog:

3566. ISPRICAO NAM JE Abbas b. Abdul-Azim el-Anberi; kaže Obavijestio nas je Abdul-Rezzak, kaže, Nas je obavijestio Abdullah b. Mudžir prenjevši od Abdur-Rahmana, a on je sin Jezida es-San'anija, koji je kazao: Čuo sam Ibn Omera kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Koga raduje da istinski spozna svoje stanje na Sudnjem danu, neka uči sure: *Izeš-šemsu kuvviret*, *Izes-semaun fetaret* i *Izes-semaun šekkat*."⁶²¹

٧٤. وَمِنْ سُورَةِ وَيْلٍ لِلْمُطَفِّنِينَ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٦٧. حَدَّثَنَا مُسْلِمٌ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبَّشٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَهُوَ ابْنُ يَزِيدَ الصَّغَانِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عُمَرَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَأَنَّهُ رَأَى عَسْفَقًا إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ وَإِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ.

⁶¹⁷ *Ahese*, 37. ajet

⁶¹⁸ Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

⁶¹⁹ Abdur-Rahman b. Jezid es-Sanani Ebu Muhammed el-Kas, skreće je p prenosilač nadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

⁶²⁰ Ovak Ibn Omerov hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnahu*, Et Taberan, u *El-Muaceen u ketiru* i Hakim u *Mustedraku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

⁶²¹ U spomenutom sara na se opisu je stignje na Sudnjem danu. Kroz spomenuti opis, a na osnovu onoga što radi, svako može pronaći sebe.

سُودَاءَ. فَإِذَا هُوَ بَرَعَ وَاسْتَعْمَرَ وَقَابَ سَفْلَ قِسْمِهِ. وَإِنْ غَاذَ رِبْدَ فِيهَا حَتَّى تَغْلُو قَلْبَهُ وَهُوَ الرَّائِدُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ، كُلُّهُ رَائِدٌ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ. هـ. حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٦٨ . حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ دُرَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ
عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مَرْفُوعٍ (يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ رَبَّ الْعَالَمِينَ) قَالَ يَقُومُونَ فِي الرَّشْحِ إِلَى
الْصَّافِ آذَانَهُمْ *

٣٥٦٩. حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي عَمْرٍاءَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ تَائِفٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) قَالَ يَقُومُوا أَحَدُهُمْ فِي الرَّشْحِ إِلَى الْإِصْفِ أَذُنِهِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَفِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.

74. Iz sure *Vejlun lilmutaffifin*
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3567. ISPRICAŌ NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Leis prenijevši od Ibn Adžlana, on od Ka'ka'a b. Hakima, on od Ebu Salih'a, on od Ebu Hurejrea, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kad neko učini kakav grijeh"⁶²², na njegovo srce bude stavljena crna mrlja, a kad prestane griješiti, zatraži oprost i pokaje se, njegovo srce bude očišćeno. Ako se povрати griješenju, mrlje se uvećavaju sve dotle dok njegovo srce u potpunosti ne prekriju. To je prekrivanje koje je Allah (u ovom ajetu)⁶²³ spomenuo: *A nije tako! Ono što su radili prekrilo je srea njihova.*" Ovaj hadis je hasenun-sahihun."⁶²⁴

3568. ISPRIČAO NAM JE Jalfa b. Durast el-Basri⁶²⁵, kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Hjaba⁶², on od Na'ifi'a, a on od Ibn Omara. Hammad kaže da je (ovaj hadis), po našem mišljenju, merfu'. (U njemu, govoreći o ajetu): *na Dan kada će se ljudi zbog Gospodara*

622 I. predaji koju bilježi Ahmed b. Hanzel a. *Musnein* stoji da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kada vidite nekog čini kakav grijeh

⁶²³ *El-Mutaffifun*, 14. ajet.

²⁴ Bil-eze ga i Ahmed u Haabel u *Masredu*, En-Nesir i Ibn Madze u *Sinemu*, Ibn Hibn u *Sabihu* i Hakim u *Muslebeku*. Hakim smatra da je vjerovostojan prema krte i na Muslima.

⁶² Jan a b Durast b Ziyad el-Basri pouzdan je prenosilac radisa. Pripadao je desetoj generaciji.

⁶²⁶ I-hab b Ebu Temime Kejsan es-Sabtijani Ebu Bekr e-Basri pouzdan je i sigaran
prenosilac i hudždže u hadisa. Poznati je šeriatski pravnik i veoma pobožan čovjek.
Pripadao je petoj generaciji. Umro je 131. godine po Hidžri.

detaljno pretresan, taj je propao!" Rekoh: Allahov Poslaniče, U zvišeni Allah kaže: *onaj kome bude knjiga njegova u desnu ruku njegovu data lahko će račun položiti*⁶³². On reče: "To će biti (formalni) pregled (onoga, što je radio)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁶³³

3571. ISPRICAĆU NAM Muhammed b. Eban i drugi i kazali: Obavi estio nas je Abdu -Vehab es-Sekati prenijevši od Eaba, on od Ebu Mulejkea, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

3572. ISPRICAĆU NAM II Muhammed b. Ubejd el-Hemdani, kaže: Obavi estio nas je Ali b. Ebu Bekr prenijevši od Hemnama, on od Katadea, on od Enesa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko bude detaljno ispitivan, patit će!"**

Ovaj hadis je gariban. Od Katadeovih hadisa preko Enesa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poznat nam je samo ovim senedom.

٧٦. وَمِنْ سُورَةِ الْبُرُوجِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ عَدَاةٍ وَنُسَيْبُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْيَوْمُ اسْوَعُودُ يَوْمِ الْقَدَمَةِ وَالْيَوْمُ الْمَشْهُودُ يَوْمُ عَرَفَةَ وَلَسَّاهُ يَوْمُ الْخُمَةِ وَمَا طُبِعَتِ الشَّمْسُ وَلَا عَرِثٌ عَلَى يَوْمٍ فَصَلِّ مِنْهُ فِي سَاعَةٍ لَا تَوَافِقُهَا عِلَّةٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُو اللَّهَ حَيَّرَ إِلَّا اسْتَحَابَ اللَّهُ لَهُ وَلَاسْتَعْدُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عَادَهُ اللَّهُ مِنْهُ.

Hadis čiji je narječje u Hadisat Muhammed b. Eban i drugi i kazali: Obavi estio nas je Abdu -Vehab es-Sekati prenijevši od Eaba, on od Ebu Mulejkea, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko bude detaljno ispitivan, patit će!"

٣٥٧٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ عَدَاةٍ وَنُسَيْبُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْيَوْمُ اسْوَعُودُ يَوْمِ الْقَدَمَةِ وَالْيَوْمُ الْمَشْهُودُ يَوْمُ عَرَفَةَ وَلَسَّاهُ يَوْمُ الْخُمَةِ وَمَا طُبِعَتِ الشَّمْسُ وَلَا عَرِثٌ عَلَى يَوْمٍ فَصَلِّ مِنْهُ فِي سَاعَةٍ لَا تَوَافِقُهَا عِلَّةٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُو اللَّهَ حَيَّرَ إِلَّا اسْتَحَابَ اللَّهُ لَهُ وَلَاسْتَعْدُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عَادَهُ اللَّهُ مِنْهُ.

٣٥٧٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ عَدَاةٍ وَنُسَيْبُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْيَوْمُ اسْوَعُودُ يَوْمِ الْقَدَمَةِ وَالْيَوْمُ الْمَشْهُودُ يَوْمُ عَرَفَةَ وَلَسَّاهُ يَوْمُ الْخُمَةِ وَمَا طُبِعَتِ الشَّمْسُ وَلَا عَرِثٌ عَلَى يَوْمٍ فَصَلِّ مِنْهُ فِي سَاعَةٍ لَا تَوَافِقُهَا عِلَّةٌ مُؤْمِنٌ يَدْعُو اللَّهَ حَيَّرَ إِلَّا اسْتَحَابَ اللَّهُ لَهُ وَلَاسْتَعْدُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عَادَهُ اللَّهُ مِنْهُ.

⁶³² Sura El-Inšikak 7. i 8. ajet.

⁶³³ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u Sahihima.

وَسَلَّمْ إِذَا صَلَّى الْعَصْرَ هَمَسَ. وَالْهَمْسُ فِي قَوْلِ غَضَبِهِمْ تَحْرُكُ شَفَتَيْهِ كَأَنَّهُ يَتَكَلَّمُ. فَقِيلَ لَهُ: يَا
 رَسُولَ اللَّهِ إِذَا صَلَّيْتَ الْعَصْرَ هَمَسْتَ. قَالَ: إِنَّ سَيِّئًا مِنَ الْأَلْبَاءِ كَانَ أَعْجَبَ بِأَمْرِهِ فَقَالَ مَنْ يَقُومُ
 لِهَؤُلَاءِ فَأَوْحَى إِلَيْهِ أَنْ خَيْرُهُمْ مَنْ أَنْ يَقِمَ مِنْهُمْ وَبَيْنَ أَنْ أَسْلَطَ عَلَيْهِمْ غَدُوَّهُمْ فَاخْتَارُوا
 الْقِمَّةَ فَاسْلَطَ عَلَيْهِمُ الْمَوْتَ فَمَاتَ مِنْهُمْ فِي يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفًا. قَالَ وَكَانَ إِذَا حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ
 حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ الْآخَرَ قَالَ كَانَ مَاتَ مِنَ الْمُلُوكِ وَكَانَ لَذَلِكَ الْمَلِكُ كَاهِنٌ يَكْهِنُ لَهُ فَقَالَ
 الْكَاهِنُ انظُرُوا لِي عِدْمًا فَعَمَّا أَزْ قَالَ فَطَفَ لَقَا فَأَعْنَمَهُ عِنْمِي هَذَا فَبَئِيَ أَخَافُ أَنْ أَمُوتَ فَيَنْقُطَعَ
 مِنْكُمْ هَذَا أَلَعَلَّمْ وَلَا يَكُونُ فِيكُمْ مِنْ يَعْلَمُهُ قَالَ فَتَطَرَّوْا لَهُ عَلَى مَا وَصَفَ فَأَمَرُوهُ أَنْ يَحْضُرَ ذَلِكَ
 الْكَاهِنَ وَأَنْ يَخْتَلِفَ إِلَيْهِ فَجَعَلَ يَخْتَلِفُ إِلَيْهِ وَكَانَ عَلَى طَرِيقِ الْغَدَامِ رَاهِبٌ فِي صَوْمَعَةٍ قَالَ مَغْمَرٌ
 احْسَبْ أَنْ أَصْحَابَ الصَّوَامِعِ كَانُوا يَوْمُنَا مُسْلِمِينَ قَالَ فَجَعَلَ الْغَدَامُ يَسْأَلُ ذَلِكَ الرَّاهِبَ كَيْفَا مَرَّ
 بِهِ فَلَمْ يَزَلْ بِهِ حَتَّى أَخْبَرَهُ فَقَالَ أَسَا أَعْبُدُ اللَّهَ قَالَ فَجَعَلَ الْغَدَامُ يَمْكُثُ عِنْدَ الرَّاهِبِ وَيُنْطَلِقُ عَنِ
 الْكَاهِنِ فَارْسَلَ الْكَاهِنُ إِلَى أَهْلِ الْغَدَامِ أَنَّهُ لَا يَكَاذُ بِحَضْرَتِي فَأَخْبَرَ الْغَدَامُ لِرَاهِبٍ بِذَلِكَ فَقَالَ لَهُ
 الرَّاهِبُ إِذَا قَالَ لَكَ الْكَاهِنُ بَشَى كُنْتَ فَقُلْ عِنْدَ أَهْلِي. وَإِذَا قَالَ لَكَ أَهْلُكَ إِنِّي كُنْتُ فَخُذْهُ
 أَتَيْتُ كُنْتُ عِنْدَ الْكَاهِنِ قَالَ: فَبَيْنَمَا الْغَدَامُ عَلَى ذَلِكَ إِذْ مَرَّ جَمْعَةٌ مِنَ النَّاسِ كَثِيرٌ قَدْ حَسَنَتْهُمْ
 دَانَةً. فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنَّ تَبَتِ الدَّانَةَ كَانَتْ أَسَدًا قُلْ. فَأَحْدُ الْغَدَامِ حَجَرًا فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنَّ كَادَ مَا
 يَقُولُ الرَّاهِبُ حَقًّا فَسَأَلْتُ أَنْ أَقْنِيهَا قَالَ ثُمَّ رَمَى فَقُلِ الدَّانَةُ فَقَالَ النَّاسُ: مِنْ قَبْلِهَا قَالُوا
 الْعَدَمُ فَفَرَعَ النَّاسُ وَفَلُّوا لَقَدْ عَلِمَ هَذَا الْغَدَامُ عَلِمَ لَمْ يَعْلَمَهُ أَحَدٌ قَالَ فَسَمِعَ بِهِ أَعْمَى فَقَالَ لَهُ
 إِنَّ أَتَيْتَ رَدَدْتَ بَصَرِي فَتَبَّ كَذَا وَكَذَا قَالَ لَهُ: لَا أُرِيدُ مِنْكَ هَذَا وَلَكِنْ أُرِيدُ أَنْ رَجِعَ إِلَيْكَ
 بَصْرُكَ أَتُؤْمِنُ بِالَّذِي رَدَّ عَنْكَ قَالَ: نَعَمْ قَالَ فَدَعَا اللَّهَ فَوَرَدَ عَلَيْهِ بَصْرُهُ فَآمَى الْأَعْمَى فَدَعَا
 السَّلَاطَةَ أَمَرَهُمْ فَعَمَتْ إِلَيْهِمْ فَأَتَى بِهِمْ فَقَالَ بَاقِدِينَ كُنْ وَاحِدٌ مِنْكُمْ قَتْلَةً لَا أَقْتُلُ بِهَا صَاحِبَهُ فَأَمَرَ
 بِالرَّاهِبِ وَالرَّحْلِ الَّذِي كَانَ أَعْمَى فَوَضَعَ الْمَشَارَ عَلَى مَفْرَقِ أَحَدِهِمَا فَقَبَضَهُ وَقَتَلَ الْآخَرَ بِقَتْلَتِهِ
 أُخْرَى ثُمَّ أَمَرَ بِالْعَدَمِ فَقَدْ انْطَفَأَ بِهِ إِلَى حُلِّ كَذَا وَكَذَا فَالْقُوهُ مِنْ رَأْسِهِ فَانْطَلَقُوا بِهِ إِلَى ذَلِكَ
 الْحُلِّ فَلَمَّا انْتَهَوْا بِهِ إِلَى ذَلِكَ الْمَكَادِ الَّذِي أَرَادُوا أَنْ يَلْقَوْهُ مِنْهُ جَعَلُوا يَبْهَاتُونَ مِنْ ذَلِكَ الْحُلِّ
 وَيَتَرَدَّدُونَ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ إِلَّا الْعَدَمُ قَالَ ثُمَّ رَجَعَ. فَأَمَرَ بِهِ أَلَمْتُ أَنْ يُنْطَلِقُوا بِهِ إِلَى الْخَيْرِ
 فَيَلْقَوُهُ فِيهِ. فَانْطَلَقَ بِهِ إِلَى الْبَحْرِ فَعَرَّقَ اللَّهُ الدِّينَ كَانُوا مَعَهُ وَأَنْجَاهُ. فَقَالَ الْغَدَامُ لِلْمَلِكِ: إِنَّكَ لَبَّ
 تَقْتُلُنِي حَتَّى تَتَّصِنِي وَتَرْمِيَنِي وَقُولْ إِذَا رَمَيْتَنِي بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ هَذَا الْغَدَامِ. قَالَ: فَأَمَرَ بِهِ فَصَلَبَ ثُمَّ
 رَمَاهُ فَقَالَ: بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ هَذَا الْغَدَامِ قَالَ. فَوَضَعَ الْغَدَامُ يَدَهُ عَلَى صُدْغِهِ حِينَ رَمَى ثُمَّ مَاتَ فَقَالَ
 نَاسٌ لَقَدْ عَلِمَ هَذَا الْغَدَامُ عِلْمًا مَا عَلِمَهُ أَحَدٌ فَإِنَّ تُوْمِنُ بِرَبِّ هَذَا الْغَدَامِ. قَالَ: فَقِيلَ لِلْمَلِكِ

أَجْرَعْتُ أَنْ حَالَفَكَ تِلْكَ. فَهَذَا الْعَالَمُ كُلُّهُمْ قَدْ خَالَفُوكَ قَالَ . فَحَدَّ أَخْذُودُ، ثُمَّ أَلْقَى فِيهَا الْحَطَبَ
وَالنَّارَ ثُمَّ جَمَعَ النَّاسَ فَقَالَ مِنْ رَخَعَ عَنْ دِينِهِ تَرْكَاةٌ وَمَنْ لَمْ يَرْحَعْ أَلْقَيْنَاهُ فِي هَذِهِ النَّارِ. فَجَعَلَ
يَلْقِبُهُمْ فِي تِلْكَ الْأَخْذُودِ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِيهِ: (قُتِلَ أَصْحَابُ الْأَخْذُودِ النَّارِ ذَاتِ
الْوَقُودِ) حَتَّى بَلَغَ (الْعُرَيْرِ الْحَمِيدِ). قَالَ فَأَمَّا الْغُلَامُ فَإِنَّهُ ذُوهُ فَيَذْكُرُ أَنَّهُ أُخْرِجَ فِي رَمْسِ عُمَرَ بْنِ
الْحَطَّابِ وَأُصْغِعُهُ عَلَى صُدْعِهِ كَمَا وَصَّعَهَا حِينَ قُتِلَ . حَدَّثَنَا حَسَنُ مَرْيَمَ *

76. Iz sure *El-Burudž*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3573. ISPRICAŖO NAM JE Abd b. Humej: kaže: Obavijestili su nas Revh b. Ubade i Ubej dullah b. Musa prenijevši od Musaa b. Ubejdea⁶³⁴, on od Ejsa b. Hal da⁶³⁵, on od Abdullaha b. Rafi'a, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Dan već određeni je Sudnji dan. Dan onoga što će biti prisutno je Dan Arefata, dok je Dan prisutnih**⁶³⁶ petak. Ne izlazi sunce i ne zalazi ni u jednom danu vrednijem od njega (tj. petka) U njemu se nalazi jedan trenutak, neće u njemu ni jedan vjernik zamoliti Allaha za kakvo dobro, a da mu to neće biti uslišano, niti će u njemu ijedan vjernik zatražiti utočište od kakvog zla, a da ga Allah od njega neće zaštititi!"

Ovaj nadis nam je poznat samo preko Musaa b. Ubejdea, a Musaa b. Ubejdea smatraju slabim prenosiocem hadisa. Slabim ga smatraju Jahja b. Seid i drugi i to u pogledu njegova pamćenja. Prenijeli su od Musaa b. Ubejdea Šu'be, Saifan es Sevi i drugi imami hadisa.

3574. ISPRICAŖO NAM JE Al. b. Hadžr, kaže: Obavijestio nas je Kurran b. Temmam el-Fsedi prenijevši od Musaa b. Ubejdea **slično prethodnom hadisu s ovim senedom**. Musa b. Ubejde er-Rebzi je imao nadimak po djetetu Ebu Abdul Aziz. Jahja b. Seid el-Kattan i drugi učenjaci kritikovali su ga zbog njegova pamćenja.

3575. ISPRICAŖI SU NAM Mahmud b. Gajlan i Abd b. Humejd isti smisao, kazavši: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Mamera, on od Sabita el-Bunanija, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, a on da je Sahejb⁶³⁷ kazao: "**Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,**

⁶³⁴ Musa b. Ubejde er-Rebzi.

⁶³⁵ Eja b. Harid b. Šu'ban b. Ejs b. Džabir e.-Ensari e.-Medeni, poznat kao Ibn Eba Ejsa. Ibn Hadžer ga smatra blagim prenosiocem hadisa.

⁶³⁶ Ovdje Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojašnjava koji su to dani spomenuti u 1., 2. i 3. ajetu sure *El-Burudž*: "Tako mi neba sazidaždina okicehog i Dana već određenog i prisutnih i onoga što će biti prisutno."

⁶³⁷ Sahejb b. Šman er-Rumi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, asaaab

nakon što je klanjao ikindiju, nešto u sebi govorio.⁶³⁸ Riječ: *El-Hemestu*, po mišljenju nekih učenjaka, znači mrdanje usnama, kao da šapuće. Neko mu reče: Allahov Poslaniče, kad si klanjao ikindijski namaz, nešto si u sebi govorio? On reče: "Jedan je od vjerovjesnika, zadivljen brojnošću svojih sljedbenika, rekao: Ko se može suprotstaviti ovima? Uzvišeni Allah mu objavi da im ponudi mogućnost izbora između dvoje: da ih kazni ili da na njih pošalje njihove neprijatelje. (On im ponudi izbor) i oni odabraše kaznu. Allah na njih posla smrt od koje, između njih, umrije oko sedamdeset hiljada ljudi. (Suhejb) kaže: Kad je (Vjerovjesnik - *salallahu ale hi ve sellem*.) ispričao ovaj hadis, on je ispričao i drugi. Jednom je ispričao sljedeće: Nekada davno, prije vas, živio je jedan vladar koji je imao svoga čarobnjaka koji mu predskazivaše budućnost. Kad je čarobnjak ostario, reče vladaru: Dajte mi jednog oštroumnog dječaka da ga poučim čarolijama jer se bojim da ću umrijeti, a među vama više nema nikoga ko ovo poznaje i ko bi nekoga mogao podučiti! Pronadoše mu odgovarajućeg dječaka i narediše mu da ide kod tog čarobnjaka. Poče (dječak) odlaziti kod njega. Na putu kojim je prolazio dječak, u jednom samostanu, živio je jedan monah. Ma'mer kaže: Mislím da su žitelji tog samostana vjerovali u jednog Boga. Kad god bi dječak tuda prolazio, uvijek bi ponešto upitao tog monaha. Činio je tako dok mu ovaj ne reče: Ja vjerujem u Allaha! (Kad mu to reče), dječak, veli Suhejb, nastavi boraviti kod njega, a prestade ići kod čarobnjaka. Čarobnjak obavijesti dječakovu porodicu da dječak više kod njega ne dolazi. Dječak o tome obavijesti monaha, a on mu reče: Kad te čarobnjak upita gdje si bio? Reci: Bio sam kod porodice, a kad te porodica upita gdje si bio, ti im reci da si bio kod čarobnjaka. Jednog dana dječak naiđe na jednu ogromnu životinju koja se ispriječila pred svijet tako da nje mogao prolaziti. Neki vele da je to bio lav. Dječak je uzeo kamen i rekao: Allahu, ako je istina ono što priča svećenik, ja te molim da je ovaj kamen ubije! Potom baci kamen i ubi životinju. Ko je ubi? upitaše neki. Dječak, odgovoriše drugi. Ljudi se iznenadiše i rekoše: Ovaj dječak nešto zna što drugi ne znaju. Čuvši za to, dode mu sljepac (sa vladareva dvora, donese obilate darove) i reče: Ako mi vratiš vid, dat ću ti sve ovo! Dječak će na to: Ja od tebe ne želim ništa, (jer ja ne ljedim nego Allah ljeci). Ako ti

⁶³⁸ U ovom predanju ovog hadisa, što je rekao Muhammed Allahov Poslanik, *salallahu ale hi ve sellem* nakon što je klanjao ikindiju, u sebi nešto govorio, kao i prije nje praktikovao Rekostaj. Prije nego da nešto čuje s ovoj stadi misli, čitao: "Šta ću u sebi šapućeti?" On reče: "Jedna je od ranijih vjerovjesnika, zadivljen se brojnošću svojih sljedbenika, rekao: Ko se ovo klanja mojim sljedbenikima, može suprotstaviti, pa mi je Uzvišeni Allah objavio: 'Ponudi svojim sljedbenicima izbor između dvoje da protiv njih pošaljem njihova neprijatelja i da se protiv njega bore, ili da im dam nestasću i gađu, ili pak da ih ja kazim?' On im ponudi mogućnost izbora i oni odabraše kaznu. Allah na njih posla smrt te na u roku od tri dana umrije sedamdeset hiljada. Zato, dok vas gledam i tako brojate, ja u sebi šapućem: Allahu, a ime Tvoje nastojim, a ime Tvoje napadam - ime Tvoje se borim."

bude vraćen vid, hoćeš li povjerovati u Onoga koji ti je vratio vid? Hoću, odgovori on. Dječak zamoli Allaha (da mu povрати vid) i On mu ga povрати. Pošto progleda, on povjerova u Njega. Kad za to ču kralj, posla ljude da mu ih dovedu. Pošto ih dovedoše, reče: Svakog ću od vas (trojice) ubiti na poseban način! Naredi da izvedu svećenika i čovjeka koji bijaše slijep.⁶⁴⁹ Jednom od njih dvojice pilom raspolovi glavu po sredini, a drugog ubi na drugi način. Potom naredi da mu dovedu dječaka. Pošto mu ga dovedoše, reče: Odvedite ga na vrh te i te planine i odozgo ga bacite! Kad su ga odveli i s njim se popeli na planinu odakle su ga trebali baciti, svi se, jedan po jedan, s nje survase, samo je dječak ostao. Nakon toga vladar naredi drugoj grupi da ga odvedu i bace u more. Pošto ga dovedoše do mora, Allah njih sve potopi, a njega spasi. Nakon toga dječak reče vladaru: Ti me ne možeš ubiti dok me ne razapneš na jedno drvo, i kad htjedneš odapeti strijelu ne rekneš: U ime Allaha, Gospodara ovog dječaka. On, veli, naredi te ga razapeše na drvo, a onda odape strijelu govoreći: U ime Allaha, Gospodara ovog dječaka. Strijela je dječaka pogodila pravo u slijepočnicu. Dječak je, veli, na mjesto gdje ga je pogodila strijela stavio ruku i umro. Tada je svijet povikao: Ovaj je dječak znao nešto što drugi nisu, mi vjerujemo u Gospodara ovog dječaka! Tada je, veli, rekao vladaru: Brinula su te ona trojica, a sad, evo, svi ljudi povjerovaše. On je tada, veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio da se iskopaju rovovi i u njima nalože vatre, a onda okupio svijet i rekao: Ko se odrekne svoje vjere, ostavit ćemo ga, a ko ne, gurnut ćemo ga u ovu vatru. A onda ih počeo gurati u tu vatru. (U ovom trenutku) veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, U zviseni Allah rekao: *Prokleti neka su oni koji su rovove iskopali, i vatrom i gorivom ih napunili, kada su oko nje sjedili i bili svjedoci onoga što su vjernicima radili! A svjetli su im se samo zato što su u Allahu, Silnoga i Hvala dostojnog, vjerovali.*⁶⁵⁰ Što se tiče dječaka, on je, veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada pokopan." Spominje se da mu je tijelo iskopano u vrijeme vladavine Omera b. Hattaba, na slijepočnici mu je bila ruka onako kako ju je stavio kad su ga pogodili. Ovaj hadis je klasifikiran garibun.⁶⁴¹

⁶⁴⁹ Imao je slijepca koji mu je vratio vid. On je odgovorio: Mo Gospodar! Na to je vladar rekao: Je li ja? Ovaj je odgovorio: Ne, nego Allah, moj i tvoj Gospodar. Vladar je zatim rekao: Zar ti imaš drugog gospodara osim mene? Imam moj i tvoj Gospodar, je Allah odgovorio je.

⁶⁴⁰ *El-Burudž*, od 4. do 8. ajeta.

⁶⁴¹ Biezege ga i Ahmed b. Hanbal i Abu Ja'far Mas'um i Sa'd b. Ibrahim Nesa'i i Sinan.

٧٧. وَمِنْ سُورَةِ الْغَاشِيَةِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَنْ رَجُلٍ مِنْ مَهْدِيٍّ حُجْرٍ سَفِيهُ عَنْ أَبِي الرُّسَاسِ
عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أُمِرْتُ أَنْ أَقْبِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.
فَإِذَا قَالُواهَا غَضَبُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالُهُمْ إِلَّا حَقَّهَا وَحَسَابَتُهَا عَلَى اللَّهِ. ثُمَّ قَرَأَ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِمُصِطْرٍ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

77. Iz sure *El-Gašije*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3576. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavjestio nas je Abdur Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavjestio Sufjan prenjevši od Fbu Zubejra, a on od Dzabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Naredeno**"⁶⁴² mi je da se borim protiv ljudi sve dotle dok ne izgovore *La ilahe illellah*. Kada to reknu, oni su time, od mene, zaštitili svoje živote i svoje imetke osim u slučajevima kad je to propisima vjere opravdano⁶⁴³, a račun će Allahu polagati⁶⁴⁴, a zatim je proučio: *tvoje je da poučavaš. Ti vlasti nad njima nemaš!*" Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁶⁴⁵

٧٨. وَمِنْ سُورَةِ الْفَجْرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٧. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ سَعْدٍ حَسْبُ عَمَّا رَحِمَهُ مِنْ مَهْدِيٍّ وَهُوَ دَاوُدُ بْنُ خَشْبِ
هَيْبٍ عَنْ فَيَّاذَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَقْدَمٍ عَنْ جُلٍّ مِنْ كُتُبِ شَمْرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

⁶⁴² Kada Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekne *Na'adan m fca*, onda to podrazumijeva da mu je naredio Allah, uz Salaha kada to kaže asnah, onda to podrazumijeva da mu je naredio Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem.

13) Po islamu, je oplavljano osaditi majčinu i ne smije se moći kada bespravno (bje) drugog, kada počini bje ako se odati i razen i kada se odmetne od vjere, dok ima e, po islamu, dozvoljeno koniskovati imovina ukoliko u e silom od drugog oteo, a uzet ee ma se od te i dat, drugom u sukaja odmazde (okase) i i sadća u kada aniša, tuđu imovina i st

42. Dakle, onaj ko posjeduje je samo Allah Bog posta e musliman i time stiče sva prava koja imaju i svi drugi muslimani, bez obzira šta u sebi skriva i kako se ponaša. Za ono što u sebi krije i za svoje ponašanje neće Allah ni, razumije se, kazniti kao i svi drugi.

¹⁶ Bilješke ga; Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*; Muslim u *Sanniu*; Ibn-Nesai u *Sunenu*; i Hakiim u *Musnedu* ku.

اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُنَّ عَنْ التَّنْفِيعِ وَالْوَثْرِ فَقَالَ: هِيَ الصَّلَاةُ بَعْضُهَا شَفَعٌ وَبَعْضُهَا وَثْرٌ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ - يَعْرِفُهُ مَنْ حَدَّثَ عَنْهُ وَقَدْ رَوَاهُ حَدَّثَنَا أَبُو قَيْسٍ قَسًا عَنْ قَدَدِهِ *

78. Iz sure *El-Fedžr* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3577. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafš Amir b. Ali kaže: Obavijestio su nas Abdur-Rahman b. Melek i Ebu Davud ⁶⁴⁶ i kazali: Obavijestio nas je Hemmam ⁶⁴⁷ prenijevši od Katadea, on od Imrana b. Isama ⁶⁴⁸, on od nekog čovjeka iz Basre, a on od Imrana b. Husejba da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o *parnim* i *neparnim*, kazao: "To je namaz. Neki je *paran* ⁶⁴⁹, a neki *neparan* ⁶⁵⁰." Ova hadis je gariban. Poznat nam je samo preko Katadea. Također ga je Hamed b. Kajs prenio od Katadea.

٧٩. وَمِنْ سُورَةِ الشَّمْسِ وَضَحَاهَا *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٨. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَاقَ لُحْمِي خَرَّبَ عَنْهُ عَنْ سُبَيْنَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْثَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْدَانَ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا يَذْكُرُ الْفَقْرَ وَالَّذِي عَقَرَهَا فَقَالَ: (إِذَا ابْتِغَتْ أَشْقَاهَا) ابْتِغَتْ لَهَا رَحْلٌ عَارِءٌ غَوِيٌّ مَبِيعٌ فِي رَهْطِهِ مِثْلُ أَبِي رَمْعَةَ ثُمَّ سَمِعْتُهُ يَذْكُرُ النِّسَاءَ فَقَالَ: إِنْ لَمْ يَعْمَدْ أَحَدُكُمْ فَيُخْلَدُ امْرَأَتُهُ حَلْدَ الْعَبْدِ وَلَعَلَّهُ أَنْ يَصَاحِبَهَا مِنْ آخِرِ يَوْمِهِ. قَالَ: ثُمَّ وَعَظَهُمْ فِي صَحَابَتِهِمْ مِنْ لُصْرَاطٍ فَقَالَ: إِنْ لَمْ يَصْحَبْ أَحَدُكُمْ مِمَّا يَفْعَلُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ سَحِيحٌ

79. Iz sure *Veš-šemsi ve duhaha* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3578. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak e. Hemmam, kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sa'ad man prenijevši od Isama b. Uveid, on od

⁶⁴⁶ Ebu Davud et-Tajalisi

⁶⁴⁷ Hemmam b. Jahja el-Ezdi el-Avezi.

⁶⁴⁸ Imran b. Isam ed-Dabbi Ebu Amr e e-Basri ub je i e 83 godine po H.džri. Priopćeno u drugoj generaciji. Neki smatraju da je bio ashab.

⁶⁴⁹ Kao što je sabah, podne, ikindija i jacija.

⁶⁵⁰ Kao što je akšam i vitr namaz.

⁶⁵¹ Bilježi ga i Ahmed b. Harbe u *Musnevu*. U njegovu senedu je i ehan nepoznat prenosilac

svoga oca, a on od Abdullaha b. Zem'e⁶⁵², koji je kazao: "Jednog dana sam čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako spominje kamulu⁶⁵³ i onoga koji ju je zaklao. (Uzvišeni Allah kaže) *kad se jedan nesretnik između njih podigao.*"⁶⁵⁴ Kaže: "Podigao se između njih žestok i jak, i u svome plemenu nepobjediv čovjek sličan Ebu Zem'i⁶⁵⁵." Potom sam ga čuo kako spominje žene i kaže: "Kako to neko od vas može istući svoju ženu poput roba, a onda pred kraj dana s njom spavati? Potom im je, veli on, skrenuo pažnju na smijeh u vezi sa glasnim puštanjem vjetrova, rekavši: Čemu se to neko od vas smije? Smije se onome što je (razno) učinio."⁶⁵⁶ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁶⁵⁷

وَمِنْ سُورَةِ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٧٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ جَاءَ بِحَبِيبٍ إِلَى حَبِيبٍ فَهُوَ كَمَنْ جَاءَ بِحَبِيبٍ إِلَى حَبِيبٍ».

* Abdullah b. Zaid b. Esver b. Mu'arab b. Es'ad b. K'asir b. Is'ad, pozivajući na
Vjerovjesnikov, salallahu lehu ve selem, ishao. Paup' kao svedok a vjerjeme sako m se
Osmanom, r.a.

⁴ Spomenao je kamili, spomenut u sur. 75-80, v. 3-4, jer "Atihio Posanik" je povikao: "Brižite se o Allahove kamile, vremena koje će da mi stigne! I mi mi nismo verovali, već ste je zaklali i Gospodati njih svih je zbog vremena njihovih istisnuće posljednjeg istrijebio."

⁶⁵⁴ *Eš-Šems*, 12. ajet.

“I ba Zem’a je aged Abdullaha b. Zem’e, a snaba kottu prene s’awa had s’ On ko mo iz izetn
snažan čoviek.

⁴⁸ Arap, su, se, u predislamsko doba, govorili su iah kad bi nekoga napali i da se svaki glasni pustošitelj, Islam je to zabranio.

⁶⁵ Ahmed b. Hanbel al *Musneen*, El-Buhari *Masne'u Salihum*, En-Nesr al *Sa'at*.

80. Iz sure *Vel-lejli* iza jagša *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3579. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže Nas je obavijestio Zarde b. Kudame prenijevši od Mensura b. Mu'temira, on od Sa'da b. Ubejda⁶⁵⁸, on od Ebu Abdur Rahmana es-Sulemija⁶⁵⁹, a on da je Aja kazao: "Jedan dan smo bili na dženazi u El-Beki'i.⁶⁶⁰ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjeo te smo i mi sjeli. U ruci je imao drvo kojim je čeprkao po zemlji, a onda je podigao glavu prema nebu i rekao: "Svakoj osobi je određeno njeno prebivalište!⁶⁶¹ Ljudi rekoše: Allahov Poslaniče, hoćemo li se onda osloniti na to što nam je određeno? pa ko bude predodređen da bude sretnik, on će raditi djela koja rade sretnici, a ko bude predodređen da bude nesretnik, on će raditi djela koja rade nesretnici? On reče: Ne, nego se trudite, a svakome će biti olakšano (ono što mu je predodređeno). Ko bude predodređen da bude sretan, njemu će biti olakšano činjenje djela koja čine sretnici, a ko bude predodređen da bude nesretnik, njemu će biti olakšano činjenje djela koja čine nesretnici, a potom prouči: *onome koji udjeljuje i ne griješi i ono najljepše smatra istinitim - njemu ćemo Džennet pripremiti; a onome koji tvrdi i osjeća se neovisnim i ono najljepše smatra lažnim - njemu ćemo Džehennem pripremiti*⁶⁶²." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁶⁶³

٨١. وَمِنْ سُورَةِ الضُّحَىٰ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨١. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي عَدَسٍ عَنْ خُثَيْبِ بْنِ مُعَاذٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتْلُو فِي حَقِّهِ مِنْ سُورَةِ الضُّحَىِّ قَوْلَهُ مَا لَقِيَ قَالَ وَتَطَا عَنْهُ حَبْرُ لُ فَقَالَ الْمُشْرِكُونَ قَدْ وَدَّعَ مُحَمَّدٌ فَأْتُوا لِيَعْلَى (مَا وَدَّعْتَ رَدُّكَ وَمَا فُلِي) هـ. حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ صَبِيحٍ وَفَدَّ رَوَدُ شُعْبَةَ وَالثَّوْرِيَّ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ *

⁶⁵⁸ Sa'd b. Ubejde es-Sulemi.

⁶⁵⁹ Ebu Abdur-Rahman Abdullah b. Habib es-Sulemi.

⁶⁶⁰ Poznato mezarje u Medini.

⁶⁶¹ Trajno prebivalište, Džennet ili Džehennem.

⁶⁶² *El-Lejl*, od 5. do 10. ajeta.

⁶⁶³ Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

81. Iz sure *Ed-Duha* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3580. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer: kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Uejne prenjevši od Esveda b. Kajs⁶⁶⁴, a on od Džunduba el-Bedželija⁶⁶⁵, koji je kazao: "Bijah sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom vojnom pohodu kad bi ranjen u prst iz koga mu poteče krv. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ti si samo prst koji krvariš od onoga što te zadesilo na Allahovu Putu. Izvjesno mu vrijeme, veli on, Džibril prestade dolaziti, a mušrici rekoše: Muhammed je ostavljen. Tim povodom Uzvišeni Allah objaví: *Gospodar tvoj nije te napustio ni omrznuo*⁶⁶⁶!" Ovakv hadís je nasećen sahadatima⁶⁶⁷. Prenijeli su ga Šu'be i Es-Sevri od Esveda b. Kajsja.

٨٢. وَمِنْ سُورَةِ الْمُنْشَرَحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَدَى عَنْ حُرَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ مُدَّةٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ مَعْمَدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ قُتَيْبَةَ بْنِ شَيْبَةَ عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ وَبِسْمِهِ فِي يَمِينِهِمَا أَمَّا عِنْدَ الْبَيْتِ بَيْنَ الدَّائِمِ وَالْيَقْطَادِ فَدُشِمْتُ قَدِيدُ يَقُولُ أَحَدُ الْمُنْشَرَحِ فَأَتَيْتُ بَطْنِي مِنْ ذَهَبٍ فِيهِ مَاءٌ زَمْزَمٌ فَشَرَحْتُ لِي كَدًا وَكَدًا. قَالَ فَتَدَاوَى قُبْتُ بِنَاسٍ لَمْ يَمْلِكُوا مَعِيَ؟ قَالَ إِلَى أَنْشَرِ طَيِّبِي قَالَ فَسُتُخْرِجُ قَلْبِي فَعَمِلْتُ قَلْبِي مَاءً زَمْزَمَ ثُمَّ أُعِيدَ مَكَدُهُ ثُمَّ خَشِيَ إِيمَانًا وَحُكْمَةً. وَفِي تَحْدِيثٍ فَتَدَاوَى قُبْتُ بِنَاسٍ لَمْ يَمْلِكُوا مَعِيَ؟ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى وَفِيهِ مَاءٌ زَمْزَمٌ وَفِيهِ مَاءٌ زَمْزَمٌ

82. Iz sure *El-Inširah*

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3581. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestili su nas Muhammed b. Džafar i Ibn Ebu Adr, prenjevši od Seida⁶⁶⁸, on od Katadea, on od Enesa b. Malika, a on od Malika b. Sa'saa⁶⁶⁹, čovjeka iz njegova plemena, da je Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,

⁶⁶⁴ Esved b. Kajs el-Abdi.

⁶⁶⁵ Džundub b. Abdullah b. Sufjan el-Bedželi.

⁶⁶⁶ *Ed-Duha*, 3. ajet.

⁶⁶⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahuhuma* i En-Nesai u *Sunemu*.

⁶⁶⁸ Seid b. Ebu Arube.

⁶⁶⁹ Malik b. Sa'sa el-Ensari el-Mazini prenio od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba od koga je Enes b. Malik prenio hadis o Mi'radžu.

3584. ISPRICAO NAM JE Abdullah b. Seid el-Ešedždž⁶⁸⁰, kaže: Obavijestio nas je Ebu Halid el-Ahmer⁶⁸¹ prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao⁶⁸². Prišao mu je Ebu Džehl i rekao: Zar ti to nismo zabranili? Zar ti to nismo zabranili? Zar ti to nismo zabranili? Pošto Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, završi (sa namazom) i prekori ga, Ebu Džehl reče: Ti dobro znaš da tvoje društvo⁶⁸³ u njoj (Mekki) nije brojnije od moga, pa je Uzvišeni Allah objavio: *pa neka on pozove društvo svoje - Mi ćemo pozvati zebanije*.⁶⁸⁴ Kaže Ibn Abbas: Tako mi Allaha, da je pozvao svoje društvo, Allahove zebanije bi ih šćepale!" Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.⁶⁸⁵ Prenesen je i od Ebu Hurejrea.

٨٥. وَمِنْ سُورَةِ الْقَدْرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ الْقُضَيْلِ الْحُدَنِيُّ

عَنْ أَبِي سَعْدٍ قَالَ: قَامَ رَجُلٌ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ عَمِيٍّ بَعْدَ مَا دَبَعَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: سَوَّدْتُ وَخَوَهُ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ يَا فَسُودَ وَخَوَهُ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ: لَا تُؤْتِنِي رَحِمَتُ اللَّهِ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَى بَنِي أُمَيَّةَ عَلَى مَسَرَّةٍ فَسَاءَ ذَلِكَ، فَرَلْتُ (إِنِّي أُعْطِيكَ الْكَوْثَرَ) يَا مُحَمَّدُ يَعْنِي بَنِي هَاشِمٍ فِي الْحَيَّةِ وَنَرَلْتُ: (إِنِّي أُنَرِّلُهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَمَا أَذْرُكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ حَبْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ يَمْلِكُهَا تَعْدُكَ سُوْ أُمَيَّةَ يَا مُحَمَّدُ. قَالَ الْقَاسِمُ: فَعَدَّدَهَا فَإِنَّ هِيَ أَلْفُ شَهْرٍ لَا يَرِيدُ يَوْمٌ وَلَا بَقِصٌ

هَذَا حَدَّثَنَا عَرِيفٌ بْنُ عَرَفَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ الْقُضَيْلِ الْحُدَنِيِّ عَنْ أَبِي سَعْدٍ قَالَ: قَامَ رَجُلٌ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ عَمِيٍّ بَعْدَ مَا دَبَعَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: سَوَّدْتُ وَخَوَهُ الْمُؤْمِنِينَ أَوْ يَا فَسُودَ وَخَوَهُ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ: لَا تُؤْتِنِي رَحِمَتُ اللَّهِ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَى بَنِي أُمَيَّةَ عَلَى مَسَرَّةٍ فَسَاءَ ذَلِكَ، فَرَلْتُ (إِنِّي أُعْطِيكَ الْكَوْثَرَ) يَا مُحَمَّدُ يَعْنِي بَنِي هَاشِمٍ فِي الْحَيَّةِ وَنَرَلْتُ: (إِنِّي أُنَرِّلُهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَمَا أَذْرُكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ حَبْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ يَمْلِكُهَا تَعْدُكَ سُوْ أُمَيَّةَ يَا مُحَمَّدُ. قَالَ الْقَاسِمُ: فَعَدَّدَهَا فَإِنَّ هِيَ أَلْفُ شَهْرٍ لَا يَرِيدُ يَوْمٌ وَلَا بَقِصٌ هَذَا حَدَّثَنَا عَرِيفٌ بْنُ عَرَفَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ الْقُضَيْلِ الْحُدَنِيِّ عَنْ أَبِي سَعْدٍ

هَذَا الْوَجْهُ *

Ebu Džehl je pogodio 2. godinu po Hiczu a Biet na Beera, tako da on ta događaj nije mogao upamtiti. To znači da ma je o njema ispricao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ili neko od ashaba, a on nije spominjao ko ma je ova i in to ispricao.

⁶⁸⁰ Abdullah b. Seid el-Kindi Ebu Seid el-Ešedždž el-Kufi.

⁶⁸¹ Ebu Halid Sulejman b. Hajjan el-Ahmer el-Ezdi.

⁶⁸² U Ibn Džerirovoj predaji, sto i da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao pored Mekami Ibrahima.

⁶⁸³ Rođaci i prijatelji.

⁶⁸⁴ *El-Alak*, 17. i 18. ajet.

⁶⁸⁵ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sunenu*.

٣٥٨٦. حَدَّثَنَا أَبُو عُمَرَ أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ بْنِ سُلَيْمَانَ وَعَدِيٍّ عَنْ شُرَيْحَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ حَبِشَةَ وَرَجُلٍ عَنْ حَبِشَةَ يَقُولُ: قُلْتُ لِأَبِي شُرَيْحَةَ: إِنَّ أَحَدًا عَدَاكَ مِنْ مَسْعُودٍ يَقُولُ: مَنْ يَقُمُ الْحَوْلَ يُصَبُّ لَيْلَهُ الْقَدَرُ فَقَالَ: يَغْفِرُ اللَّهُ لِمَنِي عِنْدَ الرَّحْمَنِ لَقَدْ عَلِمَ أَنَّهَا فِي الْعَتَمَةِ الْأَوَّلَةِ مِنْ رَمَضَانَ وَأَنَّهَا لَيْلَةُ سَعٍ وَعَشْرِينَ وَلَكِنَّهُ يَرُدُّكَ إِلَى شَكْلِ النَّاسِ. ثُمَّ حَفَّ لَمْ يَسْتَشِي أَنَّهَا لَيْلَةُ سَعٍ وَعَشْرِينَ. قَالَ: قُلْتُ لَهُ: يَا سَيِّدِي، تَقُولُ ذَلِكَ يَا ابْنَ أُسْتَدٍ؟ قَالَ: يَا لَيْتَ لِي أَحْبَرْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ بِالْعَمَامَةِ أَنَّ الشَّمْسَ تَصْنَعُ يَوْمَئِذٍ لَسَعَاءٍ لَهَا. حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَحِيحٌ

85. Iz sure *El-Kadr* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3585. ISPRICAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Ibru Davud et Taja'isi, kaže: Nas je obavijestio Kasim b. Fadl el-Huddani premdjevi od Jusufa b. Sada⁶⁸⁷, koji je kazao: "Neki čovjek stade prema Hasanu sinu Alijinu, nakon što je dao prisegu Muaviji⁶⁸⁷, i reče: Ocrnio si obraz vjernika, ili je kazao: O ti što ocrni obraz vjernika! On reče: Ne korime, Allah ti se smilovao! Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, su u snu pokazani Umejevići kako se (kao halife jedan poslije drugog smenjuju) na njegovu mimberu, što mu jako teško pade, pa je objavljeno: *Mi smo ti, Muhammede, uistinu, dali Kevser tj. rijeku u Džennetu.* Također je objavljeno: *Mi smo ga objaviti u noći Kadr - a šta ti misliš šta je noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci,* u kojima će, Muhammede, poslije tebe, vladati Umejjevići. *Mi smo, veli Kasim⁶⁸⁸, računali i ustanovili da su oni⁶⁸⁹ vladali tačno hiljadu mjeseci, ni dan više ni dan manje."*

Ovaj hadis je gariban⁶⁹⁰. Poznat nam je samo sa senedom preko Kasima b. Fadla. Rečeno je i od Kasima b. Fadla od Jusufa b. Mazina. Kasim b. Fadl el-Huddani je pouzdan prenosilac hadisa. Pouzdanim su ga smatrali Jahja b. Seid i Abdur-Rahman b. Mendi. Jusuf b. Sa'ad je nepoznat

⁶⁸⁷ Kasim b. Sa'ad el-Dzamehri el-Basiri. Neki kažu: Kasim b. Mazin pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁶⁸⁸ U predači koju je Ibn Džerir prenio sa senedom od Kasima b. Fadla stoji da je Isa b. Mazin rekao: Hasan b. Alija b. Ebu Talib nakon što je Muavijah b. Ebu Safarom b. Harbu dao prisegu priznavši ga time za halifu..."

⁶⁸⁹ Kasim b. Fadl el-Huddani.

⁶⁹⁰ Tri Umejevića. Njegov vladavina počinje sa Muavijom b. Ebu Safarom b. Harbom, to od momenta kada ga je Hasan b. Alija b. Ebu Talib priznao za halifu dajući mu prisegu. Nakon njega su to učinile i sve Hasanove pristalice.

⁶⁹¹ Bilježi ga i Hakim u *Must-drek-h*. Halife el-Mizzi ga smatra nanket hadisom. Ovaj hadis je i po ocjeni El-Mubarekforija slab hadis.

prenosilac hadisa.⁶⁹¹ Ova nam je hadis sa ovakvim tekstom poznat samo ovim senedom.

3586. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže. Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Abde b. Ebu Lubabea⁶⁹² i Asima⁶⁹³ da su čuli Zura b. Hubejša kad kaže: "Rekao sam Ubejju b. Ka'bu! Tvoj brat (po vjeri) Abdullah b. Mes'ud veli: Ko bude ibadetio (svake noci) tokom cijele godine, sigurno će pogoditi noć Kadr. On reče: Da Allah oprosti Ebu Abdur-Rahmanu⁶⁹⁴, on je znao da je ona u posljednjih deset dana ramazana i da je u dvadeset i sedmoj noći, ali nije želio da se ljudi oslone na to (i da ibadete samo u toj noci). Potom se zakle da je ona u dvadeset i sedmoj noći. A na osnovu čega to tvrdiš, Ebu Munzire⁶⁹⁵? upitah ga, (veli Zurr). On reče: Na osnovu znaka ili fenomena o kome nas je obavijestio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a to je: da se Sunce tog dana rodi bez sjaja." Ovaj hadis je hasenun sahihun⁶⁹⁶

٨٦. وَمِنْ سُورَةِ لَمْ يَكُنْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْمُحْتَسِرِ

قَتَنِسَ قَالَ سَمِعْتُ نُسْرَةَ بْنَ مَيْمُونٍ يَقُولُ قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا خَيْرَ التَّوْبَةِ قَالَ ذَلِكَ إِبْرَاهِيمُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

86. Iz sure *Lem jekun* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3587. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Bešsar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Muhtara b. Fulfela, koji je kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada kaže: "Neki

⁶⁹¹ Mnog se ne sažu sa Et-Tirmizi evom ocjenom da je Jasu' b. Sa'd nepoznat prenosilac hadisa. Od njega su mnogi prenijeli hadise kao što su Hammad b. Seleme, Hammad el-Fuzari i Junus b. Ubejd. Za njega Ja'far b. Meim kaže da je poznat i pouzdan prenosilac hadisa.

⁶⁹² Abde b. Ebu Lubabe i Ebedi Ebu Kasim e.-Bezaz el-Kafi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Živio je u Damasku.

⁶⁹³ Asim b. Behdele poznati imam u kiraetu.

⁶⁹⁴ Ebu Abdur-Rahman Abdullah b. Mes'ud poznati Verovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab

⁶⁹⁵ Ebu Munzir Ubej b. Ka'b poznati Verovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab

⁶⁹⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

٨٨. وَمِنْ سُورَةِ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْثَانَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قُبَادَةَ عَنْ مُصْرِفٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: (أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ) قَالَ يَقُولُ ابْنُ آدَمَ مَالِي مَالِي وَهَلْ لَكَ مِنْ مَالِكَ إِلَّا مَا تَصَدَّقْتَ فَأَمْصَيْتَ أَوْ أَكَلْتَ فَأَقْبَيْتَ أَوْ لَسْتَ فَأَقْبَيْتَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٩٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا حَكَّامُ بْنُ سَنَمٍ الرَّائِي عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٣٥٩١. حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى أَخْبَرَنَا بِشِيرَافُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَمْرِو بْنِ قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ * قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ * قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٣٥٩٢. حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى أَخْبَرَنَا بِشِيرَافُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَمْرِو بْنِ قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ * قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ * قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٣٥٩٣. حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى أَخْبَرَنَا بِشِيرَافُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَمْرِو بْنِ قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ * قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ * قَالَ أَبُو كُرَيْبٍ مَدَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قَتَابَةَ عَنْ نَحْجَاجٍ عَنْ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي عَالِيَةَ قَالَ مَا رَأَيْتُكَ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَتَّى بَلَغْتَ أَلْهَاقُمُ التَّكَاثُرُ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

88. Iz sure Elhakumut-tekasur U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3589. ISPRIČAO NAMJE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Katadea, on od

Mutarrifa b. Abdullaha b. Šehura⁷⁰¹, a on od svoga oca, ⁷⁰² koji je došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on uči: *Elhakumut-tekasuru* (Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete)⁷⁰³. Reče: Čovjek govori: Moja imovina, moja imovina! A imaš li ti kakve druge koristi od svoje imovine, osim onoga što podijeliš i (na taj način) ostaviš sebi (za Dan obračuna), ili što pojedeš i tako uništiš, ili što obučeš i podereš?" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷⁰⁴

3590. ISPRIČAO NAM JE Ebu Karejb; kaže: Obavijestio nas je Hakkam b. Selm er-Razi⁷⁰⁵ prenijevši od Amra b. Ebu Kajs⁷⁰⁶, on od Haddzadzha, on od Minhala b. Amra, on od Zirra b. Hubejša, a on od Alije, koji je kazao: "Sve smo imali sumnje u kaburski azab dok nije objavljena sura *Elhakumut-tekasur*."

Jednom je Ebu Karejb rekao: od Amra b. Ebu Kajs, on od Iba Ebu Lajla, a on od Minhala. Ovaj hadis je garibun.

3591. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Saifan prenijevši od Muhammeda b. Amra b. Alkamea, on od Jahjaa b. Andar-Rahmana b. Hatiba, on od Abdullaha b. Zubejra b. Avvama, a on od svoga oca, koji je kazao: "Kad je objavljeno: *zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno!*"⁷⁰⁷ Zubejr reče: Allahov Poslaniče, za kakav sladak život ćemo biti pitani? To su samo hurme i voda! On reče: Bit ćete i za to pitani." Ovaj hadis je hasenun.

3592. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Junus⁷⁰⁸ prenijevši od Ebu Bekra b. Ajaša, on od Muhammeda b. Amra⁷⁰⁹, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Kad je objavljen ovaj ajet: *zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno!* ljudi povikaše: Za kakav sladak život ćemo biti pitani, Allahov Poslaniče? To su samo hurme i voda, nerijatelj nam stalno za petama, a mačevi o ramenima. On reče: I za to ćete biti pitani."

⁷⁰¹ Mutarrif b. Abdullaha b. Šehura je Amira b. Dzerš el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Veoma vrijedan i poštozan čovjek. Pripadao je dragoj generaciji.

⁷⁰² Ij. Abdullaha b. Šehura b. Avfa el-Masri. On je asijan. Prišao je istan na Dan oslobođenja Mekke.

⁷⁰³ *Et-Tekasur*, 1. ajet.

⁷⁰⁴ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

⁷⁰⁵ Ebu Abdur-Rahman Hakkan b. Selm er-Razi el-Kinani pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Prenio je neke garib hadise.

⁷⁰⁶ Amr b. Ebu Kajs er-Razi el-Ezrek iskren je prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Rejju.

⁷⁰⁷ *Et-Takasur*, 8. ajet.

⁷⁰⁸ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i *Musned* i Ibn Maže i *Sünen*.

⁷⁰⁹ Ahmed b. Abdullah b. Junus.

⁷¹⁰ Muhammed b. Amr b. Alkame.

Ibn Ujejneov hadis od Muhammeda b. Amra je, po mome mišljenju, vjerodostojniji od ovoga. Sufjan b. Ujejne je bolje pamtio i hadisi su mu pouzdaniji od hadisa Ebu Bekra b. Ajjaša.

3593. ISPRICAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Šebabe⁷¹² prenijevši od Abdalaha b. Alaa⁷¹³, on od Dahnaka b. Abdur-Rahmana b. Arzema el-Ešarija⁷¹⁴, koji je kazao: Čuo sam Ebu Hurejrea, koji veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Prvo zašto će čovjek, od blagodati, na Sudnjem danu biti pitan jesu (zdravlje i voda). Reći će se: Zar ti nismo dali zdravlje i napojili te hladnom vodom?"

Ovaj hadis je garibun.⁷¹⁵ Dahnak je sin Abdur Rahmana b. Arzeba. Neki kažu da je sin Arzema i ovo je ispravnije.

٨٩. وَمِنْ سُورَةِ الْكَوْثَرِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٩٤. حَدَّثَنَا أَبُو حَسَنٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ مَعِينٍ عَنْ قُتَيْبَةَ عَنْ نَاسٍ فِي قَوْمِهِ تَعْنِي (أَبَا) أَعْطَانَا الْكَوْثَرَ (أَبَا) النَّسِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هُوَ نَهْرٌ فِي الْحِجَّةِ قَالَ فَقَالَ النَّسِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ نَهْرًا فِي الْحِجَّةِ حَاقِقًا قِبَلَ اللَّوْثِ قُلْتُ مَا هَذَا يَا حَبْرِي؟ قَالَ هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أَعْطَاكَهُ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٥٩٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا سُريجُ بْنُ شُعْبَانَ أَخْبَرَنَا لِحَكَمُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ قُتَيْبَةَ عَنْ نَاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: بَيْنَا أَنَا أُسِيرُ فِي الْحِجَّةِ إِذْ عُرِضَ لِي نَهْرٌ حَاقِقًا قِبَلَ اللَّوْثِ قُلْتُ لِمَ لَمْ يَكُنْ مَا هَذَا؟ قَالَ هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أَعْطَاكَهُ اللَّهُ قَالَ: ثُمَّ ضَرَبَ يَدَهُ إِلَى طَبِيعٍ فَاسْتُخْرِجَ مِنْهَا ثُمَّ رَفَعَتْ لِي سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى فَرَأَيْتُ عِنْدَهَا ثَوْرًا عَظِيمًا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ هَذَا رَوَى مِنْ عَمَلِهِ عَنْ نَاسٍ *

٣٥٩٦. حَدَّثَنَا هَذَا أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُسَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ مُجَرَّبِ بْنِ دُرَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِكُوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْحِجَّةِ حَاقِقًا مِنْ دَهَبٍ

⁷¹² Šebabe b. Suja el Meami poteklom iz Horasana, zvao se Mervan, pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Summa se da je naginuo mazdizizmu. Pripadao je devetoj generaciji.

⁷¹³ Abdalah b. Alaa b. Zaber od Dimeske el Rabe'i, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁷¹⁴ Dahnak b. Abdur-Rahman b. Arzem el Ešari Ebu Abdur Rahman, neki vele Ebu Zur'a, je Taberan pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁷¹⁵ Bilježe ga i Ibn Hibban u *Saḥihu* i Hakim u *Mustedreku*.

وَمَجْرَاهُ عَلَى الدَّرِّ وَالْبَاقُوتِ تَرْتَهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمُسْتِ وَمَاؤُهُ أَحْيَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَنْصَرُ مِنَ السَّحَابِ
هـ حديث حسن صحيح *

89. Iz sure *El-Kevser* *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3594. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenjevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, o riječima Uzvišenog Allaha: *Inna A'tajnakel-kevser* (Mi smo ti, istinu, mnogo dobro dal.), kazao: To je rijeka u Džennetu. Potom je, veli, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavio: Vidio sam (za vrijeme Mi'radža) rijeku u Džennetu na čijim su obalama brežuljci od biserja. Šta je ovo, Džibrile? upitah, a on reče: To je (rijeka) Kevser koju ti je Allah podario." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷¹⁵

3595. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Surejdž b. Numan, kaže: Nas je obavijestio Hakem b. Abdul-Melik prenjevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dok sam se kretao po Džennetu"⁷¹⁶, pokazana mi je jedna rijeka na čijim obalama bijahu brežuljci od biserja. Upitah meleka: Šta je ovo? On reče: To je (rijeka) Kevser koju ti je Allah podario. Potom je, veli, udario rukom po zemlji i iz nje izvadio mošus. Nakon toga sam uzdignut do Sidretul-muntehaa gdje sam vidio ogromnu svjetlost." Ovaj hadis je hasenun sahihun.⁷¹⁷ Prenesen je sa više seneda od Enesa.

3596. ISPRIČAO NAM JE Hennad, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fadajl prenjevši od Ataa b. Saiba, on od Muhariba b. Disara, a on od Abdallaha b. Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kevser je rijeka u Džennetu čije su obale od zlata"⁷¹⁸, korito od zrna bisera i safira, zemlja joj je mirisnija od mošusa, dok joj je voda slada od meda i bjelja od snijega." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷¹⁹

⁷¹⁵ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

⁷¹⁶ Za vrijeme Mi'radža.

⁷¹⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

⁷¹⁸ Nema kontradiktornosti između ovog i prethodnog hadisa. U ovom hadisu stoji da su obale Kevsera od zlata, a u prethodnom hadisu je rečeno da su na njim obalama od zlata brežuljci od biserja.

⁷¹⁹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbeli u *Musnedu* i Ibn Madže u *Süneni*.

٩٠. وَمِنْ سُورَةِ الْفَتْحِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٩٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي يَشِيرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ

حَبِيبٍ عَنْ أَبِي عَاصِمٍ عَنْ كَاسٍ عُمَرَ يُسْأَلُ مَعَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ
الرَّحْمَنُ بْنُ عَوْفٍ أَسْأَلُكَ وَلِمَا يُؤْنِ مِثْلَهُ؟ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: إِنَّهُ مِنْ حَيْثُ تَعْلَمُ فَسْأَلُهُ عَنْ هَذِهِ الْأَيَّةِ
إِنَّمَا نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ فَقُتِبَ إِنَّهُ هُوَ أَحْلَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اعْلَمَهُ بِأَنَّهُ وَقَرَأَ
السُّورَةَ إِلَى آخِرِهَا فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: وَمِمَّ مَا أَعْلَمَ مِنْهَا إِلَّا مَا تَعْلَمُ هـ حَدَّثَ حَسَنٌ صَحِيحٌ

٣٥٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي شَرِيحَةَ عَنْ سَعِيدِ

بَحْوَةَ أَنَّ أَيْتَهُ قَالَ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ أَسْأَلُكَ وَلِمَا أَسْأَلُكَ مِثْلَهُ * هـ حَدَّثَ حَسَنٌ صَحِيحٌ

90. Iz sure *El-Feth*⁷²⁰

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3597. ISPRICAŖO NAM JE Abd b. Humejd, kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Davud⁷²¹ prenjevši od Ša'bea, on od Ebu Bišra⁷²², on od Seida b. Dzube'ata, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Omer⁷²³ me u prisustvu (neklih) Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba (nesto) upita, a Abdur-Rahman b. Avf mu reče: Zašto da njega pitamo kada i mi imamo sinove poput njega? Omer mu reče: Pitam ga o onome što je i tebi poznato⁷²⁴, a pitao me o značenju ovog ajeta: *Iza džae nasrullahi vel-feth* (Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu.). Nakon što sam mu tu suru proučio do kraja, rekao sam: Ja iz nje zaključujem da se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, približava smrt. Kad je to čuo, Omer mu je rekao: Tako mi Allaha, i ja iz nje zaključujem što i ti." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷²⁵

3598. ISPRICAŖO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Dzafar, kaže: Nas je obavijestio Ša'be prenjevši od Ebu Bišra ovim senedom slično prethodnom hadisu, osim što je rekao: Pa

⁷²⁰ Tj. iz sure *En-Nasr*.

⁷²¹ Sulejman b. Davud b. Džarud Ebu Davud et-Tajalisi.

⁷²² Ebu Bišr Džefer b. Ijas.

⁷²³ Omer b. Hattab, drugi halifa.

⁷²⁴ Dakle tebi je poznato da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, morao Allaha da Ibn Abbasu podari znanje u pogledu tumačenja Kur'ana.

⁷²⁵ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

mu je Abdur-Rahman b. Avf rekao: Zašto pitaš njega, a i mi imamo sina poput njega? Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٩١. وَمِنْ سُورَةِ تَبَّتْ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٥٩٩. حَدَّثَنَا هَنَادٌ وَحُمَيْدُ بْنُ مَيْمُونٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَشْرِ بْنِ مَرْثَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ مَلِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الصَّفَا فَنَادَى يَا صَبَاحَاهُ فَاحْتَمَعَتْ إِلَيْهِ قُرَيْشٌ. فَقَالَ: إِنِّي (بَدِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ) رَأَيْتُمْ لَوْ أَنِّي أَخْبَرْتُكُمْ أَنَّ الْعَذْرَ مُمْسِكُكُمْ أَوْ مُصْحَكُكُمْ أَكُنْتُمْ تُصَدِّقُونِي؟ فَقَالَ أَبُو لَهَبٍ: أَلْهَدَا حَمَعُنَا تَبًّا لَكَ فَاتْرُلُ اللَّهُ: (سَتَ يَدَا أَيْ لَهَبٍ وَت) هَذَا حَسْبُ حَسَنٍ صَحِيحٌ *

91. Iz sure *Tebbet*⁷²⁶

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3599. ISPRIČALI SU NAM Hennad i Ahmed b. Meni' i kazali: Obavijestio nas je Ebu Muavija; kaže, nas je obavijestio Ameš premijevši od Amra b. Murrea, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Jednog dana se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pope na Safu i povika: Evo neprijateljskog (*pljačkaškog*) upada⁷²⁷! Pošto se oko njega iskupiše Kurejšije, on reče: Ja vas opominjem da je pred vama strašna patnja. Šta velite da vas obavijestim da će vas neprijatelj napasti uvečer ili ujutru, da li biste mi vjerovali? Ebu Leheb će na to: Propao da si, zar si nas zbog toga iskupio? Tim povodom Uzvišeni Allah objavi: *Tebbet jeda Ebu Lehebin ve tebb* (Neka propadne Ebu Leheb, i propao je)⁷²⁸!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷²⁹

⁷²⁶ Tj. sura *El-Leheb*, ili sura *El-Mesed*.

⁷²⁷ Ove riječi Arapi su praktično tada izgovarali onda kada bi željeli da okupe ljude da bi im nešto važno prijavili. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posluzio se ovim riječima da bi okupio Kurešije kako bi ih upozorio na ono što ih čeka ukoliko ne povjeruju u ono što im se od Allaha objavljuje.

⁷²⁸ Prvi ajet sure *El-Leheb*, a koji u čistoći glasi: "Neka propadne Ebu Leheb, i propao je! Neće mu biti od koristi, blago njegovo, a ni ono što je stekao, jer će on sigurno i vatru rasplamsati, i žena njegova koja spetkari, o vratu njenom bit će uža od home usakane!"

⁷²⁹ B. Iježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sanen*.

٩٢. وَمِنْ سُورَةِ الْإِخْلَاصِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٦٠٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ هُوَ الصَّقَّافِيُّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الرَّزَّازِيِّ عَنْ رَبِيعِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سُرَيْبٍ أَنَّ الْمُشْرِكِينَ قَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «السُّبُّ لَكَ رَبُّكَ فَاتَّقِ اللَّهَ تَعَالَى: (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ) وَالصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ لَأَنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ يُولَدُ إِلَّا سَيَمُوتُ وَلَا شَيْءٌ يَمُوتُ إِلَّا سَيُورَثُ وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمُوتُ وَلَا يُورَثُ (وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ) قَالَ: لَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْءٌ وَلَا عَدْلٌ وَلَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ».

٣٦٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الرَّزَّازِيِّ عَنْ رَبِيعِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سُرَيْبٍ أَنَّ الْمُشْرِكِينَ قَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «السُّبُّ لَكَ رَبُّكَ» قَالَ فَتَأْتَهُ جَبْرِيلُ بِهَذِهِ السُّورَةِ: * (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) فَذَكَرَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ. وَهَذَا صَحِيحٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَعْدٍ. وَأَبُو سَعْدٍ اسْمُهُ مُحَمَّدُ بْنُ مُيَسَّرٍ.

92. Iz sure El-Ihlas U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3600. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže. Obavijestio nas je Ebu Sa'd, a on je Es-San'ani prenijevši od Ebu Dzafera er-Razija³⁰, on od Rebi'a b. Enesa, on od Ebu Ali'ea, a on od Ubejja b. Ka'ba da su mušrici rekli Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Opiši nam svoga Gospodara, p' je Uzvišeni Allah objavio: *Reci: On je Allah - jedan! Allah je utočište svakome!* Es-Samed je onaj koji nije rodio i rođen nije, jer sve što je rođeno mora i da umre, a sve što umire mora iza sebe ostaviti nekoga ko ga nasljeđuje. Allah, veli, ne umire i iza sebe ne ostavlja nasljednika tako da Mu niko ravan nije. Njemu nema niko i ništa slično niti je On ikome i išemu sličan:"

3601. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd, kaže. Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa³¹ prenijevši od Ebu Džatera er-Razija, on od Rebi'a³², a on od Ebu Alijea "Jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenu njihova božanstva, a mušrici rekoše: Opiši nam svoga Gospodara! pa mu je, veli, Džibril došao sa ovom surom *Kul huvallahu ehad.*" Spomenuo je isto što i u prethodnom hadisu s tim što u

³⁰ Ebu Džafer Isa b. Ebu Isa er-Razi.

³¹ Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi.

³² Rebi' b. Enes

njegovu senedu nije spomenuo: *od Ubeja b. Ka'ba* i ovo je verodostojnije
od Ebu Sa'dova hadisa. Ebu Sa'd se zvao Muhammed b. Majesser

٩٣. وَمَنْ سُورَةِ الْمُعَوِّذَتَيْنِ *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٦٠٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ فَإِنْ رَأَيْتُمْ ظُلُمًا فَمِنْ سَبِيلِنَا فَأَعْلِفُوهُ ثُمَّ إِيَّاكُمْ تُظَلَّمُونَ

٣٦٠٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي خَالِدٍ أَخْبَرَنَا قَيْسُ بْنُ
يُزَيْدٍ عَنْ أَبِي حَرِيرَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَدْ أُنْزِلَ اللَّهُ عَلَيَّ
آيَاتُ لَمْ يُرْ مِثْلُهُنَّ (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْمَدِينَةِ) إِلَى آخِرِ السُّورَةِ. وَ (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفُجَاءِ) إِلَى آخِرِ
السُّورَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٠ هـ. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنْدٍ أَخْبَرَنَا صَفْوَانُ بْنُ عَسَى أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ

٣٦٥ حَسْبَا مُحَمَّدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ هَؤُلَاءِ خَيْرٌ مُعَذِّبًا مِنْ حَمِيمٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ
سُلَيْمَانَ عَنْ نَسْرِ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ أَبِي حَسَنٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْأَرْضَ جَعَلَ تَمِيذًا فَحَقَّقَ
الْحَسَنَ فَقَالَ بِهَا عَلَيْهَا فَاسْتَقَرَّتْ فَجَعَلَ التَّمْدِكَةَ مِنْ شِدَّةِ الْحَالِ فَالَوْ لَا يَا رَبُّ هَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ
مِنَ الْحَالِ قَالَ نَعَمْ الْحَدِيدُ قَالُوا يَا رَبُّ فَهَلْ مِنْ خَلْقِكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنَ الْحَدِيدِ قَالَ نَعَمْ التَّارُ

فَقَالُوا يَا رَبِّ فِهْلُ مِنْ حَقِّكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنْ الْقَارِ قَالَ نَعَمْ أَلْمَاءُ قَالُوا يَا رَبِّ فِهْلُ مِنْ حَقِّكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنْ أَلْمَاءِ قَالَ نَعَمْ الرِّيحُ قَالُوا يَا رَبِّ فِهْلُ مِنْ حَقِّكَ شَيْءٌ أَشَدُّ مِنْ الرِّيحِ قَالَ نَعَمْ النَّاسُ أَدَمُ تَصَدَّقْ بِصَدَقَةِ يَمِينِهِ يُخَفِّفَهَا مِنْ شِمَالِهِ هَذَا حَدِيثٌ حَرِيبٌ لَا يُعْرَفُ مَرْفُوعٌ بَأْسًا مِنْ هَذَا نُوحِي *

93. Iz sura *Muavezetejni*⁷³³ *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

3602. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Masenna, kaže: Obavijestio nas je Abdul-Melik b. Amr prenjevši od Ibn Eba Zuba, on od Harisa b. Abdur-Rahmana⁷³⁴, on od Ebu Selemea, a on od Aiše. Jednom prilikom je Vjerovjesnik, salallahu alejhi ve sellem, gledao Mjesec⁷³⁵ i rekao: "Aiša, zatraži od Allaha utočište od zla ovoga, jer je i ovo mrkla noć kada razastre tmine"⁷³⁶. Ova hadis je hasenun-sahihun.⁷³⁷

3603. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid prenjevši od Ismaila b. Ebu Halida, koji je kazao: Obavijestio nas je Kajs, a on je Ebn Ebu Hazim prenjevši od Ukbea b. Amira el-Džuhennja, a on od Vjerovjesnika, salallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Allah mi je objavio ajete kojima nema sličnih. To su: Kul euzu birabbîn-nas, do kraja sure i Kul euzu birabbil-felek, do kraja sure."⁷³⁸ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷³⁹

3604. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Saifan b. Isa, kaže: Nas je obavijestio Haris b. Abdur-Rahman b. Ebu Zubab⁷⁴⁰ prenjevši od Seida b. Ebu Seida el-Makburja, a on od Ebu Hurejra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kad je Allah stvorio Adema i udahnuo u njega dušu, on je

⁷³³ To su sure *El-Felek* i *En-Nas*.

⁷³⁴ Haris b. Abdur-Rahman el-Kurese i-Amr b. Jak Ibn Ebu Zuba skrenje prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

⁷³⁵ Gledao je Mjesec prilikom njegovog pomračenja

⁷³⁶ Naredeno je traženje utočišta od zla mrkće noći zbog toga što se u mrkloj noći dešava mnogo toga strasnog i čine mnoga zla, kao što su: kradnja, zločinstvo, napadnje raznim bolestima, spravljanje čina i magije i sl.

⁷³⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i *Musnedu Ebn-Nesai* i *Süneni Hakim* i *Musnedu Hakim* je ovaj hadis ocijenio sahihom.

⁷³⁸ Ove dvije sure objavljene su u momentu kada je Muhammedu, salallahu alejhi ve sellem jedan jevrej napravio sibir. Uzvišeni Mah postao je dva mekka: Džibrila i Azraela, teče ove dvije sure, izreče Allah-ov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem. Ovo su same dvije sure u Kur'anu čiji se je okapni tekst čitao, tražen i spasa i zaštite. Zato se nazivaju *El-Muavezetejni*.

⁷³⁹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i *Musnedu Mas'ma* i *Süneni Ebn-Nesai* i *Süneni*

⁷⁴⁰ Haris b. Abdur-Rahman b. Abdillah b. Sa'd b. Ebu Zubab el-Devse i-Medeni skrenje prenosilac hadisa, a je prilikom prenošenja hadisa, skrenje prevodila. Pripadao je petoj generaciji.

kibnuo i rekao: *El-Hamdu lillahu* (Hvala Allahu, dakle, Njegovom se voljom zahvalio Allahu. Njegov mu Gospodar reče: *Jerhamukellah* (Allah ti se smilovao). A onda reče: Adem, otidi do onih meleka - do skupine njih koji su sjedili⁴¹ - i reci: *Es-Selamu alejkum* (Neka vam bude mir). (Adem je otišao i to im rekao), a oni su mu odgovorili: *Ve alejkes selamu ve rahmetullahi* (Neka je i na tebe mir i Allahova milost), a onda se vrati svome Gospodaru koji reče: Ovo će biti tvoj pozdrav i pozdrav tvojih potomaka međusobno. Allah mu reče, a šake Mu bijahu zatvorene, izaberi od njih dvije koju hoćeš! On reče: Biram desnu šaku moga Gospodara, iako su obje ruke moga Gospodara i desne i blagoslovljene. Allah je otvori kad u njoj Adem i njegovo potomstvo.⁴² Ko su ovi? upita on. To su tvoji potomci, odgovori Allah. Među očima svakog od njih bi ispisana dužina njegova života. Među njima bijaše jedan čovjek najsvjetliji među njima. Gospodaru, ko je ovaj? upitah. To je tvoj potomak Davud. Propisao sam mu da će živjeti četrdeset godina. Rekoh: Gospodaru, produži mu život! Živjeće samo toliko koliko mu je određeno, odgovori On. Rekoh: Gospodaru, ja mu dajem još šezdeset godina od svoga života. Neka bude kako kažeš. Onda je, veli, nastanjen u Džennetu onoliko koliko je Allah htio, a potom iz njega izveden. Adem je brojao godine svoga života. Kad mu dode melek smrti⁴³, Adem mu reče: Malo si poranio, meni je propisano da ću živjeti hiljadu godina. Melek će na to: Dao si svom potomku Davudu šezdeset godina. On je to nijekao te će (zbog toga) i njegovi potomci biti skloni nijekanju. On je to zaboravio te će (zbog toga) i njegovi potomci biti skloni zaboravu. Od toga dana je naređeno: zapisivanje i svjedoči⁴⁴."

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenua-gripada Muhamed b. Husein b. Ali sa više seneda preko Eba Hurejre od Vjerovjesnika, sa senedom Ebu Hurejre sa senedom

3605. ISPRIČAO NAM JE Muhamed b. Husein b. Ali. Onaj koji nas je Jezid b. Harun, kaže: Nas je obavijestio Avvam b. Havšeb prenijevši od Sulejmana b. Ebu Salehima, on d čista, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Pošto Allah stvori Zemlju (ravnom), ona se počne klatiti. On tada stvori brda i reče: Ustabilite je!

⁴¹ Ove riječi, po mišljenju Vektorkina, znače: *Ve alejkes selamu ve alejhi ve sellem*, da bi objasnio o kojima je melecima riječ

⁴² *U tibi navodi da je Vjerovjesnik sa senedom Ebu Hurejre od Avvama b. Havšeba, a Avvam b. Havšeb od Sulejmana b. Ebu Salehima, on d čista, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Pošto Allah stvori Zemlju (ravnom), ona se počne klatiti. On tada stvori brda i reče: Ustabilite je!*

⁷⁴³ Nakon što je proživio 960 godina.

⁴⁴ Od toga dana je svaki Vjerovjesnik sa senedom Ebu Hurejre od Avvama b. Havšeba, a Avvam b. Havšeb od Sulejmana b. Ebu Salehima, on d čista, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Pošto Allah stvori Zemlju (ravnom), ona se počne klatiti. On tada stvori brda i reče: Ustabilite je! šta je dogovoreno.

⁷⁴⁵ Avvam b. Havšeb b. Jezid b. Seban, Ebu Salehima, on d čista, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Pošto Allah stvori Zemlju (ravnom), ona se počne klatiti. On tada stvori brda i reče: Ustabilite je! prenosi na hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

⁴⁶ Sulejman b. Ebu Salehiman el-Hasbi, prenosi na hadisa. Pripadao je trećoj generaciji učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

Ona se ustabili, a melec, začudivši se moći brda, upitaše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od brda? Hoće, gvožđe, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto od onoga što si stvorio biti moćnije od gvožđa? Hoće, vatra, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od vatre? Hoće, voda, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od vode? Hoće, vjetar, odgovori On. Rekoše: Gospodaru, da li će nešto, od onoga što si stvorio, biti moćnije od vjetra? Hoće, čovjek koji bude dijelio sadaku svojom desnom rukom i sakrio je i od svoje lijeve ruke³⁷, odgovori On." Ovaj hadis je garibun. Kao merfu hadis poznat nam je samo ovim senedom.

³⁷ Čovjek koji u tajnosti dijeli sadaku spomenat je kao najmoćnije Adanovo stvorenje zbog toga što on svojom snagom uspijeva akrotiti žetva za samo sticanjem, osim toga di eljejem sadake, isključivo u ime Allaha, on čini Allahovu ugodno djelo koje suzbija Allahovu srdžbu, ma koliko uspijeva suzbiti Allahovu srdžbu, smatra se najmoćnijim Allahovim stvorenjem.

كِتَابُ الدَّعَوَاتِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَابُ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الدَّعَاءِ *

٣٦٠٦ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْمُعْظِمِ عَنْ أَبِي خَرِيسَةَ عَنْ دُرَيْمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ نُفَيْلٍ

عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ عَنْ أَبِي خَرِيسَةَ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ نُفَيْلٍ أَنَّ لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ

عَلَى اللَّهِ مِنَ الدَّعَاءِ حَدَّثَنَا حَمْدُ بْنُ أَبِي عَدُوٍّ عَنْ دُرَيْمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ نُفَيْلٍ

وَعُمَرَانُ الْقَطَّانُ هُوَ ابْنُ . . . يُكْنَى أَبَا الْغَوَّامِ.

٣٦٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ . . . أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُهْدِيٍّ عَنْ عُمَرََانَ الْقَطَّانِ بِهَذَا

الْأَسَادُ مُحَمَّدٌ *

POGLAVLJA O DOVAMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O vrijednosti dove

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:

3606. ISPRICAO NAM JE Abbas b. Abdul Azim el Anberi, kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud el-Fajalisi, kaže: "Nas je obavijestio Imran el Kattan prenjevši od Katadea, on od Seida b. Ebu Hasana⁷⁴⁹", on od Ebu Hunejrea, a on da je Verovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Kod Allaha⁷⁴⁹ ništa nije vrednije od dove.**"

Ovaj hadis je garibun⁷⁵⁰ kao merfu' hadis poznat nam je samo preko Imrana el-Kattana, a Imran el-Kattan je Ibn Davud, dok mu je nadimak po djetetu Ebu Avvam.

3607. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Besšar, kaže: Obavijestio nas je Abdur Raaman b. Mehdi prenjevši, od Imrana el-Kattana **slično prethodnom hadisu.**

⁷⁴⁹ Seida b. Ebu Hasan el-Basri je rođeni brat Hasana el-Basrija. Pouzdan je prenosioc hadisa. Prethodio je steciho-generacijama. Do njega je bilo ime Jesar.

⁷⁵⁰ Što se tiče zaključaka da je ništa vrednije od dove jer je dova izraz poniznosti, skromnosti, nemoci roba pred snagom i veličinom Gospodara.

⁷⁵¹ Biljezi ga i Ahmed b. Hanbel i Muslim. E. Buhari u djelu *Escheb-ul-matehedi*, Ibn Madže u *Sahehu*, Ibn Hibban u *Sahehu* i Hakim u *Mustedrek*u. Ibn Hibban i Hakim ga smatraju vjerodostojnim hadisom, a sa njima se slaže i Ez-Zehebi.

٣. بَابُ مِنْهُ *

٣٦١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ
عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ عَصَتْ عَلَيْهِ وَقَدْ رَوَى وَكَيْعٌ وَغَيْرُ
وَاحِدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ هَذَا حَدِيثٌ وَابْنُ عُثَيْمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ
٣٦١١. حَدَّثَنَا سِجْلَانُ بْنُ مَتَّصُورٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ *

3. O istoj temi

3610. ISPRIOČAO NAM JE Kuteibe, kaže: Obavijestio nas je Hatim b. Ismail prenjevši od Ebu Meliha⁷⁵⁹, on od Ebu Sahiha⁷⁶⁰, a on od Ebu Hurejra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alehij ve sellem, rekao: "Ko god ne bude molio i tražio od Allaha, On će se rasrditi na njega."⁷⁶¹ Veki⁷⁶² i drugi su ovaj hadis preneli od Ebu Meliha i poznat nam je samo ovim senedom.

3611. ISPRIOČAO NAM JE Isnak b. Mensur, kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim⁷⁶³ prenjevši od Hurejda Ebu Meana, on od Ebu Sahiha, on od Ebu Hurejra, a on od Verovjesnika, salallahu alehij ve sellem, slično prethodnom hadisu.

٤. بَابُ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الذِّكْرِ *

٣٦١٢. حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ أَخْبَرَنَا بِشِيرُ بْنُ خَبَابٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ عُمَرَو بْنِ قَيْسٍ عَنْ
عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ النَّسْرِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ شَرَعَ لِنَفْسِهِ قَدْ كَثُرَتْ عَلَيْهِ فَأَخْرَجَنِي بِشَيْءٍ
أَنْسَيْتُ بِهِ قَالَ لَا يَرَالُ لِنَفْسِكَ وَطَعٌ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسْبُ سَبِيلٍ مِنْ هَذَا وَوَاحِدٌ *

⁷⁵⁹ Ebu Melih el-Farisi el-Medeni el-Havati kome je ime Sabih neki kaže Hamad pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Preneo je hadise od Ebu Samaa el-Huvzija, dok su ih od njega prenosili Hatim b. Ismail i drugi.

⁷⁶⁰ Ebu Sahih el-Huvziki je blag prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁷⁶¹ Allah voli kad mi se neko obrće i kaže od njega nešto moliti i tražiti. Na taj način osoba iskazuje svoju poniznost i nehoti pred Allahovom veličinom. Onaj ko ne moli i ne traži od Allaha ta smatra da je sam sebi dovoljan. On se na taj način oholi, a Allah se na oholi srdi.

⁷⁶² Veki b. Dzerrah b. Meana el-Rusi Ebu Sufjan el-Kafi pouzdan je prenosilac hafiz hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

⁷⁶³ Ebu Asim Dahak b. Muhalled en-Nebil.

4. O vrijednosti zikra⁷⁶²

3612. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Muavije b. Salih⁷⁶⁴, on od Amra b. Kajsaa, a on od Abdullaha b. Basra⁷⁶⁴ da je neki čovjek rekao "Allahov Poslaniče, propisi islama su mnogobrojni pa mi kaži nešto na čemu ću posebno ustrajavati! On reče: Neka ti jezik bude stalno vlažan od spominjanja Allaha!" Ovaj hadis je u ovo formi hasenun-garibun.⁷⁶⁵

٥. بَابُ مِنْهُ *

٣٦١٣. حَدَّثَنَا مُتَيْمٌ خَيْرٌ مِنْ هَيْبَةَ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ خُذْرِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِئِلَ أَيُّ الْعِبَادِ أَفْضَلُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنِ الذَّاكِرِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ قَالَ: لَوْ ضُرِبَ بِسَيْفِهِ فَمَيَّ لُكْفَرًا وَانْمَسْرَكَ حَتَّى يَنْكَسِرَ وَيَخْتَصِبَ دُمًا لَكَدَ الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا أَفْضَلُ مِنْهُ دَرَجَةً. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنْ لَمْ نَعْرِفْهُ مِنْ حَدِيثِ دَرَّاجٍ *

5. O istoj temi

3613. ISPRIČAO NAM JE Katejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Derradža, on od Ebu Hejsema, a on od Ebu Seida el-Hudrija: Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koji će robovi imati najviši stepen kod Allaha na Sudnjem danu, pa je kazao: "Oni koji Allaha budu puno spominjali.⁷⁶⁶ Allahov Poslaniče, zar će oni imati viši stepen i od ratnika na Allahovu Putu? On reče: Oni koji budu puno spominjali Allaha imat će viši stepen od njega pa makar on svojim mačem udarao nevjernike i idolo poklonike dotle dok mu se mač ne slomi i dok on ne bude sav obojen krvlju⁷⁶⁷." Ovaj hadis je garibun⁷⁶⁸ Poznat nam je samo preko Derradža.

⁷⁶² Zikr znači spominjanje i veličanje Uzvišenog Allaha.

⁷⁶⁴ Muavija b. Salih b. Huder i e Hadren i Ebu Amir neki ve e Ebu Abdu. Rahman el-Himri skrenu e prenosilac hadisa, ali je pri tom p prenošenja narisa bio sklon prevratima. Pripadao je sedmoj generaciji. Bio je neko vrijeme kadija u Ebnue asti.

⁷⁶⁵ Abdullah b. Basir pripada mladoj generaciji vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Umro je u Šamu 88 godina, neki kažu 96. godine po H. d. žr. Zbog je stotinu godina Posljednji je ashab koji je umro u Šamu.

⁷⁶⁶ B. ježe ga i. Amma b. Hanbel i. *Musnedu*, Ibn Madže i. *Sinemu*, Ibn Hibban i. *Sanahu* i. Hakim u *Mustedruku*. Hakim smatra da ma e senec vjerodostojan.

⁷⁶⁷ Tj. oni koji Allaha budu stalno spominjali.

⁷⁶⁸ Tj. dok ne padne kao šehid.

٦. يَابْ مِنْهُ *

٣٦١٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ خُزَاعِيٌّ قُصْبُ بْنُ مُوسَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ هُوَ تَرَاوِي
هَذَا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْسَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ أَبِي حَبْرَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ
أَنْسُكُم بِحَيْرٍ أَعْمَاكُمُ وَأَرْكَاهُ عِنْدَ مَلِكِكُمْ وَارْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ وَحَيْرٌ لَكُمْ مِنْ بَيْفَاقِ الذَّهَبِ
وَالْوَرْدِ وَحَيْرٌ لَكُمْ مَنْ أَنْ تَقْتُلُوا عَدُوَّكُمْ فَتَصْرِفُوا أَعْيَانَهُمْ وَيَصْرِفُوا أَعْيَانَكُمْ قَالُوا بَلَى قَالَ دَخَرَ
اللَّهُ.

[illegible]

6. O istoj temi

3614. ISPRICAO NAM JE Husein b. Harejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa premjevši od Abdulaha b. Seida, on je Ibn Ibu Hind, on od Zijada⁷⁷, Ibn Ajašova štreen ka, on od Ibu Bahrijea⁷⁸, a on od Ibu Derdaa, koji je kazao da je Vjerovjesnik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: "Hoćete li da vas obavijestim o tome koje je vaše djelo najbolje, koje će biti najviše uvećano kod vašega Gospodara, koje će imati najviši stepen, koje će za vas biti bolje od dijeljenja zlata i srebra, i koje će za vas biti bolje od susreta sa vašim neprijateljem koga ste tukli po šijama i koji je vas tukao po šijama? Hoćemo, odgovoriše, a on reče: To je spominjanje Allaha."⁷⁹ Muaz b. Džebel kaže: Ništa neće bolje spašavati osobu od Allahove kazne od zikrullaha (spominjanja Allaha)

Neki su ovaj hadis ovim senedom, a istom značenju, preneli od Abdullaha b. Seida, dok su ga drugi od njega preneli kao mursef hadis.

⁷⁶⁸ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbe! u *Musnedu*.

70. Zija'd b. Ebu Zija'd Mešere el-Manzami el-Medeni pouzdan je prenosilac had sa pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

⁷⁷⁰ Pbu Bahrije Abdullah b. Kajs el-Kindi es-Sekan, H nisi pouzdan je prenosilac hadisa. Spada među muhadremine, one koji su živjeli u Vjerovjesnikovo, sal a laka alejhi ve selem, vrijeme ali se sa njim nisu susreli.

7. Ova je hadis dječe i Malik b. Enes u *Muwetta* u, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu*, Hakim u *Musstedreku*, El-Taberan, u *El-Mu'džemid kebiru* i El-Bejheki u *Idžma Šuabul-iman*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقَوْمِ يَجْلِسُونَ فَيَذْكُرُونَ اللَّهَ مَا لَهُمْ مِنَ الْفَضْلِ *

٣٦١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَذَانَ حَدَّثَنَا حَرْبٌ عَنْ أَرْحَمَ بْنِ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سَعِيدٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ

عَنِ الْأَعْرَابِيِّ مُسْنَبُهُ شَهِدَ عَلَيَّ بِي فَهَرَبْتُ وَثِي سَعِيدٌ أَخْبَرَنِي أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: مَا مِنْ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا حَقَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٣٦١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَذَانَ أَخْبَرَنَا حَرْبٌ عَنْ أَرْحَمَ بْنِ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا أَبُو عَمْرٍاءُ عَنْ أَبِي

عُمَرَ تَهْدِي عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي أَنَّ حَرْجَ مُعَاوِيَةَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَقَالَ: مَا يُجْلِسُكُمْ؟ قَالُوا: جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللَّهَ قَالَ اللَّهُ مَا أَحْسَنُكُمْ إِلَّا ذَاكَ قَالُوا: وَاللَّهِ مَا أَحْسَنَا إِلَّا ذَاكَ قَالَ: أَمْ إِنِّي لَهُمُ اسْتَحْفَافُكُمْ لَتُهْمَةٌ لَكُمْ وَمَا كَانَ أَحَدٌ مِمَّنْ لَتِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقَلَّ حَدِيثًا عَنْهُ مَنِّي إِلَّا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ عَلَى حُلْفَةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: مَا يُحْسِنُكُمْ؟ قَالُوا: جَلَسْنَا نَذْكُرُ اللَّهَ وَنُحَمِّدُهُ لِمَا هَدَانَا لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ عَلَيْهِ نَهْ فَقَالَ: اللَّهُ مَا أَحْسَنُكُمْ إِلَّا ذَاكَ قَالُوا: وَاللَّهِ مَا أَحْسَنَا إِلَّا ذَاكَ قَالَ: أَمَّا رَبِّي لَمْ أَسْتَحْفَافُكُمْ لَتُهْمَةٌ لَكُمْ. إِنَّهُ أَتَانِي جَبْرِيْلُ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ اللَّهَ يُبَاهِي بِكُمْ الْمَلَائِكَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ وَهُوَ مِنْ هَذَا وَجْهٍ وَثِيوَ عَامَةِ اسْتَعْدِيَّ اسْمُهُ مُرَّةً مِنْ عَيْسَى وَثِيوَ غَمَامٍ تَهْدِيَّ شَيْئُهُ عَنْ أَرْحَمَ بْنِ مَهْدِيٍّ

7. O vrijednosti ljudi koji sjednu radi spominjanja Allaha

3615. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan primijevši od Ebu Ishaka, on od Egaria Lbu Muslima⁷⁷³, koji svjedoči da su Ebu Hurejre i Eba Seid el-Hadri bili prisutni kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Kad god ljudi budu zikr činili Allaha, okružiti će ih melec⁷⁷⁴, obavit će ih milost, na njih će biti spuštena smirenost i Allah će ih spomenuti onima što su uz Njega."⁷⁷⁴ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷⁷⁵

⁷⁷³ Egarr Ebu Muslim el-Medini, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Živio je u Kufi. Nije ovo Seiman Egarr i to je nadimak po četeta Lbu Abdullaha.

⁷⁷⁴ Melec koji traga za ljudima koji spominju i veličaju Uzvišenog Allaha.

⁷⁷⁵ Ti melecima koji su bliski Uhadisu koji biljež. Muslim u *Sahimu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neće se ljudi okupiti u nekoj od Allahovih kuća kako bi učili Allahovu Knjigu i proučavali je međusobno, a da im ne sida melec i ne obavije ih Allahova milost."

⁷⁷⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahimu* Ibn Mađže u *Sinemu*

3616. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Merhum b. Abdu.-Aziz el-Attar⁷⁷⁶; kaže: Nas je obavijestio Ebu Neame prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Se'ida el-Hudija, koji je kazao: "Jednom prilikom je Muavija⁷⁷⁷ izašao u džamiju (i zatekavši u njoj ljude kako sjede) upitao: Zašto tu sjedite? Rekoše: Sjedimo da bismo Allaha spominjali, odgovoriše oni. Tako vam Allaha, niste tu ni zbog čega drugog? upita on. Tako nam Allaha, nismo ovdje ni zbog čega drugog, odgovoriše oni. On reče: Nisam od vas tražio zakletvu zbog sumnje u vas. Niko od vas nije bio bliže uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a da je od njega manje prenio hadisa nego ja. Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izašao (u džamiju) i zatekavši (u njoj) kružok svojih ashaba, upitao: Zašto tu sjedite? Rekoše: Da bismo Allaha spominjali, i da bismo Mu zahvaljivali što nas je uputio u islam i što nas je usrećio njime. Tako vam Allaha, niste tu ni radi čega drugog? upita on. Tako nam Allaha, nismo tu ni radi čega drugog, odgovoriše oni. On reče: Nisam tražio zakletvu zbog sumnje u vas.⁷⁷⁸ Došao mi je Džibril i obavijestio me da se Allah ponosi vama pred melecima."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁷⁷⁹ Poznat nam je samo ovim senedom Ebu Neame es Sa'di zvao se Amr b. Isa, dok se Ebu Osman en-Nehdi zvao Abdur-Rahman b. Mull.

٨. نَابَ مَا جَاءَ فِي الْقَوْمِ يَجْدُسُونَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ *

٣٦١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مِهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ صَالِحِ مَوْلَى

الْقَوْمِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَيِّدِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي عَدْنَةَ وَبِهِ عَنْ مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْدُسًا لَهُمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ وَلَمْ يَنْصُورُوا عَلَى سَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَلَيْهِمْ تَرَةً فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

وَبِهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَيِّدِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي عَدْنَةَ وَبِهِ عَنْ مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْدُسًا لَهُمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ وَلَمْ يَنْصُورُوا عَلَى سَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَلَيْهِمْ تَرَةً فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

8. O sjedenju u društvu u kome se ne spominje Allah

3617. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenjevši od Salih, Tevminog štićenika, on od Ebu Hurejreja, a on da je Vjerovjesnik,

⁷⁷⁶ Merhum b. Abdu l-Aziz b. Mehran el-Attar el-Emevi Ebu Muhammed el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji

⁷⁷⁷ Muavija b. Ebu Sufjan

⁷⁷⁸ Nego da bi se uvjerio da li ste tu isključivo radi toga ili ste tu radi nekog drugog

⁷⁷⁹ Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kad god ljudi sjednu u društvu u kome se ne spominje Allah i ne donosi salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, to će im biti nedostatak. Ukoliko Allah htjedne, kaznit će ih, a ukoliko htjedne, oprostit će im."⁷⁸⁰ Ovaj hadis je hasenun.⁷⁸¹ Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٩. بَابُ مَا جَاءَ أَنَّ دَعْوَةَ الْمُسْلِمِ مُسْتَجَابَةٌ *

٣٦١٨ حَدَّثَنَا أَبُو لَيْثَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَدْعُو دُعَاءً إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ مَا سَأَلَ أَوْ كَفَّ عَنْهُ مِنَ الشُّؤْمِ مَا لَمْ
 يَدْعُ بِهِمْ أَوْ قَطِيعَةً رَحِمَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ.

٣٦١٩ جازية محمد بن مرقح خيرة طندش ، قد خيرا سعد بن عثيمة انبي حن مبر
 حن بن علي شريد قد قف شيرد بن صبي بن عثيمة و شيرد من سورة ان يستحي الله
 عند الشدائد و لكرت فيكثر الدعاء في الرجاء و حسب حسن عت

[illegible]

٣٦٢١ حَدَّثَنَا أَبُو كَرِيمٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمُحَارِبِ قَا حَبْرٌ بِحَيْثُ شَأْنٍ كَرِهَ شَأْنِي
رَأَاهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَبْرٍ عَنْ سَمْعَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ حَنْسَةَ عَنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ اللَّهَ عَلَى كُلِّ أَحَدِهِ هَذِهِ حَدِيثٌ جَمَلٌ عَرَبِيٌّ بِهَ عُرْوَةُ عَنْ مَنْ حَدِيثٌ بِحَيْثُ شَأْنٍ
كَرِيمًا بْنُ أَبِي زَائِدَةَ. وَاللَّهِ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ •

9. O tome da će dova muslimana biti uslišana

3618. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira koji je kazao: Čuo sam

15. Iz ovoga se hadisa da zaključiti da je musliman dužan izbjegavati stela i kojima se vode prazni i besposleni razgovori, odnosno stela na kojima se ne spominje i ne veliča Allah i ne čine salavat na Njegovu Poslanika (salla lahu alejhi ve sel'em). Postojstvo i takvim stelima za muslimana može biti takav nedostatak da bude azrokom da mu Allah ne oprostí grijeha.

⁷⁸¹ Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: "Neće se niko od vas obratiti dovom, a da mu Allah neće dati ono što je tražio, ili će od njega, srazmjerno tome, otkloniti nesreću"⁷⁸², naravno, ukoliko u dovi ne bude molio za grijeh ili za prekid rodbinske veze."⁷⁸³ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Seida i Ubad b. Samita

3619. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Merzuk; kaže: Obavijestio nas je Ubejd b. Vakid; kaže: Nas je obavijestio Seid b. Atije el-Lejsi⁷⁸⁴ prenijevši od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko želi da mu Allah usliša dovu kad je u nevolji i brizi, neka puno upućuje dove kad je u dobru i blagostanju." Ovaj hadis je hasenun garibun⁷⁸⁵

3620. ISPRICAO NAM JE Jahja b. Habib b. Arebi, kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ibrahim b. Kesir el-Ensari i kazao: Čuo sam Talhu b. Hiraša kada je rekao: Čuo sam Džabira b. Abdullaha kada veli: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **Najvredniji zikr je (izgovor) La ilahe illellah, a najvrednija dova je El-hamdulillah**⁷⁸⁶."

Ovaj hadis je hasenun garibun⁷⁸⁷. Poznat nam je samo preko Musaa b. Ibrahima i Ali b. El-Medini i drugi su ovaj hadis prenijeli od Musaa b. Ibrahima.

3621. ISPRICALI SU NAM Fnu Kurejb i Muhammed b. Ubejd el-Muharibi i kazali: Obavijestio nas je Jahja b. Zekerija b. Ebu Zarde prenijevši od svoga oca, on od Halida b. Selemea⁷⁸⁸, on od El-Behija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spominjao je Allaha u svakom času."⁷⁸⁹

⁷⁸² Bajezid Ahmed b. Hanbel u *Musnadu* od Ebu Seida, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neće niko od vas upućiti dovu, ne moleći u njoj za grijeh i prekid rodbinske veze, a da mu Allah neće dati jednog od troje: ili će mu je darovati, ili će mu je oprostiti, ili će njeno uslišanje odgoditi za Budućnost, svjetlost će na njega otkloniti nesreću, srazmjerno onome što je u njoj molio."

⁷⁸³ Da bi dova nekome bila primljena onaj ko upućuje dovu mora ispuniti nekoliko kapičnih uvjeta: 1) da dovu upućuje skrušeno i ponizno, 2) da u dovi ne moli za grijeh ili prekid rodbinske veze, 3) da njegova opskrba, hrana i odjeća, ne bude haram, i 4) da ne požuruje sa njenim uslišanjem.

⁷⁸⁴ Seid b. Atije el-Lejsi Ebu Seleme prenosi i te hadise kada su hadisi učenjaci ocijenili oc enom dovolan (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

⁷⁸⁵ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan.

⁷⁸⁶ Učenje *Fatihe*.

⁷⁸⁷ Bilježe ga i En-Nesai, Ibn Madže u *Sancima*, Ibn Hibban u *Sahima* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim kaže da je to vjerodostojan hadis.

⁷⁸⁸ Halid b. Seleme b. As b. Hisan b. Magre el-Maizim el-Kufi poznatiji kao El-Fafa, iskren je prenosilac hadisa. Poreklom je Medine i saznao se da je mudžab. Pripadao je petoj generaciji.

⁷⁸⁹ El-Muarekferi kaže: to znači da je vjerodostojnik, sallallahu alejhi ve sellem, stalno spominjao Allaha i kad bi hodao, i kad bi stajao, i kad bi sjedio, i kad bi ležao, i kad bi bio čisti, i kad bi bio džunub i sl. Ne bi ga spominjao samo u vrijeme obavljanja fizioloških nuždi, u vrijeme spolnog odnosa sa ženama. Mekruh je, po mišljenju, učaći njega, a ove tri situacije nazivati selam i odgovarati na njega, i nakon klanja izgovarati riječi: *El-*

Ovaj hadis je hasenun garibun.⁷⁹⁰ Poznat nam je samo preko Jahjaa b Zekarijaa b Ebu Zaide, El Behijj se zvao Abdullah.

١٠. بَابُ مَا جَاءَ أَنَّ الدَّاعِيَ يَبْدَأُ بِنَفْسِهِ *

٣٦٢٢. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ عَنْ أَبِي قَطْرِ عَنْ حَمْرَةَ رَوَتْ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا ذَكَرَ أَحَدًا قَدَعَا لَهُ بِدَأْ بِنَفْسِهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ صَحِيحٌ. وَأَبُو قَطْرِ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ الْهَيْثَمِ *

10. Onaj ko moli treba početi sa sobom

3622. ISPRICAO NAM JE Nasr b Ali el Kufi, kaze: Obavijestio nas je Ebu Katan⁷⁹¹ prenjevši od Hamze ez-Zejjati⁷⁹², on od Ebu Ishaka, on od Se da b. Džubejra, on od Ibn Abbasa, a on od Ubeja b. Ka'ba "Kada bi Allahov Poslanik spomenuo nekoga i htio da se moli za njega, počinjao bi (u dovi) od sebe."⁷⁹³ Ovaj hadis je hasenun-gariban-sahihun.⁷⁹⁴ Ebu Katan se zvao Amr b. Hejsem.

nam Abdullah, ali nekome ko kaže: *Jerhamukallah*. Drugi na to kaže: mekrah je u ovim situacijama izgovariti bilo šta gdje se spominje Allahovo ime.

⁷⁹⁰ Bit će ga i Ahmed b. Hanbel i *Mustedrek* Muslim i *Sahih* i Ebu Davud i Ibn Maaže i *Sunenima*.

⁷⁹¹ Ebu Katan Amr b. Hejsem b. Katan el-Kat'i el-Basri poznat je prenosac hadisa. Pre njega je devetoj generaciji Umro je oko 200. godine po Hicri.

⁷⁹² Hamza b. Hab b. ez-Zejat el-Kar'i Ebu Imare el-Kufi el-Te'mi bio je iskren prenosac hadisa i pobožan čovjek, a je p rlikom p rilaženja hadisa pravio previde. Govio je kao vrstan poznavalac kiraeta u vremenu u kome je živio.

⁷⁹³ U predaji koja je zabi ježio Mas'ud i *Sa'it* i a vezi sa Mas'udom, El drom stoji: "Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alajhi ve selam, spomenuo nekog od vjerovjesnika i htio da se za njega moli, počeo bi od sebe." Mnoge predaje, pak, ukazuju na to da on nije počinjao a dovi od sebe kada bi se molio za nekoga ko nije vjerovjesnik. Tako on i jednoj predaji kaže: "Da se Allah smilja e Hadžeri da je pustila Zemzem onako kako je provirio, bio bi izvor veoma obilan vodom." Ebu Hurejre kaže da e Allahov Poslanik, sallallahu alajhi ve selam, rekao: "Alahu, pomoz ga preko Džabrila" misleći na Hassana b. Sabita.

⁷⁹⁴ Bit će ga i Ebu Davud i En-Nesai i *Sunenima*, Ibn Hibban i *Sahih* i Hakim i *Mustedreku*.

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي رَفْعِ الْيَدَيْنِ عِنْدَ الدُّعَاءِ *

٣٦٢٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَحْطِهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى فِي حَدِيثِهِ لَمْ يَرُدَّهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ لَا غَرَفَةَ لَهُ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى وَفَدَّاهُ بِهِ وَهُوَ فِيهِ لِحَدِيثِ وَفَدَّاهُ عَنْهُ لِمَنْ وَحْشَةً عَنْ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَحْطِهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ. *

11. O podizanju ruku prilikom dove

3623. ISPRİČALI SU NAM Ebu Musa Muhammed b. Musenna, Ibrahim b. Jakub i drugi, i kazali. Obavijestio nas je Hammad b. Isa el-Dzuheni⁷⁸ prenijevši od Hanzala b. Ebu Suljana el-Dzumehija, on od Salima b. Abdullaha, on od svoga oca, a on od Omera b. Hattaba, koji je kazao: "Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podigao ruke prilikom dove, ne bi ih spuštao dok njima ne bi potrao lice."

Muhammed b. Musenna a hadisu koji je premo kaže ' Ne bi ih vratio dok njima ne bi potrao lice ' Ovak hadis je garibun.⁷⁹ Poznati nam je samo preko Hammada b. Isaa, on ga je sam prenio, a spada među one prenosioce koji su prenijeli veoma malo hadisa. Od njega su ga prenijeli mnogi ljudi. Hanzala b. Ebu Suljan el-Dzumehi je pouzdan, prenosilac. Takvim ga smatra Jahja b. Seid el-Kattan.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ يَسْتَعْجِلُ فِي دُعَائِهِ *

٣٦٢٤. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنُ أَخْبَرَنَا مَالُكَ عَنْ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ مَوْلَى ابْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ يَسْتَعْجِلُ لِحَدِيثِهِ مَا لَمْ يَفْعَلْ يَقُولُ: دَعَوْتُ فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عَبْدِ اللَّهِ سَمِعَهُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ رَفَعَ يَدَيْهِ فِي الدُّعَاءِ لَمْ يَحْطِهُمَا حَتَّى يَمْسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ. *

⁷⁸ Hammad b. Isa el-Dzuheni a tumač ma je Utopljenik Dzuhfe, a dobio ga je nakon što se utopio a Dzunfi 208. godine po H dzu. On je slab prenosilac hadisa. Slab m ga smatraju Ebu Davud, Ebu Hatim i Ed-Darekutni.

⁷⁹ U senadu ovog hadisa je Hammad b. Isa koji je, po ocijeni nekih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Međutim, Ibn Hažer el-Askalani u djelu *Buuga-mu'jam veli* Mnogi slabi hadisi koji su preneseni, etan od njih je zabranjeno Ebu Davud a *Sarenu* od Ibn Abbasa, uzdižu ga na rang hasen (dobrog) hadisa.

رَّحِمَهُ. وَقَالَ مَوْيٍ عَنِ ابْنِ خَالٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي رَافٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ. وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي رَافٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَنَسٍ *

12. O onome koji u dovi pužuruje uslišanje

3624. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari: kaže: Obavi estio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Ibn Šhaba, on od Ebu Ubejda⁷⁹⁷, Ibn Ezherova štićenika, on od Ebu Hurejra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao, "Bit će primljena dova svakom od vas ukoliko ne požuruje njeno uslišanje, govoreći: **Molio sam pa mi nije uslišano**".⁷⁹⁸

Ovaj hadis je hasen n sahih⁷⁹⁹ Ebu Ubejd se zvao Sa'd. On je štićenik Abdur-Rahmana b. Ezhera, neki kažu da je štićenik Abdur-Rahmana b. Avfa. O ovoj temi je hadis prenio i Enes.

١٣. باب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى

٣٦٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ وَهُوَ يَتَّبِعُ سَبِيحَ أَخِي عَمْرِو بْنِ رَافٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ عُثْمَانَ بْنَ عَمْرِو بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ فِي صَاحٍ كُلِّ يَوْمٍ وَمَسَاءٍ كُلِّ لَيْلَةٍ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّهُ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَيَصْرُفُ شَيْءٌ وَكَانَ نَافِلًا فَدُخِلَ صَرَفُ فَاحِجٍ فَجَعَلَ رَجُلٌ يَصْرُفُ بِهِ. فَقَالَ لَهُ أَنَسٌ: مَا تَنْظُرُ؟ أَمْ إِنَّ الْحَدِيثَ كَمَا حَدَّثْتُكَ وَلَكِنِّي لَمْ أَقْنَهُ يَوْمَئِذٍ يُسْقِنِي اللَّهُ عَمِّي فَدَرْتُ بِهِ حَدِيثَ حَسَنٍ صَحِيحٍ عَدَّ *

٣٦٢٦. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ شَيْخٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ حَزْزَانَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ سَعِيدِ بْنِ الْمَرْزُبَانِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُمَسِّي رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرْضِيَهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا لَوْحَةٍ *

٣٦٢٧. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ شَيْخٍ وَكَانَ أَخْبَرَنَا حَرِيرٌ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُمَسِّي رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرْضِيَهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا لَوْحَةٍ *

⁷⁹⁷ Ebu Ubejd Sa'd b. Ubej d ez Zuhri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripremao je drugu generaciju. Neki učenici smatraju da je on imao sestre sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem.

⁷⁹⁸ To znači da će svaka dova za koju bude ispunjeni traženi uvjeti biti uslišana kod Allaha, dž.š., ukoliko se ne požuruje sa njenim uslišanjem.

⁷⁹⁹ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte*, svi osim -En-Nesai.

وهو على كل شيء قدير. أسألك خير ما في هذه الليلة وخير ما بعدها وأعوذ بك من شر هذه الليلة وشر ما بعدها وأعوذ بك من الكس وسوء المنكر وأعوذ بك من عذاب النار وعذاب القبر وإذا صح فإن ذلك أصح وأصح السُّلُكُ لله. هذا حديث حسن صحيح وفيه من شيعته من منعه من أن يستعمله في رفعه.*

٣٦٢٨ حدثنا علي بن حجر، حدثنا محمد بن جعفر، حدثنا شيبان بن أي صليح عن أبيه عن أبي هريرة عن كنانة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم يعلم أصحابه يقول: إذا أصبح أحدكم فليقل اللهم بك أصبحنا وبك مسامنا وبك نحيا وبك نموت وإليك المصير. وإذا أمسى فليقل اللهم بك أمسى وبك أصبحنا وبك نحيا وبك نموت وإليك المصير. هذا حديث حسن.

13. O dovi koja se uči ujutro i uveče

3625. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Bešsar, kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, a on je Et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Ebu Zinad prenjevši od svoga oca, on od Ešana b. Osmana, koji je kazao: Čuo sam Osmana b. Alfana kada veličaše Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ni jednom robu, koji tri puta jutrom svakog dana i uveče svake noći, prouči: *Bismillahirrezi la jedurru meas-smihi šej'un fil-erdi velu fis-semai ve huves-semiin alim* (Širomenom Allah sa kojim ništa ne može nadati ni na Zemlji ni na nebesima, On sve čuje i sve zna), ništa mu neće moći nauditi."

Jedan dan paraliza zahvati Ebanov ekstremitet, a neki čovjek počeo buljiti u njega. Eban mu reče: Šta je, šta buliš? Hadis glasi onako kako sam ti ga ispričao. Tog dana (kad mu se ovo desilo) ja ova dova nisam ni protuterao (valjda) da bi Allah nada mnom izvršio Svoju odredbu. Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.⁸⁰⁰

3626. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el Esedz, kaže: Obavijestio nas je Ukbe b. Hahd prenjevši od Ebu Sada Seida b. Murzubana⁸⁰¹, on od Eba Selemea⁸⁰², a on od Sevbana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko, kad omrkne, rekne: *Raditu billahi rabben ve bil islami dinen ve bi Muhammedin nebijjen* (Zadovoljan sam Allahom i je

⁸⁰⁰ Bilježi ga i Ebu Davud, Et-Nešai i Ibn Mađez u *Sahehu*, a Ebu Esm'el i Ebu Ebr. u *Mustedreku*.

⁸⁰¹ Ebu Sa'd Seid b. Murzuban el Anesi el Bekvi, e-Kufi, Avaz sam je preostao u prava prevarant. Pripadao je petoj generaciji.

⁸⁰² Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avfez Zuhri el Mekki, nekadašnji kufi, kazao da se zvao Abdulah, a neki da se zvao Ismail. Spadao među one koji su preneli samo jedno hadisa. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 94. godine po Hidžri.

Allah Gospodar, da mi je vjera islam i da mi je Muhammed vjerovjesnik), zaslužio je da ga Allah učini zadovoljnim." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.⁸⁰³

3627. ISPRIČAO NAM JE Su'fan b. Vekr'; kaže: Obavijestio nas je Džerir⁸⁰⁴ prenijevši od Hasana b. Ubejdullaha⁸⁰⁵, on od Ibrahima b. Suvejda⁸⁰⁶, on od Abdur-Rahmana b. Jezida⁸⁰⁷, a on od Abdullaha, koji je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, kad bi nastupila večer, govorio: *Emsejna ve emsel-mulku lillahi vel-hamdu lillahi la ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu*, mislim da je kazao, *lehu-mulku ve lehu-hamdu ve huve abü kulli šej'in kađir. Es'eluke hajre ma fi hazihil-lejleti ve hajre ma ba'deha ve eužu bike min šerri hazihil-lejleti ve šerri ma ba'deha ve eužu bike minel-keseli ve suil-kiberi ve eužu bike min azabinnari ve azabil-kabri* (Omrla smo, a omrkla je i vlast Allahu, hvala Allahu, samo je Allah Jedini, Bog, On nema suvlasnika, Njemu pripada sva vlast i hvala, On je nad svim moćan Tražim od Tebe dobro ove noći i dobro nakon nje, utičem ti se od zla ove noći i zla nakon nje, Utječem Ti se od lijenosti i zle oholosti, Utječem Ti se od džehennemske vatre i kaburske patnje), a kad bi osvanuo, govorio bi isto tako: *Asbahna ve asbehal-mulku lillahi vel-hamdu lillahi* (Osvanuli smo i osvanula je vlast Allahu, hvala Allahu)" Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁸⁰⁸ Šu'be ga je sa ovim senedom prenio od Ibn Mes'uda, ali kao mevkuf hadis.

3628. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer⁸⁰⁹, kaže: Nas je obavijestio Suhejl b. Ebu Salih prenijevši od svoga oca, a on od Ebu Harene, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi poučavao svoje ashabe. Govorio je: Kada neko od vas osvane, neka rekne: *Allahumme bike asbahna ve bike emsejna ve bike nahja ve bike nemutu ve ilejkel-mesiru* (Allahu, s Tvojim imenom osvjećemo i s Tvojim imenom omrkavamo, s Tvojim imenom živimo i s Tvojim imenom umiremo i lebđemo se i traćamo), a kada omrkne, neka rekne: *Allahumme bike emsejna ve bike asbahna ve bike nahja ve bike nemutu ve ilejken-nušur* (Allahu, s Tvojim imenom omrkavamo i s Tvojim

⁸⁰³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

⁸⁰⁴ Džerir b. Abdu-Hamid b. Kuti' el-Džer el-Ku'ij pouzdan je prenosilac hadisa. Preo kraj života je činio previde pri čemu prenosio i ahkisa koje je pamti o. Umro je 188. godine po Hidžri. Bio je kadija u Reju.

⁸⁰⁵ Hasana b. Ubejdullaha b. Urve en-Nesai, Ebu Urve el-Ka'ij pouzdan je i vijedan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

⁸⁰⁶ Ibrahim b. Suvejd en-Nesai pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Nije potvrđeno da ga je En-Nesai smatrao slabiim prenosiocem hadisa.

⁸⁰⁷ Abdur-Rahman b. Jezid b. Kajs en-Nesai.

⁸⁰⁸ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

⁸⁰⁹ Abdullah b. Džafer b. Nedžih es-Sa'di.

imenom osvicemo, s Tvojom imenom živimo i s Tvojom imenom umiremo. Ti ćeš nas proživjeti)." Ovaj hadis je nasenu.

١٤. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٢٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَرْبٍ، أَبُو دَاوُدَ عَنْ: ثَابِتٍ شُعْبَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ قَيْسٍ. سَمِعْتُ عَمْرُو بْنَ مَرْثَدَةَ يَقُولُ لِحَدَّثَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا رَسُولَ اللَّهِ مُرْنِي بِشَيْءٍ أَقُولُهُ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَمْتُ قَالَ قَالَ اللَّهُمَّ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَغُودُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكُمْ قَالَ قُلْهُ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَمْتُ وَإِذَا أَحْدَثَ مَضْجَعَكَ هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

14. O istoj temi

3629. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Ga'ala kaže Obavijestio nas je Ebu Davud i kazao: Saoprio nam je Šu'be prema evs od Ja'la b. Ataa⁸¹, koji je kazao Čuo sam Amra b. Asima es-Sekatija⁸² kada preča od Ebu Hurejra, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao: "Allahov Poslaniče, pouči me onome što ću učiti ujutro i uveče! On reče: Reci: *Allahumme Alimel-gajbi veš-šehadeti fatires-semayati vel-Erdi Rabbe kulli šej'in ve Melikehu ešhedu en la ilahe illa Ente. Euzu bike min šerri nefsi ve min šerriš-šejtani ve širkihi* (Allahu, Poznavaoče nevidljivog i vidljivog svijeta, Stvaraoc nebesa i Zemlje, Gospodaru, Posjedniče svega što postoji, svjedočim da Si samo Ti Bog Učječem Ti se od zla moje duše, zla šejtana i onoga čemu se on klanja). To uči, veli on, kad god osvaneš, kad god omrkneš i kad legneš da spavaš." Ovaj hadis je hasenu sahihan⁸³

١٥. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٣٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَرَمٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ رَمْدَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ سَيِّدِ بْنِ مُوسَى عَنْ أَبِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ أَلَا أَذْكَ عَلَى سَيِّدِ الْإِسْتِغْفَارِ؟ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ

⁸¹ Bi reže ga i Ahmed b. Haneal u *Mustedreku*, Ebu Davud, Ebu Nesai i Ibn Madže u *Sünenima* i Ibn Hibban u *Sahihi*.

⁸² Ja'la b. Ata el-Amiri et-Taifi.

⁸³ Amr b. Asim b. Sa'fan b. Abdulah b. Rebra b. Haris es-Sekat el-Hadžazi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁸⁴ Bi reže ga i Ebu Davud, Ebu Nesai, Ebu Darim i *Sünenima*, Ibn Hibban u *Sahihi* i Hakim u *Mustedreku*.

مَتَّ مِنْ لَيْتِكَ مَتَّ عَلَى الْفُطْرَةِ وَإِنْ أَصْبَحْتَ أَصْبَحْتَ وَقَدْ أَصْبَتْ خَيْرًا؟ تَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجْهَتُ وَحْهِي إِلَيْكَ وَفَوْضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ وَأَلْحَاتُ طَهْرِي إِلَيْكَ لَا
مَلْحًا وَلَا مَنَحِي مَلَكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمْسَتْ بَكْتَابِكَ الَّذِي أَتَرَلْتُ وَنَيْتُ الَّذِي أَرَسْتُ. قَالَ الْبَرَاءُ: فَقُلْتُ
وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتُ. قَالَ فَطَعَنَ يَدَهُ فِي صَدْرِي ثُمَّ قَالَ وَسَيِّئَ الَّذِي أَرْسَلْتُ. هَذَا حَدِيثٌ
حَسَنٌ صَحِيحٌ حَدِيثٌ. وَفِي ثَلَاثٍ مِنْ رَفَعِ بْنِ حَدِيجٍ وَقَدْ أُوتِيَ مِنْ غَيْرِهِ عَنْ مَرْءٍ وَدُوهُ
مَنْصُورٍ. بَنُ الْمُعْتَمِرِ عَنْ سَعْدِ بْنِ شَدَّةٍ عَنْ مَرْءٍ عَنْ أَنَسٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ قَالَ: د
قُلْتُ: يَا فَرَسْتُ وَبَنِي وَدَوْدَ *

٣٦٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا غَسَّالٌ عَنْ غَيْرِ حُسْرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُسْرٍ عَنْ بَحْثِيِّ بْنِ
يُحْيَى كَتَبَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ رَافِعِ بْنِ حَدِيجٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا اصْطَحَّ أَحَدُكُمْ عَلَى حَنْبِ الْأَيْمَنِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اسْتَمْتْ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجْهَتُ
وَخْهِي إِلَيْكَ وَأَلْحَاتُ طَهْرِي إِلَيْكَ وَفَوْضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ لَا مَلْحًا وَلَا مَنَحِي مَلَكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَوْ مَنُ
بَكْتَابِكَ وَبِرَسُولِكَ فَإِنْ مَاتَ مِنْ لَبِيتِهِ دَخَلَ لَحْهَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا لَوْحَهُ مِنْ
حَدِيثِ رَافِعِ بْنِ حَدِيجٍ *

٣٦٣٣. حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ
عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أُوتِيَ إِلَى فَرَسِهِ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَأَوَانَا فَكُمُ مِمَّنْ لَكُمْ كَافِي لَهُ وَلَا مُؤْوِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ
غَرِيبٌ *

16. O dovi koja se uči prilikom lijeganja u postelju

3631. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je
Sufjan b. Ujejne pren. evši od Ebu Ishaka el Hemdani, a on od Beraa b
Aziba da mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, (jednom prilikom)
rekao: "Hoćeš li da te poučim riječima koje, ako ih izgovoriš prilikom
lijeganja u postelju pa umreš te noći, umrijet ćeš u islamu, a ako
osvaneš, osvanut ćeš sa mnogobrojnim sevapima? Reci: *Allahumme
eslemtu nefsi ilejke ve vedždžehtu vedžhi ilejke ve fevvedtu emri ilejke
raghbeten ve rehbeten ilejke ve eldže'tu zahri ilejke, la meldže'e vela
mendžea minke illa ilejke. Amentu bikitabikellezi enzeltel ve nebijjikkellezi
erselte* (Allahu, predajem Ti se svojom dušom i okrećem prema Tebi lice
svoje i prepuštam svoj slučaj Tebi žudeći za Tobom i strahujući od Tebe i
pribjegavam Tebi, jer su i utočište i spas samo kod Tebe. Vjerujem u Tvoju
Knjigu, koju Si objavio i u Tvog Vjerovjesnika koga Si poslao) - **Bera kaže:**

Rekao sam i u Tvoje Poslanika koga si poslao, **on me, veli, rukom potapša po prsima i reče: Tvoj Vjerovjesnika koga si poslao**".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun garibun. O ovoj temi prenesen je hadis i od Rafi'a b. Hadidža. Sa vaše seneda je prenesen od Beraa. Mensur b. Muteim ga je prenio od Sa'da b. Ubeidea, on od Beraa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, isto kao u prethodnom hadisu, s tim što je on rekao: "Kada pod abdestom legneš u postelju"

3632. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar: kaže. Obavijestio nas je Osman b. Omer⁸¹⁷, kaže. Nas je obavijestio Ali b. Mubarek prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Jahjaa b. Ishaka b. Ebu Rafi'a b. Hadidža, a on od Rafi' b. Hadidža, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada neko od vas legne, neka legne na desnu stranu, a potom neka rekne: Allahumme eslemtu nefsi ilejke ve vedždžehtu vedžhi ilejke ve elidže'tu zahri ilejke ve fevvedtu emri ilejke la meldže'e minke illa ilejke. Uminu bikitabi-ke ve biresulike** (Allahu, preda em Ti se svojom dusom i okrećem prema Tebi, lice svoje i pribiegavam Tebi i prepuštam svoj slučaj Tebi, jer si i utočište i spas samo kod Tebe. Vjerujem u Tvoju Knjigu i u Tvoje Poslanika), **ako umre te noći, ući će u Džennet."** Ovaj hadis je, sa ovim senedom preko Rafi'a b. Hadidža, hasenun-garibun.

3633. ISPRICAO NAM JE Ishak b. Mensur, kaže. Obavijestio nas je Aftar b. Muslim, kaže. Nas je obavijestio Hammad prenijevši od Sabita, a on od Enesa b. Malik: **"Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, legao u postelju, rekao bi: El-hamdu lillihillezi at'amena ve sekana ve kefana ve avana fe kem mimmen la kja'fije lehu ve la mu'vije** (Hvala Allahu koji nas je nahranio i napojio, zaštitio i opskrbio. Koliko je samo onih ko i nemaju ni zaštitnika ni utočišta)." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.⁸¹⁸

١٧. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٣٤ حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخَرَّابِيُّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ نُفَيْسٍ عَنْ عَقْبَةَ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ شَيْ صَدَّقَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ حِينَ يَأْوِي إِلَى فِرَاشِهِ اسْتَغْفِرَ اللَّهُ لِعَظِيمِ الْإِثْمِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذَنْبَهُ وَإِنْ كَانَتْ مِنْ زَيْدِ الشَّجَرِ وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ وَرَقِ الشَّجَرِ وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ وَإِنْ كَانَتْ عَدَدَ أَيَّامِ الدُّنْيَا هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْوَلِيدِ الْوَصَّافِيِّ *

⁸¹⁷ Osman b. Omer el-Abdi el-Basri.

⁸¹⁸ Bil eže ga i Muslim u *Sahimu*, Ebu Davud i En Nesai u *Sanenima*.

17. O istoj temi

3634. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah⁸⁰; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenjevši, od El-Vessafija, on od Atijjea⁸¹, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ko, kada legne u postelju, tri puta rekne: *Estagfirullaheljezi La ilahe illa Huvel-hajjul-Kajjumu ve etubu ilejhi* (Tražim oprost od Allaha - nema drugog Boga osim Njega - Živog, Vječnog i njemu se kajem), Allah će mu oprostiti grijehe pa makar ih bilo poput morske pjene, poput lišća na drveću, poput pijeska u pješčanim brežuljcima i poput broja dunjalučkih dana."

Ovaj hadis je hasen-in-gaibum. Poznat nam je samo ovim senedom preko Ubejdullaha b. Velida el-Vessafija.

٩٨. بَابُ مِنْهُ *

[illegible]

٣٦٣٦ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا بِسْحَقُ بْنُ مِصْبَةَ عَنْ زُرَيْهِ بْنِ عُسْفَرٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ عَنْ سُرْعَةَ بْنِ عَرَبٍ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَتَوَسَّأُ يَمِينَهُ عِنْدَ الْمَامِ ثُمَّ يَقُولُ رَبِّ قَلْبِي عِدَانَتُ يَوْمَ تَعْتَبُ عَدْلُكَ

[illegible]

18. O istoj temi

3635. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan pren, evši od Abdul Melika b. Umeyra, on od Rib'ijja b. Haraša, a on od Huzeyfa b. Jemana: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,

^{#19} Salih b. Abdullah b. Zekran al-Bahili.

⁴² Atipe b Se d b Džunase si Asi el-Džedeli Ibru Hasan e -Kafi iskren je prenosilac hadisa a to je prilikom prenošenja hadisa pao gr jesto. Pi padao je jednoj generaciji. B o je šija sklon obmanama.

lijegao u postelju, stavio bi svoju ruku⁸²¹ pod glavu, a onda rekao: *Allahumme kinni azabeke jevme tedžmeu ev teb'asu ibadeke* (Allahu, sačuvaj me Tvoje kazne na dan kad iskupiš ili⁸²² proživiš Svoje robove)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁸²³

3636. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže, Obavijestio nas je Ishak b. Mensur⁸²⁴ prenijevši od Ibrahima b. Jusufa b. Ebu Ishaka, on od svoga oca, on od Ebu Ishaka⁸²⁵, on od Ebu Burdea⁸²⁶, a on od Beraa b. Aziba, koji je kazao: "Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, legao da spava, stavio bi desnu ruku pod glavu, a onda rekao: *Rabbi kinni azabeke jevme teb'asu ibadeke* (Gospodaru, sačuvaj me Tvoje kazne na dan kada proživiš Svoje robove)."

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.⁸²⁷ Es-Sevri je ovaj hadis prenio od Ebu Ishaka od Beraa, ne spomenuvši nikoga između njih dvojice. Šu'be ga je prenio od Ebu Ishaka od Ebu Ubejdea i još nekog čovjeka, a njih dvojica od Beraa. Israil ga je prenio od Ebu Ishaka on od Abdullaha b. Jezida, a on od Beraa i od Ebu Ishaka, on od Ubejdea, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

١٩ . بَابُ مِنْهُ *

٣٦٣٧ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَرَبٍ حَدَّثَنَا حَنْدَسُ بْنُ عَدِيٍّ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ إِذَا أَحَدٌ أَحْدَثَ مَضْجَعَهُ أَنْ يَقُولَ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ وَرَبَّ الْأَرْضِينَ وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَقَالَقَ الْحَبَّ وَالنَّوَى وَمَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَالْقُرْآنَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَيْ سَرَّ أَلَيْتَ أَحَدٌ بِنَاصِيَتِهِ أَلَيْتَ الْأَوَّلَ فَلَيْسَ قَلْبُكَ شَيْءٌ وَأَلَيْتَ الْآخِرَ فَلَيْسَ بَعْدُكَ شَيْءٌ وَالطَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَالْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ أَفْصَحَ عَنِّي الدَّيْسِيُّ وَأَعْيَى مِنَ الْفَقْرِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

⁸²¹ U predaju koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnevu* stoji "stavio bi svoju desnu ruku pod glavu..."

⁸²² Ovdje je riječ o dilemi nekog od prenosilaca hadisa.

⁸²³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

⁸²⁴ Ishak b. Mensur es-Seluli.

⁸²⁵ Ebu Ishak es-Subej'i.

⁸²⁶ Ebu Burde b. Ebu Musa el-Eš'ari.

⁸²⁷ Bil čže ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i En-Nesai u *Sinemu*. Ibn Hadžer el-Askalami u djelu *Fethul-bari* smatra da mu je sened pouzdan.

19. O istoj temi

3637. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman⁸²⁸; kaže. Obavijestio nas je Amr b. Avn⁸²⁹, kaže: Nas je obavijestio Halid b. Abdullah⁸³⁰ prenijevši od Suhejla, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Preporučio nam je Allahov Poslanik, da, kada neko od nas legne u postelju da spava, rekne: *Allahumme Rabbes-semavati ve Rabbel-eredine ve Rabbena ve Rabbe kulli šej'in falikal-habbi ven-neva ve munezilet-Tevrati vel-Indžili vel-Kur'an. Enza bike min šerri kulli zi šerrin Ente ahizun binasijetihi. Entel-Eyvelu felejse kableke šej'un ve Entel-Ahiru felejse ba'deke šej'un ve-Zahiru felejse fevkake šej'un vel-Batinu felejse duneke šej'un, ikdi annid-dejne vagnini minel-fakri* (Allanu, Gospodaru nebesa i Zemlje naš Gospodaru i Gospodaru svega što postoji, Koji činiš da žmje i košpice proklju i Koji si objavio Tevrat, Zebur i Kur'an, atječem Ti se od zla svakog bića koje je u vlasti Tvojoj. Ti si Pivo i prije Tebe nije ništa postojalo, i Ti si Posljednji, sve će pomrijeti, samo ćeš Ti ostati, i Ti si Vidljivi, nema ništa očitije od Tebe, i Ti si Nevidljivi, osim Tebe ne postoji ništa drago tako nevidljivo, pomoz mi da vratim dug i sačuvaj me siromaštva)." Ova hadis je hasenun-sahihun.⁸³¹

٢٠. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٣٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ الْمَكِّي أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ بَنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ عَنْ فِرَاشِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَيَقُصُّهُ بِصَنَفَةٍ إِزَارِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنَّهُ لَا يَذُرِي مَا خَلْفَهُ عَلَيْهِ بَعْدَ فَإِذَا اضْطَجَعَ فَلْيَقُلْ: بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ حَنِي وَبِثْ أَرْفَعُهُ فَإِنْ اضْطَجَعَ نَفْسِي فَرَحِمْتُهَا وَإِنْ أَرْسَلْتُهَا فَخَفِطْتُهَا بِمَا تَخْفِطُ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحِينَ. فَإِذَا اسْتَيْقَظَ فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَاقَبَنِي فِي جَسَدِي وَرَدَّ عَنِّي رُوحِي وَأَذِنَ لِي بِدَعْوِهِ. وَفِي ثَلَاثٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ عَالَشَةَ وَحَدَّثَنِي فِيهِ دَحْدَحٌ حَسَنٌ.

20. O istoj temi

3638. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer el Mekki, kaže. Obavijestio nas je Sufjan prenijevši od Ibn Aćzlana, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellemi, kazao

⁸²⁸ Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi.

⁸²⁹ Avn b. Amr Ebu Osman el-Vasiti.

⁸³⁰ Halid b. Abdullah el-Muzeni el-Vasiti.

⁸³¹ Bilježe ga i Muslim u *Sahih*u, i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Mađže u *Sahih*ima.

"Kada neko od vas ustane iz svoje postelje, potom se ponovo u nju vrati, neka je tri puta ispraši rubom svoga ogrtača jer ne zna, možda se poslije njega nešto u nju uvuklo.⁸³² A kada legne, neka rekne: *Bismike Rabbi veda'tu dženbi ve Bike erfeuhu fein emsekte nefsi ferhamtha ve in erselteha falfezha bima tahfezu bihi ibadeke salihin* (S Tvojim imenom, moj Gospodaru, spuštam svoj bok i s Tvojim imenom ga podižem. Ako zadržiš moju dušu⁸³³, budi milostiv prema njoj, a ako je vratiš, pripazi je onako kako paziš Svoje dobre robove). A kada se probudi, neka rekne: *El-Hamdu lillahillezi afani fi džesedi ve redde alejje ruhi ve ezine li bizikrihi* (Hvala Allahu koji me učini zdravim, vrati mi moju dušu⁸³⁴ i omogući mi da Ga (i dalje) spominjem)." O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira i A'ise Ebu Hurejreov hadis je hasenun.⁸³⁵

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ يقرأُ الْقُرْآنَ عِنْدَ الْمَنَامِ *

٣٦٣٩ حَدَّثَنَا أَبُو الْمُفَضَّلُ بْنُ فَضَالَةَ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كُلَّ لَيْلَةٍ جَمَعَ كَفَّيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا فَقَرَأَ فِيهِمَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ حَسَنِهِ يَمْسَحُهُمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا أَقْبَلَ مِنْ حَسَنِهِ يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

21. O onome koji pred spavanje prouči nešto iz Kur'ana

3639. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Mufeddal b. Fedale⁸³⁶, prenijevši od Ukajla⁸³⁷, on od Ibn Šihaba, on od Urvea, a on od A'ise. "Svake noći bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kad legne u postelju, spojio šake i u njih proučio: *Kul huvallahu ehad, Kul euзу birabbil-felek i Kul euзу birabbih-nas*, zatim bi huknuo u njih, a onda njima potrao onoliko koliko bi mogao od svoga tijela. Potiranje bi

⁸³² Možda se, dok je on bio odsutan, u postelju uvukao kakav gmizavac. Naravno, ovo se bilo aktuelno u vrijeme kad se živjelo u primitivnim, od cerpea ili zemlje napravljenim kućama kakvih i danas ima u Aziji i Africi.

⁸³³ Dakle, ako me, dok spavam, usmrtiš, budi milostiv prema meni i mojoj duši, a ako me i dalje ostaviš u životu, sačuva me od grijšenja onako kako čuvaš ostale Svoje iskrene robove.

⁸³⁴ Učenjaci smatraju da duša prilikom spavanja denimčno napušta tijelo. Onome koga Allah želi na spavanje usmrтити, On zadrž. dušu, a onome koga želi i dalje ostaviti u životu ponovo mu je vrati u tijelo.

⁸³⁵ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ibn Madžea.

⁸³⁶ Mufeddal b. Fedale el-Masri Ebu Muavija el-Kutbani.

⁸³⁷ Ukajl b. Halid b. Ukajl el-Ejli.

22. O istoj temi

3640. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud⁸³⁹ i kazao: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka⁸⁴⁰, on od nekog čovjeka, a on od Fervea b. Nevfela⁸⁴¹, da je došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: "Allahov Poslaniče, pouči me nečemu što ću proučiti kad legnem u postelju da spavam! On reče: **Prouči *Kul ja ejjuh el-kjafirun* jer (ta sura) sadrži oslobođenje od širka.**" Su'be kaže: Nekada bi (Ebu Isnak) govorio *jednom*⁸⁴², a nekada ne bi.

3641. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Hizan⁸⁴³; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Fervea b. Nevfela, a on od svoga oca, da je došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo je, po značenju, slično prethodnom hadisu, i ovo je pouzdanije.

Zuhejr je ovaj hadis prenio od Ishaka, on od Fervea b. Nevfela, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem slično prethodnom hadisu, i ovo je potpunije i pouzdanije od Šu'beova hadisa. Došlo je do izvjesnog kolebanja među Ebu Isakovim učenicima prilikom prenošenja ovog hadisa. Ovaj hadis je prenesen i drugim senedom, Abdur-Rahman b. Nevfel ga je prenio od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a Abdur-Rahman je brat Fervea b. Nevfela.

3642. ISPRIČAO NAM JE Hsām b. Junus el-Kufi, kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi⁸⁴⁴ prenijevši od Lejsa⁸⁴⁵, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi zaspao dok ne bi proučio *Tenziles-Sedžde* i *Tebareke*."⁸⁴⁶

Tako su Es-Sevri i drugi ovaj hadis prenijeli od Lejsa, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Zuhajr je ovaj hadis prenio od Ebu Zubejra, koji je kazao: "Upitao sam ga: 'A jest li ga ti čuo izravno od Džabira?' On reče: 'Nisam ga čuo od Džabira nego sam ga čuo od Safvana ili od Ibn Safvana.

⁸³⁹ Ebu Davud et-Tajalisi.

⁸⁴⁰ Ebu Ishak es-Subej'i.

⁸⁴¹ Ferve b. Nevfel el-Esdžeri, da li je on ashab ili nije, sporno je među učenicima. Međutim je mješanje onih koji smatraju da ma je otac ashab, a da je on pripadnik druge generacije.

⁸⁴² Nekad bi Ebu Isnak prilikom prenošenja ovog hadisa dodao riječ *jednom* nakon *Kul ja ejjuh el-kjafirun*, rekavši: 'Prouči *Kul ja ejjuh el-kjafirun* jednom, a nekada ne bi, samo bi kazao: Prouči *Kul ja ejjuh el-kjafirun*.

⁸⁴³ Musa b. Hizan Ebu Iniran et-Timzi pouzdan je prenosilac šeri'atski pravnik. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Bio je veoma pobožan čovjek. Živio je u Be'nu.

⁸⁴⁴ Abdur-Rahman b. Muhammed b. Zijad el-Muharibi.

⁸⁴⁵ Lejs b. Ebu Saleim b. Zuhre mlađe njegova oca je nepoznat. Pripadao je šestoj generaciji.

⁸⁴⁶ Sure: *Es-Sedžde* i *El-Mulk*.

Šebabe je prenio od Mugire'a b. Mus'ama, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira slično Lejsovu hadisu.

3643. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Ebu Lubabea, koji je kazao da je Aiša rekla "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi zaspao dok ne bi proučio *Ez-Zumer i Benu Israil*".⁸⁴⁷

Obavijestio me je Muhammed b. Ismail, rekavši: Ebu Lubabe se zvao Mervan, štićenik Abdur-Rahmana b. Zujada, on je slušao hadise od Aişe, a od njega ih je slušao Hammad b. Zejd.

3644. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Bekije b. Velid prenijevši od Budžejra b. Sa'da, on od Halida b. Ma'dana, on od Abdullaha b. Ebu Bilala⁸⁴⁸, a on od Irbada b. Sarijea, koji je rekao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne bi zaspao dok ne bi proučio *El-Musebbihat*"⁸⁴⁹. On kaže: U njima je jedan ajet koji je bolji od hiljadu drugih ajeta⁸⁵⁰." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

٢٣. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٤٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبْرَةَ، قَالَ: أَخْبَدْتُ زَيْنَبَ بْنَ جُرَيْجٍ خَيْرَ مَا سَمِعْتُ عَنْ زَيْنَبَ بْنِ جُرَيْجٍ عَنْ أَبِي الْعَدَاءِ بْنِ لَسَحٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي حُطَيْطَةَ قَالَ: سَجَّتُ شَدَّادَ بْنِ وَثَّابٍ فِي سَفَرٍ فَقَالَ أَلَا أَعْلَمْتُ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْمَدُ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الشَّيْءَ فِي الْأَمْرِ وَأَسْأَلُكَ عَرِيضَةَ الرَّحْمَدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ بَعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ لِسَانًا صَادِقًا وَقَلْبًا سَلِيمًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْمَدُ وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَعْفِرُكَ مِمَّا تَعْلَمُ إِلَهَ الْعَالَمِ الْغُيُوبِ قَالَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَأْخُذُ بِصُحُفِهِ يَقْرَأُ سُورَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ إِلَّا وَكَّلَ اللَّهُ مَلَكًا فَيَقْرَأُ شَيْءًا يُؤَدِّيهِ حَتَّى يَهْتَمَّ بِهَا. هَذَا حَدِيثٌ بِمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا لَوْجِهِ. وَأَبُو الْعَدَاءِ اسْمُهُ يُزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشَّخِيرِ *

⁸⁴⁷ Sure: *Ez-Zumer i El-Isra*.

⁸⁴⁸ Abdullah b. Ebu Bilal e-Hazai eš-Sami prenosilac je hadisa koji, po mišljenju, hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

⁸⁴⁹ To su one sure koje počinju i završavaju se riječima: *asebbihu i sa-bhane* sl. To su, slijedećih sedam sure: *El-Isra, El-Hadid, El-Has, Es-Saf, El-Dzumr i El-Tegaban i El-Ala*.

⁸⁵⁰ Neki učenjaci smatraju da je to 2. ajet sure *El-Has*: "Da ovaj Kur'an kakvom brelu objavimo, t. b. vidio kako je strahopostovanja pano i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo jadima da bi razmisli." Ibn Kesir smatra da je to 3. ajet sure *El-Hadid*: "On je Prvi i Posljednji i Vidljivi i Nevidljivi, i On zna sve." Ebi-Ibni, pak, smatra da je taj ajet sakriven kao što je sakrivena noc Lejletul-kadi kako bi ljudi učili sve spomenute sure.

⁸⁵¹ Bilježe ga i Ebu Davud i El-Nesai u *Sunenima*.

23. O istoj temi

3645. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez Zubejri, kaže: Nas je obavijestio Suljan prenijevši od El-Džurejrija, on od Ebul-Alaa b. Šehira, a on od nekog čovjeka iz plemena Benu Hanzale, koji je kazao: Bio sam sa Šeddadom b. Evsom na jednom putovanju pa je rekao: "Hoćeš li da te podučim onome čemu je nas podučio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Podučio nas je da govorimo: *Allahumme inni es'eluke-sebate fil-emri ve es'eluke azimeter-rušdi ve es'eluke šukre ni'metike ve husne ibadetike ve es'eluke lisanen sadikan ve kalben selimen ve eužu bike min šerri ma ta'lemu ve es'eluke min hajri ma ta'lemu ve estagfiruke mimma ta'lemu inneke Ente allamul-gujub* (Allahu, ja od Tebe tražim uestajnost u vjeri, i odpućenost u dobru, i znanost na Tvojim blagodatima i izvrsnost u ibadetu Tebi, i molim Te da mi podariš jezik koji govori samo istinu i zdravo sree, a utječem Ti se od zla koje samo Ti poznaješ, i motim dobro koje samo Ti poznaješ, i tražim oprost za grijeha koje samo Ti znaš, jer samo Ti znaš sve ta ne). Potom je, veli on, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Koji god musliman pred spavanje prouči (makar jednu) suru iz Ku'ana, Allah zaduži meleka da ga čuva tako da mu se ništa što bi ga moglo uznemiriti ne može približiti sve dok se ne probudi."

Ovaj nam je hadis poznat samo sa ovim senedom.⁸⁵² Ebul-Ala zvao se Jezid b. Abdullah b. Šihhir.

٢٤. باب ما جاء في التسبيح والتكبير والتحميد عند المنام *

٣٦٤٦ حدثنا أبو حنيفة روى عن يحيى بن بشر بن حبيب قال سمعت أبا عبد الله

سبحه عن أبي عبد الله سكت إلى فاطمة عن يديها من الصحيح فقالت: لو أتت سكا فسأله حادما فقال: لا أذكركما على ما هو خير لكم من الحادم. إذا أحدتكم مصحعكم تقولان: نادنا وبدننا وتنان وتلماتين وأرأنا وتلاتين من تحميد وتسبيح وتكبير. وفي الحديث فاصلة. حدث حسن بن حبيب عن أبي عبد الله روى هذا الحديث من غير وجه عن أبي *

٣٦٤٧ حدثنا محمد بن يحيى أخبرنا أبو زرعة السعدي عن أبي عوف عن محمد بن عبيد عن

عبيد بن جابر فاصلة إلى النبي صلى الله عليه وسلم تشكو مخلا بيدنها فأمرها بالتسبيح والتكبير والتحميد *

⁸⁵² Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

24. O izgovoru riječi: *Subhanallah, Allahu ekber i El-hamdulillah* prije spavanja

3646. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Hattab Zijad b. Jahja el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ezher es-Semman prenijevši oca Ibn Avna⁸⁵³, on od Ibn Sirina, on od Abidea⁸⁵⁴, a on od Alije, koji je kazao: "Jednog dana mi se Fatima požali na žuljeve po rukama od mlinskog kamena.⁸⁵⁵ Ja joj rekoh: Da si otišla oca i zatražila od njega da ti da služavku. (Kad mu otide), on je upita: Hoćete li da vas uputim na nešto što će za vas dvoje biti daleko bolje od služavke? Kad legnete u postelju da spavate, recite po trideset i tri puta *El-hamdulillah*, po trideset i tri puta *Subhanallah*, i po trideset i četiri puta *Allahu ekber*".

Hadis sadrži poduže kazivanje.⁸⁵⁶ Ovaj Ibn Avnov hadis je hasenun-garibun. Prenesen je sa više seneda od Alije.

3647. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Ezher es-Semman prenijevši od Ibn Avna, on od Muhammeda, on od Abidea, a on od Alije, koji je kazao: "Otišla je Fatima Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da mu se požali na žuljeve na rukama, a on joj preporučio izgovor riječi: *Subhanallah, Allahu ekber i El-hamdulillah*".

٢٥. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٤٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَسْعُودٍ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ مَعْمَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خُزَيْمَةَ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى لَا يُخْصِيَهُمَا رَجُلٌ فَمِنْهُمْ إِبْنُ دَحَلِ الْحِثَّةِ أَلَا وَهُمَا يَسِيرُ وَمَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا قَبْلَ أَنْ يَسْجُدَ لِلَّهِ فِي ذِكْرِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا وَيُحْمَدُهُ عَشْرًا وَيُكَبِّرُهُ عَشْرًا قَالَ فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَدُهُ فَمَالُ فَتِلْكَ حَمْدُكَ وَمِائَةُ مِائَةٍ بِاللِّسَانِ وَالْفُؤَادِ أَحَدُتُ مِصْحَعَكَ سَبَّحُهُ وَكَبَّرُهُ وَيُحْمَدُهُ مِائَةَ مِائَةٍ بِاللِّسَانِ وَالْفُؤَادِ فِي الْمِيرَانِ فَيُكَبِّرُكُمْ يَعْمَلُ فِي الْيَوْمِ وَلَيْلَةِ الْفَيْسِ وَحَمْدُكُمْ مِائَةَ مِائَةٍ قَالُوا فَكَيْفَ لَا يُخْصِيَهُمْ قَالَ يَأْتِي أَحَدَكُمْ الْمَسْطُورُ وَهُوَ فِي صِدْقِهِ يَقُولُ ادْكُرْ كَذَا ادْكُرْ كَذَا حَتَّى يَنْقُصَ فَعَلَهُ لَا يَفْعَلُ وَيَأْتِيهِ وَهُوَ فِي مِصْحَعِهِ فَيَرَالُ نَوْمَهُ حَتَّى يَأْمَ

⁸⁵³ Abdullah b. Avn b. Ertiban.

⁸⁵⁴ Abide b. Amr es-Selmani el-Muradi.

⁸⁵⁵ Fatima je račno okretala a mlinski kamen da bi samljela žito i osigurala sebi brašno. Od toga sa o žuljev poskakala po rukama. Ona se jednog dana požala mazu Aliji, a on joj preporučio da ode kod oca i od njega zatraži slugu da joj melje žito.

⁸⁵⁶ E-Buhari i Muslim o ježe ovaj hadis u *Sunnumma* u podužem obliku.

هـ حديث حسن صحيح وقد روى شعبة وشاذل عن حصه بن سائب هذا حديث يروى
 لأعمش هـ. حديث عن حصه بن سائب مضمون: وفي كتاب من رأيي في ثابت وأبي عباس*
 ٣٦٤٩ حديث محمد بن عبد الله بن عيسى مضمون: أخبرني عطاء بن علي عن الأعمش عن عطاء بن
 سائب عن أبيه عن عبد الله بن عمرو بن ربيعة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم يعقد الشيع
 هـ حديث حسن يروي عن حديث الأعمش*
 ٣٦٥٠. حديث محمد بن سنان عن سيرة أبي حمزة الكوفي أخبرني أسد بن محمد خبرنا
 عمرو بن قيس الملائي عن الحكم بن عيسى عن عبد الرحمن بن أبي سبي عن كعب بن عجرة عن
 النبي صلى الله عليه وسلم قال: مَغْفَاتٌ لَا يَحِيبُ قُلُوبَهُنَّ يَسْتَحِلُّنَّ اللَّهَ فِي ذُرِّ كُلِّ صَلَاةٍ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ
 وَيَحْمَدُهُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَيُكْرَهُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ. هـ حديث حسن يروي عن قيس بن سنان ثقة حافظ
 يروى شعبة هـ. حديث عن الحكم بن عيسى يرواه مضمون: عن شعيب عن الحكم يرواه*

25. O istoj temi

3648. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Memi: kaže Obavijestio nas je Ismail b. Ulejje, kaže: Nas je obavijestio Ata b. Saib premijevši od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sa. lallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dvoje neće redovno prakticirati ni jedan musliman, a da neće ući u Džennet. To dvoje je lahko i za onoga ko to praktikuje neznatno: izgovaranje po deset puta iza svakog namaza *Subhanallah, El-hamdulliah i Allahu ekber*. Vidio sam, veli Abdullah, Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ih (desetice) na prste svoje ruke broji, a onda reče: To je (dnevno), stotinu i pedeset na jeziku, a hiljadu i pet stotina na Vagi⁸⁵⁷; i kad legneš da spavaš da izgovoriš: *Subhanallah, El-hamdulillah i Allahu ekber* (sveukupno) stotinu puta, a to ti je stotinu na jeziku, a hiljadu na Vagi, pa ko od vas u jednom danu i noći može uraditi dvije hiljade i pet stotina raznih djela?⁸⁵⁸ Prisutni će na to: Kako to dosada ne prakticiramo? On reče: Zato što šejtan dode nekom od vas, dok je u namazu, i rekne: Sjeti se toga, sjeti se onoga, i sve tako dok ne završi namaz, tako možda od toga ništa ne izgovori. Također, kad neko legne da spava, on mu dode i uspavljuje ga sve dotle dok ga ne uspava".

⁸⁵⁷ Zato što se svako dobro djelo nagrađuje deseterostruko.

⁸⁵⁸ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je to upitao, voden i nekom da svako dobro djelo poništava jedno hrđavo djelo kao što Uzvišen Allah u sur. *Al-a, a* 1:4 a e t, kaže: "I obavljaj namaz početkom i krajem dana, i u prvom casovna noći. Dobra djela za sta poništavaju hrđava! To je pouka za one koji pouku žele".

26. O dovi koja se uči nakon buđenja noću

3651. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Aziz b. Ebu Rizme⁸⁶⁵, kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim⁸⁶⁶, kaže: Nas je obavijestio Ebu Eyzar, kaže: Ispričao mi je Umeir b. Hanī⁸⁶⁷ i kazao: Ispričao mi je Džunade b. Ebu Umeije⁸⁶⁸ i kazao: Ispričao mi je Ubade b. Samit prenijevši da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Ko, probudivši se noću, rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nema drugog Boga, osim Allaha, On nema druga i Njemu pripada vlast i zahvala, On je nad svim moćan) i *Subhanallahi vel-Hamdu lillahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber vela hayle vala kuvvete illa billah* (Slava i zahvala pripada Allahu, nema drugog Boga osim Allaha, Allaha je na veći, nema moći i snage osim u Allaha), a potom rekne: *Allahu, oprosti mi, ili je kazao*⁸⁶⁹: **a potom uputi dovu bit će mu uslišano. U koliko se, pak, odluči i uzme abdest, a potom klanja namaz, bit će mu primljen.**" Ovak hadis je nasenu-sandhun-garibun.⁸⁶⁷

3652. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudzi, kaže: Obavijestio nas je Mesleme b. Amr⁸⁷⁰ i kazao: "**Umejr b. Hanī' bi svakog dana klanjao po hiljadu rekjata i izgovorio po stotinu hiljada riječi veličanja (tespiha).**"

٢٧. بَابُ مِنْهُ

٣٦٥٣ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ مِقْسُورٍ خَبَرَنَا سَعْدُ بْنُ شَيْبٍ وَهُوَ مِنْ حَرِيرٍ وَهُوَ مِنْ ثَعْلَبِيٍّ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍاءَ قَالَ خَبَرَنَا هُنَافَةُ بْنُ أَبِي عَمْرٍاءَ عَنْ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَمَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ رَيْعٍ عَنْ كَعْبِ بْنِ شَيْبٍ قَالَ كُنْتُ أَيْتُ عِنْدَ أَبِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَانِي وَصْوَةً وَسَمِعْتُ الْيَهُودِيَّ مِنْ لَيْلٍ يَقُولُ سَمِعَ لِلَّهِ لِسَ حَمْدِهِ وَأَسْمَعُهُ لِيَهْوِي مِنَ اللَّيْلِ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

⁸⁶⁵ Muhammed b. Abdul-Aziz b. Ebu Rizme Gazvan Ebu Amir el-Mervezi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

⁸⁶⁶ Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

⁸⁶⁷ Umeir b. Hanī, el-Anesi Ebu Velid ed-Dimeški ed-Dimati pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

⁸⁶⁸ Džunade b. Ebu Umeije el-Ezri Ebu Abdurrahman es-Sami u Umeje zina se Kesir Ebnaski učenjaci imaju sprega misljenja o tome da li je Ebu Džunade aspran i pouzdan. Većina njih smatra da je vjerodostojan, ali neki smatraju da on govori o tome da je pouzdan hadisa pouzdan.

⁸⁶⁹ Ovdje je riječ o dilemi Velida b. Muslima.

⁸⁷⁰ Bijeze ga i Ebu-Bukarija *Sahih*, Ebu Davud, Ibn Nesai, Ebu Maže i *Sunani*.

⁸⁷¹ Mesleme b. Amr es-Sami Ebu Amr neaov el-Ezri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa.

27. O istoj temi

3653. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur⁸⁷⁰, kaže: Obavijestili su nas Nadr b. Šamejl, Vehb b. Džerir, Ebu Amir el-Afedī, Abdas-Samed b. Abdul-Varis, kazali: Obavijestio nas je Hišam ed Destevai prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesara, a on od Ebu Selemea⁸⁷¹, koji je kazao: Ispričao mi je Rebi'a b. Ka'b el-Eslemi⁸⁷² i rekao: "**Spavao sam ispred Vjerovjesnikoviḥ, sallallahu alejhi ve sellem, vrata. Jedne večeri mu donesoh vodu za abdest i čuh kako dugo u noći izgovaraše: *Semiallahu limen hamideh* (Čuo Allah onoga ko Mu zahvaljuje). Takoder ga čuh kako dugo u noći izgovaraše: *El-hamdulillahi rabbil-alemin* (Hvala Alahu, Gospodaru svijetova)**". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁸⁷²

۲۸. بَابُ مِنْهُ *

۳۶۵۴ حَدَّثَنَا عُثْمَرُ بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّهُ سَمِعَ إِسْمَاعِيلَ بْنَ إِسْحَاقَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسَامَ قَالَ لِنَفْسِهِ تَسْمِعُكَ أَمْرٌ وَخَيْرٌ وَإِذَا اسْتَيْقَظَ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَا أَمَاتَهَا، وَلِلَّهِ الشُّكْرُ مَا حَسِبْتُ خَيْرَ صَاحِبٍ *

28. O istoj temi

3654. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid el-Heimdani⁸⁷³, kaže: Obavijestio nas je njegov otac prenijevši od Abdul Melika b. Umejra, on od Rebi'ja⁸⁷⁴, a on od Huzejfe b. Jemana. "**Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio da spava, rekao bi: *Allahume bismike emutu ve ahya* (Alahu, s Tvojom menom umirem i oživljavam)**"⁸⁷⁵.

⁸⁷⁰ Ishak b. Mensur — Behran el-Kesedz Ebu Isak el-Temimi el-Mavezi poznat kao siguran prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

⁸⁷¹ Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri

⁸⁷² Rebi'a b. Ka'b el-Makki el-Eslemi Ebu Faris el-Medini je Vjerovjesnikoviḥ, sallallahu alejhi ve sellem aslabe. Jednoga od onih koji su živjeli u asafu.

⁸⁷³ Bilježe ga: Ahmed b. Hanbel i Musad — Ebn Nesai u *Sunanu*.

⁸⁷⁴ Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid el-Heimdani je -kaif prenosilac te hadisa koga su hadiski učenjaci odbacivali. Pripadao je desetoj generaciji.

⁸⁷⁵ Rebi' b. Huza Ebu Merjem el-Kafi poznat kao prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Spavao među mudžrimima, a tek kada se želeći Vjerovjesnikoviḥ, sallallahu alejhi ve sellem vrijeme, ali se sa njim nisu susreli.

⁸⁷⁶ S Tvojom menom umirem i sa Tvojom menom se ponovo budim. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem je ovako pozvao i agale umiren i oživljavam iz razloga što se dusa uspijele, misleći o Allahovoj milosti, a zatim se i njega ponovo vraća.

a kad bi se probudio, rekao bi: *El-hamdulillahi llezi ahja nefsi ba'de ma emateha ve ilejhin-nušur* (Hvala Allahu, Koji me je proživio nakon što me usmrtio i Njemu pripada proživljenje na Sudnjem danu)". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁸⁷

٢٩. باب ما جاء ما يقول إذا قام من الليل إلى الصلاة*

٣٦٥٥ حَدَّثَنَا حُرَيْثُ بْنُ أَبِي مُسْلِمٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ مِنْ حَوْفِ اللَّيْلِ يَقُولُ ااَللّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَدَمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ حَقٌّ وَالْحِجَةُ حَقٌّ وَالنَّازِحَةُ حَقٌّ وَاللَّيْلَةُ حَقٌّ لَكَ اسْمُكَ وَلَكَ امْنٌ وَعَلَيْكَ تَرَكْنْتَ وَلِلَّهِ الْبَيْتُ وَبِهِ حَاصِمَتُ وَالْبَيْتُ حَاكِمَتُ. فَأَغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا سَرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ هَذَا حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ صَحِيحٌ وَوَرَأَى مِنْهُ مَنْ تَرَى حَسَنٌ عَنْ أَبِي حَسَنِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ *

29. O tome šta će reći osoba kad ustane radi noćnog namaza

3655. ISPRIČAO NAM JE El-Insan, kaže. Obavijestio nas je Man, kaže. Nas je obavijestio Malik b. Enes premijevši od Ebu Zabejra, on od Tavus el-Jemana, a on od Abdullaha b. Abbasa, koji je rekao: "Kad bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustao noću radi namaza, rekao bi: *Allahumme lekel-hamdu ente nurus-semavati vel-erdi velekel-hamdu Ente kajjamus-semavati vel-erdi velekel-hamdu Ente Rabbus-semavati vel-erdi ve men fihinne. Entel-Hakku ve va'dukel-hakku ve likauke hakkun vel-Džennetu hakkun ven-naru hakkun ves-Sa'atu hakkun. Allahumme leke eslemtu ve bike amentu ve alejke tevekkeltu ve ilejke enebtu ve bike hasamtu ve ilejke hakemtu fagfirli ma kaddemtu vema ehhartu vema esrertu vema a'lentu. Ente ilahi la ilahe illa Ente* (Allahu, Tebi hvala, Ti si svjetlo nebesa i Zemlje Tebi hvala, Ti si Onaj koji održava nebesa i Zemlju Tebi hvala, Ti si Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je na njima. Ti si istina, Tvoje obećanje je istina, sustat sa Tobom je istina, Džennet je istina, Džehennem je istina i Sudnji dan je istina. Allahu, Tebi se predajem, u Tebe vjerujem, na Tebe se oslanjam, Tebi se vraćam, a

⁸⁷ Biljezga u El-Buhari i Sahehu i Ebu Davud, En-Nesai i Iba Madže u Sunenu, a Husejfe b. Jemana dok ga Mas'um u Sahehu biljezi senedom od Bera b. Aziba, tako je u senedi ovog hadisa Omer b. Israil b. Mu'aza id, koji je sab prenosio hadisa, ovaj hadis je vjerodostojan jer su drugi senedi kojima je došao pouzdani.

شُعَةُ وَسُفَاتُ الثَّوَرِيَّ سُنَّةٌ مِّنْ كُتُبِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَنْ هَذَا حَدِيثٍ وَهَذَا كَرَّةٌ صَوْبَهُ *

30. O istoj temi

3656. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman⁸⁷⁸, kaže. Obavijestio nas je Muhammed b. Imran b. Ebu Le'la⁸⁷⁹ i kazao: Ispričao mi je moj otac⁸⁸⁰ i kazao: Ispričao mi je Ibn Ebu Lejla⁸⁸¹ prenjevši od Davuda b. Alija, a on je Ibn Abdullah b. Abbas, on od svoga oca⁸⁸², a on od njegova djeda Ibn Abbasa, koji je kazao: "Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad se noću probudio iz sna radi namaza, kako izgovara: *Allahumme inni es'eluke rahmeten min indike tehdi biha kalbi ve tedžmeu biha emri ve telummu biha šeasi ve tuslihu biha gaibi ve terfeu biha šahidi ve tuzekki biha ameli ve tulhimuni biha rušdi ve teruddu biha ulfeti ve ta'simuni biha min kulli suin. Allahumme a'tini imanen ve jekinen lejse ba'dehu kufrun ve rahmeten enalu biha šerefe kerametike fid-dun'ja vel-ahire. Allahumme inni es'eluke-ferze fil-kadai ve nuzuleš-šuhedai ve ajšes-suadai ven-nasre alel-a'dai. Allahumme inni tuzilu bike hadžeti ve in kassare re'ji ve daufe ameli iftekartu ila rahmetike fes'eluke ja kadijel-umuri ve ja šafijes-suduri kema tudžiru bejnel-buhuri en tudžireni min azabis-seiri ve min da'vetis-suburi ve min fitnetilkuburi. Allahumme ma kassare anhu re'ji ve lem teblughu nijjeti ve lem teblughu mes'eleti min hajrin veadtuhu ehaden min halkike ev hajrin Ente mu'tihi ehaden min ibadike feinni ergabu ilejke fihi ve es'elukehu birahmetike Rabbel-alemin. Allahumme zel habliš-šedidi vel-emrir-rešidi es'eluke-emne jeymel-veidi vel-Džennete jeymel-huludi meal-mukarrebineš-šuhudir-rukkeis-sudžudil-mufine bil-uhudi inneke Rahimun Vedudun ve inneke tef'alu ma turidu. Allahumme-dž'alna hadine muhtedine gajre dalline ve la mudilline selmen lievlijaike ve aduvven lia'daike nuhibbu bihubike men ehabbeke ve nuadi biadavetike men halefeke. Allahumme hazed-duau ve alejkel-idžabetu ve hazel-džuhdu ve alejket-tuklanu. Allahumme-dž'al li nuren fi kalbi ve nuren fi kabri ve nuren min bejni jedejje ve nuren min halfi ve nuren an jemini ve nuren an šimali ve nuren*

⁸⁷⁸ Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi.

Muhammed b. Imran b. Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla el-Ensari, Ebu Abdur-Rahman el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

⁸⁷⁹ Imran b. Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla. On je, po ocem, hadiskih ačenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je osmoj generaciji.

⁸⁸⁰ Ibn Ebu Le'la je Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla el-Ensari e. Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je veoma loše pamtio. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁸⁸¹ Alija b. Abdullaha b. Abbasa el-Hasim, a. On je bio pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji.

min fevki ve nuren min tahti ve nuren fi sem'i ve nuren fi besari ve nuren fi ša'ri ve nuren fi bešeri ve nuren fi lahmi ve nuren fi demi ve nuren fi izami. Allahumme a'zim li nuren ve A'tini nuren vedž'al li nuren. Subhanellezi teattafel-izze ve kale bihi. Subhanellezi lebisel-medžde ve tekerreme bihi. Subhanellezi la jenbegit-tesbihu illa lehu. Subhane zil-fadli ven-niami. Subhane zil-medždi vel-keremi. Subhane zil-dželali vel-ikram (Allahu, molim Te za milost koju ću uputiti moje sree, objediniti moje aktivnosti, popraviti moje stanje, popraviti, kod mene, ono skriveno, podići na viši stepen ono javno, uvećati moje djelo, inspirisati moju spoznaju, povratiti mi intimnost i sačuvati me od svega ružnog Allahu, podari mi takvo vjerovanje i uvjerenje nakon čega više ne može biti nevjerništva i mlaost koju ću postići kod Tebe ugled i na ovome i na budućem svijetu Allahu, tražim od Tebe ljubaznost prilikom sudenja, deredžu šehida, život sretnika i pobjedu nad neprijateljem Allahu, ja te molim, ispuni na žele, bez obzira na ograničenost mojih shvatanja i manjkavost mojih aktivnosti Prije nego mi je potrebna Tvoja milost, Molim Te, Sadijo (svi)h sporova, o, Učelnice (svin) sree, da onako kako si postavio branu među morima postaviš branu između mene i džehennemске patnje, mene i prizivanja propasti i mene i kabarskog iskušenja Allahu, ja Te molim za ono dobro koje nisam uspio da spoznam, koje nije obuhvatio moj nijjet i moja dova, a koje si obećao nekim Svojim stvorenjima, ili dobro koje ćeš podariti nekim Svojim robovima a kome težim, podari mi ga, Gospodaru svjetova, Tvojom milošću Allahu, Vlasniče Kur'ana i Ispravne riječi, tražim od Tebe sigurnost na Obecanom datu i Džennet kao vječno boravište sa onima koji su Ti bliski, koji će gledati u svoga Gospodara, koji su mnogo vremena na sedždi provodili i koji su svoje obaveze izvršavali, U istinu si Ti samilostan, pun ljubavi i činiš šta hoćeš Allahu, učini da budemo od onih koji usmjeravaju na Pravi Put i koji su upućeni, a nemoj da budemo oni koji su zalutali i koji druge zabludjaju, Učini me pomirljivim prema Tvojim prijateljima, a neprijateljski raspoloženim prema Tvojim neprijateljima Učini da budemo oni koji a me Tebe vole one koji Tebe vole, a u ime Tebe preziru one koji Tebe ne vole i koji Ti protivuče Allahu, evo ja upućujem dovu, i na Tebi je hoes li će te slisati, ja se trudim a na Tebi je potvrda toga Allahu, podari svjetlo u moje sree, a moj kabir ispred mene, iza mene s moje desne strane, s moje lijeve strane, iznad mene, ispod mene, u moj slah, u moj vid, u moja kosu, u moju kožu, u moje meso, u moju krv i moje kosti Allahu, aveca, mi svjetlo, podari mi ga i učini me svijetlim, Neka je slavljén Onaj koji je snazan i koji to voli! Neka je slavljén Onaj koji je darežljiv i koji to traži od Svojih robova! Neka je slavljén Onaj koji je jedini dostojan slave! Neka je slavljén Onaj koji obasipa robove dobrotom i blagodatima! Neka je slavljén onaj koji posjeduje ugled i plemenitost! Neka je slavljén Uzvišeni i Plemeniti)".

Ovaj hadis je garibun.⁸⁸³ U ovoj i sličnoj formi nam je poznat samo preko Ibn Ebu Lej'le Šu'be i Sufjan es-Sevri su prenijeli od Selemea b Kuhejla, on od Kurejba, on od Ibn Abbasa, a on Od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dio ovog hadisa, a nisu ga prenijeli u cijelosti

٣١. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ عِنْدَ افْتِتَاحِ الصَّلَاةِ بِاللَّيْلِ *

٣٦٥٧ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَرْسَى وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَغَيْرُهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا عُمَرَ بْنَ الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْتَتِحُ صَلَاتَهُ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ قَالَتْ: كَانَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ افْتَتَحَ صَلَاتَهُ فَقَالَ اللَّهُمَّ رَبَّ حَرْبٍ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تُهْدِي مَنْ تُشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ *

31. O dovi prilikom stupanja u noćni namaz

3657. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Musa⁸⁸⁴ i drugi i kazali: Obavijestio nas je Omer b. Junus; kaže: Nas je obavijestio Ikrime b. Ammar, kaže: Nas je obavijestio Jahja b. Ebu Kesir i kazao: Ispričao mi je Ebu Seleme⁸⁸⁵ rekavši "Upitao sam Aišu: Čime bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, počinjao namaz kad bi ustao noću? Ona odgovori: Kad bi ustao noću, on bi počinjao namaz riječima: *Allahumme Rabbe Džibrile i Mikaille ve Israfile Fatires-semavati vel-erdi alimel-gajbi veš-šehadei Ente tahkumu bejne ibadike fima kanu fihi jahtelifun. Ihdini limehtulife fihi minel-hakki bi'iznike inneke ala siratin-mustekim* (Allahu, Gospodaru Džibrila, Mikaila i Israfila, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Poznavaoče nevidljivog i vidljivog svijeta, Ti ćeš presuditi Tvojim robovima u onome u čemu su se razili, uputi me na istinu o kojoj se razilaze s Tvojim dopuštenjem, jer Ti si Taj koji upućuje na Pravi Put)' Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁸⁸⁶

⁸⁸³ Bilježe ga i Et Taberani u *Li-Mu'džemul kebiru* i F. Bejhaki u *S. sunni*.

⁸⁸⁴ Jahja b. Musa el Bethi nadimak mu je Hatt, porijeklom iz Kaife. On je bio pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

⁸⁸⁵ Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf ez Zahr, el Meda'ir neki vele da mu je ime Abdullah, a neki da mu je ime Ismail. Pouzdan je prenosilac hadisa. Spada među prenosioce koji su prenijeli puno hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁸⁸⁶ Bilježe ga Muslim i Ibn Hibban u *Sahihima*, te Ebu Davud, En Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

٣٢. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٥٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمُعِثِّ بْنِ أَبِي سَلُوبَةَ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مَحْبُوبٍ قَالَ
 حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عَمْرِو بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ وَجْهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فُطِرَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ
 خَشِيعًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنْتَ عَبْدُكَ ظَلَمْتُ
 نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي ذُنُوبِي حَمِيمًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْدَاقِ
 لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ. وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا إِنَّهُ لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. آمَنْتُ بِكَ
 تَدَارَكْتُ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ فَإِذَا رَكَعَ قَالَ اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ
 اسْتَسْنَيْتُ خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَتَضَرَّى وَفُحِّي وَعَظَامِي وَعَصَنِي. فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَالَ: اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ
 الْحَمْدُ مَلَأَ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضَ وَمِثْلَهُمَا مِثْلُ مَا سَأَلْتُكَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ إِذَا سَجَدَ قَالَ:
 اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ. سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ فَصُورُهُ وَشَقَّ سَمْعُهُ وَبَصَرُهُ
 فَتَوَكَّلْ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ثُمَّ يَكُونُ آخِرَ مَا يَقُولُ بَيْنَ التَّسْبِيحِ وَالسَّلامِ اللَّهُمَّ اعْفُرْ لِي مَا قَدَّمْتُ
 وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا
 أَنْتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٥٩ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ حَفْصٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ مَحْبُوبٍ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 سَمِعْتُ يُونُسَ بْنَ مَحْبُوبٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ وَجْهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فُطِرَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ خَشِيعًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ
 إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ
 اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنْتَ عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي
 ذُنُوبِي حَمِيمًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْدَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ
 وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. آمَنْتُ بِكَ تَدَارَكْتُ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. فَإِذَا رَكَعَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ
 رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَتَضَرَّى وَفُحِّي وَعَظَامِي وَعَصَنِي. فَإِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ قَالَ: اللَّهُمَّ
 رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مَلَأَ السَّمَاءَ وَمِلَأَ الْأَرْضَ وَمِثْلَهُمَا مِثْلُ مَا سَأَلْتُكَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ إِذَا سَجَدَ قَالَ:
 اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ فَصُورُهُ وَشَقَّ سَمْعُهُ

وبصره فتبارك الله أحسن الخالقين ثم يقول من آخر ما يقول بن التَّشَهُّد والتَّسْلِيم اللهم اعفُ
لي ما قدَّمْتُ وما آخَرْتُ وما أَسْرَرْتُ وما أَعْلَنْتُ وما أَسْرَفْتُ وما أَنتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنتَ الْمُقَدِّمُ
وَأَنتَ الْمُؤَخِّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنتَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٦٠ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ أَنَّهُ سَمِعَ أَحْمَدَ بْنَ رَحْمَةَ
بْنَ أَبِي مَرْزُوقٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقَّةٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ تَعْنَسٍ عَنْ عَبْدِ رَحْمَةَ بْنِ عُرْجٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي
رَجَعٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي صَاحِبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ
الْمَكْتُوبَةِ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْصُرَ ذَلِكَ إِذَا قَضَى قِرَاءَتَهُ وَأَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ وَيَبْصُرَهُ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ
مِنَ الرُّكُوعِ وَلَا يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي شَيْءٍ مِنْ صَلَاتِهِ وَهُوَ قَاعِدٌ. فَإِذَا قَامَ مِنْ سَجْدَتَيْنِ رَفَعَ يَدَيْهِ كَسَدَلِكِ
فَكَثَّرَ وَيَقُولُ حِينَ يَفْتَحُ الصَّلَاةَ بَعْدَ التَّكْبِيرِ وَحَيْثُ وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَضَّلَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَمِيدًا
وَمَا أَلَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ
أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ
نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُ لِي ذُنُوبِي حَمِيمًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَحْدَاقِ
لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ. وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. لَيْتَكَ وَسَعْدِيكَ وَأَنَا
بِكَ وَالْيَاكُ وَلَا مَنَحَا وَلَا مَلْجَأَ إِلَّا إِلَيْكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ ثُمَّ يَقْرَأُ إِذَا رَكَعَ كَانَ كَلَامُهُ فِي
رُكُوعِهِ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَلَكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَأَنْتَ رَبِّي. حَتَّى سَمِعَنِي وَبَصَرِي
وَمَحْيَايَ وَعِظَمِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ثُمَّ يَبْصُرُ
اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ مَلَأَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمِثْلَهُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. فَإِذَا سَجَدَ قَالَ فِي
سُجُودِهِ اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَلَكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَأَنْتَ رَبِّي. سَجَدَ وَجْهِي لِدُنْيَا خَلْقِكَ وَتَوَقَّ
سَمْعُهُ وَبَصَرُهُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ وَيَقُولُ عِنْدَ الْخُرُوفِ مِنَ الصَّلَاةِ: اللَّهُمَّ اعْفُ لِي مَا قَدَّمْتُ
وَمَا آخَرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَبَعَثَ عَنْ هَذَا عَمْرُو بْنُ عَمْرِو بْنِ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ أَنَّهُ سَمِعَ أَحْمَدَ بْنَ رَحْمَةَ
بْنَ أَبِي مَرْزُوقٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقَّةٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ تَعْنَسٍ عَنْ عَبْدِ رَحْمَةَ بْنِ عُرْجٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي
رَجَعٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي صَاحِبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ
الْمَكْتُوبَةِ رَفَعَ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْصُرَ ذَلِكَ إِذَا قَضَى قِرَاءَتَهُ وَأَرَادَ أَنْ يَرْكَعَ وَيَبْصُرَهُ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ
مِنَ الرُّكُوعِ وَلَا يَرْفَعُ يَدَيْهِ فِي شَيْءٍ مِنْ صَلَاتِهِ وَهُوَ قَاعِدٌ. فَإِذَا قَامَ مِنْ سَجْدَتَيْنِ رَفَعَ يَدَيْهِ كَسَدَلِكِ
فَكَثَّرَ وَيَقُولُ حِينَ يَفْتَحُ الصَّلَاةَ بَعْدَ التَّكْبِيرِ وَحَيْثُ وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَضَّلَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَمِيدًا
وَمَا أَلَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ
أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ
نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُ لِي ذُنُوبِي حَمِيمًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَحْدَاقِ
لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ. وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ. لَيْتَكَ وَسَعْدِيكَ وَأَنَا
بِكَ وَالْيَاكُ وَلَا مَنَحَا وَلَا مَلْجَأَ إِلَّا إِلَيْكَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ ثُمَّ يَقْرَأُ إِذَا رَكَعَ كَانَ كَلَامُهُ فِي
رُكُوعِهِ أَنْ يَقُولَ: اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَلَكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَأَنْتَ رَبِّي. حَتَّى سَمِعَنِي وَبَصَرِي
وَمَحْيَايَ وَعِظَمِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ إِذَا رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ الرُّكُوعِ قَالَ سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ثُمَّ يَبْصُرُ
اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ مَلَأَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمِثْلَهُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. فَإِذَا سَجَدَ قَالَ فِي
سُجُودِهِ اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَلَكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَأَنْتَ رَبِّي. سَجَدَ وَجْهِي لِدُنْيَا خَلْقِكَ وَتَوَقَّ
سَمْعُهُ وَبَصَرُهُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ وَيَقُولُ عِنْدَ الْخُرُوفِ مِنَ الصَّلَاةِ: اللَّهُمَّ اعْفُ لِي مَا قَدَّمْتُ
وَمَا آخَرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

32. O istoj temi

3658. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Melik b. Fbu Ševārib; kaže: Obavijestio nas je Jusuf b. Madžisun⁸⁸ i kazao: Obavijestio me je moj otac⁸⁹ prenjevši od Eba Abdur-Rahmana el-Aredža, on od Ubejdi llana b. Fbu Rašā'a, a on od Mije b. Fbu Tarība. "Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stupao u namaz, govorio bi: *Vedždžehtu vedžhi lillezi fetares-semavati vel-erda hanifen vema ene minel-mušrikin. Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi Rabbil-alemin la šerike lehu ve bi zalike umirtu ve ene minel-muslimin. Allahumme entel-Meliku la ilahe illa Ente, Ente Rabbi ve ene abduke zalemtnu nefsi va'tereftu biženbi fağfirli zunubi džemian innehu la jagfiruz-zunube illa Ente. Vchdini liahsenil-ahlaki la jehdi liahseniha illa Ente. Vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa Ente. Amentu bike tebarekte ve tealejte estagfiruke ve etubu ilejke* (Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu drage ravnini smatrala! Klanam ti e moje, i predam ti moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova. Koji nema sauesnika, to mi je naredeno: ja sam musliman Allahu, Ti si vladar i samos. Ti Bog. Ti si moj Gospodar, a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi, nasilje učinio i priznaoem svoj grijeh pa mi oprosti sve moje grijeha. Ti jedini praštaš. Uputi me lijepom ponašanju, jer samo Ti upućuješ lijepom ponašanju, a otkloni od mene loše ponašanje, jer samo Ti možeš od mene otkloniti loše ponašanje. Ja vjerujem u Tebe, Ti si blagoslovljen i Uzvišen, od Tebe tražim oprost i Tebi se vlačam). Kad bi otišao na ruku', govorio bi: *Allahumme leke reka'tu ve bike amentu ve leke eslemtnu hašea leke sem'i ve besari ve muhhi ve azmi ve asabi* (Allahu, Tebi molim ovu obavham, a Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Skrušeni su i ponizni prema Tebi moj slah, moj vid, moja pamet, moje kosti i moji žive.) Kada bi se dizao sa ruku'a, govorio bi: *Allahumme Rabbena lekel-hamdu mil'es-semavati vel-eredine ve ma bejnehumu ve mil-e ma ši'te min šej'in* (Allahu, Gospodara naš, neka Ti je takva hvala kojom bi se mogao ispuniti prostor nebesa i Zemlje, i prostor između njih, povrh toga i prostor koji Ti je is. Na sedždi bi govorio: *Allahumme leke sedžedtu ve bike amentu ve leke eslemtnu. Sedžede vedžhi lillezi halekahu fesavverehu, ve šekka sem'ahu ve besarehu fetebarekellahu ahsemul-halikin* (Allahu, Tebi ničice padam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Moje lice ničice pada Onome koji ga je stvorio i oblik mu dao i iz n ega izveo slah i vid. Neka je uzvišen Allah, najbolji

⁸⁸ Eba Seleme Jusuf b. Jakub b. Fbu Seleme el-Madžisun el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji

⁸⁹ Jakub b. Eba Seleme el-Madžisun el-Medeni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

Stvoritelj). Nakon toga, posljednje što bi, između Tešchhuda i Selama izgovorio, bilo bi: *Allahumme-gfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu vema esrertu vema a'lentu vema Ente a'lemu bihi minni, Entel-mukaddimu ve Entel-muehhiru la ilahe illa Ente* (Allahu, oprosti mi ono što sam davno i što sam nedavno (od grijeha) počmio, i ono što sam tajno i ono što sam javno počmio, i ono što Ti je više poznato nego meni Ti si Prvi i Posljednji, i samo si Ti Bog)". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁸⁸⁹

3659. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal, kaže. Obavijestio nas je Ebu Veid et-Tajalisi⁸⁹⁰, kaže: Nas su obavijestili Abdul-Aziz b. Ebu Seleme⁸⁹¹ i Jusuf b. Madžišun, Abdul-Aziz je kazao: Ispričao mi je moj amidža⁸⁹², a Jusuf je kazao: Obavijestio me je moj otac i rekao: Ispričao mi je El-Aredž prenijevši od Ubejdullaha b. Ebu Rafi'a, a on od A'ije b. Ebu Talaba, koji je rekao: "Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejbi ve sellem, stupao u namaz, govorio bi: *Vedžehtu vedžhi lillezi fetarev-semavati vel-erda hanifen vema ene minel-mušrikin. Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi Rabbil-alemin la šerike lehu ve bi zalike umirtu ve ene minel-muslimin. Allahumme Entel-Meliku la ilahe illa ente, Ente Rabbi ve ene abduke zalemte nefsi va'tereftu bizenbi fugfirli zunubi džemian innehu la jagfiruz-zunube illa Ente. Vehlidi lihseuil-ahlaki la jehdi lihseuilha illa Ente. Vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa ente. Lebhejke ve sa'dejke vel-hajru kulluhu fi jedejke veš-šerru lejse ilejke. Ene biki ve ilejke tebarekte ve tealejte estagfiruke ve etubu ilejke* (Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu druge ravnim smatraju! Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika, to mi je naredeno i ja sam musliman, Allahu, Ti si vladar i samo si Ti Bog Ti si moj Gospodar, a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi nasilje učinio i priznajem svoj grijeh pa oprosti sve moje grijese, Ti jedini praštaš Uputi me lijepom ponašanju, jer samo Ti upućuješ lijepom ponašanju, a otkloni od mene loše ponašanje, jer samo Ti možeš od mene otkloniti loše ponašanje. Odazivam Ti se i stojim Ti stalno na raspolaganju Sve dobio je u Tvojim rukama, a zlo se ne može pripisati Tebi. U Tebe vjerujem i Tebi pripadam, Ti si blačslavljen i uzvišen Od Tebe tražim oprost i Tebi se vracam) **Kada bi otišao na ruku', govorio bi: Allahumme leke reka'tu ve biki amentu ve leke eslemtu hašea leke sem'i ve besari ve izami ve asabi** (Allahu, Tebi ruku' čim, u Tebe vjerujem i Tebi

⁸⁸⁹ Bilježe ga i Muslim i Ibn Hibban u *Sahihima*. Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

⁸⁹⁰ Ebu Velid Hišam b. Abdul Melik el-Bahili el-Tajalisi el-Basri poazdan je siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

⁸⁹¹ Abdul Aziz b. Abdulah b. Ebu Seleme el-Madžšun el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa i šerijatski pravnik. Pripadao je sedmoj generaciji. Napisao je nekoliko djela. Živio je u Bagdadu.

⁸⁹² Jakub el-Madžišun otac Jusufa b. Madžišuna.

se predajem Skrušeni su i ponizni prema Tebi moj sluh, moj vid, moje kosti, i moji živci) Kad bi se dizao (sa ruku'a), govorio bi: *Allahumme Rabbena lekel-hamdu mil'es-semavati vel-eredine ve ma bejnehumu ve mil'e ma ši'te min šej'in* (Allahu, Gospodaru, naš, neka Ti je takva hvala kojom bi se mogao ispuniti prostor nebesa i Zemlje, i prostor između njih, povrh toga i prostor koji Ti želiš). Kada bi bio na sedždi, govorio bi: *Allahumme leke sedžedu ve bike amentu ve leke eslemtu. Sedžede vedžhi lillezi halekahu fesavverehu, ve šekka sem'ahu ve besarehu fe tebarekellahu ahsenul-halikin* (Allahu, Tebi ničice padam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem. Moje lice ničice pada Onome koji ga je stvorio i oblik mu dao i iz njega izveo sluh i vid. Neka je uzvisen Allah, najbolji Stvoritelj). Nakon toga, posljednje što bi, između Tešehhuda i Selama izgovorio, bilo bi: *Allahumme-gfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu vema esrertu vema a'lentu vema esreftu vema ente a'lemu bihi minni. Entel-mukaddimu ve Entel-muehhiru la ilahe illa Ente* (Allahu, oprost. mi ono što sam davno i što sam nedavno (od grijeha) počinio, i ono što sam tajno i ono što sam javno počinio, i ono u čemu sam prečijao, i ono što Ti je više poznato nego meni. Ti si Prvi i Posljednji, i samo si, Ti Bog)". Ovaj nadis je hasenun-sanahun.

3660. ISPRICAO NAM JE Hasan b. Ali el Hallal, kaže. Obavijestio nas je Sulejman b. Davud el-Hašimī⁸⁹³; kaže. Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Ebu Zinad prenjevši od Musaa b. Ukbea, on od Abdulaha b. Fadla, on od Abdur-Rahmana el-A'redža, on od Ubejdullaha b. Ebu Raš'a, a on od Alije b. Ebu Talba, koji je rekao: "Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stupao u neki od propisanih namaza, podigao bi ruke naspram ramena. Isto bi uradio i kad bi završio s učenjem i htio na ruku', i kad bi se vraćao sa ruku'a. Također bi podigao ruke i izgovorio tekbir kada bi se dizao sa dvije sedžde. Dok bi sjedio, ne bi podizao ruke. Nakon početnog tekbira bi govorio: *Vedždžehtu vedžhi lillezi fetares-semavati vel-erda hanifen vema ene minel-mušrikin. Inne salati ve nusuki ve mahjaje ve memati lillahi Rabbi-alemin la šerike lehu ve bi zalike umirtu ve ene minel-muslimin. Allahumme Entel-Meliku la ilahe illa Ente, Ente Rabbi ve ene abduke zalemtu nefsi va'tereftu bizenbi jagfirli zunubi džemian innehu la jagfiruz-zunube illa Ente. Vehdini liahsenil-ahlaki la jehdi liahseniha illa Ente. Vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa Ente. Lebbejke ve sa'dejke ve ene bike ve ilejke la mendža Minke vela meldže'e illa ilejke estagfiruke ve etubu ilejke* (Ja okrećem lice svoje, kao pravi vjernik, prema Onome koji je nebesa i Zemlju stvorio, ja nisam od onih koji Njemu druge ravni smatraju! Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu,

⁸⁹³ Sulejman b. Davud b. Davud b. Ali b. Abdulah b. Abbas Ebu Ejub el-Bagdadi el-Hašim, pouzdan je i vrstan prenosilac nadisa i šer'atski pravnik. Priпадаo je desetoj generaciji. Ahmed b. Hanbel smatra da bi bio pogodan za halifu.

Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam musliman Allahu, Ti si vladar, samo si T Bog Ti si moj Gospodar, a ja sam Tvoj rob. Ja sam sebi nasilje učinio i priznajem svoj grijeh pa mi oprosti sve moje grijehe. Ti jedini praštaš. Uputi me lijepom ponašanju, jer samo Ti upućuješ lijepom ponašanju, a otkloni od mene loše ponašanje, jer samo Ti možeš od mene otkloniti loše ponašanje. Odazivam Ti se i stojim Ti stalno na raspolaganju. U Tebe vjerujem i Tebi pripadam. Nema spasa niti utočišta osim kod Tebe. Od Tebe tražim oprost i tebi se vraćam). **Na ruku'u bi govorio: *Allahumme leke reka'tu ve bike amentu ve leke eslemtu. Hašea leke sem'i ve besari ve muhhi ve azmi lillahi Rabbi-l-alemin*** (Allahu, Tebi ruku' činim, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem, i Ti si moj Gospodar. Skrušeni su moj sluh, moj vid, moja pamet i moje kosti, Allahu, Gospodaru svjetova). **Kad bi se dizao sa ruku'a, govorio bi: *Semiallahu limen hamideh***, a onda bi nastavio: ***Allahumme Rabbena lekel-hamdu mil'es-semavati vel-eredi ve mil'e ma ši'te min šej'in*** (Čuo Adah onoga ko Mu zahvaljuje), a potom nastavio (Allahu, Gospodaru naš, neka Ti je takva hvala kojom bi se mogao ispuniti prostor nebesa i Zemlje, i povrh toga prostor koji Ti želiš). **Kad bi otišao na sedždu, na sedždi bi govorio: *Allahumme leke sedžedu ve bike amentu ve leke eslemtu ve Ente Rabbi. Sedžede vedžhi lillezi halekahu ve šekka sem'uhu ve besarehu tebarekellahu ahsenul-halikin*** (Allahu, Tebi niče padam, u Tebe vjerujem i Tebi se predajem i Ti si moj Gospodar. Moje lice niče pada Onome koji ga je stvorio i iz njega izveo sluh i vid. Neka je uzvišen Allah, najbolji Stvoritelj). **Završavajući namaz, govorio bi: *Allahumma-gfirli ma kaddemtu ve ma ehhartu vema esrertu vema a'lentu ve Ente ilahi la ilahe illa ente*** (Allahu, oprosti mi ono što sam davno i što sam nedavno (od grijeha) počinio, Ti si moj Bog, drugog Boga osim Tebe nema)).

Ovaj hadis je hasenan-sahihun. U skladu sa ovim hadisom postupali su Šafi'ija i neki od naslih učenika.⁸⁸ Neki učenjaci Kufe i drugi vele: Ovo se izgovara samo u slučaju dobrovoljnih namaza, a ne izgovara se u slučaju obaveznih namaza.⁸⁹ Čuo sam Ebu Ismaila tj. Et-Tirmizija⁹⁰ kada kaže: Čuo sam Sulejmana b. Davuda el-Hasimija kada je spomenuvši ovaj hadis, rekao: Ovo je, po našem mišljenju, poput hadisa koji je prenio Ez Zuhri od Salima, a on od svoga oca.

⁸⁸ Stav većine učenjaka je da se ono što je spomenuto u navedenim hadisima izgovara u svim namazima, kako dobrovoljnim, tako i obaveznim.

⁸⁹ Ovo je mišljenje i učenjaka hanefijske pravne škole. Neki, pak, učenjaci smatraju da se ove praktičkovo u ranom početku, kada je namaz tek propisan, a da je to kasnije dokazano. Međutim, oni za ovakvu tvrdnju nemaju valjanog dokaza.

⁹⁰ Ebu Ismail, Muhammed b. Ismail b. Jusuf es-Sijemi et-Tirmizi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je ednastorj generaciji. On je jedan od učitelja Ebu Isaa Muhammeđa b. Isaa b. Sevre'a et-Et-Tirmizija, autora ove zbirke hadisa.

۳۳. بَاب مَا يَقُولُ فِي سُجُودِ الْقُرْآنِ *

۳۶۶۱. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَرْدٍ عَنْ حُسَيْنِ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي بَرْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَأَيْتَنِي الْبَيْتَ وَأَنَا مَعَهُ كَأَنِّي أَصْلَى خَلْفَ شَجَرَةٍ فَسَجَدْتُ فَسَجَدَتِ الشَّجَرَةُ لِسُجُودِي وَسَمِعْتَهَا وَهِيَ تَقُولُ اإِنَّهُمْ أَكْبَرُ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَحْرًا وَضَعُ عَنِي بِهَا وَرْزًا وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا وَتَقْلِبْهَا مَعِيَ كَمَا تَقْلِبُنِي مِنْ عِنْدِكَ دَاوُدَ قَالَ ابْنُ حَرْبٍ قَالَ لِي حَدَّثَكَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَقَرَأَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَجْدَةً ثُمَّ سَجَدَ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَسَمِعْتُهُ وَهُوَ يَقُولُ مَثَلُ مَا أَخْبَرَهُ الرَّحْلُ عَنْ قَوْلِ الشَّجَرَةِ هـ حَدَّثَ عَرَبٌ - عَرَفْتُ - بَ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ *

۳۶۶۲. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ أَخْبَرَنَا عَالِدُ الْحَدَّاءِ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنْ عَائِشَةَ وَابْنِ كَثِيرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي سُجُودِ الْقُرْآنِ مَالِكٌ سَجَدَ وَجْهِي لِنَدَى خَلْقِهِ وَسَقَى سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ هـ حَدَّثَ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

33. Šta se izgovara na Kur'anskim sedždama

3661. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b Jezid b Huneš; kaže: Nas je obavijestio Hasan b. Muhammed b. Ubejdullah b. Ebu Jezid i kazao: Rekao mi je Ibn Džurejdž. Obavijestio me je Ubejdullah b. Ebu Jezid prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Došao je neki čovjek⁸⁹⁷ kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče! Sinoć sam, dok sam spavao, u snu vidio gdje klanjam iza nekog drveta. Učinio sam sedždu⁸⁹⁸, a i drvo je, povodeći se za mnom, učinilo sedždu. Čuo sam ga (kako na sedždi) govori: Allahu! Upiši mi je kod Tebe u dobra djela! Skini sa mene pomoću nje (grajeh) teret, učini mi je kod Tebe riznicom i primi je od mene kao što Si je primio od Tvoga roba Davuda. Hasan veli: Kazao mi je Ibn Džurejdž: Meni je kazao tvoj djed⁸⁹⁹ da je Ibn Abbas rekao: Proučio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ajet (sedžde), a potom učinio sedždu: Čuo sam ga kako na njoj izgovara isto ono kako ga je obavijestio onaj čovjek, što je izgovaralo (ono) drvo."

⁸⁹⁷ To je bio Ebu Seid el-Hudri.

⁸⁹⁸ Ebu Muhammed veli: Postoji nagačanstvo da se ova omanost na namaska sedždu, a i je veća vjerovanost da je ovdje riječ o sedždi-lave koja je učinio nakon što je pročitao et sedžde iz sure Sad

⁸⁹⁹ Kome je bilo ime Abdullah b. Ebu Zejd.

O ovoj temi je hadis prienesen i od Eba Seida. Eba Isa veli: Ovak hadis je garib⁹⁰¹. Mi ga od Ibi Abeeasa poznajemo samo u ovoj formi:

3662. ISPRIC AO NAM JE Muhammed b. Bešsar, kaže: Obavijestio nas je Abdu-Vecanab es Sekafi, kaže: Nas je obavijestio Hammad el Hazza, on je prenio od Eba Aneasa i on od Aise, koja je kazala: "Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, bi na kur'anskoj sedždi noću govorio: *Moje lice je ničice palo Onome koji ga je stvorio i Koji mu je, Svojom snagom i Svojom moći, sluh i vid dao*" Eba Isa kaže: Ovak hadis je hasenun-sahihun.⁹⁰²

۳۴ باب ما جاء ما يقول إذا خرج من بيته

۳۶۶۳. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ سَعْدٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ الْحَبَرِ بْنِ خُزَيْمٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِي صَحْبَةَ عَنْ نَاسٍ مِنْ مَدَائِنَ عَنْ شُرَيْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ مَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. فَقُلْتُ لَهُ: كُنْتُ وَوَقَيْتُ وَتَوَكَّلْتُ عَنْهُ الشَّيْطَانُ. قَالَ: حَدَّثْتُ حَبِيبَ بْنَ الْحَبَرِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

34. Šta se uči prilikom izlaska iz kuće

3663. ISPRIC AO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Fimevi, kaže: Obavijestio nas je moj otac, kaže: Nas je obavijestio Ibn Džare dž prenijevši od Ishaka b. Abdu-laha b. Ebu L-dhe, a on od Fnesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, rekao: "**Ko rekne prilikom izlaska (iz svoje kuće)**⁹⁰²: *Bismillahi tevekkeltu alellahi la havi le vela kuvvete illa billahi* (S Allahom i njegovom poslanikom se na Allaha, snaga i moć su samo u Allahu), rekne mu se⁹⁰³. Zastao si, sačuvan si, i od njega se šejtan udalji⁹⁰⁴". Ovak hadis je hasenun-sahihun-garibun⁹⁰⁵. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

⁹⁰¹ Zabih-uz-Zikri, si ga priopćio Ibn Hiba na, u *Seima* (Mekka: 1402), 1: 123. Ali, džare Seid na Zekri ga snalao verodostojno, ali on je rekao: "Samo se sa njim govori, ali se ne može dovesti do nas". Hasan b. Ali (1402), 1: 123. Ali, džare Seid na Zekri ga snalao verodostojno, ali on je rekao: "Samo se sa njim govori, ali se ne može dovesti do nas".

⁹⁰² Zabih-uz-Zikri sa ga priopćio Ebu Davud i Nesai. Ibn Mace, u *Sunnu* (Mekka: 1402), 1: 123. Ali, džare Seid na Zekri ga snalao verodostojno, ali on je rekao: "Samo se sa njim govori, ali se ne može dovesti do nas".

⁹⁰³ U predaji ovog hadisa, koja dolazi od Ebu Davuda i Nesai, stoji: "Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, rekao: 'Kada osoba izdaje iz svoje kuće, rekne: Bismillahi tevekkeltu alellahi la havi le vela kuvvete illa billahi'".

⁹⁰⁴ Jedan od mekeka ga zove i rekne mu: "Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, rekao: 'Kada osoba izdaje iz svoje kuće, rekne: Bismillahi tevekkeltu alellahi la havi le vela kuvvete illa billahi'".

⁹⁰⁵ U Ebu Davudu, u predaji stoji: "Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, rekao: 'Kada osoba izdaje iz svoje kuće, rekne: Bismillahi tevekkeltu alellahi la havi le vela kuvvete illa billahi'".

⁹⁰⁶ Biljezge ga Ebu Davud i Ebu Nesai, u *Sunnu* (Mekka: 1402), 1: 123. Ali, džare Seid na Zekri ga snalao verodostojno, ali on je rekao: "Samo se sa njim govori, ali se ne može dovesti do nas".

٣٥. بَابُ مِنْهُ *

٣٦٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي خَبْرٍ، وَكَانَ أَحَدَ أَهْلِ الْبَيْتِ عَنْ مُصَلِّ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ
أُمِّ سَلَمَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا حَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ قَالَ: بِسْمِ اللَّهِ نَوَكَلْتُ عَلَى اللَّهِ
الْبُيُوتَ أَلْ يَعُودُ مِنْ كُنْ بَرٍّ أَوْ نَصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ أَوْ يَنْصِلَ
حَسَنٌ مَجْمُوعٌ

35. O istoj temi

3664. ISPRICAO NAM IH Mahmut b. Gafran kaže: Obavijestio nas je Vekr; kaže: Nas je obavijestio o Sulfan prenijevši od Measara, on od Amira es-Sabija, a on od Umme Se'eme, koja je rekla: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izlazio iz svoje kuće, govorio bi: *Bismillahi tevekkeltu alellahi. Allahumme inna neuzu bika min en nezille ev nedille ev nazlime ev nuzleme ev nedžhele ev judžhele alejna* (Tražim zaštitu od Allaha i na Allaha se oslanjam. Allahu, utječem te se da ne pogriješimo ili zalatamo ili nekome nasilje učinimo ili da neko nasilje učini nam, ili da se prema nekome nerazumno ponesemo ili da se neko prema nama nerazumno ponese)⁹⁰⁶". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁹⁰⁷

٣٦. بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا دَخَلَ السُّوقَ *

٣٦٦٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ، وَكَانَ أَحَدَ أَهْلِ الْبَيْتِ عَنْ حَبِيبِ بْنِ هَرِيرَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ خَبْرٍ عَنْ
مُحَمَّدِ بْنِ وَاسِعٍ قَالَ: قَدِمْتُ مَكَّةَ فَنَقَسِي أَحَدَ سَالِمٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَرَ فَحَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَدِّثِ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ
سِتُّ وَثَلَاثُونَ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بَدَدَ الْخَيْرِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. كَسَبَ اللَّهُ
لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمِنْهَا أَلْفُ أَلْفِ سِتَّةٍ وَرَفَعَ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ دَرَجَةٍ.
هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ قَهْرَمَانُ آلِ الرَّبِيعِ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ هَذَا
الْحَدِيثُ نَحْوَهُ

⁹⁰⁶ U predatim ovom hadisu, kojim je zahlađeno i na Davud a Šimr, a što je slično i na Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nikada nije izlazio iz kuće, a da ne bi pogriješio svojom riječi prema nekom, rekao: "Allahu, utječem te se da ne zalatamo ili nekome nasilje učinimo, ili da neko nasilje učini nam, ili da se prema nekome nerazumno ponesemo ili da se neko prema nama nerazumno postupa ili da neko prema meni nerazumno postupi".

⁹⁰⁷ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel a Mustedrek u bi Davud, i u Nesai, i u Ma'azid a Šimr i Hakim u Mustedreku.

[illegible]

أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ وَهُوَ قَهْرَمَانُ آلِ سُلَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي السُّوقِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْحَيَاةُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ نَفْسٍ سَيِّئَةٍ وَبَيَّنَّ لَهُ بَيْنًا فِي الْحَقِّ.

36. Šta se izgovara prilikom ulaska u pijacu

3665. ISPRICA O NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun i kazao: Obavijestio nas je Ezner b. Saman', kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Vasi' i kazao: Pošto stignu u Mekku, susrete me moj brat⁽¹⁾ Samin b. Abdullah b. Omer i ispriča mi od svoga oca, a on od njegova djeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko prilikom ulaska u pijacu rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu juhji ve jumitu ve huve hajjun la jemutu bijedihil-hajru ve huve ala kulli šej'in kadir*** (Nem drugog Boga osim Alaha, On je Jedini i nema druga, Njemu pripada sva vlast i hvata, On oživljava i umrtvljuje. On je živ i neće nikada umrijeti. U Njega je svako dobro i On je nad svim moćan), Allah će mu upisati milion sevapa i od njega izbrisati milion grijeha, i podići će mu deredžu za milion stepeni".

Ovaj hadis je gariban.¹ Premo ga je Amr b. Dinar, sticemk Zubejrove porodice, od Salima b. Abdullaha sl.čno prethodnom nad su.

3666. TAKO NAM JE ISPRICAÓ Ahmed b. Abde ed-Dube , kaže: Obavijestio su nas Hamnad b. Zed i Mu'temir b. Suleman i kaže: Obavijestio nas je Amr b. Dinar, a on je Ša'erk Zebe'rovi porodiče, prenjevši od Safina b. Abdulaha b. Onera, a on od svoga oca, a on od njegova djeda da je Allahov Poslanik, s'urala i u klenju se emir kazao: "Ko prilikom ulaska u pijacu rekne: *La ilahe illallahu vahdetu la serike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu jubbi ve jumu'u ve huve hajjun la jemutu bijedihil-hajru ve huve ala kulli šej'in kadir* (Nema drugog Boga osim Allah, On je Jedini i nema drugo, Nemu pripad, svi jest i Tva, On oživljava i umrtvljuje, On je Živi, neće mrtva umrijeti, U Njemu je svako

Uzher b Siman e-Basir leu Halid e-Kures, e, p'roqer e-ekil, neq'sa teer e-ka, slab prenos, ac'iaars. P'ipaeq e sedmoj e ne'ac.

⁹⁰ Brat po vjeri, a ne rođeni brat.

¹ O fim zsmirna da série, wch dissociação e o mrtal se srtia de a remp azan, s n fctio de Smirnov, g e adski w t m rre e de em

dobro i On je nad svim moćan). Allah će mu upisati milion sevapa i izbrisati milion grijeha i sagradit će mu kuću u Džennetu".

٣٧. بَاب مَا يَقُولُ الْعَبْدُ إِذَا مَرِضَ *

٣٦٦٧. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَحْمَرُكَ إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ جَحَادَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَكِيمِ بْنُ

إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَلَى أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُمَا شَهِدَا عَلَى
أَبِي صَالِيٍّ لَدَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاتَّكَبَ صَدَقَهُ اللَّهُ أَكْبَرَ. صَدَقَهُ اللَّهُ أَكْبَرَ. قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
وَأَنَا أَكْبَرُ. وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ قَالَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي لَا شَرِيكَ لِي وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ
الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. قَالَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لِي أَسْكُنُ وَلِي الْحَمْدُ وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَوْ حَوْلَ
وَلَوْ قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَلَوْ حَوْلَ وَلَوْ قُوَّةَ إِلَّا بِي وَكَانَ يَقُولُ مَنْ قَالَهَا فِي مَرَضِهِ نَمَتِ
مَاتَ لَهُ تَطْعَمَةُ النَّارِ هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ وَكِيعٍ وَدُوْدُ بْنُ سَعْدٍ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ وَابْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ سَعْدٍ وَابْنِ سَعْدٍ

٣٦٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّهُ قَالَ *

37. Šta će izgovarati osoba kada se razboli

3667. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekil, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Muhammed b. Dzuhade¹¹², kaže: Nas je obavijestio Abdul Dzebbar b. Abbas¹¹³ prenjevši od Ebu Ishaka¹¹⁴, on od Ebu-l-Gerrara b. Mas'uma, koji je kazao: Svjedoci su da su Ebu Seid i Ebu Hurejre bili prisutni kod Vjerovjesnika, salallahu alejhu ve selam, kad je kazao: **Ko rekne: La ilahe illallahu vallahu ekber** (Nema drugog Boga osim Allah, Allah je najveći), **to mu Njegov Gospodar potvrdi riječima: La ilahe illa Ene, ve Ene ekberu** (Nema drugog Boga osim Mene i Ja sam najveći). **A kada rekne: La ilahe illallahu vahdehu** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini), **Allah, veli on, rekne: La ilahe illa Ene, ve Ene vahdi** (Nema drugog Boga osim Mene, i Ja sam Jedini). **A kada rekne: La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh** (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini i nema drugog

¹¹² Ovaj nadis se zabilježio u Abu Madže, u Šu'ubi i Hukmu i Ma'ad i Ka' Hukmu i Šu'ubi i vjerodostojnim (sahih) hadisom.

¹¹³ Ismail b. Muhammed b. Dzuhade el-Mak'ufi¹¹² isken je prenosio hadisa, ali je prilikom prenošenja, nedostajao u prenosu. Pripadao je devetoj generaciji.

Abd. Dzebbar b. Abbas es-sami isken je prenosio hadisa. Pripadao es-sami Pripadao je sedmoj generaciji. Živio je u Kufi

¹¹⁴ Ebu Ishak es-Subej'i.

Allah rekne: *La ilahe illa Ene vahdi, la šerike li* (Nema drugog Boga osim Mene, i Jedini sam i nemam druga). A kada rekne: *La ilahe illellahu lekul-mulku ve lekul-hamdu* (Nema drugog Boga osim Allaha i samo Njemu pripada apsolutna vlast i hvala), Allah rekne: *La ilahe illa Ene lijel-mulku ve lijel-hamdu* (Nema drugog Boga osim Mene i samo Meni pripada apsolutna vlast i hvala). A kada rekne: *La ilahe illellahu vela havle vela kuvvete illa billahi* (Nema drugog Boga osim Allaha i moć i snaga sa samo u Njega), Allah rekne: *La ilahe illa Ene vela havle vela kuvvete illa bi* (Nema drugog Boga osim Mene, i snaga i moć sa samo u Mene). **Ko ove riječi u bolesti bude izgovarao, a potom umre, Njega ga neće pržiti."**

Ovaj hadis je nasentun⁹. Prento ga je Ša'be od Ebu Ishaka, on od Ebu Egarra Ebu Muslama, a on od Ebu Hurejra i Ebu Serda po značenju, shćeno prethodnom hadisu, ali kao mevkuf.

3668. TAKO NAM JE SPRICAO Muhammed b. Bešsar i kazao Obavijestio nas je Muhammed b. Džaler prenijevši ovo od Ša'bea

۳۷. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى مُبْتَلًى *

۳۶۶۷ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ قَالَ أَخْبَرَنَا عَنْهُ الْوَارِثُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ دِينَارٍ مَوْلَى آلِ الزُّبَيْرِ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي عُمَرَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ رَأَى صَاحِبَ لُدٍّ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَدَاوِي مِنْ لُدٍّ وَفِتْنَتِي مِنْ كَثِيرٍ مِنْ حَقِّ نَفْسِيكَ يَا عَدُوِّي مِنْ لُدٍّ كَمَا مَا كَانَ مَا عَاشَ.

هذا حديث عريب وفي الباب عن أبي هريرة وعمر بن دينار قهرمان آل الزبير وهو شيخ بصري وليس هو بالقوي في الحديث. وقد تفرقت بأحاديث عن سالم بن عبد الله بن عمر وقد روى عن أبي جعفر محمد بن عيسى أنه قال إذا رأى صاحب لُدٍّ فعود منه يقول ذلك في نفسه ولا يسمع صاحب اللُدِّ *

۳۶۶۸ حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ السَّمَّانِيُّ وَعَبْرٌ وَاحِدٌ قَالُوا أَخْبَرَنَا مُصْرَفٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمَدَنِيُّ أَخْبَرَنَا عَنْهُ اللَّهُ بْنُ عُمَرَ الْعُمَرِيُّ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى مُسْلِمًا فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي عَدَاوِي مِنْ لُدٍّ وَفِتْنَتِي مِنْ كَثِيرٍ مِنْ حَقِّ نَفْسِيكَ لَمْ يُقْسَهُ ذَلِكَ لُدٌّ هَذَا حَدِيثُ حَسَنٍ عَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَحْدَةِ *

⁹ Bilježe ga i En-Nesa, i Ibn Madže u *Sunenima* Ibn Hibban u *Sanihu*, Hakim u *Mustedrek*u Ibn Hibban i Hakim smatraja ga vjerodostojnim hadisom

38. Šta treba reći onaj koji vidi nekog ko je u nekom iskušenju

3669. ISPRIC'AO NAM JE Muhammed b. Abdul Ilah b. Bezig i kazao. Obavijestio nas je Abdul Vars b. Seid prenijevši od Anra b. Dinara šćenika Zube rove porodice, on od Salima b. Abdullaha o Omera, on od Ibn Omera, a on od Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu, alejhi ve sellem, kazao: "Ko, kad vidi osobu koja je u kakvom iskušenju, rekne: *El-Hamdu lillahillegi afani mimma ibtelake bihi ve feddaleni ala kesirin mimmen haleka tefdila* (Hvala Allahu koji me je sačuvao od iskušenja koje je tebi dao i odlikovao me nad mnogima koje je stvorio), bit će sačuvan od takvog iskušenja ma koliko dugo živio".

Ovaj hadis je gariban. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Hurejre i Amra b. Dinara, štćenika Zabejrove porodice. On je šejh iz Basre, ali nije jax prenos lae nadisa. Šim je prenio mnoge nadise od Salima b. Abdullaha b. Onara. Preneseno je od I bu Dzafera Muhammeda b. Aja da je rekao: Kada neko ugleda osobu koja je u kakvom iskascenju, zatražit ee atočiste od Allaha, ali a sebi - kako to osoba koja je u iskascenju ne bi čela.

3670. ISPRICAMI SU NAM Ebu Džafer es Saman, i drugi i kazali: Obavijestio nas je Mutarrif b. Abi Ja'far el-Medani, kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Omer el-Umeri preimjevši od Schejla b. Ebu Salha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alajhi ve sellem, rekao: **"Ko, kad vidi osobu koja je u kakvom iskušenju, rekne: El-Hamdu lillahillegi afani mimma ibtelake bihi ve feddaleni ala kesirin mimmen haleka tefdila** (Hvala, Alahu koji me je sačuvao od iskušenja, ko je je tebi dao i odlikovao me nad mnogima koje je stvorio), neće ga zadesiti takvo iskušenje". Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.⁹¹⁷

٣٩. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا قَامَ مِنَ الْمَجْلِسِ *

٣٦٧١ حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ كُنَانِي فِي رِوَايَةٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَحْمَدَ فِي حَدِيثِهِ
يُصَلِّحُ مَنْ فُحِّشَ فِي رَأْسِهِ مِنْ خُرُوجِ خَدَيْهِ فَوْسُوسِي مَنْ لَعَنَهُ عَنْ يَمِينِهِ مَنْ فِي صَدْرِهِ عَنْ يَمِينِهِ
بِأَنَّهُ قَدْ رَأَى عَنْ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَسِبَ فِي مَجْلِسٍ فَكُتِرَ فِيهِ لَعْنُهُ فَقَالَ قُلْ
أَنْ يَقُومَ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ: سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ سُبْحَانَكَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ وَتَوْبُ إِلَيْكَ
إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا كَانَ فِي مَجْلِسِهِ ذَلِكَ.

* Mutarifi b. Abdullah b. Mutarifi el Jesavi Ebu Mus'ab el Medeni, Malikov šejh, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

B. jeze ga, El Bozzar u *Musneim* i El-Taberan, u *El-M. Idem* o-sag. u

وفي كتاب عن أبي نيرة ومعاوية هذا حديث حسن صحيح عرفت من هذا الوجه - عرفت
من كتاب شهاب بن عبد الله من هذا الوجه *

٣٦٧٢. حدثنا نصر بن عبد الرحمن بن يحيى بن خزيمة بن عمار بن ميمون عن ميمونة
بن سودة عن نافع عن ابن عمر قال: كان بعد رسول الله صلى الله عليه وسلم في المجلس الواحد
مائة مرة من قبل أن يقوم رب اعمر لي وثب علي إلك أنت التواب العفو. هذا حديث حسن
صحيح غريب *

39. Šta će reći onaj koji ustane iz sijela

3671. ISPRICAO NAM JE Eba Ubejde b. Eba Sefer el-Kufi, koji se zove Ahmed b. Abdallah el-Hemdani, kaže: Obavijestio nas je Hadždžadž b. Muhammed⁹¹ i kazao: Ibn Džurejdž je rekao: Obavijestio me je Musa b. Ubejde prenijevši od Suhejra b. Ebu Sa'ha, on od svoga oca, a on od Eba Hurejre, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bude prisutan u nekom sijelu u kome se puno čega izgovorilo ružnog, pa prije nego ustane iz tog sijela,"⁹² rekne: *Subhaneke-llahumme ve bihamdike ešhedu en la ilahe illa Ente estagfiruke ve etubu ilejke* (Neka Ti je slava i hvala, Allaha, Svjedočim da si samo Ti Bog, od Tebe trazim oprost i Tebi se kajem), bit će mu oprošteno ono što se na tom sijelu pogriješilo".

O ovoj temi preneseni su hadisi, od Berze'a i Aiše. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenan-sahihun-garibun^{92a}. Poznat nam je od Suhejra samo ovim senedom.

3672. ISPRICAO NAM JE Nasr b. Abdur Rahman el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je El-Maharibi⁹³ prenijevši od Malika b. Migvela, on od Muhammeda b. Suvake, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: "Jednom prilikom su izbrojali da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo u jednom sijelu, prije nego je ustao, stotinu puta rekao: *Rabigfirli ve tub alejje inneke Entet-Tevvabul-Gafur* (Gospodaru, oprost

⁹¹ Hadždžadž b. Muhammed el-Musasi el-A'zer Ebu Muhammed el-Tumizi bio je pouzdan i sigaran prenosilac hadisa sve dok se nije nastanio u Bagdadu, tamo je posrednik u petoj i devetoj generaciji. Umro je u Bagdadu 206. godine po Hidžri.

⁹² Potvrda za ovo može se izeti iz 48. ajeta sure *Et-Tin*, koji glasi: "I stipljivo čeka presjeda Gospodara svoga, Mi tebe i vidimo i Salim" - ve čeka i hvata Gospodara svoga kad uspiješ.

^{92a} Biježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*, Hakim i *Mustedrek* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

⁹³ Abdur-Rahman b. Muhammed b. Ziyad el-Murari Ebu Muhammed el-Kafi kao prenosilac hadisa nije bio loš. Po mišljenju Ahanza b. Hanbela bio je sklon prijevani. Pripadao je devetoj generaciji.

nu i primi od mene pokajanje, uistinu samo Ti primaš pokajanje i praštas'". Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.⁹²²

٤٠. بَابُ مَا جَاءَ مَا يَقُولُ عِنْدَ الْكَرْبِ *

٣٦٧٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ عَنْ قَلْبَةَ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَدِيِّ بْنِ أَبِي يَسَّافٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو عِنْدَ تَكْوِينِ الْإِلَهِ إِلَهُ الْإِلَهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

[illegible][illegible]

40. Šta treba učiti onaj koji je tužan ili koji ima kakvu brigu

3673. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam i kazao: Ispricao mi je moj otac⁹²¹ prenijevši od Katadea, on od Ebu Alijea, a on od Ibn Abbasa, koji je rekao: "Kad bi Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve selleni, imao kakvu brigu ili kad bi bio tužan, učio bi: *La ilahe illellahu-Halimul-Hakimu. La ilahe illellahu Rabbul-Aršil-Kerimi. La ilahe illellahu Rabus-semavuti vel-erdi ve Rabbul-Aršil-Azimi* (Nema drugog Boga osim Allaha, Blagog i Macrog Nema drugog Boga osim Allaha, Gospodara Prijesto, a velikog, Nema drugog Boga osim Allaha, Gospodara nebesa i Zemlje i Gospodara Prijestolja plemenitog)".

3674. ISPRICA O NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavjestio nas je Ibn Ebu Adij premjevši od Hišama, on od Katadea, on od Ebu Anjea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sa: *lallahu alejhi, ve sellem*, **slično**

²⁹ Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai, Ibn Mađže u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

⁹²³ Hišam cd-Destivai.

Abdullah b. Bišra el-Has'ami⁹³⁴, on od Ebu Zur'a⁹³⁵, a on od Ebu Hurejre, koji je kazao: "Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao na put, nakon što bi uzjahao svoju životinju i pokazao prstom (Allah je jedan), što je učinio i Šube, rekao bi: *Allahumme Ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna binushike vaklibna bizimmetin. Allahume-zvi lenal-erda ve hevvin alejnas-sefere. Allahumme inni eužu bike min va'sais-seferi ve keabetil-munkalehi* (Allahu, budi mi čuvar i pomagač na putovanju i zastupnik u porodici. Pazi nas na putu i vrati nas sigurne nasim domovima. Allahu, skupljaj pred nama Zemlju i učini nam putovanje ugodnim. Utješem Ti se od napornog puta i od tužnog povratka)".

3678. ISPRIČAO NAM JE: Suvejd b. Nasr; kaže: Obavjestio nas je Abdullah b. Mubarek, kaže: Nas je obavjestio Šube ovim senedom, **po smislu slično prethodnom hadisu**. Ovaj Ebu Hurejrov hadis je hasenun garibun⁹³⁶. Poznat nam je samo preko Ibn Ebu Adra od Šubea.

3679. ISPRIČAO NAM JE: Ahmed b. Abde el-Debi, kaže: Obavjestio nas je Hammad b. Zejd premjevši od Asima el-Ahveja, a on od Abdullaha b. Seražisa koji je kazao: "Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao na put, govorio bi: *Allahumme Ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna fi seferina vahlufna fi ehlna. Allahumme inni eužu bike min va'sais-seferi ve keabetil-munkalehi ve minel-havri ba'del-kevri ve min davetil-mazlumi ve min suil-menzari fil-ehli vel-mali* (Allahu, budi mi čuvar i pomagač na putovanju i zastupnik u porodici. Pazi nas na putu i vrati nas sigurne nasim domovima. Utješem Ti se od napornog puta i od tužnog povratka, i od smanjenja nakon povećanja⁹³⁷, i od dove onoga kome je nasilje učinjeno, i od zla pogleda⁹³⁸ u porodicu i imetak)".

Ovaj hadis je hasenun sahihun⁹³⁹. Prenosi se također i od smanjenja nakon postojanja. Smanjenje nakon postojanja ili nakon povećanja, a oboje je ispravno, može imati više značenja. Po našljenju nekog, može značiti i povratak, povratak iz vjerovanja u nevjerništvo, ili povratak iz pokornosti u

⁹³⁴ Abdullah b. Bišr el-Has'ami Ebu Umejr el-Katib el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

⁹³⁵ Ebu Zur'a b. Amr b. Džerir.

⁹³⁶ Blježe ga i Ebu David i Ebu-Nesai u *Sahehim* i Ebu-Madža u *Musnadih*.

⁹³⁷ Ovo može imati više značenja: da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao Allahu od smanjenja vjerovanja nakon što je bilo povećano, od smanjenja imetka nakon što je bio uvećan, od smanjenja častije na dobru i zla nakon što im je parolomirao.

⁹³⁸ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ponašao se ateo. Allahova zla pogleda. To je pogled onih koji su puni mržnje i zlostije. Takav pogled može prozlokovati, dovesti ljud i propast njihove imovine.

⁹³⁹ Blježe ga i Muslim u *Sahehu* i Ebu-Nesai i Ebu-Madža u *Sahehim*.

grnešenje. Uglavnom, (smanjenje nakon povećanja) označava povratak iz nečega boljeg nečemu lošijem.

٤٣. بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا رَجَعَ مِنْ سَفَرِهِ

٣٦٨٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حَبِيلَةَ، قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا رَجَعَ أَحَدُكُمْ مِنْ سَفَرٍ قُلْ: آمِينَ تَكُونُ عِدَّةُ لِرَبِّكَ حَامِدُونَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. رَوَاهُ أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. فِي الْبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَجَاهِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ *.

43. Šta govori onaj koji se vraća s putovanja

3680. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Ga'lan; kaže: Obavjestio nas je Ebu Davud⁴⁴⁰ i kazao: Saopćio nam je Šu'be preteći evši od Ebu Ishaka, koji je kazao: Čuo sam Rebia b. Aziba⁴⁴¹ kada priča od svoga oca⁴⁴²: "Kad bi se Vjerovijesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vraćao sa putovanja, govorio bi: *Aibune, taibune, abidune, lirabbina hamidune* (Mi se vraćamo, Tebi se kajemo, Tebi robujemo, našem se Gospodaru zahvaljujemo)".

Ova hadis je hasenun-sahihar⁴⁴³. Es-Seyri je ovaj hadis prenio od Ebu Ishaka od Beraa, a u njegovu senedu nije spomenuo od Rebia b. Beraa, međutim, Šu'beova predaja je verodostojnija. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Enesa i Dzabna b. Abdallana.

٤٤. بَابُ مِنْهُ

٣٦٨١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَيْرٍ، قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا رَجَعَ أَحَدُكُمْ مِنْ سَفَرٍ قُلْ: آمِينَ تَكُونُ عِدَّةُ لِرَبِّكَ حَامِدُونَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.

⁴⁴⁰ Ebu Davud et-Tajalisi

⁴⁴¹ Rebi b. Bera b. Az b. el-Ensari el-Kafi, pouzdan je prenosilac nauka. Popadao je trećoj generaciji.

⁴⁴² Beraa b. Aziba el-Ensarija

⁴⁴³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

44. O istoj temi

3681. ISPRICAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer⁴⁴ prenijevši od Humejda, a on od Enesar "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vraćajući se s puta, ugledao zidine Medine, on bi potjerao svoju jahaću devu, a ako bi bio na životinji (poput mazge ili konja), pojurio bi s njom pošto se Medine uželio⁴⁵." Ovaj hadis je hasenan sahîhun-garîbun⁴⁶.

٤٥. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا وَدَّعَ إِنْسَانًا *

٣٦٨٢ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ، وَالْإِسْمَاعِيلِيُّ الْقُشَيْرِيُّ، أَخْبَرَا بَعْضُهُمَا بَعْضًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَدَّعَ رَجُلًا أَحَدَ بَيْدِهِ فَلَا يَدْعُهَا حَتَّى يَكُونَ لِرَجُلٍ هُوَ يَدْعُ يَدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُقَسِّمُ سَتُودِعَ اللَّهُ دِيكَ وَأَمَانَتَكَ وَأَحْرَ عَمَلِكَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْخَبَرِ وَقَدْ رَوَاهُ عَنْهُ حَدِيثٌ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي غَيْرٍ *

٣٦٨٣ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى، سَمِعَ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، سَمِعَ مِنْ خُنَيْمٍ عَنْ حَنْبَلٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَدَّعَ رَجُلًا أَحَدَ بَيْدِهِ فَلَا يَدْعُهَا حَتَّى يَكُونَ لِرَجُلٍ هُوَ يَدْعُ يَدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُقَسِّمُ سَتُودِعَ اللَّهُ دِيكَ وَأَمَانَتَكَ وَأَحْرَ عَمَلِكَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْخَبَرِ وَقَدْ رَوَاهُ عَنْهُ حَدِيثٌ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي غَيْرٍ *

45. Šta izgovara osoba koja se od nekoga oprašta

3682. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Ebu Ubeydullah es Selmi, el-Basri, kaže: Obavijestio nas je Ebu Katebe Selmi b. Kutebe prenijevši od Ibrahim b. Abdul-Rahmana b. Jezida b. Unjeja⁴⁷, on od Na'f'a, a on od ibn Omara, koji je kazao: "Kad bi se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, opraštao od nekoga (ko kreće na put) uzeo bi ga za ruku i ne bi mu je puštao sve dok ovaj ne bi pustio Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, ruku, i govorio bi: *Estevedillahe dineke ve emaneteke ve ahire amelike* (Molim Allaha da ti sačuva tvoje vjerovanje i tvoje povjerenje i da ti

⁴⁴⁴ Ismail b. Džafer el-Ensari ez-Zirki.

⁴⁴⁵ Uželio se Medine i njenih stanovnika.

⁴⁴⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*.

⁴⁴⁷ Ibrahim b. Abdul-Rahman b. Jezid b. Unjeja el-Medani, kao prenasilac hadisa je nedovoljno poznat (medžhul). Pripadao je sedmoj generaciji.

umjesto oca i majke, dodaj mi još, ponovo će on. Reče: I neka ti olakša put dobra ma gdje bio". Ovaj hadis je hasenun gar.bun⁹⁵⁵

٤٧. باب منه

٣٦٨٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ الْكُوفِيُّ حَبِيبُ اللَّهِ عَنْ حُصَيْنِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِذَا أُرْسِدَ أَنْ يَسَافِرَ قَالَتْ: عَلَيْكَ تَقْوَى اللَّهِ وَالتَّكْوِيْنُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ فَلَمَّا أُنْزِلَ لِرُحُلِهِ مِنَ النَّهْجِ اطْوَلَهُ الْبَعْدَ وَهَوَّنَ عَلَيْهِ السَّفَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.*

47. O istoj temi

3685. ISPRICAO NAM IH Musa b. Abdur Rahman el-Kindi el-Kafi, knize Obavjestio nas je Zejd b. Hubab⁹⁵⁶ i kazao: Obavjestio me je Usama b. Zejd⁹⁵⁷ prenjevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejre, da je neki čovjek rekao: "Allahov Poslaniče, hoću da putujem pa me posavjetuj! "Budi bogobožazan i izgovaraj Allahu ekber na svakoj uzvisini!" Kad je čovjek otišao, on reče: Allahu, skрати mu razdaljinu i učini mu putovanje ugodnim". Ovaj hadis je hasenun⁹⁵⁸

٤٨. باب ما ذكر في دعوة المسافر*

٣٦٨٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَشَّارٍ أَحْبَبَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَحْبَبَنَا نَحْوُ مِائَةِ رَجُلٍ عَنْ حُصَيْنِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِذَا أُرْسِدَ قَالَتْ: عَلَيْكَ تَقْوَى اللَّهِ وَالتَّكْوِيْنُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ فَلَمَّا أُنْزِلَ لِرُحُلِهِ مِنَ النَّهْجِ اطْوَلَهُ الْبَعْدَ وَهَوَّنَ عَلَيْهِ السَّفَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.*

٣٦٨٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَبِيبُ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِذَا أُرْسِدَ قَالَتْ: عَلَيْكَ تَقْوَى اللَّهِ وَالتَّكْوِيْنُ عَلَى كُلِّ شَرَفٍ فَلَمَّا أُنْزِلَ لِرُحُلِهِ مِنَ النَّهْجِ اطْوَلَهُ الْبَعْدَ وَهَوَّنَ عَلَيْهِ السَّفَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.*

⁹⁵⁵ Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

⁹⁵⁶ Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli.

⁹⁵⁷ Usama b. Zejd el-Lejsi.

⁹⁵⁸ Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*

ثُمَّ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي سَفَرِي هَذَا مِنَ الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى. اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا الْمَسِيرَ وَأَطْوِ عَنَّا بُعْدَ الْأَرْضِ. اللَّهُمَّ أَلِّتِ الصَّاحِبَ فِي السَّفَرِ وَالْحَيْفَةَ فِي الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ اصْحَحْنَا فِي سَفَرِنَا وَاخْلُقْنَا فِي أَهْلِنَا. وَكَانَ يَقُولُ إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ آيُونَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّكَ حَامِدُونَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

49. Šte će proučiti osoba kada uzjaše životinju (ili sjedne u prijevozno sredstvo)

3688. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves⁹⁶² prenijevši od Ebu Ishaka⁹⁶³, a on od Alija b. Rebi'a⁹⁶⁴ koji je kazao: "Bio sam prisutan kad je Aliji dovedena životinja da je uzjaše. On, pošto stavi nogu u uzengiju, reče: *Bismillah* (S Allahovim imenom), a kad se usparavi na njenim ledima, reče: *El-hamdulillahi* (Hvala Allahu), a potom prouči: *Subhanellezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin. Ve inna ila Rabbina lemunkalibun* (Hvaljen neka je Onaj koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići, i mi ćemo se sigurno Gospodaru svome vratiti!⁹⁶⁵), potom, tri puta reče: *El-hamdulillahi* (Hvala Allahu), tri puta *Allahu ekber* (Allah je najveći) i (jedanput) *Subhaneke inni kad zalemtu nefsi fugfirli innehu la jagfiruz-zunube illa Ente* (Hvaljen neka Si, ja sam sebi nasilje učinio pa mi oprosti jer samo Ti praštaš grijeh), a onda se nasmijao. Zašto si se nasmijao, vladaru pravovjernih? upitah, a on reče: Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je uradio ovo što sam ja uradio, a onda se nasmijao. Upitao sam ga: Zašto si se nasmijao Allahov Poslaniče? a on je odgovorio: Tvoj Gospodar se zadivi Svome robu koji rekne: Gospodaru, oprosti mi moje grijeha jer niko drugi osim Tebe grijeha ne može oprostiti." O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁹⁶⁶

3689. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Hamnad b. Seleme prenijevši od Ebu Zubejra, on od Alija b. Abdullaha el-Barikija, a on od Ibn Omera. Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao na put i uzjahao na jahalicu, tri puta bi izgovorio tekbir (Allahu ekber), potom proučio:

⁹⁶² Ebu Ahves Selam b. Selim el-Hanefi el-Kufi pouzdan je i precizan prenosilac i vrstan poznavalac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁹⁶³ Ebu Ishak es-Subej'i.

⁹⁶⁴ Ali b. Rebi'a el-Vali el-Esedi el-Kufi.

⁹⁶⁵ *Ez-Zuhuf*, 13. i 14. ajet.

⁹⁶⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud i En-Nesai u *Sünenima*, Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

Subhanellezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin. Ve inna ila Rabbina lemunkalibun (Hvaljen neka je Onaj koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postrći, i mi ćemo se sigurno Gospodaru svome vratiti!), a onda rekao: *Allahumme inni es'eluke fi seferi haza minel-birri vet-takva ve minel-ameli ma terda. Allahumme hevvin alejnal-mesire vetvi anna bu'del-erdi. Allahumme ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna fi seferina vahlufna fi ehliina* (Allahu, ja od Tebe na ovoime mom putovanju tražim od dobročinstva, od bogobojaznosti i od dobrih djela onoliko sa koliko čes Ti biti zadovoljan. Allahu, učini nam putovanje ugodnim i skriši nam razdaljinu zemlje. *Allahumme Ente sahibu fis-seferi vel-halifetu fil-ehli. Allahumme-shabna fi seferina vehlufna fi ehliina* (Allahu, budi čuvar i pomagač na putovanju i zastupnik u porodici. Pazi nas tokom našeg putovanja i budi nam zastupnik u našim porodicama). Kada bi se vraćao svojoj porodici govorio bi: Aibune inšacilahu taibune abidune lirabbina namidun (Mi se, ako Allah da, vraćamo, Tebi se kajemo, Tebi robujemo i našem se Gospodaru zahvaljujemo) " Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁹⁶⁷

٥٠. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا هَاجَتِ الرِّيحُ *

٣٦٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْأَسْوَدِ الْغَزَالِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ رُبَيْعَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى الرِّيحَ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي بِنِ كَعْبٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

50. Šta se uči kad puše jak vjetar

3690. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Esved Ebu Amr el-Basri; kaže. Obavijestio nas je Muhammed b. Rebi'a⁹⁶⁸ prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, a on od Aiše, koja je kazala "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, primijetio da puše vjetar, rekao bi: *Allahumme inni es'eluke min hajriha ve hajri ma fiha ve hajri ma ursilet bihi, ve eužu bike min šerriha ve šerri ma fiha ve šerri ma ursilet bihi* (Allahu, podari nam hajrlu vjetar, dobro u njemu i dobro u onome zbog čega je poslat, a utječem ti se od njegova zla, zla koje je u njemu i zla u onome

⁹⁶⁷ Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*

⁹⁶⁸ Muhammed b. Rebi'a el-Kilabi.

zbog čega je poslat)." O ovoj temi prenesen je hadis i od Ubeja b. Ka'ba. Ovaj hadis je hasenun.⁹⁶⁹

٥١. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا سَمِعَ الرَّعْدَ *

٣٦٩١ حَدَّثَنَا قُسْتُةُ أَحْمَرُ عَنْ لُؤْأَدِ بْنِ رِبَادٍ عَنْ حُجَّاجِ بْنِ أُرْطَةَ عَنْ أَبِي مُظَرٍّ عَنْ سَلِيمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا سَمِعَ صَوْتَ الرَّعْدِ وَالصَّوَاعِقِ قَالَ: اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِعَصَاكَ وَلَا تُهَيِّئْ لَنَا بَعْدَايَ وَعَافَا قَبْلَ ذَلِكَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

51. Šta se uči kad se čuje grmljavina

3691. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vahid b. Zijad⁹⁷⁰ prenijevši od Hadždžadža b. Ertatea, on od Ebu Metara⁹⁷¹, on od Salima b. Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo zvuk grmljavine i groma, rekao bi: *Allahumme la taktulna bigadabike vela tuhlikna biazabike ve afina kable zalike* (Allahu, ne ubijaj nas Svojom srdžbom i ne uništavaj nas Svojom kaznom, oprosti nam prije toga)." Ovaj hadis je garibun.⁹⁷² Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٥٢. بَاب مَا يَقُولُ عِنْدَ رُؤْيَا الْهَلَالِ *

٣٦٩٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ يُعْقِدُ أَحْمَرُ سَيْمَانُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْمَدَنِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي بَشَّارُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ صَحْبَةٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا رَأَى الْهَلَالَ قَالَ: اللَّهُمَّ أَهْنِهُ عَلَيْنَا بِأَيْمُنٍ وَإِيمَانٍ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ. رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

⁹⁶⁹ B lježi ga i Muslim u *Sahihu* u znatno dužem obliku.

⁹⁷⁰ Abdul-Vahid b. Zijad el-Abdi el-Basri.

⁹⁷¹ Ebu Metar je učitelj Hadždžadža b. Ertatea koji je kao prenosilac hadisa neovoljno poznat (medžhul). Pripadao je šestoj generaciji.

⁹⁷² Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u djelu *Edeba l-muftreda*, En-Nesai u djelu *Amelul-jevni vel-lejleti* i Hakim u *Mustedreku*.

52. Šta se izgovara kada se ugleda mladak

3692. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el Akadri; kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Sufjan el-Medini i kazao: Ispričao mi je Bilal b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah⁹⁷³ prenijevši od svoga oca⁹⁷⁴, a on od njegova djeda Talhe b. Ubejdullaha: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ugledao mladak, govorio bi: *Allahummme ehlilhu alejna bil-jumni vel-iman ives-selameti vel-islami Rabbi ve Rabbukellahu* (Allahu, učini da kad god nam se on pojavi, budemo sigurni, u imanu, zdravi i u islamu. Moj i tvoj Gospodar je Allah⁹⁷⁵)." Ovaj hadis je hasenun-garibun⁹⁷⁶

٥٣. بَاب مَا يَقُولُ عِنْدَ الْغَضَبِ *

٣٦٩٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيْنٍ أَخْبَرَنَا قَبِيصَةُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلى عَنْ مُعَاذِ بْنِ حَبَلٍ قَالَ. اسْتَمْتُ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى عَرَفْتُ الْغَضَبَ فِي وَجْهِ أَحَدِهِمَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي لَأَعْلَمُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ غَضَبُهُ. أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. وَفِي الْبَاب عَنْ سُفْيَانَ بْنِ صُرَدَزٍ. ٣٦٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَرَارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ سُفْيَانَ نَحْوَهُ.

وَهَذَا حَدِيثٌ مُرْسَلٌ. عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلى لَمْ يَسْمَعْ مِنْ مُعَاذِ بْنِ حَبَلٍ. وَمَاتَ مُعَاذٌ فِي حِقَابَةِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَقَدْ عُمِرَ نَحْوُ الْخَطَّابِ وَعِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلى عِنْدَهُ أَسْبَابٌ مِنْ هَكَذَا رَوَى شُعْبَةُ عَنْ حَكَمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلى. وَقَدْ رَوَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي لَيْلى عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَرَأَاهُ. وَعِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلى لَيْسَ يُكْنَى أَوْ عَيْسَى وَأَبُو لَيْسى اسْمُهُ يَسَارٌ. وَرَوَى عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلى قَالَ. أَذْرَكْتُ عَمْرَيْنِ وَمِائَةً مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

53. Šta se izgovara prilikom srdžbe

3693. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Kabisa; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, a on od Muaza b. Džebela, koji

⁹⁷³ Bilal b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi el-Medeni blag je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁹⁷⁴ To je Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi el-Medeni. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁹⁷⁵ Moj i tvoj Gospodar, mladače, je Allah.

⁹⁷⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ed-Darimi u *Sunenu*, Hakim u *Mustedreku* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

je kazao: "Jednom prilikom se počеше međusobno svađati dva čovjeka u prisustvu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Primijetivši srdžbu na licu jednog od njih dvojice, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Ja znam jednu rečenicu; ukoliko je izgovori onaj koji osjeća srdžbu, ona će otići od njega. To je: *Eužu billahi mineš-šejtanir-radžim* (Ujčem se Allahu od prokletog šejtana)." ⁹⁷⁷ O ovoj temi prenesen je hadis i od Sulejmana b. Sureda. ⁹⁷⁸

3694. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman ⁹⁷⁹ prenijevši od Sufjana **slično prethodnom hadisu.**

Ovaj hadis je mursel Abdur-Rahman b Ebu Lejla nije slusao hadise od Muaza b. Džebela. Muaz b. Džebel umro je u vrijeme hilafeta Omera b. Hattab, a kad je Omer b. Hattab ubijen, Abdur-Rahman b Ebu Lejla je bio dječak, imao je šest godina. Ovako je prenio Šu'be od Hakema, a on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle. Abdur-Rahman b Ebu Lejle je vidio Omera b. Hattaba i od njega prenio hadise. Abdur-rahman b. Ebu Lejle je imao nadimak po djetetu Ebu Isa Ebu Ja'la se zvao Jesar. On je prenio hadise od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, kazavši: Ja sam zatekao sto dvadeset ensarija, Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba

٥٤. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى رُؤْيَا يَكْرَهُهَا *

٣٦٩٥ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا نُكْرُ بْنُ مُصَرِّعٍ عَنِ ابْنِ جُهْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَتَّابٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبِي صَالِيٍّ أَنَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يُحِبُّهَا فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ اللَّهِ فَلْيُحَمِّدِ اللَّهَ عَلَيْهَا وَلْيُحَدِّثْ بِمَا رَأَى. وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُهُ فَإِنَّمَا هِيَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ فَإِنَّمَا لَا تَضُرُّهُ.

وَفِي سَابِعِ ابْنِ قِدْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَابْنُ الْهَادِ اسْمُهُ يَرْيَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَسَمَةَ بْنِ هِشَامِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ. وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ هَذِهِ الْحَدِيثِ. رَوَى عَنْهُ مَالِكٌ وَالثَّوْرِيُّ.

54. Šta će reći onaj kousnije ružan san

3695. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Bekr b. Mudar ⁹⁸⁰ prenijevši od Ibn Hada, on od Abdullaha b. Habbaba ⁹⁸¹, a

⁹⁷⁷ Ovaj hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*

⁹⁷⁸ Bilježe ga El-Buhari u *Sahihima* i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*

⁹⁷⁹ Abdur-Rahman b. Mehdi.

⁹⁸⁰ Bekr b. Mudar b. Muhammed b. Hakim Ebu Muhammed, ili Ebu Abdul-Melik el-Masri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji

⁹⁸¹ Abdullah b. Habbab el-Ensari el-Medeni el-Buhari pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Kada neko od vas usnije lijep san koji voli, to je od Allaha, neka se zahvali Allahu i neka ga priča"⁹⁸², a kada usnije ružan san koji ne voli, to je od šejtana, neka (u tom slučaju) zatraži utočište kod Allaha od njegova zla i neka ga nikome ne priča, neće mu nauditi."

O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Katadea. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun-sahihun.⁹⁸³ Ibn Had se zvao Jezid b. Abdullah b. Usame b. Had el-Medini. On je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac hadisa. Od njega su prenijeli hadise Malik i drugi ljudi.

٥٥. بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا رَأَى الْبَاكُورَةَ مِنَ الشَّمْرِ *

٣٦٩٦ حَدَّثَنَا نَصْرَانُ بْنُ خُزَيْمٍ عَنْ خُزَيْمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ حَرِثِ بْنِ قَبِيْطَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ النَّاسُ إِذَا رَأَوْا أَوَّلَ الثَّمَرِ حَامَعُوا بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبِذَا أَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَارِنَا. وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا. وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَمَدَنَّا اللَّهُمَّ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَبْدُكَ وَحَلِيلُكَ وَنَبِيُّكَ. وَأَبِي عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَإِنَّهُ دَعَاكَ لِمَكَّةَ وَأَنَا أَدْعُوكَ لِلْمَدِينَةِ مِنْهُ مَا دَعَاكَ بِهِ لِمَكَّةَ وَمَثَلَهُ مَعَهُ. قَالَ: ثُمَّ يَدْعُو أَصْغَرَ وَلَدِ يَرَاهُ فَيُعْطِيهِ ذَلِكَ الثَّمَرُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

55. Šta se izgovara kad se ugledaju prvi plodovi

3696. ISPRICAO NAM JE El-Ensari: kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Mahk. A obavijestio nas je Kutejbe prenijevši od Malika, on od Suhejla b Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Kad bi ljudi ubrali prvi plod donijeli bi ga Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Kad bi ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uzeo, rekao bi: *Allahumme barik lena fi simarina ve barik lena fi medinetina ve barik lena fi saina ve mudina. Allahumme inne Ibrahimu abduke ve haliluke ve nebijjuka ve inni abduke ve nebijjuka ve innehu deake li Mekkete ve ene ed'uke Li Medineti bimisli ma de'ake bihi li Mekkete ve misluhu meahu* (Allahu, blagoslovi nam naše

^{98.2} U sjećaju lijepog sna dobro je uraditi troje: zahvaliti Allahu, obradovati se i pričati ga samo prijateljima koji znaju ispravno tumačiti snove, dok je u sjećaju ružnog sna lijepo uraditi sljedeće: čim se probudi tri puta prihvatiti na lijevú stranu, zatražiti utočište kod Allaha od njegová zla i zla še tana, ne pričati ga nikome, zgovoriti salavat, okrenuti se na drugu stranu.

⁹⁸³ Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

plodove i naš grad, naš sâ i naš mudd⁹⁸⁴. Allahu, Ibrahim je bio Tvoj rob, prijatelj i vjerovjesnik, a i ja sam Tvoj rob i vjerovjesnik. On Te molio za Mekku, a ja Te molim za Medinu. Podari joj isto ono što je od Tebe Ibrahim tražio za Mekku, i još toliko). **Potom bi, veli, pozvao prvo dijete koje bi ugledao i dao mu taj plod.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁹⁸⁵

٥٦. بَابُ مَا يَقُولُ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا *

٣٦٩٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ بَرِّهِمَ أَخْبَرَ عُبَيْدُ بْنُ رَيْدٍ عَنْ عُمَرَ، وَهُوَ بْنُ أَبِي حَرْمَةَ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَخَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ عَلَى مَيْمُونَةَ فَجَاءَنَا بِإِدَاءٍ فِيهِ لَبَنٌ فَشَرِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا عَنِ يَمِينِهِ وَخَالِدٌ عَلَى شِمَالِهِ فَقَالَ لِي: الْتَزَمْنَا لَكَ فَإِنْ شِئْتَ أَتَرْتُ بِهَا حَالِدًا؟ فَقُلْتُ: مَا كُنْتُ أُؤَثِّرُ عَلَى سُورِكَ أَحَدًا. ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَطْعَمَهُ اللَّهُ الطَّعَامَ فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا حَبِيرًا مِنْهُ. وَمَنْ سَفَاهَ اللَّهُ لَنَا فَيَقُلْ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ. وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ شَيْءٌ يُحَرِّئُ مَكَانَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ غَيْرَ النَّسِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَقَدْ رَوَى عَنْهُ هَذَا حَدِيثٌ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ رَيْدٍ. فَقَدْ رَوَى عَنْ عُمَرَ بْنِ حَرْمَةَ، وَقَالَ عَنْهُ عُمَرُ بْنُ حَرْمَةَ وَهُوَ يَصُحُّ *

56. Šta će reći onaj ko hoće da jede

3697. ISPRČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim⁹⁸⁶; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Zejd⁹⁸⁷ prenijevši od Omara b. Ebu Harmalea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Ušli smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, ja i Halid b. Velid kod Mejmune. Ona nam je donijela posudu sa mlijekom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se napi, a onda dodade meni i reče: Ti imaš prednost⁹⁸⁸, ali, ako hoćeš, ukaži počast Halidu. Ja sam tada sjedio sa njegove desne, a Halid sa njegove lijeve strane. Rekoh: Neću**

⁹⁸⁴ Sâ i mudd su posude koje su u to vrijeme u Medini korištene za mjerenje. Sâ, po mišljenju Ebu Hanife, sadrži osam litara, a mudd sadrži dva litra. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mol. Svevišnjeg Allaha da im podari bereket u njihovim plodovima i prilikom njegovog mjerenja.

⁹⁸⁵ Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*

⁹⁸⁶ Ismail b. Ibrahim, poznat kao Ibn Uleje.

⁹⁸⁷ Ali b. Zejd b. Džed'an.

⁹⁸⁸ Ibn Abbas je imao prednost zbog toga što je sjedio sa desne strane Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Po islamskom pantonu, prednost ima uvijek onaj koji sjedi na desnoj strani, pa makar se radilo i o dječaku.

ukazati počast nikome kad je riječ o ostatku iza tebe⁹⁸⁹. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Koga Allah počasti hranom, neka rekne: *Allahumme barik lena fihi ve et'imna hajren minhu* (Allahu, podari nam bereket u njoj i počasti nas hranom boljom od ove), a koga Allah počasti mlijekom, neka rekne: *Allahumme barik lena fihi ve zidna minhu* (Allahu, podari nam bereket u njemu i uvećaj nam od njega). Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao i ovo: Samo mlijeko može nadomjestiti hranu i piće."

Ovaj hadis je hasenun.⁹⁹⁰ Neki su ovaj hadis prenijeli od Alije b. Zejda i kazali: od Omera b. Harmalea, dok su neki rekli: od Amra b. Harmalea, i to je pogrešno.

٥٧. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا فَرَغَ مِنَ الطَّعَامِ *

٣٦٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا ثَوْرُ بْنُ يَزِيدَ أَخْبَرَنَا حَالِدُ بْنُ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَفَعَتِ الْمَائِدَةُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ يَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مُؤَدَّعٍ وَلَا مُسْتَعْتَى عَنْهُ رَبَّنَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٦٩٩. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشْعَثُ أَخْبَرَنَا خَفْصُ بْنُ عِيَاثٍ وَأَبُو حَالِدٍ الْأَحْمَرُ عَنْ حَاحٍ بْنِ أَرْصَاةَ عَنْ رِيَّاحِ بْنِ عَيْسَةَ قَالَ خَفْصٌ: عَنْ ابْنِ أَبِي سَعِيدٍ. وَقَالَ أَبُو خَالِدٍ: عَنْ مَوْلَى أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ *

٣٧٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقَرِّي حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ. حَدَّثَنِي أَبُو مَرْحُومٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَكَلَ طَعَامًا فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ غَيْرَ لَهُ مَا تَقْدَمُ مِنْ ذَلِكِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو مَرْحُومٍ اسْمُهُ عِنْدَ الرَّحِيمِ بْنُ مَيْمُونٍ *

⁹⁸⁹ Ashabi su toliko željeli da prvi piju ili jedu ono što ostane iza Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da Ibn Abbas, iako je mnogo cijenio Halidu b. Velidu, nije mogao njemu prepustiti takvu čast.

⁹⁹⁰ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima* i El Bejheki u djelu *Su'abul-iman*.

57. Šta se izgovara nakon jela

3698. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid⁹⁹¹; kaže: Nas je obavijestio Sevr b. Jezid⁹⁹², kaže: Nas je obavijestio Halid b. Ma'dan prenijevši od Ebu Uamea, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, kad bi ispred njega bila sklonjena hrana, rekao: *El-hamdulillahi hamden kesiren tajjiben mubareken fihi gajre muveddein vela mustagnen anhu Rabbena* (Hvala Allahu, brojnom i ugodnom zahvalom, u kojoj je bereket, koja neće biti posljednja, koja mi je neophodna (bez koje ne mogu naš Gospodaru)."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁹⁹³

3699. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el Ešedždž; kaže: Obavijestili su nas Hafs b. Gijas i Ebu Halid el-Ahmer prenijevši od Hadždžadža b. Ertatca, on od Rijaha b. Ubejdea⁹⁹⁴, Hafs je kazao: od sina mog brata Seida, a Ebu Halid je kazao: od Ebu Seidova štićenika, a on od Ebu Seida, koji je kazao: **"Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, završio sa jelom ili pićem, rekao bi: *El-Hamdu lillahi-lezi et'amina ve sekana ve džealena muslimin* (Hvala Allahu koji nas je nahranio i napojio i učinio nas muslimanima)."**⁹⁹⁵

3700. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri⁹⁹⁶; kaže: Ispričao nam je Seid b. Ebu Ejub⁹⁹⁷ i kazao: Ispričao mi je Ebu Merhum prenijevši od Sehla b. Muaza b. Enesa, a on od svoga oca koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko, nakon što jede, rekne: *El-hamud lillahi-lezi et'ameni haza ve rezekanihi min gajri havlin minni vela kuvvetin* (Hvala Allahu koji me je, bez napora i snage, ovim nahranio i opskrbio), bit će mu oprošteni grijesi koje je prije počinio".** Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁹⁹⁸ Ebu Merhum se zvao Abdur-Rahim b. Mejmun.

⁹⁹¹ Jahja b. Seid el-Kattan.

⁹⁹² Sevr b. Jezid Ebu Halid el-Himsi.

⁹⁹³ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari u *Sahihu*, i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

⁹⁹⁴ Rijah b. Ubejde el-Kufi es-Selami pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

⁹⁹⁵ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, a spomenuo ga je i El-Buhari u djelu *Et-Tarihul-kebir*.

⁹⁹⁶ Abdullah b. Jezid el Mukri Ebu Abdur-Rahman el Mekki

⁹⁹⁷ Seid b. Ebu Ejub el-Huzai.

⁹⁹⁸ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*

٥٨. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا سَمِعَ نَهْيَ الْحِمَارِ *

٣٧٠١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ حُفْرَةَ عَنْ رَسَقَةَ عَنْ ثَعْلَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدَّيَكَةِ فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا. وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْحِمَارِ فَتَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

58. Šta će reći onaj koji čuje revanje magarca

3701. ISPRIČAO NAM JE Katejbe b. Seid: kaže: Obavijestio nas je Lejs⁹⁹⁹ prenijevši od Džafera b. Rebr'a¹⁰⁰⁰, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kad čujete kukurikanje pijetlova,¹⁰⁰¹ molite Allaha da vam podari od Svoje dobrote jer su oni ugledali meleka, a kad čujete revanje magarca,¹⁰⁰² tražite od Allaha utočište od šejtana jer je on ugledao šejtana." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁰⁰³

٥٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ التَّسْبِيحِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّحْمِيدِ *

٣٧٠٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رَزِيدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ كَثِيرٍ سَمِعَ عَنِ ابْنِ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا عَلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا كَفَّرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَرَوَى شُعْبَةُ هَذَا حَدِيثَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ ابْنِ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا عَلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِلَّا كَفَّرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ.

⁹⁹⁹ Lejs b. Sa'd.

¹⁰⁰⁰ Džafer b. Rebr'a b. Šurahbil b. Hasene el-Kindi Ebu Šuranbil e.-Misri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

¹⁰⁰¹ U hadisu koji su zabilježili Ibn Hibban u *Sahihu*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu* od Zejda b. Hal'a da sto i da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ne grdite pijetla, on poziva na namaz!"

¹⁰⁰² U predaji koju su zabilježili Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenama*, te Hakim u *Mustedreku* od Džabira stoji dodatak: "i lavež pasa" Biježi Et-Taberani u *Et-Mu'adžemul-kebiru* od Ibn Rafi'a da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Magarac ne reve dok ne ugleda šejtana, pa kad to čujete, spomenite Allaha, izgovorite saavat i zatražite utočište od šejtana".

¹⁰⁰³ Bit će ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i u *El-kutubus-sute* svi osim Ibn Madžea

٣٧٠٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَسْرٍ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي عَمْرٍو عَنْ حَنْبَلٍ عَنْ أَبِي صَعْبَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ
عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي صَالِيَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ.
٣٧٠٤ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَسْرٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَفْصٍ عَنْ سَعْدَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ *
٣٧٠٥ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَسْرٍ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَصَا بْنِ خَبْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ
عَنْ أَبِي عُمَرَ تَيْمِيٍّ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
عَزَاةٍ فِيمَا قَعَلْنَا أَشْرَفْنَا عَلَى الْمَدِينَةِ فَكَثُرَ النَّاسُ تَكْثِيرًا وَرَفَعُوا بِهَا أَصْوَاتَهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ رَنَكُمْ لَيْسَ بِأَصَمٍّ وَلَا غَانِبٍ هُوَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ دُؤُوسٍ رِجَالِكُمْ. ثُمَّ قَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ
بِسْ قَيْسٍ أَلَا أَعْلَمُكَ كَوْنًا مِنْ كَوْنِ الْحَيَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَتَمَّ نَفْسَ تَيْمِيٍّ سَمِعَهُ مِنْ رَجُلٍ مِنْ قَوْمِهِ وَتَمَّ نَفْسَهُ
عَمْرُو بْنُ عَمْرٍو وَتَمَّ نَفْسَهُ خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَتَمَّ نَفْسَهُ رَجُلٌ مِنْ قَوْمِهِ وَتَمَّ نَفْسَهُ

59. Vrijednosti izgovora riječi: *Subhanallah, Allahu ekber, La ilahe illellah i El-hamdulillah*

3702. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Bekr es-Sehmi prenijevši od Hatima b. Ebu Sagirea, on od Ebu Beldža, on od Amra b. Mejmuna, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik sallallahu alehî ve sellem, rekao: "Neće nijedan stanovnik Zemlje reći: *La ilahe illellah vallahu ekber vela havle vela kuvvette illa billahi* (Nema drugog Boga osim Allaha, Allah je najveći, snaga i moć su samo u Allaha), a da mu neće biti izbrisani grijesi njegovi, pa makar ih imao poput morske pjene."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁰⁴ Šu'be je ovaj hadis sa istim senedom i u istom značenju prenio od Ebu Beldža, ali kao mevkuf Ebu Beldž se zvao Jahja b. Ebu Sulejm, a neki kažu i Ibn Sulejm.

3703. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hatima b. Ebu Sagirea, on od Ebu Beldža, on od Amra b. Mejmuna, on od Abdullaha b. Amra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alehî ve sellem, slično prethodnom hadisu.

3704. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer prenijevši od Šu'bea, a on od Ebu Beldža, slično prethodnom hadisu, ali kao mevkuf hadis.

3705. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Merhun b. Abdul-Aziz el-Attar, kaže: Nas je obavijestio Ebu Neame es-Sa'di prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Musaa el-

¹⁰⁴ Bilješke ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*

Eš'arija, koji je kazao: "Bijasmo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom vojnom pohodu. Kad smo se vraćali i ugledali Medinu, neki ljudi gromoglasno izgovoriše tekbir, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im reče: "Allah nije ni gluh ni odsutan, On je tu između vas i vašeg prtljaga!" a onda povika: O, Abdullahu b. Kajse, hoćeš li da te poučim riznici džennetskih riznica? To su riječi: *La havle vela kuvvete illa billah* (Snaga i moć su samo u Allahu)".

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁰⁰⁵ Ebu Osman en-Nehdi zvao se Abdur-Rahman b. Mull, a Ebu Neame Amr b. Isa. On je tu između vas i vašeg prtljaga znači: Svojim znanjem i Svojom moći.

٦٠. باب منه

٣٧٠٦ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رِيَادٍ أَحْمَرُ سَيَّارٌ أَحْمَرُ عَدُوَّ الْوَاحِدِ بْنِ رِيَادٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَقِيتُ إِبْرَاهِيمَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي. فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ: أَقْرَأُ أُمَّتَكَ مِنِّي السَّلَامَ وَأَخْبِرُهُمْ أَنَّ الْجَنَّةَ طَيِّبَةُ الثَّرْبَةِ عَذْبَةُ الْمَاءِ. وَأَنَّهَا قِيَعَانٌ. وَأَنْ غَرَسَهَا سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي أُيُوبَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَعْدٍ *

٣٧٠٧ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَحْمَرُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَحْمَرُ مُوسَى لُجَهْنِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي مُصْعَبُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِحُلَسَائِهِ: أَيَعِجْزُ أَخَذَكُمْ أَنْ يَكْسِبَ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ حُلَسَائِهِ: كَيْفَ يَكْسِبُ أَخَذًا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: يُسَّحُ أَخَذَكُمْ مِائَةً تَسْبِيحَةً تُكْتُبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ وَتُحِطُّ عَنْهُ أَلْفُ سَيِّئَةٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

60. O istoj temi

3706. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Pjavijestio nas je Sejjar¹⁰⁰⁶, kaže: Nas je obavijestio Abdul-Vahid b. Zijad¹⁰⁰⁷ prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka¹⁰⁰⁸, on od Kasima b. Abdur-Rahmana¹⁰⁰⁹, on od svoga oca, a on od Ibn Mesuda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Sreo sam Ibrahima za vrijeme boravka na Mi'radžu koji mi je rekao: Muhammede, prenesi svojim sljedbenicima od mene selam i obavijesti ih da je u Džennetu zemlja

¹⁰⁰⁵ Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

¹⁰⁰⁶ Sejjar b. Hatim el-Anezi.

¹⁰⁰⁷ Abdul-Vahid b. Zijad el-Abdi el-Basri.

¹⁰⁰⁸ Abdur-Rahman b. Ishak Ebu Šejbe el-Vasiti el-Kufi.

¹⁰⁰⁹ Kaim b. Abdur-Rahman b. Abdullah b. Mesud.

mirišljava, a voda pitka, da je on ravnica, a da su njegove sadnice riječi: *Subhanallahi vel-hamdu lillahi vela ilahe illellahu vallahu ekber*¹⁰¹⁰ (Slava i hvala Allahu, Nema drugog Boga osim Allaha, Allah je najveći)".

O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Ejuba. Ovaj Ibn Mesudov hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.¹⁰¹¹

3707. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid¹⁰¹²; kaže: Nas je obavijestio Musa el-Džuheni¹⁰¹³ i kazao. Ispričao mi je Mus'ab b. Sa'd prenjevši od svoga oca¹⁰¹⁴ da je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao one koji su u njegovu društvu sjedili: "Zar je neko od vas nemoćan da zaradi hiljadu sevapa? Neko od prisutnih će na to: Kako može neko od nas zaraditi hiljadu sevapa? On reče: Ko od vas stotinu puta izgovori riječi tesbiha, bit će mu za to upisano hiljadu sevapa i izbrisano hiljadu grijeha". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁰¹⁵

٦١. باب منه

٣٧٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَيْمُونٍ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي حَتْمَةَ عَنْ حَاجِّ بْنِ الصَّوَّافِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ حَابِرِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ حَابِرِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ عُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ حَابِرِ *
٣٧٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ حَابِرِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ عُرِسَتْ لَهُ نَخْلَةٌ فِي الْجَنَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٠. حَدَّثَنَا تَصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَارِبِيُّ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *
٣٧١١. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ عِيسَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُسَيْبٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي رُغَعة عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ ثَقِيلَتَانِ

¹⁰¹⁰ Dakle, kad god neko izgovori ove riječi, bade mu u Džennetu posadeno onoliko stabalaa koliko ih je puta izgovorio.

¹⁰¹¹ Bilježi ga i El-Taberan i u *El-Mu'džemul-vesitu* i u *El-Mu'džemus-sagiru*

¹⁰¹² Jahja b. Seid el-Kattan.

¹⁰¹³ Musa b. Abdallah, neki vele b. Abdur-Rahman, el-Džuheni Ebu Seleme el-Ku'fi pozdjan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji

¹⁰¹⁴ Sa'da b. Ebu Vekkasa.

¹⁰¹⁵ Bilježe ga i Muslim i Ibn Hibān u *Sahihuma* i En-Nesai u *Sunenu*

فِي الْمِيرَانِ حَبِيبَاتٍ إِلَى الرَّحْمَنِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ
صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٢ حَسَنًا بِسَاحِ بْنِ مُوسَى الْأَنْصَارِيِّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَذَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ
الْمَلَكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُخَيَّرُ وَيَمُتُّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَ لَهُ عِشْرُونَ
رِقَابًا وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ وَكَانَ لَهُ حُرُّانٌ مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى
يُنْسِيَ وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلٍ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ. وَبِهِمْ إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ خُطَّتْ حَطَايَاهُ وَإِنْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ رُبِّدِ
الْبَحْرِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

61. O istoj temi

3708. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Meni' i drugi i kazali: Obavijestio nas je Revh b. Ubade prenijevši od Hadždžadža es-Savvata, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko rekne: Subhanallahil-Azim ve bihamdihi** (Slava Allahu, Veličanstvenom, i Njemu hvala) **bude mu** (za svaki izgovor) **posadena po jedna palma u Džennetu**". Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.¹⁰¹⁶ Poznat nam je samo preko Ebu Zubejra od Džabira.

3709. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi'¹⁰¹⁷; kaže: Obavijestio nas je Muemmel¹⁰¹⁸ prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Ko rekne: Subhanallahil-Azim ve bihamdihi** (Slava Allahu, Veličanstvenom, i Njemu hvala) **bude mu** (za svaki izgovor) **posadena po jedna palma u Džennetu**". Ovaj hadis je hasenan-garibun.

3710. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Abdur-Rahman el-Kufi, kaže: Obavijestio nas je El Muharibi¹⁰¹⁹ prenijevši od Mahka b. Unesa, on od Sumejja¹⁰²⁰, on od Ebu Salih, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik,

¹⁰¹⁶ Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahihu*. Hakim u *Mustedraku* i to sa dva seneda i na dva mjesta. Jedan od njih vjerodostojan prema kriterijima F. -Buharija, a drugi, prema kriterijima Muslima.

¹⁰¹⁷ Muhammed b. Rafi' el-Kušejri en-Nejsaburi.

¹⁰¹⁸ Muemmel b. Ismail Ebu Abdur-Rahman iskren je prenosilac hadisa, ali je loše pamtio. Pripadao je devetoj generaciji. Zivio je u Mekki. Umro je 206. godine po Hidžu.

¹⁰¹⁹ Abdur-Rahman b. Muhammed b. Zijad el-Muharibi.

¹⁰²⁰ Sumejj štićenik Ebu Bekra b. Abdur-Rahman b. Harisa b. Hišama pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Ubyjen je u Kadiju 130. godine po Hidžu.

sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko¹⁰²¹ stotinu puta rekne: *Subhanallahi ve bihamdihi* (Slava Allahu i Njemu hvala), biti će mu oprošteni grijesi kada bi ih imao poput morske pjene." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁰²²

3711. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Isa¹⁰²³; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl¹⁰²⁴ prenijevši od Umarea b. Ka'ka'a, on od Ebu Zuraa, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dvije riječi lahke na jeziku, teške na Vagi, a drage Milostivom. To su: *Subhanallahil-Azim, Subhanallahi ve bihamdihi* (Slava Allahu, Veličanstvenom, slava Allahu, Veličanstvenom, i Njemu hvala)". Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁰²⁵

3712. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari, kaže: Obavijestio nas je Ma'mer; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Sumejja, on od Ebu Salih, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko dnevno stotinu puta rekne: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku velehul-hamdu juhji ve jumitu ve huve ala kulli šej'in kadir* (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedini i nema druga, Njemu pripada sva vlast i zahvala On oživljava i usmrćuje i On je nad svim moćan), imat će nagradu kao da je oslobodio deset robova, a uz to će mu biti upisano i još stotinu sevapa i izbrisano stotinu grijeha; osim toga, to će mu bit štiti od šejtana toga dana sve do smrknuća. Niko (na Sudnji Dan) neće doći sa nečim vrednijim od njega, osim onaj koji to još više puta od njega bude izgovorao." Istim senedom je preneseno od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Ko stotinu puta rekne: *Subhanallahi ve bihamdihi* (Slava Allahu i Njemu hvala), biti će mu izbrisani grijesi kada bi ih bilo više od morske pjene". Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁰²⁶

٦٢. باب منه

٣٧١٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَمْرِ بْنِ أَبِي شَوَّابٍ أَخْبَرَنَا عَنْهُ عَزِيرُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ مُمَيِّزٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ

¹⁰²¹ Ko, dnevno, rekne stotinu puta, kao što stoji u predajama koje bilježe El-Buhari i Muslim u Sahihima.

¹⁰²² Bilježe ga: Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ibn Madže u *Süneni*.

¹⁰²³ Jusuf b. Isa b. Dinar ez-Zuhri Ebu Jakub el-Mervezi Pouzdan i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 249. godine po Hidžri.

¹⁰²⁴ Muhammed b. Fudajl b. Gazvan ed-Dubeji Ebu Abdur-Rahman el-Kufi iskren prenosilac i veliki poznavalac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Samnjao se da šija.

¹⁰²⁵ Bilježe ga: Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, El-Buhari i Muslim i Ibn Hanbal u *Sahihima*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sünenima*.

¹⁰²⁶ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ebu Davuda.

قَالَ حِينَ يُصْبِحُ وَحِينَ يُمَسِّي سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ لَمْ يَأْتِ أَحَدٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَفْضَلَ مِنْهَا جَاءَ بِهِ إِلَّا أَحَدٌ قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ أَوْ زَادَ عَلَيْهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٤. حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا دَاوُدُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ مَطَرٍ لُورَاقٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ لِأَصْحَابِهِ: قُولُوا سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ مِائَةَ مَرَّةٍ مَنْ قَالَهَا مَرَّةً كُتِبَتْ لَهُ عَشْرَةٌ. وَمَنْ قَالَهَا عَشْرًا كُتِبَتْ لَهُ مِائَةٌ. وَمَنْ قَالَهَا مِائَةً كُتِبَتْ لَهُ أَلْفًا. وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللَّهُ. وَمَنْ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ غَفَرَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

62. O istoj temi

3713. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Melik b. Ebu Ševarib, kaže: Nas je obavijestio Abdul-Aziz b. Muhatar prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od Sumejja, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao **"Ko, kad osviće i kad omrkava, stotinu puta**¹⁰²⁷ **rekne: Subhanallahi ve bihamdihi** (Slava Allahu i Njemu hvala), **niko na Sudnji Dan neće doći sa nečim vrednijim od njega, osim neko ko je to isto ili više puta od njega izgovorio."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁰²⁸

3714. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa¹⁰²⁹, kaže: Obavijestio nas je Davud b. Zibrekan¹⁰³⁰ prenijevši od Metara el-Verraka¹⁰³¹, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao svojim ashabima: **"Izgovarajte (dnevno) po stotinu puta Subhanallahi ve bihamdihi** (Slava Allahu i Njemu hvala), **jer ko to izgovori jedanput, upiše mu se kao da je izgovorio deset puta, a ko izgovori deset puta, upiše mu se kao da je izgovorio stotinu puta, a ko to izgovori stotinu puta, upiše mu se kao da je izgovorio hiljadu puta. Ko još poveća, i Allah njemu poveća, a ko od Allaha zatraži oprost, On mu oprosti."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

¹⁰²⁷ Ati el-Kari smatra da se ovo može shvatiti na dva načina, 1) ko jutrom i večerim stotinu puta izgovori *Subhanallahi ve bi hamdihi*, i 2) ko to jutrom i večerim izgovori pedeset puta, što dnevno iznosi ukupno stotinu puta. U svakom slučaju, ono prvo je i ispravnije i efedalnije.

¹⁰²⁸ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

¹⁰²⁹ Ismail b. Musa el-Fezari.

¹⁰³⁰ Davud b. Zibrekan er-Rikaši el-Basri prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacivali. El-Ezdi ga je čak smatrao i lašcem. Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

¹⁰³¹ Metar b. Tuhman el-Verrak Ebu redža es-Sulemi el-Hurasan. Iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenosnjenja hadisa puno griješio. Zato su hadisi koje je prenio od Ataa slabiji. Pripadao je šestoj generaciji. Živio je u Basri.

٣٧١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَرِيرٍ، الْوَاسِطِيُّ، حَرَّابُ بْنُ سَفْيَانَ، الْحَمَرِيُّ، عَنْ ابْنِ خَشْرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَجَّحَ اللَّهُ مِائَةَ بِالْعُدَاةِ وَمِائَةَ بِالْعَشِيِّ كَانَ كَمَنْ سَجَّحَ مِائَةَ مَرَّةٍ. وَمَنْ حَمَدَ اللَّهَ مِائَةَ بِالْعُدَاةِ وَمِائَةَ بِالْعَشِيِّ كَانَ كَمَنْ حَمَلَ عَلَى مِائَةِ فَرَسٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ قَالَ عَزَا مِائَةَ عُرْوَةٍ. وَمَنْ هَلَّلَ اللَّهَ مِائَةَ بِالْعُدَاةِ وَمِائَةَ بِالْعَشِيِّ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ مِائَةَ رَقَبَةٍ. مَنْ وَلَدَ إِسْمَاعِيلَ. وَمَنْ كَرَّمَ اللَّهَ مِائَةَ بِالْعُدَاةِ وَمِائَةَ بِالْعَشِيِّ لَمْ يَأْتِ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَحَدٌ بِأَكْثَرَ مِمَّا أَتَى بِهِ إِلَّا مَنْ قَالَ مِثْلَ مَا قَالَ أَوْ رَادَّ عَلَى مَا قَالَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٧١٦. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ أَبِي سَوْدٍ الْعَجَنِيُّ، نَعْدَدِيُّ حَرَّابِ بْنِ سَفْيَانَ، عَنْ دُرِّ بْنِ جَسَّاسٍ عَنْ صَاحِبِ عَنْ أَبِي سُرَيْبٍ قَالَ: تَسْبِيحَةٌ فِي رَمَضَانَ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ تَسْبِيحَةٍ فِي غَيْرِهِ *

63. O istoj temi

3715. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir el-Vasiti, kaže. Obavijestio nas je Ebu Sufjan el-Humejri¹⁰³² prenijevši od Dahhaka b. Humrea¹⁰³³, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegova djeda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu ale hi ve sellam, rekao: "**Ko po stotinu puta, jutrom i večerom, izgovori: *Subhanallah* (Slava Allahu) ima nagradu kao da je stotinu puta obavio hadždž¹⁰³⁴, a ko po stotinu puta, jutrom i večerom, izgovori: *El-hamdulillah* (Hvala Allahu), ima nagradu kao da je stotinu konja dao u borbu na Allahovu Putu, ili kao da je učestvovao u stotinu bitki, a ko po stotinu puta, jutrom i večerom, izgovori: *La ilahe illellah* (Nema drugog Boga osim Allaha) ima nagradu kao da je oslobodio stotinu robova od Ismailova, a.s, potomstva, a ko stotinu puta, jutrom i večerim, rekne: *Allahu ekber* (Allah je najveći), niko od njega toga dana (na Sudnji Dan) neće doći sa više sevapa, osim onoga koji je to izgovorio kao i on, ili onoga koji je to više puta od njega izgovorio."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁰³⁵

¹⁰³² Ebu Sufjan Seid b. Janja b. Mehdi b. Abdur-Ra'man el-Humejri el-Huzai el-Vasiti je srednje iskren prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁰³³ Dahhak b. Humre el-Emilaki el-Vasiti slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

¹⁰³⁴ Ko iskreno stotinu puta, jutrom i večerim, (svakog dana) rekne: Sabhanallah (Slava Allahu), ima nagradu kao da je stotinu puta formalno obavio dobrovoljni hadždž. Obavezni hadždž ne može se ni sa čim porediti.

¹⁰³⁵ U senedu ovog hadisa je Dahhak b. Humre koji je, po oceni nadiskih učenjaka, slab prenosilac. Et Tirmizi ovaj hadis smatra hasenom (dobrim) zbog toga što je on došao preko više seneda koji ga uzdižu na rang hasen hadisa.

3716. ISPRİČAO NAM JE Husejn b. Esved el-Idžl el-Bagdadi¹³⁶; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Hasana b. Salih¹³⁷, on od Ebu Bišra, a on od Ez-Zuhrija, koji je kazao: "Jedan tesbih¹³⁸ u ramazanu, vrijedniji je od od hiljadu tesbiha izvan ramazana"¹³⁹.

٦٤. باب منه

٣٧١٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ عَسَى عَنْ مَحْمُودِ بْنِ مُرَّةَ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ تَمِيمِ بْنِ أَرْقَمٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ أَلْهَا وَاحِدًا أَحَدًا صَدَقَ لَمْ يَتَّحِدْ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفْوًا أَحَدًا. عَشْرَ مَرَّاتٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَرْبَعِينَ أَلْفَ حَسَنَةٍ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ لَا يَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَحِيدِ وَالْحَلِيلُ بْنُ مُرَّةَ لَيْسَ بِتَقْوِيٍّ مِنْ صَحَابَةِ حَدَّثَنَا. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ: هُوَ مُتَكَرِّرُ الْحَدِيثِ *

٣٧١٨. حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مِقْسَمٍ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَعْتَدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ الرَّقِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نُبَيْسَةَ عَنْ شَيْبَةَ بْنِ حَوْسَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي ذِكْرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَهُوَ ثَلَاثُ رَجُلِيهِ قُلْ أَنْ يَتَكَلَّمَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. عَشْرَ مَرَّاتٍ كَتَبَتْ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَمُحِبَّتٌ عَنْهُ عَشْرُ سَنَنَاتٍ وَرُفِعَ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ وَكَانَ يَوْمَهُ ذَلِكَ كُلُّهُ فِي حَرَزٍ مِنْ كُلِّ مَكْرُوهٍ وَخُرُسٍ مِنَ الشَّيْطَانِ وَلَمْ يَتَّعِ لَذْنٍ أَنْ يُدْرِكَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ إِلَّا الشُّرْكَ بِاللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ *

64. O istoj temi

3717. ISPRİČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kaže: Obavijestio nas je Lejs¹⁴⁰ prenijevši od Halila b. Marrea, on od Lzheia b. Abdullaha, on od Temima ed-Darija, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko deset puta rekne: *Ešhedu en la ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu ilahen vahiden ehaden sameden lem jettehi; sahibeten vela*

¹³⁶ Husejn b. Ali b. Esved el-Idžl, Ebu Abdul ah e. Kufi, skrenje prenosi, lac nadista, ali je prilikom prenošenja hadisa pao griješio. Pričao je jedanaestih generacija. Žao je u Bagdadu. Nije tačno ustanovljeno da je Ebu Davud es-Sidž stanovnik u Bagdadu pre istog hadisa.

¹³⁷ Hasan b. Salih b. Salih b. Hajj el-Hemdani.

¹³⁸ Izgovor trideset i tri puta riječi: *Subhanallahi* (Slava Allahu), *Elhamdu lillahi* (Hvala Allahu) i *Allahu ekber* (Allah je najveći).

¹³⁹ To su Ez-Zuhrijeve riječi. Nije utvrđeno da je to rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

¹⁴⁰ Lejs b. Sa'd.

veleden ve lem jekun lehu kufuven ehadun (Svjedočim Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedan i nema ortaka u vlasti. On je Jedan i Jedini, On je utočište svakom, nije Sebi uzeo ni saputnice ni djeteta i niko Mu ravan nije), **bit će mu upisano četrdeset miliona sevapa.**"

Ovaj hadis je garibun.¹⁰⁴¹ Poznat nam je samo sa ovim senedom Halil b. Murre, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije jak prenosilac hadisa. Muhammed b. Ismail za njega kaže da je prenosio munker-hadise.

3718. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ma'bed¹⁰⁴², kaže: Nas je obavijestio Ubejdullan b. Amr er-Rekki prenijevši od Zejda b. Ebu Unejsea, on od Šehra b. Havšeba, on od Abdur-Rahmana b. Ganma, a on od Ebu Zerra, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ko, poslije sabahskog namaza, dok još sjedi povijenih nogu, a prije nego progovori, deset puta rekne: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehu-l-mulku ve lehu-hamdu juhji ve jumitu vehuve ala kulli šej'in kadir* (Nema drugog Boga osim Allaha, On je jedan i nema druga, Njemu pripada sva vlast i hvala, On oživljava i umrtvljuje i On je nad svim moćan), bit će mu upisano deset sevapa i izbrisano deset grijeha i bit će mu podignuta deredža za deset stepeni. Cijeli taj dan bit će zaštićen od svake neugodnosti i od šejtana i neće mu nijedan grijeh učinjen toga dana moći pokvariti njegova dobra djela, osim pridruživanje Allahu druga."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁰⁴³

٦٥. بَاب مَا جَاءَ فِي جَامِعِ الدَّعَوَاتِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٧١٩. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عُمَرَ شُعْبِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَّابٍ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مَعْوَلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُبَيْعَةَ الْأَسَدِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا يَدْعُو وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَايَ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اتَّخَذَ الصَّمَدَ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ قَالَ فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ سَأَلَ اللَّهَ بِاسْمِهِ الْأَعْظَمِ الْأَسَدِيِّ إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ وَإِذَا سُبِّحَ بِهِ أُعْطِيَ قَالَ زَيْدٌ: فَذَكَرْتُهُ لِرَاهِبٍ بَنٍ مُعَاوِيَةَ بَعْدَ ذَلِكَ بِسِتِينَ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ قَالَ رَيْدٌ ثُمَّ ذَكَرْتُهُ بِسُفْيَانَ فَحَدَّثَنِي عَنْ مَالِكٍ. هَذَا حَدِيثٌ

¹⁰⁴¹ Bilježi ga i Anmed b. Hanbel u *Musnedu*. Ovaj hadis je slao jer je u njegovu senedu. Halil b. Murre ed-Dubei el-Basri slab prenosilac hadisa. Osim toga, postoji i prekid u njegovu senedu.

¹⁰⁴² Ali b. Ma'bed b. Šidad er-Rekki pouzdan je prenosilac hadisa i šeriatski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji.

¹⁰⁴³ Bilježe ga i En-Nesai u *Sunenu* i Et-Taberan u *El Mu'džemul-vesitu*.

حسنٌ عَرِيفٌ وَارِدٌ فِي هَذَا الْحَدِيثِ عَلَى حَيْثُ يَسْتَحَقُّ مِنْهُ رُبَّةٌ عَنْ أَبِيهِ وَإِنَّمَا أَحَدُهُ أَبُو
يَسْحَقَ عَنْ مَالِكِ بْنِ مَعْمُولٍ *

٣٧٢٠ حَدَّثَنَا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي يُونُسَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رِيَّاحٍ عَنْ
 أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اسْمُ اللَّهِ الْأَعْظَمُ فِي هَاتَيْنِ
 الْيَسِينِ (وَالْهَيْكَةِ لِأَنَّ وَاحِدًا إِلَهُ هُوَ بِرَحْمَنِ الرَّحِيمِ) وَفَاتِحَةِ آيَةِ عِمْرَانَ (إِلَهُ إِلَهُ هُوَ
 الْحَيُّ الْقَيُّومُ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

**65. O sveobuhvatnim dovanja Allahova
Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem**

3719. ISPRICAO NAM JE Džafer b. Muhammed b. Imran es-Salebi el-Kufi; kaže, Obavijestio nas je Zejd b. Hubab preta evsi od Maska b. Migvela, on od Abdullana b. Burejda el-Islemija, a on od svoga oca, koji je kazao: "Čuo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekog čovjeka kako moli riječima: *Allahumme inni es'eluke bienni ešhedu enneke Entellahu la ilahe illa Ente el-ehadu es-samedu llezi lem jehid ve lem juled ve lem jekun lehu kufuven ehadun* (Allahu, ja od Tebe tražim...) na temelju toga što svjedočim da si samo Ti Bog i da drugo boga osim Tebe nema, Ti si jedan, Ti si utočište svakom, Ti si onaj koji ne rođo niti je rođen i kome nema niko ravan), pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem veli Burejde, kazao: Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, ovaj se Allahu obratio Njegovim najuzvišenijim imenom, kojim, ako Mu se neko obrati, bude mu uslišano, a ako od Njega nešto zatraži, bude mu to dato."

Zejd kaže: to sam nakon nekoliko godina spomenuo Zine'ri b. Mu'aviji pa je kazao: Ispričao mi je Ebu Ishak prenjevši od Malik b. Migvela. Potom sam to, veli Zejd, spomenuo Saifijani pa mi je i on ispričao od Malika. Ovaj hadis je hasenul-garib. Serk je ovaj hadis prenio od Ebu Ishaka, on od Ibn Burejdea, a on od svojih oca, koji ga je preuzeo (također) od Ebu Ishaka, a on od Malika b. Migvela.

3720. ISPRICAO NAM JE A t b Hasrem kaže: Obavijestio nas je Isa b. Junus prenijevši od Ubejdullaha b. Ibra Ziyada el Kaddaha¹, on od Šehra b. Havšeba, a on od Esme b. nt Jezid, da je Vjerovjesnik, sallallahu,

¹⁰⁴⁴ Ovdje se ne spominje šta je dotični čovjek od Allaha tražio.

u *Al-Mistiḥḥu*. Po mišljenja Hakama ovaj hadis je vjerojatno prenio k nekima El-Buharia i Muslima.

Prigadao je petoj generaciji. Umro je 150. godine po Hidžri.

66. O istoj temi

3721. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Rišdin b Sa'd¹⁰⁵⁰ prenjevši od Ebu Hani'a el-Havlanija, on od Ebu Alija el-Džembija, a on od Fedale b. Ubejda, koji je kazao: "**Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio (u džamiji), ude neki čovjek, klanja, a onda reče: Allahu, oprosti mi i smiluj mi se! a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Požurio si, klanjaču! Kad klanjaš i sjedneš, zahvali Allahu onako kako Mu priliči, potom donesi salavat na mene, a onda uputi dovu! Potom, veli, klanja drugi čovjek, zahvali Allahu, donese salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, (i krenu), a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Klanjaču, uputi dovu Allahu, bit će ti uslišano.**"

Ovaj hadis je hasenun.¹⁰⁵¹ Prenio ga je Hajve b. Šurejh od Ebu Hani'a el-Havlanija Ebu Hani' zvao se Hunejd b. Hani', a Ebu Ali el-Dzenbi zvao se Amr b. Malik.

3722. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Salih el-Murri¹⁰⁵² prenjevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Molite Allaha uvjereni da će vam biti uslišano, i znajte da Allah neće uslišati dovu koja potekne iz nemarna i nepažljiva srca.**" Ovaj hadis je garibun.¹⁰⁵³ Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3723. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je El-Mukri¹⁰⁵⁴; kaže: Nas je obavijestio Hajve¹⁰⁵⁵ i kazao: Ispričao mi je Ebu Hani' da ga je obavijestio Amr b. Malik el-Dzenbi da je čuo Fedalea b. Ubejda kada kaže: "**Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo nekog čovjeka kako u namazu uči dovu, a nije proučio salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ovaj je požurio! a onda ga je zovnuo i rekao njemu, ili nekom drugom: Kada neko od vas klanja, neka počne sa zahvalom Allahu i pohvalom na Njega, potom neka prouči salavat na**

¹⁰⁵⁰ Rišdin b. Sa'd b. Muflih el-Mehri Ebu Hadždžadž c.-Masri slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁰⁵¹ Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

¹⁰⁵² Salih b. Bešir b. Veda' el-Murri Ebu Bišr el-Basri el-Kas bio je pobožnjak, ali je slab prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁰⁵³ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁰⁵⁴ Abdullah b. Jezid el-Mekki Ebu Abdur-Rahman el-Mukri pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁰⁵⁵ Hajve b. Šerih b. Safvan el-Tudžebij Ebu Zur'a el-Masri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa, šeri'atski pravnik i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a nakon toga neka traži šta hoće." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٦٧. باب منه

٣٧٢٤ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ حُمَةَ رَوَّابٍ عَنْ حَسِبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ عَافِي فِي حَسَدِي وَعَافِي فِي بَصَرِي وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنِّي. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَيُّمُ الْكَرِيمُ. سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. سَمِعْتُ مُحَمَّدًا يَقُولُ: حَسِبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ أَمْ يَسْتَعْمَلُ مِنْ عُرْوَةَ بْنِ الرُّبَيْعِ شَيْئًا.

67. O istoj temi

3724. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Hišam prenijevši od Hamze ez-Zejjata, on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi (često) govorio: *Allahumme afini fi džesedi ve afini fi besari vedžal-hul-varise minni la ilahe illellahul-Halimul-Kerimu, Subhanallahi Rabbil-aršil-azimi vel-Hamdu lillahi Rabbil-alemin* (Allahu, učini mi zdravim tijelo moje i vid moj i učini mi ga zdravim do smrti⁵⁶). Nema drugog Boga osim Allaha, Blagog i Plemenitog, neka je slava Allahu, Gospodaru Velikog Prjestolja, i hvala Allahu Gospodaru svjetova)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁰⁵⁷ Čuo sam Muhammeda (El-Buharija) kada je rekao: Habib b. Ebu Sabit nije čuo ništa od Urvea b. Zubejra.

٦٨. باب منه

٣٧٢٥ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو سَامَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسْأَلُهُ حَادِمًا فَقَالَ لَهَا: قُولِي اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ مُتَوَلِّ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَالْقُرْآنَ. فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى. أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ. وَأَنْتَ الْآخِرُ

⁵⁶ Tj učini mi vid zdravim i u starosti da dobro vidim sve do moje smrti

¹⁰⁵⁷ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

فليس بعدك شيء. وأنت الطاهرُ فليس فوقك شيء. وأنت الباطنُ فليس دُوك شيء. أقص عني
الدَّيْنَ وَأَغْنِي مِنَ الْفَقْرِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَهَكَذَا رَأَى عَقْبُ أَصْحَابِ التَّعْمِشِ عَنِ التَّعْمِشِ نَحْوَ هَذَا. وَرَوَاهُ
عَنْهُ عَنْ التَّعْمِشِ عَنْ أَبِي صَاحِبِ مُرْسَلٍ وَهُوَ يَذْكُرُ فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

68. O istoj temi

3725. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže. Obavijestio nas je Ebu Usama⁶⁵⁸ prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Jednog dana dođe Fatma Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da od njega zatraži sluškinja, a on joj reče: "**Reci: Allahumme Rabbes-semavatis-veb'i ve Rabel-aršil-azim ve Rabbena ve Rabbe kulli šej'in, Munezilet-Tevrati vel-Indžili vel-Kur'ani Falikal-habbi ven-neva Enzu bike min šerri kulli šej'in Ente ahizun binasijetihi. Entel-Evvelu felejse kableke šej'un ve Entel-Ahiru felejse ba'deke šej'un ve entez-Zahiru felejse fevkake šej'un ve Entel-batinu felejse duneke šej'un, ikdi annid-dejne vagnini minel-fakri** (Allahu, Gospodaru sedam nebesa, naš Gospodaru i Gospodaru svega što postoji. Koji si objavio Tevrat, Zebur i Kur'an i koji činiš da zrije i košpice prokliću, utječem Ti se od zla svakog bića koje je u vlasti Tvojoj. Ti si Prvi i prije Tebe nije ništa postojalo, Posljednji, sve će pomrijeti samo ćeš Ti ostati, i Ti si Vidljivi, nema ništa očitije od Tebe, i Ti si Nevidljivi, osim Tebe ne postoji ništa drugo tako nevidljivo, pomoz mi da vratim dug i sačuvaj me siromaštva)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Slično su ovome prenijeli neki A'mešovi učenici od A'meša. Neki su ga prenijeli od A'meša, a on od Ebu Saliha kao mursel hadis ne spominjući u njegovu senedu od Ebu Hurejrea.

٦٩. باب منه

٣٧٢٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ دَمْعَانَ عَنْ أَبِي نُكَرٍ عَنْ عِيْشٍ عَنْ التَّعْمِشِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ رُهَيْبِ بْنِ مُفَرِّغٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ كَانٍ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ قُبْحٍ لَا يَحْشَعُ وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ. وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ. وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعِ.**

وَفِي سَائِرِ حَادِثٍ وَابْنِ هُرَيْرَةَ وَابْنِ مُسْعُودٍ وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ ضَعِيفٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا
لَوْحَةٍ *

⁶⁵⁸ Ebu Usama Hammad b. Usama.

69. O istoj temi

3726. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Ebu Bekra b. Ajjaša, on od A'meša, on od Amra b. Murra, on od Abdullaha b. Harisa¹⁰⁶⁰, on od Zuhejra b. Akmera¹⁰⁶¹, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: *"Allahumme inni euzu bike min kalbin la jahšu ve min duain la jusmeu ve min nefsin la tešheu ve min ilmin la jenfe'u, euzu bike min haulail-erbe'i* (Allaha, utječem Ti se od srea koje se ne boji, od dove koja se ne uslišava, od duše koja se ne može zasititi i od znanja koje ne koristi. Utječem Ti se od to četvero)."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabna, Ebu Hurejrea i Ibn Mes'uda. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun sahihun-garibun¹⁰⁶².

٧٠. باب منه

٣٧٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ شَيْبَةَ بْنِ شَيْبَةَ عَنْ أَحْسَنَ لُقْطَرِيٍّ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ وَاسِلِ بْنِ سَمِيٍّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ الْأَنْصَارِيِّ: يَا حُصَيْنُ كَمْ تَعُدُّ الْيَوْمَ إِلَهًا؟ قَالَ أَبِي سَعَةً سَنَةً فِي الْأَرْضِ وَوَاحِدًا فِي السَّمَاءِ. قَالَ: فَأَيُّهُمْ تَعُدُّ لِرُغْمِكَ وَرَهْنَتِكَ؟ قَالَ: الَّذِي فِي السَّمَاءِ. قَالَ: يَا حُصَيْنُ أَمَا إِنَّكَ لَوْ أَسْلَمْتَ عَمَّنْكَ كَلِمَتَيْنِ تَفْعَلُ قَالَ: فَلَمَّا أَسْلَمَ حُصَيْنٌ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَمَّنِّي الْكَلِمَتَيْنِ اللَّتَيْنِ وَعَدْتَنِي فَقَالَ: فُلِ الْيَهُمُ الْيَهُمُي رُشْدِي وَأَعْدِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي هَذَا حَدَّثَ حُسَيْنٌ عَنْ أَبِي وَاسِلَةَ رَوَى عَنْهُ حَدَّثَ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ حُصَيْنٍ مِنْ غَيْرِ هَذَا وَجْهٌ *

70. O istoj temi

3727. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od Šebiba b. Šejbea¹⁰⁶², on od Hasana el-Basrija, a on od Imrana b. Husajna koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao moga oca: "Husajne, koliko bogova danas obožavaš? Sedam, odgovori on, šest na Zemlji i jednog na nebesima. A kojeg od njih obožavaš dragovoljno i iz straha? upita Vjerovjesnik, sallallahu

¹⁰⁶⁰ Abdullan b. Haris ez-Zubeidi, en-Nedžrani el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Poznat je po nadimku El-Muketteb.

¹⁰⁶¹ Zuhejr b. Akmer ez-Zubejri Ebu Kesir el-Kufi prenosilac je hadisa koji po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁰⁶² Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹⁰⁶³ Šebib b. Šejbe b. Abdullah el-Temimi el-Mankiri Ebu Mamer el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali je, prilikom prenošenja hadisa, bio sklon previdima. Pripadao je sedmoj generaciji.

alejhi ve sellem. Onoga na nebesima, odgovori on. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Husajne, kad bi primio islam, ja bih te naučio dvije riječi koje bi ti od koristile bile. Pošto, veli on, Husajn primi islam, reče: Allahov Poslaniče, nauči me one dvije riječi koje si mi obećao! On reče: Reci: Allahu, uputi me na Pravi Put i sačuvaj me od zla moje duše."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Ovaj hadis je prenesen od Imrana b. Husajna i drugim senedom.

٧١. باب منه

٣٧٢٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ بْنُ مُصْنَبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو مَعْنَى الْمُصْنَبِ عَنْ شُعْبَةَ بْنِ مَسْعُودٍ وَكَثِيرٍ مَا كُنْتُ أَسْمَعُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَالْعُزْزِ وَالْكَسَلِ وَالْخُلِّ وَصَنِيعِ الدُّبِّهِ وَعَنْةِ الرِّجَالِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو *
٣٧٢٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ حَفْصٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَمِّ وَالْخُلِّ وَالنُّخْلِ وَفِتْنَةِ الْمَسِيحِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

71. O istoj temi

3728. ISPRIČAO NAM JE Mahammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir ¹⁰⁶³, kaže: Nas je obavijestio Ebu Mus'ab ¹⁰⁶⁴ prenijevši od Amra b. Ebu Amra, Muttahbova šučenika, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao. "Često sam slušao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako (Allaha) moli ovim riječima: *Allahumme inni euzu bikke minel-hemmi vel-luzni vel-adžzi vel-keseli vel-buhli ve daleid-dejni ve kahrir-ridžali* (Allahu, utječem Ti se od brige, tuge, nemoći, lijenosti, škrtosti, prezaduženosti i ljudskog ugnjetavanja)." Ovaj hadis Amra b. Ebu Amra je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. ¹⁰⁶⁵

3729. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Hunejda, a on od Enesa: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi se molio govoreći: *"Allahumme inni euze bike minel-keseli vel-heremi vel-džubni vel-buhli ve fitnetil- Mesihi ve*

¹⁰⁶³ Ebu Amir el-Akadi

¹⁰⁶⁴ Ebu Mus'ab Abdus-Sellam b. Hafs, neki kažu b. Musab, el Leysi ili es Sulemi el Medeni. Ibn Mein ga smatra pouzdanim prenosiocem hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁰⁶⁵ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

azabil-kabri (Allahu, utječem Ti se od lijenosti, oronulosti, kukavičluka, škrtosti, iskušenja Mesiha (Dedždžala) i kaburskog azaba).“ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٧٢. بَاب مَا جَاءَ فِي عَقْدِ التَّسْبِيحِ بِالْيَدِ *

٣٧٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حُرَيْثِ بْنِ أَبِيٍّ عَنِ ابْنِ أَبِي عَتَا عَنْ عَصَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْعُدُ التَّسْبِيحَ بِيَدِهِ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذِهِ الْوُجُوهِ مِنْ حَدِيثِ تَأَعْمُشٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ. وَرَوَى سَعْدَةُ وَتَوْرِيٌّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَصَاءِ بْنِ السَّائِبِ بِطَوِيلٍ. وَفِي شَرِّهِ عَنْ يُسَيْرِهِ بَنِي يَاسِرٍ.
٣٧٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَرَارٍ أَخْبَرَنَا سَهْلُ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ عَنْ ثَابِتِ النَّسَائِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: «أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أُمَيَّةَ أَخْبَرَنَا حَالِدُ بْنُ حَارِثٍ عَنْ حُسَيْنٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَادَرَ رَحْلًا قَدْ جُهِدَ حَتَّى صَارَ مِثْلَ الْفَرْخِ فَقَالَ لَهُ: أَمَا كُنْتَ تُدْعُو أَمَا كُنْتَ تَسْأَلُ رَبَّنَا الْعَاقِبَةَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَقُولُ: اللَّهُمَّ مَا كُنْتُ مُعَاقِي بِهِ فِي الْآخِرَةِ فَعَجَلَنِي فِي الدُّنْيَا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سُبْحَانَ اللَّهِ إِنَّكَ لَا تُطِيقُهُ أَوْ لَا تُسْتَطِيعُهُ أَفَلَا كُنْتَ تَقُولُ: اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذِهِ الْوُجُوهِ. وَقَدْ رَوَى مِنْ غَيْرِ وَجْهِ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

72. O brojanju riječi tesbiha na prste ruke

3730. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la, kaže: Obavijestio nas je Assam b. Ali¹⁰⁶⁶ prenijevši od A'meša, on od Ataa b. Saiba, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: "Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako riječi tesbiha¹⁰⁶⁷ izgovara brojeći ih na (prste) svoje ruke¹⁰⁶⁸."

¹⁰⁶⁶ Assam b. Ali b. Hudzejr el-Amiri c.-Kilabi Ebu Ali el-Kufi iskren je prenosilac had sa Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁰⁶⁷ Riječi slave su: *Subhanallahu, El-hamdulillahu i Allahu ekber*, koje se poslije svakog namaza izgovaraju po trideset i tri puta.

¹⁰⁶⁸ U Ebu Davudovo, preda i ovog hadisa stoji: "Vid o sam Vjerovjesnika, sallallahu ale hi ve sellem, kako riječi tesbina izgovara brojeći ih na prste svoje desne ruke. Bilježe Ebu Davud i Et-Tirmizi u *Sunenima* od Sa'da b. Ebu Vekkasa da je ušao sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kod neke žene pred kojom su bile sjemenke i sitni kamenčići kojima je brojaa riječi tesbiha koje je izgovarala. Vidjevši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: Hoćeš li da te uputim na nešto što će za tebe biti lakše i

Ovaj hadis A'meša od Ataa b. Saiba je sa ovim senedom hasenun-garibun.¹⁶⁷ Ša'be i Es-Sevri su ovaj hadis u dužem obliku prenijeli od Ataa b. Saiba. O ovoj temi prenesen je hadis i od Jusejre bint Jasir.

3731. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Besšar, kaže: Obavijestio nas je Selil b. Jusuf, kaže: Nas je obavijestio Humeid prenijevši od Sabita el-Bunanija od Enesa b. Malika. A obavijestio nas je Muhammed b. Musenna, kaže: Obavijestio nas je Halid b. Haris prenijevši od Humejda, on od Sabita, a on od Enesa b. Malika. "Obišao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekog čovjeka koji je bio toliko bolestan i isrepljen da je izgledao poput pileta. Upita ga: Jesi li ti svoga Gospodara molio i od Njega tražio ozdravljenje? Jesam, veli on. Govorio sam: Allahu, sve ono čime me želiš kazniti na budućem svijetu ubrzaj mi to na ovome svijetu. Na to će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Subhanallah, ti to nećeš moći izdržati i podnijeti! Bolje bi bilo da si rekao: Allahu, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u Ognju."

Ovaj hadis je sa ovim senedom nasenun-saahun-garibun.¹⁶⁸ Prenesen je sa više seneda preko Enesa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٧٣. باب منه

٣٧٣٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيْسَى عَنْ أَبِي دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ نَسِيٍّ عَنْ قَبِيصَةَ

بَنِي إِسْرَافِيلَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَدْعُو اللَّهَ أَنِّي

سَأَلَكَ الْهُدَى وَالْقِيَّ وَالْعَفَافَ وَالْعَمَى هَذَا حَدِيثٌ بَابُ مِنْهُ

jednostavno? Reći: *Subhanallah*, onoliko puta koliko je bio velik ko je Allah stvorio na nebu. "U predaj, koju bilježi E-Tirmizi i Džur'i od Ša'be stoji da je Ataa kazao: "Jednom prilikom, e kod mene ošao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ispreo mene zalekao četiri stadij s emenke, kojima sam brojala njegove tesbiha koje sam izgovarala. Vidjevši to ispred mene upita: Na ove brojšice reče: tesbiha koje izgovaras? Hoćeš li da te uputim na veći broj od toga? Hoćeš odgovoriti? Na on reče: Reći: Neka je stvorio Allah onoliko puta koliko ima Njegovih stvorenja."

Na temelju ova dva hadise Es-Sevkanu smatra da je dopušteno reći: tesbiha: *Subhanallah, El-Hamdu lillah i Ašana Ekber*, koje izgovaramo, brojati na prste, siemenke, sitne kamenčiće, tespih. "U potrebu tesbiha ne može se smatrati, novotrom kako to nek neupačen, m.s.e. pošto tespih, kako vidimo, ima utemeljenje u ova dva hadisa (Vidi: *Es-Sevkan: Ne'ul-eytar*, II, str. 322 i 353, 1. eg pasko izdanje).

¹⁶⁷ Bilježe ga i En-Nesai u *Süneni* i Hakim i *Mustabek*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

¹⁶⁸ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

73. O istoj temi

3732. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Ga'lan: kaže. Obavijestio nas je Ebu Davud¹⁰⁷¹ i kazao: saopćio nam je Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka¹⁰⁷², koji je kazao: Čuo sam Ebu Ahvesa¹⁰⁷³ kada priča od Abdullaha da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Allahumme inni es'eluke-lhuda vel-tuka vel-afafe vel-gina* (Allahu, ja od Tebe tražim uputu na Pravi Put, bogobojaznost, čednost i zadovoljstvo)." Ovak hadis je hasenun-sahihun.¹⁰⁷⁴

٧٤. باب منه

٣٧٣٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ خَيْرُ مُحَمَّدٍ بْنُ فَصْلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَصْبَاطٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَبِيعَةَ سَمِعْتُهُ فِي حَدِيثٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كُرَيْبٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ مِنْ دُعَاءِ دَاوُدَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ وَخَيْرَ مَنْ يَحْتَسِبُ وَأَعْمَلَ الْبِرِّ بِلُغِي خَيْرَ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَيْرَ حَبِإٍ لِي مِنْ نَفْسِي وَأَهْلِي وَمِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ قَالُوا وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ذَكَرَ دَاوُدَ يُحَدِّثُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

74. O istoj temi

3733. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Mahammed b. Fadl prenijevši od Muhammeda b. Sa'da el-Ensarija¹⁰⁷⁵, on od Abdullaha b. Rebi'a ed-Dimeškija¹⁰⁷⁶, koji je kazao: Ispricao mi je Azullah Ebu Idris el-Havlani prenijevši od Ebu Deidaa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Jedna od dova Davuda, a.s., bila je: Allahumme inni es'eluke hubbeke ve hubbe men juhobbuke vel-amelletlezi jubelliguni hubbeke. Allahumme-džal hubbeke elhubbe ilejje min nefsi ve ehli ve minel-mail-barid* (Allahu, a Te molim, podar mi ljubav prema Tebi i onome koji Tebe voli i uputi me na djelo koje će mi proizvesti ljubav prema Tebi Allahu, učini da moja ljubav prema Tebi bude

¹⁰⁷¹ Ebu Davud et-Tajalisi.

¹⁰⁷² Ebu Ishak es-Sebeji.

¹⁰⁷³ Ebu Ahves Avf b. Malik b. Naale ed-Džašeni, Ebu Ammes e-Kafi, poznat kao prenositelj hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Čuo ga je za vrijeme Hačždžadžove vladavine u Iraku.

¹⁰⁷⁴ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

¹⁰⁷⁵ Muhammed b. Sa'd e. Ensari, ek-Sami iskraen je prenositelj hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

¹⁰⁷⁶ Abdullah b. Rebi'a b. Jezid ed-Dimeški, neki vele Ibn Jezid b. Rebi'a, nedovoljno je poznat prenositelj hadisa (medžad). Pripadao je šestoj generaciji.

veća od moje ljubavi prema sebi, prema mojoj porodici i ljubavi prema hladnoj vodi). Kad god bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo Davuda, a.s, rekao bi: On je bio najpobožniji u ljudskom rodu." Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁰⁷⁷

٧٥. باب منه

٣٧٣٤. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكَيْعٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي حَفْصٍ الْعِصْمِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ ثَقُفِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَرِيدٍ الْحِطْمِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ يَقُولُ فِي دُعَاةِ اللَّهِ أَنْ يَرْزُقَنِي حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يَنْفَعُنِي حُبُّهُ عِنْدَكَ اللَّهُمَّ مَا رَزَقْتَنِي مِمَّا أَحَبُّ فَأَجْعَلْهُ قُوَّةً لِي فِيمَا نَحَبُ اللَّهُمَّ مَا رَزَوْتُ عَنِّي مِمَّا أَحَبُّ فَأَجْعَلْهُ قَرَأَةً لِي فِيمَا نَحَبُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو حَفْصٍ الْعِصْمِيُّ اسْمُهُ عُمَيْرُ بْنُ يَرِيدٍ بْنِ حُمَاشَةَ *

75. O istoj temi

3734. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekî; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Džafera el-Hatmija⁷⁸, on od Muhammed b. Ka'ba el-Kurezija, on od Abdullaha b. Jezida el-Hatmija el-Ensarija, koji je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi u dovi govorio: *Allahumme-rzukni hubbeke ve hubbe men jenfeuni hubbuhu indeke. Allahumme ma rezakteni mimma uhibbu fedž'alhu kuvveten li fima tuhibbu. Allahumme ma zevejte anni mimma uhibbu fedž'alhu feragan li fima tuhibbu* (Allahu, podari mi ljubav prema Tebi i ljubav prema onome prema kome će mi ljubav kod Tebe koristiti. Allahu, što Si mi podario od onoga što volim, učini mi to snagom da ustrajem u onome što Ti voliš. Allahu, uskratilo Si mi ono što bih volio pa mi podari ono što Ti voliš)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Ebu Džafere el-Hatmiju je ime Umejr b. Jezid b. Humaše.

٧٦. باب منه

٣٧٣٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعَدَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو حَمْدٍ ثَقُفِيٌّ قَالَ: حَدَّثَنِي سَعْدُ بْنُ وَثْقَةَ عَنْ ابْنِ يَحْيَى ثَعْلَبِيِّ عَنْ نُسَيْرِ بْنِ شَكْرِ عَنْ أَبِيهِ شَكْرِ بْنِ حُمَيْدٍ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

¹⁰⁷⁷ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

⁷⁸ Ebu Džafere Umejr b. Jezid b. Umejr b. Habib b. Humaše el-Hatmi el-Ensari el-Medeni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Nastanio se u Basri

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي تَعَوُّدًا أَتَعَوَّدُ بِهِ. قَالَ. فَأَخَذَ بَكْتَمِي فَقَالَ قُلْ - اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي وَمِنْ شَرِّ مَشْيِي يَعْنِي فِرَاحَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ لَمْ يَعْرِفْهُ إِلَّا مِنْ هَذَا لَوْجِهِ مِنْ حَدِيثِ سَعْدِ بْنِ أَبِي أَوْسٍ عَنْ يَسَارِ بْنِ يَحْيَى *

76. O istoj temi

3735. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Memi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri i kazao: Ispričao mi je Sa'd b. Eys⁷⁹ prenijevši od Bilala b. Jahjaa el-Absija, on od Sutejra b. Šekela⁸⁰, a on od svoga oca Šekela b. Humejda⁸¹, koji je kazao: "Došao sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem i rekao: Allahov Poslaniče, poduči me riječima kojima ću tražiti utočište. On me, veli, uze za ruku i reče: Reci: *Allahumme inni euzu bike min šerri sem'i ve min šerri besari ve min šerri lisani ve min šerri kalbi ve min šerri menijji ja'ni ferdžehu* (Allahu, ja Ti se utječem od zla mog slaha, zla mog vida, zla mog jezika, zla mog srea i zla moje sperme tj. njenog spolnog organa)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁸² Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Sa'da b. Eysa od Bilala b. Jahjaa.

٧٧. باب منه

٣٧٣٦ حَدَّثَنَا تَقْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنُ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي رُبَيْعٍ الْمَكِّيِّ عَنْ طَبُوسِ بْنِ يَمَانٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ هَذَا الدُّعَاءَ كَمَا يُعَلِّمُهُمُ السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ عَذَابِ الدَّجَالِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ *

٣٧٣٧ حَدَّثَنَا هَرَبُ بْنُ أَبِي رَسْحَانَ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا سَعْدُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ سَيِّدِ بْنِ عَدْنَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُدْعُو بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْعَنَى وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَقَرِّ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِمَاءِ الشَّحِّ وَالْبَرْدِ وَأَلْقِ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا

⁷⁹ Sa'd b. Eys el-Absi Ebu Muhammed el-Katib e.-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. Ibn Hadžer e.-Askalani smatra da je pogriješio El-Ezdi kada ga je ocijenio slabim prenosioćem.

⁸⁰ Šutejr b. Šekel el-Absi el Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

⁸¹ Šekel b. Humejd el-Absi e.-Kufi. Vjerovjesnikov, sa lallallahu alejhi ve sellem. ashab

⁸² Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

أَلْقَيْتَ الثُّوبَ الْبَازِيزَ مِنَ الدَّسِّ. وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ.
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ لُكْسٍ وَنَهْرٍ وَالْمَأْتَمِ وَالْمَقْرَمِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*
 ٣٧٣٨. حَدَّثَنَا هَارُونُ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُثَيْبٍ عَنْ
 عَائِشَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عِدَّةٌ وَفِيهَا اللَّهُمَّ اعْقِرْ لِي وَإِرْحَمْنِي
 وَالْحَقْنِي بِالرِّفْقِ الْأَعْلَى هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

77. O istoj temi

3736. ISPRICAO NAM JE El-Ensari, kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Ma'k prenijevši od Eba Zubejra el-Mekkija, on od Tavusa el-Jemanija, a on od Abdalaha b. Abbasa da ih je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučavao ovoj dovi kao što ih je podučavao nekoj suri iz Kur'ana: *Allahumme inni euzu bike min azabi Džehenneme ve min azabil-kabri ve euzu bike min fitnetil-Mesihid-Dedždžal ve euzu bike min fitnetil-mahja vel-memat* (Allahu, utječem Ti se od džehennemske patnje, patnje u kaburu, utječem Ti se od iskušenja Mesihid-Dedždžala, i utječem Ti se od iskušenja života i smrti).¹⁰⁸³ Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁰⁸⁴

3737. ISPRICAO NAM JE Harun b. Ishak el Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sulejman prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Svoga oca, a on od A'še, koja je kazala: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, molio se ovim riječima: *Allahumme inni euzu bike min fitnetin-nar ve azabin-nari ve fitnetil-kabri ve azabil-kabri ve min šerri fitnetil-gina ve min šerri fitnetil-fakri ve min šerril-Mesihid-Dedždžal. Allahumme-ğsil hatajaje bi mais-seldži vel-berdi ve enki kalbi minel-hataja kema enkağtes-sevbel-ebjeda mined-denesi ve baid bejni ve bejne hatajaje kema ha'adte bejnel-mešriki vel-magribi. Allahumme inni euzu bike minel-keseli vel-heremi vel-me'semi vel-magremi* (Allahu, ja Ti se utječem od džehennemskog iskušenja i džehennemske patnje i kaburskog iskušenja i kaburske patnje, i od zla iskušenja bogatstva¹⁰⁸⁵ i od zla iskušenja siromaštva¹⁰⁸⁶ i zla Mesihid-Dedždžala. Allahu, operi moje grijehе vodom od smjega i leđa i očisti moje srce od grijehа kao što si učinio da se čisti

¹⁰⁸³ Prema m.šijer, u veen e isamski dženaka, mustehab je učiti ovu dovu. Neki pak, a'en der sinat i da e uenje ove dove obavezno (v.az. 3). En Nevevi kaže da je Tavus za utječaj od sina tak obavez. namaz ukol ko u namaz i ne bi prodao ovu dovu.

¹⁰⁸⁴ To ježe go. Muslim u Sahih-u i En Davud u En-Nesai u Siheh-u.

¹⁰⁸⁵ To može da znači: Sačuva me zla koje može da proizide iz ponjepe za bogatstvom i bogatstva koje će biti trošeno u ono što nije dozvoljeno.

¹⁰⁸⁶ Zla ko e može proiz. iz siromaštva tako što osoba može podleći i ne odoljeti siromaštva i početi sticati imovinu ne birajući sredstva kako će da nje dobi.

bijela odjeća od prljavštine. Udalji me od grijeha kao što si udaljio istok od zapada. Allahu, ja Ti se utječem od lijenosti, iznemoglosti, griješenja i zaduženosti)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁰⁸⁷

3738. ISPRIČAO NAM JE Harun¹⁰⁸⁸, kaže: Obavijestio nas je Abde¹⁰⁸⁹ prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Abbada b. Abdullaha b. Zubejra, a on od Aiše, koja je kazala: "Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, gdje na samrtni govori: *"Allahumme-gfirli verhamni ve elhikni bi refikil-a'la* (Allahu, oprosti mi, smiluj mi se i pridruži me ostalim vjerovjesnicima)." Ovaj hadis je hasen-sahih.¹⁰⁹⁰

٧٨. باب منه

٣٧٣٩. حَدَّثَنَا تَنْصَرِيُّ حَدَّثَنَا عَنْ حَبْرَةَ مَاتَ عَنْ نَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ بَرْهَمٍ التَّيْمِيِّ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: كُنْتُ نَائِمَةً إِلَى حَبْرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدَّتْهُ مِنَ اللَّيْلِ فَلَمَسْتُهُ فَوَقَعَتْ يَدِي عَلَى قَدَمِهِ وَهُوَ سَاجِدٌ وَهُوَ يَقُولُ: أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمَعَاذِكَ مِنْ عَقُوبَتِكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءَ عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى مِنْ غَيْرِ وَحْه عَنْ عَائِشَةَ

٣٧٤٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَنْ نَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ بِهَذَا الْإِسَادِ نَحْوَهُ وَزَادَ فِيهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءَ عَلَيْكَ *

78. O istoj temi

3739. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Muhammeda b. Ibrahima et-Tejmija, da je Aiša kazala: "Spavala sam pored Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Izgubio se noću od mene, i ja sam ga, probudivši se, u mraku tražila. Moja ruka dotaknu njegova stopala dok je bio na sedždi i dok je izgovarao: *Eužu biridake min sahatike ve bimuaflatike min ukubetike la uhsi senaen alejke Ente kema esnejte ala nefsike* (Utječem se Tvojim zadovoljstvom od Tvoje srdžbe i Tvojim izbavljanjem od Tvoje kazne, ja ne umijem da Te pohvalim,

¹⁰⁸⁷ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.

¹⁰⁸⁸ Harun b. Ishak b. Muhammed b. Malik el-Hamdani Ebu Kasim el-Kafi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 258. godine po Hidžri.

¹⁰⁸⁹ Abde b. Su'ejman el-Kilabi Ebu Muhammed el-Kafi neki vele da mu je ime Abdur Rahman. On je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 187. godine po Hidžri.

¹⁰⁹⁰ Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

Ti si onakakv kako Si sam o Sebi pohvalu izrekao)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁰⁹ Prenesen je sa više seneda od A'še

3740. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavjestio nas je Lejs prenijevši od Jahjaa b. Seida sa ovim senedom slično prethodnom hadisu, s tim što je u njemu dodao: *Le eužu bike minke la uhsi senaen alejke* (Ujččem se Tobom od Tebe, ne mogu pobrojati pohvale na Tebe)."

٧٩ باب منه

٣٧٤١. حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ خَبَرٍ، عَنْ خُبْرٍ، عَنْ أَبِي رَزْدَ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقُولُ أَحَدُكُمْ اللَّهُمَّ اعْقِرْ لِي ابْنًا سَنَتَ، اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي ابْنًا سَنَتَ، لِيَعْزِمَ الْمَسْأَلَةَ فَإِنَّهُ لَا مَكْرَهَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

79. O istoj temi

3741. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari: kaže: Obavjestio nas je Ma'in, kaže: Nas je obavjestio Malik prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neka ne govori nijedan između vas : *Allahuma-gfir li in ši'te, Allahumme-rhamni in ši'te* (Allahu, oprosti mi ako hoćeš, Allahu, smiluj mi se ako hoćeš), nego neka Ga odlučno mole i od Njega uporno traže, od toga On neće prijezir osjetiti."¹⁰⁹² Ovaj hadis je hasenun-sahihun

٨٠ باب منه

٣٧٤٢. حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ خَبَرٍ، عَنْ خُبْرٍ، عَنْ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزِلُ رَبُّنَا كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ تَنفَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَخْرَ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، وَمَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ * وَأَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَجُ سَمِعَهُ وَمَعَهُ ثَلَاثُ عَشْرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزِلُ رَبُّنَا كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ تَنفَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَخْرَ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، وَمَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ * وَأَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْرَجُ سَمِعَهُ وَمَعَهُ ثَلَاثُ عَشْرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزِلُ رَبُّنَا كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ تَنفَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَخْرَ فَيَقُولُ مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، وَمَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

¹⁰⁹¹ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

¹⁰⁹² Allah dž. š. voli kada Ga njegovi robovi odlučno mole i kao uporno od Njega traže. Ne voli Allah one robove koji prilikom dove govore: Daj mi, ako hoćeš, Oprosti mi, ako hoćeš, Smiluj mi se ako hoćeš, i sl., jer to ukazuje na njihovu drskost i na to da im nije stalo do toga hoće li im On dovu uslišati ili neće.

¹⁰⁹³ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ebu Davud u *Saremu*.

٣٧٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى نَفَيْ ثَمَرَةً رَأَى ثَمَرًا حَفْصُ بْنُ عَدَتْ عَنْ أَبِي حُرَيْجٍ عَنْ
عَنْ الرَّحْمَنِ بْنِ سَهْلٍ عَنْ أَبِي ثَمَرَةَ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ؟
قَالَ حَوْفُ الْبَيْتِ الْأَجَرِ، وَذِكْرُ الصَّوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَى عَنْ أَبِي دُرُوشٍ عُمَرُ بْنُ لَئِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:
حَوْفُ بَيْتِ الْأَجَرِ أَسْمَعُ فِيهِ فَصْلٌ وَرُجْحٌ وَوَحْوٌ *.

80. O istoj temi

3742. ISPRIČAO NAM JE El-Fsari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malk prenijevši od Ibn Šinaba, on od Ebu Abdulaha el-Egarra, on od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana, a on od Ebu Hurejra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Svake noći Naš Gospodar silazi na ovozemaljsko nebo i tu ostaje posljednju trećinu noći govoreći: Ko želi da Me za nešto zamoli pa da mu uslišam. Ko želi da od Mene nešto zatraži pa da mu dam. Ko želi da od Mene zatraži oprost pa da mu oprostim."

Ovaj hadis je hasenun sahihuna. Ebu Abdullah el-Fgarr se zvao Selman. O ovoj temi su preneseni hadisi i od Alije, Abdullaha b. Mes'uda, Ebu Seida, Dzubejra b. Mut'ma, Ratae el Džahenija, Ebu Derdaa i Osman b. Ebu Asa.

3743. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja es-Sekafi el-Mirvezi¹⁰⁹⁴, kaže: Obavijestio nas je Haif b. Gijas prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Abdur-Rahmana b. Sabita, a on od Ebu Umamea, koji je kazao: "Neko upita: Allahov Poslaniče, koje se dove najčešće uslišavaju? On reče: One koje se upute u posljednjem dijelu noći i one koje se upućuju nakon propisanih namaza."

Ovaj hadis je hasenun. Preneseno je od Ebu Zerra i Ibn Omera da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "U posljednjem dijelu noći dova je najvrednija i najčešće je primljena." i sheno ovome

٨١. باب منه

٣٧٤٤. حَدَّثَنَا حُذَيْفَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ثَمَرَةً رَأَى ثَمَرًا حَفْصُ بْنُ عَدَتْ عَنْ أَبِي حُرَيْجٍ عَنْ ثَمَرَةَ عَنْ أَبِي ثَمَرَةَ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ؟
قَالَ حَوْفُ الْبَيْتِ الْأَجَرِ، وَذِكْرُ الصَّوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَى عَنْ أَبِي دُرُوشٍ عُمَرُ بْنُ لَئِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:
حَوْفُ بَيْتِ الْأَجَرِ أَسْمَعُ فِيهِ فَصْلٌ وَرُجْحٌ وَوَحْوٌ *.

¹⁰⁹⁴ Muhammed b. Jahja o Ebu b. Ibrahim es-Sekafi e Mirvezi el-Kasbi el-Mualim pouzdan je prenosilac i hadiz hadise. Pripadao je desetoj generaciji.

أَلْتَ وَخَذَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ. إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا أَصَابَ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ. وَإِنْ قَالَهَا حِينَ يُمَسِّي غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا أَصَابَ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ مِنْ ذَنْبٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

81. O istoj temi

3744. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdar-Rahman, kaže Obavijestio nas je Hajve b. Šureih el-Himsi¹⁴⁵ pren. evš. od Bekijjea b. Velida, a on od Muslima b. Ziyada¹⁴⁶, koji je kazao: Čuo sam Enesa kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko, kad osvane, rekne: *Allahumme asbahna nušhiduke ve nušhidu hamelete aršike ve melaike teke ve džemi'a halkike bi enne kellahu la ilahe illa Ente vahdeke la šerike leke, ve enne Muhammeden abduke ve resuluke* (Allah! uzimam Te za svjedoka i uzimam za svjedoke nosioce Tvoje Prijestolja, i Tvoje meleke i sva Tvoja stvorenja da si samo Ti Bog, da si Jedini, i da nemaš druga, i da je Muhammed Tvoj rob i poslanik), Allah će mu oprostiti svaki grijeh koji počini taj dan. Ko to rekne kad omrkne, Allah će mu oprostiti svaki grijeh koji počini te noći."¹⁴⁹ Ovar hadis je garibun¹⁴⁸

٨٢. باب منه

٣٧٤٥ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ حَجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ جَمْدَانَ سَمِعَ شَيْئًا عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ نَحْوَهُ عَنِ عُمَرَ بْنِ شَيْبَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ مُحَمَّدًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، سَمِعْتُ دُعَاءَكَ اللَّيْلَةَ فَكَأَنَّكَ الْوَدَّ الَّذِي مَعَكَ تَقُولُ: اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِدُعَائِي وَوَسِّعْ لِي دُنْيِي. وَبَارِكْ لِي فِيمَا رَزَقْتَنِي قَالَ: فَهَلْ تَرَاهُنَّ تَرْكَنَ سُنَّةً وَتُؤَيِّدُ لِسُنَّةِ صُورَتِ بْنِ لُقَيْمٍ وَتَقَالُ لُقَيْمٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ*

82. O istoj temi

3745. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže Obavijestio nas je Abdul-Hamid b. Omer el Hilali preimjevši od Seida b. Ijasa el-Džurejrija, on

¹⁴⁵ Šurejn b. Hajve b. Jezid el-Hadrami Ebu Abbas el-Himsi pouzdan je prenosilac hadisa Pripadao je desetoj generaciji.

¹⁴⁶ Muslim b. Ziyad el-Himsi prenosilac je hadisa koji je po ocjeni nadstojateljskih činovnika, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹⁴⁷ Ovo se, dakako, odnosi na male grijeha koje osoba počini prema Allahu. Za velike grijehe prema Allahu potrebno je iskreno pokajanje (teoba) a za grijeha prema drugim ljudima potreban je njihov halal.

¹⁴⁸ Bilježe ga i Ebu Davud u *Sinemu* i En Nesai u *džedid Amr al-umma*, veli - *ilahi*

od Ebu Selila¹⁰⁹⁾, a on od Ebu Hurejrea: "Neki čovjek reče: Allahov Poslaniče, čuo sam tvoju dovu koju si učio noćas. Ono što je do mene, od nje, doprlo jeste: *Allahumma-gfir li zenbi ve vessi' li fi dari, ve barik li fima rezakteni* (Allah, oprosti mi moj grijeh, učini mi moju kuću prostranom, blagoslovi me u onome čime si me opskrbio). Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, upita: Da nešto u njoj, možda, nije ispušteno."¹¹⁰⁾ Ebu Selil se zvao Durejb b. Nukajr, neki kažu Nufejr. Ovaj hadis je garibun.¹¹⁰¹

٨٣. باب منه

٣٧٤٦. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ أَبِي حَفْصٍ أَحْمَرُ قَالَ قُلْنَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مَنْ مَخْلُصٍ حَتَّى يَدْعُوَ يَهْدُوهُ الدَّعَوَاتُ لِأَصْحَابِهِ: اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ حَشِيَّتِكَ مَا يَحُولُ سُبُوحًا وَسَبِيحًا مَعَاصِيكَ. وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُهُ حَشَّتِكَ وَمِنْ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّئُهُ عَلَيْنَا مُصِيبَاتِ الدُّنْيَا وَمَعَا بَأْسَمَاعِ وَأَنْصَارِنَا وَقُوتِ مَا أَحْيَيْتَنَا. وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ ثَأْرَنَا عَلَى مَنْ صَلَمْنَا وَانْصَرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا. وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْثَرَ هَمًّا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمًا وَلَا تَسْطِطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يُوْخِضُنَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَى نَعْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ جَدِّهِ عُمَرَ بْنِ أَبِي حَفْصٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٣٧٤٧. حَبِيبًا مُحَمَّدٌ مِنْ سِبْطِ خَيْرٍ كَرَّمَ غَايِبُهُ خَيْرًا عُمَرُ سَحَابُهُ قُلْ: حَدَّثَكَ مُسْنَدُ
أَبِي بَكْرٍ قُلْ: سَمِعَنِي أَبِي وَأَنَا أَقُولُ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْكَسَلِ وَعَدَابِ الْقَبْرِ. قَالَ: يَا
يُسَيِّمُ مَنْ سَمِعْتَ هَذَا قُلْتُ سَمِعْتُكَ يَقُولُهُنَّ. قَالَ: الرُّمُحُورُ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُهُنَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ *

83. O istoj temi

3746. ISPRICAŃO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavjestio nas je Ibn Mabarek, kaže: Nas je obavjestio Jahja b. Ejub¹² premijevši od

¹⁰⁰ Lou Se' il Durejb b. Nakajr e.-Ka si el-Dzurejri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Ona i ta možda nešto, od dobra ovoga i budućeg svijeta, u ovoj dovi nije ispušteno i da njome nije obahvaćeno. Ona jeste kratka, ali je u njoj sve sadržano

1. Bn. eže ga i Ahmed b. Hanbel u *Musneid* i Et-Taberani u *El Mu dżemid-kebiru*.

1. Jaha b. Ejjab el-Gafiki Ebu Abbas el-Masri isken je prenosilac hadisa, ali je ponekad priklon prenošenja hadisa griješio. Propadao je sedmoj generaciji.

Ubejdullaha b. Zehara, a on od Halida b. Eba Imrana,¹¹⁶⁵ da je Ibn Omer kazao: "Rijetko bi kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustao iz sijela (medžlisa), a da se ne bi molio za svoje ashabe ovim riječima: *Allahumme-ksim lena min hašjetike ma jehulu bejnena ve bejne me'asijetike ve min ta'atike ma tubelliguna bihi dženneteke ve minel-jekini ma tuhervinu bihi alejna musiband-dun'ja ve metti'na biesmaina ve ebsarina ve kuvvetina ma ahjejtana vedžalhul-varise minna vedž'al se'rena ala men zalemena vensurna ala men adana vela tedž'al musibetena fi dinina vela tedž'al ed-dun'ja ekhere hemmina vela meblega ilmينا vela tusellit alejna men la jerhamuna*" (Allah, podari nam toliko bogobojažnosti prema Tebi, što će biti dovoljno da nas sprijedi od grijesenja prema Tebi, i pokornost prema Tebi što će biti dovoljno da njome dospimo u Tvoj Džennet, i toliko uvjerenja kako ćemo lakše podneti ovosvjetska iskušenja Učini da nas sluh, naš vid i svu našu snagu iskoristimo u pokornost prema Tebi, i to sve dok smo živi i dok nas smrt ne zatekne, Učini da naša odmazda bude prema onima koji nam budu nasilje činili i pomogni nas protiv onih koji nas budu napadali. Sačuvaj nas iskušenja u našoj vjeri, ne dozvoli da nam ovaj svijet bude najveća preokupacija i čini naših saznanja. Ne da vlast nad nama onima koji neće imati milosti prema nama)!"

Ovaj hadis je hasenun-er-ribun.¹¹⁶⁶ Neki su ovaj hadis prenijeli od Halida b. Eba Imrana i on od Nefi'a i on od Ibn Omara.

3747. ISPRIČAO NAM JE: Ma'mmed b. Bessar, kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim¹¹⁶⁷ i kaže: Nes je obavijestio Osman es-Senhani¹¹⁶⁸ i kazao: Ispričao nam je Muslim b. Ebu Bekre¹¹⁶⁹ i kazao: "Moj me otac čuo kad sam rekao: *Allahumme inni eužu bike minel-hemmi vel-keseli ve azabil-kabri* (Allah, utječem Ti se od brige i tuge, od lijenosti i od kabarske patnje), pa me upitao: Sine, od koga si to čuo? Čuo sam te, veli on, kad si te i te riječi izgovorio. On reče: Redovno ih prakticiraj jer sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ih izgovara." Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹¹⁰⁸

¹¹⁶⁵ Halid b. Eba Imran et-Ta'aze b. Eba Asim b. je iskren prenosilac hadisa. Šeratski pravnik. Pripadao je petoj generaciji. Bio je kad je u Africi umro je 125. neki vele 129. godine po Hidžri.

¹¹⁶⁶ B. jeze ga. En-Nesai u *Sunnu*, i Hakim u *Musnedu*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima -El-Buharija.

¹¹⁶⁷ Eba Asim Dabihak b. Muhallab b. Dabihak b. Mas'um en-Nabli es-Sajbani es-Basri pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

¹¹⁶⁸ Osman es-Sehani es-Azebi, Ebu Seime es-Basri. Neki ve e da se njegov otac zvao Me'mun, a neki da se zvao An'allan. Kao prenosilac hadisa nije toš. Pripadao je šestoj generaciji.

¹¹⁶⁹ Muslim b. Ebu Bekre b. Haris es-Sekafi es-Basri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

¹¹⁰⁸ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

٨٤. باب منه

٣٧٤٨. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَشْرَمٍ أَخْبَرَنَا نَعْمَانُ بْنُ مُوسَى عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ وَفٍّ عَنْ أَبِي سُهَيْبٍ عَنْ سَخْرَةَ عَنْ أَبِي عَمِيٍّ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ إِذَا قُتِلْتُمْ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مَغْفُورًا لَكُمْ قَالَ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَبْدُ الْعَطِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَسِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُحَّانَ اللَّهِ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.
قَالَ عُمَرُ بْنُ حَشْرَمٍ وَأَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَفٍّ عَنْ أَبِي سُهَيْبٍ عَنْ سَخْرَةَ عَنْ أَبِي عَمِيٍّ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ إِذَا قُتِلْتُمْ غَفَرَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مَغْفُورًا لَكُمْ قَالَ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَبْدُ الْعَطِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَسِيمُ الْكَرِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُحَّانَ اللَّهِ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.
أَجَبَهَا: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سُهَيْبٍ عَنْ سَخْرَةَ عَنْ أَبِي عَمِيٍّ.

84. O istoj temi

3748. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hašrem; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Husejna b. Vakida, on od Ebu Ishaka, on od Harisa¹⁴⁹, a on od Alije, koji je kazao: "Jednom prilikom mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Hoćeš li da te podučim riječima koje, ako ih budeš izgovarao, Allah će ti oprostiti grijehe, a ukoliko ti budu oprošteni grijesi, On će ti njima podići stepen? Reci: *La ilahe illellahu-Alijul-Azimu. La ilahe illellahu-Halimul-Kerimu. La ilahe illellahu subhanallahi Rabbil-aršil-azim* (Nema drugog Boga osim Allaha. On je Svevišnji, Veličanstveni. Nema drugog Boga osim Allaha. On je B.agi, Plemeniti. Nema drugog Boga osim Allaha, neka je slava Allahu, Gospodaru Velikog Prijestolja)."

Ali b. Hašrem kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid prenijevši od svoga oca isto to, osim što je na kraju kazao: *El-Hamdu lilahi Rabbil alemin* (Hvala Allahu Gospodaru svjetova). Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo ovim senedom preko Ebu Ishaka od Harisa, a on od Alije.

٨٥. باب منه

٣٧٤٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا مَرْثَدُ بْنُ أَبِي سُهَيْبٍ عَنْ سَخْرَةَ عَنْ أَبِي عَمِيٍّ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَعْوَةُ ذِي

¹⁴⁹ Haris o Abdulah el-A'wer el-Hemdani Ebu Zuhejr el-Hati el-Kufi u hadisima koje on prenosi ima slabosti. En-Nesai je od njega zabilježio samo dva hadisa. Po mišljenju Sabija, on je lažac. Sumnjalo se da je rašidija. Umro je za vrijeme Ibn Zubejrova hilafeta.

التَّوْنِ إِذْ دَعَا وَهُوَ فِي نَطْرِ انْحُوتِ. لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. فَإِنَّهُ لَمَّا يَدْعُ بِهَا رَجُلٌ مُسْلِمٌ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ.

وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ مَرَّةً عَنْ بَرِّهِمَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَعْدٍ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يُوسُفَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَعْدٍ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ نَبِيٍّ وَرَوَى بَعْضُهُمْ وَهُوَ أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ عَنْ يُوسُفَ فَقَالُوا: عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ سَعْدٍ عَنْ نَبِيٍّ عَنْ سَعْدٍ نَحْوَ رِوَايَةِ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ *

85. O istoj temi

3749. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja¹¹⁰; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf¹¹¹, kaže: Nas je obavijestio Junus b. Ebu Ishak prenijevši od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da¹¹², a on od svoga oca Sa'da, koj. je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Zennunova"¹¹³, a.s., dova kojom je molio, dok je bio u utrobi ribe, bila je: *La ilahe illa Ente subhaneke inni kuntu minez-zalimin* (Nema drugog Boga osim Tebe, hvaljen neka Si, a ja sam se, zaista, ognješio prema sebi!) Neće se njome nikada obratiti jedan musliman za nešto a da mu Allah to neće uslišati."¹¹⁴

Muhammed b. Jusuf jedanput kaže: Od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da, a on od Sa'da. Mnogi su ovaj hadis prenijeli od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da, a on od Sa'da, a u njemu nisu spomenuli, od njegova oca Neki, među kojima je i Ebu Ahmed ez-Zubejri od Junusa i kaže: od Ibrahima b. Muhammeda b. Sa'da, on od njegova oca, a on od Sa'da shēno predaji Muhammeda b. Jusufa.

٨٦. باب منه

٣٧٥٠ حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ حَمَّادٍ شَمْرِيُّ أَحْمَرٌ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ قَدَادَةَ عَنْ أَبِي رَافِعٍ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَيِّ حَتَّى سَمِعَهُ مِنْهُ قَالَ إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً غَيْرَ وَاحِدٍ مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ

¹¹⁰ Muhammed b. Jahja ez-Zuheli je poznati imam u hadisu.

¹¹¹ Muhammed b. Jusuf ed-Dubei el-Ferjabi.

¹¹² Ibrahim b. Muhammed b. Sa'd b. Ebu Vekkas el-Medeni el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Za njega Ibn Hibban kaže da nije hadise slusao od ashaba. Pripadao je šestoj generaciji.

¹¹³ Zennun je Junus, a.s.

¹¹⁴ Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai u *Sinemu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim veli da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

قَالَ يُوسُفُ وَأَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ
عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى مِنْ غَيْرِهِ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

86. O istoj temi

3750. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Hammad el-Basri; kaže, Obavijestio nas je Abdul-A'la¹¹⁵ prenijevši od Seida¹¹⁶, on od Katadea, on od Ebu Rafi'a¹¹⁷, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, salallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah ima devedeset i devet imena, stotinu manje jedno, ko ih zapamti, ući će u Džennet."**¹¹⁸

Jusuf kaže: Obavijestio nas je Abdul-A'la prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹ Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٨٧. باب منه

٣٧٥١. حَدَّثَنَا بِرْهَمُ بْنُ تَعْفُوتٍ أَخْبَرَنَا صَفْوَانُ بْنُ صَالِحٍ أَخْبَرَنَا ثَوْبَانُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا
شُعْبَةُ بْنُ أَبِي حُمْرَةَ عَنْ أَبِي أَرْبَدٍ عَنْ أُتْرَجٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً غَيْرَ وَاحِدٍ. مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُنُ الْقَرِيرُ الْحَنَّاءُ الْمُتَكَبِّرُ الْحَالِقُ الْبَارِئُ
الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْخَافِضُ الرَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُسَدِّلُ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْخَبِيرُ الْعَظِيمُ الْغَفُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْخَفِيفُ
الْمُقِيتُ الْحَسِيبُ الْجَبِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْمُجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ الْمَجِيدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيدُ
الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْمُخْصِي الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْمُخْيِي الْمُمِيتُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

¹¹⁵ Abdul-A'la b. Abdul-A'la el-Basri Ebu Muhammed b. es-Sam, pouzdan je prenosilac hadisa. Priпадаo je osmoj generaciji. Umrlo je 189. god. ne po Hidži.

¹¹⁶ Seid b. Ebu Arube autor jednog od poznatih musneda.

¹¹⁷ Ebu Rafi' Nufej es-Saig el-Medeni pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Priпадаo je drugoj generaciji. Više je poznat po nadimku Ebu Rafi' nego po imenu. Živio je u Basri.

¹¹⁸ Islamski učenjaci su jednoglasni u mišljenju, da broj Allahovih imena koj. je spomenut u ovom hadisu nije decidan. To ne znači da ih nema i više, nego znači da je devedeset i devet imena koja su više poznata.

¹⁹ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ebu Davuda, te Hakim u *Mustedheku* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

الْوَالِدُ الْمَاهِدُ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ الْمُؤَجَّرُ الْوَلَدُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْوَالِي
الْمُنْتَغَالِي الرَّقِيقُ الْقَوَاتُ السُّتَقْمَةُ الْعَفْوُ الرَّءُوفُ مَالِكُ الْمُلْكِ ذُو الْجَبَالِ وَالْإِكْرَامُ الْمُقْسِطُ الْجَسَامُ
الْعَبْدُ الْمُعْبِي الْمَنَاعُ الْمَصَارُ النَّافِعُ الْبُورُ الْهَادِي الْبَدِيعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ الرَّسِيدُ الصَّبُورُ

هذا حديث صحيح، حديث به خبر واحد عن صفوان بن صالح، وهو ثقة عند أهل الحديث وقد روي هذا الحديث عن غيره وجهه عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم، نعم في كثير من روايات ذكر الأسماء في هذا الحديث وعند روى عنه في هذا الحديث بإسناد غير هذا عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم وذكر فيه أسماء وليس له إسناد صحيح*

٣٧٥٢ حديث عن أبي عمر أخبرنا سفيان عن أبي الزناد عن الأعرج عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم أن الله تسعة وتسعين اسماً من أحصاها دخل الجنة. وليس في هذا الحديث ذكر الأسماء وهو حديث حسن صحيح، روى أبو أيوب عن شعيب بن أبي حمزة عن أبي الزناد ولم يذكر فيه الأسماء*

٣٧٥٣ حديث به خبر واحد عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم أن حميداً المكي قال: يا رسول الله صلى الله عليه وسلم: إذا مررتهم برياض الحجة فارتعوا، قلت: يا رسول الله وما رياض الحجة؟ قال: المساجد. قلت: وما الرثع؟ قال: رسول الله، سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر. هذا حديث حسن صحيح.

٣٧٥٤ حديثاً عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: إذا مررتهم برياض الحجة فارتعوا، قالوا: وما رياض الحجة؟ قال: حلق الذكوة. هذا حديث حسن غريب من هذا الوجه من حديث ثابت عن أنس*

87. O istoj temi

3751. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub¹²; kaže: Obavijestio nas je Safvan b. Salih; kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim¹³; kaže: Nas je obavijestio Šuajb b. Ebu Hamza prenijevši od Ebu Zinada, on od A'ledža, a

¹² Ibrahim b. Jakub b. Isnak el-Dzuzuđžani pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Nastanio se u Damasku.

¹³ Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah ima devedeset i devet imena, stotinu manje jedno, ko ih spozna, ući će u Džennet."¹²² On Allah je Onaj osim koga drugog Boga nema, On je: *Er-Rahman* (Milostivi), *Er-Rahim* (Samilosni), *El-Melik* (Vladar), *El-Kuddus* (Sveti), *Es-Selam* (Onaj koji je bez nedostatka), *El-Mu'min* (Onaj koji svakog čini sigurnim), *El-Muhejmin* (Onaj koji nad svakim bdi), *El-Aziz* (Silni), *El-Džebbar* (Uzvišeni), *El-Mutekebbir* (Gordi), *El-Halik* (Tvorac), *El-Bari'u* (Onaj koji iz ničeg stvara), *El-Musavvir* (Onaj koji svemu oblik daje), *El-Gaffar* (Onaj koji puno prašta), *El-Kahhar* (Svemoćni), *El-Vehhab* (Darežljivi), *Er-Rezzak* (Onaj koji opskrbu daje), *El-Fettah* (Sudac pravedni), *El-Alim* (Sveznajući), *El-Kabid* (Onaj koji uskraćuje), *El-Basit* (Onaj koji obilato daje), *El-Hafid* (Onaj koji ponizuje), *Er-Rafi'* (Onaj koji uzdiže), *El-Muizz* (Onaj koji uzvisuje), *El-Muzill* (Onaj koji unizuje), *Es-Semi'* (Onaj koji sve čuje), *El-Basir* (Onaj koji sve vidi), *El-Hakem* (Sudac), *El-Adl* (Pravedni), *El-Latif* (Milostivi), *El-Habir* (Onaj koji je upućen u sve), *El-Halim* (Blagi), *El-Azim* (Veličanstveni), *El-Gafur* (Onaj koji prašta), *Eš-Šekur* (Vrlo zahvalan), *El-Alij* (Uzvišeni), *El-Kebir* (Veliki), *El-Hafiz* (Čuvaran), *El-Mukit* (Ona koji čuva), *El-Hasib* (Onaj pred kojim će se račun polagati), *El-Dželil* (Veliki), *El-Kerim* (Plemeniti), *Er-Rekib* (Onaj koji stalno bdi), *El-Mudžib* (Onaj koji se odaziva), *El-Vasi'* (Onaj koji je nezimjerno dobar), *El-Hakim* (Mudri), *El-Vedud* (Onaj koji je pun ljubavi), *El-Medžid* (Plemeniti), *El-Bais* (Onaj koji oživljava), *Eš-Šehid* (Onaj koji nad svim bdi), *El-Hakk* (Istina), *El-Vekil* (Čuvar), *El-Kavijj* (Snažni), *El-Metin* (Moćni), *El-Velijj* (Zaštitnik), *El-Hamid* (Onaj koji je hvale dostojan), *El-Muhi* (Onaj koji obuhvata sve što postoji), *El-Mubdiu* (Onaj koji iz ničega stvara), *El-Muid* (Onaj koji ponovo u život vraća), *El-Muhji* (Onaj koji prozvljuje), *El-Mumit* (Onaj koji usmrćuje), *El-Hajju* (Živi), *El-Kajjum* (Vječni), *El-Vadžid* (Bogati), *El-Madžid* (Slavni), *El-Vahid* (Jedni), *Es-Samed* (Onaj koji je utočište svakom), *El-Kadir* (Onaj koji je u stanju), *El-Muktedir* (Moćni), *El-Mukaddim* (Onaj koji je bio prije svega), *El-Muehhir* (Onaj koji će biti poslije svega), *El-Evel* (Prvi), *El-Ahir* (Posljedni), *Ez-Zahir* (Vidljivi), *El-Batin* (Nevidljivi), *El-Vali* (Onaj koji svim upravlja), *El-Muteali* (Uzvišeni), *El-Berru* (Dobročinitelj), *Et-Tevvab* (Onaj koji prašta), *El-Muntekim* (Strogi), *El-Afuvv* (Onaj koji grijehe poništava), *Er-Reuf* (Blagi), *Malik* (Onaj koji ima vlast), *El-Mulk* (Onaj koji vlast daje kome hoće), *Zul-Dželal* (Veličanstveni), *El-Ikram* (Plemeniti), *El-Muksit* (Pravedni), *El-Džami'* (Onaj koji skuplja), *El-Ganijj* (Bogati), *El-Mugni* (Onaj koji bogatstvo daje).

¹²² Imajući u vidu da su sva Allahova imena sadržana u Kur'anu, najvjerovatnije se ovdje misli na onoga ko zapamt. Kur'an, shvati njegov smisao i postupi po njemu da će ući u Džennet. Il. se, pak, misli na onoga ko upozna sva Allahova imena i pokuša se okriti svojstvima koja su sadržana u njima, da će ući u Džennet.

El-Mani' (Onaj koji odbija), *Ed-Dārr* (Onaj ko i daje štetu kome hoće), *En-Nafi'* (Onaj koji daje korist), *En-Nur* (Svjetlo), *El-Hadi* (Onaj koji upućuje na Pravi Put), *El-Bedi'* (Stvoritelj), *El-Baki* (Vječni), *El-Varis* (Onaj koji ostaje), *Er-Rešid* (Razuman) i *Es-Sabur* (Onaj koji je mnogo strpljiv)."

Ovaj hadis je garibun.¹¹²³ Ispričali su nam ga mnogi od Safvana b. Salih a, samo nam je preko njega poznat Safvan b. Salih je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac. Ovaj hadis je prenesen i sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a samo su u ovoj predaji spomenuta i (Allahova mena) Adem b. Ebu Ijas je ovaj hadis prenio sa sasvim drugim senedom od Ebu Hurejera od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i spomenuo je u njemu (Allahova) imena, ali taj hadis nema ispravan sened.

3752. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenjevši od Ebu Zinada, on od A'redža, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allah ima devedeset i devet imena, ko ih spozna, ući će u Džennet."**

U ovom hadisu nisu nabrojana imena, a on je hasenun-sahihun. Prenio ga je i Ebul-Jeman od Šuajba b. Ebu Hamze, a on od Ebu Zinada i u njemu nije nabrojao (Allahova) imena.

3753. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab¹¹²⁴ da mu je Humejd el Mekki, Alkanin štićenik, ispričao da je njemu ispričao Ata b. Ebu Rebah prenjevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada prodete pored džennetskih vrtova, nasladite se (u njima). A šta su to džennetski vrtovi, Allahov Poslaniče? upitah. On reče: To su džamije. A u čemu se ogleda to naslađivanje? ponovo upitah: On reče: U izgovoru: Subhanallahi vel-Hamdu lillahi ve la ilahe illallahu vallahu ekber** (Neka je slava i hvala Allahu, samo je Allah Bog, Allah je najveći)." Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹¹²⁵

3754. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Varis b. Abdus-Samed b. Abdul-Varis i kazao: Ispričao mi je moj otac i rekao. Ispričao mi je Muhammed b. Sabit, a on je El-Bunani; kaže: Meni je ispričao moj otac prenjevši od Enesa b. Malika da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada prodete pored džennetskih vrtova, nasladite se (u njima). A šta su to džennetski vrtovi? upitaše prisutni, a on reče: To su kružoci u kojima se**

¹¹²³ Bilježe ga i Ibn Madže u *Sahehu*, Ibn Hibban u *Sahihu*, Hakim u *Mustedreku*, i L-Beheki u djelu *Ed-Da'vatul-kebir*.

¹¹²⁴ Zejd b. Hubab Ebu Hasejn el-Ukbi iskren je prenosilac hadisa, ali je pri prenošenju hadisa od Es-Sevrija griješio. Prapao je devetoj generaciji. Porjekom je iz Horasana, a živio je u Kufi.

¹¹²⁵ U senedu ovoga hadisa je Humejd el-Mekki, koji je kao prenosilac hadiskim učenacima nedovoljno poznat (medžhul).

spominje Allah."¹¹²⁶ Ovaj hadis sa ovim senedom preko Sabita od Enesa je hasenun-garibun.¹¹²⁷

٨٨. يَابُ مِنْهُ *

٣٧٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو هَيْبَةَ بْنُ يَحْيَى عَنْ خُزَيْمَةَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَصِمَةَ بِنْتِ جَدِّهَا حَمْدَةَ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ مَدَّةُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ سُبُورَ بْنَ صَالِيَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَرَأَيْتُهُ
أَصَابَ أَحَدَكُمْ فَصِيَّةً فَلْيَقُلْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَإِنَّا إِلَهُ رَاحِقُونَ اللَّهُمَّ عِنْدَكَ احْتَسَبْتُ مُصِيبَتِي فَأَخْرِجْنِي فِيهَا
وَأَنْدِلْنِي مِنْهَا حَيًّا فَإِنَّمَا احْتَضَرَ أَبُو سَلَمَةَ قَالَ اللَّهُمَّ احْفَظْ فِي أَهْلِي حَيْرًا مِنِّي فَإِنَّمَا قُبِصَ قَالَتْ
أُمُّ سَلَمَةَ إِنَّ لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَهُ رَاحِقُونَ. عِنْدَ اللَّهِ احْتَسَبْتُ مُصِيبَتِي فَأَخْرِجْنِي فِيهَا
هذه حديث حسن عريق من حديث أبي هيب بن يحيى. وروى هذا الحديث من غير هذا الوجه عن أم سلمة
عن النبي صلى الله عليه وسلم وأبو سلمة اسمه عبد الله بن عبد الأسد *

88. O istoj temi

3755. ISPRİČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim ^{1a}, kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme prenijevši od Sab. ta¹ ^{2a}, on od Omera b. Ebu Selema ^{1b}, on od svoje majke Ummu Seleme, a ona od Ebu Selema, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada nekog od vas zadesi kakva nevolja, neka rekne: *Inna lillahi ve inna ilajhi radžijn. Allahumme indeke ahtesibu musibeti fe'džurni fiha ve ebdilni minha hajren* (Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti! Allahu, ja se kod Tebe nadam nagrade za moju nevolju, pa me nagradi za nju i zamijeni mi je onim što je bolje). Kad se Ebu Selemi prikući smrt on reče: Allahu, učini da brigu o mojoj porodici, nakon moje smrti, preuzme neko ko je bolji od mene. Pošto Ebu Selema umrije, Ummu Selema reče: Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu**

¹⁴ kružoc, ili talke zikra imaju slično značenje od toga da u njih sednu ljudi i samo izgovaraju Allahova imena i druge Allahove riječi. Pored toga oni podrazumijevaju i učenje Kur'ana te izučavanje akaidi, tefsira, hadisa, šikrija i drugih discipline.

Bi ježe ga i A imec u Hanbe u *Umsnedu* i E.-Bejheki u djelu *Sa'at al-mam*.

¹¹²⁸ Amr b. Asim b. Ubaidullah el-Kilabi.

¹² Sabit b. Esiem el-Bunani Ebu Muhammed el-Basri pouzdan je prenosilac nadisa i pobožan čovjek. Pripadao je četvrtoj generaciji

⁴ Omer b. Ebu Seleme e bio Vještakov, sallallahu ale h. ve se.lem, pastorak

vratiti! Allahu, ja se kod Tebe nadam nagradi za moju nevolju pa me nagradi za nju¹³¹."

Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.¹³² Ovaj hadis je i drugim senedom prenesen od Ummu Seleme od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem Ebu Selema se zvao Abdulah b. Abdulased¹³³.

٨٩. باب منه

٣٧٥٦. حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ عِيسَى أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا سَلَمَةُ بْنُ وَرْدَانَ عَنْ مَنْ شَرَفَهُ أَنْ رَحُلًا حَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَفْضَلُ؟ قَالَ سَلُّ رَتَكَ الْعَافِيَةَ وَالْمُعَاوَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ثُمَّ أَتَاهُ فِي الْيَوْمِ النَّبِيُّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَفْضَلُ؟ فَقَالَ لَهُ مِنْ ذَلِكَ ثُمَّ أَتَاهُ فِي الْيَوْمِ الثَّلَاثِ فَقَالَ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ. قَالَ فَإِذَا أُعْطِيتِ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَأُعْطِيتِهَا فِي الْآخِرَةِ فَقَدْ أَفْلَحْتَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ بِمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سَلَمَةَ بْنِ وَرْدَانَ *

٣٧٥٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ شُعْبِيُّ عَنْ كَهْمَسِ بْنِ أَحْمَسَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عَمِلْتُ أَيُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فِيهَا؟ قَالَ قُولِي لَهُمْ بَلَّكَ عَفْوُكَ كَرِيمُ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٧٥٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي رِيَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَخْرَبَةَ عَنْ عَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَهْلِ الْبَيْتِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ؟ قَالَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ. قَالَ سَلِّ رَتَكَ الْعَافِيَةَ فَكُنْتُ أَيْمًا ثُمَّ حَتَّ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِّمْنِي شَيْئًا أَسْأَلُهُ اللَّهَ فَقَالَ لِي يَا عَبَّاسُ يَا عَمَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَخْرَبَةَ أَنَّ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ قَالَ قَدْ سَمِعْتُ مِنَ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ *

¹³¹ Nakon Ebu Selema ne smrti njegovom suprugom Ummu Selemom oženio se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tako da je njegova dova koja je na smrti uputio Allahu bila uslišana

¹³² Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

¹³³ Ebu Selema Abdulah b. Abdulased b. Hilal b. Abdulah b. Omer b. Mahzum el-Mahzumij je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, brat po majci i tečeri. On je sin Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, teke Barre, keerke Abdul-Mutalibove. Ebu Selema je jedan od onih koji su a samom početku primili islam. Učestvovao je u Bici na Bedru. Ebu Selema je umro 6. godine po Hidžri, za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se nakon njegove smrti, oženio njegovom ženom Ummu Selemom.

89. O istoj temi

3756. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Isa¹³⁴; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa¹³⁵, kaže. Nas je obavijestio Seleme b. Verdani¹³⁶ prenijevši od Enesa b. Malika da je neki čovjek došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: "Allahov Poslaniče, koja je dova najvrednija? On reče: Traži od Allaha zdravlje i traži da te sačuva od nevolja i na ovom i na onom svijetu. Potom mu dođe drugi dan i reče: Allahov Poslaniče, koja je dova najvrednija? On mu reče isto ono što mu je (ranije) rekao. Zatim mu dođe i treći dan i upita ga isto ono što ga je ranije pitao, a on mu reče: Ukoliko budeš zdrav i zaštićen od nevolja ovoga i onoga svijeta, ti si uspio." Ovaj je hadis sa ovim senedom hasenun-gariban¹³⁷. Poznat nam je samo preko Selemea b. Verdana.

3757. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid. kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman ed Daber prenijevši od Keamesa b. Hasana, on od Abdullaha b. Burejda¹³⁸, a on od Aiše, koja je kazala: "Jednom prilikom upitah Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ako bih saznala koja je noć Lejletul-kadr, šta bih u njoj (najviše) izgovarala? On reče: Izgovaraj: *Allahumme inneke Afuvvun tuhibbul-afve, ja'fu anni* (Allah, Ti si Onaj koji mnogo prašta i Koji voli da oprosti, pa mi oprosti)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹³⁹.

3758. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ment; kaže: Obavijestio nas je Ubejde b. Humejd prenijevši od Jezida b. Ebu Zijada¹⁴⁰, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, koji je kazao: "Jednom prilikom rekoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, poduči me šta da tražim od Allaha! On reče: Traži od Allaha zdravlje i zaštitu od nevolja. Prođe nekoliko dana, a ja mu ponovo otidoh i rekoh: Allahov Poslaniče, poduči me šta da tražim od Allaha! On mi reče: Abbasu, amidžo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, traži od Allaha zdravlje i zaštitu od nevolja ovoga i onoga svijeta!" Ovaj hadis je sahahun¹⁴¹. Abdullah je sin Harisa b. Nevfela. On je slušao hadise od Abbasa b. Abdul-Muttaliba.

¹³⁴ Jusuf b. Isa b. Dinar el-Mirvezi.

¹³⁵ Fadl b. Musa es-Sinani el-Mirvezi.

¹³⁶ Seleme b. Verdani el-Leysi Ebu J. 'a el-Medeni, slab je prenosioc hadisa. Pri padao je petoj generaciji.

¹³⁷ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

¹³⁸ Abdullah b. Burejda el-Eslemi el-Mirvezi.

¹³⁹ B. Ijeze ga i Ahmed b. Hanbal, a *Musnedu*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁴⁰ Jezid b. Ebu Zijad el-Kureši el-Hašimi el-Kufi.

¹⁴¹ Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

Ebu Sellam¹¹⁴⁴ prenijevši od Ebu Malika el-Es'arija¹¹⁴⁵, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alajhi ve sellem, rekao: "Abdest je polovina imana (vjerovanja)."¹¹⁴⁶ *El-hamdulillahi* (Hvala Allahu) su riječi koje ispunjavaju Vagu, a riječi: *Subhanallahi vel-Hamdu lillahi* (Slava i hvala Allahu), ispunjavaju ili ispunjava¹¹⁴⁷ prostor između nebesa i Zemlje. Namaz je svjetlo, zekat je jasan znak,¹¹⁴⁸ strpljivost je sjaj, a Kur'an je dokaz u korist tebe ili protiv tebe.¹¹⁴⁹ Svaki čovjek osvane kao prodavalac svoje duše, pa je neki otkupci, a neki je upropaste."¹¹⁵⁰ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹¹⁵¹

٩٢. باب منه

٣٧٦١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا

 الْمِيزَانِ . وَالْحَمْدُ لِلَّهِ يَمْلُؤُهُ . وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَيْسَ لَهَا دُونَ اللَّهِ حِجَابٌ حَتَّى يَخْلُصَ إِلَيْهِ هَذَا
 حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ

[illegible]

Ebu Salama Mena' - e - sve - Ebu Sa' p izlazi u prazninu i kaže: "Ela sa! Primao je treću generaciju. Puno je prenosio mursal hadise,

Uba Malik Harish, U.S. and Vietnamese American, is a senior at

“U predjelu ovog reda koji bi trez Alim i Maša sa m. sa. do. Alim i Paskak, salihata i d. e. m. ve. se. am. kaz. U. st. e. k. p. s. l. v. a. e. o. m. i. N. i. d. e. m. a. s. m. a. r. i. d. a. o. v. j. e. m. i. d. e. m. a. z. i. n. e. t. a. z. U. z. s. e. A. e. s. a. s. i. s. e. e. e. n. e. l. d. a. k. a. z. Alim neće dopustiti da propadnu molitve vaše.”

¹¹⁴⁷ U pitanju je dilema nekog od prenosilaca ovog hadisa.

⁴³ Ders e iyo e one jenne zeki = 1 + tek asan a k b z iyo e y e o y n.

* Ukoliko ga nudes do o p postipao i skada sa tih i f se o zlok za tviju ka ist l protivnom bit će dokaz protiv tebe.

¹⁵⁰ Neki ljudi svoju dušu prodaju Allahu iskreno. Maročanac i turski tikan je spasi, dok neki svoja duša prodaju Septanitu i na taj način ipak spase. Zbog toga Allah u svetu kaže: *U Njega, i u Njega, i u Njega ver!* "A ko je od vjernika kupio živote njihove i nije se njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati..."

Bilgeze, Ali Ahmed, and Franco A. Moscatelli. *Muslims, Secularism, and Social Science*.

92. O istoj temi

3761. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. A'jaš prenijevši od Abdur Rahmana b. Zijada¹¹⁵², on od Abdullaha b. Jezida¹¹⁵³, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Izgovor riječi: *Subhanallah* (Slava Allahu) **ispuni polovinu Vage**¹¹⁵⁴, a izgovor riječi: *El-hamdulillah* (Hvala Allahu) **ispuni je cijelu**. Između izgovora riječi: *La ilahe illellah* (Nema drugog Boga osim Allaha) i **Allaha nema nikakve prepreke**. **One direktno do Njega dopiru**¹¹⁵⁵." Ovaj hadis sa ovom senedom je garibun.¹¹⁵⁶ Njegov sened nije čvrst.

3762. ISPRIČAO NAM JE Hennad, kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves¹¹⁵⁷ prenijevši od Ebu Ishaka¹¹⁵⁸, on od Džureja en-Nehdija¹¹⁵⁹, a on od nekog čovjeka iz plemena Benu Sulejm, koji je kazao: "Brojao ih je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na prste moje, ili je kazao: na prste svoje ruke. Rekao je: Izgovor riječi: *Subhanallahu* (Slava Allahu) **ispuni polovinu Vage**, a izgovor riječi: *El-hamdulillahi* (Hvala Allahu), **ispuni je cijelu**, dok izgovor riječi: *Allahu ekber* (Allah je najveći) **ispuni prostor između nebesa i Zemlje**. Post je polovina strpljenja, a čistoća je polovina imana (vjerovanja)." Ovaj hadis je hasenun.¹¹⁶⁰ Premjeli su ga Šu'be i Es-Sevri od Ebu Ishaka.

٩٣. باب منه

٣٧٦٣ حدثنا محمد بن حاتم بن مودت أخبرني عن أبي ثابت حدثني قيس بن الربيع، وكان من بني أسيد، عن الأغر بن الصباح عن حبيبة بن حبيب عن علي بن أبي طالب قال: أكثر ما دعا به رسول الله صلى الله عليه وسلم عشية عرفة في الموقف اللهم لك الحمد كالذي تقول وحيرا مما تقول اللهم لك صدق ومحيي ومماتي. وإليك مآبي ولك رب تراثي. اللهم إني

¹¹⁵² Abdur-Rahman b. Zijad b. En'um el-Ifriki.

¹¹⁵³ Abdullah b. Jezid I bu Abdur-Rahman el-Džebeli el-M. sin el-M. natiri.

¹¹⁵⁴ To znači da osoba za izgovor riječ *Subhanallah*, dobije toliko sedara koji mogu ispuniti jedan tas Vage. Isto toliko dobije za izgovor riječi *El-hamdulillah* koji mogu ispuniti i drugi tas Vage.

¹¹⁵⁵ Dakle, izgovor kelime šehadeta Uzvišeni Allah, završno prima i za to nagrada.

¹¹⁵⁶ Ovaj hadis je slab pošto je u njegovu senedu Abdur-Rahman b. Zijad el-Ifriki, koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

¹¹⁵⁷ Ebu Ahves Selam b. Sulejm el-Hanefi.

¹¹⁵⁸ Ebu Ishak es-Subej'i.

¹¹⁵⁹ Džurejj b. Kulejb en-Nendi el-Kufi prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

¹¹⁶⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

94. O istoj temi

3764. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Ebu Ja'far-Muedrib tazi Obavijestio nas je Ainar b. Munammed b. Uta, suznanin Sevdalije iz Nes-je obavijestio Leis b. Ebu Sa'em prenijevši oc Abu c. R. D. i sa b. Saem od Ebu. Uamea, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se obraćao (Allahu) mnogim dovama od kojih nista uismo mogli upamtiti. Jednom prilikom mu rekosmo: Allahov Poslance, ti se (Allahu) obraćaš mnogim dovama od kojih ne možemo nista upamtiti. On reče: Hoćete li da vas podučim dovi koja to sve sadrži? Recite: *Allahumme inna nes'eluke min hajrin ma se'eluke nanhu nebijjuke Muhammedun, sallallahu alejhi ve sellem, ve nezra bike min serri mesteazeke minhu nebijjuke Muhammedun, sallallahu alejhi ve sellem, ve Entel-Musteanu ve alejkel-belagu ve la hayle vela kuvvete illa billahi* (Alaha, mi od Tebe tražimo svako dobro koje je od ... za ... vjerovjesnik Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i tražimo ... svakog zla od koga je od Tene tražiste tražio i svoj vjerovjesnik Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, Ti si Onaj od koga je dala ... molba dostiže. Sva snaga i moć su u Adhalu." Ovakvo je i ... garibun.¹¹⁶⁶

۹۵. باب منه

[illegible]

95. O istoj temi

3765. ISPRIČAO NAM JE: Ebu Musa el-Ensi (r.a.) kaže: Objavio se u nas je Muaz b. Muaz¹ i prenijevši od Jua Kaya (povijest) i ne... k... p...

¹¹⁶⁶ Bilježi ga i Et-Taberan u *El-Mu'džemul-kebiru*.

¹¹⁶⁷ Ebu Musa Ishak b. Musa el-Ensari.

1,68 Muaz b. Muaz el-Anberi et-Temimi el-Basri.

a Zor Ismailović i Sehib Havišević kazao: "Upitao sam Ummu Selema:
 Majko pravovjernih, koju bi dovu vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve
 sellem, kad bi boravio kod tebe, najčešće učio? Ona reče: Najčešće je
 učio ovu dovu: *Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike* (O, Ti okoji
 okrećeš srca, ućvrsti moje srce u Tvojoj vjeri). Jednom prilikom sam ga,
 veli ona, upitala: Allahov Poslaniče, zbog čega najčešće učiš ovu dovu:
Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike (O, Ti koji okrećeš srca, ućvrsti
 moje srce u Tvojoj vjeri). On reče: Ummu Selema, srce svakog čovjeka
 je između dva Allahova prsta, pa čije srce hoće, On ućvrsti (u vjeri), a
 čije hoće skrene (sa pravog vjere). Muaz tada prouči: *Gospodaru naš, ne
 dopusti srecima našim da skrenu, kad si nam već na Pravi Put ukazao.* ¹¹⁷⁰

٩٦. باب منه

هَذَا حَدِيثٌ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ. وَالْحَكَمُ بْنُ صُهَيْرٍ قَدْ

٣٧٦٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ خُزَيْمٌ سَمِعَ مِنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «إِذَا قُرِئَ خُذْكُمْ فِي التَّوْبَةِ شَبَقِمْ»
أَخَذُوا بِكِلَابَاتِ اللَّهِ الْإِيمَانِ مِنْ عَصَاهُ وَعَقْدِهِ وَسُورِ عَمَدِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ السَّيِّئِينَ وَأَبْ حُضْرُونَ فَجَاءَتْ
لِي تَصْرَةً وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ نَبِيٌّ عَمَرَ يُلْقِيهَا مِنْ تَلْعٍ مِنْ وَكَلَدٍ وَمَنْ لَمْ يَتْلُغْ سَبْعَةَ كَسَبَةٍ فِي صَبَاتٍ فَلَمْ
يَعْلَقْهَا فِي عُنُقِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

Ibn Kečir, Ahmad Rabi' b. Ubejd al-Ezdi, poznat kao prodavač svile, pouzdan je po riječi. Kada Puprdan je sedmo generacija Ibn Hadžere - Askalan veli da je od njega Et-Tinnizi zabilježio samo jedan hadis, i to ovaj:

¹¹⁷⁰ *Ali Imran*, 8, ajet.

[171] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

96. O istoj temi

3766. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddib; kaže: Obavijestio nas je Hakem b. Zuhjir¹⁷²; kaže. Nas je obavijestio Alkama b. Mersed prenijevši od Sulejmana b. Burejdea, a on od svoga oca¹⁷³, koji je kazao: "Jednom prilikom se Halid b. Velid el-Mahzumi požali Vjerovjesniku, sallallahu ale hi ve sellem, rekavši: Allahov Poslaniče, ja noću ne mogu da spavam, a Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: **"Kad legneš u postelju, reci: Allahumme Rabbes-semavatis-seb'i ve ma ezallet ve Rabhel-eredin vema ekallet ve Rabbeš-šejatini ve ma edallet kun li džaren min šerri halkike kullihim džemi'an en jejruta alejje ehadun minhum ev en jebga. Azze džaruke ve dželle senauke ve la ilahe gajruke la ilahe illa Ente** (Allahu, Gospodaru sedam nebasa i onoga što one pokrivaju, i Gospodaru sedam kata Zemlje i onoga što oni nose, i Gospodaru šejtana i onoga što oni na stranputicu zavode¹⁷⁴, budi mi, zaštitnik od zla svih Tvojih stvorenja kako me ni jedno od njih ne bi uznemiravalo i kakvo mi nasilje ne bi učinilo. Tvoj štitnik je siguran, Tvoj spomen je uzvišen, nema drugog Boga osim Tebe, samo si Ti Bog)."

Sened ovog hadisa nije cvrst.¹⁷⁵ Neki su učenjaci ostavili, hadise koje je prenio Hakem b. Zuhjir. Ovaj hadis se sa drugim senedom od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi kao mursel-hadis.

3767. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudži, kaže. Obavijestio nas je Ismail b. Ajaš prenijevši, od Muhammeda b. Ishaka, on od Amra b. Su'jba, on od svoga oca, a on od njegova deda, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Kada se neko od vas prepadne u snu, neka rekne: Eužu bikelimatillahit-tamme min gadabih i ve ikabih i ve šerri ibadih i ve min hemezatih-šejatin ve en jahdurun** (Utječem se Allahovim savršenim riječima od Njegove srdžbe, od Njegove kazne, od zla Njegovih stvorenja, od šejtanskih nagovaranja i od njigova prisustva), **to mu neće nauditi."**

Abdullah b. Amr bi ovim riječima podučio odrasliju djecu, a onima manjim bi ovo napisao na papir i stavio na vrat. Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁷⁶

¹⁷² Hakem b. Zuhjir Ebu Muhammed, neki vele Ebu Halid, e.-Fazari prenosilac je hadisa koga sa hadiski učenjaci odbacuju. Ibn Mein ga je smatrao ra'dijom. Pripadao je osmoj generaciji.

¹⁷³ Burejda b. Hasib el-Eslemi.

¹⁷⁴ Šejtani zavode na stranputicu i sa Pravog Puta skreću ljude i džine.

¹⁷⁵ Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

¹⁷⁶ Bilježe ga i Fbu Davud. En-Nesai u *Šimenima*, i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

٩٧. باب منه

٣٧٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةٍ قَالَ سَمِعْتُ أُمَّ وَائِلٍ قَالَتْ سَمِعْتُ عِنْدَ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ يَقُولُ: قُلْتُ لَهُ أَلَيْسَ سَمِعْتَهُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ؟ قَالَ: نَعَمْ. وَرَفَعَهُ فَقَالَ لَا أَخَذَ أُعْمِرُ مِنَ اللَّهِ وَلِذَلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا طَهَّرَ مِنْهَا وَمَا بَطَلَ وَلَا أَحَدٌ أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَذْحُجُ مِنَ اللَّهِ وَلِذَلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.*

97. O istoj temi

3768. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer¹⁷⁷; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Amira b. Mur'eta¹⁷⁸, koji je kazao: Čuo sam Ebu Vaila kada je kazao: Čuo sam Abdullaha b. Mes'uda kada kaže. Ti si čuo od Abdullaha? upitah ga. Jesam, odgovori on. On ga vezuje za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ni jedan od vas ljubomornije ne pazi na (vjernika) kao Allah, zbog toga je i zabranio nevaljalštine, bile javne ili tajne. I nijednom od vas nije draga hvala kao Allahu, zbog toga On i hvali Sebe." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁷⁹

٩٨. باب منه

٣٧٦٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي نُحَيْرٍ عَنْ عِنْدَ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصَّدِيقِ أَنَّهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي دُعَاءً أَدْعُو بِهِ فِي صَنَاتِي. قَالَ قُل: اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَأَرَحِمِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ. وَهُوَ حَدِيثُ يَبْنِي بِنِ سَعْدٍ. وَكَانَ أَخْبَرَنَا اسْمُهُ مَرْثَدُ بْنُ نُسَيْدٍ اللَّهُ الْيَزَنِيُّ.*

98. O istoj temi

3769. ISPRIČAO NAM JE Katejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ebul-Hajra, on od Abdullaha b.

¹⁷⁷ Muhammed b. Džafer el-Medeni el-Basri, poznat po nadimku Gunder, pouzdan e prenosilac hadisa, s tim što je ponekad bivao nemaran. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁷⁸ Amir b. Murra el-Džumeli el-Muradi.

¹⁷⁹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

Amra¹⁸⁰, a on od Ebu Bekra es-Siddika, koji je rekao: "Allahov Poslaniče, poduči me dovi koju ću učiti u namazu!"¹⁸¹ On reče: Reci: *Allahumme inni zalemtu nefsi zulmen kesiren vela jagfiruz-zunube illa Ente jagfirli magfireten min indike ver hammi inneke Entel-gafurur-rahim* (Allahni, ja sam sebi mnogo naslao, učiao a smo Ti prastao grijeha pa mi oprosti i smiluj mi se. Ti si taj koji prašta i koji je milostiv)."

Ovaj hadis Lejla b. Sa'da je nasenuh sahihan-gariban.¹⁸² Ebul-Ha¹⁸³ se zvao Merse b. Abdullah el-Jezeni.

٩٩. باب منه

٣٧٧٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَءُوا الْقُرْآنَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْكُمْ الْغَيْثُ»

٣٧٧١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَءُوا الْقُرْآنَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْكُمْ الْغَيْثُ»

٣٧٧٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَءُوا الْقُرْآنَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْكُمْ الْغَيْثُ»

٣٧٧٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَءُوا الْقُرْآنَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْكُمْ الْغَيْثُ»

¹⁸⁰ Abdullah b. Amir b. As es-Schami poznat je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sel em, ashab.

¹⁸¹ Dova u namazu ač se nakon Tešehhuda a prije predaje selama što se može zaključiti na osnovu onoga kako je El-Buhari uvrstio samo jedno poglavlje a *Sahih*. On ga je formulisao ovako: Poglavlje o dovi prije predaje selama. Ibn Dekk el-Id, pak, smatra da u hadisu nije precizirano u kom anjelu namaza se ač govori, a i u najvjerojatnije da se ač na sedždi, ili nakon Tešehhuda, a prije predaje selama.

¹⁸² Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim, Ebu Davuda.

سَمِعْتُ لَيْثَ بْنَ فَهْرٍ وَرَأْسَهُ عَلَى رَأْسِهِ وَهُوَ يَقُولُ: لَقِيتُهُ نِيَّ اسْأَلْتُ الشَّيْخَ
فَقَالَ: سَأَلْتُ لَيْثَ بْنَ فَهْرٍ وَرَأْسَهُ عَلَى رَأْسِهِ

٣٧٧٣ - حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَسِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

99. O istoj temi

3770. ISPRICAO NAM JE Mu'awwid b. Hatim, kaže: Obavijestio nas je Ibru Bedr Šu'zba b. Velid prenjevši od Ru'ajja b. Ma'vije ¹¹⁸⁵, brata Zuhajra b. Mu'awije, on od El-Rakaša ¹¹⁸⁶, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Kada bi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nešto zabrinulo, govorio bi: *Ju Haju ja kajjum birahmetike estegisu* (O, Zivi, o, Vječni, Tvojom milošću, tražim pomoć). Preneseno je istim sendom da je Aidanov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Stalno u (vasim dovama) koristite riječi: *Ju Zel-dželali vel-Ikram* (O, Uzvišeni, Plemeniti)." Ovaj hadis je garoun ¹¹⁸⁷. Ova hadis je od Enesa prenesen i drugim sendom.

3771. ISPRICAO NAM JE Mahmud b. Garam, kaže: Obavijestio nas je Muemmil ¹¹⁸⁸, prenjevši od Hammada b. Selemea ¹¹⁸⁹, on od Hamejda, a on od Enesa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Stalno u (vasim dovama) koristite riječi: *Ju Zel-dželali vel-Ikram* (O, Uzvišeni, Plemeniti!)"

Ovaj hadis je garoun ¹¹⁸⁸ i nije dobro zapameen. Prenesen je od Hammada b. Selemea, on od Hamejda, od Hasana el-Basrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je najvjerodostojnije. Muemmil je, prenoseći ga, pogriješito rekao, od Hammada, a on od Enesa, i ne postoje druge predaje poput ove.

3772. ISPRICAO NAM JE Mammad b. Gardan, kaže: Obavijestio nas je Vekr, kaže: Nas je obavijestio Su'jan ¹¹⁹⁰, prenjevši od El-Džurejja ¹¹⁹¹, on od

¹¹⁸⁵ Ru'ajj b. Ma'vija b. Hade' az el-Džal' el-Kati skrenu i prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹¹⁸⁶ Izid b. Ladan el-Rakaši Ebu Amr el-Basri el-Kass b. je pobjeda covjek, ali slab prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

¹¹⁸⁷ Ovaj hadis je slab. U njezovu sendu je El-Rakaši, koji je po sebi en had skih i en aka slab prenosilac hadisa.

¹¹⁸⁸ Muemmil b. Ismail el-Adevi.

¹¹⁸⁹ Hammad b. Seleme b. Dinar el-Basri.

¹¹⁹⁰ B. kaže ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnada*, En-Nesai u *Sunna*, Hakim u *Mustadraku*, od Rebi'a b. Amira et-Tavila.

¹¹⁹¹ Sufjan es-Sevri.

¹¹⁹² Seid b. Ijas el-Džurejri.

Ebul-Verda¹¹⁹¹, on od Ledžladža¹¹⁹², a on od Muaza b. Džebela, koji je kazao: "Čuo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekog čovjeka kako u dovi moleći kaže: *Allahumme inni es'eluke temamen-ni'meti* (Allahu, ja od Tebe tražim potpunu blagodat), pa upita: A šta je to potpuna blagodat? On reče: To je primljena dova kojom ću postići ono što želim. On će na to: Savršena blagodat je ulazak u Džennet i spas od Vatre.¹¹⁹³ Potom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo drugog čovjeka kako kaže: *Ja zel-dželali vel-ikram* (O, Uzvišeni, i o, Plemeniti!) pa je rekao: Tebi će biti uslišano¹¹⁹⁴ pa traži što želiš! Onda je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, čuo i trećeg čovjeka kako veli: *Allahumme inni es'elukes-sabre* (Allahu, ja od Tebe tražim strpljenje), pa je rekao: Zatražio si od Allaha još iskušenja¹¹⁹⁵, traži od Njega zaštitu od neugodnosti."

3773. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Mem, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim prenjevši od El-Džurejja sa ovim senedom slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun¹¹⁹⁶

۱۰۰. باب منه

٣٧٧٤ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ بْنُ شَيْشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي قَامَةَ شَاهِيٍّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ طَاهِرًا يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى يُدْرِكَهُ النَّعَاسُ لَمْ يَقْلِبْ سَاعَةً مِنَ اللَّيْلِ يَسْأَلُ اللَّهَ شَيْئًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا أَيْضًا عَنْ شُهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي صَيِّفَةَ عَنْ غَمْرٍو
بَنِي عَنَسَةَ عَنْ أُمِّ صَيْفٍ الْمَدَنِيَّةِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

100. O istoj temi

3774. ISPRICAŃO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajaš prenijevši od Abdullaha b. Abdur-Rahmana b. Ebu Husejna,

¹ Ebul-Verd b. S. mame b. Hazen el Kašerj, el Basr, prenosilac i hadisa koji, po m.šljepu, naučnikih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pri padao je šesto-generacij.

¹² LeaZađ el-Amiri Vjerovjesnikov, šalla lahu alejhi ve sel em, ashab, kon je kasnije živio u Damasku

¹¹⁴ Adnanov Poslanik, salallahu ale hi ve sel em, je završio njegovih riječi, zaključio da bi on volio da mu Adnan podari dovu koja će biti uslišana kako bi u njoj od Njega tražio imetak, te mu je zbog toga rekao da je potpuna blagodati alazak i. Džennet te spas od Vatre, kako bi to tražio.

¹¹ Bit će mu ušlišano zato što se u dovi Alla ju obratio riječima: O, Uzvišeni, i o, Plemeniti!

⁹⁸ Ti si zatražio da Ti Allah podari strp jivosti, a to podrazumijeva da tražiš i otkrueš oš iskušenja. Umjesto toga, trebao si Allaha moliti, da te zaštiti od nedaca.

¹⁴⁶ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

on od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Uamea el-Bahilija, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: "Ko legavši u postelju s abdestom bude spominjao Allaha dok ga san ne savlada, neće se ni u jednom času noći probuditi i zatražiti neko dunjalučko ili ahiretsko dobro, a da mu ga Allah neće dati."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Također je ovaj hadis prenesen od Šehra b. Havšeba, on od Ebu Zabjea¹²⁷, on od Amra b. Abesca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٠١. باب منه

٣٧٧٥. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عِيَّاشٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ رِبَادٍ عَنْ أَبِي رَاشِدٍ الْخُبَرَانِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ لُعَاصٍ فَقُلْتُ لَهُ: حَدَّثَ مَا سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَلْقَى إِلَيَّ صَحِيفَةً فَقَالَ: هَذَا مَا كَتَبَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: فَصَرْتُ فَبَدَأَ فِيهِ: يَا أَبَا بَكْرٍ أَصْدِيقُ قُلْ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي مَا أَقُولُ إِذَا أَصَحَّحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ. فَقَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ قُلْ: اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِكُهُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَ وَأَنْ أَتَفَرِّقَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أُحْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا أَوْجَه *

٣٧٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّزَّازِيُّ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مُوسَى عَنْ ثَعْلَبِ بْنِ عَمْرِو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ أَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ شَجَرَهُ يَابَسَةُ الْوَرَقِ فَصَرَبَهَا بِعَصَاهُ فَتَنَزَّلَ الْوَرَقُ. فَقَالَ: إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَتَسْقُطَ مِنْ دُكُوبِ الْعَيْدِ كَمَا تَسْقُطُ وَرَقُ الشَّجَرَةِ هَذِهِ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. مَا عَرَفْتُ ثَعْلَبَ بْنَ عَمْرِو سَمِعًا مِنْ أَبِي سَلَمَةَ فَدَرَّاهُ وَنَصَرَنِي *.

٣٧٧٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ثَابِتُ بْنُ أَحْنَسٍ عَنْ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ حُجَّابِي عَنْ عُمَرَ بْنِ شَيْبٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ عَشْرَ مَسَرَّاتٍ عَلَى إِمْرٍ الْمَغْرِبِ نَعَتْهُ اللَّهُ مَسْلُخَةً يَحْفَظُونَهُ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُصْبَحَ وَكَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ مُوَحِّبَاتٍ وَمَحَا عَنْهُ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ مُؤَبِّقَاتٍ وَكَانَتْ لَهُ بِعَدَلِ عَشْرِ رِقَابٍ مُؤْنَنَاتٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا تَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ثَابِتِ بْنِ سَعْدٍ وَلَا تَعْرِفُ لِعَمَارَةَ سَمَاعًا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

¹²⁷ Ebu Zabje es-Sulfi el-Kelai prenosilac je hadisa koji, po mišljenju nadiskih učenjaka, zadovoljava (makbu). Pripadao je osmoj generaciji. Živio je u Himsu

101. O istoj temi

3775. ISPRICAO NAM JE Hasan b. Alije kaže: Obavjestio nas je Ismail b. A'as prenijevši od Muhameda b. Zijada¹⁰⁰, on od Eba Rastada b. Hubranija¹⁰¹, koji je kazao: Onšao sam kod Abdullaha b. Amra b. Asara rekao mi: Ispricaj nam oao što si čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. On mi bič¹⁰² stave. Ovo je to što mi je dao napisati: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Pogledah, veli on, kad o njemu stoje, da je Ebu Bekr es-Sidank rekao: "Allahov Poslaniče, poduči me onome što ću učiti jutrom i večerim! On reče: Ebu Bekre, uči: *Allahumme fatires semavati vel-erdi alimel-gajbi veš-šehadeti la ilahe illa Ente Rabbe kulli šej'in ve melikehu eužu bike min šerri nefsi ve min šerriš-šejtani ve širkihi ve en akterife ala nefsi suen ev edžurrehu ala muslimin* (Allahu, Stvorite u nebesa i Zemlje, Poznavao je nevidljivog i vidljivog svijeta, Gospodaru i Posjedniče svega što postoji atcem i sine od zlomoć di se, edžal šejtana i onoga čemase on činja i la sebi tučim kaxve džih ga ućimim tekoni muslimin)." Ova hadisa je sa ovim sen'om lasan i garibun.

3776. ISPRICAO NAM JE Muhamed b. Hame d. er Razi, kaže: Obavjestio nas je Ebu b. Mase prenijevši od A'ame, i on od Ebesa b. Maraka: "Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored nekog drveta čije je lišće bilo suho. On udari štapom po njegovim granama i lišće poče spadati, a on reče: "Od riječi: *El-Hamdu lillahi, Subhanallahu ve la ilahe illallahu vallahu ekber* (Hvala Allahu, Slava Allahu i Samo je Allah Bog. On je najveći) spadat će grijesi, sa onoga ko ih bude izgovarao, kao što lišće spada sa ovoga drveta." Ova hadisa je garibun¹⁰³. Nije nam poznato je li A'ame slusao hadise od Ebesa. Jedino što nam je poznato je to da ga je on vidio i sa njim se susreo.

3777. ISPRICAO NAM JE Kurebe, kaže: Obavjestio nas je Eps prenijevši od Džaraha Eba Kesra¹⁰⁴, on od Ebu Abdur Rahmana e-Hasulija, a on od Umara b. Sebiha es-Sebeija¹⁰⁵, koji je kazao da je

¹⁰⁰ Muhameda b. Zijade Ebnijer Razi, Sufjan es-Simsi, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹⁰¹ Ebu Resid el-Labij es-Sami, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁰² Biež gao Ahmed b. Harabeli. Muslim es-Sen'om akome se prenosi sa pouzdani.

¹⁰³ Džarih Eba Kesra es-Masri, šćenik Emevija, iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

¹⁰⁴ Umara b. Sebiha es-Sebeija nek smatraju da je on Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab medatim. Ebu Hbun reče: *Es-Sikak* ve... Ko ga je čuo, mislio da je Umara ashab čim prevodi. Premo je od Vjerovjesnika sa ladaha alejhi ve sellem samo jedan hadis.

٣٧٧٩ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَنَدَةَ الصَّيِّحِيُّ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ رِثَاءِ بْنِ حُسَيْنٍ قَالَ
 أَتَيْتُ صَفْوَانَ بْنَ عَسَّالٍ الْمُرَادِيَّ فَقَالَ لِي مَا جَاءَكَ؟ قُلْتُ انْتَعَادَ الْعِلْمُ. قَالَ: بَلَّغِي أَنَّ الْمَلَائِكَةَ
 تَضَعُ أَجْحُثَهَا لَطَّالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَقْعُرُ. قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنَّهُ خَائِفٌ أَوْ حَيٌّ فِي نَفْسِي شَيْءٌ مِنَ
 الْمَسْحِ عَلَى الْخَفِيِّ فَهَلْ حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ. كُنَّا إِذَا
 كُنَّا فِي مَسْفَرٍ أَوْ مُسَافِرِينَ أَمْرًا أَنْ لَا نَخْلَعُ خِفَافًا ثَدْنًا إِلَّا مِنْ خِثَابَةٍ وَلَكِنْ مِنْ عَانِطٍ وَتَوَلَّ وَبِوَمِ
 قَالَ فَقُلْتُ: فَهَلْ حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْهَوَى شَيْئًا؟ قَالَ: نَعَمْ. كُنَّا مَعَ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي نَعْضِ أَسْفَارِهِ فَدَدَهُ رَحُلٌ كَانَ فِي آخِرِ الْقَوْمِ بِصَوْتِ جَهْوَرِيٍّ
 اغْرَابِيٍّ حَلَفَ خَافَ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ لَهُ الْقَوْمُ: مَا إِنَّكَ قَدْ نَهَيْتَ عَنْ هَذَا فَأَحَابَهُ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوًا مِنْ صَوْتِهِ هَذَا. فَقَالَ الرَّجُلُ يُحِبُّ الْقَوْمَ وَلَمَّا يَنْحَوِ بِهِمْ.
 قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَ. قَالَ رِثَاءٌ فَمَا تَرَحُّ يُحَدِّثُنِي حَتَّى
 حَدَّثْتَنِي أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَ بِالْمَغْرِبِ بَابَ عَرَصَةٍ مَسِيرَةٍ سَبْعِينَ عَامًا لِلنَّوْتَةِ لَا يُغْلَقُ مَا لَمْ تَطْلُعِ
 الشَّمْسُ مِنْ قِبَلِهِ. وَدَلَّكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: رِثَاءٌ يَأْتِي بِغَضِّ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا يَمَانُهَا
 الْآيَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

102. O vrijednosti pokajanja i traženja oprosta i o Allahovoj milosti prema Njegovim robovima

3778. ISPRICAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan prenjevši od Asima b. Ebu Nedžuda, a on od Zirra b. Huhejša, koji je kazao: "Došao sam Safvanu b. Assalu el-Muradiju da ga pitam u vezi sa meshom po obući. Ugledavši me, on upita: Zašto si došao, Zirre? Rekoh: Došao sam žudeći za znanjem. On će na to: Meleci podbacuju svoja krila pod onoga koji traži nauku zadovoljni onim što traži. Rekoh: Nešto me kopka u vezi sa meshom po mestvama nakon velike i male nužde, a ti si Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab pa sam došao da te pitam da ti šta nisi od njega upamtio u vezi s tim? Jesam, odgovori on. Kada bismo bili na putu, on bi nam naredio da ne skidamo mestve tri dana i tri noći, zbog velike i male nužde i zbog spavanja, a da ih skinemo ukoliko postanemo nečisti (džumub). A jes li ga čuo da je nešto spomenuo u vezi sa ljubavlju? upitah. Jesam, odgovori on. Bili smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju. I dok smo tako jedanput bili sa njima, neki ga beduin zovnu: Muhammede! visokim tonom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu se odazva isto tako visokim tonom. Mi mu rekosmo: Spusti ton, ti si kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjeno ti je

da (u njegovu prisustvu) podižeš ton! On reče: Tako mi Allaha, neću ga spustiti, potom beduin nastavi: Čovjek nekoga zavoli, a nije u mogućnosti da ga (u potpunosti) slijedi? (Čuvši to), Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Čovjek će na Sudnjem danu biti s onim koga je volio. Potom nastavi da nam priča sve dok ne spomenu kapiju na zapadnoj strani, po čijoj bi širini putovanje iznosilo ili je kazao: po čijoj bi širini konjanik putovao četrdeset, ili sedamdeset godina¹²⁰⁵." Sufjan kaže: Ona¹²⁰⁶ se nalazi prema Šamu. Allah ju je stvorio onoga dana kada je stvorio nebesa i Zemlju i učinio je otvorenom za pokajanje (tj. za teobu), i neće se zatvoriti sve dok se Sunce ne rodi sa te strane!¹²⁰⁷ Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹²⁰⁸

3779. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabijj, kaže Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Asima, a on od Zirra b. Hubejša, koji je kazao: "Došao sam Safvanu b. Assalu el-Muradiju. On me upita: Zašto si došao? Došao sam žudeći za znanjem. On reče: Saznao sam da melec podmeću svoja krila ispod onoga koji traži nauku zadovoljni onim što čini. Rekoh mu: Nešto me kopka u vezi sa meshom po obući, pa jesi li ti šta o tome upamtio od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Jesam, reče on. Kada bismo putovali, ili bili putnici, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi nam naredio da ne skidamo mestve tri dana, zbog velike i male nužde i zbog spavanja, a da ih skinemo ukoliko postanemo nečisti (džunub). A jesi li šta od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upamtio u vezi sa ljubavlju, upitah. Jesam, odgovori on. Bijasmo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju kad ga iz zadnjeg dijela kolone visokim tonom zovnu neki neotesani i grubi beduin, uzviknuvši: O, Muhammede, o, Muhammede! Polahko, rekoše mu ljudi, to ti je zabranjeno! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu se odazva istim tonom, a on nastavi: Čovjek nekoga zavoli, a nije u mogućnosti da ga (u potpunosti) slijedi? (Kad to ču), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Čovjek će biti sa onim koga je volio. Potom nastavi da mi priča, veli Zirr, i ispriča mi da je Uzvišeni Allah na zapadu stvorio kapiju pokajanja, po čijoj bi širini putovanje iznosilo sedamdeset godina, a neće se zatvoriti sve dok se Sunce ne rodi sa te strane. Na to aludiraju riječi Uzvišenog Allaha: *Onoga dana kada neki predznaci od Gospodara tvoga dođu nijednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao ili ako nije, kao*

¹²⁰⁵ Ovdje se radi o dilemama nekih prenosilaca ovog hadisa

¹²⁰⁶ Ta kapija nalazi se prema Šamu, a Šam je zapadno od Medine

¹²⁰⁷ Dakle, ta kapija zove se Kapija pokajanja, teobe, i neće se zatvoriti sve do Sudnjeg dana

¹²⁰⁸ Buježe ga, Ibn Madže u *Šehih*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedrek*

vjernik, kakvo dobro uradio. Reci: Samo vi čekajte, i mi ćemo, doista, čekati¹²⁰⁹." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

١٠٣ باب منه

٣٧٨٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ عَمِلَ بِمَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ، وَتَوَلَّى مَا حَرَّمَ اللَّهُ، قِيلَ: إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يُغْرَغْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِبٌ.
٣٧٨١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَامٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ عَمِلَ بِمَا نَهَى اللَّهُ عَنْهُ، وَتَوَلَّى مَا حَرَّمَ اللَّهُ، قِيلَ: إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ يُغْرَغْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِبٌ.

103. O istoj temi

3780. ISPRICAO NAM JE Ibrahim b. Jakub¹²¹⁰; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ajjas a. Himsi¹²¹¹; kaže: Nas je obavijestio Abdur Rahman b. Sabit b. Sevbani premijevši od svoga oca, on od Mekhala, on od Džubejra b. Nutejra, on od Ibn Omera, a on da je Vjerovjesnik, salallahu alejhi ve sellem, kazao "Allah prima pokajanje roba¹²¹² sve dotle dok (ma) duša ne dođe do grkljana." Ovaj hadis je hasenun-zaibun.

3781. ISPRICAO NAM JE Munammed b. Bessar, kaže: Obavijestio nas je Fou Amir el-Akadi premijevši od Abdur-Rahmana b. Sabita b. Sevbana, on od svoga oca, on od Mekhala, on od Džabejra b. Nutejra, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, salallahu alejhi ve sellem, po smislu slično prethodnom hadisu.

¹²⁰⁹ El-En'am, 158. ajet.

Ibrahim b. Jakub b. Ishak a. Džavdžani pouzdan je predavatelj ovog hadisa. Priпадаo je jedanaestoj generaciji. Živio je u Damasku.

Ali b. Ajjas a. Himsi pouzdan je predavatelj ovog hadisa. Priпадаo je devetoj generaciji.

Po navedenim je i islamskih ajetima ovaj hadis ima općeniti smisao, a znači da Allah prima pokajanje svakog roba koji kaže apstinirajući se od približavanja smrti. Neki, pak, tumače ovaj ajet na način da se ovaj hadis odnosi na nevjernike. Allah je primio od njih pokajanje i rekao se pokajanje zbog toga što se pokajali su. U ovom se pak pokajanje na smrt. Allah neće prihvatiti pokajanje onih koji su potvrdili shi'ita. Prvi misljenje je ispravno, a drugo nije. Ovo ima temeljenje u riječima Uzvišenog Allaha "I zaradano je kačenje njih ka tjelesnoj smrti, kao se nekada onaj koji približi smrti, govore: Sad se zaradilo, kaženje i tjelesna kaženja kao nevjernici. Na nama smo bojni putnici pripremili." (En-Nisa, 18. ajet).

¹²¹³ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel a. Mustedrek i Ibn Medže a. Šu'abi, Ibn Hibban a. Šaikh, Hakim u Mustedreku i El-Bejheki u djelu Šu'abul-iman.

١٠٤. باب منه

٣٧٨٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي الزُّبَايْدِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَلَّهِ أَفْرَحُ بِتَوْبَةِ أَحَدِكُمْ مِنْ أَحَدِكُمْ بِضَالَّتِهِ إِذَا رَجَدَهَا. وَفِي الْمَدِينَةِ مَنْ مَسَعِدٍ وَشُعْمَبٍ مَنْ تَبَرَّ وَتَسَّى. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا نَوْحِهِ.

104. O istoj temi

3782. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Mugire b. Abdur-Rahman prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah se obraduje pokajanju nekog od vas više nego što se neki od vas obraduje kada nađe ono što je izgubio."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Mes'uda, Nu'mana b. Bešira i Enesa. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-saluhun-garibun.¹²¹⁴

١٠٥. باب منه

٣٧٨٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِي صَرْمَةَ عَنْ أَبِي ثَيْبٍ أَنَّهُ قَالَ: حِينَ حَصَرَهُ أُمُّ قَيْسٍ: قَدْ كَتَمْتُ عَنْكَ سَيْدَ سَمْعَةٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّكُمْ تَذُنُّونَ لِحَقِّ اللَّهِ خُلُقًا يُدَبُّونَ وَيَغْفِرُ لَهُمْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَقَدْ رَوَى هَذَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِي ثَيْبٍ عَنْ لَيْسَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ.

٣٧٨٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَرَحَةَ عَنْ عُمَرَ مَوْلَى عُمَرَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِي ثَيْبٍ عَنْ لَيْسَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ*

105. O istoj temi

3783. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Muhammeda b. Kajs a. Medeni el-Kas pouzdan je prenosilac hadisa. Priopadao je šesto generaciji. Svi su hadisi, koje je on prenio od ashaba, mursel.^{1215, 1216}

¹²¹⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹²¹⁵ Muhammed b. Kajs a. Medeni el-Kas pouzdan je prenosilac hadisa. Priopadao je šesto generaciji. Svi su hadisi, koje je on prenio od ashaba, mursel.

¹²¹⁶ Sirme el-Ensari.

smrt, reče: Skrivao sam od vas nešto što sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Da vi ne griješite, Allah bi stvorio ljude koji će griješiti kako bi im praštao."**¹²¹⁸

Ovaj hadis je hasenun-garibun¹²¹⁹. Ovo je preneseno od Muhammeda b. Kaba, on od Ebu Ejuba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poput prethodnog hadisa.

3784. TAKO NAM JE ISPRIČAO Katejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Ebar-Ražal¹²²⁰ prenjevši od Omara, Gufreova štićenika¹²²¹, on od Muhammeda b. Ka'ba el-Kurezija, on od Ebu Ejuba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

١٠٦. باب منه

٣٧٨٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْحَاقَ دُخَيْرِيُّ خُزَيْمِيُّ خُزَيْمِيُّ بْنُ عَصِمٍ خُزَيْمِيُّ كَثِيرٌ بْنُ هَارِدٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عُثَيْمٍ هَارِدٌ سَمِعْتُ نَكْرَةَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ تَمْرِي يَقُولُ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: يَا أَيُّهَا آدَمُ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَحَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ بَيْنَكَ وَبَيْنِي يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانِ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلَا يُأْتِيكَ بِكَ آدَمُ إِنَّكَ لَوِ اتَّيْتَنِي بِقُرَابِ الْمَارِضِ حَطَابًا ثُمَّ لَقِيتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لَأَتَيْتَكَ بِقُرَابِهَا مَعْفُورَةً هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ - يَعْرِفُهُ بَعْضُ مَنْ هَذَا مِنْ هَذَا *

106. O istoj temi

3785. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ishak el-Dževheri¹²²², kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim¹²²³, kaže: Nas je obavijestio Kesir b. Haid, kaže: Nas je obavijestio Seid b. Ubejd i kazao: Čuo sam Bekra b. Abdulaha el-

¹²¹⁸ Ebu Eub el-Ensari poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashaab kod koga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, otišao po dolasku u Medinu. Ukopan je u Istanbulu.

¹²¹⁹ Ebu Ejub el-Ensari je skrivao ovaj hadis iz bojazni da ga ljudi bukvalno ne shvate i ne počnu se oslanjati isključivo na Allahovu milost, a zapostavljajući vjerske aktivnosti.

¹²²⁰ Bilježio ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

¹²²¹ Puno mu je ime Muhammed b. Abdur-Rahman b. Abdallah b. Harise b. Nu'man el-Ensari, el-Medini. iskren je prenosilac hadisa s tim što je ponekad prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je osmoj generaciji.

¹²²² Omer b. Abdulha, Ebu Hafs el-Medini. Gufreov štićenik, slab je prenosilac hadisa. On je puno prenio mursel-hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

¹²²³ Abdullah b. Ishak el-Dževheri Ebu Asim el-Basri, nadimak mu je Dua, pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

¹²²⁴ Ebu Asim Danak b. Muhaleb b. Danak en-Nebil eš-Šejban, pouzdan je i siguran ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

Muzenija kada vešt: Obavijestio nas je Enes b. Malik i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: Rekao je Uzvišeni Allah: "Čovječe, dokle god me budeš molio i dok se budeš nadao, Ja ću ti praštati grijeha ma koliki oni bili, neću se obazirati ni na šta! Čovječe, kada bi tvoji grijesi doprli do nebeskog horizonta, a potom ti od Mene zatražiš oprost, Ja ću ti oprostiti, i neću se obazirati ni na šta! Čovječe, uistinu, da Mi dodeš sa količinom grijeha koja bi ispunila prostor na Zemlji, i sretnoš Me, a nisi Mi ništa smatrao ravnim, Ja ću ti doći sa tolikom količinom oprosta!" Ovaj hadis je hasenun-garibun ¹²²⁵. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

١٠٧. بَابُ مِنْهُ *

٣٧٨٦ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْثُومٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَلَقَ اللَّهُ مِائَةَ رَحْمَةٍ فَوَضَعَ رَحْمَةً وَاحِدَةً بَيْنَ خَلْقِهِ يَتَرَأَّحُونَ بِهَا وَعِنْدَ اللَّهِ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ رَحْمَةً. وَفِي الْبَابِ عَنْ سَلْمَانَ وَخُذْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَفْيَانَ الْبَجَلِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

107. O istoj temi

3786. ISPRIOČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed preajevsi od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Abu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allah je odredio da bude stotinu stepeni milosti. Jedan stepen je spustio među Svoja stvorenja da njime osjećaju samilost međusobno, dok je devedeset i devet stepeni Allah zadržao kod Sebe."¹²²⁵ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Seimana i Džundaba b. Abdullaha o Saljana el-Bedželija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹²²⁶

¹²²⁵ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbeli u *Musnefu* i Ed Darimi u *Sunenu*.

¹²²⁵ Onoga dana kada je stvorio nebesa i Zemlju Allah je odredio da postoje ukupno stotina stepeni milosti. Jedan stepen On je spustio među Svoja stvorenja i na njemu ih, njega oni, osjećaju međusobna ljubav i samilost. Dok je devedeset i devet stepeni On zadržao kod Sebe kako bi im ukazivao Svoju milost na ovom, a posebno na budućem svijetu.

¹²²⁶ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

٩٠٨. باب منه

٣٧٨٧ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعُقُوبَةِ مَا طَمَعَ فِي الْحَيَةِ أَحَدٌ وَلَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَصَّ مِنَ الْحَيَةِ أَحَدٌ
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ لَا تَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْعَدَاءِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

108. O istoj temi

3787. ISPRIČAO NAM JE Kitejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu ale hi ve sellem kazao: "Kada bi vjernici znali kakva je kazna kod Allaha, niko se od njih ne bi ponadao Džennetu, a kada bi nevjernici znali kolika je milost kod Allaha, niko od njih ne bi izgubio nadu u Džennet!" Ova hadis je hasenun.¹²²⁷ Poznat nam je samo preko Alaa b. Abdur Rahmana od njegova oca od Ebu Hurejrea.

٩٠٩. باب منه

٣٧٨٨ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ حِينَ خَلَقَ الْخَلْقَ كَتَبَ بِيَدِهِ غُلِيَّ نَفْسِهِ إِنْ رَحِمْتِي تَغْلِبُ عَظْمِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

٣٧٨٩ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي شُعْبَةَ رَجُلٌ مِنْ ثِيَابِ عَدَاءِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ صَاحِبِ خُمْدَثٍ عَنْ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْسَكَ وَرَجُلٌ قَدْ صَنَى وَهُوَ يَدْعُو وَيَقُولُ فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمَنَّانُ يَدْبِعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ذَا الْحُلَالِ وَبَاكِرَاهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَدْرُونَ لَهُ دُعَاءُ اللَّهِ؟ دَعَا لِلَّهِ بِاسْمِهِ لِأَعْظَمِ أَدْنَى إِذَا دَعَى بِهِ أَحَابَ وَإِذَا سَأَلَ بِهِ أُعْطِيَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ مِنْ هَذَا رَوَاهُ وَقَدْ رَوَاهُ مِنْ غَيْرِ هَذَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

¹²²⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

وَفِي سَابْعٍ عَنْ حَبِيبٍ وَتَمِيمٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَرَوَاهُ شَيْخُ بَنِي هَبِيبٍ هُوَ
 أَبُو إِسْمَاعِيلَ بْنُ أَبِي هَبِيبٍ هُوَ نَعْمَ وَهُوَ أَبُو سُلَيْمَةَ، وَيُرْوَى عَنْ بَعْضِ هَذِهِ نَعْمَ فَإِنَّ رَدَّ صَاحِبِ الرُّوحِ عَنْ
 أَبِي صَالِيَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ هُوَ فِي سَبْعِينَ خَرَجًا عَنْ أَبِي دَاوُدَ فِي دَلِيلِ الْحَسَنِ *

٣٧٩١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسَى حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَمَدِيُّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرٍاءَ عَنْ
 عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ
 عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ عَنْ أَبِي هَبِيبٍ
 يُصَلِّ عَلَى هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ صَحِيحٌ *

110. O istoj temi

3790. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Rib'ij b. Ibrahim ²³³ prenijevši od Abdur Rahmana b. Ishaka ²³⁴, on od Seida b. Ebu Seida el Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neka je ponižen onaj u čijem se prisustvu ja spomenem, a on ne prouči salavat na mene! Neka je ponižen onaj koji dočeka ramazan pa prođe, a on u njemu ne zasluži oprost grijeha, i neka je ponižen onaj kod koga roditelji dožive starost, a ne uvedu ga u Džennet!" ¹²³⁵ Abdur-Rahman kaže: Mislim da je kazao: ili jedno od njih dvoje."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira i Enesa. Ovaj hadis sa ovim senedom je hasenun-gariban. ²³⁶ Rib'ij b. Ibrahim je brat Ismaila b. Ibrahima b. Ulejjea. On je pouzdan prenosilac hadisa. Prenosi se od nekih učenjaka da su kazali: Ako u jednom mjestu čovjek donese samo jednom salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, dovoljno mu je dok je u tom mjestu.

3791. ISPRICAO NAM JE Iah a b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od Umarea b. Gazijjlea, on od Abdallaha b. Alija b. Husejna b. Alije b. Ebu Taliba ²³⁷, on od svoga

²³³ Rib'ij b. Ibrahim b. Meksim el-Isedi Ebu Hasan el-Basri, mladi brat Ismaila b. Ibrahima b. Ulejjea, pouzdan prenosilac hadisa i dobar čovjek. Pripadao je devetoj generaciji prenosilaca.

²³⁴ Abdur-Rahman b. Ishak el-Kureši el-Medeni.

²³⁵ Tada on svojim liozmetom, dobroćinstvom i poniznošću prema njima ne uspije zaslužiti Džennet.

²³⁶ Bi ježe ga i Ibn Hiban u *Sahihu*, El-Bezzar u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

²³⁷ Abdallah b. Ali b. Husejn b. Ali b. Ebu Talib prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih ačenjaka, zadovoljava timakul. Pripadao je petoj generaciji.

oca¹²³⁸, on od Husejna b. Alije b. Ebu Taliba, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Pravi škrteca je onaj u čijem prisustvu ja budem spomenut, a on ne prouči salavat na mene."¹²³⁹ Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.²⁴⁰

١١١. بَابُ مِنْهُ

٣٧٩٢ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَرْهَيْمٍ يَتَوَقَّيْ حَبْرَ عُمَرَ بْنِ حَنْصَلٍ بْنِ عَبْدِ أَحْمَرَ أَبِي عَسَى لِحَسَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَّابٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي وَفَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُمَّ بَرِّدْ قَلْبِي بِالْقَلْبِ وَالْبَرْدِ وَالْمَاءِ الْبَرْدِ اللَّهُمَّ بَرِّدْ قَلْبِي مِنَ الْخَطِيئَةِ كَمَا تَقَيَّتُ التَّوْبَةَ النَّائِصَ مِنَ الدَّنَسِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

111. O istoj temi

3792. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devrekî; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Hafz b. Gijas; kaže: Nas je obavijestio moj otac prenjevši od Hasana b. Ubejdullaha²⁴¹, on od Ataa b. Saiba, a on od Abdullaha b. Ebu Evfaa, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: *Allahumme berrid kalbi bis-seldži vel-heredi vel-mail-baridi. Allahumme nekki kalbi minel-hataja kema nekajtes-sevbel-ebjeda mined-denesi* (Alahu, ohladi moje sree snijegom, ledom i hladnom vodom Allahu, očisti moje sree od grijeha kao što si učinio da se bijela odjeća čisti od prljavštine)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹²⁴²

١١٢. بَابُ مِنْهُ

٣٧٩٣ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا يَرِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَكْرٍ أَنْفَرَشِي عَنْ مُوسَى بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ قَتَحَ لَهُ مِنْكُمْ

¹²³⁸ Ali b. Husejn b. Alija b. Ebu Talib, poznat kao Zenu.-Abidin.

²⁴¹ Na temelju ovog i još nekih hadisa Et-Tahavi i još neki islamski učenjaci, smatraju da je osoba dužna koliko god se puta u njegovu prisustvu spomene Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučiti salavat na njega. Vecina učenjaka smatra da je to jednom sticajem osoba dužna samo jedanput proučiti salavat na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bez obzira koliko se puta u tom sticaju njegovo ime spomenulo.

²⁴² Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel, u *Musnedu*, En-Nesai u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahinu* i Hakim u *Mustedreku*.

¹²⁴¹ Hasan b. Ubejdullah b. Urve en-Nehai.

²⁴² Bilježi ga, u sličnom značenju, i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

بَابُ الدُّعَاءِ فَتَحَتْ لَهُ أَنْوَابُ الرَّحْمَةِ وَمَا سَأَلَ اللَّهُ شَيْئًا يُغْنِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ الْعَافِيَةَ. وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الدُّعَاءَ يَنْقُصُ مِمَّا بَرَأَ وَمِمَّا لَمْ يَبْرَأْ فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُّعَاءِ. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ قُرَشِيٍّ وَهُوَ أُمِّيٌّ عَنْ سَمْعَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ صَعْفِيٍّ صَعْفِيٍّ عَنْ هُشَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. وَقَدْ رَوَى أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدِيثَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا سَأَلَ اللَّهُ شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الدُّعَاءِ

٣٧٩٤ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى عَنْ دَاوُدَ بْنِ كُثَيْبٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ شَحْبُوتٍ عَنْ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِهَذَا *

٣٧٩٥ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالٍ يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى سُلْطَانٍ مُتَكَبِّرٍ يَمْشِي فِي ظِلِّهِ مَا يَنْهَى عَنْ الْمَسْجِدِ وَالْمَسْجِدِ الْأَيْمَنِ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْ عَرْشِ رَبِّي أَلْقِيَهُ فِي أَرْضِ حَرِيقٍ. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ قُرَشِيٍّ وَهُوَ أُمِّيٌّ عَنْ سَمْعَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ صَعْفِيٍّ صَعْفِيٍّ عَنْ هُشَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. وَقَدْ رَوَى أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدِيثَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالٍ يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى سُلْطَانٍ مُتَكَبِّرٍ يَمْشِي فِي ظِلِّهِ مَا يَنْهَى عَنْ الْمَسْجِدِ وَالْمَسْجِدِ الْأَيْمَنِ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْ عَرْشِ رَبِّي أَلْقِيَهُ فِي أَرْضِ حَرِيقٍ. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ قُرَشِيٍّ وَهُوَ أُمِّيٌّ عَنْ سَمْعَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ صَعْفِيٍّ صَعْفِيٍّ عَنْ هُشَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. وَقَدْ رَوَى أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدِيثَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

٣٧٩٦ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى عَنْ دَاوُدَ بْنِ كُثَيْبٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ شَحْبُوتٍ عَنْ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالٍ يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى سُلْطَانٍ مُتَكَبِّرٍ يَمْشِي فِي ظِلِّهِ مَا يَنْهَى عَنْ الْمَسْجِدِ وَالْمَسْجِدِ الْأَيْمَنِ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْ عَرْشِ رَبِّي أَلْقِيَهُ فِي أَرْضِ حَرِيقٍ. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ قُرَشِيٍّ وَهُوَ أُمِّيٌّ عَنْ سَمْعَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ صَعْفِيٍّ صَعْفِيٍّ عَنْ هُشَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. وَقَدْ رَوَى أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدِيثَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

٣٧٩٦ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى عَنْ دَاوُدَ بْنِ كُثَيْبٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ شَحْبُوتٍ عَنْ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالٍ يَهْدِهِ اللَّهُ إِلَى سُلْطَانٍ مُتَكَبِّرٍ يَمْشِي فِي ظِلِّهِ مَا يَنْهَى عَنْ الْمَسْجِدِ وَالْمَسْجِدِ الْأَيْمَنِ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْ عَرْشِ رَبِّي أَلْقِيَهُ فِي أَرْضِ حَرِيقٍ. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ قُرَشِيٍّ وَهُوَ أُمِّيٌّ عَنْ سَمْعَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ صَعْفِيٍّ صَعْفِيٍّ عَنْ هُشَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. وَقَدْ رَوَى أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدِيثَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي كَبْرِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

112. O istoj temi

3793. ISPRICAŖO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekra el-Kurešija, on od Musaa b. Ukbea, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kome od vas budu otvorena vrata dove, otvorena su mu vrata milosti.¹²⁴³ Neće od Allaha biti zatraženo ništa Njemu draže od zdravlja." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Uistinu, dova koristi i u onome što vas

¹²⁴³ U nekim predajama stoji: "...otvorena su mu vrata Dženneta."

je (od iskušenja) **snašlo i u onome što vas nije snašlo, zato, Allahovi robovi, prakticirajte učenje dova.**"

Ovaj hadis je garibun.¹²⁴⁴ Poznat nam je samo preko Abdur Rahmana b. Ebu Bekra el-Kurešija el-Mekija el-Mulejkija, a on je slab prenosilac hadisa. Neki su hadiski učenjaci diskutirali o njemu u vezi sa njegovom memorijom. I Israil je ovaj hadis prenio od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekra, on od Musaa b. Ukbea, on od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neće od Allaha biti zatraženo Njemu ništa draže od zdravlja."

3794. TAKO NAM JE ISPRIOČAO Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Mensur el-Kufi prenjevši od Israila¹²⁴⁵ ovo.

3795. ISPRIOČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nadr¹²⁴⁶; kaže: Nas je obavijestio Bekr b. Hunejs prenjevši od Muhammeda el-Kurešija, on od Rebi'a b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, a on od Bilala,¹²⁴⁷ da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Preporučujem vam noćni namaz; on je osobenost dobrih ljudi koji su živjeli prije vas. Noćni namaz približava Allahu, sputava grijehenje, potire grijeh i udaljava bolest od tijela.**"

Ovaj hadis je garibun¹²⁴⁸ Poznat nam je, sa ovim senedom, samo preko Bilala. Hadis nije pouzdan sa stanovista njegova seneda. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila¹²⁴⁹ kada kaže: Muhammed el-Kureši je Muhammed b. Seid eš-Šami, on je sin Ebu Kajsia Muhammeda b. Hasana čiji su hadisi odbacivani. Ovaj hadis je prenio i Muavija b. Salih od Rebi'a b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, on od Ebu Uamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

3796. TAKO NAM JE ISPRIOČAO Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Abdulah b. Salih¹²⁵⁰; kaže: Ispriočao mi je Muavija b. Salih¹²⁵¹ prenjevši od Rebi'e b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, on od Ebu Uamea, a on da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Preporučujem vam noćni namaz; on je osobenost dobrih ljudi koji su živjeli prije vas, njime se približavate svome Gospodaru, on**

¹²⁴⁴ Bilježi ga i Hakim u *Mustedrek* i Hakim smatra da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

¹²⁴⁵ Israil b. Junus.

¹²⁴⁶ Ebu Nadr Hašim b. Kasim el-Bagdadi.

¹²⁴⁷ Bilal b. Rebah Ebu Abdullah el-Habesi, Ebu Bekrov oslobođeni rob. On je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, maezin. Majka mu se zvala Hamama. Učestvovao je u Bici na Bedru i u drugim bitkama. Umro je u Šamiju 17, neki kažu 18, a neki 20 godine po Hidžri. Kad je umro, imao je šezdeset i nekoliko godina.

¹²⁴⁸ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku* i E.-Bejhaqi u *Es-Sünenul-kubra*.

¹²⁴⁹ Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džufi el-Bahari poznati hadiski učenjak i autor čuvenog *El-Džamius-sahiha*.

¹²⁵⁰ Ubejdullah b. Salih el-Džuheni.

¹²⁵¹ Muavija b. Salih el-Hadremi.

وَيَسِّرْ الْهُدَى لِي. وَالصُّرْنِي عَلَى مَنْ بَقِيَ عَلَيَّ. رَبِّ اجْعَلْنِي شَكَارًا لَكَ، ذَكَارًا لَكَ، وَهَابًا لَكَ. مَطْوَاعًا لَكَ، مُخْتًا إِلَيْكَ، أَوْاهًا مِينَا رَبِّ تَقَسُّ تَوْبَتِي وَأَغْسِلْ حَوْبَتِي وَأَجِبْ دَعْوَتِي وَثَبِّتْ حُجَّتِي وَسَدِّدْ لِسَانِي وَأَهْدِ قَلْبِي وَاسْأَلْ سَحِيمَةَ صَدْرِي.

قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَيْلَانَ وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَيْبَةَ الْعَبْدِيُّ عَنْ سُفْيَانَ هَذَا الْحَدِيثَ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.*

114. O istoj temi

3798. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže Obavijestio nas je Ebu Davud el-Hafri prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Amra b. Murrea¹²⁵⁷, on od Abdullaha b. Harisa¹²⁵⁸, on od Tulajka b. Kajsas, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi molio riječima: *Rabbi einni vela tuin alejje, vensurni vela tensur alejje, vemkur li vela temkur alejje vehdini ve jessir lijel-huda vensurni ala men bega alejje. Rabbi-džalni leke zekkaren, leke zekkaren, leke rehhaben, leke mitvaan, leke muhbiten, ilejke evvahan muniben. Rabbi tekabbel tevbeti vagsil havbeti ve edžib da'veti ve sebbit hudžžeti ve seddid lisani vehdi kalbi veslul sehimate sadri* (Gospodaru, podupri me (protiv mojih neprijatelja), a nemoj njih podupirati protiv mene, pomoz mi (protiv njih), a nemoj njih potpomagati protiv mene, pomoz mi u razotkrivanju njihovih zamki i ometi njihove zamke prema meni, uputi me na dobro, olakšaj mi da činim dobro i pomoz mi protiv onih koji me ugnjetavaju. Gospodaru, učini me da budem od onih koji Ti puno zahvaljavaju, koji Te se puno šćećaju, koji Te se puno boje, koji su Ti puno pokorni, koji su Ti puno pomizni, koji Te često dozivaju i koji Ti se vraćaju. Gospodaru, primi moje pokajanje, izbriši moje grijehe, primi moju dovu, učini moje dokaze uvjerljivim, učini moj jezik ispravnim, uputi moje sree i izbaci iz mojih prsa mržnju i podlost)."

Mahmud b. Gajlan kaže Ispričao mi je Muhammed Bešir el-Abdi prenijevši od Sufjana es-Sevrija, sa ovim senedom, slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹²⁵⁹

¹²⁵⁷ Amr b. Marre b. Abdul ah b. Tarik el-Dzemei el-Muradi Ebu Abdul ah e. Kafi el-Ama pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek, ali je bio sklon tendenciji. Pripadao je petoj generaciji. Neki su na njega sumnjali da je murdžija.

¹²⁵⁸ Abdullah b. Haris ez-Zubejdi en-Nedžrani e. Kufi, pouzdan je prenosilac hadisa Pripadao je trećoj generaciji. Poznat je po nadimku El-Mektcb.

¹²⁵⁹ Bilježe ga i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenu*ma, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

١١٥. باب منه

٣٧٩٩. حَدَّثَنَا هَنَادُ بْنُ الْحِصْرِ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ عَنْ يَرْحِمَهُ عَنْ أَنَسُودَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ
 وَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ دَعَا عَلَى مَنْ طَلَمَهُ فَقَدْ تَنَصَّرَ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ لَا عَرَفْتُهُ بَرًّا مِنْ
 حَدِيثِ أَبِي حَمْرَةَ وَقَدْ كُنْتُ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي أَبِي حَمْرَةَ مِنْ فِي حَقِّهِ وَهُوَ مِثْلُ مَا أَخْبَرْتُ
 ٣٨٠٠. حَدَّثَنَا فِيهِ أَحْمَدُ بْنُ حَمْدَانَ عَنْ يَرْحِمُهُ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ
 بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ *

115. O istoj temi

3799. ISPRIČAO NAM JE Hennad, kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves²⁶ prethodni od Ebu Hamze²⁷, on od Ibrahima, on od Esveda, a on od Aise, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sa sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko se obrati (Allahu) dovom protiv onoga koji mu je nasilje učinio, bit će potpomognut."

Ovaj hadis je garibun¹²⁶² Poznat nam je samo preko Ebu Hamze, a neki su učenjaci poremisali, o Ebu Hamzi a vezi sa njegovom memorijom, a on je Mejmun el-A'ver.

3800. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Humeid b. Abdur Rahman er-Ruasi prethodni od Ebu Ahvesa, a on od Ebu Hamze svojim senedom, slično prethodnom hadisu.

١١٦. باب منه

٣٨٠١. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ كُتَيْبِيُّ كُتَيْبِي حَدَّثَنَا بِذَلِكَ خُبَابٌ وَنَحْنُ فِي
 مَسْجِدِ ثَوْرِيٍّ عِنْدَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ
 أَبِي أَيُّوبَ الْأَخْبَرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَالَ عَشْرَ مَرَّاتٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ. لَهُ ثَلَاثُونَ وَلَهُ نَحْسٌ يَخْبِي وَيُخِيبُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. كَانَتْ لَهُ عِدَلُ
 أَرْبَعِ رَقَابٍ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَأَقْبَرُ رَوَاهُ هَذَا حَدِيثٌ عَنْ أَبِي ثَوْبٍ مَعْقُوفٌ *

²⁶ Ebu Ahves Selam b. Sulejmn el-Hanefi el-Kufi pouzdan je i savršen prenosilac hadisa i hadiski učenjak. Pripadao je sedmoj generaciji.

²⁷ Ebu Hamza Mejmun el-A'ver el-Kasab slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

¹²⁶² Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Ebu Hamza Mejmun el-A'ver ko ga su hadiski učenjaci smatrali slabim prenosioceom hadisa.

3801. ISPRICAO NAM JE. Musa b. Abdur Rahman el-Kindi el-Kufi, kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab²⁶³ i kazao: Obavijestio me je Sufjan es-Sevri prenijevši od Muhammeda b. Abdur-Rahmana, on od Ša'bija on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejla, a on od Ebu Ejuba el-Ensarija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko deset puta rekne: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu vehuve ala kulli šej'in kadir* (Nema drugog Boga osim Allaha, On je Jedan Jedini i nema druga niti suvlasnika, Njemu pripada sva vlast i hvala i On je nad svim moćan), imat će nagradu kao da je oslobodio četiri roba od Ismailovih potomaka."**²⁶⁴ Ovaj hadis je prenesen od Ebu Ejuba i kao mevkuf.

۱۱۷. باب منه

٣٨٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ أَخْبَرَنَا هَاشِمٌ هُوَ ابْنُ سَعِيدٍ كُنِيَ بِحَنَانٍ كَذَبَهُ مَعَى صَبِيهِ فَإِنَّهُ سَمِعْتُ صَبِيَّةً تَقُولُ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ بِيَدَيَّ أَرْبَعَةَ آلَافٍ بَوَاقٍ أَسْبَحُ بِهَا. قَالَ: لَقَدْ سَخَتْ يَهْدُهَا. أَلَا أَعْلَمْتُ بِأَكْثَرِ مِمَّا سَخَتْ بِهِ؟ فَقُلْتُ: بَلَى عَلَّمَنِي فَقَالَ: قُولِي: شُحَّانَ لِلَّهِ عَدَدُ حَقِّهِ. هـ. حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ - يَرْفَعُهُ مِنْ حَدِيثِ صَبِيَّةٍ بِأَنَّ مِنْ هَذَا الْبُحْثِ مِنْ حَدِيثِ هَاشِمِ بْنِ سَعِيدٍ كُفَيْتُ وَمِنْ سُدَّةِ مَعْرُوفٍ هـ. ع. رُبَّابُ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ *

٣٨٠٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
فَارِسِيِّ عَنْ كُرَيْبٍ يُحَدِّثُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ جُوَيْرِيَةَ سَبَّ نَحَارَتِ أُنْ التَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَرَّ عَلَيْهَا وَهِيَ فِي مَسْجِدِهَا. ثُمَّ مَرَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَا فَرَأَى مِنْ بَصَفِ النَّهَارِ فَقَالَ لَهَا
مَا رَأَيْتِ عَلَيَّ حَالِكًا؟ فَقَالَتْ: نَعَمْ. فَقَالَ: أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ تَقُولِينَهَا سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ،
سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ عَدَدَ خَلْقِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ رِضَا نَفْسِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ رِضَا نَفْسِهِ.
سُبْحَانَ اللَّهِ رِضَا نَفْسِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ رِثَّةَ عَرْشِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ رِثَّةَ عَرْشِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ رِثَّةَ عَرْشِهِ.
سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ. سُبْحَانَ اللَّهِ مِدَادَ كَلِمَاتِهِ.

²⁶⁵ Zejd b. Hubab Eba Hase a el-L'ki iskren je prenosilac hadisa, s tim što je grupešio pri prikom prenošenja hadisa od Sufjana es-Sevrija. On je porijekom iz Horasana, a živio je u Kufi. Prigadao je devetoj generaciji. Umrlo je 203. godine po Hidžri.

¹²⁶⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

هـ حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَحِيحٌ وَمُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هُوَ مَقْسُومٌ بِصِدْقِهِ وَهُوَ شَيْخٌ مَدِينِيٌّ ثُمَّ
وَقَدْ رَوَى عَنْهُ الْمَسْعُودِيُّ وَالثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ *

117. O istoj temi

3802. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže. Obavijestio nas je Abdus-Samed b. Abdul Varis; kaže: Nas je obavijestio Hašim b. Seid el-Kufi, kaže: Ispricao nam je Kinana¹²⁶⁶, Safi'in štićenik i kazao. Čuo sam Safiju¹²⁶⁷ kada kaže: "Jednom prilikom je ušao kod mene Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i ispred mene zatekao četiri hiljade košpica (od hurmi) kojima sam brojala riječi tesbiha¹²⁶⁷, (koje sam izgovarala). On me upita: Zar pomoću ovih (košpica) brojiš riječi tesbiha koje zgovoriš? Hoćeš li da te poučim nečemu što je više od toga? Hoću, odgovori ona, a on reče: Reci: *Subhanallahi* (Slava Allahu) sukladno broju Njegovih stvorenja!"

Ovaj hadis je garibun¹²⁶⁸. Poznat nam je preko Hašima b. Seida el-Kufija od Safije samo ovim senedom, a njegov sened nije dovoljno poznat. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

3803. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže. Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer prenjevši od Šubea, on od Muhammeda b. Abdur-Rahmana¹²⁶⁹, koji je kazao: Čuo sam Kurejba kada priča od Ibn Abbasa, a on od Džuvejre bint Haris¹²⁷⁰. "Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao pored nje dok je sjedila na mjestu gdje je klanjala. Nakon, otprilike, pola dana, on ponovo prođe tuda i (zatekavši je na istom mjestu) reče: Ti si još tu gdje sam te ostavio?¹²⁷¹ Da, odgovori ona, a on

¹²⁶⁶ Kinana b. Nebih, Safi'in štićenik, kao prenosilac hadisa, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (mukol). Pripadao je mlađoj generaciji. E. I. Izd. ga je, bez navođenja razloga, smatrao slabim prenosiocem hadisa.

¹²⁶⁷ Safija bint Hajj b. Ahtab, majka pravovjerna, jedna je od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oženio se njom nakon Buke u Hazeru. Neki vele da je umrla 35. godine po Hidžri, a neki da je umrla u vrijeme Muavijina hilafeta.

¹²⁶⁸ To su riječi: *Subhanallah, El-hamdu lillah i Allahu ekber.*

¹²⁶⁹ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

¹²⁷⁰ Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ubejd el-Kureši et-Tejmi.

¹²⁷¹ Džuvejra bint Haris o. Ibru Džuvejre-Hazaru iz plemena Bena Mastabk, majka pravovjerna, jedna je od supruga Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. U bici bl. Mersa (Mustalek) pa je nasamirima u ropstvo te se s njim oženio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Umrla je 50. godine po Hidžri.

Nakon što je klanala namaz, Džuvejra je nastavila da zikri, čini, Allaha, dž š. Iz hatisa se da vidi da je ona na tome mjestu provela oko po ovana dana zikri čineći Allaha, dž š. Tom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prođao, riječima kojima će ubadace zikri činiti, a koje su daleko vrednije od onoga što je ona do tada, čineći zikri, izgovarala.

reče: Hoćeš li da te poučim riječima koje ćeš izgovarati? Reci: "*Subhanallahi adede halkihi* (Slava Allahu sukladno broju Njegovih stvorenja), *Subhanallahi adede halkihi* (Slava Allahu sukladno broju Njegovih stvorenja), *Subhanallahi adede halkihi* (Slava Allahu sukladno broju Njegovih stvorenja), *Subhanallahi rida nefsiihi* (Slava Allahu toliko puta s koliko će On biti zadovoljan), *Subhanallahi rida nefsiihi* (Slava Allahu toliko puta s koliko će On biti zadovoljan), *Subhanallahi rida nefsiihi* (Slava Allahu toliko puta s koliko će On biti zadovoljan), *Subhanallahi zinete aršiihi* (Slava Allahu sukladno težini Njegova Prijestolja), *Subhanallahi zinete aršiihi* (Slava Allahu sukladno težini Njegova Prijestolja), *Subhanallahi zinete aršiihi* (Slava Allahu sukladno težini Njegova Prijestolja), *Subhanallahi midade kelimatiihi* (Slava Allahu sukladno broju Njegovih riječi), *Subhanallahi midade kelimatiihi* (Slava Allahu sukladno broju Njegovih riječi), *Subhanallahi midade kelimatiihi* (Slava Allahu sukladno broju Njegovih riječi)."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹²¹² Muhammed b. Abdur-Rahman je Ta'libin štićenik. On je medinski šejh i pouzdan prenosilac hadisa. Od njega su El-Mes'udi i Es-Sevri prenijeli ovaj hadis.

۱۱۸. باب منه

۳۸۰۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ قَالَ: سَمِعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مَيْمُونٍ صَاحِبَ نَاصِاحٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ عَنْ أَبِي صَالِيٍّ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حَكِيمٍ كَرِيمٍ يَسْتَحْيِي إِذَا رَفَعَ الرَّحْلَ لَهُ بِدِينِهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صَفْرًا حَالَتَيْنِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَرَوَاهُ بَعْضُهُمْ وَلَمْ يَرْفَعُوهُ *

۳۸۰۵. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا صَفْوَانُ بْنُ عَسَى حَبْرًا مُحَمَّدُ بْنُ عَدِيٍّ عَنْ جَعْفَرَ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ عَنْ أَبِي صَالِيٍّ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حَكِيمٍ كَرِيمٍ يَسْتَحْيِي إِذَا رَفَعَ الرَّحْلَ لَهُ بِدِينِهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صَفْرًا حَالَتَيْنِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَرَوَاهُ بَعْضُهُمْ وَلَمْ يَرْفَعُوهُ *

118. O istoj temi

3804. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu. Adij i kazao: Saopćio nam je Džafer b. Mejmun, prodavač vunutih pokrivača, prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, on od Selmana el-Farisiya, a on da je vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao. "Allah je, uistinu, puno stidljiv i plemenit i stidi se kad mu neko pruži ruke da

¹²¹² Bil ože ga i Muslim u *Sahihu*, i En-Nesai i Ibn Macže u *Sunenima*

ih vrati prazne i da mu ništa ne dā." Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁷³ Neki su ga prenijeli kao mevkuf-hadis.

3805. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Safvan b. Isa; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Adžlan prenijevši od Ka'kaa¹⁷⁴, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea. "Neki je čovjek učeći dovu (pri izgovoru Šehadeta) podizao dva prsta, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Po jedan, po jedan."¹²⁷⁵ Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Ovaj hadis ukazuje na to da, prilikom izgovora Šehadeta u dovi, osoba ne treba dizati dva prsta nego jedan.

أَحَادِيثُ شَقِيٍّ مِنْ أَبْوَابِ الدَّعَوَاتِ

٣٨٠٦ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ أَعْبَدِيُّ خَرَسَانِيٍّ رُوِيَ عَنْهُ وَهُوَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ عَنِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ رُوَيْحَةَ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَدِمَ أَبُو تَكْرٍ الصَّدِيقُ عَلَى الْمُنْشَرِّ ثُمَّ بَكَى. فَقَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْاَوَّلِ عَنِ الْمُنْشَرِّ ثُمَّ بَكَى فَقَالَ: اسْأَلُوا اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فَإِنْ أَحَدًا لَمْ يُعْطَ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْعَافِيَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ *

RAZLIČITI HADISI IZ POGLAVLJA O DOVAMA

3806. ISPRIČAO NAM JE Munammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Zahejr b. Muhammed prenijevši od Abdullaha b. Muhammeda b. Ukajla, da ga je Muaz b. Rifaa obavijestio prenijevši od svoga oca¹⁷⁶, koji je kazao: "Jednom prilikom je Ebu Bekr es-Siddik stao na mimber, potom zaplakao i rekao: Prve godine¹²⁷⁷ je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stao na mimber, potom zaplakao¹²⁷⁸ i rekao: "Tražite od Allaha oprost, zdravlje i zaštitu od nedaća, jer nikome, nakon uvjerenja¹²⁷⁹, neće biti dato veće

⁷³ Bilježe ga i Ebu Davud, Iba Maže i Šu'eib, u djela *Ed-De'vatul-kehu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

¹⁷⁴ Ka'ka b. Hakim el-Kanani el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pr padao je četvrtog generacij. Od njega su hadise preuzimali: El-Buhari i Muslim.

¹⁷⁵ Bilježe ga i En-Nesai u *Süneni*, E-Bejzeki u djela *Ed-De'vatul-kehu*.

¹²⁷⁶ Rifaa b. Rafi b. Malik b. Adžlan Ebu Maaz el-Misari je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, asaab. On je jedan od učesnika Bitke na Bedru. Umro je u početku Muavijina hilafeta.

¹²⁷⁷ Prve godine po Hidžri.

¹²⁷⁸ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaplakao je zbog toga što je znao kakva sve iskušenja kroz život očekuju njegove sljedbenike.

¹²⁷⁹ Tj. iskrenog vjerovanja.

1280

۹. باب منه

• **إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيَّ**

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ وَقَدْ رَوَاهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي بُرَيْدٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زُهَيْرٍ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ يَرْبُودٍ عَنْ
الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي أَمَامَةَ *

وَهُوَ أَبُو إِبْرَاهِيمَ النَّضَارِيُّ الْمَدِينِيُّ وَهُوَ ضَعِيفٌ فِي الْحَدِيثِ *

²⁶ Bi ječe ga i Ahmed b. Hanbel i *Musnedi*, En-Nesai, Ibn Madže i *Sunenima*, Ibn Hiban

٣٨١٠ هـ. سعيد بن وهب عن أبي عبيد بن جابر عن عبد الله بن مسعود عن
 بن عمر بن الخطاب عن سعد بن أبي عبيد عن أبيه عن عثمان بن عفان عن
 دُعَاتٍ وَلَيْسَ بِهِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨١١ هـ. سعيد بن وهب عن أبي عبيد بن جابر عن عبد الله بن مسعود عن
 جابر بن عبد الله عن عبد الله بن مسعود عن عثمان بن عفان عن
 ثَعَالِي قَالَ أَلْ عَسَيْتَ كَسَابَ عَنَسِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ "لَوْ كُنَّ عَيْنُكَ مِثْلَ
 حِلِّ صَبْرٍ ذِيَّةً دَهْنًا عَسَيْتَ قَالَ قُلْ إِنَّهُمْ أَكْفَى حِمْلًا عَنْ حَرَامِكَ وَأَعْيَى قَصْدًا عَنْ
 سَوَالِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ"

1. Poglavlje o istoj temi

3807. ISPRIČAO NAM JE Husejin b. Jezid b. Ka'kiz, obavijestio nas je Ebu Jahja el-Hamrani¹²⁸⁷, kaže: Nas je obavijestio Osman b. Vakid¹²⁸⁸ prenjevši od Ebu Nusre'a¹²⁸⁹, on od Ebu Bekra studenta¹²⁹⁰, on od Ebu Bekra, koji je kazao da je Akladov¹²⁹¹ rekao: "Ne smatra se ustrajnim u griješenju onaj koji se kaje i traži oprost, pa makar u jednom danu počinio grijeh sedamdeset puta!" Ovak hadis je garbun¹²⁹². Poznat nam je sam priča o Ebu Nasru. Njegov sened nije jak.

3808. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Mu'az¹²⁹³ i Sa'ad b. Aklad¹²⁹⁴ isti smisao, i kazali: Obavijestio nas je Jezid b. Humr¹²⁹⁵ kaže: Nas je obavijestio Asbeg b. Zejd¹²⁹⁶, kaže: Nas je obavijestio Ebul-A'la¹²⁹⁷ prenjevši od Ebu

¹²⁸⁷ Ebu Jahja Abul-Hamejd b. Abdu-Rahman el-Hamrani, poznat kao Ebu Jahja, iskrten je prenosilac hadisa, koji je prenosio hadise od Ebu Bekra i Ebu Zura, pripadao je sedmoj generaciji. Sumnjalo se da je murđžija.

¹²⁸⁸ Osman b. Vakid b. Muhammed b. Zejd b. Asad b. Omer b. Sa'ad b. Mu'az, iskrten je prenosilac hadisa, s tim što je prenosio priču o Ebu Bekru, pripadao je sedmoj generaciji.

¹²⁸⁹ Ebu Nasr je Mus'ab b. Beja'e, Vasil, poznat kao Ebu Nasr, pripadao je sedmoj generaciji.

¹²⁹⁰ Ebu Redža Ebu Bekrov student, iskrten je prenosilac hadisa, pripadao je drugoj generaciji.

¹²⁹¹ Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

¹²⁹² Jahja b. Musa el-Belhi.

¹²⁹³ Asbeg b. Zejd b. Al-el-Da'ithen je Vasil Ebu Asad b. Vasil, jedan od priča Mus'afa, iskrten je prenosilac hadisa, pripadao je sedmoj generaciji, pripadao je sedmoj generaciji sam prenosio hadise.

¹²⁹⁴ Ebul-A'la eš-Sami je kao prenosilac hadisa neadekvatno poznat medzhabu, pripadao je petoj generaciji.

Umamea¹²⁸⁹, koji je kazao: "Jednom prilikom je Omer, obukavši novu odjeću, rekao: *El-Hamdu lillahi-llezi kesani ma uvariye bihi avreti ve etedžemmelu bihi fi hajati* (Hvala Allahu koji mi je podario odjeću kojom ću pokriti svoja sramotna mjesta i kojom ću se nagizdati u životu), a onda rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Ko obuče novu odjeću pa rekne: *El-Hamdu lillahi-llezi kesani ma uvariye bihi avreti ve etedžemmelu bihi fi hajati* (Hvala Allahu koji mi je podario odjeću kojom ću pokriti svoja sramotna mjesta i kojom ću se nagizdati u životu), a potom staru odjeću nekome dā kao sadaku, bit će pod Allahovim okriljem, Allahovom zaštitom i Allahovim zaklonom bio živ ili mrtav¹²⁹⁰."

Ovaj hadis je garibun.¹²⁹¹ Prenio ga je i Jahja b. Ejub od Ubejdullah b. Zehara, on od Alija b. Jezida, on od Kasima, a on od Ebu Umamea.

3809. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan¹²⁹²; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Nafi' es Sajig, metodom čitanja, prenijevši od Hammada b. Ebu Humejda, on od Zejda b. Eslema, on od svoga oca, a on od Omera b. Hattaba: "Poslao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vojsku prema Nedždu, koja se brzo vrati i dođe sa velikim ratnim plijenom. Neki čovjek koji nije bio sa njima, reče: Nismo vidjeli da se ijedna vojska brže vratila, a donijela veći ratni plijen od ove! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Hoćete li da vam kažem koji se ljudi brže vraćaju sa vrednijim plijenom? To su oni koji prisustvuju sabahskom namazu i nakon toga sjednu da zikr čine Allaha dok sunce ne izeđe. Oni se brže vraćaju, a sa vrednijim plijenom."

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Hammad b. Ebu Humejd je, ustvari, Muhammed b. Ebu Humejd. On je otac Ebu Ibrahima el-Fnsarija el-Medenija i slab je prenosilac hadisa.

3810. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki; kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Sufjana, on od Asima b. Ubejdullaha, on od Salima, on od Ibn Omera, a on od Omera da je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, zatražio dozvolu da ide na umru. On mu dozvoli i reče: Braco, spomeni i nas u tvojim dovama i nemoj nas zaboravljati." ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹²⁹³

3811. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Hassan; kaže: Nas je obavijestio Ebu Muavija prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka, on od Sejara, on od Ebu Vaila, a

¹²⁸⁹ Ebu Umame el Bahili poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab

¹²⁹⁰ Tj. i na ovom i na onom svijetu.

¹²⁹¹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

¹²⁹² Ahmed b. Hasan b. Džunejd, b. Ebu Hasan el-Tirmizi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

¹²⁹³ Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

on od Alje: "Došao mu je neki rob, koji je imao ugovor o oslobođanju uz otkup, i rekao: Nisam u stanju skupiti (novac za otkup) pa mi pomози. On reče: Hoćeš li da te podučim riječima kojima je mene podučio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Ako ih budeš izgovarao, Allah će ti pomoći da vratiš dug kada bi bio poput brda Sir. Reci: *Allahumme ekfini bihalalike an haramike vagnini bifadlike an sivake* (Allanu, pokrij moje potrebe halal metkom da ne posežem za haram metkom i učini me, Tvojom dobrotom, bogatim tako da nemam potrebe tražiti od nekoga drugog)." Ova hadis je hasenun-garibun.

٢. بَاب فِي دُعَاءِ الْمَرِيضِ *

٣٨١٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ خُزَاعِيٌّ عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ سَمِعَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُرَّةٍ عَنْ
عَلِيٍّ عَنْ عَمْرِو بْنِ رَسْمٍ عَنْ أَبِي رَسْمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا قُلْتُ
إِسْمُهُ إِنْ كَانَ أَحَدِي لَمْ يَحْضُرْ فَرَحِمِي وَإِنْ كَانَ مَدْحَرًا فَرَفَعِي وَإِنْ كَانَ بَاءً فَصُغَّرِي. فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ قُلْتُ قَالَ تَعَادَ عَمَلُهُ قَالَ قَالَ فَصَغُرَ رَحْلُهُ فَقَالَ
لِللَّهِمَّ عَفِّهِ أَوْ تَعَفِّهِ تَعَفُّوا إِلَهُكُمْ فَمَا شَكَيْتُمْ وَحَمِي بَعْدَهُ مِنْ حَبِيبٍ سِوَايَ صَحِيحٌ *

٣٨١٣ حَتَّى مُنْصَرَفِ الْوَسْطِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ كَانَ فِي الْمَدِينَةِ عَلَى الْمَسْجِدِ الْأَشْجَفِ عَلَى حِوَارِهِ
عَنْ أَبِي قُرَيْشٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِذَا عَادَ مَرِيضًا قَالَ: اللَّهُمَّ أَذْهِبِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ
وَأَشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ وَلَا تَقْضِ شَيْئًا إِلَّا شَفَا لِقَائِهِ سَلَامًا هَذَا حَدِيثٌ رَسْمِيٌّ *

2. O dovi za bolesnika

3812. ISPRICAO NAMI JE Muhammed b. Masenna, kaže: Obavjestio nas je Muhammed b. Dzafar, kaže: Nas je obavjestio Šu'be prenimeš od Amra b. Murrea, on od Abdullaha b. Selemee, a on od Arja, koji je kazao: "Bijah bolestan. Dođe mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (u momentu) dok sam učio: *Allahumme in kane edželi kad hadare feerihni in kane mute'ehhiren ferfegni ve in kane helaen fesabbirni* Allahu, ako mi se primakao čas smrti, olakšaj mi, a ako nije, uhvatsaj mi zivot, a ako je iskušenje, T. mi podari, strpljen e). Na to će Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: Kako to ti reče? Pošto mu ponovi ono što je prije rekao, veli Abdullah b. Seleme, on ga kucnu nogom i reče: Allahu, podari mu

²² Bilješke g. i. E. B. nek o njemu: *Laḥik wa-l-ḥadīṣ*, Hakīm al-Madīna; *Laḥik wa-l-ḥadīṣ*, Hakīm al-Madīna. da je ovo vjerodostojan hadis.

ozdravljenje ili podari mu lijek ovdje se radi o dilemi Šu'bea nakon toga više nisam osjećao bolove." Ovaj hadis je nasenun-sahihun¹²⁹⁵

3813. ISPRICAO NAM JE Suġan b. Vekil, kaže: Obavijestio nas je Ja'na b. Adem prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Harisa¹²⁹⁶, a on od Alije, koji je kazao: "Kad bi Allahov Poslanik obišao bolesnika, govorio bi: *Ezhebil-be'se rabbennasi vešfi Enteš-šafi la šifaen illa šifauke šifaen la jugadiru sekamen* (Otkloni zestinu bolesti, o, Gospodaru ljudi, podari lijek. Ti si Taj koji neis i nema drugog, lijeka osim onoga koji Ti podariš, podari takav lijek iza koga više neće ostati bolest)." Ovaj hadis je hasenun.

۳. بَاب فِي دُعَاءِ الْوَثْرِ *

۳۸۱۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَسْعُودٍ حَدَّثَنَا يَرْبُوعُ بْنُ هَارُونَ - أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سِنَانٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ رَجُلٍ مِمَّنْ حَدَّثَنَا عَنْ هِشَامِ بْنِ عَمِيٍّ عَنْ أَبِي صَالِبٍ - أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ فِي وَثْرِهِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ بِمُعَافَتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَوْ خَصَمِي سَاءَ عَيْبِكَ أَنْتَ كَمَا أَتَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ *

3. O dovi u vitru namazu

3814. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Se'eme prenijevši od Hishama b. Amra el-Fezarija¹²⁹⁷, on od Abdula Rahmana b. Harisa b. Hishama, a on od Alije b. Ebu Talha, koji je rekao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi u vitru¹²⁹⁸ govorio: *Allahumme inni euzu bi ridake min sahatike ve euzu bimuafatike min ukubetike ve euzu bike minke la uhsi senaen alejke, ente kema esnejte ala nefsike* (Alahu, utječem se Tvojim zadovoljstvom od Tvoje srdžbe, utječem se Tvojom oprostom od Tvoje kazne, utječem se Tvojim biceom od Tebe. Ma koliko se trudio, ja ne umijem skazati pohvale o Tebi, Ti zaslužuješ pohvale onakve kako si ti. Ti o sebi izrekao)."

¹²⁹⁵ Bileze ga i Ahmed b. Hanbel i Muslim i Hakim i Mustahfek i Ibn Hibana i Šahih.

¹²⁹⁶ Haris el-A'cer je slab prenosilac hadisa.

Ova hadis su zabilježili E. Bilalari Muslim u *Sahih* u od A'še

¹²⁹⁷ Hisham b. Amir el-Fezari prenosilac je hadisa koji po mišljenju hadiskih učer, kao zadovoljava i nakbu. Pripadao je petoj generaciji.

¹²⁹⁸ U predajama koje bilježe Ebu Davud i Ibn Mace i Šime'u stoji: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi na kraju vitru namaza govorio: *Al-ai-kari veli* (Govorio bi nakon predaće seama u vitru-namazu. U predaji oc predaja koji bilježe En-Nesai i Šime'u stoji: govorio bi, nakon što bi završio sa vitru-namazom i legao u postelju.

Ovaj hadis je hasenun-garibun.^{136a} Poznat nam je samo ovim senedom

٤. باب في دعاء النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و تعوده في دبر كل صلاة

٣٨١٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ خُتْرَب رَكِبَ بَيْنَ غَدِي خُتْرَبَ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ ابْنُ عَمْرِو
عَنْ عَبْدِ أَحْمَدَ بْنِ عُمَرَ عَنْ مُصَنَّبِ بْنِ سَعْدٍ وَعَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ قَالَا: كَانَ سَعْدٌ يُعَلِّمُ بِيَهُ هَؤُلَاءِ
الْكَلِمَاتِ كَمَا يُعَلِّمُ الْمُكْتَبُ الْعُلَمَاءُ وَيَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَعَوَّذُ بِهِ
ذِكْرَ الصَّلَاةِ: اللَّهُمَّ ابْنِي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُسْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَرْدَلِ الْعُمُرِ.
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَتَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْفَقْرِ.

فِي عَمَدٍ لَهُ أَوْ سَحْقٍ مُّهِمِّي يُقْصَرُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ وَقِيلَ عَنْ عَمْرٍو عَنْ مُمَارِشٍ
عَنْ عُمَرَ وَنَوَاسٍ عَنْ غَيْرِهِ يَقْصَرُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا سَوْحَةٍ *

٣٨١٦ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْسَلٍ خَيْرٌ أَصْبَحَ مِنْ تَفْرِجِ الْخَبَرِ سَدُّ لَهُ فَمِنْ وَهَبَ عَنْ غَيْرِهِ
 فِي تَحْرِثِ ثَمَرِ خَيْرٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ خُرَيْمَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَهَبٍ عَنْ
 أَبِيهِ: أَنَّهُ دَخَلَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى امْرَأَةٍ وَبَيْنَ يَدَيْهَا بَوَاقُ أَوْ قَالَ حَصَاةٌ تُسَعَّى
 بِهَا. فَقَالَ: «الْأَحْرَكَ بِمَا هُوَ أَيْسَرُ عَلَيْكَ مِنْ هَذَا أَوْ أَفْضَلُ» سَحَّاحَ اللَّهُ عَدَدَ مَا حَقَّقَ فِي السَّمَاءِ
 وَسَحَّاحَ اللَّهُ عَدَدَ مَا حَقَّقَ فِي الْأَرْضِ وَسَحَّاحَ اللَّهُ عَدَدَ مَا بَيْنَ ذَلِكَ. وَسَحَّاحَ اللَّهُ عَدَدَ مَا هُوَ
 خَلَقَ وَاللَّهُ أَكْبَرُ مِثْلَ ذَلِكَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ مِثْلَ ذَلِكَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مِثْلَ ذَلِكَ. هـ.
 حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ سَعْدٍ *

٣٨١٧ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رُكَيْعٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ تَعْيِيبٍ أَخْبَرَنَا عَنْ حَبِيبِ بْنِ مُوسَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَبِي حَكِيمٍ عَنْ مَوْسَى بْنِ رُكَيْعٍ عَنْ ثَرْثَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ صَبَاحٍ يُصْبِحُ الْعَبْدُ فِيهِ إِلَّا وَمَتَدُ يَأْدِي سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

**4. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem,
dovi i traženju utočišta poslije svakog namaza**

3815. ISPRICAŃO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Zekerija b. Adij; kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah b.

^{13 10} Bilježe ga i Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sumenima*, Et-Taberani u *El-Mu'džemul-evsatu*.

Amr b. pren. evš. od Abdul Menka b. Umejra, a on od Mus'aba b. Sada i Amra b. Mejmana¹³⁰¹; koji su kazali: "Sa'd¹³⁰² je podučavao svoju djecu ovim riječima, kao što (u cel.) podučava djecu pisanju, kazavši da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao ovim riječima poslije namaza: *Allahumme inni eužu bike minel-džubni, ve eužu bike minel-buhlī, ve eužu bike min erzeli-umuri, ve eužu bike min fitnetid-dun'ja ve azabil-kabri* (Alaha, utječem Ti se od plašljivosti, utječem Ti se od škrtosti, utječem Ti se od duboke starosti, i utječem Ti se od iskušenja ovoga svijeta i kaburske patnje)."

Abdullah¹³⁰³ kaže: Ebu Ishak el-Heimdani pravio je zbrku u senedu ovog hadisa. Nekada bi go. on, od Amra b. Mejmana od Omera, a nekada bi prenio od nekog. dragog. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun.¹³⁰⁵

3816. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Hasan¹³⁰⁶; kaže. Obavijestio nas je Asbug b. Ferdž¹³⁰⁷; kaže: Mene je obavijestio Abdallah b. Vehb¹³⁰⁸ prenijevši od Amra b. Harisa¹³⁰⁹ da ga je obavijestio prenijevši od Seida b. Ebu Hilala, on od Huzejmea¹³¹⁰, on od Aise bint Sa'd b. Ebu Vekkas¹³¹¹, a ona od svoga oca, koji je rekao da je on sa Allahovim Poslanikom sallallahu alejhi ve sellem, ušao kod neke žene pred kojom su bile košpice od hurmi ili kamenčići kojima je brojala riječi tesbiha koje je izgovarala. On joj reče: "Hoćeš li da te obavijestim o nečemu što je daleko vrednije i za tebe lakše od toga? Reci: *Subhanallahi adede ma haleka fis-semāi, ve subhanallahi adede ma haleka fil-erdi, ve subhanallahi adede ma bejne zalike, ve subhanallahi ma huve halikun vallahu ekberu misle zalike vel-hamdu lillahi misle zalike ve la havle vela kuvvete illa billahi misle zalike* (Slava Allahu sukladno onome što je stvorio

¹³⁰¹ Ubejdullah b. Amr er-Rekki.

¹³⁰² Amr b. Mejmun el-Evdi el-Kufi.

Sa'd b. Ebu Vekkas poznat je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. On je, kako iznosi Muhammed b. Sa'd u djelu *Et-Tabekatul kabira*, imao trideset i jedno dijete, četrnaest sinova i sedamnaest kćeri. Petero njih su od nega prenijeli hadise i to: Amir, Muhammed, Mus'ab, Omer i Aiša.

¹³⁰³ Abdullah b. Abdul-Rahman el-Darimī jedan od Tirmizi-jevih učitelja i autor jednog od poznatih sunena.

¹³⁰⁵ Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹³⁰⁶ Ahmed b. Hasan b. Džunejdib Ebu Hasan et-Tirmizi.

¹³⁰⁷ Usag b. Ferdž b. Seid el-Enes. Ebu Abdullah el-Masri pouzdan je prenosilac i šer'atski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 225. godine po H.džr.

¹³⁰⁸ Abdullah b. Vehb b. Muslim el-Kureši.

¹³⁰⁹ Amr b. Haris el-Ensari.

¹³¹⁰ O ovom prenosocu se malo zna. Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Takribut-tukuh* za nega kaže: "Huze'me, koji je prenosio hadise od Aise bint Sa'd, pripadao je sedmoj generaciji." Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa.

¹³¹¹ Aisa bint Sa'd b. Ebu Vekkas ez-Zehrīje el-Medeniye pouzdana je kao prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Zatekao ja, je živa imam Malik b. Enes.

na nebesima! Slava Allahu sukladno onome što je stvorio na Zemlji! Slava Allahu sukladno onome što je između njih Slava Allahu sukladno onome što je stvorio! Isto tako (reci) i Allah je najveći, i hvala Allahu, i moć i snaga su samo u Allahu!" Ovaj Sa'dov hadis je hasenun garibun.³²

3817. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekil, kaže: Obavijestili su nas Abdulah b. Numejr i Zejd b. Hubab prenijevši od Musaa b. Ubejdea, on od Muhammeda b. Sabita, on od Ebu Hakima, Zubejrovog štićenika, a on od Zubejra b. Avvama, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Čovjek ne osvane ni jedno jutro a da melek ne povikne: Slavite Vladara, Svetog!" Ovaj hadis je garibun.

٥. بَاب فِي دُعَاءِ الْحِفْظِ *

٣٨١٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَسَنٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ رَحْمَنِ مَدْيَنِيُّ خَيْرٌ مِنْ يَدَيْهِ عَنْ مُسَيْبِ بْنِ خَبَابٍ عَنْ خُرَيْجٍ عَنْ عَصَاءِ بْنِ رَجَاءٍ وَعَنْكَرَةَ مَوْلَى بْنِ سَلَمَةَ عَنْ بَنِي عَدَسٍ عَنْ أَبِيهِ يَسْمَعُ عَنْ عَبْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ يَا أَبَتِ وَأَمِّي تَفَتَتْ هَذَا الْقُرْآنُ مِنْ صَدْرِي فَمَا أَحَدَنِي أَفَدَلُ عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَمَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ يَقَعُ اللَّهُ بِهِنَّ وَيَقَعُ بِهِنَّ مِنْ عِلْمَتِهِ وَتُشَتُّ مَا تَعَلَّمْتَ فِي صَدْرِكَ؟ قَالَ أَهْلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ. فَعَلَّمَنِي. قَالَ: إِذَا كَانَ لِبَيْتِ الْخُمْعةِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَقُومَ فِي ثَلَاثِ اللَّيْلِ الْأَخْرَ فَإِنَّهَا مَسَاعِدٌ مَشْهُودَةٌ وَالِدُعَاءُ فِيهَا مُسْتَحَابٌ. وَقَدْ قَالَ أَحَدٌ يَقُوبُ لِنَبِيهِ (سَوْفَ اسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي) يَقُولُ حَتَّى تَأْتِيَ لَيْلَةُ الْخُمْعةِ. فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقُمْ فِي وَسْطِهَا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ فَقُمْ فِي أَوَّلِهَا فَصَلِّ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ تَقْرَأُ فِي الرُّكْعَةِ الْأُولَى بِمَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَسُورَةَ يَسٍ وَفِي الرُّكْعَةِ الثَّانِيَةِ بِمَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَحَمْدَ الدُّحَى وَفِي الرُّكْعَةِ الثَّالِثَةِ بِمَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَالْمُتَزِيلِ السَّخْدَةَ وَفِي الرُّكْعَةِ الرَّابِعَةِ بِمَاتِحَةِ الْكِتَابِ وَتَبَارَكَ الْمُقَصِّصُ إِذَا فَرَغْتَ مِنَ التَّشْهِيدِ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَأَحْسِنِ الثَّنَاءَ عَلَى اللَّهِ وَصَلِّ عَلَى وَاحْسِنِ وَعَلَى سَائِرِ النَّبِيِّينَ وَاسْتَغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْأَخْوَانِ الَّذِينَ سَقَوْكَ بِالْأَيْدِي ثُمَّ قُلْ فِي آخِرِ ذَلِكَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي تَرْكُ الْمُعَاصِي أَبَدًا مَا أَنْفَعْتَنِي وَارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لَا يَغْنِي وَارْزُقْنِي حَسَنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْصِيكَ عَسَى. اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْحِجَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِحَبْلِكَ وَنُورِ وَجْهِكَ أَنْ تُزَيِّنَ لِي حِفْظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَارْزُقْنِي أَنْ أَتْلُوهُ عَلَى الْخَوَالِدِ يُرْصِيكَ عَنِّي اللَّهُمَّ بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْحِجَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِحَبْلِكَ وَنُورِ وَجْهِكَ أَنْ تُنَوِّرَ بِكِتَابِكَ بَصِيرَتِي وَأَنْ تُطْلِقَ بِهِ لِسَانِي وَأَنْ تُفَرِّجَ بِهِ عَن قَلْبِي وَأَنْ تُشْرَحَ بِهِ صَدْرِي وَأَنْ تُغْسِلَ بِهِ

³² Bilježe ga i Ebu Davud En-Nesa, i Ibn Madže u *Šimehma*, Ibn Hibban u *Sahimu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da mu je sened pouzdan.

مدني فإنه لا يعنسي على الحق غيرك ولا لغويه بل أنت ولا حول ولا قوة إلا بالله العلي العظيم . يا أبا الحسن تعين ذلك ثبات خضع أو حمس أو سعة تخت يا ذل الله و لذي تعني بالحق ما أخطأ مؤمن قط قال عنه لئن عدس في بلد ما لست عني أبا حمس و سعة حتى جاء رسول الله صلى الله عليه وسلم في مثل ذلك لمخمس فقد يا رسول الله أبي كنت فيما حدث ل أحد إلى أربع آيات أو نحوهن واذ قرأتني عن نفسي نفس وان تعلم ليوم أربعين آية أو نحوها واذ قرأتها عن نفسي فكأنما كتبت الله بين عيني . ولقد كنت أسمع الحديث وذا رذذته تمت وذا ليوم سمع الحديث فإذ تحدثت بها لم أحره منها حرف فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم عنه ذلك: **مؤمن ورَبِّ الكعبة أبا الحسن. هذا حديث حسن غريب لا نعرفه إلا من حديث الوليد بن مسلم***

5. O dovi za (bolje) pamćenje

3818. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan, kaže: Obavijestio nas je Suleiman b. Abdur Rahman ed-Dimeški¹³¹³, kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim¹³¹⁴, kaže: Nas je obavijestio Ibn Džure az prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha i Ikremea, Ibn Abbasova ščenika, a njih dvojica od Ibn Abbasa, koji je kazao: "**Dok smo jednom bili kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dođe mu Alija b. Ebu Talib i reče: Ti si mi umjesto oca i majke, ovaj mi Kur'an izmiče iz grudi i to nisam u stanju spriječiti! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Ebu Hasane**¹³¹⁵, hoćeš li da te podučim riječima koje će biti od koristi i za tebe i za ono što si naučio i učvrstit će ti u grudima ono što si naučio? Hocu, Allahov Poslaniče, reče on, poduči me! On reče: Kada bude uoči petka, ako možeš, ustani u posljednjoj trećini noći, u njoj je jedan trenutak u kome se primaju dove. Moj brat Jakub je rekao svojim sinovima: Kada bude uoči petka, ja ću vam, od moga Gospodara, zatražiti oprost. Ako ne možeš u posljednjoj trećini, onda ustani polovinom noći, a ako ne možeš ni polovinom noći, onda na početku noći klanjaj četiri rekjata. Na prvom rekjatu prouči *Fatihu* i suru *Jasin*, na drugom *Fatihu* i suru *Hamim*, *Ed-Duhan*, na trećem *Fatihu* i suru *Elif Lam Mim*, *Es-Sedžde*, i na četvrtom *Fatihu* i suru *Tebareke*, koja spadaju u sure koje sačinjavaju izrastavljani dio Kur'ana. Kada završiš Tešehhud, zahvali Allahu, izgovori najljepše pohvale o Njemu i prouči salavat na mene i na ostale vjerovjesnike i zatraži oprost za vjernike i vjernice i sve one koji su prije

¹³¹³ Sulejman b. Abdur Rahman b. Isa et-Teim, ed-Dimeški, siren je prenosilac hadisa, a je prilikom prenošenja hadisa grešio. Pričao je desetoj generaciji.

¹³¹⁴ Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

¹³¹⁵ Ebu Hasan je Alijin nadimak po djetetu.

tebe primili islam, a onda na kraju svega toga, reci: *Allahumme-rhamni biterkil-measi ebeden ma ebkajteni verhamni en etekellefe ma la ja'nini verzukni husnen-nezari fima jurdike anni. Allahumme bedi'as-semavati vel-erdi zel-dželali vel-ikram vel-izzetilleti la turamu, es'eluke ja Allahu ja rahmanu bi dželalike ve nuri vedžhike en tulzime kalbi hiŕza kitabike kema allemteni verzukni en etluvehu alen-nahvil-lezi jurdike anni. Allahumme bedi'as-semavati vel-erdi zel-dželali vel-ikram vel-izzetilleti la turamu, es'eluke ja Allahu ja Rahmanu bidželalike ve nuri vedžhike en tunevire bikitabike besari ve en tutlika bihi lisani ve en tuferriđe bihi an kalbi ve en tešreha bihi sadri ve en tagsile bihi bedeni feinnehu la juinuni alel-hakki gajruke ve la ju'tihi illa Lnte vela hayle vela kuvvete illa billahi- alijil-azim.* (Allahu, smiluj mi se da, dok sam živ, ostavim grjesce i Smiluj mi se da se ne mješan u ono što me se ne tiče i podari mi... lep pogled na ono čime ćeš od mene biti zadovoljan Allahu, Stvoritelju, nebesa i Zemlje, Uzvišeni i Plemeniti, Moćni i Nepobjedivi, tražim od Tebe, o, Allahu, o, Milostivi, Tvojom veličinom i Tvoim svjetlim licem, da ucvistiš moje srce u pamećenju Tvoje Knjige onako kako si me i naučio, i podari mi da je acan onako kako ćeš Ti biti od mene zadovoljan Allahu, Stvorite u nebesa i zemlje, Uzvišeni i Plemeniti, Moćni i Nepobjedivi, tražim od Tebe, o, Allahu, o Milostivi, Tvojom veličinom i svjetloni Tvoga lica, da Tvojom Knjgom osvijetliš moj pogled, razvežeš moj jezik, raspoložiš moje srce, raširiš moje grudi, očistiš moje tijelo, jer me niko osim Tebe ne može potpomoći na istini, niti mi je može iko drugi, osim Tebe, dati. Snaga i moć su samo kod Allaha, Svevišnjeg i Veličanstvenog)! Ebu Hasane, čini tako tri, ili pet, ili sedam (uoči) petaka, Allahovom voljom, bit će ti uslišano! Tako mi Onoga koji me je sa Istinom poslao, ova dova vjerniku nije nikada odbijena." Ibn Abbas kaže: Tako mi Allaha, Alija je ustrajao samo pet ili sedam petaka, a onda dođe Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pred isti kružok (medžlis) i reče: Allahov Poslaniče, ja bih ranije naučio oko četiri ajeta, i kada bih ih htio ponoviti ja bih ih već zaboravio. Sada naučim oko četrdeset ajeta i kada ih podem ponavljati, ja ih znam kao da je ispred mene Kur'an. Ranije bih čuo hadis i kada bih htio da ga ponovim, ja bih ga već zaboravio. Sada čujem više hadisa i kada ih pričam drugom, ne ispustim ni jednog slova. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: "Tako mi Gospodara Kjabe to, je zbog toga, Ebu Hasane, što si vjerovao u to." Ovak hadis je hasenun garibun¹³⁷ Poznat nam je samo preko Velida b. Muslima

¹³⁷ Biljež. ga i Hakim u *Mustedrek*u i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija i Muslima.

٦. بَاب فِي النُّظَارِ الْفَرَجِ وَغَيْرِ ذَلِكَ *

٣٨١٩ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذٍ يُعَقِّدُ يُقْبَلُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ وَفِيدٍ عَنْ بِشْرِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ
سَمِعَ عَنِ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ
فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ. وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ النُّظَارُ الْفَرَجِ.

هَكَذَا رَوَى حَمَّادُ بْنُ وَفِيدٍ هَذَا أَحَدِيثًا. وَحَمَّادُ بْنُ وَفِيدٍ يَنْسِبُ إِلَى الْحَافِظِ. وَرَوَى أَبُو نُعَيْمٍ هَذَا
أَحَدِيثًا عَنْ بِشْرِ بْنِ مُعَاذٍ عَنْ خُبَيْرِ بْنِ خُبَيْرٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي صَالِيَةَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَأَحَدِيثُ أَبِي نُعَيْمٍ
أَشْبَهُ أَنْ يَكُونَ أَصَحَّ *

٣٨٢٠ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ مِسْعَةَ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ أَخْبَرَنَا عَصَمٌ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ زَيْنِ
بْنِ مَرْثَدَةَ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْعَجْزِ
وَالْجُبْنِ * وَنَهَى الْإِسَادَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ كَانَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ
وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٢١ حَدَّثَنَا سُدَّةُ بْنُ بَشِيرٍ أَخْبَرَنَا الرَّحْمَنُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ أَبِي نُوْبَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
مُحَمَّدِ بْنِ خُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عَدَدَةَ مِنَ الصَّامِتِ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا
عَلَى الْأَرْضِ مُسْتَمِرٌّ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ بِهَا أَوْ صَرَفَ عَنْهُ مِنَ الشَّوْءِ مِثْلَهَا مَا لَمْ يَدْعُ بِهَا
أَوْ قَطْعَةً رَحِمٍ. فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: إِذَا نَكُثْنَا؟ قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ.

وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا نَوْحِهِ. وَأَبُو نُوْبَانَ هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ثَابِتٍ نَسَبُ
نُوْبَانَ الْعَابِدُ الشَّامِيُّ *

6. O očekivanju olakšanja i drugog

3819. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Muaz el-Akadi el-Basri, kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Vakid prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Ebu Ahvesa, a on od Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Tražite od Allaha (nešto) od Njegove dobrote jer on voli kad neko od Njega traži, a najvrjedniji je ibadet očekivati olakšanje."

Ovako je Hammad b. Vakid prenio ovaj hadis, a Hammad b. Vakid¹¹⁷ ga nije upamtio Ebu Nuajm je ovaj hadis prenio od Israila, on od

¹¹⁷ Hammad b. Vakid el-Abesi Ebu Amr es-Safar el-Basri je, po mišljenju Ibnul-Mejna, slab prenosilac hadisa. El-Buhari kaže da je on slab prenosilac hadisa i uz to je, pri prikom prenošenja hadisa, protivurječio pouzdanim prenosilcima hadisa.

أُرْسِلَتْ وَفِي مَبْنًى فِي بَيْتٍ عَلَى الْقَطْرِ فَلَمَّا دُرِدَتْ بِنُورٍ سَدَّكَرَةً فَقُلْتُ أَمْتُتَ بِرَسُولِكَ
الَّذِي أُرْسِلْتَ. فَقَالَ: قُلْ أَمْتُتُ نَبِيَّكَ الَّذِي أُرْسِلْتَ.

وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهِ عَنِ الْبَرَاءِ. وَلَمْ نَعْلَمْ فِي شَيْءٍ مِنَ الرُّوَايَاتِ
ذَكَرَ الْوُضُوءَ إِلَّا فِي هَذَا الْحَدِيثِ *

٣٨٢٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ أَنَّ يَحْيَى بْنَ عَمْرِو بْنِ زَيْدٍ
عَنْ سَعْدِ بْنِ عَدِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خُثَيْبٍ عَنْ حُجْرَةَ بْنِ حَرْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى لَمْ يَلْبَسْ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا
ثُمَّ قَالَ فَمَنْ قَالَ سَمِعْنَا قَالَ فَقُلْتُ مَا قَوْلُكَ قَالَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
نُصِيحِي وَنُصِيحُ بَنَاتٍ مَرَّتْ تَكْمِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَبُو سَعِيدٍ الْبَرَاءُ هُوَ أَسِيدُ بْنُ أَبِي أَسِيدٍ *

٣٨٢٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ أَنَّ يَحْيَى بْنَ عَمْرِو بْنِ زَيْدٍ
عَنْ سَعْدِ بْنِ عَدِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خُثَيْبٍ عَنْ حُجْرَةَ بْنِ حَرْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى لَمْ يَلْبَسْ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا
ثُمَّ قَالَ فَمَنْ قَالَ سَمِعْنَا قَالَ فَقُلْتُ مَا قَوْلُكَ قَالَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
نُصِيحِي وَنُصِيحُ بَنَاتٍ مَرَّتْ تَكْمِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَبُو سَعِيدٍ الْبَرَاءُ هُوَ أَسِيدُ بْنُ أَبِي أَسِيدٍ *

٣٨٢٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ أَنَّ يَحْيَى بْنَ عَمْرِو بْنِ زَيْدٍ
عَنْ سَعْدِ بْنِ عَدِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خُثَيْبٍ عَنْ حُجْرَةَ بْنِ حَرْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى لَمْ يَلْبَسْ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا
ثُمَّ قَالَ فَمَنْ قَالَ سَمِعْنَا قَالَ فَقُلْتُ مَا قَوْلُكَ قَالَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
نُصِيحِي وَنُصِيحُ بَنَاتٍ مَرَّتْ تَكْمِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَبُو سَعِيدٍ الْبَرَاءُ هُوَ أَسِيدُ بْنُ أَبِي أَسِيدٍ *

٣٨٢٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ أَنَّ يَحْيَى بْنَ عَمْرِو بْنِ زَيْدٍ
عَنْ سَعْدِ بْنِ عَدِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خُثَيْبٍ عَنْ حُجْرَةَ بْنِ حَرْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى لَمْ يَلْبَسْ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا وَلَا يَلْبَسُ ثِيَابًا
ثُمَّ قَالَ فَمَنْ قَالَ سَمِعْنَا قَالَ فَقُلْتُ مَا قَوْلُكَ قَالَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
نُصِيحِي وَنُصِيحُ بَنَاتٍ مَرَّتْ تَكْمِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَأَبُو سَعِيدٍ الْبَرَاءُ هُوَ أَسِيدُ بْنُ أَبِي أَسِيدٍ *

٣٨٢٧. حَدَّثَنَا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنِي عَنْ حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ صَمْرَةَ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ: حَدَّثَنِي عُمَرُو بْنُ عَسَةَ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي حَوْفِ الْبَيْلِ السَّاحِرِ. فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ سَرِيفٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٢٨. حَدَّثَنَا أَبُو نُؤَيْدٍ السَّمْعُيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنِي عَفِيُّ بْنُ مَعْدَانَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا دُوَيْسَ الْخُضَمِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْخُضَمِيِّ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ رَعَكَرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ: إِنَّ عِنْدِي كُلَّ عَبْدٍ الَّذِي يَذْكُرُنِي وَهُوَ مُنَاقٍ قَرْنَهُ يَغْنِي عَنِ الْقِتَالِ هَذَا حَدِيثٌ عَرِيفٌ مِنْ عَرَفَةِ بِلَا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَمِنْ إِسْنَادِهِ سَلَفِي *

7. O istoj temi

3822. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki', kaže: Obavijestio nas je Džerir ³²⁵ prenijevši od Mensara ³²⁶, on od Sa'da b. Ubejdea ³²⁷, koji je kazao: Ispričao mi je Bera da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada hoćeš da spavaš, uzmi abdest kao što ga uzimaš za namaz, lezi na desnu stranu, a onda reci: *Allahumme eslemtu vedžhi ilejke ve veda'tu emri ilejk ve eldže'tu zahri ilejk ragbeten ve rehbeten ilejk la meldže'e ve la mendža minke illa ilejke. Amentu bikitabikel-lezi enzelte ve binebijjikel-lezi erselte* (Allanu, okrećem prema Tebi lice svoje i prepuštam svoj slučaj Tebi i pribjegavam Tebi žudeći za Tobom i strahujući od Tebe, jer su i utočište i spas samo kod Tebe Vjerujem u Tvoju Knjigu koju si objavio i Tvog Vjerovjesnika koga si poslao), **ukoliko bi umro te noći umro bi u vjeri islamu.**" - Bera kaže: Ponavljajući to u želji da zapamtim ja rekoh. I Tvog Poslanika koga si poslao, a on reče: Reci: I Tvog Vjerovjesnika koga si poslao."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. ³²⁸ Prenesen je sa više seneda od Beraa, ali nije nam poznato da je u jednoj predaji spomenut abdest osim u ovom hadisu.

3823. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Ismail b. Ebu Fudzejk, kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Zi'b

³²⁵ Džerir b. Abdul-Hamid.

³²⁶ Mensur b. el-Mu'temir.

³²⁷ Sa'd b. Ubejde es-Sulemi

³²⁸ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi osim Ibn Madžea.

premiševši od Ebu Seida el-Beirada¹³³², on od Muaza b. Abdullaha b. Hubejha¹³³³, a on od svoga oca¹³³⁴ koji je kazao: "Izišli smo jedne kišovite i mračne noći da tražimo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi nam klanjao. Našavši ga, on mi reče: "Prouči!" Ja ne proučih ništa. On opet reče: "Prouči!" Ja ne proučih ništa! "Prouči!" ponovo će on: Šta da proučim? upitah, a on reče: Kad god omirkneš i osvaneš, prouči: *Kul huvallahu ehad i El-Muavezetejni po tri puta, bit će ti dovoljna zaštita od svega.*" Ova hadis je sa ovim senedom hasenun-saa hun garibun¹³³⁵ Ebu Seid el Beirad je Esid b. Ebu Esid

3824. ISPRICAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna, kaže Obavjestio nas je Muhammed b. Džater, kaže Nas je obavijestio Šu'be premisvši od Jezida b. Hamjela a on od Abdullaha b. Basra, koji je kazao: "Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao mome ocu. Mi pred njega iznesosmo hranu i on jede. Potom pred njega iznesosmo hurme. On ih poce jesti bacajući košpice sa dva prsta - sastavivši kažiprst i srednji prst. - Šu'be kaže: Mislim da je (to je), ako Allah da, ispravno, on košpice bacao (hvatajući ih spomenutim) prstima. - Potom mu je donesen napitak. On se napi, a onda dodade onome što mu je bio na desnoj strani. Pošto krenu, moj otac uze za uzdu njegove životinje i reče: Uputi za nas dovu! On reče: *Allahumme barik lehum fima rezaktehum vagfir lehum verhamhum* (Allah, blagoslovi ih u onome čime si ih opskrbiš, oprosti im i smiluj im se)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹³³⁶

3825. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Ismail¹³³⁷, kaže, Obavijestio nas je Musa b. Ismail, kaže Nas je obavijestio Hafs b. Omer eš-Šenni¹³³⁸; kaže Ispricao mi je Ebu Omer b. Marre¹³³⁹, kazao Čuo sam Bilala b. Jesara b. Zejda, koji kaže Ispricao mi je moj otac¹³⁴⁰ preniševši od mog

¹³³² Ebu Seid el-Beirad je Ebu Esid el-Beiradi -Medeni iskren je prenosilac hadisa. Otac mu se zvao Jezid. Pripadao je četvrtoj generaciji. On je u vrijeme Mensarova hira feta.

¹³³³ Mu'az b. Aba Ebi b. Hubejra b. Dzihren el-Medeni -iskren je prenosilac hadisa, nedatim potkako, ali potkomi prenosio je hadisa, pravio previde. Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹³³⁴ Abdullaha b. Hubejha b. Dzihen a. On je Medenijev isprav, sallallahu alejhi ve sellem, ashab B o je prenio njegovo primanje islama, saveznika islama.

Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

¹³³⁵ Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹³³⁶ Muhammed b. Ismail el-Buhari.

Hafs b. Omer b. Marre eš-Senni, el-Basri -prenosilac je hadisa koji, po mišljenju nagiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

Ebu Omer b. Marre eš-Senni, el-Basri, također je prenosilac hadisa, koji, po mišljenju nagiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

Jesara b. Zejd prenosilac je hadisa koji, po mišljenju nagiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je četvrtoj generaciji.

dieda ³³⁸ da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **"Ko rekne: Estagfirullahel-lezi la ilahe illa huvel-hajjul-kajjumu ve etubu ilejhi** (Tražim oprost od Allaha - Nema drugog Boga osim Njega - Živog i Vječnog, i Njemu se kajem), Allah će mu oprostiti pa taman da je pobjegao i sa bojnog polja." Ovaj hadis je garibun ³³⁹. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

3826. ISPRICAO NAM JE Mahmud b. Gaflan; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer, kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenjevši od Ebu Džafara, on od Unaina b. Hazeima b. Sabita ³⁴⁰, a on od Osmana b. Hunejfa ³⁴¹: **"Došao je neki slijep čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Zamoli Allaha da mi dā da ozdravim! On reče: Ako hoćeš, ja ću Ga zamoliti, a ako hoćeš, strpi se, to je za tebe bolje. Zamoli Ga! reče on. On mu, veli, reče da lijepo uzme ahdest i da uči ovu dovu: Allahumme inni es'eluke ve eteveddžehu ilejke binebijjike Muhammedin nebijjir-Rahmeti inni teveddžehtu bika ila Rabbi fi hadžeti hažihi li tukda li. Allahumme fešeffi'hu fije** (Allahu, ja od Tebe tražim, obraćam Ti se, Ja sam vjerovjesnikom Muhammedom, vjerovjesnikom milosti, Ja se tobom obraćam mojom Gospodaru i vezi sa ovom mojom željom da mi je ispuni, Allahu, podari mi lijek njegovim šefa'atom)." ³⁴²

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun ³⁴³. Poznat nam je samo ovim senedom preko Ebu Džafara, koji nije El-Hatmi.

3827. ISPRICAO NAM JE Abdullah b. Abdur Rahman, kaže: Obavijestio nas je Isak b. Musa, kazao: Ispricao mi je Man, kaže: Meni je ispricao Muavija b. Sa'ih prenjevši od Dumrea b. Habiba, koji je kazao: Čuo sam Ebu Umamea ³⁴⁴ kada veli: Ispricao mi je Amr b. Abse da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je rekao: **"Gospodar je najbliži robu u posljednjoj trećini noći, pa ako si u stanju biti od onih koji u tom dijelu noći veličaju Allaha, budi!"** Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun. ³⁴⁵

3828. ISPRICAO NAM JE Ebu Velid ed-Dimeški ³⁴⁶; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim ³⁴⁷, kaže: Ispricao mi je Ufejj b.

³³⁹ Zekerij Bevkov kaže: Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, štećenik. Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

³⁴⁰ Umro je Hazaim b. Sabit el-Ishtaki el-Faysi el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

³⁴¹ Osman b. Hunejfa b. Velid b. Usar el-Faysi el-Medeni poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, spah. Umro je a vrijeme Muavijeva hilafeta.

³⁴² Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

³⁴³ Ebu Umame Sa'ad b. Aziz el-Bahli poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Šamu. Tu je i umro 86. godine po Hidžri.

³⁴⁴ Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*. Ibn Hazeim u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

³⁴⁵ Ebu Velid Ahmed b. Abdur-Rahman b. Bekar ed-Dimeški.

³⁴⁶ Velid b. Muslim el-Kureši ed-Dimeški.

Ma'dan¹³⁴⁷ da je čuo Ebu Devsa el-Jahsubija¹³⁴⁸ kada priča od Ibn Aiza el Jahsubija¹³⁴⁹, koji je prenio od Imarea b. Zakerea¹³⁵⁰, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejmi ve sellem, kada kaže: Uzvišeni Allah veli: "Moj istinski rob je svaki onaj koji Me spominje prilikom susreta sa neprijateljem, (tj. prilikom borbe)." Ovaj hadis je garibun¹³⁵¹ Poznat nam je samo sa ovim senedom, a sened mu nije čvrst

٨. بَاب فِي فَضْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ *

٣٨٢٩ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ حَنْثَلٍ خَيْرٌ وَثِقٌ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حَنِيفَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَبَاهُ دَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخُذْمَةٍ قَالَ فَمَرَرَنِي لَيْسَ بِي شَيْءٌ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ صَلَّيْتُ فَضَرَبَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ أَلَا أَذْكَتُ عَلَى بَابِ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَمَنْ بَلَغَ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٠ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ حَرْمٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ وَغَيْرُهُمَا عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ هَاشِمَ بْنَ عُمَرَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَكَانَتْ مِنْ أَهْلِ حَرَاتٍ قَالَتْ لَهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ عَلَيْكُمْ بِالتَّوْحِيدِ وَالتَّهْلِيلِ وَالتَّقْدِيسِ وَاعْتِزَالِ الْأَنْوَاعِ فَاتَّهَمُوا مُسْتَوْلَاتٍ مُسْتَطَقَاتٍ وَلَا تَغْفُلُوا فَتَسِيرُوا إِلَى الرَّحْمَةِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ هَاشِمِ بْنِ عُمَرَ وَقَدْ رُوِيَ مُجْمَعًا عَنْ سبعة عَنْ هَاشِمِ بْنِ عُمَرَ

٣٨٣١ حَدَّثَنَا حُصَيْنُ بْنُ عَمْرِو بْنِ حَنْثَلٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حَنِيفَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَبَاهُ دَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخُذْمَةٍ قَالَ فَمَرَرَنِي لَيْسَ بِي شَيْءٌ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ صَلَّيْتُ فَضَرَبَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ أَلَا أَذْكَتُ عَلَى بَابِ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَمَنْ بَلَغَ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي حَنِيفَةَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حَنِيفَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَبَاهُ دَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخُذْمَةٍ قَالَ فَمَرَرَنِي لَيْسَ بِي شَيْءٌ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ صَلَّيْتُ فَضَرَبَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ أَلَا أَذْكَتُ عَلَى بَابِ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَمَنْ بَلَغَ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

¹³⁴⁷ Utejr b. Ma'dan el-Himsi e. Maezzinu slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹³⁴⁸ Ebu Devs Osman b. Ubejd el-Jahsubi es-Sami prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava makbulu. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹³⁴⁹ Abdur Rahman b. Aiz el-Jahsubi es-Sami e-Kandi e-Himsi pripadao je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

¹³⁵⁰ Imare b. Zakere el-Kandi Ebu Adu' el-Himsi je vjerovatno kov, sallallahu alejmi ve sellem, ashab.

¹³⁵¹ Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Utejr b. Ma'dan koji je po ocijem hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

svjedočit će (u korist ili protiv svog vlasnika)¹³⁵⁹ Zato ne budite nemarne prema zikru da vam ne bi bila uskraćena milost!"

Ovaj nam je hadis poznat samo preko Hanī' b. Osman¹³⁶⁰ i Muhammed b. Rebi'a ga je prenio od Hanī' b. Osman

3831. ISPRICAŌ NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami i kazao: Obavijestio me je moj otac – prenijevši od Musenna b. Seida³⁶¹, on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: "Kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kretao u vojni pohod, govorio bi: *Allahumme Ente adudi ve Ente nasiri ve biki ukatilu* (Allahu, Ti si moj oslonac i pomagač i ja se u Tvoje ime borim)." Ova, nadis je hasenun-garibun³⁶²

3832. ISPRICAŌ NAM JE Ebi. Amr Muslim b. Amr el-Hazzai el-Medini i kazao. Ispricao mi je Abdullah b. Nafi'³⁶⁴ prenijevši od Hammada b. Ebu Humejda, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegova djeda, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Najbolja je dova ona koja se uči na Dan Arefata, a najbolje što smo ja i vjerovjesnici prije mene izgovorili su riječi: *La ilahe illellahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir* (Nema drugog Boga osim Allaha, On je jedan i nema druga. Njemu pripada sva vlast i zahvala, i On je nad svim moćan)."

Ovaj nadis je sa ovim senedom hasenun garibun³⁶⁵ Hammad b. Ebu Humejd je, ustvari, Muhammed b. Ebu Humejd, brat Ebu Ibrahim el-Ensarija el-Medinija. Po mišljenju nadiskih učenjaka, on nije jak prenosilac.

۹. باب منه

۳۸۳۳. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَكْرٍ عَنْ جَرَّاحِ بْنِ صَحْبَةَ كُنْدِيِّ عَنْ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ لُحَيْصٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قُلِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ سِرِّي حَبْرًا مِنْ عِلَاسِي وَاجْعَلْ عِدَّتِي صَالِحَةً اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ صَالِحِ

³⁵⁹ Uzvišeni Allah u suri *an-Nasr* u ajetnom 24. ajetu kaže: "Našćen kada protiv njega budu svjedočili i ezici njihovi, i ruke njihove i noge njihove za ono što su činili." U suri *al-Fat* 22. ajeta Uzvišeni Allah veli: "Vidite kako zato da ne bi asi vaše i oči vaše i kože vaše protiv vas svjedočile, već zato što ste vjerovali da Allah neće sažaliti ni jedno što ste radili."

Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i *Musned* i Ebu Davud i En-Nesai i *Sünen* i Hakim i *Mustedrek*

³⁶⁰ Ali b. Nasr b. Ali el-Džehdami.

³⁶¹ Musenna b. Seid od Dabir el-Bisri pouzdan je prenosilac nadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

³⁶² Bilježe ga Ebu Davud i En-Nesai i *Sünen* i Ibn Hibari i *Sünen*

³⁶⁴ Abdullah b. Nafi' es-Saig, štićenik plemena Benu Mahzum.

³⁶⁵ Bilježe ga i Malik b. Enes i *Musned* i Et-Taberani i *E-Mu'tem* i *Nebehi*

مَا تُؤْتِي النَّاسَ مِنَ الْمَالِ وَأَنْهَلُ وَأُولَدُ عَيْرِ الصَّالِّ وَلَهُ الْفَصْلُ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ عَرَفُهُ بَابُ مَرِ
هَذَا الْوَجْهَ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

9. O istoj temi

3833. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd¹³⁶⁶: kaže: Obavjestio nas je Ali b. Ebu Bekr prenijevši od Džerrana b. Dahhaka el-Kindija¹³⁶⁷, on od Ebu Sebea, on od Abdulaha b. Ukejma, a on od Omerata b. Hattaba, koji je kazao: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me podučio dovi. Rekao je: Reci: *Allahume-dž'al serreteti hajren min alaniijeti vedž'al alaniijeti salihaten. Allahumme inni es'eluke min salihima tu'tin-nase minel-mali vel-ehli vel-veledi gajred-dalli velel-mudilli* (Allahu, učini da ono što radim tajno bude bol e od onoga što radim javno, a učini i ono što radim javno da bude dobro. Allahu, ja od Tebe tražim dobro u onome što daješ ljudima, u imetku, ženama i dječaci kako ne bi bili od onih koji su zalutali i onih koji druge u zabludu vode)." Ovaj hadis je gariban. Poznat nam je samo sa ovim senedom, njegov senec nije čvrst.

٩٠. باب منه

٣٨٣٤ حَدَّثَنَا عَنْ عَبْدِ بْنِ مُكْرَمٍ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْجَمْدَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ نَاصِلٌ وَفَدُ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَحْدِهِ الْيُسْرَى وَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَحْدِهِ الْيُسْرَى وَقَبَضَ صَاعَهُ وَسَطَ لِسَانِهِ وَهُوَ يَقُولُ يَا مُقَبَّبُ الْقُبُورِ ثَبَّتْ قَبْرِي عَلَى دَيْكَ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٥ حَدَّثَنَا عَبْدُ ثَوْرٍ بْنُ عَبْدِ الْقَيْسِ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَلَمَةَ حَدَّثَنَا بَشِيرُ بْنُ أَبِي مَرْثَدَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفَدُ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَحْدِهِ الْيُسْرَى وَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَحْدِهِ الْيُسْرَى وَقَبَضَ صَاعَهُ وَسَطَ لِسَانِهِ وَهُوَ يَقُولُ يَا مُقَبَّبُ الْقُبُورِ ثَبَّتْ قَبْرِي عَلَى دَيْكَ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٦ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ شَرِيكَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفَدُ وَضَعَ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى فَحْدِهِ الْيُسْرَى وَوَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى فَحْدِهِ الْيُسْرَى وَقَبَضَ صَاعَهُ وَسَطَ لِسَانِهِ وَهُوَ يَقُولُ يَا مُقَبَّبُ الْقُبُورِ ثَبَّتْ قَبْرِي عَلَى دَيْكَ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

¹³⁶⁶ Muhammed b. Humejd b. Hajjan er-Razi.

¹³⁶⁷ Džerrah b. Dahhak b. Ka's el-Kindi er-Ka'f, skren je prenos lac had sa Priopadom u sedmoj generaciji.

الدَّعْوَةِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَوْلِي اللَّهُمَّ هَذَا اسْتِغْفَالٌ لِنَفْسِكَ. وَاسْتِدْنَارٌ بِهَارِكِ وَأَصْوَاتٌ دُعَاتِكَ وَخُضُوعٌ صَلَوَاتِكَ. أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ لِي. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذِهِ لُوحَةٍ. وَحَقِصَةُ بَيْتِ أَبِي كَثِيرٍ لَا نَعْرِفُهَا وَلَا نَعْرِفُ أَبَاهَا *

٣٨٣٧ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَدِيٍّ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَنْ يَحْيَى بْنِ كَثِيرٍ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ عَبْدُ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَقَطْ مُخْلِصًا أَلَّا تُفْتَحَ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ حَتَّى تَقْضِيَ إِلَى الْعَرْشِ مَا احْتَاجَبَ الْكَافِرُ .
حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٨٣٨. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ وَأَبُو أَسَامَةَ عَنْ مُسْعَرٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِيقَابٍ عَنْ عَبْدِ قَرِ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُكَرَبِ الْأَحْطَاءِ وَالْأَعْدِلِ وَالْأَهْوَاءِ هَذَا حَسْبُ حَسَنِ سَرِيٍّ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَمَنْ قَضَى مِنْ ذَلِكَ مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٨٣٩ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَرْهَمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ قَالَ رَحُلٌ مِنَ الْقَوْمِ اللَّهُ أَكْبَرُ كَثِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْقَانِلِ كَذَا وَكَذَا فَقَالَ رَحُلٌ مِنَ الْقَوْمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: عَجِبْتُ لَهَا فُحِتْ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ قَالَ ابْنُ عُمَرَ مَا تَرَكَتُهَا فَمَنْ سَمِعْتَهُمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

هَذَا حَدِيثٌ حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْصَّوْفُ يُكْمَلُ بِصَبْرٍ وَتَوَقُّفٍ عَنِ الْفُلِّ يَدْرِي»

10. O istoj temi

3834. ISPRIČAO NAM IF Ukbe b. Mukrem, kaže: Obavijestio nas je Seid b. Su'fan el-Džanderi³⁸³⁵, kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Ma'dan³⁸³⁶ i kazao: Obavijestio me je Asim b. Kulejb el-Džeimi prenijevši od svoga oca³⁸³⁷, a on od njegovog djeda¹³⁷¹, koji je kazao: "Ušao sam kod

²⁰ Seta b. Safan el-Džahden el-Basri iskren je prenosioc hadisa, ali e prilikom prenošenja tačisa griješio. Prispadao je četvetoj generaciji.

³⁰ Abdullāh b. Maʿān Fih Maʿān al-Makk prenostlac e hadisa ko po misljenja hadiskih acen aka zadovoljava imakotul Prapao e sedmo generaci

³⁷ Kulejba b. Šnaba koj. e iskica prenosilac hačisa. Pri padao je drugo generacii.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad je klanjao. Stavio je svoju lijevu ruku na svoje lijevo, a desnu ruku na svoje desno stegno, skupio je prste i, ispruživši samo kažiprst, izgovarao je: *Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike*. (O Ti koji okreceš srca, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri)." Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.

3835. ISPRICAO NAM JE Abdul-Varis b. Abdus-Samed; kaže: Ispričao mi je moj otac, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Salim¹³⁷³; kaže: Ispričao nam je Sabit el-Bunani rekavši mi: "**Muhammede, ako negdje osjetiš bol, stavi svoju ruku na bolno mjesto i reci: Bismillahi enzu bi'izzetillahi ve kudretihi min šerri ma edžidu min vedže'i haza.** (S Allahovim imenom se utječem Allahovom veličinom i moći od zla ovog bola koji osjećam), potom podigni ruku, i to ponovi nekoliko puta, ali da bude neparan broj.¹³⁷⁴ Enes b. Malik mi je ispričao da mu je tako rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.¹³⁷⁴

3836. ISPRICAO NAM JE Husejn b. Ali b. Esved el-Bagdadi, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenjevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka¹³⁷⁵, on od Hafse bint Ebu Kesira, ona od svoga oca Ebu Kesira, a on od Ummu Seleme, koja je kazala: "**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me naučio (ovu dovu), rekavši mi: Reci: Allahumme hazes-tikbalu lejlike vestidbaru neharike ve esvatu dua'ike ve huduru salavatike es'eluke en tagfire li.** (Allahu, ovo je (vrijeme) nastupa Tvoje noći, a odlaska Tvoga dana, (vrijeme) onih koji pozivaju i (vrijeme) nastupa tvoje molitve), pa Te molim da mi oprostiš."

Ovaj hadis je garibun¹³⁷⁶. Poznat nam je samo ovim senedom. A nije nam dovoljno poznata ni Hafsa bint Ebu Kesir ni njen otac.

3837. ISPRICAO NAM JE Husejn b. Ali b. Jezid es-Sudai el-Bagdadi¹³⁷⁷; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Kasim el-Hemdani¹³⁷⁸

¹³⁷³ Šihab b. Medzina. Neki vele da se zvao Šihab b. Kulejbo, Šihab, a neki da se zvao Šihab b. Ebu Šejbe. On je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, asah.

¹³⁷⁴ Muhammed b. Salim el-Rihvi el-Basri prenosilac je hadisa, koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je sedmoj generaciji.

¹³⁷⁵ U predaju koji je zabio Ebu E'zim iz ovog zbora u Poglavljima O Medzima, od Osmana b. Ebu Asa, stoji: "...i to ponovi sedam puta."

¹³⁷⁶ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

¹³⁷⁷ Abdur-Rahman b. Ishak Ebu Šejbe el-Vasiti.

¹³⁷⁸ Bilježi ga i Ebu Davud u *Šihabima*, E-Bejheki u djelu *Ed-Da'vatul-keba* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da mu je sened vjerodostojan.

¹³⁷⁷ Husejn b. Ali b. Jezid es-Sudai el-Bagdadi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

¹³⁷⁸ Velid b. Kasim el-Hemdani el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je prihikom prenošenja hadisa ponekad griješio. Pripadao je osmoj generaciji.

prenjevs od Lezida b. Kejsana, on od Hazima¹³⁷, a on od Ebu Harejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neće rob nikada izgovoriti iskreno *La ilahe illellah*, a da mu se neće otvoriti nebeske kapije tako da dopire do Prijestolja, ukoliko se klonio velikih grijeha"¹³⁸." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun¹³⁸.

3838. ISPRICAO NAM IH Sufjan b. Veki, kaže: Obavijestili su nas Ahmed b. B. sin Ebu Usama¹³⁹, prenjevs od Mis'ara, on od Ziyada b. Hakana, a on od svojega amala, koji je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: *Allahumme inni euzu bika min munkeratil-ahlaki vel-a'mali vel-chyai* (Allahu, ja Ti se utjecem od ružnog ponašanja i ružnih djela, i strasti)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun¹³⁹. Amidža Ziyada b. Hakana je Kutbe b. Murek, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

3839. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki, kaže: Obavijestio nas je Lmail b. Ibrahim¹³⁸, kaže: Nas je obavijestio Hadždžadž b. Eba Osman prenjevs od Ebu Zabejra, on od Ayna b. Abda, a on od Ibn Omera, koji je kazao: "Dok smo jednom prilikom klanjali sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, neki čovjek uzviknu: *Allahu ekberu kebiren vel-hamdu lillahu kesiren ve subhanallahu bukreten ve esila* (Allah je na veći ve čimem! Neka je avala Allah mnogo puta i neka Mu je slava jutrom i večeri. (Posto zavisismo sa ta nazom), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko je ono rekao tako i tako? Ja, Allahov Poslaniće, odgovori neki čovjek., a on reče: Zadiovao sam se tim riječima pred kojima su se otvorile nebeske kapije. Ibn Omer kaže: Nisam ih (tj. ove riječi) propustio nikad otkako sam ovo čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, garibun hasenun-sahihun¹³⁸⁵. Hadždžadž b. Eba Osman je Hadždžadž b. Mejsere es-Sayraf. Nadimak po očetetu mu je Ebu Sali. On je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac hadisa.

¹³⁷ Ibn E. Z. n. Sinari je i kaže: je, koji pouzdan je prenosilac hadisa. Pr padao je trećoj generaciji. Umro je oko 100. godine po Hidžri.

¹³⁸ Džak Uviseb Alfaridji vidjeda: zravno prima: ako ko osoba koja je to izgovorila iskreno nije od onih koji čine teške grijeha.

¹³⁸¹ Bilježe ga i En-Nesai u *Sunemu* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

¹³⁸² Ebu Usame Hammad b. Seleme.

¹³⁸ Bilježe ga i Ibn Hiban u *Sahihu*, i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima.

¹³⁸⁴ Ismail b. Ibrahim b. Ulejeje.

¹³⁸⁵ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

١١. بَابُ أَيُّ الْكَلَامِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ *

٣٨٤٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ سَوَّافٌ عَنْ سَمْعَانَ بْنِ يَرْهَوَيْهِ عَنْ أَحْمَرَ بْنِ الْحُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْخُمَيْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي دَرٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَادَهُ أَوْ أَنَّ أَبَا ذَرٍّ عَادَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْكَلَامِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ؟ فَقَالَ: مَا اصْطَفَاهُ اللَّهُ لِمَدَانِكَ سُبْحَانَ رَبِّيَ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ رَبِّيَ وَبِحَمْدِهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٤١. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرَّقَاعِيُّ مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ الْكُوفِيُّ خُزَيْمًا يَخْبِي عَنْ أَنَسِ بْنِ أَحْمَرَ عَنْ سَعْدَانَ بْنِ رَيْدٍ الْأَعْمِيِّ عَنْ أَبِي يَسَافٍ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الدُّعَاءُ لَا يَرُدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ. قَالُوا: فَمَادَا يَقُولُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: سَلُوا اللَّهَ الْعَاقِبَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَقَدْ رَدَّ يَحْيَى بْنُ جُمَيْلٍ فِي هَذَا حَدِيثٍ هَذَا أَحْمَدُ. قَالُوا: فَمَادَا يَقُولُ؟ قَالَ: سَلُوا اللَّهَ عَاقِبَتَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ *

٣٨٤٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدْرَةَ أَخْبَرَنَا سَعْدُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الدُّعَاءُ لَا يَرُدُّ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ. وَهَكَذَا رَوَى أَبُو سَعْدٍ قُتَيْبَةُ هَذَا حَدِيثٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهَذَا صَحِيحٌ *

11. O tome koje su riječi Allahu najdraže

3840. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim i kazao: Obavijestio me je El-Džurejri prenijevši od Ebu Abdullaha el-Džesrija ³⁸⁶, on od Abdullaha b. Samita, a on od Ebu Zerra da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obišao ili da je Ebu Zerr obišao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem ³⁸⁷ i da je rekao: "Allahov Poslaniče, ti si mi umjesto oca i majke, koje su riječi Allahu najdraže? On reče: One koje je Allah odabrao iz zikra Njegovih meleka: *Subhane Rabbi ve bihamdihi, Subhane Rabbi ve*

³⁸⁶ Ebu Abdallah Hume ra b. Bešir el-Džesri pouzdan je prenosilac hadisa, ali je prenosio mursal hadise. Pripadao je trećoj generaciji.

³⁸⁷ Ovdje je riječ o dilemi nekog od prenosilaca hadisa. Nije bio siguran da li je Ebu Zerr, u momentu kada je ovo rečeno, obišao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obišao njega.

*bihamdihi*¹³⁸⁸ (Neka je slava i hvala mome Gospodaru, neka je slava i hvala mome Gospodaru!)¹³⁸⁹ Ovaj hadis je hasenun sahihun.¹³⁹⁰

3841. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai Muhammed b. Jezid el-Kufi, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Jeman, kaže: Nas je obavijestio Sufjan¹³⁹¹ prenijevši od Zejda el-Amrija, on od Ebu Ijasa Muavije b. Kurrea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne odbija se dova između ezana i ikameta!"** A šta da u njoj tražimo, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni! On reče: **Tražite spas od nedaća ovog i budućeg svijeta!"**

Ovaj hadis je hasenun. Jahja b. Jeman je u ovom hadisu dočao riječi: "Šta da u njoj tražimo?" upitaše prisutni! On reče: "Tražite spas od nedaća ovog i budućeg svijeta!"

3842. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestili su nas Veki, Abdur-Rezzak, Ebu Ahmed i Ebu Nuajm prenijevši od Sufjana, on od Zejda el-Amrija, on od Muavije b. Kurrea, on od Enesa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ne odbija se dova između ezana i ikameta!"**

Slično ovome je i Ebu Ishak el-Hemdani prenio ovaj hadis od Burejda b. Ebu Merjema el-Kufija, on od Enesa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je pouzdanije.¹³⁹¹

١٢. باب منه

٣٨٤٣ حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ مُحَمَّدُ بْنُ لُجْءٍ أَخْبَرَنَا عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عُمَرَ بْنِ رَسِيْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَمِيْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَقَّ الْمُفْرَدُونَ قَانُوا وَمَا الْمُفْرَدُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: الْمُسْتَغْنَوْنَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ يَصْغُ الذِّكْرُ عَنْهُمْ أَثْقَالُهُمْ فَيَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خَفَافًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

¹³⁸⁸ U Masn. mavoj predaji ovoga hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allaha sa najdraže riječi Subhana lahu ve bihamdihi (Neka je Allaha slava i hvala)" En-Nevevi smatra da su ove riječi Allahu najdraže kad je riječ o ljudskim riječima, međutim, Njemu su najdraže Njegove riječi. To znači da Mu je učenje Kur'ana draže od izgovaranja riječi tesbiha. U nadisu koji bilježi, Mashim u *Sunenu* od Semurea stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allahu sa najdraže četiri riječi i to je bitno koju ču od njih prvo izgovoriti! Te su: Subhanalahu, vel-namdu lillahi, ve al-hale lilelaha, vallahu ekber."

¹³⁸⁹ Bilježio ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu*, i En-Nesai u *Sunenu*.

¹³⁹⁰ Sufjan es-Sevri.

¹³⁹¹ Zabilježio ga je i En-Nesai u *Sunenu* preko Jezida b. Ebu Merjema od Enesa i pouzdanij, je od hadisa Muavije b. Ebu Kurrea. I Katade ga je prenio od Enesa, a i kao mevkuf hadis.

٣٨٥٤ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَقْبَلُ سِحْرٌ مِنْهُ وَنُحْمٌ يَلَهُ وَإِلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
 أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[illegible][illegible]

۳۸۵۶

[illegible]

٣٨٤٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَخْمَرِيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ لَعْلَجٍ عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْثَرُ مِنْ قَوْلٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا كَثُرَ مِنْ كُتُورِ الْحِجَةِ. قَالَ مَكْحُولٌ فَمَنْ قَالَ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا مَتَحًا مِنَ اللَّهِ إِلَّابَ إِلَيْهِ كَسَفَ عَنْهُ سَبْعِينَ نَابًا مِنَ الصَّرِّ أَذْنَاهُ مِنَ الْفَقْرِ. هَذَا حَدِيثٌ شَرِّ سَنَدَةٍ مَخْصِيٍّ مَكْحُولٌ لَهُ سَبْعٌ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٣٨٤٩. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ بَيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَحَابَّةٌ وَإِنِّي احْتَنَأْتُ دَعْوَتِي سَبَاعَةَ لَأَمْتِي وَهِيَ بَائِلُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ مَاتَ مِنْهُمْ لَا يُشْرُطُ بِاللَّهِ شَيْئًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٥٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عُنْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ حِينَ يَذْكُرُنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي. وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَاءٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَاءٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ وَإِنْ اقْتَرَبَ إِلَيَّ شَيْءٌ اقْتَرَبَ مِنْهُ دَرَاغًا وَإِنْ اقْتَرَبَ إِلَيَّ ذَرَاغًا اقْتَرَبْتُ إِلَيْهِ رَاغًا. وَإِنْ أَتَانِي يَمْشِي أَتَيْتُهُ هَرَوَلَةً.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَهُوَ مِنْ الْأَعْمَشِ فِي نَفْسِهِ هَذَا حَدِيثٌ مِنْ قُرْبٍ مَيِّ شَرِيفٌ مِنْهُ دَرَاغًا يَعْنِي السَّعِيرَ وَرَاغًا يَعْنِي وَهَكَذَا فَتَرَى بَعْضَ هُنَّ لَعْنَةُ هَذَا الْحَدِيثِ قَالُوا بِمَا مَعَهُ نَحْوُ دَرَاغٍ بِي لَعْنَةُ بَعْضِهِ وَإِنْ اقْتَرَبَ اقْتَرَبْتُ إِلَيْهِ سَعِيرًا وَرَاغًا

٣٨٥١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَغْبِثُوا اللَّهَ مِنْ عَذَابِ خَلْقِهِمْ وَاسْتَغْبِثُوا اللَّهَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ اسْتَغْبِثُوا اللَّهَ مِنْ فَتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّحَالِ. وَاسْتَغْبِثُوا بِاللَّهِ مِنْ فَتْنَةِ الْمُحِبِّبِ وَالْمَمَاتِ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

12. O istoj temi

3843. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kareb Muhammed b. Ala, kaže Obavijestio nas je Ebu Muavija¹³⁹² prenijevši od Omera b. Rašida, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Pretekli su (vas) osamljeni¹³⁹³!" Ko su osamljeni, Allahov Poslaniče? upitaše

¹³⁹² Ebu Muavija Muhammed b. Hazim ed-Darir el-Kufi.

¹³⁹³ Osamljeni su oni koji se izoluju od svijeta radi ibadeta, zikra

prisutni. On reče: To su oni koji se izoluju od svijeta radi veličanja Allaha. Veličanje Allaha sa njih skida teret njihovih grijeha te će doći na Sudnji dan olakšani." Ova hadis je hasenun-gariban.¹³⁹⁵

3844. ISPRICAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Ebu Mu'avija ja prenjevši 'Ameša, on od Eba Sa'da, a on od Eba Hurejre, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selam, rekao: "Da izgovorim: *Subhanallahi vel-hamdu lillahi ve la ilahe illellahu vallahu ekber* (Neka je slava i hvala Allahu, nema drugog Boga osim Allaha i Allah je najveći), **draže mi je od onoga što Sunce obasjava.**"¹³⁹⁶ Ova hadis je hasenun-sahihun.¹³⁹⁶

3845. ISPRICAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je 'Abdulah b. Numejr prenjevši od Sadana el-Kumijja, a on od Eba Madzahida¹³⁹⁷, a on od Eba Ma'ikea¹³⁹⁸, a on od Eba Hurejre, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selam, rekao: "Trima osobama dova neće biti odbijena: postaču dok ne iftari, pravednu vladaru i dova onoga kome je nepravda učinjena. Nju Allah podigne iznad oblaka i otvori joj nebeske kaprije. Uzišeni Gospodar rekne: Tako mi Moje veličine, pomociću te pa makar nakon izvjesnog vremena!"

Ova hadis je hasenun. Sadan el-Kumij je Sadan b. Bšr. Od njega su hadise preneli: Isak b. Ibrim, Ebu Asim i drugi poznati hadiski učenjaci. Eba Madzanid je Sad et-Tej, Ebu Mudille je stecnik Asa, majke pravovjernih. On nam je poznat samo kroz ovaj hadis, a ova hadis je od njega prenesen i u nešto dužoj i potpunijoj formi od ove.

3846. ISPRICAO NAM JE Eba Kurejb, kaže: Obavijestio nas je 'Abdulah b. Numejr prenjevši od Musaa b. Ubejda¹³⁹⁹, a on od Muhammeda b. Sabita¹⁴⁰⁰, a on od Eba Hurejre, koji je kazao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selam, bi govorio: "*Allahume-n-fa'ni bima allemteni ve allimni ma jenfeuni ve zidni ilmen. El-Hamdu lillahi ala kulli halin ve*

Breže ga Muslim u *Sahihu*, Ebu Kurejb u *Šarihul-Musnad*, Ebu Sa'ud u *Musnedu* i *Lebiru*.

¹³⁹⁵ Tj. draže mi je od cijelog ovog svijeta i svega što je na njemu.

¹³⁹⁶ Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

Sadan b. Bšr, nek. zove Ibn Bšr, nek. zove el-Dzamej el-Kumij, prenosi se prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Neki učenjaci kažu da ime je ime Sadana i da nije Sadan nadimak.

¹³⁹⁷ Ebu Musazalid, Sa'd et-Tej el-Ka'bi prenosi se je hadisa koji po ocima hadiskih učenjaka, nije loš. Pripadao je šestoj generaciji.

Eba Ma'ike, Asim stecnik kome se ime 'Abdulah, prenosi se je hadisa koji po ocima hadiskih učenjaka, za nove izvornosti. Pripadao je trećoj generaciji.

¹³⁹⁸ Musa b. Ubejde b. Nesr el-Rebe' Eba 'Abdu-Aziz el-Ma'arid prenosi se je hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

¹³⁹⁹ Muhammed b. Sabit, koji je hadise prenosio Eba Hurejre i drugi koji su poznati prenosilac (medžlis). Pripadao je šestoj generaciji. Neki kažu da je Eba Muhammed b. Sabit b. Šurahbil.

eužu billahi min hali ehlin-nari (Allanu, uđmi mi od koristi ono čemu Si me podučio i poduči me onome što će mi koristiti i povećaj mi znanje. Hvala Allahu, na svakom stani i utječem se Allahu od stanja stanovnika Džennema.)¹ Ova hadis je sa ovim senedom, garibun².

3847. ISPRICAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Ebu Maavija pren. evsi od A'neša, on od Ebu Sa'ha, a on od Ebu Harejra ili Ebu Se'ad, koji je kazao da je Adanov Poslanik, salallahu alehi ve sel'em, rekao: "U Allaha postoje meleci, osim onih koji pišu ljudska djela, a koji putuju po Zemlji"³. Kad naidu na ljude koji spominju Allaha, počnu dozivati jedni druge: Dodite ovamo, evo vam onoga što ste tražili! Potom ih okružuju penjući se jedan iznad drugoga dok ne dostignu ovozemaljsko nebo. Allah ih tada upita: U kom ste stanju ostavili Moje robove? Oni odgovaraju: Ostavili smo ih, a oni Ti zahvaljuju, veličaju Te i spominju Te. A jesu li Me vidjeli? pita On. Ne, nisu Te vidjeli, odgovaraju oni. A kako bi se ponašali da su Me vidjeli? ponovo će On. Još bi Ti više zahvaljivali, i još bi Te više veličali i još bi Te više spominjali, odgovaraju oni. A šta traže od Mene? pita ih On. Traže od Tebe Džennet, odgovaraju oni. A jesu li njega vidjeli? ponovo će On. Ne, nisu ga vidjeli, odgovaraju oni. A kako bi se ponašali da su ga vidjeli, pita On. Da su ga vidjeli, još bi ga više tražili i još bi mu više težili, odgovaraju oni. A od čega se utječu? pita ih Allah. Od Džennema, odgovaraju oni. A jesu li njega vidjeli? ponovo pita On. Ne, nisu ga vidjeli, odgovaraju oni. A kako bi se ponašali da su ga vidjeli? pita ih On. Da su ga vidjeli, još bi više od njega bježali, još bi ga se više plašili i još bi se više utjecali od njega, odgovaraju oni. Tad Allah rekne: Uzimam vas za svjedoke da sam im već oprostio. Oni reknu: Ima među njima jedan koji je greškom među njima, koji nije želio da bude sa njima nego je među njih došao zbog neke svoje potrebe. On tad rekne: Oni su jedna družina i ja ih neću razdvajati." Ovaj hadis je hasenun-sahihun⁴. Pričesjen je od Ebu Harejra i sa drugar se redom.

3848. ISPRICAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Ebu Hlid el-Allme pren. evsi od H'sama b. Gazi⁵, on od Mekhul'a, a on od Ebu Harejra, koji je kazao: Jednom prikom mi Adanov Poslanik, salallahu alehi ve sel'em, reče: "Povećaj izgovor riječi: *La hayle vela kuvvete illa billah* (Nema moći i snage osim u Allana) jer su one džennetska riznica!" Mekhul kaže: Ko rekne: *La hayle vela kuvvete illa billah vela mendža minellahi illa ilejh* (Nema moći i snage osim u Allaha i nema spasa od

¹ B. jeze ga En-Nesri i Ebu Madže i Sa'ed i H'akim i M'sned el-Ahmed.

² U nekim prećajama, što je ovdje Zemlja i traže one koji Allaha veličaju i spominju.

³ B. jeze ga i Ahmed b. Hanbel i M'sned el-F. Buhari i Muslim i Sahihul-mad.

⁴ Hišim b. Gazi b. Re'fa el-Džurejci el-Džeski, pouzdan je prenosilac hadisa. Pričao je sedmoj generaciji. Živio je u Bagdadu.

Allaha osim u Alaha) Allah će od njega odagnati sedamdeset kapija od nevolja, najmanja od njih je siromaštvo¹⁴⁰⁶." Sened ovoga hadisa nije sporen. Mekhul nije slušao (hadise) od Ebu Hurejrea¹⁴⁰⁷.

3849. ISPRICAŃO NAM JE Ebu Kurejb kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenjevši od A'meša, on od Ebu Salih, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Svakom vjerovjesniku je data jedna dova koja će sigurno biti primljena, ja sam svoju dovu ostavio kao zagovor mojim sljedbenicima (na Sudnjem danu). Njen efekat će, ako Allah da, osjetiti svaki od njih koji je umro, a Allahu nije ništa pridružio kao druga." Ova hadis je hasenun-sahihun.¹⁴⁰⁸

3850. ISPRICAŃO NAM JE Ebu Kurejb kaže: Obavijestili su nas Ebu Muavija i Ibn Numejr¹⁴⁰⁹ prenjevši od A'mesa, on od Ebu Salih, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Rekao je Uzvišeni Allah: "Ja ću se odnositi prema Mome robu onako kakvu on predodžbu bude imao o Meni¹⁴¹⁰ i bit ću uz njega¹⁴¹¹ kad god Me spomene. Ako Me spomene u sebi, i Ja ću njega spomenuti u sebi, a ako Me spomene u društvu (li'adhi), i Ja ću njega spomenuti u društvu (meleka) koji su bolji od njih. Ako se on Meni bude približio za jedan pedalj, Ja ću se njemu približiti za jednu podlakticu, a ako se on Meni približi za jednu podlakticu, Ja ću se njemu približiti za razmak raširenih ruku. Ako on prema Meni krene idući, Ja ću prema njemu krenuti žureći!"

Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁴¹². Prenosi se od A'meša u vezi sa pojašnjenjem (tijezi) ovog hadisa: "Ko se meni približi pedalj, Ja ću se prema njemu približiti podlakticu", i: "oprostom i milošću". Neki učenjaci su ovaj hadis protumačili tako što su kazali da ovo znači: Kad god se rob Meni približi svojom pokornošću i izvršenjem onoga što sam mu naredio, Ja ću pozuriti prema njemu Svojom oprostom i Svojom milošću.

3851. ISPRICAŃO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenjevši od A'mesa, on od Ebu Salih, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Utječite se Allahu od džehennemske patnje i od kaburske patnje i od iskušenja Mesiha Dedždžala i od iskušenja života i smrti!" Ova hadis je sahihun¹⁴¹³.

¹⁴⁰⁶ Al-el-Kur'an smatra da se pod silom našvom misli na siromaštvo duša.

¹⁴⁰⁷ Ova hadis sazio lježi u En-Nesai i Sahehu E-Bezzari. *Mustaheki* nesto gužem oblika.
¹⁴⁰⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁴⁰⁹ Abad al-ibn Numejr Hemdani Ebu Hišam e-Kufi pozidan je prenosioc i hadiski učenjak. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁴¹⁰ Ako Me bude smatrao Milostivim Ja ću prema njemu biti milostiv. Ako pak, bude smatrao da Ja kažnjavam i da već ga čie tesko prastam, Ja ću prema njemu, biti takav.

¹⁴¹¹ Pr satan Svojom oprostom i Svojom milošću kad god Me spomene.

¹⁴¹² Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁴¹³ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

٣٨٥٢. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا رِجَالٌ مِنْ هَارُونَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَيِّ صَالِيٍّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُمَسِّي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَانِيَةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ حُمَةٌ تِلْكَ النَّبَةِ قُلْ سُهَيْلٌ فَكَانَ أَهْلُهَا تَعْلَمُونَهَا فَكَانُوا يَقُولُونَهَا كُلَّ لَيْلَةٍ فَلَدَعَتْ جَارِيَةً مِنْهُمْ فَلَمْ تَحِدْ لَهُمْ وَجَعًا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَيِّ صَالِيٍّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَوَى سُهَيْلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَيِّ صَالِيٍّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

13. O istoj temi

3852. ISPRICAO NAM JE Jahja b. Musa¹⁴¹⁴, kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun¹⁴¹⁵, kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Hassan¹⁴¹⁶ prenijevši od Suhejla b. Ebu Salih, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on da je Verovjesnik, sa hla i alajhi ve sellem, kazao: "Ko, kad omrkne, tri puta rekne: *Luzu bikelimatillahut-tammati min šerri ma haleka* (Učuešem se Allahovim savršenim rečima od zla koje je stvorio), neće mu te noći nauditi otrovni gmizavci."

Staći kaže: Neše porodice su ovo naučile i izgovarale svake noći. Skorpo on je, jedne večeri, uo jednu djevojku između njih, ali ona nije osjetila nikakva bola. Ova hadis je nasent¹⁴¹⁷. I Malik b. Enes je ova hadis prenio od Suhejla b. Ebu Salih, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Verovjesnika, sa hla i alajhi ve sellem, Ubejdullah b. Omer i drugi su ovaj hadis prenio od Suhejla, ali u njegovu senedu nisu spomenuli: od Ebu Hurejrea.

١٤. بَابُ مِنْهُ *

٣٨٥٣. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا أَبُو فَضَّالَةَ الْفَرَجِيُّ بْنُ فَضَّالَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: دَعَا حَقِصَةً مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَدَعَا اللَّهُمَّ حَقِصَةً * أَعْطَاهُ شُكْرَكَ وَأَكْثَرُ ذِكْرَكَ وَأَتَعَ بِمَسْحَتِكَ وَأَحْفَصَ وَصِيَّتِكَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

¹⁴¹⁴ Jahja b. Musa el-Belhi.

¹⁴¹⁵ Jezid b. Harun el-Vasiti es-Sulemi.

¹⁴¹⁶ Hišam b. Hassan el-Ezdi el-Kurdusi.

¹⁴¹⁷ Sličan smisao je i Muslim zabilježio u *Sahihu*.

14. O istoj temi

3853. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Vekil, kaže: Nas je obavijestio Ebu Fedale Ferđž b. Fedale prenijevši od Ebu Seida el-Makburi, a da je Ebu Hurejre kazao: **"Dova koju sam zapamtio od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a koju ne propuštam je: Allahummedž-alni ea'zimu šukreke ve uksiru zikrike ve ettebiu nasihateke ve ahfezu vasijjeteke** (Allahu, učini me od onih koji ti se najviše zahvaljuju, koji Te puno spominju, ko. sinede Tvoje preporuke i čuvaju Tvoje zapovijedi)." Ovaj hadis je garibun. * *

١٥. بَابُ مِنْهُ *

٣٨٥٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو مَعْبُودٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي سَيْبٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدُعَاءٍ إِلَّا اسْتَجَبَ لَهُ. فَإِمَّا أَنْ يُعْجَلَ لَهُ فِي الدُّنْيَا، وَإِمَّا أَنْ يُدْخَلَ لَهُ فِي الْآخِرَةِ. وَإِمَّا أَنْ يَكْفَرَ عَنْهُ مِنْ دُونِهِ فَقَدْ دَعَا مَا لَمْ يَدْعُ بِأَنَّهُ أَوْ قِطْعَةً رَحِمٍ وَ يُسْتَعَجَلُ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ يُسْتَعَجَلُ؟ قَالَ يَقُولُ دَعْوَتُ رَبِّي فَمَا اسْتَجَابَ لِي مِنْ حَبِيبٍ عَرِيبٍ مِنْ قَوْمِي *

٣٨٥٥. حَدَّثَنَا يَحْيَى أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ عُثَيْدٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَرْفَعُ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْطُءَ يَسْأَلَ اللَّهَ مَسْأَلَةً إِلَّا آتَاهَا إِيَّاهُ مَا لَمْ يَعْجَلْ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ عَجَلَتْهُ؟ قَالَ يَقُولُ قَدْ سَأَلْتُ وَسَأَلْتُ وَلَمْ أُعْطَ شَيْئًا. وَرَوَى هَذَا الْحَدِيثُ الزُّهْرِيُّ عَنْ أَبِي عَمْرِو مَوْلَى بْنِ زُهْرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يُسْتَجَابُ لِأَحَدِكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ دَعْوَتُ رَبِّي فَمَا اسْتَجَابَ لِي *

15. O istoj temi

3854. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Ebu Sulejm prenijevši od Zijada **, a on od Ebu Hurejre, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nijedna osoba Allahu uputiti dovu, a da mu ona neće biti primljena, pa ili će mu biti uslišana na ovom svijetu, ili će biti pohranjena za budući svijet, ili će mu njome biti**

* * Ovaj hadis je slab pošto je u njegovu senu Ferđž b. Fedale, koji je po ocjeni hadisa učenjak, slab prenosilac hadisa

** Abdur-Rahman el-Mubarekuri kaže: U Tirmiziju, evu *Drum'u* ima nekoliko predava, a jedna ko. se zove Zijad, a n sam mogao ustanoviti o kojem je Zijadu riječ u ovoj pred.

izbrisano grijeha sukladno onome što je molio, ukoliko nije molio za nešto što je grijeh ili što kida rodbinske veze, i ako je nije požurivao! Allahov Poslaniče, a kako je može požurivati? upitaše prisutni, a on reče: To je kad govori: Molio sam moga Gospodara pa mi dovu nije uslišao." Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun.

3855. ISPRICAO NAM JE Jahja a⁴²⁰; kaže: Obavijestio nas je Jahja b Ubejd i kazao: Obavijestio nas je Jahja b Ubejdullah⁴²¹ prenjevši od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neće nijedna osoba podići ruke, kako se vide njena pazuba, i tražiti nešto od Allaha a da joj to neće biti dato, po uvjetom da to ne požuruje. A kako može požurivati, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni, a on reče: Da govori: Molio sam i molio, ali mi ništa nije dato." Ovaj hadis je prenio Ezz-Zuhri od Ebu Ubejda, Ibn Ezhrova štićenika, on od Ebu Hurejrea, a on da je Verojесnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Bit će uslišano svakom od vas ukoliko ne požuruje govoreći: Molio sam pa mi nije uslišano."

١٦. باب منه

٣٨٥٦ حَدَّثَنَا بِحْيِيُّ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا صَدَقَةُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَاسِعٍ عَنْ سُمَيْرِ بْنِ نَهَارٍ الْعَبْدِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ خُسْنَ الظَّنِّ بِاللَّهِ مِنْ خُسْنِ عِبَادَةِ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ

16. O istoj temi.

3856. ISPRICAO NAM JE Jahja b Musa, kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud⁴²²; kaže: Nas je obavijestio Sadeka b. Musa⁴²³; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Vasi⁴²⁴ prenjevši od Sumeira b Nehara el-Abdija⁴²⁵, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik,

⁴²⁰ Jahja b. Musa el-Belhi.

⁴²¹ Jahja b. Ubejdullah b. Abdullah b. Muvehib.

⁴²² Ebu Davud et-Tajalisi.

⁴²³ Sadeka b. Musa ed-Dekiki el-Basri

⁴²⁴ Muhammed b Vasi b Dzafir b Ahnes el-Fzdi, Ebu Bekr, il. Ebu Abdullah el-Basri poznat je prenosilac hadisa i pobožan covjek. Pri padao je peto generaciji

⁴²⁵ Sumair b Nenar el Abd el Basri, iskren je prenosilac hadisa. Pri padao je trecoj generaciji. Neki učenjaci kažu da se zvao Šetir,...

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Lijepo mišljenje o Allahu je jedan od najboljih vidova ibadeta."¹⁴²⁶ Ovaj hadis je sa ovim senedom gar bun.¹⁴²⁷

١٧. باب منه

٣٨٥٧. حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ مَسْعُودٍ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَّانَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ
عَنِ ابْنِ مَرْزُوقٍ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ لَمَّا كَانَ أَحَدُكُمْ مَا أَلَمَّ يَمْسِي فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا
يَكْتُبُ لَهُ مِنْ أَمَلِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

17. O istoj temi

3857. ISPRICAO NAM IL Janja b. Musa, kaže: Obavestio nas je Amir b. Avn; kaže: Nas je obavestio I bu Avane premijerši od Onjera b. I bu Selemea¹⁴⁸, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neka čovjek razmisli o onome što želi jer on ne zna koja će mu želja biti ispunjena!" Ovaj hadis je hasen.

۱۸. باب دهم

٣٨٥٨. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ سَوْحٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ سَمْعَانَ عَنْ أَبِي
يَعْقُوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُو فَيَقُولُ اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي
وَأَهْلِيهِمْ بِبُورَتِي وَأَنْصُرْنِي عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي وَخُذْ مِنْهُ نَارِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ
غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

18. O istoj temi

3858. ISPRICAO NAM JE Iahya b. Musa, ka'ze' Ohaj, estro nas je
Džabir b. Nuh i kazao, Ispricao nam je Muhammed b. Anr "prepu" stov.

¹² Ili epa predložbe o Alanu, koje su se u ime "svetih svetih" dale, a koje Alan nije
molestiv, ali da se bez njega ništa može postići skidajući polimsku "krunu" i da
on i ne može zaštititi opkoljene, jer ih se "druzi" i sebi "Nepotvrdi".

^{42,2} B. J. Ziegler, A. Meier, C. Lamps, and M. M. Koton, *Eda-Derivatives: Synthesis, Properties and Applications*, Wiley, New York, 2007.

⁴²⁸ Onen b Ebu Se'ime'n Abdul-Rahim b Avez Zahr skreje prirodo i ljude u
t m što je grješio pri klanjenju sač b daisa. Preporučuje se da se čita Baka i d o
Medini.

⁴⁰ I tako je ovo hasen-hadis, on je i isto vrijeme i mursel jer je i na selmanu. Aduin-Rahman tabuin i kada tabuin završno prenosi od Alanova Poslenka, sa i tabuin i selman sellem, onda je to mursel-hadis.

¹⁴³⁰ Muhammed b. Amr b. Alkama b. As.

Ebu Selemea⁴³, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Molio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govoreći: *Allahumme metti'ni bisem'i ve besari vedžalhumel-varise minni, vensurni ala men jazlumu ni ve huž minhu bise'ri* (Allahu, podari mi da se koristim svojim sluhom i svojim vidom i učini mi ih zdravim do smrti. Pomozi me protiv onoga koji mi nepravdu i nasilje čini, i uzmi od njega ono što meni pripada)." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.¹⁴³²

١٩. يَابْ مِنْهُ*

٣٨٥٩ حَلَّتْ لَوْ دَوْدُ سُلَيْمَانُ مِنْ لُشَعْتَ سَعْدِي حَبْلًا فَصَّ مَشِيءِي أَحْمَرُ حَقْدًا شَرُّ
سُلَيْمَانُ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ حَبِيبٍ أُمِّهِ عَمَّتُهُ وَسَلَمَ: لَيْسَ أَلْ أَحَدُكُمْ رَبُّهُ حَاجَتُهُ كُلُّهَا
حَتَّى يَسْأَلَ شَيْئًا يَقْلَهُ إِذَا انْقَطَعَ

هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ، وَرَوَاهُ أَبُو هُرَيْرَةَ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَنَسٍ
سَيِّدِ صُنَى سَمْعٍ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَذْكُرُ فِيهِ عَنْ أَنَسٍ *
٣٨٦٠. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتِ الْبُنَانِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَنْ أَلْحَدَكُمْ رَبُّهُ حَاجَتَهُ حَتَّى يَسْأَلَهُ الْمُنْعَ وَحَتَّى يَسْأَلَهُ شَيْعَ بَعْلِهِ إِذَا
الْقَطْعَ. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ قُتَيْبٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ *

19. O istoj temi

3859. ISPRICAŃO NAM JE. Ebu Davud Sulejman b. I Šases Sidžzi¹³³, kaže: Ispričao nam je Katan el-Basr¹³⁴, kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman¹³⁵ prenijevši od Inesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neka se svaki od vas obrati svome Gospodaru za svaku potrebu koju ima, čak i onda kad se prekine kaiš na njegovoj nanuli."

¹⁴³¹ Ebu Seleme b. Abdur-Rahman b. Avf.

¹⁴³² Bilježe ga i Hakim u *Mustedreku* i El-Bezzar u *Musnedu*.

1. ³ Eto, Davud Salejman b. Is'as a Is'ak a-Ezd es-Sa zistim e pozit. had sk. ucenjak i hafiz had.sa On je autor poznatog šamena, ko se ubraja među šest najpoznatijih zbirki *Kutubus-sitte*. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

¹⁴⁰ Katan b. Nusejri Ebu Abad el-Basr, el-Gaberi iskretno je prenosio nacisa, ali je pri tome prenošenja nacisa griješio. Priopćeno je desetom generacijom.

¹⁴³⁵ Džafer b. Sulejman ed-Dubei.

Ova hadis je garibun¹. Mnogi su ovaj hadis prenijeli od Džafera b. Sulejmana, on od Sabita el-Bananija a on od Verovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali nisu u njegovu senedu spomenuti od Eneša.

3860. ISPRIČAO NAM JE Saib b. Abdullah^{}, kaže: Obavjestio nas je Džafer b. Sulejman prenjevši od Sabita el-Bananija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Neka se svaki od vas obrati svome Gospodaru za svaku potrebu čak i za so (ako ma treba), i onda kad mu se prekine kaiš na njegovoj nanuli."¹⁴³⁶ Ovo je potzdanije od hadisa koji je Katan prenio od Džafara b. Sa'e nana.**

¹⁴³⁶ Bilježi ga i Ibn Hiban u *Sahihu*.

^{*} Saib b. Abdullah b. Zekvan el-Ban' Ibn Abdurrahman b. Zaid el-Madaini, predao je deseto generacija Zekvan el-Ban' el-Madaini, umro 233, to je na Hadis.

^{**} Spomenuti hadis ukazuje na to da se za svaku potrebu treba sa svojim kontaktirati sa svojim Gospodarom i da se za svaku potrebu treba od najsitnije do najkrupnije, prije nego što Njemu za pomoć potek nakon toga da se obrati za pomoć nadma. Ne treba izgovarati iz vjere da Uzvišeni Allah Svoje pomoći, uglavnom, realizuje preko ljudi.

أَبْوَابُ الْمُنَاقِبِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١ باب في فصل النبي صلى الله عليه وسلم *

[illegible]

هَذَا مِنْ تَسْتَفِيعٍ فِي مِلِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ ابْنَهُ إِصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِبْرَاهِيمَ إِسْمَاعِيلَ
وَإِصْطَفَى مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ بَنِي كِنَانَةَ وَاصْطَفَى مِنْ بَنِي كِنَانَةَ قُرَيْشًا وَاصْطَفَى مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي
هَاشِمٍ وَاصْطَفَى مِنْ بَنِي هَاشِمٍ عِدَّةً حَسَنًا صَحِيحَةً

[illegible]

فِي حَائِدٍ عَنْ يَدَيْهِ لِي يَدْعُو عَمْدَهُ لِي تُحَارِثَ عَنِّي عَمْدٌ مُتَّصِفٌ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ قُرَيْشًا جَلَسُوا فَنَادَوْا أَحْسَانَهُمْ بَيْنَهُمْ فَعَمِلُوا مِثْلَكَ مِثْلَ سَحَابَةٍ فِي كُودٍ مِنَ الْأَرْضِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْخَلْقَ فَعَمِلِي مِنْ حَيْسَرٍ فَرَفَقَهُمْ وَحَرَّ الْقُرَيْشِ ثُمَّ تَحَرَّ الْقُدْسُ فَعَمِلِي مِنْ حَيْرٍ قَبِيَّةٍ ثُمَّ تَحَرَّ النَّمُوتُ فَعَمِلِي مِنْ حَيْرٍ نَوْتَهُمْ فَأَبْ حَيْرُهُمْ نَعْسًا وَخَيْرُهُمْ بَيْتًا هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ وَهَذَا لَهُ لِي حَرْبٌ هُنَا لِي يَدْعُو

۳۸۶۳ حبیب الرحمن نے سید محمد احسن علی صاحب حسرتا شریف سے بیاد میں لکھی

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ مُطَيْبِ بْنِ أَبِي وَدْعَةَ عَنْ حَاضِرِ الْعَمَّاسِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَتْ سَمْعُ شَيْءٍ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُسْرِ فَقَالَ مَنْ أَنْ؟ فَقَالُوا أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْكَ السَّلَامُ قَالَ أَمَا مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ. إِنْ اللَّهُ خَلَقَ الْخَلْقَ فَجَعَلَنِي فِي حَرَمِهِ ثُمَّ جَعَلَهُمْ ثَوَاقِينَ فَجَعَلَنِي فِي حَبْرِهِمْ فَرَفَعَهُ ثُمَّ جَعَلَهُمْ قَائِلِينَ فَجَعَلَنِي فِي حَبْرِهِمْ فَبَيَّنَهُ ثُمَّ جَعَلَهُمْ نَبِيًّا فَجَعَلَنِي فِي خَبْرِهِمْ بَيِّنًا وَحَبْرَهُمْ نَسًّا

ہر حالت میں جس میں صحیح عربی و روای میں تمیز نہ ہو، اس میں بھی یاد رکھنا چاہیے کہ

[illegible]

٣٨٦٤ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِي سَعْدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي حَتْمَةَ عَنْ أَبِيهِ

فَسَمِعَ خَدْرَةَ ابْنَةَ أَبِي خُرَيْمٍ شَدَّادُ ابْنِ عَمَّارٍ حَدَّثَنِي وَهْبُ بْنُ السَّيِّدِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ أَلَّهِ اصْطَفَى كِبَاةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَاصْطَفَى قُرَيْشًا مِنْ كِبَاةٍ وَاصْطَفَى هَاشِمًا مِنْ قُرَيْشٍ. وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ*.

٣٨٦٥ حَبِيبُ بْنُ شَمَّةَ بْنِ يَسِيدَ بْنِ شَمْعَةَ بْنِ يُونُسَ بْنِ أَمْعَدَةَ بْنِ حَسْرَدِ بْنِ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ عَمْرِو بْنِ

أَبْرَأَ عَنِ الْيَهُودِيِّينَ فِي كَثِيرٍ مِنْ أُمُورٍ سَمِعْتُ عَنْ سَيِّدِ هَرِيرَةَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنِي وَحَبِ

لَكَ النُّسُوءُ قُلْ: وَأَدْمُ بَيْنَ الرُّوحِ وَالْخَسَدِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرِيفٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ
لَا نَعْرِفُ بَأْسًا مِنْ هَذَا نُسُوءُهُ *

POGLAVLJA O VRLINAMA *od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*

1. O vrlinama Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem

3861. ISPRICAO NAM JE Hallad b. Eslem el-Bagdadi¹⁴³⁹; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Musab¹⁴⁴⁰, kaže: Nas je obavijestio El-Evzar premijevši od Ebu Ammara¹⁴⁴¹, a on od Vasilea b. Eska'a, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah je od potomaka Ibrahimovih odabrao Ismaila, od Ismailovih potomaka odabaro je pleme, potomke Kinane, od potomaka Kinane potomke Kurejš¹⁴⁴², od potomaka Kurejš potomke Benu Hašim, a od potomaka Benu Hašim odabrao je mene¹⁴⁴³." Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁴⁴⁴

3862. ISPRICAO NAM JE Jusuf b. Musa el-Kattan el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa premijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Jezida b. Ebu Zijada, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba, koji je kazao: "Allahov Poslaniče, Kurejševići su jednog dana sjedili i međusobno razgovarali o svom plemićkom porijeklu. Tebe su usporedili sa palmom koja ponikne na smetljištu.¹⁴⁴⁵ (Čuvši to), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Allah je stvorio živa

¹⁴³⁹ Hallad b. Eslem es-Selati Ebu Bekr el-Bagdadi pouzdan je prenosioc hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Porijeklom je iz Merva.

¹⁴⁴⁰ Muhammed b. Musab b. Šedeka el-Kurkasi iskrean je prenosioc hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa mnogo gr. eš o. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁴⁴¹ Ebu Ammar Šeduka b. Adalija el-Kureš, el-Dimeški pouzdan je prenosioc hadisa međutim, prenosio je mursal-hadise. Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹⁴⁴² Pleme Kurejš nastalo je od Nadra b. Kenane. Njegovi potomci su se razasuli po svim dijelovima Arabije. Krab sabrao u Mekki. Pošto su se okupili u Mekki uzeli su sebi naziv Kurejš, što znači okupljeni. Nadir b. Kenane je imao još djece, ali se oni ne nazivaju Kurejšijama jer se oni tada nisu sa ovima okupili u Mekki.

¹⁴⁴³ Puno ime posljednjeg Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je Ebu Kasim Muhammed b. Abdulah b. Abdul-Muttalib b. Hašim b. Abdmenaf b. Kasab b. Kilab b. Murte b. Ka'b b. Luj b. Gal b b. Fihri b. Malik b. Nađir b. Kinane b. Huzeime b. Mudrike b. Ilijas b. Nađir b. Nezar b. Ma'd b. Adnan. El-Mubarekfori kaže da njegovu rodu ne treba pamtiti dalje od Adnana.

¹⁴⁴⁴ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

¹⁴⁴⁵ Kurejški privaci su svjesno napadali na porijeklo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poredeći njegove daleke potomke sa smetljštem iako su znali da su svi njegovi potomci, skupa sa njim, bili najčasniji i najugledniji ljudi.

bića i učinio ih skupinama. Mene je učinio da budem iz najbolje od tih skupina ili iz one bolje od dviju skupina,¹⁴⁴⁶ potom iz najboljeg plemena, pa iz najbolje kuće, tako da sam ja od njih najbolji, i po duši i po porijeklu." Ovaj hadis je hasenan. Abdullah b. Haris je Ibn Nazzar.

4863. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gaylan; kaže: Obavijestio nas je Ebu A'ned, kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenjevši od Jezida b. Ebu Z'ada, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Muttaliba b. Ebu Vedaa, koji je kazao: "Jednog dana dode Abbas Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kao da je nešto (ružno) čuo¹⁴⁴⁷. Tad Vjerovjesnik, stade na mimer i (prisutne) upita: Ko sam ja? Ti si Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovoriše oni, a on reče: Ja sam Muhammed b. Abdullah b. Abdul-Muttalib. Allah je stvorio sva živa bića i učinio me najboljim od njih. Potom ih je učinio dvjema skupinama, a mene učinio da budem iz bolje. Potom ih je učinio plemenima i učinio da ja budem iz najboljeg plemena. Zatim ih je razdijelio po kućama, a mene učinio da budem iz najbolje kuće i učinio da ja budem najbolje duše."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁴⁴⁸ Preneseno je od Sufjana es-Sevrija, a on od Jezida b. Ebu Zijada shieno nadisu koji je Ismar b. Ebu Halid prenio od Jezida b. Ebu Zijada, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Abbasa b. Abdul-Muttaliba.

3864. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail, kaže: Obavijestio nas je Salejman b. Abdul-Rahman ed-Dameški, kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim, kaže: Nas je obavijestio El-Evzar, kaže: Nas je obavijestio Šeddad Ebu Ammar¹⁴⁴⁹, kaže: Ispričao mi je Vasile b. El-ska', koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah je odabrao potomke Kinane od Ismailova potomstva, odabrao je pleme Kurejš iz potomaka Kinane, odabrao je porodicu Hašim iz plemena Kurejš, a mene je odabrao iz porodice Hašim." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁴⁵⁰

3865. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hemmam Velid b. Šadža' b. Velid el-Bagdadi kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim prenjevši od El-Evzara, on od Ja'fara b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je rekao: "Allahov Poslaniče, kad je određeno da ti budeš Poslanik? On

¹⁴⁴⁶ Neki kompletan hadiski rođ dijele na dvije skupine: Arape i nearape.

¹⁴⁴⁷ Abbas je bio sadi, zbog toga jer je čuo neke Kurejs je kako vrijeđaju i omalovažavaju Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, porijeklo Govor i sa. Trebalo je da ovaj Kuran bude omavljen nekom uglednom čovjeku iz jednog od ova dva grada¹ (Ez-Zuhuf, 31. ajet), kao što su Velid b. Mugire ili Urve b. Mes'ud es-Sekafi.

¹⁴⁴⁸ Bilježi ga i Ahmed u *Musnedu*.

¹⁴⁴⁹ Šeddad b. Abdullah Ebu Ammar.

¹⁴⁵⁰ Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*.

reče: **Određeno je dok je Adem još bio između duše i tijela.**"¹⁴⁵¹ Ovaj Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٢. باب منه

٣٨٦٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كُوفِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ سَلَامٍ بْنُ حَرْبٍ عَنْ ثَمَّةٍ عَنْ رَبِيعِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بُعِثُوا وَأَنَا خَطِيئُهُمْ إِذَا وَقِدُوا** وَأَنَا فَسْتَرُهُمْ إِذَا أَيْسُوا لِوَاءِ الْخَمْدِ يَوْمَئِذٍ وَيَدِي وَأَنْ أَكْرَمُ وَلَدِ آدَمَ عَلَى رَبِّي وَلَا فَخْرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٣٨٦٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كُوفِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ سَلَامٍ بْنُ حَرْبٍ عَنْ يَزِيدَ أَبِي خَالِدٍ عَنِ الْمُتَهَالِ بْنِ عَسْرَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْسَقُ عَنْهُ الْأَرْضُ فَأَنْكَسَى حُتَّةً مِنْ خُلُلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ أَقُومُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ لَيْسَ أَحَدٌ مِنَ الْخَلَائِقِ يَقُومُ ذَلِكَ الْمَقَامَ غَيْرِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

2. O istoj temi

3866. ISPRICAŖO NAM JE Husejn b. Jezid el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Sellam b. Harb prenijevši od Lejsa ¹⁴⁵², on od Rebi'a b. Enesa, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja ću se prvi pojaviti kad ljudi budu proživljeni. Ja ću se ispred njih obratiti (Allahu) kad se okupe. Donijet ću im radosnu vijest kad počnu padati u očaj. Taj dan će zastava hvale biti u mojoj ruci. Ja ću, ne hvaleći se, kod moga Gospodara biti najplemenitiji."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁴⁵³

3867. ISPRICAŖO NAM JE Husejn b. Jezid; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Sellam b. Harb prenijevši od Jezida Ebu Halida ¹⁴⁵⁴, on od Minhala b. Amra, on od Abdi Ilaha b. Harisa ¹⁴⁵⁵, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja ću biti prvi nad**

¹⁴⁵¹ Dakle, Allah dž š e odredio da će Mahammed, sallallahu alejhi ve sellem, biti posljednj. Njegov poslanik traje i nego je stvorio prvog čovjeka, Adema a s

¹⁴⁵² Lejs b. Ebu Sulejm.

¹⁴⁵³ Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sunenu*.

¹⁴⁵⁴ Jezid b. Abdur-Rahman el-Dalan. Ebu Halid el-Esedi el-Kufi iskren je prenosilac hadisa, ali je, prilikom prenošenja nadisa, pao grješio i bio sklon tedisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁴⁵⁵ Abdullah b. Haris el-Basri.

kim će raspuknuti zemlja!¹⁴⁵⁶ i kome će biti obučen džennetski ogrtač. Onda ću stati na desnu stranu Prijestolja, i niko drugi, osim mene, neće moći stati na to mjesto." Ovaj hadis je hasenun-gariban samun.

٣. باب منه

٣٨٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ وَهُوَ تَمَرِي عَنْ ثَابِتٍ وَهُوَ مِنْ
بَنِي سُلَيْمٍ حَدَّثَنِي كَعْبٌ حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَلُوا اللَّهَ لِي
لَوْسِيئَةٍ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْوَسِيئَةُ قَالَ أَغْلَى دَرَجَةٍ فِي الْحِجَةِ لَا يَأْتِيهَا إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ أَوْ رَجُلَانِ

هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ وَبِهِ زُيِّنَ لَيْسَ بِمُتَوَاتِرٍ وَثَبَّتَ فِيهِ شُعْبَةُ وَسَعِيدُ بْنُ أَبِي عَدْنَانَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ مَجَازٍ وَابْنُ سُلَيْمٍ

٣٨٦٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا
مَتَّي فِي النَّبِيِّنَ كَمَثَلِ رَجُلٍ سَى دَارًا فَأَحْسَنَهَا وَأَكْمَلَهَا وَأَحْمَدَهَا وَتَرَكَ مِنْهَا مَوْضِعَ لَبَةٍ فَجَعَلَ
النَّاسُ يَطُوفُونَ بِالنَّاءِ وَيَحْتَوُونَ مِنْهُ وَيَقُولُونَ لَوْ أَنَّمْ مَوْضِعَ تِلْكَ اللَّبَةِ وَأَنَا فِي النَّبِيِّنَ مَوْضِعَ تِلْكَ
اللَّبَةِ وَبِهَذَا الْإِسَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كُنْتُ إِمَامَ النَّبِيِّينَ
وَحُطِّبُهُمْ وَصَاحِبَ شَفَاعَتِهِمْ غَيْرَ فَخْرٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِّحٌ عَرَبِيٌّ

٣٨٧٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ وَهُوَ تَمَرِي عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَن سَيِّدٌ وَلَدَ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا فَخْرَ وَبَنَدَى لَوَاءَ الْحَمْدِ وَلَا
فَخْرَ وَمِنْ سَيِّ يَوْمَئِذٍ آدَمُ هَمِنْ سَوَاءٍ إِلَّا نَحْتُ لَوَانِي وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ تُنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ وَلَا فَخْرَ.
وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

٣٨٧١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ وَهُوَ تَمَرِي عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَخْبَرَنَا كَعْبٌ
بْنُ عَمْرِو بْنِ عُمَرَ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا سَمِعْتُمُ الْيَهُودَ يَقُولُوا مِثْلَ مَا يَقُولُ ثُمَّ صَبُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا ثُمَّ سَلُوا لِي الْوَسِيئَةَ فَإِنَّهَا مَرَّةٌ فِي الْحِجَةِ لَا تَنْغِي إِلَّا لَعْنَةٍ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ وَأَرْخُو
أَن أَكُونَ أَوْ لَا هُوَ وَمَنْ سَأَلَ لِي الْوَسِيئَةَ حَلَّتْ عَلَيْهِ الشَّفَاعَةُ

¹⁴⁵⁶ Prilikom prozivanja nakon smrti i prvi koji će biti prozivan

ہذا جاپت حسن تبحر^۱ کس محمد عبد الرحمن بن حمیر، ہذا قرشی، ہو مختصری۔ عبد
رحمن بن حمیر بن حمیر شادی

ve sellem, rekao: "Molite Allaha da meni podari El-Vasile!"¹⁴⁵⁸ Šta je to El-Vasile? upitaše prisutni, a on reče: To je najviša deredža u Džennetu, koja će biti data samo jednoj osobi. Molim Allaha da ja budem ta osoba."

Ovaj hadis je garibun. Njegov sened nije čvrst, a i Ka'b¹⁴⁵⁹ nije poznat, koliko nam je poznato od njega je samo Lejs b. Ebu Sulejm prenio hadise

3869. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el Akadi, kaže: Nas je obavijestio Zuhejr b. Muhammed prenijevši od Abdullaha b. Muhammeda b. Ukajla, on od Tufejla b. Ubejja b. Kaba, a on od svoga oca da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ja sam, u odnosu na ostale vjerovjesnike, sličan čovjeku koji sagradi kuću pa je ukrasi, uljepša i upotpuni, ali (u njoj) ostavi šupljinu za jednu ciglu. Ljudi obilaze građevinu, dive joj se govoreći: Da ju je upotpunio i da je i tu ciglu postavio! Ja sam među vjerovjesnicima mjesto te cigle."¹⁴⁶⁰

Preneseno je, sa ovim senedom, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Ja ću, ne hvaleći se, na Sudnjem danu biti imam i hatib ostalim vjerovjesnicima i zagovornik njihovim sljedbenicima." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁴⁶¹

3870. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer, kaže: Obavijestio nas je Sufjan¹⁴⁶² prenijevši od Ibn Džed'ana¹⁴⁶³, on od Ebu Nadrea¹⁴⁶⁴, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ja ću, ne hvaleći se, na Sudnjem danu biti predvodnik Ademova potomstva. U mojoj će ruci, ne hvaleći se, biti bajrak hvale. Taj dan će svaki vjerovjesnik, Adem i ostali, biti pod mojom zastavom. Ja ću, ne hvaleći se, biti prvi nad kim će raspuknuti zemlja!"¹⁴⁶⁵ Hadis sadrži poduze kazivanje.¹⁴⁶⁶ Ovaj hadis je hasenan.¹⁴⁶⁷

¹⁴⁵⁸ El-Vasile se spominje u dovi koja se čita poslije ezana. U toj dovi m. od Allaha tražimo Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, ovo mjesto.

¹⁴⁵⁹ Ibn Hadžer el-Askalani za njega u djelu *Tahrihu't-tehziib*, kaže: Ka'b Ebu Amir el-Medeni je nedovoljno poznat prenosilac hadisa (meužadž). Priпадаo je četvrtoj generaciji.

¹⁴⁶⁰ Kao što bi kuća bila nepotpuna ako iko bi u njoj bila ostavljena šupljina za jednu ciglu, i Poslanstvo, samim tim i Objava, bila bi nepotpuna bez mog doaska.

¹⁴⁶¹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁴⁶² Sufjan b. Uzejne.

¹⁴⁶³ Ali b. Zejd b. Džed'an.

¹⁴⁶⁴ Ebu Nadre Munzir b. Malik b. Kit'a el-Abdi el-Avfi.

¹⁴⁶⁵ Bit ću prvi proživljen od svih Allahovih, dž.š., stvorenja.

¹⁴⁶⁶ Et-Tirm. z. ga je u cjelosti zabilježio u poglavlju: Tumačenje sure *El Isra*.

¹⁴⁶⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sinemu*.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيلَادِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ*

٣٨٧٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ الْعَبْدِيُّ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ حَبِيرٍ حَضَرَنَا أَيُّ قُلٍّ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ

بْنَ سُهَيْبٍ يُحَدِّثُ عَنْ مُصَافٍ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «وُلِدْتُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفِيلِ» وَسَأَلَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانٍ قَاتِ بْنَ أَشْتَمٍ أَحَا بْنِي يَعْمَرَ عَنْ لَيْثِ الْأَكْبَرِ أَمَّا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: «رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْبَرُ مِنِّي وَأَنَا أَقْدَمُ مِنْهُ فِي الْمِيلَادِ» وَلَدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفِيلِ قَالَ: «وَرَأَيْتُ خُلُقَ الطَّيْرِ أَخْضَرَ مُجِيلًا».

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ سُهَيْبٍ*

4. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, rođenju

3875. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar el-Abdi; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džem; kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam Muhammeda b. Ishaka kada priča od Muttaliba b. Abdullaha b. Kajsa b. Mahrema⁴⁸⁶, on od svoga oca, a on od njegova djeda⁴⁸⁷, koji je kazao: "Rođeni smo ja i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u godini slona.⁴⁸⁸ Osman b. Affan je upitao Kubasu b. Ešjema⁴⁸⁹ brata Benu Ja'mera b. Lejsa: Jesi li stariji ti ili Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? On je rekao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od mene veći, a ja sam od njega stariji. Ja sam, veli on, vidio svjež izmet ptice⁴⁹⁰." Ovaj hadis je hasenun-garibun.⁴⁹¹ Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ishaka.

⁴⁸⁶ Muttalib b. Abdallah b. Kajs b. Mahreme b. Muttalib b. Abdamenaf el-Malehi prenosi ac i hadisa, koji, po mišljenju naučnika učenjaka, zadovoljava makbul. Pripadao je šestoj generaciji.

⁴⁸⁷ Njegov djed se zvao Kajs b. Mahreme. On je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

⁴⁸⁸ Vjerovjesnikovi biografi se slažu u tome da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rođen u mjesecu rebiul-evvelu u Godini slona, dakle u godini u kojoj Ebrejci su šezdeset hiljada vojnika, a uz pomoć slonova, išao u Mekku da sruši Kaba, a razlaze se u tome kojeg rebiul-evla rođen. Većina smatra da je rođen 12 rebiul-evla. Ta, datum odgovara 20. ili 22. aprilu 571. godine po Isau, a.s.

⁴⁸⁹ Kubasa b. Ešjem b. Amir el-Kindi el-Le'si, Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab koji je živio sve do vremena vladavine Abdal-Menka b. Mervana.

⁴⁹⁰ Svjež izmet ptice koje je Allah poslao na vojsku Ebrejima. U nekim primjerima Tirmidzijeve zbirke stoji: "Vidio sam svjež izmet slonova." Ovim se želi kazati da je Kubasa bio stariji od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

⁴⁹¹ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي بَدْءِ بُرَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٨٧٦ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَبُو نَعْمَانَ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَمْرٍو

أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ شَيْخٍ أَبِي مُوسَى الْأَسْعَرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَجَرَ أَبُو طَالِبٍ إِلَى الشَّامِ وَخَرَجَ مَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَتْبَاحٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَلَمَّا أَشْرَفُوا عَلَى الرَّاهِبِ هَاطُوا فَحَنُّوا رِحَالَهُمْ فَحَرَجَ إِلَيْهِمُ الرَّاهِبُ وَكَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مَمْرُودَ بِهِ قَدْ يَخْرُجُ إِلَيْهِمْ وَلَا يَنْتَفِتُ قَالَ لَهُمْ يَخْلُونِ رِحَالَهُمْ فَحَعَلَ يَتَحَنَّنُهُمُ الرَّاهِبُ حَتَّى حَاءَ فَاحَدٌ مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ هَذَا سَيِّدُ الْعَالَمِينَ هَذَا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَنْعُهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ فَفَسَدَ لَهُ اسْتِخَارَ مِنْ قُرَيْشٍ مَا عَلِمَتْ فَقَالَ إِنَّكُمْ حِينَ أَشْرَفْتُمْ مِنَ الْعَقَةِ لَمْ يَبْقَ حَجَرٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا حَرَسَ سَبْحًا وَلَا يَسْتَجِدُّ إِلَّا لِنَبِيِّ وَإِنِّي أَعْرِفُهُ بِحَاتِمِ السُّوءِ أَسْفَلَ مِنْ غَضْرُوفٍ كَتَمَهُ مِثْلَ اسْتِخَارَةٍ ثُمَّ رَجَعَ فَصَنَعَ لَهُمْ طَعَامًا فَلَمَّا أَتَاهُمْ بِهِ وَكَانَ هُوَ فِي رَغَبَةٍ لِبَنِي قَالَ أَرْسَلُوا إِلَيْهِ قَافِلَ وَعَبِيَهُ عَمَمَةً تُطْلَعُ فَلَمَّا دَخَلَ مِنَ الْقَوْمِ وَحَدَّهُمْ قَدْ سَقَوْهُ إِلَى فِيءِ الشَّحْرَةِ فَلَمَّا حَسَّ مَا فِيءِ الشَّحْرَةِ عَنْهُ فَقَالَ انْصَرُوا إِلَيَّ فِيءِ الشَّحْرَةِ مَا عَلَيْهِ قَالَ فَيَسِمُ هُوَ قَاتِمَ عَلَيْهِمْ وَهُوَ يَأْشُدُّهُمْ أَنْ لَا يَدْهَبُوا بِهِ إِلَى الرُّومِ فَإِنَّ الرُّومَ عَرَفُوهُ بِالصَّفَةِ فَيَقْتُلُونَهُ فَأُلْفَتْ فِئَادُ بَسْعَةٍ قَدْ أَقْبَلُوا مِنَ الرُّومِ فَسَمِعْتُهُمْ يَقُولُ: مَا جَاءَ بِكُمْ قَالُوا: حِينَا إِنَّ هَذَا النَّبِيَّ خَارَجَ فِي هَذَا الشَّهْرِ فَسَمِعْنَا مِنْ طَرِيقٍ إِلَّا نَعَتَ إِلَيْهِ بِأَنَاسٍ وَإِنَّا قَدْ أَخْبَرْنَا خَبِيرَةً نَعْمًا إِلَى طَرِيقِكَ هَذَا فَقَالَ هَلْ حَلَفْتُكُمْ أَحَدٌ هُوَ خَيْرٌ مِنْكُمْ قَالُوا: بَلَى أَخْبَرْنَا حَرَهُ بِطَرِيقِكَ هَذَا قَالَ: أَفَرَأَيْتُمْ أَمْرًا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَقْضِيَهُ هَلْ يَسْتَطِيعُ أَحَدٌ مِنَ النَّاسِ رَدُّهُ قَالُوا: لَا قَالَ: فَابْغَوْهُ وَأَقْمُوا مَعَهُ قَالَ: أَلَيْسَ بَيْنَكُمْ دَلِيلٌ أَيْكُمُ وَلِيُّهُ قَالُوا: أَبُو طَالِبٍ فَلَمَّا يَسِرُّ بِأَشْدُّهُ حَتَّى رَدَّهُ أَبُو طَالِبٍ وَنَعَتْ مَعَهُ أَبُو بَكْرٍ بَلَاءًا وَزَوَّدَهُ الرَّاهِبُ مِنَ الْكَعْكَةِ وَالرُّبْتِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

5. O Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstvu

3876. ISPRIČAO NAM JE Fadl b. Sehi Ebu Abbas el-Aredž el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Gazvan; kaže: Nas je obavijestio Junus b. Ebu Ishak¹⁴⁹² premjevši od Ebu Bekra b. Ebu Musaa el-Œ'arija, a on od svoga oca, koji je kazao: "Jednom prilikom je Ebu Talib izišao u Šam. Sa njim i drugim kurejskim prvacima izišao je i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Pošto naidoše pored nekog

¹⁴⁹² Junus b. Ebu Ishak es-Subej'i.

monaha¹⁴⁹³, on iziđe pred njih. Oni su i prije tuda prolazili, ali on nije nikada izlazio pred njih niti je na njih obraćao pažnju. Pošto stigoše i počеше da istovaraju svoj prtljag, monah poče hodati između njih. Kad dođe do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, uze ga za ruku i reče: Ovo će biti prvak svjetova i ovo će biti poslanik Gospodara svjetova! Allah će ga poslati iz milosti prema svjetovima. Otkud ti znaš? upitaše ga kurejševički prvaci. On reče: Kad ste se pojavili od Akabe, svaki kamen i svako drvo su pali ničice pred njim, a oni ničice padaju samo pred vjerovjesnikom. Ja ga prepoznajem i po pečatu poslanstva poput jabuke, koji je ispod hrskavice među njegovim plećima. Potom se vrati da im pripremi hranu. Kad im je donese, on bijaše sa čuvarima deva. Zovnite ga! reče on. Dok je išao prema njima, iznad njega bijaše oblak koji mu praviše hlad. Pošto stiže do ljudi, oni su već bili zauzeli hlad drveta. On sjede, a hlad se nagnu prema njemu. Monah reče: Pogledajte hlad drveta se nagnuo prema njemu! On ih tada poče preklinjati da ga ne vode među Bizantince jer bi ga Bizantinci mogli, kad ga vide, prepoznati i ubiti. On se tada okrenu i ugleda sedam Bizantinaca kako idu prema njima. Stade ispred njih i upita: Zašto ste došli? Došli smo jer smo obaviješteni da bi (osoba koja će biti posljednji) vjerovjesnik još u ovom mjesecu morao proći ovuda. Na sve puteve su već upućeni ljudi. Mi smo obaviješteni da bi on mogao naići baš ovim putem i zato krenusmo ovuda. Ima li još neko ko o tome zna? Mi smo jedini obaviješteni da bi on mogao proći ovim putem. A šta mislite? upita ih monah, ako Allah hoće da se nešto dogodi, da li to neko od ljudi može spriječiti? Ne, odgovoriše oni. Oni mu se tad zakleše i ostadoše kod njega, a monah povika: Zaklinjem vas Bogom, ko je od vas njegov staratelj? Ebu Talib, odgovoriše prisutni. On ga nastavi preklinjati da ga vrati, sve dok ga Ebu Talib ne vrati (u Mekku). Ebu Bekr sa njim posla Bilala, a monah im dade hranu za puta: hljeb i (maslinovo) ulje.¹⁴⁹⁴ Ovaj hadis je hasen-in-gariban. Poznat nam je samo s ovim senedom.

¹⁴⁹³ Monah se zvao Behira.

¹⁴⁹⁴ Po mišljenju E. E. Dzizeva, sened ovog hadisa je vjerodostojan jer su svi prenosioci u njemu poznati. Jedno što je u ovom hadisu diskutabilno jeste posljednja rečenica u kojoj stoji da je poslati Ebu Talib vratio Muhamedu, sallallahu alejhi ve sellem, u Mekku. Ebu Bekr je sa njim poslao Bilala. Zato je diskutabilna. Diskutabilna je zbog toga što je Muhamed, sallallahu alejhi ve sellem, kada se sve ovo zafle, po mišljenju većine Eslama, bio u njegovom biografskom dvanaest godinu, a s obzirom da je Ebu Bekr dvije godine mlađ od njega, on je imao tada deset godina i kako je mogao poslati sa njim Bilala kad Bilal to vrijeme možda nije bio ni rođen. Neki učenjaci, zbog ove rečenice ovaj hadis smatraju slabim. Međutim, imajući u vidu da je ovaj hadis E. E. Bezzar u *Musnefu* započeo bez ove rečenice, očito je da je neko od prenosioca hadisa dodao u Tirmizijevoj predaji ove riječi.

٦. بَاب فِي مَبْعَثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَيْنُ كَمْ كَانَ حِينَ بُعِثَ *

٣٨٧٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَمْعِيلَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو ثِيَابٍ عَنْ عَدِيِّ بْنِ هِشَامٍ عَنْ

حَسَّانَ بْنِ عِكْرَمَةَ عَنْ أَبِي عَتَّاسٍ قَالَ: أُنْزِلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِينَ فَأَقَامَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرًا وَتَوَفَّى وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٨٧٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَمْعِيلَ أَخْبَرَنَا أَبُو ثِيَابٍ عَنْ عَدِيِّ بْنِ هِشَامٍ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنْ أَبِي عَتَّاسٍ

قَالَ: قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ خَمْسٍ وَسِتِّينَ سَنَةً هَكَذَا حَدَّثَ مُحَمَّدُ بْنُ سَمْعِيلَ. وَرَوَى عَنْهُ مُحَمَّدُ بْنُ سَمْعِيلَ مِثْلَ ذَلِكَ *

٣٨٧٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَاتِ بْنِ أَنَسٍ وَحَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنُ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ

عَنْ رِبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ رَجُلٍ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالطَّوِيلِ الْبَانِنِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَلَا بِالْأَنْصِصِ الْأَمْهَقِ وَلَا بِالْأَدَمِ. وَلَيْسَ بِالْحَجْدِ الْقَطِطِ وَلَا بِالسَّبِطِ. بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ أَرْبَعِينَ سَنَةً فَأَقَامَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرًا وَتَوَفَّاهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ سِتِّينَ سَنَةً وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ وَلَحْتِهِ عَشْرُونَ شَعْرَةً بَيْضَاءَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

6. Koliko je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao godina kad je počeo primati Objavu

3877. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail¹⁴⁹⁷; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Beššar; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Adij¹⁴⁹⁶ prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Ikrima, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Počela je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, silaziti Objava kad je imao četrdeset godina. U Mekki je (nakon toga) živio trinaest, a u Medini deset godina. Umro je kad je imao šezdeset i tri godine." Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁴⁹⁷

3878. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij prenijevši od Hišama, on od Ikrima, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je umro kad je imao šezdeset i pet godina." (Et-Tirmizi kaže). Ovako nam je ispričao Muhammed b. Beššar, a isto ovako je od njega prenio i Muhammed b. Ismail.

3879. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe prenijevši od Malika b. Enesa. A ispričao nam je El-Ensari, kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je

¹⁴⁹⁷ Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džu'fi el-Buhari poznati hadiski učenjak, autor poznatog *El-Džami'us-sahih*. On je jedan od Tirmizievih učitelja.

¹⁴⁹⁶ Muhammed b. Ibrahim b. Ebu Adij.

¹⁴⁹⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Rebi'a b. Ebu Abdur Rahmana¹⁴⁹⁸ da je čuo Enesa b. Malika kada kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je osrednjeg rasta, ni previsok ni prenizak, ni previše bijel, ni previše smeđ. Kosa mu je bila ni previše kovrdžava a ni previše glatka. Allah mu je počeo slati Objavu kad je napunio četrdeset godina. Živio je (nakon toga) u Mekki deset, a u Medini deset godina. Allah ga je uzeo Sebi nakon šezdesete godine. Kad je umro, u glavi i u bradi nije imao ni dvadeset sijedih dlaka."¹⁴⁹⁹ Ovaj hadis je hasenan sahihun.

٧ باب في آيات نبوة النبي صلى الله عليه وسلم وما قد خصه الله به *

٣٨٨٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمَحْمُودُ بْنُ غِيلَانَ قَدْ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مُعَاذٍ عَنْ سَمِيعٍ عَنْ حَرْبٍ عَنْ حَسَنِ بْنِ سَميرةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مَكَّةَ حَرَامًا كَانَ يُسْتَمَرُّ عَلَيْهَا لِيَالِي نَعْتُهُ. بَيِّنَةٌ لَأَعْرِفَهُ الْآنَ هَذَا. حَدَّثَنَا حَسَنٌ عَرَبِيٌّ *
٣٨٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّمِيمِيِّ عَنْ أَبِي الْقَعَاءِ عَنْ سَمِيعٍ عَنْ حَرْبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَدَاوَلُ فِي قَصْصَةٍ مِنْ غَدْوَةٍ حَتَّى الْبَيْلِ يَقُومُ عَشْرَةٌ وَيَقْعُدُ عَشْرَةٌ. قُلْنَا فَمَا كَانَتْ تُمَدُّ؟ قَالَ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ تَعْبُ مَا كَانَتْ تُمَدُّ إِلَّا مِنْ هَاهُنَا وَهَاهُنَا إِلَى السَّمَاءِ هَذَا. حَدَّثَنَا حَسَنٌ سَجِيحٌ وَهُوَ أَعْبَدُ سَمِيعٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ الشَّخِيرِ *

¹⁴⁹⁸ Rebi'a b. Ebu Abdur-Rahman et-Tejmi Ebu Osman u Medini, poznat kao Rebi'a Njegov otac se zvao Feri'a. On je bio poznat an prenosioc hadisa. Sahihul-Buhari pripadao je petoj generaciji.

¹⁴⁹⁹ U spomenuta tri hadisa koje je Muslim zabilježio u *Sahima*, postoje i zvećnatez anisi u pogledu Vjerovjesni kove, sallallahu alejhi ve sellem, dažne života. U prvom od spomenutih da je umro kad je imao šezdeset i tri, drugi da je umro kada je imao sedamdeset i pet, a u trećem da je umro kad je imao šezdeset godina. Što se tiče prvog hadisa, on je najizazovlji i na temelju njega se većina učenjaka i biografa slaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, živio šezdeset i tri godine. Što se tiče drugog hadisa, Ebu Ismail drži da je Ibn Abbas pogriješio kada je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, živio šezdeset i pet godina. Što se pak, tiče trećeg hadisa, En-Nesai smatra da se se prenosio prilikom prenošenja ovog hadisa, ograničivši samo na deset godina spominjanja, jedne i druge desetice. Ovo potvrđuje i sam stihao trećeg hadisa u kojem se kaže: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo silaziti objavu kad je napunio četrdeset godina, da je nakon početka Objave još živio u Mekki trinaest, a u Medini deset godina, a što ukupno iznosi šezdeset i tri godine.

¹⁵⁰⁰ Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunemu*.

7. O znacima Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstva i onome čime ga je Allah posebno odlikovao

3880. ISPRICAI I SU NAM Muhammed b. Beššar i Mahmud b. Gafran i kazali: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi, kaže: Nas je obavijestio Sulejman b. Muaz ed-Dabij premjevši od Sumaa b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U Mekki postoji kamen, koji me je selamio¹⁵⁰¹ u noćima dok sam primao Objavu.¹⁵⁰² On mi je i sada poznat."**¹⁵⁰³ Ovaj hadis je hasenun-gariibun.¹⁵⁰⁴

3881. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beššar: kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun, kaže: Nas je obavijestio Salehan et-Tejmi premjevši od Ebul-A'laa, a on od Semurea b. Dzundaba, koji je kazao: **"Jednog dana smo bili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i svi smo se nahranili iz jednog čanka hrane. Smjenjivali smo se po deseterica. Kad bi se deseterica najela, oni bi ustali, a sjela bi druga deseterica i tako cijeli dan od jutra do noći. Otkud je (u njega) stizala tolika hrana? upitasmo (s čuđenjem Semurea). On reče: Zašto se toliko čudite, dolazila je odozgo! i pokaza rukom u nebo."**¹⁵⁰⁵ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁵⁰⁶ Ebul-A'la se zvao Jezid b. Abdullah b. Šehir.

¹⁵⁰¹ U jednoj predaji stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "U Mekki postoji jedan kamen koji me je selamio dok sam primao Objavu. On mi je i sada poznat."

¹⁵⁰² U predaji koja bilježi Mas'ud u *Sumu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ja u Mekki poznajem jedan kamen koji me selamio prije nego što je počela silaziti Objava. Ja ga i sada poznajem."

¹⁵⁰³ En-Nevevi smatra da se ovdje radi o Vjerovjesnikovu selamniku koji je selamio madžizi Uzičen Allah u sar. *El-bekr* 2: 244, jer kaže: "A što ako se poslije toga postala tvrda, kao kamen, što je to tvrda, i mi kamen a iz Ege? Rekli: Obnavlja i mi, zarstavlja kamenja koje pada iz kete i vođa i zlati i magiči do sada, i koje se od stihija, pred Allahom ruše. A Allah motri na ono što radite." U sar. *El-bekr* 44: 13-14, sem: "Ako vešć, i njegova veličaja sedmera nebesa i Zemlja, i onaj na njemu, i njegova veličaja sedmera nebesa, i vešć i Allah i ne razumijete vešć i njegovo. On je doista džet i onaj koji pusti."

¹⁵⁰⁴ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

U ovdje je riječ o Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, madžizi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao samo jednu čanku hrane, a zbiranje jesteterica i deseterica. Allahov Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Allah je dao i tako bereket da su se svi zasitili, a bilo ih je tolika da su se cijeli dan po deseterici smjenjivali za čankom.

¹⁵⁰⁶ Bilježi ga i Ed-Darimi u *Sumu*.

٨. باب منه

٣٨٨٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ بْنُ كُوفِيٍّ أَخْبَرَنَا نُؤَيْدُ بْنُ أَبِي نَوْزٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي
عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ فَفَخَرَجْنَا فِي بَعْضِ
بَوَاحِيهَا فَمَا اسْتَقْبَلَهُ حِلٌّ وَلَا شَحَرٌ إِلَّا وَهُوَ يَقُولُ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَهُوَ رَوَى عُبَيْدُ بْنُ وَحِيدٍ عَنْ نُؤَيْدِ بْنِ أَبِي نَوْزٍ وَقَالُوا: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي
يَعْقُوبَ مِنْهُ قُرُوءٌ مِنْ أَبِي أُمَيَّةٍ *

8. O istoj temi

3882. ISPRICAŃO NAM JE Abbad b. Jakub el KuŃi, kaŹe: Obavijestio nas je Velid b. Ebu Sevr¹⁵⁰⁷ prenijevši od Es-Suddija¹⁵⁰⁸, on od Abbada b. Ebu Jezida¹⁵⁰⁹, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: "Jednom prilikom sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, bio u Mekki. Išli smo u jedno njeno predgrađe. Nisu se pred njim pojavili ni jedno drvo niti kamen, a da nisu rekli: Es-salamu alejke, Ja Resullallah!"

Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁵¹⁰ Mnogi su prenijeli od Velida b. Ebu Sevra i kazali: od Abbada b. Ebu Jezida. Jedan od njih je i Ierve b. Ebul-Magra.

٩. باب منه

٣٨٨٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ يُونُسَ عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ
إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى حَطَبَ إِلَى لُوقٍ حَدُوعٍ
وَاتَّحَدُّوا لَهُ مَشْرًا فَحَطَبَ عَلَيْهِ فَحَنَ الْحَدُوعُ حِينَئِذٍ قَرَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَسَنَهُ
فَسَكَبَ

وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا هَذَا
وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا هَذَا

¹⁵⁰⁷ Velid b. Abdulah b. Ebu Sevr el-Hemidani el-KuŃi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 272. godine po HidŹri.

¹⁵⁰⁸ Ismail b. Abdur Rahman b. Ebu Kerime es-Suddij Ebu Muhammed es-KuŃi iskren je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je četvrtoj generaciji. Neki, neopazivši, smatrali su da je on šijja. Umro je 227. godine po HidŹri.

¹⁵⁰⁹ Abbad b. Ebu Jezid, neku ađenjaci kaŹu Abbad b. Jezid el-KuŃi, nije dovoljno poznat prenosilac hadisa (medŹha). Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁵¹⁰ BiljeŹi ga i Ed-Darimi u *Sunenu*

٣٨٨٤. حَسَنًا مُحَمَّدٌ بْنُ يَسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا شَرِيفٌ عَنْ سَمَاءَ عَنْ نَسِيٍّ طَلَسَ عَنْ نَسِيٍّ عَنْ عَسَى قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: بِمِ أَعْرَفُ أُنْكَ نَبِيٌّ؟ قَالَ: إِنْ دَعَوْتُ هَذَا الْعَدُوَّ مِنْ هَذِهِ التَّحْلَةِ تَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَعَلَ يَرْوِي مِنَ التَّحْلَةِ حَتَّى سَقَطَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ: ارْجِعْ فَعَادَ فَأَسْمِمُ الْأَعْرَابِيَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

9. O istoj temi

3883. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Junus prenjevši od Ikrima b. Ammara, on od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika, koji je rekao: "U početku je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao hutbu uz stablo (palmina) drveta. Kad su mu napravili mimber i kad počeo držati hutbu na njemu, stablo zacvilje poput deve.¹⁵¹¹ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, side sa mimbera, pomilova ga i ono ušutje."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ubej'a, Džabira, Ibn Omera, Sehla b. Sada, Ibn Abbasa i Ummu Seleme. Ovaj Enesov hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.¹⁵¹²

3884. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Seid¹⁵¹³; kaže: Nas je obavijestio Šerik¹⁵¹⁴ prenjevši od Simaka¹⁵¹⁵, on od Ebu Zabjana¹⁵¹⁶, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Dode neki beduin Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Po čemu ja mogu znati da si ti Vjerovjesnik? On reče: Ako pozovem ovaj grozd hurmi sa ove palme, (pa mi dode) hoćeš li posvjedočiti da sam ja Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? On ga pozva, a grozd se počeo spuštati sa palme dok se ne spusti pred Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On mu potom reče da se vrati (na mjesto gdje je bio) i on se vrati. Beduin tad primi islam." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

¹⁵¹¹ U hadisu koji bilježi E -Buhari u *Sahihu* Džabira b. Abdullaha, stoji "palma je vika a poput djeteta kada plače Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, side, zagrlj je i ona ušutje"

¹⁵¹² Bilježi ga i Ibn Huzejme u *Sahihu*.

¹⁵¹³ Muhammed b. Seid b. Sulejman el-Kufi Ebu Džafer el-Asbihani, čiji je nadimak Hamdan, pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

¹⁵¹⁴ Šerik b. Abdullah en-Nehai Ebu Abdullah el-Kufi iskren je prenosilac hadisa ali je, prilikom prenošenja hadisa, puno griješio i posenilo je nakon što je poslao kadija Kufe. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je veoma pravedan, vrijedan, pobožan i veliki borac protiv novotarija.

¹⁵¹⁵ Simak b. Harb.

¹⁵¹⁶ Ebu Zabjan Husajn b. Džundub b. Haris.

٩٠. باب منه

٣٨٨٥. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا عَزْرَةُ بْنُ ثَابِتٍ أَخْبَرَنَا عَلْبَاءُ بْنُ أَحْمَرَ أَخْبَرَنَا أَبُو
 هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدُهُ عَلَى وَحْشِي وَدَعَا لِي قَالَ عَزْرَةُ.
 إِنَّهُ غَدَشَ مِائَةَ وَعِشْرِينَ سَنَةً وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ إِلَّا سَعْرَاتُ بَصُرٍ هَذَا هَذَا حَسْبُ حَسْرَةٍ وَتَوَّابٍ
 اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ أُخْطَبٍ *

10. O istoj temi

3885. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže Obavijestio nas je Ebu Asim¹⁵¹⁸, kaže Nas je obavijestio Azre b. Sabit¹⁵¹⁹, kaže Nas je obavijestio Ilba b. Ahmer¹⁵²⁰; kaže Nas je obavijestio Ebu Zejd b. Ahtab¹⁵²¹ i kazao: "Potrao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svojom rukom po mom licu i uputio za mene dovu. Azre kaže da je (Ebu Zejd b. Ahtab) živio stotinu i dvadeset godina¹⁵²², a u glavi je imao svega nekoliko sijedih dlaka." Ova hadis je hasenan-garibun Ebu Zejd se zvao Amr b. Ahtab.

٩١. باب منه

٣٨٨٦. حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنُ بْنُ عَدِيٍّ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي نَسْرٍ عَنْ
 إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّهُ سَمِعَ نَسْرَ بْنَ عَمْرٍو قَالَ قَالَ أَبُو طَلْحَةَ لَأُمِّ سُلَيْمٍ لَقَدْ سَمِعْتُ
 صَوْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِيقًا غَرُبًا فِيهِ الْخَوْعُ فَهَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ؟ فَقُلْتُ:
 نَعَمْ فَأَخْرَجَتْ أَقْرَبًا مِنْ شَعِيرَةٍ نَحْنُ أَخْرَجَتْ حِمَارًا لَهَا فَلَقْتُ الْخَرَّ بَعْضَهُ ثُمَّ دَسَّيْتُهُ فِي يَدَيَّ
 وَرَدَّيْتِي بَعْضَهُ ثُمَّ أَرْسَلَنِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَدَخَلْتُ بِهِ إِلَيْهِ فَوَجَدَتْ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَائِسًا فِي الْمَسْجِدِ وَمَعَهُ النَّسْرُ قَالَ فَقَمْتُ عَلَيْهِمْ فَقَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْسَلْتُ أَبُو طَلْحَةَ؟ فَقُلْتُ نَعَمْ قَالَ بَصَامٌ؟ فَقُلْتُ نَعَمْ. فَقَالَ رَسُولُ

¹⁵¹⁸ Ebu Asim Dahak b. Mahalled b. Dahak b. Dahak b. Mus'ab es-Sajbani en-Nehli el-Basri poznat je i siguran prenosi ac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁵¹⁹ Azre b. Sabit el-Ensari el-Basri.

¹⁵²⁰ Ilba b. Ahmer el-Beskar, iskren je prenosilac hadisa i učen Kur'ana. Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹⁵²¹ Ebu Zejd Amr b. Ahtab Ebu Zejd el-Ensari poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Basri. Više je poznat po nadimku Ebu Zejd nego po imenu.

¹⁵²² Živio je stotinu i dvadeset godina, veli El Mabarekfori, bereketom dove Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je za njega uputio Allahovu dzs.

¹⁵²³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَنْ مَعَهُ قَوْمُوا قَالَ فَاذْطَلِقُوا فَاذْطَلَفْتُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ حَتَّى حَسَبْتُ أَنَّ
 طَلْحَةَ فَأَخْبَرْتَهُ فَقَالَ أَبُو طَلْحَةَ يَا أُمِّ سَلِيمٍ قَدْ حَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالنَّاسُ مَعَهُ
 وَلَيْسَ عِنْدَنَا مَا نُطْعِمُهُمْ قَالَتْ أُمِّ سَلِيمٍ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْنَمُ قَالَ فَاذْطَلِقُوا أَبُو طَلْحَةَ حَتَّى لَقِيَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو طَلْحَةَ مَعَهُ حَتَّى دَخَلَا فَقَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلُمِّي يَا أُمِّ سَلِيمٍ مَا عِنْدَكَ فَاتَتْهُ ذَلِكَ الْخُبْرَ فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَبَّ وَأَعْصَرَتْ أُمُّ سَلِيمٍ بَعْكَهَ لَهَا فَأَدَمَّتْهُ ثُمَّ قَالَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ ثُمَّ قَالَ ائِدْنَ لِعَشْرَةِ قَائِدِنَ لَهُمْ فَأَكْلُوا حَتَّى سَقَعُوا ثُمَّ حَرَّخُوا
 ثُمَّ قَالَ ائِدْنَ لِعَشْرَةِ قَائِدِنَ لَهُمْ فَأَكْلُوا حَتَّى سَقَعُوا ثُمَّ حَرَّخُوا ثُمَّ قَالَ ائِدْنَ لِعَشْرَةِ قَائِدِنَ لَهُمْ
 فَأَكْلُوا حَتَّى سَقَعُوا ثُمَّ حَرَّخُوا فَأَكَلَ الْقَوْمُ كُنْهَهُمْ وَسَقَعُوا وَانْقَوَتْ سَقَعُونَ وَتَمَامُوا رَحْلًا

حَدِيثٌ حَسَنٌ مُسْتَدْرَكٌ

11. O istoj temi

3886. ISPRICA NAM IF Ishak b. Musa el-Insani kaže: Obavijestio nas je Mu'iz kazao: Čitao sam (ovaj hadis) Malik u b. Enesu prenijevši ga od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, koji je čuo Enesa b. Malik a kada kaže da je Ebu Talha¹⁵²⁴ rekao Ummi Sulejmu: "Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, glas mu je slabašan, očito je gladan, pa da li kod tebe ima nešto od hrane? Ima, reče ona i izvadi ječmeni hljeb, umota ga u dio svog prekrivača i stavi mi ga u ruku, a drugim dijelom me ogrnu, veli Enes, i posla me da ga odnesem Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Ja ga odnesoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Zatekavši ga u džamiji kako sjedi s ljudima, pridoh mu, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: Je li te to poslao Ebu Talha? Jeste, odgovorih. A je li zbog jela? upita on. Jeste, odgovorih. Ustanite i podite! reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, onima što bijahu oko njega. Ja krenuh ispred njih i obavijestih Ebu Talhu (o njihovom dolasku).¹⁵²⁴ Ebu Talha reče Ummi Sulejmu: Dolazi

Enesove majke.

1. Ibn Hadžer e-Askalani smatra da je Allahov Poslanik, sa lahahu alejhi ve sellem, zamao da ga Eba Talha poziva kući na jelo. Pošto je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, prezirao da sam jede, on poziva i sve one koji bijahu sa njim. Medutim Emma Sujeim, Enesova Majka, a Eba Talhaa supruga, poslala je hljeb Allahovu Poslaniku, sa lahahu alejhi ve sellem, da tamo jede. Pošto je Enes vidio mnogo ljudi, oko njega, on se postidjela, ne dade hljeb Allahovu Poslaniku, salallahu alejhi ve sellem. Zato ga je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, upitao je li te to poslao Eba Talha radi jela.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, s ljudima, a mi nemamo toliko hrane da ih možemo sve počastiti! A Ummu Sulejm će na to: Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju.¹⁵²⁵ Tada, veli Enes, Ebu Talha izide pred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, krenu sa njim i Ebu Talha, i kad stigoše (Ebu Talhinov kući) i udoše, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče Ummu Sulejm: Hajde, iznesi što imaš (od hrane)! Ona mu iznese onaj hljeb i posudu u kojoj bijaše malo masla. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da se hljeb izlomi u tu posudu, a onda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na nju prouči ono što je Allah htio da prouči, i pošto završi, reče (Ebu Talhi). Dozvoli (da ulaze i jedu po) deseterica! On dozvoli i pošto se (prva deseterica) najedoše i izidoše, (a udoše druga deseterica, i sve tako) dok svi ne jedoše, a bilo ih je oko sedamdeset ili osamdeset ljudi.¹⁵²⁶ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁵²⁷

١٢. باب منه

٣٨٨٧. حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى لُحْيَانِي حَضَرَنَا مَعْنُ حَضَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي صَبَّاحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَاطَتْ صَدَأُ الْعَصْرِ وَالْتَمَسَ النَّاسُ الْوُضُوءَ فَلَمْ يَجِدُوا. فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوَضُوءٍ فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فِي ذَلِكَ الْبَاءِ وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يَتَوَضَّأُوا مِنْهُ. قَالَ: فَرَأَيْتُ الْمَاءَ يَنْبُعُ مِنْ تَحْتِ أَصَابِعِهِ فَتَوَضَّأَ النَّاسُ حَتَّى تَوَضَّأُوا مِنْ عِنْدِ آخِرِهِمْ. وَفِي آسَابِ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَحَابِرٍ حَدِيثُ أَنَسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

12. O istoj temi

3887. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže, Nas je obavijestio Malik b. Enes prenijevši od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Jednom prilikom sam vidio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a približilo se vrijeme ikindijskog namaza. Ljudi su tražili vodu za abdesta, ali je nisu nalazili. Neko Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi

¹⁵²⁵ Kao da je Ummu Sulejm bila uvjerena da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao da u njoj kući nema dovoljno hrane, ali je pozvao sve ljude sa sobom kako bi im svima pokazao još jednu od svojih mu'džiza.

¹⁵²⁶ U Muslimovoj predaji ovoga hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pošto su svi jeli na ostatak hrane ponovo nešto proučio zamolivši Allaha za bereket, te se u posudi našlo ponovo onoliko hrane koliko je bilo na početku, prije nego što su jeli, "

¹⁵²⁷ Bilježi ga i El-Bahari i Muslim u *Sahihima*, En-Nesai u *Sunenu*

ve sellem, donese posudu s vodom, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi svoju ruku u tu posudu i naredi ljudima da se iz nje abdeste. Tada sam (veli Enes) vidio kako voda izvire između njegovih prsta da su svi ljudi abdest uzeli."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Imrana b. Husajna, Ibn Mes'uda i Džabira. Enesov hadis je hasenun-sahihun.¹⁵²⁸

١٣. باب منه

٣٨٨٨ حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ ثَكْيَرٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ: حَدَّثَنِي الرَّهْزِيُّ عَنْ غُرُورَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: أَوَّلُ مَا ابْتَدَيْ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ النَّبُوءَةِ حِينَ أَرَادَ اللَّهُ كَرَامَتَهُ وَرَحْمَةَ الْعِبَادِ بِهِ أَنْ لَا يَرَى شَيْئًا إِلَّا جَاءَتْ كَفَلَقُ الصُّحُفِ فَمَكَتَ عَلَى ذَلِكَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَمُكَّتَ وَحَبَّتْ إِلَيْهِ نَحْوُهُ فَمِمَّا يَكُنْ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَخْلُوَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

13. O istoj temi

3888. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Ishak i kazao: Ispričao mi je Ez-Zuhri prenjevši od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: "Prvo što je Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, počelo od poslanstva, onda kada mu je Allah htio ukazati počast, a njime milost robovima, bili su (istiniti snovi). Što god bi u snu vidio, to bi se i obistinilo poput jutarnje zore."¹⁵²⁹ To je potrajalo onoliko koliko je Allah htio da potraje, a onda je počeo da se povlači u samoću. Najviše je volio samoću." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁵³⁰

١٤. باب منه

٣٨٨٩ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الرُّمَيْزِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ مَسْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عِثْمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: إِنَّكُمْ تَعْدُونَ الْآيَاتِ عَذَابًا وَإِنَّا كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرَكَةً. لَقَدْ كُنَّا نَأْكُلُ الطَّعَامَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَسْمَعُ تَسْبِيحَ الطَّعَامِ قَالَ: وَأَتَيْتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْنَاءِ فَوَضَعَ يَدَهُ فِيهِ فَحَجَلَ الْمَاءُ يَتَّبِعُ مِنْ تَحْتِ

¹⁵²⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihuma* i En-Nesai u *Sunenu*

¹⁵²⁹ U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Prvo što je počelo od Objave Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bili su istiniti snovi."

¹⁵³⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihuma* i En-Nesai u *Sunenu*

أصابه فقال النبي صلى الله عليه وسلم: حيّ على الوصوء المُنْأَرَكُ والركّةُ من السَّمَاءِ. حتّى تَوْضَأَ كُلُّهَا من حَدِّ حَسَنٍ صَحِيحٍ*

14. O istoj temi

3889. ISPRIČ AO NAM JE Mu'ammed b. Beššar i kazao: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zuhri, kaže: Nas je obavijestio Ismail prenijevši od Mensura¹⁵³¹, on od Ibrahima¹⁵³², on od Alkamea¹⁵³³ i on od Abdullaha¹⁵³⁴, koji je kazao: "Vi nadnaravno pojave smatrate prijetnjom, a mi smo ih u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, smatrali blagodatima. Mi smo znali jesti hranu sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, i (jedaći je), slušati kako hrana slavi Allaha. Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, je, veli on, donesena posuda u koju je on stavio svoju ruku, a između njegovih prsta je izvirala voda. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, povika: Hajte, evo mukarek vode i bereketa s neba! I tako, sve dok svi abdest ne uzemo."¹⁵³⁵ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁵³⁶

١٥. مَا جَاءَ كَيْفَ كَانَ بَرُّلُ الْوُحْيِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ*

٣٨٩٠. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ سَعْدِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ هِشَامِ بْنِ هِشَامٍ قَالَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوُحْيُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَحْيَانًا يَأْتِيَنِي فِي مِثْلِ صَنْصَنِةِ الْحَرْسِ وَهُوَ أَشَدُّهُ عَلَيَّ وَأَحْيَانًا يَسْنُو لِي الْمَلِكُ رَحِيًا فَيُكَلِّمُنِي فَعَنِي مَا يَقُولُ قُلْتُ عَائِشَةُ: فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرُّلُ عَيْنِهِ الْوُحْيِ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبُرْدِ فَيَقْصِمُ عَنْهُ وَإِنْ حَيَّةً لَيَقْصِمَنَّ عَنْهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

¹⁵³¹ Mensur b. Mu'temir.

¹⁵³² Ibrahim en-Nehai.

¹⁵³³ Alkama b. Kajs.

¹⁵³⁴ Abdullah b. Mes'ud.

¹⁵³⁵ El-Buhari je ovaj predao ovog hadisa sa oje: "Bili smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na jednom putovanju pa nam je nestalo vode, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Pretražite je i malo vode ostalo!' 'Pšto mi donesete' jednu posudu s vodom on stavi svoju ruku u posudu, a onda povika: 'Ha te, evo vam čiste vode!'"

¹⁵³⁶ Bilježi ga i El-Buhari u Sahihu.

15. Kako je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi veselem, silazila Objava

3890. ISPRICAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari, kaže: Obavijestio nas je Ma'n b. Isa; kaže: Nas je obavijestio Malik prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aise: "Jednom prilikom Haris b. Hišam¹⁵³⁷ upita Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Kako ti dolazi Objava? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Nekad mi dolazi poput glasa zvona, i taj oblik je za mene najteži, a nekad mi se melek¹⁵³⁸ pojavi u liku čovjeka i saopći mi je, a ja zapamtim ono što mi je kazao. Aiša kaže: Jedanput sam vidjela Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad mu silazi Objava. Bijaše izuzetno hladan dan, i pošto prestade, čelo mu bijaše obiliveno znojem." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁵³⁹

١٦. باب ما جاء في صفة النبي صلى الله عليه وسلم *

٣٨٩١ حدثنا محمد بن عبد الله بن أحمد بن حنبل في صحيحه عن أبي بصير عن محمد بن عمرو عن أبي سلمة عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: «رَأَيْتُ مَنْ دَخَلَ فِي خَلَّةِ حُمْرٍ وَاحِسٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهُ شَقَقٌ بَصُرَتْ مَكِينُهُ بَعْدَ مَا بَلَغَ الْهَيْكُلَ لَمْ يَكُنْ بِالْقَصِيرِ وَلَا بِالطَّوِيلِ» هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

16. O opisu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem

3891. ISPRICAO NAM JE Mahmud b. Gafran, kaže: Obavijestio nas je Vekr', kaže. Nas je obavijestio Su'fan prenjevši od Ebu Ishaka, a on od Beraa, koji je kazao: "Nisam vidio nikoga ljepšeg od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u crvenom ogrtaču"¹⁴⁰, kosa mu je padala na

Š. b. Haris b. Hisam b. Magaze b. Mahzumi, Ubu, Džerov, deat' na, st' knu
 Vperovjeskov, sa' d' la, deju ve se' d' m, as' ab, deo je ko, se' ad u, Sa' mu za va' re, e
 Omerova bi' lafe' ta.

⁵³⁸ Džibrili-Emin.

¹⁵³⁹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

1. Ibn Ka'zim el-Dzvezije smatra da griješi ona, ko misli da je to moćisto crveni ogrič. To je moć ogrič iz lemena koj je protkan crveno-ern m n tma. Sa njim se u tome ne slaže E. S. Sevkani. On smatra da je, ako ga ashab opisuje crvenim, onda crven, jer sa ashabi vrlo dobro poznavali jezik. Na temelju ovog i drugog had sa sa E. S. Sa' i i Malik stali na stavov ste da je muskarcima dozvoljeno oblaćen crveni ojač. Ebu Hanife smatra da nije mekrah omaci crvenu od oca. Svoj stav on temelji na had sa koji bi jeze Ebu Davud i Et Tirmizi od Abdullana b. Amra koji je kazao "Pored Vjerovjesnika, sa allaha alejhi ve sellem prošao je neki čovjek koji je na sebi imao dvije crvene tkanine. Nazvao mu je selam, ali mu Vjerovjesnik, sallalahu alejhi ve sellem, na selam nije izvratio." Po mišljenja Ibn Hadzera el-Aska ania, sened ovog hadisa je slab, iako ga Et Tirmizi i nekim primjerima svoje zbirke ocjenjuje dobrim. Manzari veli da se u njegovu sened i nalaz Ebu Jania el-Kattat i

ramena, širokih pleća, osrednjeg rasta, ni nizak ni visok." Ova j hadis je hasenun-sahihun.¹⁵⁴¹

۱۷. باب منه

۳۸۹۲ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي بَرْزَاءٍ قَالَ سَأَلَ الرَّاءَ أَكَادَ وَحَهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَ السَّيْفِ؟ قَالَ لَا، مِثْلَ الْقَمَرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

17. O istoj temi

3892. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekī', kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Abdur-Rahman; kaže: Nas je obavijestio Zuhejr¹⁵⁴² prenijevši od Ebu Ishaka, koji je kazao: "Neki čovjek upita Beraa¹⁵⁴³: Je li lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo poput mača? a on odgovori: Nije, nego poput Mjeseca¹⁵⁴⁴." Ova j hadis je hasenun-sahihun.¹⁵⁴⁵

۱۸. باب منه

۳۸۹۳ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا أَبُو نَعِيمٍ أَخْبَرَنَا مُسْعُودِيٌّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ هُرَيْرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ مُطْعَمٍ عَنْ أَبِي عَاصِمٍ قَالَ: لَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالطَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ. تَشَبَّهَ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ صُحْمَ الرَّأْسِ. ضَخَمَ الْكَوَادِيسَ. طَوِيلَ الْمُسْتَوْتَةِ. إِذَا مِثْلَى تَكْفَأَ تَكْفُؤًا كَأَنَّهَا الْحَطُّ مَنْ صَبَبَ لَمْ أَرِ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

۳۸۹۴ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ مُسْعُودِيٍّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ *

čijem su se pravom imenu učenjaci razišli, tako da se hadis, ko je on prenosi ne mogu uzimati kao argument.

¹⁵⁴¹ Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

¹⁵⁴² Zuhejr b. Muavija b. Hadidž.

¹⁵⁴³ Bera b. Azib b. Haris b. Adij e.-Ensari el-Eysi., poznati Verovjeshkov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Živio je u Kufi. Umro je 72 god.ne po Hadži.

¹⁵⁴⁴ El-Mubarekfori smatra da je ovaj čovjek pitao Beraa da li je Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, lice bilo duguljasto poput mača, a on mu je odgovorio da nije bilo duguljasto nego je bilo okruglo poput Mjeseca. A može i da znači, veli El-Mubarekfori da ga je pitao da li je lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo poput mača, a on mu je odgovorio da mu je lice bilo buštavije, poput Mjeseca. Bi ježi Muslim u *Sahihu*. Džabira b. Semura da ga je neki čovjek upitao: Da li je lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo poput mača, a on mu je odgovorio: Nije, bilo je okruglo poput Sunca Mjeseca."

¹⁵⁴⁵ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

وَالْأَعْدَبُ الطَّوِيلُ الْأَشْفَارِ وَالْكَنْدُ مُجْتَمِعُ كَتِفَيْهِ وَهُوَ الْكَاهِلُ. وَالْمَسْرُوبَةُ هُوَ لَشَعْرٌ يَنْقُصُ نِسْأً هِيَ
كَأَنَّهُ قَضِيبٌ مِنَ الصَّدْرِ إِلَى الشَّرَةِ. وَالشُّشُّ أَعْيَدُ الْأَصَابِعِ مِنَ الْكُفَيْهِ وَفِيهِ مِيزٌ وَالتَّغْبُصُ أَنْ يَمْسُ
بُؤْدُ وَتَغْبُصُ الْحُدُورُ يَقُولُ نَحْنُ فِي صُيُوفٍ وَهِيَ خَيْرٌ مِنْ مِيزٍ وَهِيَ نِسْأً تَسْكُ
عَشْرَةَ ضُحَاهُ. وَالْعَدْبُ أَنْ يَحِبَّ بِؤْدُهَا لِمُقَادَّةِ قَلْبٍ يَهْتَبُهَا بِؤْدُهَا وَفِيهِ مِيزٌ

19. O istoj temi

3895. ISPRIČALI SU NAM Ebu Džafer Muhammed b. Husejn b. Ebu Halima³⁸⁸, iz plemena Anefi. Ahmed b. Abde ed Dabbaj i Ali b. Hudži i kazali. Obavijestio nas je Isa b. Janus, kaže. Nas je obavijestio Omer b. Abdulahi, Gufreov štićenik, i kazao. Ispričao mu je Ibrahim b. Muhammed, taak. Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: "Kad bi Alija opisivao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, rekao bi: Bio je osrednjeg rasta, ni previsok ni prenizak. Kosa mu bijaše ni previše kovrdžava, a ni previše opružena. Nije bio ni previše gojazan, a ni previše mršav. Lice mu bijaše okruglo, bijelo i rumeno. Oči su mu bile crne sa dugačkim trepavicama. Bio je krupnih ramena i krupnih kostiju. Po tijelu nije imao dlaka, osim na prsima. Bio je grubih šaka i stopala. Kada bi išao, išao bi žustro kao da silazi niz strminu. Kad bi se okretao, okretao bi se cijelim svojim tijelom. Među plećima je imao pečat poslanstva koga su imali svi vjerovjesnici. Bio je najplemenitiji i najiskreniji čovjek. Bio je blagog temperamenta i plemenit u komunikacijama (sa svijetom). Ko god bi ga prvi put vidio, osjećao bi poštovanje prema njemu, a ko god bi se sa njim družio i bolje ga upoznao, zavolio bi ga. Njegov opisivač kaže: Ja ni prije, a ni poslije njemu shćenog nisam vidio."

Sened ovog hadisa nije spojen³⁸⁹ Ebu Džafer kaže: Čuo sam El-Esme'a³⁹⁰ kada, pojašnjavajući pojedine pojmove koji su korišteni prilikom opisivanja Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *El-Minneggit* znači visok. Čuo sam nekog bedama kada kaže: Zategnuo je strijelu, tj. jako ju je zategnuo. *El-Mutercild* znači zdepast, *El-Katir* znači kovrdžav. Čovjek koji ima glatka kosa ona pada naprijed. *El-Muttahem* znači debeo. *El-Mukelsam* znači batrasto, okruglo lice. *El-Musreb* bijeli ten iz koga izbija crmenilo. *El-Edad* znači izrazito crnih očiju. *El-Ehdeb* znači dugih

³⁸⁸ Ebu Džafer Muhammed b. Husejn b. Ebu Halime el-Kasri prenosi ova hadisa, koji, po njemu, pripadaju hadisima učenjaka, zadovoljava imakbulu. Pripadao je sednaestoj generaciji.

³⁸⁹ Pošto ova hadisa Ibrahim b. Muhammed nije izravno čuo od svog deda Alije b. Ebu Taliba.

³⁹⁰ Abdul-Melek b. Kurejb b. Abdul-Melek b. Ali b. Esme' el-Esme'i Ebu Seida el-Banili el-Basri, iskren je prenosilac i poznavatelj hadisa, vistan filolog. Pripadao je devetoj generaciji.

trepašica *El-Ketel* znači onaj koji ima isturena pleća gornji dio leđa *El-Mevruhu* znači dlake po prstima i stomaku do pupka *Es-Sesnu* znači debeli prst i ruku i nogu *El-tekallu'* znači snažan nod *Es sahebun-haduru* znači spaštanje niz stiminu, Džedat, musaš znači vrhovi ramena *El-İsretu* znači dražeme, a *El-İsar* znači drug *El Be-lhetu ma fadže'e* znači iznenađenje Neko rekne: *Bedelhtuhu b'ennu*, što znači: Inenadio sam ga u nečemu.

۲۰. بَابُ مِنْهُ *

۳۸۹۶ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مُسْعَدَةَ خَيْرٌ حُسَيْنٌ شَمُوْدٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُمَيْثٍ عَنْ
سُؤْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْرُذُ سِرْدَكُمْ هَذَا وَلَكِنَّهُ كَانَ
يَتَكَلَّمُ بِكَلِمٍ بَيْنَهُ فَصْلٌ يَحْفَظُهُ مَنْ جَلَسَ إِلَيْهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ
رُفَيْرٍ وَقَدْ رَوَدُ يُوسُفُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ رُفَيْرٍ *

20. O istoj temi

3896. ISPRICAO NAM JE Humejd b. Mesade³⁸⁹⁶; kaže: Obavi, estro mas je Humejd b. Esved³⁸⁹⁷ pretrjevši od Usamea b. Zejda³⁸⁹⁸, on od Ez-Zuhaja, on od Urvea, a on od Aise, koja je kazala: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom govora nije samo nizao riječi kao što to vi činite, nego je lagahno izlagao i objašnjavao tako da bi ga mogao zapamtiti svako ko bi sa njim sjedio."

Ovaj hadis je hasenan sahihun³⁸⁹⁹ Poznat nam je samo preko Ez-Zuhaja i Hanusa b. Jezid ga je prenio od Ez-Zuhaja.

۲۱. بَابُ مِنْهُ

۳۸۹۷ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُسَيْنٍ خَيْرٌ حُسَيْنٌ شَمُوْدٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُمَيْثٍ عَنْ
سُؤْدَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَدُّ الْكُتُبَ لِلَّذِينَ لُتَعْلَمَ عَنْهُ
حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ رُفَيْرٍ *

³⁸⁹⁶ Humejd b. Mesade b. Mabarek es Sami el Bahuli el Basti skrenje prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 244. godine po Hidžri.

³⁸⁹⁷ Humejd b. Esved b. Esat el-Basti. I bu Esved el Kerabisi skrenje prenosilac hadisa ali je prilikom prenosila hadisa ponekad niko previde. Pripadao je osmoj generaciji.

³⁸⁹⁸ Usame b. Zejd el Leisi. I bu Zejd el Medeni skrenje prenosilac hadisa ali je prilikom prenosila hadisa ponekad pravio previde. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 153. godine po Hidžri.

³⁸⁹⁹ Bilježe ga Ebu Davud, En-Nesai i Šu'eh ma, a spomenuo ga je i El-Buhari, i Sammu, ali kao muallak hadis.

21. O istoj temi

3897. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja¹⁵⁵⁵, kaže: Obavijestio nas je Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe prenijevši od Abdullaha b. Musennaa, on od Sumamea¹⁵⁵⁶, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "(Prilikom govora bi) Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, neke riječi ponavljao i po tri puta kako bi bile shvaćene od njega." Ovaj hadis je hasenun-saluhun-garibun¹⁵⁵⁷ Poznat nam je preko Abdullaha b. Musennaa

٢٢. بَابُ مِنْهُ *

٣٨٩٨ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ جَرِّءٍ قَالَ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ تَسْمُؤًا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ* وَقَدْ رُوِيَ عَنْ يَرِيدٍ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ جَرِّءٍ مِثْلَ هَذَا.

٣٨٩٩ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ جَرِّءٍ قَالَ: مَا كَادَ صَلَاحُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا تَسْمُؤًا. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ يَرِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ جَرِّءٍ مِثْلَ هَذَا.

22. O istoj temi

3898. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Ubejdullaha b. Mugire¹⁵⁵⁸, a on od Abdullaha b. Harisa b. Džez'a¹⁵⁵⁹, koji je kazao: "Nisam vidio nikoga da je bio više nasmijan od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."

Ovaj hadis je garibun¹⁵⁶⁰ Preneseno je i od Jezida b. Ebu Habiba, a on od Abdullaha b. Harisa b. Džez'a shieno ovome hadisu.

3899. TAKO NAM JE ISPRIČAO Ahmed b. Halid el-Hallal¹⁵⁶¹, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Ishak; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd

¹⁵⁵⁵ Muhammed b. Jahja ez-Zuheli.

¹⁵⁵⁶ Sumame b. Abdullah b. Enes b. Malik el-Ensari.

¹⁵⁵⁷ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁵⁵⁸ Ubejdullah b. Mugire b. Mu'ab b. Ebu Mugire es-Sebei iskren je prenosilac hadisa Pripadao je četvrtoj generaciji.

¹⁵⁵⁹ Abdullah b. Haris b. Džez'a Ebu Haris ez-Zubejdi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab Živio je u Eg. ptu On je posljednj. ashab koji je živio u Egiptu

¹⁵⁶⁰ Bilježi ga i Ahmed u *Musnedu*.

¹⁵⁶¹ Ahmed b. Halid el-Hallal Ebu Džafer el-Bagdadi bio je poznat prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je desetoj generaciji.

٣٩٠٨. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهَنَّمِيُّ أَحَبُّهُ بِشْرُ بْنُ الْمُقَطَّرِ أَخْبَرَنَا خَالِدُ الْحَذَّاءُ أَخْبَرَنَا
عَنْ مُوسَى بْنِ هَاشِمٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَدَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُوُفِّيَ وَهُوَ أَمْسُ حَسَنٍ
وَسَيِّدَيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ الْإِسْنَادُ صَحِيحٌ *

28. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, životnoj dobi i koliko je imao godina kada je preselio na ahiret

3907. ISPRICAO NAM Ahmed b. Meni'; Jakub b. Ibrahim ed Devreki i kazao: Obavijestio nas je Ismail b. Uleje prenijevši od Halida el-Hazzaza, koji je kazao: Ispricao mi je Ammar, štićenik plemena Bentu Hašim, koji je kazao: Čuo sam Ibn Abbasa kada kaže: "Preselio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret kad je imao šezdeset i pet godina."

3908. ISPRICAO NAM JE Nasir b. Ali el Džehdami, kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Mufeddal, kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzaz, kaže: Nas je obavijestio Ammar, štićenik plemena Bentu Hašim, kaže: Nas je obavijestio Ibn Abbas. "Preselio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret kad je imao šezdeset i pet godina." Ovaj hadis čiji je sened sahihun je dobar.¹⁵⁷

٢٩. باب منه

٣٩٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَسْعُودٍ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ سَادَةَ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ سُحُبٍ أَخْبَرَنَا عَدَسُ بْنُ دَسْرٍ
عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَدَسٍ قَالَ: مَكَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ سَنَةً بَعَثَ بِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَتُوُفِّيَ
وَهُوَ أَمْسُ ثَلَاثَ وَسِتِّينَ سَنَةً وَفِي نَابِ عَنْ عَائِشَةَ وَنَسِ وَدَعْفَرَ بْنِ حَنَسَةَ وَابْنِ أَبِي دَعْفَرَ بْنِ مَسْعُودٍ
عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدَّثَ شُعْبَةُ عَنْ عَدَسٍ حَدِيثَ حَسَنٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا

29. O istoj temi

3909. ISPRICAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade, kaže: Nas je obavijestio Zekerija b. Ishak, kaže: Nas je obavijestio Amr b. Dinar prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Ostao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u Mekki, tj. nakon početka Objave, trinaest godina, a preselio je na Ahiret kad je imao šezdeset i tri godine."

¹⁵⁷ Ammara, štićenika plemena Benu Hašim, puno je ime Ammar b. Ebu Ammar el-Mekki.
¹⁵⁷⁸ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aise b. Malika i Dagfela b. Hanzala.¹⁵⁸⁰ Nema pouzdanijih predaja koje potvrđuju da je Dagle slušao hadise od Vjerovjernih ka. sallahu alejhi ve sellem. Ibn Abbasov hadis preko Amra b. Dinara je hasenun garib in.¹⁵⁸¹

۳۰. باب منه

۳۹۱۰. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُعَاوِيَةَ بْنِ شَيْبَةَ عَنْ أَبِي سَمْعَةَ يَخْصُصُ يَقُولُ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِينَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِينَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.*

30. O istoj temi

3910. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Beshar, kaže. Obavjestio nas je Muhammed b. Džezel, kaže. Nas je obavjestio Šu'be prenijevši od Ebu Ishaka, on od Amra b. Sada, on od Džezira, a on od Muavije b. Ebu Sufjana koža sam. Bio kada je, džezel govori, kazao "Preselio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na Ahiret kada je imao šezdeset i tri godine, i Ebu Bekr i Omer preselili su na Ahiret kada su imali šezdeset i tri godine. I ja predviđam da ću umrijeti kad budem imao šezdeset i tri godine¹⁵⁸²." Ova hadis je hasenan saihun.

۳۱. باب منه

۳۹۱۱. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، حَدَّثَنَا أَبُو الرَّزَّاقِ عَنْ نَسْرِ بْنِ جَرِيحٍ قَالَ أَخْبَرْتُ عَنْ أَبِي سَعْدٍ الرَّهَرِيِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُمَرَ وَأَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي مَهْدِيٍّ فِي حَدِيثِهِ أَنَّ جَرِيحَ بْنَ أَبِي جَرِيحٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاتَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِينَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ أَبُو أُبَيٍّ الزُّهْرِيُّ عَنْ الرَّهَرِيِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي مَهْدِيٍّ.

¹⁵⁸⁰ Dagle b. Hanzala b. Zaid es-Sadusi bio je mahadrem. To znači da je živio u Vjerovjernoj kovo. sallahu alejhi ve sellem. Vjerovjer al se sa nam nije sastao. Neki smatra da ga je bio asnabit, da je imao sastet sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, međutim, to nije potvrđeno. Živio je u Basri.

¹⁵⁸¹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁵⁸² Amr b. Sadi el-Bedazi i otkit prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka zadovoljava makbul. Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁵⁸³ Njegovu se predviđanje nije ostvarilo. Muavija je umro kada je imao blizu osamideset godina.

31. O istoj temi

3911. ISPRICALI SU NAM Abbas el-Amberi i Husejn b. Mehdi el-Bisri kazali. Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ibn Džurejdža, koji je kazao: Obavijestio sam od Ibn Šihaba ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aise. Husejn b. Mehdi je u hadisu koji je on prenio, kazao: Prenio je Ibn Džureždž od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aise, ko a je kazala: "Preselio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret kad je imao šezdeset i tri godine."

Ovaj hadis je hasentan sahihan ⁵⁸³ Prenio je sin moga brata Ez-Zuhrija od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aise sačeno ovome hadisu.

۳۲. بَابُ مَنَاقِبِ أَبِي بَكْرٍ الصَّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

واسمه عبدالله بن عثمان و لقبه عتيق *

3912. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ الرَّزَّاقِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «كُلُّ حَلِيلٍ مِنْ حَبْلٍ وَلِسَوْ كُنْتُ فَتَحَدَّثَ حَلِيلًا لِي أَنِّي قَحَاقَةٌ حَلِيلًا وَإِنْ صَاحَكُمُ حَلِيلٌ فَلَا تَكُونُوا مِنْهُمْ»

3913. حَدَّثَنَا بَرْدُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي عَدَسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «كُلُّ حَلِيلٍ مِنْ حَبْلٍ وَلِسَوْ كُنْتُ فَتَحَدَّثَ حَلِيلًا لِي أَنِّي قَحَاقَةٌ حَلِيلًا وَإِنْ صَاحَكُمُ حَلِيلٌ فَلَا تَكُونُوا مِنْهُمْ»

3914. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «كُلُّ حَلِيلٍ مِنْ حَبْلٍ وَلِسَوْ كُنْتُ فَتَحَدَّثَ حَلِيلًا لِي أَنِّي قَحَاقَةٌ حَلِيلًا وَإِنْ صَاحَكُمُ حَلِيلٌ فَلَا تَكُونُوا مِنْهُمْ»

3915. حَدَّثَنَا قُسَيْطُ بْنُ خُرَيْبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «كُلُّ حَلِيلٍ مِنْ حَبْلٍ وَلِسَوْ كُنْتُ فَتَحَدَّثَ حَلِيلًا لِي أَنِّي قَحَاقَةٌ حَلِيلًا وَإِنْ صَاحَكُمُ حَلِيلٌ فَلَا تَكُونُوا مِنْهُمْ»

⁵⁸³ Bilježi ga i El-Buhari u Sahihu.

32. O vrlinama Ebu Bekra es-Siddika, radijellahu anhu, čije je ime Abdullah b. Osman, a nadimak Atik¹⁵⁸⁴

3912. ISPRIČAO NAM JE Mahinud b. Gaflan, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, kaže: Nas je obavijestio Es-Savri prenijevši od Ebu Ishaka, on od Ebu Ahvesa¹⁵⁸⁵, a on od Abdullaha¹⁵⁸⁶, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ja nemam pravo uzeti nikoga za prijatelja¹⁵⁸⁷, a da imam pravo, uzeo bih sebi za prijatelja Ibn Ebu Kuhafu¹⁵⁸⁸. Vaš drug¹⁵⁸⁹ je Allahov Prijatelj."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁵⁹⁰. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Seida, Ebu Hurejre, Ibn Aobasa i Ibn Zubejra.

3913. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ebu Uveys prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od Hisama b. Urvea, on od svoga oca, on od Aise, a ona od Omera b. Hattaba, koji je kazao, "Ebu Bekr je naš predvodnik, on je najbolji i Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, od nas najdraži." Ovaj hadis je sahihun-garibun.

3914. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed Devreki, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim prenijevši od El-Džurejrija¹⁵⁹¹, a on od Abdullaha b. Šekika, koji je kazao: "Upitao sam Aišu koji je od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba bio najdraži Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem? Ebu Bekr, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Omer, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Ebu Ubejde b. Džerrah. Rekoh: A ko onda? Tada je zašutjela, veli on." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁵⁹²

3915. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Salima b. Ebu Hafse. A'meša, Abdullaha

¹⁵⁸⁴ Jedan od Ebu Bekrovih nadimaka je i Atik (osloboditelj). Neki učenici smatraju da mu je ovaj nadimak dala njegova majka. Pošto sa je sva djeca koja su rođena prije Ebu Bekra pomrla, kad se rodio Ebu Bekr, ona ga odnese do Kabe i reče: Allahu, ovo je najkoga ćeš Ti osloboditi, od smrti. Neki pak, učenici smatraju da je Ebu Bekr dobio ovaj nadimak onda kada mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, saopćio radosnu vijest da ga je Allah oslobodio od Vatre.

¹⁵⁸⁵ Ebu Ahves Avf b. Malik el-Džušemi.

¹⁵⁸⁶ Abdullah b. Mes'ud.

¹⁵⁸⁷ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bilo dopušteno da nekoga posebno izdvoji izmeđa ostalih ashaba sa kim bi prijateljevao. On se morao odnositi prema svim ashabima podjednako.

¹⁵⁸⁸ Tj. Ebu Bekra es-Siddika čije je puno ime Ebu Bekr Abdullah b. Osman Ebu Kuhafe es-Siddik Atik el-Kureši el-Hašimi el-Mekki.

¹⁵⁸⁹ Tj. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

¹⁵⁹⁰ Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

¹⁵⁹¹ Seid b. Ijas el-Džurejri.

¹⁵⁹² Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

b. Suhbana, Ibn Ebu Lejla i Kesira en-Nevaa⁵⁹⁴, svi oni od Atijea⁵⁹⁴, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao. "One što su na visokim deredžama gledat će oni što su ispod njih kao što vi gledate u zvijezdu Danicu koja se pojavi na nebeskom svodu. Ebu Bekr i Omer će biti od njih i uživat će u blagodatima⁵⁹⁵." Ovaj hadis je hasenun.⁵⁹⁶ Prenesen je sa više seneda od Atijea, a on od Ebu Seida.

۳۳. باب منه

۳۹۱۶ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي شَرِبَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَرَبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثَيْمٍ عَنْ أَبِي شُعْبَةَ عَنْ أَبِي أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ يَوْمًا فَقَالَ إِنَّ رَحُلًا حَبْرَهُ رُثَّةٌ يَتَى أَنْ يَعِيشَ فِي الدُّنْيَا مَا سَاءَ أَنْ يَعِيشَ وَيَأْكُلَ فِي الدُّنْيَا مَا شَاءَ أَنْ يَأْكُلَ وَيَبِينَ لِقَاءَ رَبِّهِ فَاخْتَارَ لِقَاءَ رَبِّهِ. قَالَ فَكَيْفَ أَبُو نَكْرٍ. فَقَالَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. أَلَّا تَعْلَمُونَ مَنْ هَذَا الشَّيْخُ إِذْ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحُلًا صَالِحًا حَبْرَهُ رُثَّةٌ بَيْنَ الدُّنْيَا وَبَيْنَ لِقَاءِ رَبِّهِ فَاخْتَارَ لِقَاءَ رَبِّهِ. قَالَ فَكَانَ أَبُو نَكْرٍ أَعْلَمَهُمْ مِمَّا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: بَلْ تَهْدِيكَ بَنَاتُنَا وَأَمْوَالُنَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ النَّاسِ أَحَدٌ أَمِنَ إِلَيْنَا فِي صُحْبَتِهِ وَدَانَ بَدَنَهُ مِنْ أَسَى أَبِي فُحَافَةٍ وَلَوْ كُنْتَ مُتَّحِدًا حَلِيلًا لَأَتَّخَذْتُ أَسَى أَبِي فُحَافَةٍ حَلِيلًا وَلَكِنْ وُدٌّ وَبِحَاءٍ يُعَاب. مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا. وَإِنْ صَاحِبُكُمْ خَلِيلُ اللَّهِ.

وَمِنْ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَقَدْ رَوَى هَذَا حَدِيثٌ عَنْ أَبِي عَرَبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثَيْمٍ بِإِسْنَادٍ شَرِّهِ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا

۳۹۱۷. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُسْنَةَ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ بْنِ حُنَيْنٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَسَسَ عَلَى الْمُتَبَسِّرِ فَقَالَ: إِنَّ عَبْدًا خَيْرُهُ اللَّهُ يَبِينَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ رَهْرَةِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ وَيَبِينَ مَا عِنْدَهُ فَاخْتَارَ مَا عِنْدَهُ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: فَدَيْتَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَنَاتِنَا وَأَمْوَالِنَا قَالَ فَعَجِبَ. فَقَالَ النَّاسُ انْظُرُوا إِلَى هَذَا الشَّيْخِ يُخَيِّرُ رَسُولُ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ خَيْرِهِ اللَّهُ يَبِينَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ رَهْرَةِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ وَيَبِينَ مَا عِنْدَ اللَّهِ وَهُوَ

⁵⁹⁴ Kesir b Ismail ili b Nafi' en-Nevai Ebu Ismail et Tejmi el-Kufi slab e prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

⁵⁹⁵ Atijea b. Seid b Dzanade el A'ifi el-Dzedeli Ebu Hasan el-Kufi iskren e prenosilac hadisa s tim što je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je trećoj generaciji. Bio je šijija i sklon tedlisu.

⁵⁹⁶ Ebu Bekr i Omer će biti od onih što će biti na visokim deredžama

¹⁵⁹⁶ Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *Sunenima*.

يَقُولُ قَدَدَكَ تَابَ وَمَهَاتَا فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ هُوَ اسْتَحْوَا وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ هُوَ اَعْلَمْنَا بِهِ فَقَالَ
 اَسْمِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَنَ مِنْ اَمْنِ اَنَاسٍ عَلَيَّ فِي صَحْبِهِ وَمَالَهُ اَبُو بَكْرٍ. وَلَوْ كُنْتُ مَسْجُودًا
 خِصْدَ لِحَدِّثِ ابْنِ بَكْرٍ حَبِيبًا وَلَكِنْ خَوْفُ الْاِسْدِ لَمْ تَقِمْ فِي الْمَسْجِدِ حَوْحَهُ اَلَا حَوْحَهُ اَبُو بَكْرٍ
 هُوَ حَبِيبٌ سَيِّدٌ

33. O istoj temi

3916. ISPRICAO NAM IH: Munamir b. Abdul-Malik b. Ebu Ševatib, kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane prenjevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Ibn Ebu Muallaa, a on od svoga oca: "Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držeći govor reče: Allah je jednom čovjeku ponudio mogućnost da bira između toga da na ovome svijetu živi koliko hoće i na njemu jede šta hoće i susreta sa svojim Gospodarem pa je odabrao susret sa svojim Gospodarem. (Kad o ču) veli Ebu Mualla, Ebu Bekr zaplaka. Vjerovjesnikovi ashabi rekoše: Zar vam nije čudo što ovaj šejh place zbog toga što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo nekog dobrog čovjeka kome je njegov Gospodar ponudio mogućnost izbora između ovoga svijeta i susreta sa njegovim Gospodarem, i koji je odabrao susret sa svojim Gospodarem? Ebu Bekr je, veli on, najbolje shvatio šta je kazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Bekr reče: Mi smo u zamjenu za tebe spremni žrtvovati i svoje roditelje i svoje imetke, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: Niko nam nije odaniji drug i za nas spremniji više žrtvovati od Ibn Ebu Kuhafe. Da mi je dopušteno da nekoga uzmem za prijatelja, ja bih Ibn Ebu Kuhafu uzeo za prijatelja, nego mi je samo dopušteno da (vas) volim i smatram braćom po vjeri. Ovo je ponovio dva ili tri puta. Vaš drug¹⁵⁹⁷ je Allahov prijatelj." O ovo tem. prenesen je hadis i od Ebu Seida. Ovaj hadis je hasenun-gariban¹⁵⁹⁸. Prenesen je od Ebu Avane, a on od Abdul-Melika b. Umejra i sa drugim senedima. *Emenne ilejna znači emenne alejna.*

3917. ISPRICAO NAM IH: Anmeo b. Hasana¹⁵⁹⁹, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mesleme prenjevši od Malika b. Ensa, on od Ebu Nadr¹⁶⁰⁰, on od Ubejda b. Hunejja¹⁶⁰¹, a on od Ebu Seida el-Hudrija: "Jednog dana

¹⁵⁹⁷ Tj. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

¹⁵⁹⁸ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel i Ebu Ja'la u *Musnedima*.

¹⁵⁹⁹ Ahmed b. Hasan b. Hunejdib et-Tirmizi.

¹⁶⁰⁰ Ebu Nadr Salim b. Ebu Umejje

¹⁶⁰¹ Ebu d b. Hime b. Ebu Avdala i el-Medem pazcaat je prenosio i Ka'isa. Pričao je treći generacij. Spada među one prenosioce koji su putovali malo daleko.

je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjeo na mimber¹⁶⁰² i rekao: Jednom robu je Allah ponudio da bira između toga da mu od ovosvjetskih blagodati da što hoće i onoga što je kod Njega pa je rob izabrao ono što je kod Njega. (Čuvši to), Ebu Bekr reče: Spremni smo u zamjenu za tebe, Allahov Poslaniče, žrtvovati naše očeve i naše majke. Mi se začudismo. Ljudi povikaše: Pogledajte ovog šejha, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas obavijesti da je Allah nekom robu ponudio mogućnost da bira između toga da mu od blagodati ovog svijeta da što želi i onoga što je kod Allaha, a on veli: Spremni smo u zamjenu za tebe žrtvovati i svoje očeve i svoje majke. Taj kome je Allah ponudio mogućnost izbora bio je, ustvari, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a Ebu Bekr je to od nas najbolje shvatio. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada reče: Niko mi nije odaniji drug i za mene spremniji više žrtvovati od Ebu Bekra. Da mi je dopušteno da sebi uzmem prijatelja, ja bih za prijatelja uzeo Ebu Bekra, nego mi je samo dopušteno da (vas) smatram braćom u islamu. Zato, neka se zatvore sva vratašca u džamiji, samo neka ostanu vratašca Ebu Bekrova¹⁶⁰³.“ (Ovaj hadis je hasenun-sahih.

٤٣٤. باب منه

[illegible][illegible]

U nasim knjigama: El-Burhanu Sarih, sta Allah Poslanik i salallahu alehi ve sellem, se spelo na mumber i se povezane gube kam i biseru robel stan. U Muslimovo predaji ovog hadisa sta se vidi, zop, pe a v, p e n e z, e v a v s Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, preselio na Ahiret.

¹⁶⁰⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihihima*.

وَفِي سَنَةِ ثَمَانٍ مِائَتَيْنِ مَسْعُودٌ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَرَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ
 الْمَلِكِ ابْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مَوْلَى لِرَبْعِيٍّ عَنْ رَبْعِيٍّ عَنْ حَدِيثَةٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.
 ٣٩٢٠ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ وَحَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ
 سُفْيَانَ

عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ ثَمَامٍ فِي هَذَا الْحَدِيثِ. فَرُبَّمَا ذَكَرَهُ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ
 عُمَيْرٍ وَتَمَّ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ زَائِدَةَ. وَفِي هَذَا الْحَدِيثِ إِبرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ عَبْدِ
 الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ مَوْلَى رُبْعِيٍّ عَنْ رَبْعِيٍّ عَنْ حَدِيثَةٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي هَذَا
 هَذَا الْحَدِيثِ مِنْ عَدَدِهِ إِسْحَاقُ بْنُ رُبْعِيٍّ عَنْ حَدِيثَةٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.
 ٣٩٢١ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي جَرِيرٍ وَاسْعَدُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِاءَ ابْنِ مُرْدٍ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ رَبْعِيٍّ عَنْ ثَمَامٍ عَنْ حَدِيثَةٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لَا دُرِّي مَا بَقَانِي فِيكُمْ. فَاقْتَدُوا بِاللَّذِينَ مِنْ بَعْدِي وَأَشَارَ إِلَى أَبِي نَكْرٍ وَغَمَرَ *

34. O istoj temi

3918. ISPRIČAO NAM JE: Ali b. Hasan el-Kulfi kaže: Obavijestio nas je Mahbub b. Mihriz el-Kavari⁶⁰⁵ prenjevši od Davuda b. Jezida el-Evdija, on od svoga oca⁶⁰⁶, a on od Ebu Hunejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Ničije nam dobročinstvo nije bilo takvo kao Ebu Bekrovo, niti nam je ičiji imetak bio toliko od koristi kao Ebu Bekrov. Za njegovo dobročinstvo prema nama Allah će ga nagraditi na Sudnjem danu. Zato, da mi je dopušteno da sebi uzmem nekoga za prijatelja, ja bih za prijatelja uzeo Ebu Bekra, ali vaš drug je prijatelj Allahov." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun garibun.⁶⁰⁷

3919. ISPRIČAO NAM JE: Hasan b. Sabbah el-Bezzari kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujjeje prenjevši od Zaida⁶⁰⁸, on od Abdul-Merka b. Umejra, on od Rab'ija b. Hraša, a on od Hazeifea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Poslije mene se ugledajte na Ebu Bekra i Omera!"

O ovoj temi, prenesen je hadis⁶⁰⁹ i od Ibn Mes'uda. Ovaj hadis je hasenun. Sufjan es-Sevri je ovaj hadis prenio od Abdul-Merka b. Umejra, on

⁶⁰⁵ Mahbub b. Mihriz el-Kavari et-Temim el-Attar Ebu Mihriz el-Kulfi bio je blag u prenošenju hadisa. Pripadao je devetoj generaciji

⁶⁰⁶ Jezida b. Abdur-Rahmana b. Esveda.

⁶⁰⁷ Bi, čže ga i Ahmed b. Hanzel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Süneni*

⁶⁰⁸ Zaida b. Kudame.

٣٦. باب منه

٣٩٢٥. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ نَسَبُ حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ حَالَةَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ بْنُ خُرَيْزٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ الْمَسْنُونُ أَحَقُّ الدِّينِ كَذَا. أَلَسْتُ أَوَّلَ مَنْ اسْلَمَ؟ أَلَسْتُ صَاحِبَ كَذَا؟ أَلَسْتُ صَاحِبَ كَذَا؟

هـ. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ مُسْلِمٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ خُرَيْزٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ

صَحِيحٌ

٣٩٢٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَحْيَى عَنْ شَرِّ بْنِ خُثَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَهْدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ خُرَيْزٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: "كُنْتُ فَدَكَرْتُ حَوْدَ بَعْدَهُ وَهُوَ يَذْكُرُ فَيَقُولُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ هَذَا

36. O istoj temi

3925. ISPRICAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ukbe b. Halid, kaže: Nas je obavijestio Šabe prenjevši od El-Džurejja, on od Ebu Nadea, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao: "Zar ja nemam najveće pravo na njega (dilatati)? Zar ja nisam taj koji je prvi primio islam? Zar nisam uradio tako? Zar nisam učinio tako?"

Neki su ovaj hadis preneli od Šu'bea, on od El-Džurejja, a on od Ebu Nadea, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao, i ovo je vjerodostojnije.

3926. TAKO NAM JE ISPRICAO Muhammed b. Bešar, kaže: Obavijestio nas je Abdur Rahman b. Mera prenosivši od Šu'bea, on od El-Džurejja, a on od Ebu Nadea, koji je kazao da je Ebu Bekr rekao: spomenuo je po značenju sličan hadis, ali u njegova senadu nije spomenuo: od Ebu Seida, i ovo je pouzdanije.

٣٧. باب منه

٣٩٢٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَالٍ عَنْ خُرَيْزٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ الْمَسْنُونُ أَحَقُّ الدِّينِ كَذَا. أَلَسْتُ أَوَّلَ مَنْ اسْلَمَ؟ أَلَسْتُ صَاحِبَ كَذَا؟ أَلَسْتُ صَاحِبَ كَذَا؟

هـ. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ مُسْلِمٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ خُرَيْزٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ

صَحِيحٌ

37. O istoj temi

3927. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud ¹⁶¹⁹, kaže: Nas je obavijestio Hakem b. Atijje ¹⁶²⁰ prenijevši od Sabita, a on od Enesa: "Jednog dana je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izišao među svoje ashabe, muhadžire i ensarije, među kojima bijahu i Ebu Bekr i Omer. Niko od njih ne pogleda prema njemu osim Ebu Bekra i Omera. Njih dvojica ga gledaše, a i on gleda u njih dvojicu. Njih dvojica mu se osmijehnuše, a i on se osmijehnu njima dvojici ¹⁶²¹." Ova hadis je gaibun ¹⁶²². Poznat nam je samo preko Hakema b. Atijjea, a o Hakemu b. Atijjeu su neki učenjaci polemisali.

٣٨. باب منه

٣٩٢٨. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ شُعَيْبٍ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مُسْلِمَةَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمَةَ عَنْ رُوَيْحِ بْنِ عُثْمَانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ ذَاتَ يَوْمٍ فَدَحَلَ الْمَسْحَدَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينِهِ وَآخَرُ عَنْ شِمَالِهِ وَهُوَ أَحَدُ بَايْدِهِمَا وَقَالَ هَكَذَا نُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ وَسَعِيدُ بْنُ مُسْلِمَةَ يَنْسِبُ حَدِيثَهُ لِقُتَيْبٍ وَهُوَ يُؤَيِّدُ هَذَا حَدِيثَ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عُمَرَ *

٣٩٢٩. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى يَقْضِي نَقْلًا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ خُرَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ مُسْلِمَةَ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْوَلِيدِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَأَبِي بَكْرٍ: أَلَيْتَ صَاحِبِي عَلَى الْخَوْصِ وَصَاحِبِي فِي الْعَارِ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ صَحِيحٌ *

38. O istoj temi

3928. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid, kaže: Ispričao nam je Seid b. Mesleme ¹⁶²³ prenijevši od Ismaila b. Umejjea ¹⁶²⁴, on

¹⁶¹⁹ Ebu Davud et-Tajalisi.

¹⁶²⁰ Hakem b. Atijje el-Ajfi e.-Basm iskrten je prenosilac hadisa, ali je bio sklon prevadima. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁶²¹ Ovaj hadis je još jedan od dokaza da su Ebu Bekr i Omer spadali među one ashabe koji su najviše voljeli Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Svaki su moment koristili da gleda u njega, njegovo muharek lice i od sreće i zadovoljstva što ga vide su mu se smiješili, a i on se smiješio njima.

¹⁶²² Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁶²³ Seid b. Mesleme o. Hisam b. Abdul-Melik o. Mervan slab je prenosilac hadisa, Pripadao je osmoj generaciji.

od Nafi'a, a on od Ibn Omera "Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izide iz kuće i sa Ebu Bekrom i Omerom ude u džamiju. Jedan mu bijaše sa njegove desne, a drugi sa njegove lijeve strane. On ih uze za ruke i reče: Ovako ćemo biti proživljeni na Sudnjem danu!"

Ovaj hadis je garibun ⁶²⁵ Seid b. Mesleme, po mislenju hadiskih učenjaka, nije jak. Ovaj hadis je također prenesen i drugim senedom od Nafi'a, a on od Ibn Omera.

3929. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Musa el-Kattan el-Bagdadi, kaže: Obavijestio nas je Malik b. Ismail ⁶²⁶, prenjevši od Mensur b. Ebu Fseida, koji je kazao: Ispričao mi je Kesir Ebu Ismail ⁶²⁷ prenjevši od Džumej'a b. Umejra et-Tejmija ⁶²⁸, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ebu Bekru, "Ti ćeš biti sa mnom na Havdu (Vreću) kao što si bio sa mnom i u pećini." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

٣٩. باب منه

٣٩٣٠ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَنْصَلَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَبِيبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْصَلَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى أَنَا بَكْرٌ وَعُمَرُ فَقَالَ: هَذَانِ السَّمْعُ وَالْأَصَرُ. فِي كِتَابِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ هَذَا حَدِيثُ مُرْسَلٌ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَنْصَلَةَ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْصَلَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَنْصَلَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَبِيبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْصَلَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

39. O istoj temi

3930. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Fudejk prenjevši od Abdul-Aziza b. Muttaliba, on od svoga oca ⁶²⁹, on od njegovca djeda, a on od Abdullaha b. Hantaba ⁶³⁰ "Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ugledavši Ebu Bekra i Omera, kazao: "Ova dvojica su (za muslimane i vjeru) ⁶³¹ kao sluh i vid (za čovjeka)."

⁶²⁴ Ismail b. Umejje b. Amr b. Seid el-Emevi.

⁶²⁵ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

⁶²⁶ Malik b. Ismail Ebu Gasan el-Hindi

⁶²⁷ Ebu Ismail Kesir b. Ismail en-Nevai.

⁶²⁸ Džumej' b. Umej'r et-Tejmij Ebu Fseida je Kafi iskren je prenosilac i ashab, ali je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je trećoj generaciji. B o je sklon sniziti.

⁶²⁹ Muttaliba b. Abdullaha b. Hantaba.

⁶³⁰ Abdul-lah b. Hantab b. Haris b. Ubejd b. Omer b. Marzum je osoba, a pogledu koje se razilaze islamski učenjaci. Neki smatraju da je on ashab, dok drugi smatraju da on nije zatekao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

⁶³¹ Es-Sajuti, a *El-Džam'us saghir* navodi hadis u kojem se kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Ebu Bekr i Omer su za mene kao što su sluh i vid za glavu."

Ovaj hadis je hasenun sahihan¹⁶³⁶ O ovom temi prenesem su hadisi i od Abdullaha b. Mes'uda, Ebu Musaa, Ibn Abbasa, Salima b. Ubejda.

٤١. باب منه

٣٩٣٢. حَدَّثَنَا نُصْرُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ كُوفِيٌّ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ شَيْبَةَ عَنْ عِيسَى بْنِ مُمُونَةَ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَنْبَغِي لِقَوْمٍ فِيهِمْ أَوْ كَرَّانٌ يُؤْمِنُهُمْ عَشْرَةٌ أَنْ يَخْلُصُوا مِنْ غَرِيبٍ*

41. O istoj temi

3932. ISPRIČAO NAM JE: Nasir b. Abdur Rahman el-Kafi, kaže: Ohajestio nas je Ahmed b. Besir prenijevši od Isaa b. Mezmuna el-Insarija, on od Kasima b. Muhammeda¹⁶³⁷, a on od Aise, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selitem, rekao: "Nije poželjno da ljudima među kojima je Ebu Bekr neko drugi klanja kao imam."¹⁶³⁸ Ovaj hadis je garibun.¹⁶³⁸

٤٢. باب منه

٣٩٣٣. ... بِسُحُوفٍ مِنْ مُوسَى لَأَنْقِصَ رُؤْيَى حَبْرٍ مَعْنَى أَحْسَنَ مَثَلُ مَنْ لَيْسَ عَنْ قُرْبَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ لَيْسَ بِهَذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَنْ مِنَ الْفُقَرَاءِ رُوِّجَتْ فِي سِلِّ اللَّهِ يُوْدِي فِي الْحَنَةِ بِعِنْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ. فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ لَصَدَقَةٍ دُعِيَ مِنْ بَابِ لَصَدَقَةٍ

Sellel i neznatno da je Ebu Bekr stao na nekovo mjesto i rekao: "Ebu Bekr tek je zbog toga u ovoj državi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selitem, i to je samo zbog toga što je Allahov poslanik i Onaj koji snažniji i iznad svih je od svih ljudi, iako podmetne napade i ayvede, a nije to fraza iz bajznavije i Ebu Bekr zbog toga što Allahov poslanik neće moći da ga čuju kada bude učio Kur'an u namazu.

¹⁶³⁶ Brieže ga i Malik b. Ines u *Muwattaa* i Ebu Baha u *Sahehu* i Ebu Nesai u *Sahehu*.

¹⁶³⁷ Kasim b. Muhammed i Ebu Bekr es-Sadiq i Uzak Ebu Bekr.

¹⁶³⁸ Ovaj hadis spada u one hadise iz kojih se la videti da je Allahov poslanik sallallahu alejhi ve selitem, kad je u pitanju vjeri i da vjernost Ebu Bekru i da je on isti i sahih. Logično je da to akazuje da mu treba dati prednost u izboru i da je najviše vjerovjeren koji, sallallahu alejhi ve selitem, preseljenja na ovaj svijet i smrti i pokopu.

¹⁶³⁹ Ovaj hadis je nasentan i arihan Neame on je osnovni kao so o Ebu Džekitina sab hadis, a je došao u toliko predaja da ga one uzdižu na savršen besed i vjeru. Osmi to ga a egov smisao ima potpuno u vjerodostojnim hadisima. Neke od tih snova je ovaj hadis a spomenuli.

ومن كان من هُل الصَّيام دُعي من ربِّ الرِّدِّ فَقَالَ أَنُو كَرُّ بَأْيي أَنْتَ وَأُمِّي مَا عَلَيَّ مِنْ دُعي مِنْ هَذِهِ أَبْوَابٍ مِنْ صُرُورِهِ فَيَهْلُ يَدْعِي أَحَدًا مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ كُلِّهَا قُلْ نَعَمْ وَأَرْخُوا أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ.

..... صحيح

٣٩٣٤ حَدَّثَنَا هُرَيْرٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الثَّوَالِي الْأُبْدِيُّ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَصَدَّقَ بِمِائَةِ دِينَارٍ فَقَالَ ذَلِكَ عَدِي مَا فَقُلْتُ الْيَوْمَ اسْقُوا أَبَا كُرٍّ أَنْ سَفَفْتَهُ يَوْمًا قُلْتُ فَحَنَنْتُ بَصِيفَ مَالِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَتَقِيبُ لَهْذِكَ قُلْتُ مِثْلَهُ وَأَتَى أَنُو بِكُرٍّ كُلِّ مِائَةِ دِينَارٍ فَقَالَ أَبُو كُرٍّ مَا تَقِيبُ لَهْذِكَ قُلْتُ أَتَقِيبُ لَهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ قُلْتُ وَاللَّهِ لَأَسْبِقُهُ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا قَالَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

42. O istoj temi

3933. ISPRICAO NAM JE Israk b. Maza el-Insari, kaže: Obavijestio nas je Ma'n, kaže, Nas je obavijestio Malik b. Ja'as premijer Šijeha El-Zuhrija, on od Humejda b. Abdur-Rahmana¹⁶³⁹, a on od Ebu Hurejra da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko (od vama) stigne na Allahovu Putu bit će pozvan u Džennet"¹⁶⁴⁰. O robe Allahov, evo tvoga dobra! Ko bude od onih koji su redovno namaz obavljali bit će pozvan na kapiju namaza; ko bude od onih koji su se borili na Allahovu Putu, bit će pozvan na kapiju džihada; ko bude od onih koji su dijelili zekjat, bit će pozvan na kapiju zekjata (onaj koji je), ko bude od onih koji su redovno postili, bit će pozvan na kapiju posta, Er-Rejjan. Ebu Bekr će na to: Ti si mi umjesto oca i majke, Allahov Poslanice, ovo i nije toliko bitno za onoga koji bude pozvan na bilo koju od tih kapija, ali da li će biti onih koji će biti pozvani na sve kapije? On

¹⁶³⁹ Humejd b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni.

¹⁶⁴⁰ Kao napr. od kamada dvije kamice, od brava dva brava ili od dva avsa dva kamica ili od dinara dva dinara.

¹⁶⁴¹ U El-Buhar jevoj predaje ovo i hadisa salallahu alejhi ve sellem bit će pozvan na jedan od dve meških kapije.

reče: Hoće, i ja želim da ti budeš jedan od njih."¹⁶⁴² Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁶⁴³

3934. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah el-Bezzaz el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Dukajm; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Sa'd prenijevši od Zeida b. Eslema, a on od svoga oca, koji je kazao: Čuo sam Omera b. Hattaba kada kaže: "Jednom prilikom nam Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da (od imovine) damo u dobrotvorne svrhe. Ja sam tada imao veliki imetak. Rekoh (u sebi): E, danas ću preteći Ebu Bekra koga do tada nisam nikad uspio preteći. Ja tad (za dobrotvorne svrhe) dadoh polovinu svoje ukupne imovine. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: A šta si ostavio svojoj porodici? Rekoh: Ostavio sam im isto toliko. Tad dode Ebu Bekr (i u dobrotvorne svrhe) dade sve što je imao. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga upita: Ebu Bekre šta si ostavio svojoj porodici? a on reče: Ostavio sam im Allaha i Njegova Poslanika. Rekoh: (Eto vidite), nikada ga, ni u čemu, neću preteći!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁶⁴⁴

٤٣. باب منه

٣٩٣٥. حَدَّثَنَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمَيْدٍ خُزَيْمِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ إِسْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ مُطْلَعٍ عَنْ عَبْدِ حُسَيْنٍ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ خَبَرَةَ أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ امْرَأَةً فَكَلَّمَتْهُ فِي شَيْءٍ وَأَمْرًا بِأَمْرٍ فَقَالَتْ: أَرَأَيْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ لَمْ أَحْضَرَكَ قَالَ: إِنْ لَمْ تَحْدِثِي فَأَنْتِي أَبَا بَكْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

43. O istoj temi

3935. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio me je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd, kaže: Nas je obavijestio moj otac prenijevši od svoga oca¹⁶⁴⁵, koji je kazao: Obavijestio me je Muhammed b. Džubejr b. Mut'am da ga je obavijestio njegov otac Džubejr b. Mut'am "Došla je neka žena Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim o nečem

¹⁶⁴² Abdur-Rahman el-Mubarekfuri kaže: Poznato je da Džennet ima osam kapija. Za svaku od njih je propisano: ko će biti pozvan u nju. Na svaku od njih će biti pozvani oni koji su obavljali tu dužnost. U ovom hadisu su spomenute četiri. Bez sumnje, postoji i kapija na koju će biti pozvani oni koji su hadždž obavili. Što se tiče preostale tri, od njih su dvije kapije na koje će ući oni koji su srdžbu savladali i koji praštaju ljudima. "Neki kažu da će osma ota na koju će ući oni koji su se iskreno na Allaha oslanjali, dok neki tvrde da će na osmu kapiju ući oni koji su puno zikri činili, itd.

¹⁶⁴³ B. lježe ga i E.-Bahari i Muslim u *Saħihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹⁶⁴⁴ Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

¹⁶⁴⁵ Sa'da b. Ibrahima

razgovarala. On joj naredi da ponovo dođe k njemu (ukoliko to svoje pravo ne ostvari) Ona će na to: A ako tebe ne nadem? On reče: Ako ne nađeš mene, onda dodi kod Ebu Bekra!"¹⁶⁴⁶ Ovaj hadis je sahihun.¹⁶⁴⁷

٤٤. باب منه

٣٩٣٦ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ رَاشِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ أَبِي تَكْرٍ، فِي بَابِ أَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

44. O istoj temi

3936. ISPRIOČAO NAM JE Muhammed b. Humejd¹⁶⁴⁸; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Mahtar¹⁶⁴⁹ prenjevši od Ishaka b. Rašida, on od Ez-Zuhrija, on od Uveja, a on od Aise: "Naredio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zatvaranje svih vrata, osim Ebu Bekrovih." O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Seida. Ovaj hadis sa ovim senedom je garibun.

٤٥. باب منه

٣٩٣٧ حَدَّثَنَا نُصَيْرُ بْنُ خَبْرَةَ أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ رَاشِدٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ أَبِي تَكْرٍ، فِي بَابِ أَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٩٣٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ رَاشِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ أَبِي تَكْرٍ، فِي بَابِ أَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

¹⁶⁴⁶ Ovaj nam hadis ukazuje na vrijednost Ebu Bekrovu. Također nam ukazuje da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ipak, na izvjestan način sagetisao da, nakon njegova preseljenja na ahiret, za na to treba zabraniti Ebu Bekra.

¹⁶⁴⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁶⁴⁸ Muhammed b. Humejd b. Hagan er-Razi je kao prenosioc slab, ali je bio veliki poznavatelj hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Ibn Mem je o njemu povoljno mislio.

¹⁶⁴⁹ Ibrahim b. Muntar et-Tejmi Ebu Ismail er-Razi iskren je prenosioc hadisa, ali je loše pamtio. Pripadao je sedmoj generaciji.

الْأَرْضَ فَأَتَوْهُ نَكْرًا وَعَمْرُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ ۖ ثُمَّ أَخَذَ مِنْهُ دَوْدُ بْنُ أَبِي عَدُوٍّ وَيُرْوَى عَنْ سُبْدَانَ الثَّوْرِيِّ قَالَ خَرَّبَ أَبُو الْجَحَّافِ وَكَانَ مَرَضِيًّا *

٣٩٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَيْبَانًا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ نُرَيْهِمٍ قَالَ سَمِعْتُ ثَابِتَ بْنَ سَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمَا رَجُلًا رَاكِبًا نَقَرَهُ بِذِقَاتِهِ لَمْ أَحْنَقْ لَهَا بَمَاءً فَحَلَفْتُ لِحُرْثٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقَمْتُ بِذَلِكَ أَنَا وَأَبُو نَكْرٍ وَعَمْرُ قَالَ أَبُو سَمَةَ وَمَا هَذَا فِي الْقَوْمِ يَوْمَئِذٍ ۖ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ بِهِذَا الْإِسْنَادِ بِخَوْفِهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

45. O istoj temi

3937. ISPRICAO NAM JE El-Ensari: kaže Obavijestio nas je Ma'n ¹⁶⁵⁰, kaže: Nas je obavijestio Ishak b. Jan a b. Talha ¹⁶⁵¹ prenjevši od svoga amidže Ishaka b. Talhe ¹⁶⁵², a on od A'še "Jednom prilikom Ebu Bekr uđe kod Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a on mu reče: Ti si onaj koga je Allah oslobodio od Vatre! Taj dan on je dobio nadimak Atik (oslobodeni)." Ova, hadis je gariban. Neki su ovaj hadis prenijeli od Ma'na, koji je kazao od Musaa b. Talhe, od A'še.

3938. ISPRICAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž, kaže Obavijestio nas je Telid b. Suleiman ¹⁶⁵³ prenjevši od Ebu Džinata, on od Atijjea ¹⁶⁵⁴, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Svaki je vjerovjesnik imao po dva pomagača od stanovnika nebesa i po dva pomagača od stanovnika Zemlje. Što se tiče mojih pomagača od stanovnika nebesa, to su Džehrail i Mikail, a što se tiče mojih pomagača od stanovnika Zemlje, to su Ebu Bekr i Omer."

Ovaj hadis je hasen-un-garibun ¹⁶⁵⁵ Ebu Dženaš se zvao Davud b. Ebu Avf. Prenosi se od Stijana es-Sevrina da je kazao Obavijestio nas je Ebu Džehaf, on bijaše prijatan.

¹⁶⁵⁰ Ma'n b. Isa el-Kazzaz.

¹⁶⁵¹ Ishak b. Jahja b. Talha b. Ubejdu'llah et-Tejmi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

¹⁶⁵² Ishak b. Talha b. Ubejdu'llah et-Tejmi prenosilac je hadisa koji po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁶⁵³ Tendi b. Sulejman el-Mana'ibi et-Ka'fi el-Arež slab je prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je rafidija.

¹⁶⁵⁴ Atijje el-Avfi.

¹⁶⁵⁵ Bilježi ga i Hakim u *Mustedrek*u i smatra ga vjerodostojnim hadisom.

3939. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od Sa'da b. Ibrahima, koji je kazao: Čuo sam Ebu Selemu b. Abdur-Rahmana kada priča od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Dok je jednom prilikom neki čovjek jahao kravu, ona reče: Ja nisam stvorena za ovo, ja sam stvorena za oranje"¹⁶⁵⁶, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: U to vjerujemo i ja, Ebu Bekr i Omer. Ebu Seleme kaže: Kad je ovo rečeno, njih dvojica nisu bili tu prisutni."

3940. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, sa ovim senedom slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁶⁵⁷

٤٦. مناقب أبو حفص عمر بن الخطاب رضي الله عنهم *

٣٩٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرِو مُعَقَّدِيُّ خُزَاعِيٍّ حَارِثَةُ

بْنُ عَمْرِو بْنِ أَنَسٍ عَنْ رَافِعِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ أَعِزَّ الْإِسْلَامَ بِأَخْبَ هَذَيْنِ الرَّجُلَيْنِ الْبَيْتِ يَابِي جَهْلٍ أَوْ يُعْمَرْ بِنِ الْخَطَّابِ. قَالَ: وَكَانَ أَحْتَهُمَا إِلَيْهِ عُمَرُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ.

46. Vrline Ebu Hafsa Omera b. Hattaba, radijellahu anhu.

3941. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i Muhammed b. Rafi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Haridže b. Abdullan el Ensari prenijevši od Nafi'a, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allahu, pomози islam jednim od ove dvojice ljudi, koji je Tebi miliji: Ebu Džehlom ili Omerom b. Hattabom! Reče: Omer mu je, od njih dvojice, ipak bio miliji." Ovaj Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁶⁵⁸

¹⁶⁵⁶ Govor krava je netočno čajena pojava. To znači, da se ovdje radi o mu'džizi. Na to upućuje i činjenica da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao šta o tome misle i Ebu Bekr i Omer, koji tada tu nisu bili prisutni.

¹⁶⁵⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁶⁵⁸ Ibn Hiban smatra ovaj hadis sahihom.

٤٧. باب منه

٣٩٤٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَدْرِ أَخْبَرَنَا أَبُو غَامِرٍ الْعَقَدِيُّ حَرَّرَنَا حَارِجَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ هُوَ
لُصْبَرِي عَنْ نَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى
لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ قَالَ وَقَالَ أَبُو عُمَرَ: مَا تَزَلُ بَالِسِ أَمْرٍ قَطُّ فَقَالُوا فِيهِ وَقَالَ فِيهِ عُمَرُ أَوْ قَالَ ابْنُ
الْحَطَّابِ فِيهِ شَكٌّ حَارِجَةُ، إِنَّمَا نَزَلَ فِيهِ الْقُرْآنُ عَلَى نَحْوِ مَا قَالَ عُمَرُ. وَفِي الْمَثَابِ عَنْ الْمُصَلِّ نَسِ
نُعَاسٍ وَنَبِيٍّ دُرٍّ وَنَبِيٍّ هُرَيْرَةَ وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا لَوْحَةٍ.

47. O istoj temi

3942. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Haridže b. Abdullah el-Ensari prenijevši od Nafi'a, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, sallallahu alehi ve sellem, kazao: "Allah je učinio da se istina manifestuje na jeziku Omer **خرجة** i u njegovu srcu."

Nafi' veli da je Ibn Omer rekao: Ne bi se nikad pred ljude postavio problem o kome bi ljudi zauzeli stav i o kome bi Omer, ili je kazao: Ibn Hattab, dilema kod Haridže - zauzeo stav, a da ne bi Kur'an potvrdio ispravnost Omerova stava. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Fadala b. Abbasa, Ebu Zerra i Ebu Hurejra. Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-sahihun-garibun.¹⁶⁵⁹

٤٨. باب منه

٣٩٤٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ نَكِيرٍ عَنِ النَّضْرِ أَبِي عُمَرَ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنِ ابْنِ
عَدَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ أَعِزِّ الْإِسْلَامَ بِأَبِي حَنْزَلٍ ابْنِ هِشَامٍ أَوْ بِعُمَرَ ابْنِ
الْحَطَّابِ. قَالَ: فَأَصَحَّ فَقَدْ أَعْمَرُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْلَمَ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ
مِنْ هَذَا لَوْحَةٍ وَقَدْ نَكَمَ غُصْنُهُ فِي النَّضْرِ أَبِي عُمَرَ وَهُوَ يَرَوِي مَا كَثُرَ *

48. O istoj temi

3943. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr prenijevši od Nadra Ebu Omera¹⁶⁶⁰, on od Ikrimeja, a on od Ibn

¹⁶⁵⁹ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁶⁶⁰ Ebu Omer Nadr b. Abdur-Rahman el-Hazzaz prenosi,ac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je šestoj generaciji.

Abbasa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao "Allahu, pomози islam Ebu Džehlom b. Hišamom¹⁶⁶¹ ili Omerom b. Hattabom!" pa je, veli Ibn Abbas, Omer ujutro došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i primio islam."

Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun¹⁶⁶² Neki učenjaci su polemisali o Nadru Ebu Omeru. On je prenosio munker-hadise.

٤٩. باب منه

٣٩٤٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْوَسْطِيِّ أَبُو مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِي عَنْ رَحْمَنِ بْنِ أَبِي مُكْدَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُكْدَرٍ عَنْ حَبْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ عُمَرُ لِأَبِي بَكْرٍ يَا حَبْرُ إِنَّا نَسَمِعُ رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَمَا إِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ فَلَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٌ مِنْ عُمَرَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا يَرْفَعُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِذَلِكَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ *

٣٩٤٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي دَاوُدَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ رِيْدٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ مُجَلٍّ عَنْ سَمِيعِ بْنِ قُرَيْشٍ مَا أَطْرَقَ رَجُلٌ يَتَقَصُّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ يُحِبُّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ *

49. O istoj temi

3944. ISPRIOČAO NAM JE Muhammed b. Mus'ana; kaže. Obavijestio nas je Abdullah b. Davud el-Vasiti Ebu Muhammed¹⁶⁶³, kaže. Ispricioao mi je Abdur-Rahman, sin inoga brata, Muhammeda b. Munkedira, prenijevš. od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: "Jednom prilikom Omer reče Ebu Bekru: O, najbolji čovječe nakon Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem! Ebu Bekr će na to: Ti tako veliš, a ja sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: Sunce nije obasjalo čovjeka boljeg od Omera!"

Ovaj hadis je garibun¹⁶⁶⁴ Poznat nam je samo sa ovim senedom koji nije toliko čvrst. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Derdaa.

¹⁶⁶¹ Ebu Džen Amr b. Hišam je zakletu neprijatelj. Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Poginuo je na Bedru kao idolopoklonik.

¹⁶⁶² Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*

¹⁶⁶³ Abdallah b. Davud el-Vasiti Ebu Muhammed et-Temar slab je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁶⁶⁴ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

3945. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Museina; kaže Obavijestio nas je Abdullah b. Davud prenijevši od Hanmada b. Zejda, on od Ejuba⁶⁶⁵, a on od Muhammeda b. Šimna, koji je kazao. "Ne mislim da onaj koji napada Ebu Bekra i Omera voli Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem." Ovaj hadis je garibun-hasenun.

٥٠. باب منه

٣٩٤٦ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ سَبْحٍ حَمْرًا الْمُقَرَّبِيُّ عَنْ حَيَّوَةَ بْنِ شَرِيحٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ عَمْرِو عَنْ مَشْرِحِ بْنِ هَدَّادٍ عَنْ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ بَعْدِي نَبِيٌّ لَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مَشْرِحِ بْنِ هَدَّادٍ *

50. O istoj temi

3946. ISPRIČAO NAM JE Seleme b. Šeb.b; kaže Obavijestio nas je El-Mukri⁶⁶⁶ prenijevši od Hajvea b. Surejha, on od Bekra b. Amra, on od Mišreha b. Ha'ana, a on od Ukbea b. Amira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Kad bi bio vjerovjesnik poslije mene, bio bi to Omer b. Hattab." Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁶⁶⁷ Poznat nam je samo preko Mišrea b. Ha'ana.

٥١. باب منه

٣٩٤٧ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا لُثْنٌ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الرَّحْزَرِيِّ عَنْ حَمْرَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ بَنِي عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. رَأَيْتُ كَأَنِّي أُتَيْتُ بِقَدَحٍ مِنْ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ مِنْهُ فَأَعْطَيْتُ فَصَلَّى عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالُوا فَمَا أَوْلَتْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: الْعِلْمُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٩٤٨ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: دَخَلْتُ الْحِجَّةَ فَبَدَأَ أُنَا بِقَصْرِ مِنْ دَهَبٍ. فَقُلْتُ: لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ؟ قَالُوا: لِشَابٍّ مِنْ قُرَيْشٍ فَطَشْتُ أَكِّي أَنَا هُوَ فَقُلْتُ وَمَنْ هُوَ؟ فَقَالُوا: عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

⁶⁶⁵ Ejub b. Ebu Temime Kes an es-Sahtijani Ebu Bekr el-Basri pouzdan je i sigaran prenosilac i hudždže u hadisu. On je, uz to, i poznati sirijski pravnik i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji. Umrlo je 131. godine po Hidžri.

⁶⁶⁶ Abdullah b. Jezid el-Mukri Ebu Abdur-Rahman el-Mekki.

⁶⁶⁷ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel, u *Musnedu*, Hakim u *Mustedreku*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-vesitu*.

51. O istoj temi

3947. ISPRIČAO NAM JE Katejbe; kaže: Obavijestio nas je Le's prenijevši od Ukajla, on od Ez Zuhrija, on od Hamze b. Abdulaha b. Omera, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu aleh i ve sellem, rekao: "U snu sam vidio kao da mi je data posuda sa mlijekom. Napio sam se, a potom ostatak dao Omeru b. Hattabu. Kako to objašnjavaš, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni. On reče: Kao znanje." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁶⁶⁸

3948. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Hamejda, a on od Enesa da je Vjerovjesnik, sallallahu aleh i ve sellem, kazao: "Ušao sam (za vrijeme Miradza) u Džennet i u njemu vidio dvorac od zlata. Za koga je ovaj dvorac? upitao sam. Rekoše: On za jednog mladića iz plemena Kurejš. Pomislih da sam ja taj mladić. A ko je on? upitah. Rekoše: To je Omer b. Hattab." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁶⁶⁹

٥٢. باب منه

٣٩٤٩ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ خُرَيْشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثُورٍ عَنْ خُصْرَاءَ بِنْتِ حُجْرٍ عَنْ وَاقِدِ بْنِ حَزْزَانَ عَنْ وَاقِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ لُبَيْدَةَ قَالَ حَدَّثَنِي نَبِيُّ رَبُّدَةَ قَالَ أَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَا بَدَلَ فَقَالَ يَا بَدَلُ نِمَ سَقَيْتَنِي إِلَى الْحَنَةِ مَا دَخَلْتُ الْحَنَةَ قَطُّ إِلَّا سَمِعْتُ حَشْحَشَتَكَ أَمَامِي دَخَلْتُ الْمَرْحَةَ الْحَنَةَ فَسَمِعْتُ حَشْحَشَتَكَ أَمَامِي فَأَتَيْتُ عَلَى قَصْرِ مُرَبِّعٍ مُشْرِفٍ مِنْ دَهَبٍ فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ فَقَالُوا لِرَجُلٍ مِنَ الْعَرَبِ فَقُلْتُ أَنَا عَرَبِيٌّ لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ قَالُوا لِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قُلْتُ أَنَا قُرَيْشِيٌّ لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ قَالُوا لِرَجُلٍ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ قُلْتُ أَنَا مُحَمَّدٌ لِمَنْ هَذَا الْقَصْرُ قَالُوا لِعَمْرِئِ بْنِ الْخَطَّابِ فَقَالَ بَدَلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَذْنُ قَطُّ إِلَّا صَلَّيْتُ رَكَعَتَيْنِ وَمَا أَصَابَنِي حَدَثٌ قَطُّ إِلَّا تَوَضَّأْتُ عِنْدَهَا وَرَأَيْتُ أَنَّ لِلَّهِ عَلَيَّ رَكَعَتَيْنِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهِمَا.

وَفِي الْبَابِ عَنْ حَازِمٍ وَمُعَاذٍ وَأَنْسٍ وَنَبِيِّ هُرَيْرَةَ وَالْأَسَدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَأَيْتُ فِي الْحَنَةِ قَصْرًا مِنْ دَهَبٍ فَمَنْهُ مِنْ هَذَا قَصْرٌ لِعَمْرِئِ بْنِ الْخَطَّابِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ وَمَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ أَنِّي دَخَلْتُ لَهَا حَدَّ حَنَةِ بَعَثَ إِلَيَّ فِي سَاعٍ كَثِيرٍ دَخَلْتُ حَنَةً هَكَذَا رَوَى فِي بَعْضِ أَحَادِيثٍ وَرَوَى عَنْ نُبَيْسٍ أَنَّهُ قَالَ رَأَيْتُ نِسَاءً وَخِي *

¹⁶⁶⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u Sahihima

¹⁶⁶⁹ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u Musneid i Ibn Hiban u San ihu.

52. O istoj temi

3949. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs Ebu Ammar el Mervezi, kaže: Obavijestio nas je Al. b. Husejn b. Vakid i kazao: Ispričao mi je moj otac i kazao: Ispričao mi je Abdullah b. Burejde i kazao: Mem je ispričao Ebu Burejde i rekao: "Jednog jutra Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (nakon sabahskog namaza) zovnu Bilala i upita: Čime si me pretekao u Džennetu? Kad god mi je pokazan Džennet,¹⁶⁷⁰ u njemu sam ispred sebe čuo tvoje zveckanje. Jučer sam (u snu vidio kao da sam) ušao u Džennet i ispred sebe čuo tvoje zveckanje. Potom sam stigao do dvorca čiji je četverokutni balkon od zlata. Za koga je ovaj dvorac? upitao sam. Rekli su: Za jednog Arapa. Rekao sam: Ja sam Arap, za koga je ovaj dvorac? Rekli su: Za jednog čovjeka iz plemena Kurejš. Rekao sam: Ja sam iz plemena Kurejš, za koga je ovaj dvorac? Rekli su: Za jednog iz Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem, ummeta. Rekao sam: Ja sam Muhammed, za koga je ovaj dvorac? Rekli su: Za Omera b. Hattaba. Bilal (tad) reče: Allahov Poslaniče! Ja nisam nikada proučio ezan, a da nakon toga nisam klanjao dva rekjata, niti sam ikada izgubio abdest i ponovo ga uzeo, a da nisam, iz zabvalnosti prema Allahu, klanjao dva rekjata. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Tim dvoma si to i postigao."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira, Muaza, Enesa i Ebu Hurejre (u kopiju stoji) da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "U Džennetu sam vidio dvorac od zlata. Za koga je ovaj dvorac? upitao sam, pa mi je reklo da je za Omera b. Hattaba." Ovaj hadis je hasen u salihun gariban¹⁶⁷¹ kao i u ovom hadisu. "Jučer sam ušao u Džennet, znače: Jučer sam u snu vidio kao da sam ušao u Džennet." Ovako je preneseno u nekim hadisima. A prenosi se od Ibn Abbasa da je kazao: "Snovi Vjerovjesnika su Objava."

٥٣. باب منه

٣٩٥٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا سَعْدُ بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ حَدَّثَنِي سَعْدُ بْنُ حَبِشٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَضٍّ مَعَهُ فَبِمَا أَنْصَرَفَ حَاثٌ حَارِيَّةٌ سَوْدَاءُ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ تَلَدْتُ أَنْ رَدَّكَ اللَّهُ سَالِمًا أَنْ

¹⁶⁷⁰ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za vrijeme Miradža uveden u Džennet da bi mu bile pokazane njegove nepote. Pored toga, on je više puta sanjao kao da je u Džennetu i da mu se pokazuju određene stvari. A poznato je da su snovi Vjerovjesnika, kako kaže Ibn Abbas, Objava, i sve što oni u snu vide, to je sušta istina.

¹⁶⁷¹ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

أَضْرَبَ بَيْنَ يَدَيْكَ بِالذُّفِّ وَأَتَعَى فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ كُنْتَ سَدْرَتْ فَاصْطِرْبِي وَإِلَّا فَلَا. فَجَعَلَتْ تَضْرِبُ فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عَلِيٌّ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عُثْمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عُمَرُ فَأَلْقَتْ الذُّفَّ تَحْتَ اسْتِهَا ثُمَّ قَعَدَتْ عَلَيْهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الشَّيْطَانَ لِيَحَافُ مِنْكَ يَا عُمَرُ! إِنِّي كُنْتُ حَالِسًا وَهِيَ تَضْرِبُ. فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عَلِيٌّ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ عُثْمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ. ثُمَّ دَخَلَ أَيْتٌ يَا عُمَرُ! أَلْقَتْ الذُّفَّ هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَنْ أَبِي خَدِيجٍ عَنْ عَائِشَةَ وَفِي سَبْعٍ عَنْ عُمَرَ وَعَائِشَةَ *

٣٩٥١ حَدَّثَ لُحَيْشٌ عَنْ مَسْجِدٍ لُحَيْرٌ حَسَنٌ رَوَاهُ شَيْبَانٌ عَنْ جَرَّاحٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَالِسًا قَسَمَ لَهَا لَعْنًا وَصَوْتَ صَبِيٍّ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَدَّ خَشِيئَةَ تَرْفُفٍ وَالصَّبِيَّانَ حَوْلَهَا فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ تَعَالِي فَتُطْرِي فَحَثَّتْ قَوْصَعَتُ لَحْيِي عَلَى مَنْكَبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهَا مَا بَيْنَ الْمَنْكَبِ إِلَى رَأْسِهِ. فَقَالَ لِي: أَمَا شَغَعَتْ أَمَا شَغَعَتْ قَالَتْ: فَجَعَلْتُ أَقُولُ لَا لِأَنْظُرَ مُزِلَّتِي عِنْدَهُ. إِذْ طَعَنَ عُمَرُ: قَالَتْ: فَارْفَضَ النَّاسُ عَنْهَا. قَالَتْ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي لَأَنْظُرُ إِلَى شَيَاطِينِ الْجَحْرِ وَالْإِنْسِ قَدْ فَرَوْا مِنْ عُمَرَ. قَالَتْ: فَارْجَعْتُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَنْ أَبِي خَدِيجٍ عَنْ عَائِشَةَ *

53. O istoj temi

3950. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs, kaže: Obavijestio nas je Ab b. Husejn b. Vakid, kaže: Ispričao mi je moj otac i kazao: Ispričao mi je Abdullah b. Burejda i kazao: Čuo sam Burejda kada kaže: "Bio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u jednom vojnom pohodu. Pošto se vratio, pride mu jedna crna djevojka i reče: Allahov Poslaniče, ja sam se zavjetovala da ću, ako te Allah vrati (živa) i zdrava, pred tobom zasvirati def i zapjevati. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: Ako si se zavjetovala, onda sviraj, a inače nemoj!¹⁶⁷² I ona poče svirati def. Ušao je Ebu Bekr, a ona je svirala. Zatim je ušao Alija, a ona je svirala. Zatim je ušao Osman, a ona je svirala. Kad uđe Omer, ona spusti def i sjede na njega, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Uistinu se šejtan plaši tebe, Omere! Ja sam sjedio, a ona je svirala. Potom je ušao Ebu Bekr, a ona je svirala. Potom je ušao Alija, a

¹⁶⁷² Abdar-Rahman el-Mubarekforti smatra da su ove riječi dokaz da je def dozvoljeno svirati samo u određenim prilikama kao što su zavjet, svadba, bajramsko veselje i s. On naglašava da je vrlo razno to što rade neki se hovi iz Jemena, koji def sviraju uz zikir.

ona je svirala. Potom je ušao Osman, a ona je i dalje svirala. Kad si ušao ti, ona je sklonila def (i prestala da svira)." Ovaj Burejdeov hadis je hasenun-sahihun-garibun.⁶⁷³ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Omera i Aiše.

3951. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Haridže b. Abdullaha b. Sulejmana b. Zejda b. Sabita, koji je kazao: Obavijestio nas je Jezid b. Ruman prenijevši od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: "Jednom prilikom, dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sjedio, začusmo neku galamu i dječiju vrisku. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustade, kad neka robinja porijeklom iz Etiopije igra, a oko nje djeca. Vidjevši to on reče: Aiša, dodi da vidiš! Ja pridoh, naslonih bradu na rame Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i nastavih da je gledam između njegova ramena i glave. On mi reče: Hajde, je li ti dosta? Je li ti dosta? Nije, govorila sam, kako bih se (još jednom) uvjerila kakvo je moje mjesto kod njega. Tad se pojavi Omer i svijet se rasprši. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli ona, reče: Gledam u šejtane, od džina i ljudi, kako pobjeغوše od Omera!¹⁶⁷⁴ Tad sam se, veli ona, vratila (na svoje mjesto)." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.

٥٤. باب منه

٣٩٥٢. حَدَّثَنَا سَمَةُ بْنُ شَيْبٍ حُرْمَا عَنْ أَبِي نَوْعٍ الْقَدَّاعِ حُرْمَا عَنْ عَصَمَةَ بْنِ نُوَيْرٍ عُمَرَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ سَمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَمِّهِ وَسَلَّمَ أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَشَقَّقَ عَنْهُ الْأَرْضُ ثُمَّ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ آتَى أَهْلَ الْبَقِيعِ فَيَحْشَرُونَ مَعِيَ ثُمَّ أَنْتَظِرُ أَهْلَ مَكَّةَ حَتَّى أُحْشَرَ بَيْنَ الْحَرَمَيْنِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ وَعَصَمَةُ بْنُ عُمَرَ لَيْسَ بِمُحْفَظٍ عَنِ أَهْلِ حَدِيثٍ *

54. O istoj temi

3952. ISPRIČAO NAM JE Seleme b. Šebib; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Nafi' es-Sani'; kaže: Nas je obavijestio Asim b. Omer el-Umeri prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera, koj. je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ja ću biti prvi od

¹⁶⁷³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

⁶⁷⁴ Sama činjenica da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, gledao a robinju koja je igrala, a oko koje su se iskupila djeca i žene, kao činjenica da je pozvao i Aišu da to vidi, a da to nije zabranjeno, ukazuju da igre i zabave ove vrste nisu zabranjene pod uvjetom da se tu ne miješaju ljudi i žene i da se ne čini drugo što nije dopušteno. Tako smatra i El Mubarekfori.

koga će se odvojiti zemlja, potom Ebu Bekr, pa Omer. Potom će doći oni koji su ukopani u *El-Bekiji* i bit će zajedno sa mnom. Potom će sačekati stanovnike Mekke (i drugih mjesta) između dva harema da budu okupljeni sa mnom."¹⁶⁷⁵

Ovaj hadis je hasenun garibun¹⁶⁷⁶ Asim b. Omer nije pouzdan ravija po mišljenju hadiskih učenjaka.¹⁶⁷⁷

٥٥. باب منه

٣٩٥٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ عَجَلَانَ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَدْ كَانَ يَكُونُ فِي الْأَمَمِ مُحَدَّثُونَ فَإِنْ يَكُ فِئْتِي أَحَدٌ فَقُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَأَخْبَرَنِي بَعْضُ أَصْحَابِ ابْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ قَالَ: مُحَدَّثُونَ يَعْنِي مُفْهَمُونَ *

55. O istoj temi

3953. ISPRICAŖO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ibn Adžlana, on od Sa'da b. Ibrahima, on od Ebu Selemea, a on od Aise, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Među prijašnjim narodima bilo je nadahnutih ljudi. Ako takav postoji među mojim sljedbenicima, onda je to Omer b. Hattab."¹⁶⁷⁸

Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁶⁷⁹ Obavijestili su me neki Ibn Ujjeineovi učenici koji su prenijeli da je Sufjan b. Ujjeine kazao: Nadahnuti, tj. oni koji dobro shvaćaju.

¹⁶⁷⁵ Dakle, od svih stvorenja – a ču bi prvi proživljen na Sudnjem danu. Potom će biti proživljen Ebu Bekr, pa Omer, pa onda oni koji će biti pokopani u *El-Bekiji*, pa onda vjernici iz Mekke, pa vjernici iz Medine i ostalih mjesta između dva harema, i tako redom.
¹⁶⁷⁶ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁶⁷⁷ Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Takribut-tehrih* kaže: Asim b. Omer b. Haf b. Asim b. Omer b. Hattab el-Umeri Ebu Omer el-Medeni slab je prenosioc hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji. On je brat Ubejdullaha el-Umerija.

¹⁶⁷⁸ U merit' nadisa koji je prenio Ebu Seid el-Hudri stoji da je neko upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Allahov Poslaniče, a kako neko postaje nadahnut?" On reče: Tako što melek govori njegovim jezikom."

¹⁶⁷⁹ Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Suneu* od Aise i El-Buhari u *Sahihu* od Ebu Hurejrea.

٣٩٥٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْقُدُّوسِ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ
عُمَرُو بْنِ مُرَّةٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَمَةَ عَنْ عُبَيْدَةَ بْنِ سَمُرَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ أَسِيَّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ هَذِهِ الْحَيَّةِ فَاصْصِعُوا بَكْرٍ ثُمَّ قَالَ يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ
أَهْلِ الْحَيَّةِ فَاطْلُعْ عُمَرُ وَفِي لَبَّابٍ عَنْ أَبِي مُوسَى وَحَبِيبٍ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ *

٣٩٥٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ صَدْرُ السُّلَيْمِيِّ عَنْ شُعْبَةَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ
أَسِيٍّ سَمِعَهُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَسِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَطْلُعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ يُرْعَى غَنَمًا لَهُ إِذَا حَاءَ ذُنُوبُ
فَأَخَذَ شَاةً وَجَاءَ صَاحِبُهَا فَاتَرَغَهَا مِنْهُ. فَقَالَ الدُّبُّ كَيْفَ تَصْصِعُ بِهَا يَوْمَ السَّيِّعِ يَوْمَ لَا رَاعِيَ لَهَا
غَيْرِي قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمْسَتْ بِدَلِكِ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ قَالَ أَبُو سَلَمَةَ: وَمَا
هُمَا فِي تَقْوَاهُ يَوْمَئِذٍ.

٣٩٥٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ خُوَافٍ. هَذَا
حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٣٩٥٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوفَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ
أَسِيٍّ مَالِكٍ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أَحَدًا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ
فَرَجَفَ بِهِمْ. فَقَالَ يَا اللَّهَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَيْتُ أَحَدًا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ بَيٌّ وَصَدِيقٌ وَشَهِيدَانِ
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

56. O istoj temi

3954. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd el-Razi, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Abdul Kaddus, kaže: Nas je obavijestio A'meš prenijevši od Amra b. Murrea¹⁶⁸⁰, on od Abdullaha b. Selemea¹⁶⁸¹, on od Ubejde es-Selmanija, a on od Abdullaha b. Mes'uda, da je Vjerovjesnik, sallallahu alehi ve sellem, kazao: "Sad će se pred vama pojaviti čovjek od stanovnika Dženneta!" pa se pojavio Ebu Bekr. Zatim reče: Sad će se pred vama pojaviti (još jedan) čovjek od stanovnika Dženneta!" pa se pojavio Omer."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Musaa i Džabira. Ovaj hadis Ibn Mes'uda je garibun.¹⁶⁸²

¹⁶⁸⁰ Amr b. Murre el-Džumeli el-Muradi.

¹⁶⁸¹ Abdullah b. Seleme el-Muradi.

¹⁶⁸² Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu su Muhammed b. Humejd el-Razi, koji je po ocjeni hadiskih učenika, slab prenosilac, i Abdullah b. Seleme el-Muradi, koji je bio iskren prenosilac ali je pred kraj života posenilio

٥٧. مَنَاقِبَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ *

وله كنيستان يقال أبو عمرو وأبو عبدالله

٣٩٥٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُخَمَّمٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَى حِرَاءٍ هُوَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ فَتَحَرَّكَتِ الصَّخْرَةُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اهَذَا فَمَا عَلَيْكَ إِلَّا بَيِّ أَوْ صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عُثْمَانَ وَسَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ وَبْنِ عَبَّاسٍ وَسُهَيْلِ بْنِ سَعْدٍ وَتَمِيمِ بْنِ مَسْرُكٍ وَبُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

57. Vrline Osmana b. Affana, r.a.¹⁶⁹² koji je imao dva nadimka po djeci: Ebu Amr i Ebu Abdullah

3958. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: "Jednom bijahu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha i Zubejr na brdu Hira. Stijena se poče tresti, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Smiri se na tebi su Vjerovjesnik ili Iskreni ili šehid¹⁶⁹³."

O ovoj temi preneseni su hadisi ili od Osmana, Seida b. Zejda, Ibn Abbasa, Sehla b. Sa'da, Enesa b. Malika i Burejdca el-Esleinija. Ovaj hadis je sahihun.¹⁶⁹⁴

¹⁶⁹² Osman b. Affan je treći hafiz iz reda Hulefai-rahid na. Primio je islam prije nego se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo tajno sastajati sa svojim pristalicama u kući Erkamovoj. On je u predislamsko doba imao nadimak po djetetu Ebu Amr. Kad mu je supruga Rukajja rodila sina, dao mu je ime Abdullah i sebi, uzeo nadimak po njemu Ebu Abdullah. Dva puta je niđžu činio u Hicaziju. Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odlučio da izađe s vojskom na Bedr, Osmana je ostavio kod kace da bude pri ruci svojoj supruzi, a Vjerovjesnikovoj keerki Rukajji, koja je bila bolesna. Kao je Rukajja umrla, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega udade i drugu svoju keerku Ummu Kulsum. Osman je po Vjerovjesnikovim keerkama koje su bile za njim dobio nadimak Zu-Nurejn (Posjednik dvije svjetlosti).

¹⁶⁹³ Ovaj hadis sadrži jednu od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mu'dž za. On je tada znao da će Omer, Osman, Alija, Talha i Zubejr pasti kao šehidi što se i dogodilo. Prva trojica su, kao što je poznato, ubijeni kao kalife, dok su Talha i Zubejr ubijeni kod Basre nakon što su odbili da učestvuju u borbi protiv muslimana prilikom nereda.

¹⁶⁹⁴ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

شَهِدْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَحُثُّ عَلَى حَيْشِ الْعُسْرَةِ فَقَامَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيَّ مِائَةٌ بَعِيرٍ بِأَخْلَاسِهَا وَأَقْبَابِهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ حَصَّ عَلَى الْحَيْشِ فَقَامَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيَّ ثَلَاثُ مِائَةٍ بَعِيرٍ بِأَخْلَاسِهَا وَأَقْبَابِهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ. فَأَنَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَثْرُلُ عَنِ الْمَسْرِ وَهُوَ يَقُولُ: مَا عَلَى عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ هَذِهِ مَا عَلَى عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ هَذِهِ. حَدَّثَنَا غَرِيبٌ عَنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدَةَ *

٣٩٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ وَفِيٍّ رَمَى أَخْبَرَنَا صَمْرَةُ عَنْ أَبِي شَوَّابٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ثَعْلَبَةَ عَنْ كَثِيرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدَةَ عَنْ حِوَاءِ عُثْمَانَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَلْفٍ دِينَارٍ قَالَ: الْحَسَنُ بْنُ وَفِيٍّ وَكَانَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ مِنْ كِتَابِي فِي كُفَّةٍ حِينَ جَهَرَ حَيْشَ الْعُسْرَةِ فَيُثْرُهَا فِي حِوَرِهِ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: فَرَأَيْتَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقْلِبُهَا فِي حِوَرِهِ وَيَقُولُ: مَا صَرَّ عُثْمَانُ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٩٦٣. حَدَّثَنَا أَبُو الْعَاصِ أَخْبَرَنَا حُسَيْنُ بْنُ سَبْرٍ أَخْبَرَنَا حُكَيْمُ بْنُ عَبْدِ ثَمَدٍ عَنْ فِدَّاهِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِنَعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَهْلِ مَكَّةَ قَالَ: فَتَنَعَ النَّاسُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ عُثْمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ بِأَخْذِي يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى وَكَانَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُثْمَانَ حِوْرًا مِنْ أَيْدِيهِمْ لِأَنفُسِهِمْ هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٣٩٦٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَعَدَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّوْرِيُّ وَعَبْدُ وَاحِدٍ الْمَعْنِيُّ وَاحِدٌ قَالُوا: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ سَامِرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْخَيْرِ سَعْدُ بْنُ عَمْرِو عَنْ حُصَيْنِ بْنِ نُسَيْبٍ أَخْبَحَ الْمُشَقْرِي عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْخُرَيْمِيِّ عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ خَرْبٍ يُشْتَرِي قَالَ: شَهِدْتُ الدَّارَ حِينَ أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ عُثْمَانُ. فَقَالَ: انْتَوِي بِصَاحِبِكُمْ الَّذِينَ أَلْبَاكُمْ عَلَيَّ قَالَ: فَجِئَ بِهِمَا فَكَانَتْهُمَا حَمَلَانِ أَوْ كَأْتِيَهُمَا حَمَارَانِ. قَالَ: فَاشْرَفَ عَلَيْهِمَا عُثْمَانُ فَقَالَ: أَلْشَدُّكُمْ بِاللَّهِ وَالْأَسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ يَسْتَعْدُبُ غَيْرَ بَرٍّ رُومَةٍ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ يَشْتَرِي بَرَّ رُومَةٍ فَيَحْمِلْ دَلْوَهُ مَعَ دَلَاءِ الْمُسْلِمِينَ يَحْبِرْ لَهُ مِنْهَا فِي الْحَقَّةِ؟ فَاشْتَرَتْهَا مِنْ صَلْبٍ مَالِي فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ تَمْعُونِي أَنْ أَشْرَبَ حَتَّى أَشْرَبَ مِنْ مَاءِ الْبَحْرِ. قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. فَقَالَ:

أَشَدُّكُمْ بِاللَّهِ وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ الْمَسْجِدَ ضَاقَ بِأَهْلِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَشْتَرِي ثَقَعَةَ آلِ فُلَانٍ فَيَزِيدَهَا فِي الْمَسْجِدِ بِخَيْرٍ مِنْهَا فِي الْجَنَّةِ فَاشْتَرَيْتُهَا مِنْ صُلْبِ مَالِي فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ تَمْنَعُونِي أَنْ أَصْنِيَ فِيهَا رَكَعَتَيْنِ؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. قَالَ أَشَدُّكُمْ بِاللَّهِ وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنِّي جَهَّزْتُ جَيْشَ الْعُسْرَةِ مِنْ مَالِي؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. ثُمَّ قَالَ أَشَدُّكُمْ بِاللَّهِ وَالْإِسْلَامِ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَى ثِيَرٍ مَكَّةَ وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنَا فَتَحَرَّكَ الْجَبَلُ حَتَّى تَسَاقَطَتْ حِجَارَتُهُ بِالْخَصِيفِ قَالَ فَرَكَضَهُ بِرَحْلِهِ فَقَالَ: اسْكُرْ تَسِيرُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ؟ قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ. قَالَ اللَّهُ أَكْثَرُ شَهِدُوا لِي وَرَبُّ الْكَعْبَةِ أَنِّي شَهِدْتُ ثَلَاثًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهِ عَنْ عُثْمَانَ *

٣٩٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَحْبَبَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ أَحْبَبَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي الْأَشْتَمِ السَّعَايِي: أَنَّ حُطَاءً قَامَتْ بِالشَّامِ وَفِيهِمْ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَامَ آخِرُهُمْ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ مَرَّةٌ نُو كَعْبُ فَقَالَ: لَوْ أَنِّي حَدِيثٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قُمْتُ وَذَكَرْتُ الْفَتَنَ فَقَرَّبَهَا فَمَرَّ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ فِي ثَوْبٍ فَقَالَ: هَذَا يُؤْمِنُ عَلَى الْهَيْدَى. فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانٍ فَأَقْبَلْتُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ فَقُلْتُ: هَذَا؟ قَالَ: نَعَمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَوَالَةَ وَكَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ *

59. O istoj temi

3960. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer er-Rekki¹⁶⁹⁸, kaže: Nas je obavijestio Ubejdullah b. Amr prenijevši od Zejda b. Ebu Unejsea, on od Ebu Ishaka, a on od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, koji je kazao: "Pošto je Osman opkoljen (u svojoj kući),¹⁶⁹⁹ on se s krova kuće obrati ljudim rekavši:

¹⁶⁹⁸ Abdullah b. Džafer b. Gajlan er-Reki Ebu Abdur-Rahman el-Kureši pouzdan je prenosilac hadisa, a i je pred kraj života posenilio. Pripadao je desetoj generaciji.

¹⁶⁹⁹ Razlog zbog koga su ljudi opkolili Osmanovu kuću bio je sljedeći: Kad je Osman b. Affan zabran za halifu, on je svoje rođake postavljao na čelne pozicije u državi. Jednom prilikom on istodobno postavi nekoliko svojih amidžica za namjesnike u razne pokrajine. Abdullana b. Ebu Serha postavio je za namjesnika Egipta. Njegovim namjesnikovanjem Egipćani ne b. jahu zadovoljni. Jedna skupina njih ode u Medinu da se požale halifi, na to što on radi. Halifa mu po njima posla pismo u kome ga oštro ukori i zaprijeti da će ga smijeniti ukoliko tako nastavi. Međutim, on ne samo da ne uvaži halifin ukor, nego još i ubi čovjeka koji mu je predao to pismo. Tada grupa od sedam stotina Egipćana ode u Medinu da traže njegovu smjenu i krvninu za ubijenog. Halifa, pod pritiskom asnaba, udovolji njihovom zahtjevu. Napisa dekret u kome njega smjenjuje, a za novog namjesnika Egipta imenuje Muhammeda b. Ebu Bekra. Kad su Muhammed b. Ebu Bekr i njegova pratnja krenuli za Medinu, kad su bili na tri dana hoda od Medine, ugledaše nekog crnog mladčaka kako kasom

Podsjećam vas, tako vam Allaha, da li znate za slučaj brda Hira kada se zatreslo i kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Smiri se, Hira, na tebi su Vjerovjesnik, ili Iskreni, ili Šehid? Znamo, odgovoriše prisutni. Podsjećam vas, tako vam Allaha, da li znate da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao u vozi sa kritičnim vojnim pohodom¹⁷⁰⁰ ashahima: Ko od vas želi dati za opremanje vojske, a to je bilo u vrijeme tegoba i oskudice, i da sam ja opremio tu vojsku? Znamo, odgovoriše oni. Potom reče: Podsjećam vas, tako vam Allaha, je li vam poznato da se voda iz bunara Ruma¹⁷⁰¹ mogla koristiti samo uz naknadu pa sam ga ja otkupio i stavio ga na raspolaganje i bogatom i siromahu i putniku? Poznato nam je to, tako nam Allaha! Tom prilikom je nabrojao još neke stvari."¹⁷⁰²

Ovaj hadis koga je prenio Ebu Abdur-Rahman es-Su'emi od Osman je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun.¹⁷⁰³

3961. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar kaže Obavijestio nas je Ebu Davud Seken b. Mugate, čiji je nadimak po dietetu Ebu Muhammed štićenik Osmanove familije, i kazao: Obavijestio nas je Velid b. Ebu Hišam prenjevši od Ferkada Ebu Talhe, a on od Abdur-Rahmana b.

goni kamila: Ko si ti i zašto to? Ko je ti kamila? upitase ga oni. Ja sam Ehlidin zasluga namjesnika Egipta, reče on. On je namjesnik Egipta rekao: Ehlidin putujući prebivajući kod njega, prođadoše hilifnom na apućeno Abdulahu b. Ebu Seida a kome je i on rekao: Ehlidin je Muhammeda b. Ebu Bekra i njegova dva pratioca k da si gata da nasla i vladati Egiptom do da njeg Muhammed b. Ebu Bekr se vratio u Medinu i kome mal gazije ensarije i pokaza im pismo. To nasrđi sve Medineli i koji nikol se Osman vratio. Ja to Zubejr i Sa'd uđoše kod njega i upitase ga: Je li ovo tvoj dječak? Jeste, odgovori Osman. Je li ovo tvoja kamila? Jeste, odgovori on. Jeste li napisao ovo pismo? Nisam, odgovori on. A jeste li naredio da se ono napise? Nisam, odgovori on. A jeste li za njega zao? Nisam, odgovori on. A je li ovo tvoj pečat? Jeste, odgovori on. Kad ga njih dvojica upitase: Kako može tvoj dječak krenuti u lo put sa tvojom kamilom, sa pismom na kome je tvoj pečat i da ti o tome ne znaš ništa? On im se zakle da o tome ne zna ništa. Posto prepoznaše Mervanov rukopis, koji je red o kod njega, zatraž se od Osmana da im zruči Mervana. Posto to on odoči, to ješ više pojača njegov ljut i kome navidise na njegovu kamilu i do se ga. (Tarihul-hulefu, 157. - 160.).

¹⁷⁰⁰ To je bio pohod na Fehak koj. se desio u leto, a vrijeme na veće žetve i u momenta kada većina vojske nije mala vojni oprema, niti jahaće. Zbog toga je i nazvan kritični pohod.

¹⁷⁰¹ Bunar Ruma je bio u to vrijeme jedini izvor slatke vode. Nalazio se nekoliko stotina metara severno od Mesdzidul-kiblejnih i dolin Akk. Bio je u posjedu jednog židova koji je iz njega vodu prodavao muslimanima za pice. Osman ga je kapiro za dvadeset hiljada dirhema i stavio ga na raspolaganje muslimanima.

¹⁷⁰² Sve to je Osman b. Aftan nabrao sa Ehljem da bi ubližio gnjev ljudi koji je eskalirao nakon što je Osman odbio da im izruči svoga rodaka Mervana koji je radio kod njega i kome je potvorio dekret upućen Abdulahu b. Serau i Egiptu, u kome je stajalo da ubije Muhammeda b. Ebu Bekra i nastaviti vladati Egiptom, a o čemu Osman nije ništa znao.

¹⁷⁰³ Zabilježili su ga i En-Nesai i Ed-Darekutni u *Sun-nima*, El-Buhari u *Sahihul* kao muallak hadis.

Habbaba, koji je kazao: "Bio sam prisutan kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, agitovao da se daje za opremanje vojske u vrijeme kritičnog pohoda. Tada je ustao Osman b. Affan i rekao: Allahov Poslaniče, ja dajem stotinu kamila sa pokrovcima i samarima za borbu na Allahovu Putu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi i dalje agitovati da se još da za opremanje vojske. Ponovo ustade Osman i reče: Allahov Poslaniče, ja dajem dvije stotine kamila sa pokrovcima i samarima za borbu na Allahovu Putu. On nastavi i dalje agitovati da se još da za opremanje vojske. Tada ponovo ustade Osman b. Affan i reče: Ja dajem tri stotine kamila sa pokrovcima i samarima za borbu na Allahovu Putu. Tada sam vidio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako, silazeći sa mimbera (u sebi), govori: Osmanu neće škoditi što god, nakon ovoga, bude radio! Osmanu više neće škoditi što god, nakon ovoga, bude radio!"

Ovaj hadis je sa ovim senedom garibun ¹⁷⁰⁴ O ovoj temi prenesen je hadis i od Abdur-Rahmana b. Semurea.

3962. ISPRICA O NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Vaki' er-Rumi ¹⁷⁰⁵; kaže: Nas je obavijestio Danire ¹⁷⁰⁶ prenijevši od Ibn Ševzeba ¹⁷⁰⁷, on od Abdullaha b. Kasima, on od Kesira, štićenika Abdur Rahmana b. Semurea, a on od Abdur-Rahmana b. Semurea, koji je kazao: "Osman je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, donio hiljadu dinara. Hasan b. Vaki', na drugom mjestu, u svojoj knjizi kaže: Donio mu ih je u rukavu da bi za vrijeme "Kritičnog pohoda" opremio vojsku. Razastro mu ih je po sobi. Tada sam vidio, veli Abdur-Rahman, kako ih Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pretura po sobi i (u sebi) govori: Osmanu više neće štetiti što god, nakon ovoga, bude radio! Ponovio je to dva puta." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. ¹⁷⁰⁸

3963. ISPRICA O NAM JE Ebu Zur'a ¹⁷⁰⁹; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Bišr; kaže: nas je obavijestio Hakem b. Abdul-Melik prenijevši od Katadea, a on od Encsa b. Marika, koji je kazao: "Kada je Allahov

¹⁷⁰⁴ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁷⁰⁵ Hasan b. Vaki' b. Kasim Ebu Ali er-Rumi, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Porijectom je iz Horasana.

¹⁷⁰⁶ Danire b. Rebi'a Ebu Abdullah el-Felestini, iskren je prenosilac hadisa koji je ponekad prilikom prenošenja hadisa previo previde. Pripadao je devetoj generaciji. Porijectom je iz Damaska.

¹⁷⁰⁷ Abdullah b. Ševzeb Ebu Abdur-Rahman el-Hurasani, iskren je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji. Stanovao je u Basri, a potom u Šamu. Umrlo je 156. godine po Hidžri.

¹⁷⁰⁸ Bilježi ga i Ahmed u *Musnedu*.

¹⁷⁰⁹ Ebu Zur'a Ubejdullah b. Abdul-Kerim er-Razi.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozvao na prisegu zadovoljstva,¹⁷¹⁰ Osman je u tome momentu bio izaslanik Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, stanovnicima Mekke. Pošto ljudi, veli Enes, obaviše prisegu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Osman je otišao da obavi neke potrebe radi Allaha i Njegova Poslanika!" potom jednu svoju ruku stavi u drugu i za njega obavi prisegu. Za Osmana je ruka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila veće dobro nego što su ruke (ostalih ashaba) bile za njih." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁷¹¹

3964. ISPRIČALI SU NAM Abdullah b. Abdar Rahman, Abbas b. Muhammed ed-Devri i drugi, isti smisao, i kazali. Nama je ispričao Seid b. Amir, Abdullah kaže: Obavijestio nas je Seid b. Amir premjevši od Jahjaa b. Hadždžadža el-Minkarija, on od Ebu Mes'uda el-Džuejrija, a on od Sumamea b. Hazna el-Kuše'rija, koji je kazao: "Bio sam prisutan kada (su opkolili Osmanovu) kuću i kada im se on obratio rekavši: Dovedite mi onu dvojicu koji vas nahuškaše protiv mene! Dovedi su ih, veli on, poput dvije kamile ili dva magarca. Tada im se Osman obrati riječima: Zaklinjem vas Allahom i islamom, znate li, kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stigao u Medinu, da nije bilo drugog izvora pitke vode osim bunara Rume pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bi kupio bunar Rumu i stavio ga na raspolaganje muslimanima za nagradu koju će za to dobiti u Džennetu?" Ja sam ga kupio svojim imetkom, a vi mi danas zabranjujete da iz njega pijem, nego moram piti morsku vodu. Znamo, odgovoriše prisutni. Reče: Zaklinjem vas Allahom i islamom, znate li da je džamija postala pretijesna za klanjače pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bi kupio zemlju te porodice i darovao je za džamiju da se proširi, za nagradu koju će za to dobiti u Džennetu? Ja sam je kupio svojom imovinom, a vi mi danas zabranjujete da u njoj klanjam dva rekjata. Znamo, tako nam Allaha! odgovoriše prisutni. Reče: Zaklinjem vas Allahom i islamom, da li znate da sam ja, svojom imovinom, opremio vojsku u vrijeme "Kritičnog pohoda?" Znamo, odgovoriše prisutni. Reče: Zaklinjem vas Allahom i islamom, da li znate da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio na brdu Sebir kod Mekke, a sa njim smo bili i Ebu Bekr, Omer i ja, kad se brdo pošlo tresti i sa njega padati kamenje i kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, udario svojom nogom po njemu i rekao: Smiri se, Sebiru, na tebi

¹⁷¹⁰ To je prisega koju su ashabi pod drvetom na Hudejbij, dal. Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Neki je učen ac. naziva u Prisegom zadovoljstva zbog 18 ajeta sure *Li-Feth* u kome Uzvišeni Allah kaže "Allah je zadovoljan onim vjernicima koji su ti se pod drvetom na vjernost zakleli. On je znao šta je u srcima njihovim, pa je spasio smirenost na njih, i nagradiće ih skorom pobjedom."

¹⁷¹¹ Bilježi ga i El-Bejheki u *Sunenu*.

su Vjerovjesnik, Iskreni i dva šehida? Znamo, odgovoriše prisutni, a on uzviknu: Allahu ekber (Allah je najveći)! i reče: Tako vam Gospodara Kjabe, budite mi svjedoci da sam pao kao šehid! To je ponovio tri puta." Ovaj hadis je hasenun.⁷¹² Prenesen je i sa drugim senedom od Osmana.

3965. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Ejub⁷¹³ prenijevši od Ebu Kılabea, a on od Ebu. Eš'asa es-San'anija⁷¹⁴. "(Pošto je ubijen Osman), digoše se hatibi po Šamu da o njemu drže govore, a među njima i Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi. Posljednji među njima održa govor čovjek po imenu Murre b. Ka'b. On reče: Da nije hadisa koji sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ja ne bih govorio. "On (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) je jednom prilikom govorio o neredima, rekavši da su oni veoma blizu. Tog momenta, dok je on govorio, naišao je neki čovjek umotan u ogrtač. Ugledavši ga, on reče: Toga dana će ovaj čovjek biti na Pravom Putu. Ja ustadoh da vidim ko je, kad Osman b. Affan. Ja okrenuh njegovo lice prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i upitah: Je li to ovaj (čovjek što će toga dana biti na Pravom Putu)?, a on reče: Jeste, to je taj!"

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷¹⁵ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Abdullaha b. Havle i Ka'ba b. Udžrea.

٦٠. باب منه

٣٩٦٦ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَثَانَ أَخْبَرَنَا حُجْرُ بْنُ أَسْبَغٍ أَخْبَرَنَا الْيَاسُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ رِبْعَةَ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَامِرٍ عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ شَرِيحٍ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْكَوْكَبِ صَعْنِي لَهَا عَيْنُهُمْ وَنَسَبُ قَالَ يَا غَثَمَانُ إِنَّهُ لَعَلَّ اللَّهَ يُقَمِّصُتَ قَمِيصًا فَإِنْ أَرَادُوكَ عَلَى حُلِّهِ فَلَا تَخْلَعَهُ لَهُمْ وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ طَوِيلَةٌ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

60. O istoj temi

3966. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Hudžejn b. Musenna; kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Rebr'a b. Jezida, on od Abdullaha b. Amira, on od

⁷¹² Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ed-Darekutni u *Sinenu*.

⁷¹³ Ejub es-Sahtijani.

⁷¹⁴ Ebu Eš'as Šurahbil b. Edeh es-San'anij polazan je prenosilac hadisa. Prapadao je drugoj generaciji.

⁷¹⁵ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

Nu'mana b. Bešira, a on od Aiše da je Vjerovjesnik, sallallahu alajhi ve sellem, kazao: **"Osmane, možda da te Allah zaogrnc odjećom (hilafeta), pa ukoliko od tebe budu zahtijevali da je skineš, ti je nemoj skidati!"**¹⁷¹⁶ Hadis sadrži poduže kazivanje. Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁷¹⁷

٦١. باب منه

٣٩٦٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ نِزَارٍ هَمْدَانِيٌّ أَخْبَرَنَا عُمَادُ بْنُ حُدَّادٍ الْجَنَابِيُّ أَلْطَارُ أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ عُمَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كُنَّا نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيَّ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. يُسْتَعْرَبُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْإِسْنَدُ مِنْ مَعْبَرٍ وَجْهٌ عَنْ أَبِي عُمَرَ.*

٣٩٦٨ حَدَّثَنَا إِبرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا حُرَيْمُ بْنُ شَدَّادٍ الْأَسَدِيُّ عَنْ غَابِرِ بْنِ سَيَّابٍ بْنِ هَارُونَ
عَنْ كُتَيْبِ بْنِ وَائِلٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِتْنَةً فَقَالَ: يُقْتَلُ فِيهَا
هَذَا مَظْلُومًا. لَعَنَ بَنِي عَقَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا أَوَّجَهُ مِنْ حَدِيثِ
أَبِي عُمَرَ *

61. O istoj temi

3967. ISPRİCAO NAM JE Ahmed b. Ibrahim ed-Devrekî; kaže: Obavijestio nas je Ala b. Abdul-Džebbar el-Attar¹⁷¹⁸; kaže Nas je obavijestio Haris b. Umejr prenjevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Mi smo još za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, govorili: Ebu Bekr, pa Omer, pa Osman."**¹⁷¹⁹ Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun. Iz svoje generacije ga je prenio samo Ubejdullah b. Omer. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Ibn Omera.

⁷¹⁶ U hadisu koji je zabilježio Ibn Mađže u *Süneni* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ako u jednog dana Allah da upravu nad muslimanima pa licemjери htjednu da skinеš odjeću (nilafeta) kojom te Allah zaogrnuo, ne skidaj je!" Iz ovih hadisa se vidi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao da će Osman biti halifa, kao što je znao i da će biti ubijen, i da će licemjери nahuškati ljude protiv njega kako bi ga skinuli sa položaja halife i sugerisе mu da se tada, kada do toga dođe, ne povlači sa položaja potvrđujući da će on tada biti u pravu i na Pravom Putu, a ne oni koji to budu od njega tražili. Zbog toga Osman i nije pristao da se povuče sa položaja halife.

¹⁷¹⁷ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

⁷¹⁸ Ala b Abdul-Džebbar el-Attar el-Ensari el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Živi je u Mekki.

⁷¹⁴ Dakle, mi smo još za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, po vrijednosti spominjali prvo Ebu Bekra, pa Omera pa Osmana.

3968. ISPRÍČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Šazan Esved b. Amir prenijevši od Sinana b. Haruna, on od Kulejba b. Vaila, a on od Ibn Omera, koji je kazao "Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuvši nered, rekao: U njemu će bespravno biti ubijen ovaj čovjek (tj.) Osman b. Affan, r.a!" Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun

٦٢. باب منه

٣٩٦٩ حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا عَنْ عُبَيْدِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثَدٍ: أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ مِصْرَ حَجَّ الْبَيْتِ فَرَأَى قَوْمًا جُلُوسًا فَقَالَ: مَنْ هَؤُلَاءِ؟ قَالُوا: قُرَيْشٌ. قَالَ: فَمَنْ هَذَا الْمَشْخُوعِ؟ قَالُوا: ابْنُ عُمَرَ. فَتَنَاهَ فَقَالَ: إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ فَجَدَدْتَنِي أَلْتَشْكُ اللَّهُ بِحُرْمَةِ هَذَا الْبَيْتِ أَنْتَعِمَ ابْنُ عُثْمَانَ فَرَأَيْتُمْ خُدَّ؟ قَالُوا: بَلَى. أَلَمْ نَعْلَمْ أَنَّهُ تَغَيَّبَ عَنْ بَيْعَةِ الرَّصَوْنَ فَبِمَ يَشْهَدُهَا؟ قَالَ: بَلَى. أَلَمْ نَعْلَمْ أَنَّهُ بَعَثَ يَوْمَ بَدْرٍ فَلَمْ يَنْهَدْ؟ قَالُوا: بَلَى. أَلَمْ نَعْلَمْ أَنَّهُ أَكْبَرُ فَقَالَ لَهُ ابْنُ عُمَرَ: تَعْمَلُ أَتَيْنَ لَكَ مَا سَأَلْتَ عَنْهُ أَمْ فَرَارُهُ يَوْمَ أُحُدٍ فَاشْهَدُ أَنَّ إِيَّاهُ قَدْ عَمِيَ عَنْهُ وَعَمِرَ لَهُ. وَأَمَّا نَعْيُهُ يَوْمَ بَدْرٍ فَإِنَّهُ كَانَتْ عِنْدَهُ أَوْ نَحْتَهُ أُمَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَكَ آخَرُ رَجُلٍ شَهِدَ بَدْرًا وَسَهْمَةً. وَأَمْرُهُ أَنْ يَخْتَفِ عَلَيْهَا وَكَانَتْ غَبْلَةً وَأَمَّا نَعْيُهُ عَنْ بَيْعَةِ الرَّصَوْنَ فَلَوْ كَانَ أَحَدًا عَرَفَ بِبَيْعِ مَكَّةَ مِنْ عُثْمَانَ لَعَتَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَكَانَ عُثْمَانَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُثْمَانَ إِلَى مَكَّةَ وَكَانَتْ تَعَةِ الرَّصَوْنَ بَعْدَ مَا دَهَبَ عُثْمَانُ إِلَى مَكَّةَ. قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَدُ عُثْمَانَ وَصَرَبُهَا عَلَى يَدِهِ وَقَالَ هَذِهِ لِعُثْمَانَ قَالَ لَهُ أَذْهَبَ بِهَذَا الْآنَ مَعَكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

62. O istoj temi

3969. ISPRÍČAO NAM JE Salih b. Abdullah¹⁷²⁰; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane prenijevši od Osmana b. Abdullaha b. Mevliba, "Neki je čovjek iz Egipta došao da hodočasti Kjabu. Vidjevši neke ljude kako sjede, upita: Ko su ovi ljudi? Kurejšije, odgovoriše mu prisutni. A ko je ovaj šejh? Upita! Pošto mu rekoše da je to Ibn Omer, on mu pride i reče: Pitat ću te nešto pa mi odgovori, tako ti svetosti ove kuće. Je li ti poznato da se Osman povukao iz Bitke na Uhudu? Jeste, odgovori on. A je li ti poznato da je bio odsutan kad je davana prisega zadovoljstva?

¹⁷²⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*. Ibn Hažer el-Askalani vel, da je sened ovoga hadisa vjerodostojan.

¹⁷²¹ Salih b. Abdullah b. Zekvan el-Bahili.

Jeste, odgovori on. A je li ti poznato da je bio odsutan i da nije učestvovao u Bici na Bedru? Jeste, odgovori on. Čuvši to, uzviknu: Allahu ekber (Allah je najveći)¹⁷²²! a Ibn Omer mu reče: Dođi da ti pojasnim to o čemu si pitao. Što se tiče njegova povlačenja iz Bitke na Uhudu, ja svjedočim da mu je Allah to oprostio. Što se tiče njegova odsustvovanja iz Bitke na Bedru, za njim je bila udata kćerka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koja je u to vrijeme bila bolesna pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da se vrati k njoj i da pripazi na nju imat će i nagradu i udio u plijenu kao i svaki učesnik Bitke na Bedru. Što se tiče njegova odsustvovanja u vrijeme davanja Prisega zadovoljstva, da je iko u mekkanskoj dolini bio pogodniji od Osmana za izvršenje onoga radi čega ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao, poslao bi njega umjesto Osmana. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je poslao Osmana u vrijeme davanja Prisega zadovoljstva u Mekku. Pošto je Osman otišao u Mekku, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podiže svoju desnu ruku i reče. Ovo je Osmanova ruka! i stavi je u svoju lijevu ruku, a potom reče: Ovo je (prisega) umjesto Osmana. Eto tako je to bilo, sada možeš ići, reče mu Ibn Omer." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁷²³

٦٣. باب منه

٣٩٧٠ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي حَسَبٍ سَعْدِيُّ وَعَبْدُ وَحْدَةَ حَبْرًا عَنْ عَبْدِ بْنِ زُفَرٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْزٍ عَنْ أَبِي ثَرْوَانَ عَنْ حَبْرٍ قَالَ أَنِّي الْبَحْرِي صَنِىَ اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَبْرَةِ رَجُلٍ يُصَنِّي عَلَيْهِ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا رَأَيْتَكَ تَرُكُ الصَّدَقَةَ عَلَى أَحَدٍ قَبْلَ هَذَا قَالَ إِنَّهُ كَانَ يُعْصِي عَثْمَانَ فَانْقَضَتْ إِلَيْهِ

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا يَرْفَعُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا نَوْحُهُ، وَمُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ هَذَا حَدِيثٌ مُبْتَدَأٌ —
مُهْرَانٌ ضَعِيفٌ فِي الْحَدِيثِ جَدًّا، وَمُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ صَاحِبُ أَبِي هُرَيْرَةَ هُوَ يَصُدُّ عَنْهُ وَحْدَهُ —
أَبُو بَكْرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ الْأَنْهَارِيُّ صَاحِبُ أَبِي أُمَامَةَ ثُمَّ شَامِيٌّ يَكُونُ أَمَّا سُبْعَانٌ

¹⁷²² Očito je da je cijeli Ezeran bio protiv Osmana b. Affana, što potvrđuje tekbir zadovoljstva koji je izgovorio nakon što mu je Ibn Omer potvrdio istinitost onoga što je o Osmanu navođeno negativno čuo. Da bi ga uvjerio da u tome nema ništa negativno što je Osman učinio osim njegova povlačenja iz Bitke na Uhudu, a što mu je Allah oprostio, Ibn Omer mu je to podrobno pojasnio.

¹⁷²³ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

63. O istoj temi

3970. ISPRIČALI SU NAM JE Fadl b. Ebu Talib el-Bagdadī⁷²⁴ i drugi i kazali: Obavijestio nas je Osman b. Zufer⁷²⁵, kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Ziyad prenijevši od Muhammeda b. Adžlana, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: "Donesen je umrli pred Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da mu klanja dženazu namaz pa mu je nije htio klanjati. Neko ga upita: Allahov Poslaniče, prije ovoga te nismo vidjeli da si nekome odbio klanjati dženazu? a on reče: Ovaj je mrzio Osmana pa je Allah zamrzio njega."

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Ovaj Muhammed b. Ziyad, učenik Mejmuna b. Mehрана, je veoma slab prenosilac hadisa, Muhammed b. Ziyad, Ebu Hurejreov učenik iz Basre, pouzdan je prenosilac. Njegov nadimak po djetetu je Ebu Haris, dok je Muhammed b. Ziyad el-Ilhani, Ebu Umamin učenik iz Šama također pouzdan. Njegov nadimak po djetetu je Ebu Sufjan.

٦٤. باب منه

٣٩٧١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي حَسَنٍ أَحْمَدَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي ثَوْبٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ تَهْنِي عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: انْطَلَقْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ خَائِطًا لِلْأَنْصَارِ فَقَصَى حَاجَتَهُ. فَقَالَ لِي: يَا أَبَا مُوسَى أَمْلِكْ عَلَيَّ الْبَابَ فَلَا يَدْخُلْ عَلَيَّ أَحَدٌ إِلَّا بِإِذْنٍ. فَجَاءَ رَجُلٌ يَضْرِبُ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ؟ قَالَ: ائْتِنِي لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْحَيَّةِ. فَدَخَلَ وَبَشَّرْتُهُ بِالْحَيَّةِ وَجَاءَ رَجُلٌ آخَرُ فَضْرَبَ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ فَقَالَ: عُمَرُ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا عُمَرُ يَسْتَأْذِنُ؟ قَالَ: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْحَيَّةِ. فَفَتَحْتُ الْبَابَ وَدَخَلَ وَبَشَّرْتُهُ بِالْحَيَّةِ. فَجَاءَ رَجُلٌ آخَرُ فَضْرَبَ الْبَابَ. فَقُلْتُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: عُثْمَانُ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا عُثْمَانُ يَسْتَأْذِنُ؟ قَالَ: افْتَحْ لَهُ وَبَشِّرْهُ بِالْحَيَّةِ عَلَى بَلْوَى تُصَيِّبُهُ هَذَا. حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَفِي رُويٍ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ تَهْنِي. وَفِي نَسَبٍ عَنْ جَابِرٍ وَشُعْبَةَ عَنْ عُمَرَ *

٣٩٧٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ يُونُسَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي جَالِدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي سَهْلَةَ قَالَ: قَالَ لِي عُثْمَانُ يَوْمَ الدَّارِ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ عَاهَدَ إِلَيَّ عَهْدًا فَأَنَا صَابِرٌ عَلَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا عَرَفَ بَأْسًا مِنْ حَدِيثِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي حَدِيدٍ *

⁷²⁴ Fadl b. Džafir b. Abdullah el-Bagdadī Ebu Sehl b. Ebu Talib brat Jahjaa b. Ebu Taliba pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Porjeklom je iz Vasita. Umro je 252. godine po Hidžri.

⁷²⁵ Osman b. Zufer b. Muzahim et-Tejmi Ebu Zufer ili Ebu Omer el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

64. O istoj temi

3971. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabij;; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Ejuba, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Musaa el-Eš'arija, koji je kazao: "Jednom prilikom sam sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, otišao do vrta nekog ensarije da on obavi nuždu. Pošto obavi nuždu (i vрати se) reče: Ebu Musa, čuvaj vrata i neka mi niko ne ulazi bez dozvole! Neko dode i pokuca na vrata. Ko je? upitah. Ebu Bekr, odgovori on. Rekeh: Allahov Poslaniče, ovo je Ebu Bekr, traži dozvolu da ude! Reče: Dozvoli njemu neka ude i obraduj ga Džennetom! On ude, a ovaj ga obradova Džennetom. Potom dode drugi i pokuca na vrata. Ko je? upitah. Omer! odgovori. Rekoh: Allahov Poslaniče, ovo je Omer, traži dozvolu da ude! Reče: Otvori i njemu i obraduj ga Džennetom! I ja mu otvorih i obradovah ga Džennetom. Potom dode treći i pokuca na vrata. Ko je? upitah. Osman! odgovori. Rekoh: Allahov Poslaniče, ovo je Osman, traži dozvolu da ude! Reče: Otvori i njemu i obraduj ga Džennetom zbog onoga što će ga snaći¹⁷²⁶!"

Ovaj hadis je hasenun sahihun. Prenesen je sa više seneda od Ebu Osmana en-Nehdija. O ovoj temi preneseni su hadisi i od Džabira i Ibn Omera.

3972. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekr', kaže: Obavijestio nas je moj otac i Jahja b. Seid prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa, koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Sehle i rekao: "Osman mi je, onoga dana kada mu je kuća bila opkoljena, rekao: Oporučio mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se ne povlačim¹⁷²⁷ i, evo, ja strpljivo podnosim." Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁷²⁸ Poznat nam je samo preko Ismaila b. Ebu Halida.

¹⁷²⁶ I u ovom hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nagovjestava Osmanu, da će biti ubijen.

¹⁷²⁷ U jednom od ranije spomenutih hadisa ima i smisao prikažut da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Osmanu, i a "Ako te Allah zaogrne ogrtačem vlasti pa licemjeri budu od tebe tražili da se povlačiš sa položaja, ti to nemoj učiniti." U ovom hadisu Osman se sjeća te Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, oporuke i strpljivo podnosi iskušenja da bi je ispunio, ne odstupajući sa položaja.

¹⁷²⁸ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

٦٥. مَنَاقِبُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

يقال وله كنيستان: أبو تراب و أبو الحسن *

٣٩٧٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْثُومٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي رَبِيعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ نُبَيْ حُصَيْنٍ قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَيْشًا وَاسْتَعْمَلَ عَلَيْهِمْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ. فَمَضَى فِي السَّرِيَّةِ فَأَصَابَ جَارِيَةً فَانْكُرُوا عَلَيْهِ. وَتَعَاوَدَ أَرْبَعَةً مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا: يَا لَقِيْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْرَبًا بِمَا صَنَعَ عَلِيٌّ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ إِذَا رَحَعُوا مِنَ السَّفَرِ نَادَوْا: رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعُوا عَنْهُ ثُمَّ انْصَرَفُوا إِلَى رِحَالِهِمْ. فَلَمَّا قَدِمَتِ السَّرِيَّةُ سَلِمُوا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ أَحَدُ الْأَرْبَعَةِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَمْ نَرِ إِلَى عَلِيٍّ نَبِيَّ أَبِي طَالِبٍ صَنَعَ كَذَا وَكَذَا فَأَعْرَضَ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. ثُمَّ قَامَ الثَّانِي فَقَالَ: مِثْلُ مَقَالَتِهِ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ قَامَ الْثَالِثُ فَقَالَ: مِثْلُ مَقَالَتِهِ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ قَامَ الرَّابِعُ فَقَالَ: مِثْلُ مَا قَالُوا، فَأَقْبَلَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْعَصَبُ يُعْرِفُ فِي وَجْهِهِ فَقَالَ: مَا تُرِيدُونَ مِنْ عَلِيٍّ؟ مَا تُرِيدُونَ مِنْ عَلِيٍّ؟ مَا تُرِيدُونَ مِنْ عَلِيٍّ؟ إِنَّ عَيْنًا مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ وَهُوَ وَلِيٌّ كُلِّ مُؤْمِنٍ يُعْذِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مَا يَعْرِفُهُ بَأْسٌ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ *

٣٩٧٤ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ بْنُ سَيَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَفْصٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَمْعَةَ بْنِ كُهَيْلٍ قَالُوا
سَمِعْتُ أَبَا الصَّبْحِيِّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي سَرِيحَةَ وَرَبِيعٍ بْنِ أَرْقَمٍ سَأَلَ شُعْبَةُ عَنْ أَبِي صَالِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ مِنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيَ مَوْلَاهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ هَذَا حَدِيثًا عَنْ مَحْبُوبٍ
أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ رَبِيعٍ بْنِ أَرْقَمٍ عَنْ لَيْسَى صَالِيٍّ لَيْسَ عَلَيْهِ وَاسْمُهُ حَبْرٌ وَهُوَ سَرِيحَةُ هُوَ حَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ
صَاحِبِ أَبِي صَالِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٣٩٧٥. حَدَّثَنَا أَبُو حُصَيْنٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَدَّابٍ سَمِعُ مِنْ حَمَّادٍ أَخْبَرَنَا
 الْمُحْتَارُ بْنُ دَعْبِ أَخْبَرَنَا أَبُو حَبِيبٍ الثَّمِيمِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَمِّي قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 رَحِمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ، وَرَوَّجَنِي ابْنَتَهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْهَجْرَةِ وَأَعْتَقَ بَنَاتِي مِنْ مَالِهِ رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ يَقُولُ
 الْحَقُّ وَبْنُ كَالٍ مَرًّا. تَرَكَهُ الْحَقُّ وَمَا لَهُ صَدِيقٌ رَحِمَ اللَّهُ عُثْمَانَ تَسْتَحْيِيهِ الْمَدَائِكَةُ رَحِمَ اللَّهُ عَلِيًّا.
 اللَّهُمَّ أَدْرِ الْحَقَّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ هَذَا حَدِيثٌ سَرِيفٌ لَا يُعْرَفُ مِنْ هَذَا أَوْجَهِ

٣٩٧٦. حَدَّثَنَا سُمَيْلُ بْنُ وَكَيْعٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى عَنْ شَرِيكَ عَنْ مَقْصُورٍ عَنْ رَبِيعٍ بْنِ حَرَّاشٍ قَالَ
أَخْبَرَنَا عَيْبُ بْنُ أَبِي صَالِبٍ بِإِسْحَاقَ قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ الْحُدَيْيَةِ خَرَجَ إِلَيْنَا نَاسٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فِيهِمْ
سُهَيْلُ بْنُ عَمْرٍو وَأَنَاسٌ مِنْ رُؤَسَاءِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ جَرِّحِ إِلَيْنَا نَاسٌ مِنْ أبنائنا
وَأَحْوَاننا وَأَرْفَاقنا وَلَيْسَ لَهُمْ فَفْهٌ فِي الدِّينِ وَإِنَّمَا خَرَجُوا فِرَارًا مِنْ أَمْوَالنا وَضِياعنا فَأَرَدُ دُھَمَ إِلَيْنَا

فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ فَقَّةٌ فِي الدِّينِ سَفَقَهُهُمْ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ لَتَتَّهِنَنَّ أَوْ لَيَبْغِضَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ مَنْ يَضْرِبُ رِقَابَكُمْ بِالسَّيْفِ عَلَى الدِّينِ. قَدْ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ عَلَى الْإِيمَانِ. قَالُوا مَنْ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ: مَنْ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ وَقَالَ عُمَرُ: مَنْ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ هُوَ خَاصِمُ الْعُلَّ وَكَأَنَّهُ أُعْطِيَ عَلَيْهِ نَعْدَهُ يَخْصِفُهَا. ثُمَّ التَفَتَ إِلَيْنَا عَلَيَّ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا عَرَفَهُ إِلَّا مِنْ هَذَا أَوْجَهٍ مِنْ حَدِيثِ رَبِيعٍ عَنْ عُمَرَ.

65. Vrline Alije b. Ebu Taliba, radijellahu anhu, koji ima dva nadimka: Ebu Turab i Ebul-Hasan

3973. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman ed-Dube'i prenijevši od Jezida er-Riška, on od Muttarifa b. Abdullaha, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: "Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao odred vojske¹⁷²⁹ i za njena zapovjednika odredio Aliju b. Ebu Taliba. On je, prodrjevši sa odredom duboko (u neprijateljsku teritoriju), stupio u spolni odnos sa jednom robinjom. To ljudi prezreše¹⁷³⁰, a četverica se ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, obavezaše: Kad sretnemo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, mi ćemo ga obavijestiti o onome što je Alija učinio. Ljudi su, inače, praktikovali kad se vrate s puta da prvo svrate do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da ga selame pa bi tek onda išli svojim porodicama. Kad se vojska vratila i pošto poselamiše Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ustade jedan od one četverice i reče: Šta veliš, Alija b. Ebu Talib je učinio to i to?! Čuvši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu se od njega. Potom ustade drugi i reče isto što je prvi rekao pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i od njega okrenuo glavu. Zatim ustade i treći i reče isto što prvi, pa je i od njega okrenuo glavu, a onda ustade i četvrti i reče isto što su prethodnici rekli. Tada se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu prema njemu, a srdžba se vidjela na njegovu licu, i reče: Šta vi hoćete od Alije? Šta hoćete od Alije? Šta vi (zapravo) hoćete od Alije?¹⁷³¹ Alija je moj i ja sam njegov!

¹⁷²⁹ Odred je u to vrijeme brojao do četiri stotine vojnika.

¹⁷³⁰ Spolni odnos sa robinjom koja je u njegovu posjedu je muslimanu dozvoljen. Neki ashabi su prezreli taj Alijin postupak jer su smatrali da je Alija iz ratnog plijena uzeo seb. robinju koja mu ne pripada te da ih je na taj način prevario. Kasnije će se ispostaviti da oni nisu bili u pravu.

¹⁷³¹ U predaji ovoga nadisa koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što ih je saslušao rekao: "Pustite vi Aliju! Pustite vi Aliju! Ja sam Alijin, a Alija je moj!"

On će poslije mene biti miljenik svakog vjernika!"¹⁷³² Ovaj hadis je garibun.¹⁷³³ Poznat nam je samo preko Džafera b. Sulejmana

3974. ISPRICAO NAM JE Muhammed b. Bešsar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, kaže: Nas je obavijestio Ši'be prenjevši od Selemea b. Kuhejla, koji je kazao: Čuo sam Ebu Tufejla¹⁷³⁴ kada priča od Ebu Seriha¹⁷³⁵ ili Zejda b. Erkama¹⁷³⁶ dilema kod Sun'ea - koji je prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Kome god sam ja prijatelj, prijatelj mu je i Alija."**

Ovaj hadis je hasenu-garibun¹⁷³⁷ Su'be je ova hadis prenio od Mejmuna Ebu Abdulahe, on od Zejda b. Erkama, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, s čim prethodnom hadisu Ebu Seriha je Huzejfe b. Usejd, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ispričao

3975. ISPRICAO NAM JE Ebu Hatfab Zjadj b. Juma el-Basri, kaže: Obavijestio nas je Ebu Atab Šeh b. Hamnadi, kaže: Nas je obavijestio Muntar b. Na'if; kaže: Nas je obavijestio Ebu Hajan el-Tejmi¹⁷³⁸ prenjevši od svoga oca¹⁷³⁹ a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Smilovao se Allah Ebu Bekru: on je za mene udao svoju kćerku i poveo me do Medine i svojim imetkom oslobodio Bilala! Smilovao se Allah Omeru koji govori istinu pa makar bila i gorka; on govori istinu i postupa po njoj pa makar (zbog toga) i ne imao prijatelja! Smilovao se Allah Osmanu koga se stide melec! Smilovao se Allah Aliji! Allahu, učini da istina bude uz njega ma gdje se kretao."** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovom sećelom

3976. ISPRICAO NAM JE Sulajm b. Vekr, kaže: Obavijestio nas je moj otac prenjevši od Šerika¹⁷⁴⁰ on od Mensura¹⁷⁴¹, a on od Rub'ija b. Al-Hasa, koji je

¹⁷³² "Ši'be ovaj hadis nam je rekao dok je bio u Medini, prenjevši ga od svoga oca, ali ne kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kome god sam ja prijatelj, prijatelj mu je i Alija." Zbog toga ovaj hadis nije ispricao Ši'be. On je isto rekao, za istoga Džafara b. Sulejmana, koji je kazao: "Ši'be nam je rekao: 'Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, kaže: Nas je obavijestio Ši'be prenjevši od Selemea b. Kuhejla, koji je kazao: Čuo sam Ebu Tufejla kada priča od Ebu Seriha ili Zejda b. Erkama dilema kod Sun'ea - koji je prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Kome god sam ja prijatelj, prijatelj mu je i Alija."'"

¹⁷³³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁷³⁴ Ebu Tufejl Amr b. Vasil b. Abdullah el-Lejsi.

¹⁷³⁵ Ebu Seriha Huzejfe b. Usejd el-Gafari jedan od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ispričao je ovaj hadis u Medini.

¹⁷³⁶ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*. E-Nesai u *Sun'enu*.

¹⁷³⁷ Ebu Hajan el-Tejmi je Šeh b. Hamnadi.

¹⁷³⁸ Se da b. Hajana el-Tejmi je -kuma. On je, po vlastitoj E-luži, navodan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁷³⁹ Šerik b. Abdullah en-Nehai el-Kadi.

¹⁷⁴⁰ Mensur b. Mu'temir.

kazao. Obavijestio nas je Alija b. Ebu Talib u predvorju (u Kufi) rekavši: "Kad smo bili na Hudejbiji, došla je grupa mušrika među kojima je bio Suhejl b. Amr i drugi mušrički prvaci i rekli: Allahov Poslaniče!¹⁷⁴¹ Kod tebe su se sklonili neki naši sinovi, braća i robovi. Nisu se sklonili zbog toga što su razumjeli (tvoju) vjeru nego su pobjegli od naših imanja i naših nekretnina pa nam ih vrati! On reče: Ako ne razumiju vjeru, mi ćemo ih podučiti, a zatim Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: O, skupino Kurejšija, ili ćete vi prestati tako govoriti ili će vam Allah poslati onoga koji vam je, zbog vjere, spreman mačem glave odrubiti, a Allah samo vjerom kuša vaša srca. Ko je taj, Allahov Poslaniče, (ko i im je zbog vjere spreman mačem glave odrubiti)? upitaše prisutni. Ko je taj, Allahov Poslaniče? upita i Ebu Bekr. Ko je taj, Allahov Poslaniče? upita i Omer. On reče: Onaj što je krpio sandalu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je jednom prilikom dao svoju sandalu Aliji da mu je zakrpi. Tad se, veli Rib'ijj, Alija okrenu prema nama i reče da je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko na mene slaže namjerno neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Rib'ijja od Alije.

٦٦. باب منه

٣٩٧٧ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْثُومٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي هَارُونَ الْعَبْدِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: إِنَّا كُنَّا نَعْرِفُ الْمُنَافِقِينَ حِينَ مَعْشَرِ الْأَنْصَارِ بَعْضَهُمْ عَلَى بَنِي أَبِي طَالِبٍ هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ وَقَدْ نَكُنَّ شُعْبَهُ فِي بَنِي هَارُونَ الْعَبْدِيِّ. وَقَدْ رَوَى هَذَا عَنِ الْأَنْصَارِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ *

66. O istoj temi

3977. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman prenijevši od Ebu Haruna el-Abdija, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: "Mi, ensarije, prepoznavali smo licemjere (munafike) i po tome što su mrzili Aliju b. Ebu Taliba."

Ovaj hadis je garibun. Šu'be je diskutirao o Ebu Harunu el-Abdiju¹⁷⁴². Ovo je preneseno i od A'meša, on od Ebu Salha, a on od Ebu Seida.

¹⁷⁴¹ Najvjerovatnije da su mušrici Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, oslovili sa Muhammede, ali ga je Alija, pričajući o spomenutom događaju, iz poštovanja oslovio sa Allahov Poslaniče.

¹⁷⁴² Ebu Harun Umare b. Džavejn el-Abdi je, po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, prenosilac hadisa koga su hadisk učenjaci odbacili. Neki su ga učenjaci smatrali i lašcem. Pripadao je četvrtoj generaciji.

٦٧. باب منه

٣٩٧٨ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ فَصْلِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يُحِبُّ عَلَى مُنَافِقٍ وَلَا يَعْصُهُ مُؤْمِنٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

67. O istoj temi

3978. ISPRIČAO NAM JE Vasi b. Abdul-Allah, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenjevši od Abdullaha b. Abdur-Rahmana Ebu Nasra¹⁷⁴³, on od Musavira el Himjerija¹⁷⁴⁴, a on od svoje majke, koja je kazala: "Jednom prilikom sam ušla kod Ummu Seleme i čula je kada je rekla da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: "I icemjer neće voljeti Aliju niti će ga vjernik mrziti!" O ovoj temi prenesen je Hadis 1 od Alije. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.¹⁷⁴⁵

٦٨. باب منه

٣٩٧٩ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يُحِبُّ عَلَى مُنَافِقٍ وَلَا يَعْصُهُ مُؤْمِنٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

68. O istoj temi

3979. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa el-Fezar, Ibn Bint es-Suddij; kaže: Obavijestio nas je Šerik¹⁷⁴⁶ prenjevši od Ebu Rebr'a, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Naredio mi je Allah da posebno volim četvericu i obavijestio me da ih i On voli. Allahov Poslaniče, kaži nam njihova

¹⁷⁴³ Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu Nasr ed-Da'ib el-Kufi, poznat je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. Od njega je Ebu Trmizi prenio dva hadisa. Onaj koji je u ovom poglavlju: Kad žena umre a njen muž sa njome zadovoljan.

¹⁷⁴⁴ Musavir el-Himjeri je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁷⁴⁵ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁷⁴⁶ Šerik b. Abdullah en-Nehai Ebu Adalhan el-Kafi iskren je prenosilac hadisa, a u prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je osmoj generaciji. Bio je kafilet a Vasiu el-Kufi Slovio je kao pobožan, vjerdan i pravedan čovjek. Umro je 187 god. na po 111 žrti.

imena! rekoše prisutni¹⁷⁴⁷, a on reče: Alija je jedan od njih! to je ponovio tri puta¹⁷⁴⁸ i Ebu Zerr, Mikdad i Selman!¹⁷⁴⁹ Naredio mi je da ih volim i obavijestio me da ih i On voli!" Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁷⁵⁰ Poznat mi je samo preko Šerika.

٦٩. باب منه

٣٩٨٠. حَدَّثَنَا يَسْمَعِينُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي بَسْمٍ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ حُدَّادٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيَّ مَيِّ وَأَنَا مِنْ عَلِيٍّ وَبِإِذْنِي عَلِيٌّ لَا أُلَاؤُ عَلَيَّ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ سَرِيحٌ *

٣٩٨١. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى الْقَطَّانُ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ حَكِيمِ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ جَمْعٍ بَيْنَ عُمَيْرِ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي نَسْرٍ عَنْ أَبِي رَسُولٍ أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ فَجَاءَ عَلِيٌّ تَدْمُغَ عِيْدِهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ حَبِيبُ بَيْنِ صُحْبَتِهِ وَمَنْ تَوَاحَّ بَيْنِي وَبَيْنَ أَحَدٍ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتَ أَحِبُّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أَوْفَى *

69. O istoj temi

3980. ISPRICAO NAM JE Ismail b. Musa, kaže: Obavijestio nas je Šerik, prenijevši od Ebu Isnaka, a on od Hubsna b. Džunadea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Alija je moj, a ja sam Alijin. Neku moju obavezu mogu ispuniti samo ja ili Alija." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.¹⁷⁵¹

3981. ISPRICAO NAM JE Jusuf b. Musa el-Kattan el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Ka'im, kaže: Nas je obavijestio Ali b. Salih b. Haj prenijevši od Hakima b. Džubejra¹⁷⁵², on od Džemra b. Umejra et-Tejmija, a on od Ibn Omera, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavio bratimljenje među svojim ashabima. Tada dode Alija suznih očiju i reče: Allahov Poslaniče, obavio si bratimljenje među tvojim ashabima, a mene nisi ni s kim pobratio. On mu reče: Ti si moj

¹⁷⁴⁷ Kako bismo ih i mi voljeli.

¹⁷⁴⁸ Ovo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ponovio tri puta kako bi prisutnima dao do znanja da je Ali i između njih četverce ipak najvredniji.

¹⁷⁴⁹ Ebu Zerr el-Gadari, Mikdad b. Anis b. Sa'lebe el-Kandi i Selman el-Farisi.

¹⁷⁵⁰ Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁷⁵¹ Bilježe ga i Ahmed b. Habel u *Musnedu*, En Nesai i Ibn Madže u *Sunenu*.

¹⁷⁵² Hakim b. Džubejr je slab prenosilac hadisa.

brat i na ovom i na onom svijetu." Ovak hadis je hasenun-garibun.¹⁷⁵³ O ovoj temi je prenesen hadis i od Zejda b. Ebu Evfaa

٧٠. باب منه

٣٩٨٢ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ حَدَّثَنَا غُنَيْمٌ بْنُ مُوسَى عَنْ عِيسَى بْنِ عُمَرَ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ عَبْدُ اللَّهِ لَيْسَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَيْرَ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَا كُلُّ مَعِيَ هَذَا الطَيْرِ. فَجَاءَ عَنِّي فَأَكَلَ مَعَهُ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ السُّنَنِ. مِنْ هَذَا وَجْهٌ وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ عَنِ وَجْهِ عَنْ أَنَسٍ. وَالسُّنَنِيُّ اسْمُهُ إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَأَذْرَكَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ. وَرَأَى الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ.

٣٩٨٣. حَدَّثَنَا خَلَادُ بْنُ أَسْلَمَ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ مُنِيرٍ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ عُثَيْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ هَذَا الْحَسَنِ قَالَ قَالَ عَلِيٌّ: كُنْتُ إِذْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَطَابِي وَإِذَا سَكَتُ لَنَدَنِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ مِنْ هَذَا وَجْهٍ.

70. O istoj temi

3982. ISPRICAO NAM JE Sufjan b. Vekr', kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa¹⁷⁵³ prenijevši od Isaa b. Omera¹⁷⁵⁴, on od Es-Suddijja, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Neko vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, darova (pečenu ili skuhnu) pticu"¹⁷⁵⁵, a on reče: Allahu, pošalji mi onoga koji Ti je (jedno) od najdražih stvorenja da jede sa mnom ovu pticu. Tada se pomolio Alija koji je jeo sa njim."

Ova hadis je garibun¹⁷⁵⁶. Poznat mi je samo sa ovim senedom preko Es-Suddijja. Ovak hadis je prenesen i sa drugim senedom od Enesa. Es-Suddijj se zvao Ismail b. Abdur-Rahman. On je zatekao Enesa b. Malika, a vidio je i Husejna b. Alija.

3983. ISPRICAO NAM JE Hallad b. Eslem el-Bagdadi, kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl, kaže: Nas je obavijestio Avf¹⁷⁵⁷ prenijevši

¹⁷⁵³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁷⁵⁴ Ubejdallah b. Musa el-Abesi el-Kufi autor je jednog od poznatih musneda.

¹⁷⁵⁵ Isa b. Omer el-Esedi el-Hemdani, Ebu Omer el-Kafi, el-Kari pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁷⁵⁶ To može podrazumijevati kokoš, a može podrazumijevati i neku drugu pticu.

¹⁷⁵⁷ Ovak hadis je došao u više verzija. Sve su one, po mišljenja većine učenika, slabe. Ibn Dževzi, koji je poznat kao strožiji kritičar ovaj hadis ubraja među apokrifne hadise. Hakim ga pak bi ježi u *Musnedu* i smatra ga vjerodostojnim.

¹⁷⁵⁸ Avf b. Ebu Džemile.

od Abdullaha b. Amra b. Hunda el-Džemelija¹⁷⁹, koji je kazao: "Alija kaže: Ukoliko bih nešto upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, on bi mi odgovorio, a ukoliko bih šutio, on bi prvi otpočeo razgovor." Ovaj hadis je sa ovim senedom nasenan gariban.

۷۱. باب منه

[illegible]

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ، رَوَاهُ تَعَالُفُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْثُومٍ، وَهُوَ أَكْثَرُ مَا يَرَوْنَاهُ فِي
مُتَّحِفِيٍّ، وَلَمْ يَرْوِهِ أَحَدٌ مِنْ سَائِرِ الْمَشَاهِيرِ، وَهُوَ كَذَلِكَ فِي كِتَابِ

[illegible]

71. O istoj temi

3984. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Omer b. Er Ram¹⁷⁰, kaže: Nas je obavijestio Šerik prenijevši, od Selemca b. Kuhejla, on od Suvejda b. Gaslea, on od Es-

²⁰⁰ Abdullah b. Amir b. Hind el-Džameli el-Murad, c.-Kaf, isken, e prenosioac hadisa. Pripremao je treću generaciju. Nije tačno utvrđeno da li je on hadise saslao od Alije.

⁷⁶ Bilješke ga, En-Nesai i djelu *Fi-fih-sna*, Ibn Haze me u *Sahih*, Hakim u *Mustahakku*

²⁰¹ Muhammed b Omer b Abdullāh b Fejruz a. Er-Ramī el-Baḥrī el-Basrī, a bag prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

Sunabihija, a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ja sam kuća mudrosti, a Alija njena vrata."**

Ovaj hadis je garibun-munkerun.¹⁷⁶² Neki su ovaj hadis prenijeli od Šerika ne spominjući u njegovu sennedu od Es-Sunabihija. Nije nam poznat ovaj hadis ni preko ijednog pouzdanoga prenosioca osim Šerika. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

3985. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hatim b. Ismail¹⁷⁶³ prenijevši od Bukejra b. Mismara¹⁷⁶⁴, on od Amira b. Sa'da b. Ebu Vekkasa, a on od svoga ooca, koji je kazao: **"Jednog dana Muavija b. Ebu Sufjan pozva Sa'da i reče: Zbog čega ti ne grdiš Ebu Turaba?"**¹⁷⁶⁵ On reče: Sjećaš se šta je troje (o Aliji) kazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Zbog to (troje) ga ja ne grdim. Da mi je jedno od njih troje, više bih volio nego da je crveno blago moje.¹⁷⁶⁶ Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao Aliji, nakon što ga je izostavio iz jednog vojnog pohoda¹⁷⁶⁷ i nakon što ga je Alija upitao: Allahov Poslaniče, zašto me ostavljaš sa ženama i djecom? Tada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji: Radujete li da mi budeš ono što je Harun bio Musau, s tim što nakon mene više poslanstva nema? I čuo sam ga kada je na dan Bitke u Hajberu rekao: Danas ću zastavu dati čovjeku koji voli Allaha i Njegova Poslanika i koga voli Allah i Njegov Poslanik. Mi smo se, veli Sa'd, svi propinjali prema zastavi, (svako je od nas priželjkivao da bude taj), a on reče: Pozovite mi Aliju. Alija mu, veli Sa'd, dođe, i pošto je imao upalu očiju, on mu svojom pljuvačkom potra oči¹⁷⁶⁸, a potom mu predade zastavu i Allah mu dade pobjedu. Kad bi objavljen ovaj ajet: *A onima koji se s tobom o njemu (Kur'anu) budu raspravljali, pošto si već pravu istinu saznao, ti reci: Hodite, pozvat ćemo sinove naše i sinove vaše, i žene naše i žene vaše, a doći ćemo i mi, pa ćemo se svesrdno pomoliti i Allahovo prokletstvo na one koji neistinu govore prizvati!*¹⁷⁶⁹, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva Aliju, Fatimu, Hasana i Husejna i reče:

¹⁷⁶² Hadiski učenjaci se razilaze u pogledu stepena ovoga hadisa. Ibn Dževzi smatra da je apokrifan. Hakim smatra da je vjerodostojan. Ibn Hadžer el-Askalani, kako stoji u djelu *El-Fevaidu-medžmua* Eš-Eš Ševkani, smatra da je dobar (hasen). Et-Tirmizi ga smatra munker-hadisom, a munker hadis spada u kategoriju izuzetno slabih hadisa.

¹⁷⁶³ Hatim b. Ismail el-Medeni.

¹⁷⁶⁴ Bukejr b. Mismar ez-Zuhri el-Medeni.

¹⁷⁶⁵ Ebu Turab je Alija b. Ebu Talib. Muavija b. Ebu Sufjan je ovo pitao Sa'da b. Ebu Vekkasa zbog toga što je mislio da Sa'd ne grdi Aliju iz bojazni od nekoga.

¹⁷⁶⁶ Crvenim blagom sa u to vrijeme nazivane najbolje vrste kamla.

¹⁷⁶⁷ To je bio Pohod na Tebuk.

¹⁷⁶⁸ U El-Buharijevoj i Mashmovojoj predaji stoji da su mu nakon toga oči ozdravile kao da nikada nije ni imao upalu.

¹⁷⁶⁹ *Alu Imran*, 61. ajet.

Allahu, oni su moja porodica." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun-sahihun.¹⁷⁷⁰

٧٢. باب منه

٣٩٨٦ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رِبَادٍ أَحْمَرًا الْأَخْوَصُ بْنُ حَوَّابٍ عَنْ يُوسُفَ بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَيْشَيْنِ وَأَمَرَ عَلِيَّ أَخَذَهُمَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَعَلِيَّ الْآخَرَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ وَقَالَ: إِذَا كَانَ الْقِتَالُ فَعَلِيٌّ. قَالَ: فَافْتَتَحَ عَلِيٌّ حِصْنًا فَأَخَذَ مِنْهُ حَارِيزَةً فَكَتَبَ مَعِيَ خَالِدٌ كِتَابَنَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشِي بِهِ. قَالَ: فَقَدِمْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ الْكِتَابَ فَتَغَيَّرَ لَوْنُهُ ثُمَّ قَالَ: مَا تَرَى فِي رَجُلٍ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ؟ قَالَ قُلْتُ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ غَضَبِ اللَّهِ وَغَضَبِ رَسُولِهِ وَإِنَّمَا أَنَا رَسُولٌ فَسَكَتَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ *

72. O istoj temi

3986. ISPRICAŖO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže Obavijestio nas je Ahves b. Dževab prenijevši od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa¹⁷⁷¹, koji je kazao: "Poslao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dvije vojske.¹⁷⁷² Jednoj je za zapovjednika odredio Aliju b. Ebi Taliba, a drugoj Halida b. Velida i rekao: Ukoliko dođe do borbe, Alija je glavni zapovjednik. Pošto Alija, veli (Bera), osvoji jednu utvrdu i uze za sebe jednu robinju, Halid napisa Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pismo u kome okleveta Aliju i posla ga po meni. Kad sam Vjerovjesniku predao pismo i on ga počeo čitati, sav pocrvenje, a potom reče: Šta vidiš (loše u tome) što je uradio čovjek koji voli Allaha i Njegova Poslanika i koga voli Allah i Njegov Poslanik? Rekoh: U tječem se Allahu od Allahove srdžbe i srdžbe Njegova Poslanika, ja sam samo izaslanik. On (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) tada ušuti. Ovaj hadis je hasenun-garibun.¹⁷⁷³ Poznat nam je samo sa ovim senedom.

¹⁷⁷⁰ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*

¹⁷⁷¹ Bera b. Azib, poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab

¹⁷⁷² U predaji ovog hadisa koju bilježi Ahmed od Burejdea stoja da je Vjerovjesnik poslao dvije vojske u Jemen. Na čelo jedne je postavio Aliju b. Ebu Taliba, a na čelo druge Halida b. Velida pa je kazao: Ukoliko dođe do borbe, Alija će biti zapovjednik objema vojskama...

¹⁷⁷³ El-Mubarekfori smatra da je Ebu Ishak koji se nalazi u senedu ovog hadisa bio prevarant.

٧٣. باب منه

٣٩٨٧ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ نُسَيْبٍ كَتَبَنِي خُبْرٌ مُحَمَّدَ بْنَ فَصِيلٍ عَنِ الْأَخْلَعِ عَنْ أَبِي ثَرْوَانَ عَنْ
 حَبْرٍ عَنْ دَعَا رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ الطَّائِفِ فَنُتَجَّهُ فَقَالَ النَّاسُ لَقَدْ طَالَ
 حَوَاهُ مَعَ ابْنِ عَمَّةٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَنْتَ حَيْثُ وَلَكِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ
 هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيفٌ لَا يَعْرِفُهُ إِلَّا مَنْ حَدَّثَ أَخْبَحَ. وَقَدْ رَوَاهُ عَنْ فَصِيلٍ عَنْ
 النَّاسِجِ وَمَعْنَى قَوْلِهِ وَلَكِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ يَقُولُ: إِنَّهُ أَمَرَنِي أَنْ تَسْجِيَّ مَعَهُ *

73. O istoj temi

3987. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Munzir el Ku'ni, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl prenijevši od Edzleha¹⁷⁷⁴, on od Ebu Zabeja a, a on od Džabira, koji je kazao. "Pozvao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Aliju onoga dana kada ga je spremao (za pohod) na Taif i sa njim nešto šapatom razgovarao. Neki ljudi¹⁷⁷⁵ rekoše: Dugo potraja njegovo šaptanje sa amidžićem, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja sa njim ne šapućem nego mu samo prenosim ono što mi je Allah naredio da mu prenesem¹⁷⁷⁶."

Ovaj hadis je nasenun garibun. Poznat nam je samo preko Edzleha i drugi su ga, osim Ibn Fudajla, prenijeli od Edzleha. Njegove riječi *La takmilahu intedahu* znače: Allah mi je naredio da ovo sa njim tajno govorim.

٧٤. باب منه

٣٩٨٨ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُثَنِّرِ أَخْبَرَنَا عَنْ فَصِيلٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ عَنْ عَصِيَّةَ عَنْ أَبِي
 سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ يَا عَلِيُّ لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يُخَبِّرَ فِئَتِي هَذَا
 أَمْسُحِدَ عِبْرِي وَعَيْرِكَ فَإِنَّ عَلِيَّ بْنَ الْمُثَنِّرِ. قُلْتُ لِضَرَّارِ بْنِ صَرْدٍ مَا مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ؟ قَالَ لَا
 يَحِلُّ لِأَحَدٍ سِتْرَ قَوْمٍ خَبْرًا عِبْرِي وَعَيْرِكَ.
 هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيفٌ لَا يَعْرِفُهُ إِلَّا مَنْ هَذَا تَرْجَمَهُ. وَقَدْ سَمِعَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ مِنِّي هَذَا
 الْحَدِيثَ فَاسْتَعْرَبَهُ *

¹⁷⁷⁴ Edzlen b. Abdullah b. Hudždžeje Ebu Hudždžeje el-Kindi, neki vele da se zvao Janja, skren je prenosilac hadisa Bio je šija. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 145 godine po H.azri

¹⁷⁷⁵ Tj. neki munafici rekoše...

¹⁷⁷⁶ Ali el Ku'ni smatra da se ovdje, na vjerovatnije, radi o nekim vojnicima na na koje je Uzvišeni Allah saopćio Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi ih prenio Aliji pred polazak u pohod na Taif

3988. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Munzir; kaže: Obavijestio nas je Ibn Fudajl prenijevši od Salima b. Ebu Hafse, on od Atijjea¹⁷⁷⁷, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliju: **"Nije nikome dopušteno da kroz ovu džamiju"**¹⁷⁷⁸ prolazi nečist (džunub), osim meni i tebi."

Upitao sam Dirara b. Sureda, veli Ali b. Munzir, o značenju ovoga hadisa pa je rekao: Nije dozvoljeno nikome ko je džunub da prođe kroz nje, osim meni i tebi. Ovaj hadis je hasenun garibun.¹⁷⁷⁹ Poznat nam je samo sa ovim senedom Muhammed b. Ismail je ovaj hadis čuo od mene i smatrao ga garibom.

٧٥. باب منه

٣٩٨٩. حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ عَاسِمٍ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ أَبِیْ نَاسٍ عَنْ نَاسٍ مِنْ مَدَنٍ قَالَ بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَصَلَّى عَلَيَّ يَوْمَ الْاِثْنَاءِ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ. لَا يَرْفَعُهُ إِنَّا مِنْ حَدِيثِ مُسْنَدِ الْأَعْمَرِ. وَمُسْلِمٌ يَأْخُذُ لَيْسَ عَنْدهُ بِسَدَدٍ الْقَوِيَّ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا عَنْ مُسْنَدٍ عَنْ حَبَّةَ عَنْ عَلِيٍّ نَحْوُ هَذَا *

٣٩٩٠. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دَسَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ السَّامِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ مُسْنَدٍ عَنْ أَبِي وَقَاصٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عَلَيَّ أَكْبَرُ مِنِّي بِمَرَّةٍ هَارُونَ بْنُ مُوسَى.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَحَدَّثَ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنُسَخَتْ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ *

¹⁷⁷⁷ Atijje b. Sa'd.

¹⁷⁷⁸ Tj Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, džamiju u Medini. Nema sumnje da se ovdje radi o posebnosti Alije b. Ebu Taliba. Međutim, može da znači i to da su, vjerovatno, Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, i Alija imali izići iz svojih soba napolje kroz džamiju pa im je bilo dopušteno, u nuzdi, kada su džunubi a nemaju vode, da prođu kroz džamiju i s polja donesu vode da bi se okupali, a opet Allah na bol e zna.

¹⁷⁷⁹ Ibn Dževzi je ovaj hadis uvrstio u svoju zbirku apokrifnih hadisa. Učinio je to zbog Atijje el-Avfija koji je slab prenosilac. Es-Sajuti ga je u tome pob.o istakavši da su ova hadis zaizježili Et-Tirmizi i El-Beheki u *Sunenima* i da ga je Et-Tirmizi ocjenio, na osnovu drugih predaja ovog hadisa, hasenom.

٣٩٩١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍاءَ أَحْمَرًا أَبُو حَمْدٍ الرِّبَيعِيُّ حَبْرًا شَرِيفٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي حَتَّى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ
هَارُونَ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ
هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ غَرِيبٌ عَنْ هَذَا وَجْهٌ وَفِي أَثَابٍ عَنْ سَعْدٍ وَرَيْدٍ عَنْ أَرْقَمٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي
سَمَةَ *

75. O istoj temi

3989. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Abis¹⁷⁸⁰ prenijevši od Muslima el-Mulaja¹⁷⁸¹, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, je sišla prva objava u ponedjeljak, a već u utorak je Alija primio islam."¹⁷⁸²

Ovaj hadis je garibun.¹⁷⁸³ Poznat nam je samo preko Muslima el-Avera. Muslim el-Aver, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije tako jak prenosilac hadisa. Ovaj hadis je u sličnom značenju prenesen od Muslima on od Habbea, a on od Alije.

3990. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nuajm prenijevši od Abdus Selama b. Harba, on od Jahjaa b. Seida, on od Seida b. Musej'eba, a on od Sa'da b. Ebu Vekkasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji: "Ti si za mene ono što je Harun za Musaa."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun¹⁷⁸⁴. Prenesen je sa više seneda preko Sa'da od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis neki smatraju garibom što se tiče generacije Jahjaa b. Seida el-Ensarija.

3991. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri prenijevši od Šerika, on od Abdullaha b. Muhammeda b. Akila, a on od Džabira b. Abdullaha da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Aliji. "Ti si za mene ono što je Harun za Musaa, s tim što poslije mene više nema vjerovjesnika."

¹⁷⁸⁰ Ali b. Abis el-Esedi el-Kafi je, po mišljenju hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁷⁸¹ Muslim b. Kejsan ed-Dabei el-Mulai el-Berrad el-Aver Ebu Abdullah el-Kafi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

¹⁷⁸² Ovaj hadis je dokaz da je Alija b. Ebu Talib prvi muškarac koji je primio islam. Hattaba je, općenito, prva osoba koja je primila islam, a Alija je drugi.

¹⁷⁸³ Ovaj hadis je po stepenu slab hadis jer su u njegovu senedu Ali b. Abis el-Esedi i Muslim b. Kejsan el-Mulai koji su, po mišljenju hadiskih učenjaka, slabi prenosiooci hadisa.

¹⁷⁸⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun O ovoj temi preneseni su hadisi i od Sada, Zejda b Erkama, Ebu Hurejrea i Ummu Seleme.

٧٦. باب منه

٣٩٩٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ رَأَى أَحْمَدَ بْنَ إِسْحَاقَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي بَلَدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ عَلِيٍّ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ عَنْ شُعْبَةَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٣٩٩٣ حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْصَمِيُّ أَخْبَرَنَا عَيْثُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَنِيٍّ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ مُوسَى عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ سَيْفٍ عَنْ أَبِيهِ سَعْدِ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِّي عَنْ أَبِي صَالِبٍ. أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِ حَسَنِ وَحُسَيْنٍ فَقَالَ: مَنْ أَحَبَّنِي وَأَحَبَّ هَدْيَيْنِ وَأَدْبَهُمَا وَأَمَهُمَا كَانَ مَعِيَ فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

76. O istoj temi

3992. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b Muhtar⁷⁸⁵ premjevši od Šu'bea, on od Ebu Beidza⁷⁸⁶, on od Amra b. Mejmunu⁷⁸⁷, a on od Ibn Abbasa: "Naredio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zatvaranje svih vrata (iz soba u džamiju), osim Alijinih."

Ovaj hadis je garibun⁷⁸⁸ Poznat nam je u ovoj formi samo sa senedom samo preko Šu'bea.

⁷⁸⁵ Ibrahim b. Muhatar er-Razi.

⁷⁸⁶ Ebu Beidza Jahja b. Selim, i b Ebu Selim i b Ebu Isved, el Fezar i el-Kufi e. Vasi. el-Keb r skren je p enosiac hadisa s tim što je ponekad priikom p enošenja hadisa griješio. Pripadao je petoj generaciji.

⁷⁸⁷ Amr b. Mejmun el-Evdi.

⁷⁸⁸ Ibn Dževzi je ovaj hadis smatrao apokrifnim. Po njegovome mišljenju, izmislile ga rafidije da bi oponirale hadisu Ebu Bekra a koje Allahov Poslanik, sallallahu aleh i ve sellem, naredjuje da se zatvore sva vrata osim Ebu Bekrovih. Ibn Hadžer el-Askalan. pobija tu Ibn Dževzijevu izjavu. kaže "Ovaj hadis je došao u više predaja od kojih su neke vjerodostojne, a neke dobre. Po meni, veli on, nema kolizi e između ovog hadisa i hadisa Ebu Bekra. U samom početku je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio zatvaranje svih vrata (iz soba u džamiju) osim Alijinih vrata, dok je naredio zatvaranja svih vrata pa i Alijinih, a otvaranje Ebu Bekrovih tri dana prije svoje smrti. I ovo se može uzeti kao jedan od dokaza da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, indirektno preporučio da se za

3993. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el Džehdami: kaže: Obavijestio nas je Ali b. Džafer b. Muhammed b. Ali ⁷⁸³ i kazao: Obavijestio me je moj brat Musa b. Džšfer b. Muhammed ⁷⁹⁰ prenijevši od svoga oca Džafera b. Muhammeda ⁷⁹¹, on od svoga oca Muhammeda b. Alija ⁷⁹², on od svoga oca Alija b. Husejna ⁷⁹³, on od svoga oca, a on od njegova djeda Alije b. Ebu Taliba. "Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, je jednom prilikom uzeo Hasana i Husejna za ruku i kazao: Ko me bude volio i volio ovu dvojicu i njihova oca i majku, ⁷⁹⁴ bit će sa mnom na Sudnjem danu."

Ovaj hadis je hasenun-garibun ⁷⁹⁵ Poznat nam je od Džafera b. Muhammeda samo sa ovim senedom.

٧٧. باب منه

٣٩٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا يَرْوَاهُمُ بْنُ مُخْتَارٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: أَوَّلُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ.

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي نَجِيحٍ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ حُمَيْدٍ. وَابْنُ نَجِيحٍ سَمِعَهُ يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ وَقَدْ رَأَى هُنَّ ثَمَرُ نَعَمٍ. أَبُو مَنْ سَمِعَهُ مِنْ إِبْرَاهِيمَ ابْنِ كَثِيرٍ الصَّدِيقِ وَأَسْلَمَ عَلَيْهِ وَهُوَ غُلَامٌ ثُمَّ قَالَ سَمِعْتُ يَرْوَاهُ أَبُو مَنْ سَمِعَهُ مِنْ سَمْعَةَ حَدَّثَهُ *

٣٩٩٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشِيرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ أَسْنَمٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ

عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ عَنْ رَبِّهِ أَنَّهُ قَالَ: أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ عَلَيَّ. قَالَ عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ: فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِإِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ فَأَنكَرَهُ فَقَالَ: أَوَّلُ مَنْ أَسْلَمَ أَبُو بَكْرٍ الصَّدِيقُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو حَمْزَةَ اسْمُهُ طَلْحَةُ بْنُ يَزِيدَ *

halitu, nakon njegove smrti, b. ra Ebu Bekir, pošto je samo halifi potreban d rektani ulaz iz sobe u džamiju.

⁷⁸³ Ali b. Džafer b. Muhammed b. Ali b. Husejn b. Ali el-Alevi, brat Musaa b. Džafera el-Alevija. On je, po mišljenju hadiskih ačenaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je desetoj generaciji. Umro je 210. godine po Hidžri.

⁷⁹⁰ Musa b. Džšfer b. Muhammed b. Ali b. Husejn b. Ali Ebu Husejn e.-Hašimi, poznat je kao El-Kjazim, iskren je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 183. godine po Hidžri.

⁷⁹¹ Džafer b. Muhammed poznat kao Es-Sadik.

⁷⁹² Muhammed b. Ali b. Husejn b. Ali b. Ebu Talib Ebu Džafer el-Bakir pouzdan je i vrjedan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

⁷⁹³ Ali b. Husejn poznat kao Zejnul-Abidin.

⁷⁹⁴ Alija b. Ebu Taliba i Fatimu. Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, keerku

⁷⁹⁵ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

77. O istoj temi

3994. ISPRICAŃO NAM JE Muhammed b. Humejd kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Muntar prenjevši od Šubea, on od Fbu Beldža, on od Amra b. Mejmuna, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: **"Prvi je (od dječaka) primio islam Alija."**

Ovaj je hadis, sa ovim senedom, gariban. Od hadisa koje je Šu'be prenio od Ebu Beldža poznat nam je samo preko Mu'ammada b. Humejda, a Ebu Beldž se zvao Janja b. Ebu Sulejm. Neki učenjaci vele: Od odredstih muškaraca prvi je islam primio Ebu Beki. Aja je primio islam kao dječak. Imao je osam godina. A od žena je prva islam primila Hatidža.

3995. ISPRICALI SU NAM Muhammed b. Bešar i Muhammed b. Musenna i kazali: Obavjestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: nas je obavjestio Su be pienjevši od Amra b. Murrea⁷⁹⁶, on od Ebu Hamze, on od nekog ensarije, a on od Zejda b. Erkama, koji je kazao: **"Prvi je islam primio Alija. Kaže Amr b. Murre: Ja sam to spomenuo Ibrahimu en-Nebaiju, a on to demantova rekavši: Prvi je islam primio Ebu Bekr es-Siddik."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.⁷⁹⁷ Ebu Hamza se zvao Talha b. Jezid.

۷۸. باب منه

[illegible]

٣٩٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَيَعْقُوبُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَخَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ وَغَيْرُهُمْ أَنَّ
أَيُّ الْخَرَجِ فِي حَدِيثِي جَدْرًا صَنِيعٌ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَرِيرَةَ قَالَتْ حَدَّثَنِي أَبُو عَقِبَةَ عَنْ
عَبْتِ السَّيِّ صَنِىَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَنَا فِيهِمْ عَلِيٌّ قَالَتْ فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ وَهُوَ رَافِعٌ بِيَدَيْهِ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تُمِثَّنِي حَتَّى تُرِينِي عَلِيًّا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ يَمَّا يَرَوْنَ مِنْ شَرِّ
بُحْرَانِهِ

78. O istoj temi

3996. ISPRIČAO NAM JE Isa b Osman b Ehu Jahja b Isa er-Remli, kaze Obavijestio nas je Jahja b. Isa er-Remli premjevši od A'meša, on od

¹⁷⁹⁶ Amr b. Murre el-Džemeli el-Muradi.

¹⁷⁹⁷ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

Adijja b. Sabita, on od Zirra b. Hubejša, a on od Alije, koji je kazao: "Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, koji nije znao čitati ni pisati, u povjerenju mi je rekao: "Tebe istinski može voljeti samo vjernik, a mrziti te može samo munafik."

Adij b. Sabit kaže: Ja pripadam onima za koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio dovu.¹⁷⁹⁸ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁷⁹⁹

3997. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar, Jakub b. Ibrahim¹⁸⁰⁰ i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Asim¹⁸⁰¹ prenijevši od Ebu Džerraha¹⁸⁰², koji je kazao: Ispričao mi je Džabir b. Subejh¹⁸⁰³ i kazao: Ispričala mi je Ummu Šerahil¹⁸⁰⁴ i kazala: Meni je ispričala Ummu Atijje¹⁸⁰⁵, koja je kazala: "Jednom prilikom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, otpremio vojsku u kojoj je bio i Alija. Ona dalje kaže: Tada sam ga čula kako je, podigavši ruke, govorio: Allahu, nemoj me usmrtiti dok ne vidim da se Alija živ i zdrav vratio." Ovaj hadis je hasenun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٧٩. مَنَاقِبُ أَبُو مُحَمَّدٍ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٣٩٩٨. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ حَرَّثَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدٍ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ

عُبَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَمْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رُثَيْبٍ عَنْ رُثَيْبِ بْنِ قَانٍ كَانَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ دِرْعَانٌ فَهَضَمَ إِلَى صَخْرَةٍ فَنَمَّ يَسْتَطِيعُ فَأَقْعَدَ تَحْتَهُ طَلْحَةَ. فَصَعِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الصَّخْرَةِ قَالَ: لَمِصْعَتُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَوْجَبَ طَلْحَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

¹⁷⁹⁸ Jednom prilikom je Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem, govoreći o Aliji b. Ebu Talibu, rekao: "Allahu, pomози onoga ko njega bude pomagao." Ovaj hadis bilježi Ahmed b. Hanbe, u *Musnedu* sa senedom od Beraa, a on od Zejda b. Erkama

¹⁷⁹⁹ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

¹⁸⁰⁰ Jakub b. Ibrahim ed-Devreki.

¹⁸⁰¹ Ebu Asim Danak b. Muhamed b. Dahak b. Danak b. Muslim en-Nehil es-Šejbani el-Basri, pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 212 godine po Hidžri.

¹⁸⁰² Ebu Džerrah e.-Benzi nije dovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁸⁰³ Džabir b. Subejh Rasi Basri iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

¹⁸⁰⁴ Ummu Šerahil spada među one prenosioce hadisa čije stanje nije dovoljno poznato. Pripadala je trećoj generaciji.

¹⁸⁰⁵ Ummu Atijja el-Ensarija je čuvena Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, sahabijka. Zivjela je u Basri. Zvala se Nesibe bint Ka'b, neka kažu bint Haris

kazao da je Džabir b. Abdullah rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Koga raduje da vidi šehida koji hoda po zemljinoj površini, neka pogleda u Talhu b. Ubejdullaha."**¹⁸¹¹

Ovaj hadis je garibun¹⁸¹² Poznat nam je samo preko Salta b. Dinara, a neki su učenjaci polemisali o Saltu b. Dinaru i smatrali ga slabim prenosiocem. Također su polemisali i o Salihu b. Musau.

4000. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž, kaže. Obavijestio nas je Ebu Abdur Rahman b. Mensur el-Anezi¹⁸¹³ prenijevši od Ukbea b. Alkamea el-Ješkurija¹⁸¹⁴, koji je kazao: Čuo sam Aiju b. Ebu Talha kada kaže: Moje uši su čule iz usta Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: **"Talha i Zubejr će biti moji susjedi u Džennetu."** Ovaj hadis je garibun¹⁸¹⁵ Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4001. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Mahammed el-Attai, kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim¹⁸¹⁶ prenijevši od Ishaka b. Jahjaa b. Talhe, on od svoga amidže Musaa b. Talhe, koji je kazao: **"Jednom prilikom udoh kod Muavije, a on reče: Hoćeš li da ti kažem jednu radosnu vijest? Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: Talha je jedan od onih (na koje se odnose Allahove riječi): *Ima ih koji su poginuli.*"** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je od Muavije samo sa ovim senedom.

٨٠. باب منه

٤٠٠٢. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ نَكَّيْرٍ أَخْبَرَنَا صَحَابَةُ بْنُ حَتَّى عَنْ مُوسَى وَعَبْسَى ابْنَيْ صَحْبَةَ عَنْ ابْنَيْهَا صَحَابَةُ أَوْ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لِلْأَعْرَابِيِّ حَامِلٍ: سَأَلَهُ عَنْ قِصَّةٍ نَحْنُ مِنْ هَؤُلَاءِ وَكَانُوا لَا يَحْتَرُونَ عَلَى مَسْأَلَتِهِ يُوقِرُونَهُ وَيَهَابُونَهُ. فَسَأَلَهُ الْأَعْرَابِيُّ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ بَيَّيْطُ مِنْ بَابِ

¹⁸¹⁰ Ebu Nadre el-Abdi.

¹⁸¹¹ Ovaj hadis spada među one u kojima to znači da dolaze neke od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, mudžaza. On je i ovom hadisu nagovjestio da će Talha b. Ubejdullah pasti, kao šehid. To se dogodilo nakon Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti u Bici za devu.

¹⁸¹² Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁸¹³ Ebu Abdur Rahman b. Nadr b. Mensur el-Anezi e.-Bauri e.-Kafi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

¹⁸¹⁴ Ukbe b. Alkame el-Ješkar, Ebu Dženub slab je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁸¹⁵ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku*, i smatra ga vjerodostojnim hadisom, međutim, ostali hadiski učenjaci su ga pobili u tome.

¹⁸¹⁶ Amr b. Asim el-Kilabi el-Kajsi

الْمُسْحَدِ وَعَلَيْ ثِيَابٍ خُضْرٍ. فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَيُّ السَّائِلِ عَمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ؟ قَالَ الْأَعْرَابِيُّ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: هَذَا مِمَّنْ قَضَى نَحْبَهُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ بَلَّغًا مِنْ حَدِيثِ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَكْرِيرٍ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرٌ وَحَدَّثَ مِنْ كِبَرِ أَهْلِ الْحَدِيثِ عَنْ أَبِي كُرَيْبٍ هَذَا الْحَدِيثُ. وَسَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَاعِيلَ يُحَدِّثُ بِهَذَا عَنْ أَبِي كُرَيْبٍ وَوَضَعَهُ فِي كِتَابِ الْفَوَائِدِ *

80. O istoj temi

4002. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr; kaže: Nas je obavijestio Talha b. Jahja prenijevši od Musaa i Isaa Talhinih sinova, a njih dvojica od svoga oca Talhe: "Ashabi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekoše nekom neukom beduinu: Upitaj ga¹⁸¹⁷ o (riječima Uzvišenog): *Ima ih koji su poginuli*, ko su oni! Oni se, iz poštovanja i bojazni ne usudiše da ga o tome pitaju. Beduin ga (o tome) upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se okrenu od njega. Potom ga ponovo upita, a on se ukrenu od njega. Kad sam se ja, u zelenoj odjeći, pomolio na džamijska vrata, pošto me ugleda Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko je onaj što je pitao za one koji su poginuli? Ja, Allahov Poslaniče, odgovori bedun, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ovaj će biti jedan od njih (onih na koje se odnose Allahove riječi): *Ima ih koji su poginuli*."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Ebu Kurejba od Junusa b. Bukejra. Mnogi su vrhunski hadiski učenjaci prenijeli ovaj hadis od Ebu Kurejba. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada ovo priča od Ebu Kurejba. On ga je zabilježio u djelu *El-Fevaid*.

٨١. مَنَاقِبِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٠٣. حَدَّثَنَا حُذْرَفَا عَنْهُ عَنْ هِشَامِ بْنِ غَرْبَةَ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ الزُّبَيْرِ قَالَ: جَمَعَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُوهُ يَوْمَ قُرَيْظَةَ فَقَالَ يَا أَبَتِي وَأُمِّي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

¹⁸¹⁷ Tj. Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

„sahihim, pomagač je Zubejr b. Avvam.“ Ovakav hadis je hasenun-
 ٤٠٠٥

٨٣. باب منه

سَمِعْتُ أَنَا أُخْبِرًا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ وَأَبُو نُعَيْمٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوَالِي
 الْمُتَكَدِّرِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ
 حَوَارِيُّ الرَّبِّيرِ. وَزَادَ أَبُو نُعَيْمٍ فِيهِ: يَوْمَ الْأَحْزَابِ قَالَ: مَنْ يَأْتِي بِلَاكٍ لَدِي فَلْيَأْتِ
 ثَلَاثًا، قَالَ الرَّبِّيرُ أَكَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ*

83. O istoj temi

4005. ISPRICAO NAM I Mahir b. Guran kaže: Čuo sam se sa
 ٤٠٠٥ David b. Kidan i Ebu Nu'aima, koji su se od Sufjana, oca od
 Valid b. Munkerra, oca od Džabira, koji je rekao: Čuo sam
 Alahov Poslanik, salallahu alehi ve sellem, kako je rekao: "Svaki je
 vjerovjesnik imao svog posebnog pomagača, a moj posebni pomagač je
 Zubejr b. Avvam je rekao: Ko je primio dodao: "Na dan Bitke na
 Hendeku"¹⁸²⁷ A pri ovakvom sjećanju alahove seleme je upitao: Ko će
 nam prikupiti obavještajne podatke o neprijatelju? Ja ću, rekao je
 Zubejr. To je vjerovjesnik, svaki mu ideh ve selam, pitao tri puta, a
 svaki put je Zubejr odgovarao: Ja ću."¹⁸²⁸ Ovakav hadis je hasenun-
 ٤٠٠٥
 sahihun.¹⁸³²

¹⁸²⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁸²⁸ Zubejr pripadao je devetoj generaciji. Umro je 218. godine po Hiza'ri.

¹⁸²⁹ Sufjan es-Sevri.

¹⁸³⁰ Alahov Poslanik je rekao: "Svaki vjerovjesnik imao je svog posebnog pomagača, a moj posebni pomagač je Zubejr b. Avvam." Zubejr je rekao: "Ko je primio dodao: "Na dan Bitke na Hendeku". Neosjećajući pretnju bitke, među ašahanima, evladama velikim, Ebu Alahov Poslanik, salallahu alehi ve sellem, kazao dobrovoljima koje će prikupiti obavještajne podatke o neprijatelju. Svi su ashan, salallahu alehi ve sellem, odgovorili: Zubejr b. Avvam.

¹⁸³¹ Svi su vjerovjesnici imali svog posebnog pomagača, a moj posebni pomagač je Zubejr b. Avvam. Zubejr je rekao: "Ko je primio dodao: "Na dan Bitke na Hendeku". Neosjećajući pretnju bitke, među ašahanima, evladama velikim, Ebu Alahov Poslanik, salallahu alehi ve sellem, kazao dobrovoljima koje će prikupiti obavještajne podatke o neprijatelju. Svi su ashan, salallahu alehi ve sellem, odgovorili: Zubejr b. Avvam.

¹⁸³² Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.

٨٤. باب منه

٤٠٠٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْثُومٍ عَنْ حَمَّادٍ بْنِ رَيْدٍ عَنْ صَخْرٍ بْنِ حُوَيْرِثٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ قَالَ: أَوْصَى الزُّبَيْرُ إِلَى ابْنِهِ عَبْدِ اللَّهِ صَبِيحَةَ الْحَمَلِ فَقَالَ: مَا مِنِّي عُصْرُ الْآ وَقَدْ خَرَجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى انْتَهَى ذَلِكَ إِلَى فَرْجِهِ هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ عَرِيفٌ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ رَيْدٍ *

84. O istoj temi

4006. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže Obavijestio nas je Hammad b. Zejd prenijevši od Sahra b. Džuvejrije, a on od Hišama b. Urvea, koji je kazao: "Ujutro, pred početak Bitke za devu⁸³³, Zubejr je izdiktirao oporuku svome sinu Abdullahu i rekao: Nema nijednog dijela na mom tijelu a da nije ranjen (u bitkama) sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alehhi ve sellem. Čak je spomenuo i spolni organ." Ovaj hadis Hammada b. Zejda je hasenun-garibun.

٨٥. مَنَاقِبُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ بْنِ عَبْدِ عَوْفٍ الزُّهْرِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *
٤٠٠٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَرْثُومٍ عَنْ حَمَّادٍ بْنِ رَيْدٍ عَنْ صَخْرٍ بْنِ حُوَيْرِثٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلُو نَكَرٍ فِي الْحَيَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَبَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْحَيَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الْحَيَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَبَّةِ وَالزُّبَيْرُ فِي الْحَيَّةِ وَعَدُوُّ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ فِي الْحَيَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَاصٍ فِي الْحَيَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فِي الْجَبَّةِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجُرَّاحِ فِي الْحَيَّةِ.
٤٠٠٨. أَخْبَرَنَا أَبُو مُصْعَبٍ قُرَّةً عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ سَيِّدِ صَلَاتِهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخَوِّهِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ سَيِّدِ صَلَاتِهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخَوِّهِ هَذَا. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ تَحْدِيثِ بَابٍ *

٤٠٠٩. حَدَّثَنَا صَخْرُ بْنُ مِسْثَرٍ الزُّهْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ مُوسَى بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ حَدَّثَنَا فِي بَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: عَشْرَةٌ فِي الْجَبَّةِ: أَلُو نَكَرٍ فِي الْحَيَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَبَّةِ وَعَلِيٌّ وَعُثْمَانُ وَالزُّبَيْرُ وَطَلْحَةُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَاصٍ. قَالَ فَقَدْ هَؤُلَاءِ التَّسْعَةُ وَنَكَتَ عَنِ الْعَاشِرِ

⁸³³ Bitka za devu dogodila se pred Basrom. To je bio sukob između pristalica Alije b. Ebu Taliba i Aiše bint Ebu Bekr es-Siddik, Vjerovjesnikove, sallallahu alehhi ve sellem, supruge

فَقَالَ الْقَوْمُ نَشْنُكَ اللَّهَ يَا أَبَا الْأَعْوَرِ مِنَ الْعَشِيرِ قَالَ سَدُّتُمُونِي بِاللَّهِ أَوْ الْأَعْوَرِ فِي الْحَقِّ قَالَ
هُوَ سَعِيدٌ بْنُ رَبِيعٍ وَنَزَلَتْ عَنْهُ نَفِيلٌ وَسَمِعْتُ مُحَمَّدًا يَقُولُ حَدَّثَ أَحَدُ أَصْحَابِهِ مِنْ لَحْدَيْهِ قَوْلًا *

85. Vrline Abdur-Rahmana b. Avfa b. Abdu Avfa ez-Zuhrija, r.a.¹⁸³⁴

4007. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže Obavijestio nas je Abdur-Aziz b. Muhammed ⁸³⁵ prenijevši od Abdur-Rahmana b. Humejda, ⁸³⁶ on od svoga oca, a on od Abdur-Rahmana b. Avfa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ebu Bekr, Omer, Osman, Alija, Talha, Zubejr, Abdur-Rahman b. Avf, Sa'd b. Ebu Vekkas, Seid b. Zejd i Ebu Ubejde b. Džerrah će biti u Džennetu." ⁸³⁷

4008. OBAVIJESTIO NAS JE Ebu Mas'ab ⁸³⁸, šitajuci, od Abdul-Aziza b. Muhammeda, on od Abdur-Rahmana b. Humejda, on od svoga oca, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu, s tim što u senedu ovog hadisa nije spomenuo od Abdur-Rahmana b. Avfa. Prenesen je ovaj hadis od Abdur-Rahmana b. Humejda, on od svoga oca, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, slično prethodnom hadisu, i ovo je vjerodostojnije od prvoga hadisa.

4009. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Mismar el-Mirvezi ⁸³⁹; kaže Obavijestio nas je Ibn Ebu Fudejk prenijevši od Musaa b. Jakuba, on od Omara b. Seida ⁸⁴⁰, on od Abdur-Rahmana b. Humejda, on od svoga oca da

⁸³⁴ Abdur-Rahman b. Avf b. Abdu Avf b. Abdul Haris b. Zenre el-Kurezi ez-Zuhri poznati je Vjerovjesnikov ashab. Jedan je od desetice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Učestvovao je u svim bitkama sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem. Prilikom bitke sa Amrjem je poginuo. Allahov Poslanik počeo sastajati sa ashabima u Erkamovoj kući i jedan od je avfa i huzre i Abesir i a i treći u Medini. Prilikom pohoda na Tebuk Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njim klanjao kao muktebija. Na me, otšao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da azme abdest, kao se vratio, a Abdu-Rahman b. Avf već je kao i nam ihad ma klanjao je lan ekjat Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pristupi za njim i nakon što on preade selam, doklania onaj rekao, a zatim, reče "Ni jedan vjerovjesnik nije prešao sa ovog svijeta dok nije klanjao za jednim dobrim čovjekom od svoga ummeta." Abdur-Rahman b. Avf je umro 32. godine po Hidžri. Ukopan je u Bekiji.

⁸³⁵ Abdul-Aziz b. Muhammed ed-Deraverdi.

⁸³⁶ Abdur-Rahman b. Humejd b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

⁸³⁷ Ovaj hadis je zabilježio i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

⁸³⁸ Ebu Mus'ab Ahmed b. Ebu Bekr ez-Zuhri el-Medeni.

⁸³⁹ Salih b. Mismar es-Sulemi. Ebu Fadl, neki kažu Ebu Abbas el-Mirvez, el-Kešmiheni iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

⁸⁴⁰ Omer b. Seid b. Ebu Husejn el-Kufi el-Mekki pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

mu je Seida b. Zaid rekao: "Kako si se sa Allahom odnosiš?" On je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." Desetericu se bitki u Džennetu. Ebu Bekr, Omer, Ali b. Osama, Zaid b. Lenu, Abdur-Rahman, Ebu Ubejde
 i Sa'd b. Ebu A'vres. Navedeno je u hadisu koji je prenio veli Humejd, devetericu, a onaj koji je prenio Ebu A'vres, Ebu A'vres je prenio: Zaklinjemo te
 Allahom, Ebu A'vres je prenio: "Deseti" Omer b. Zekleli ste me
 Allahom, e pa deseti ste u Džennetu" Ebu A'vres¹⁸⁴¹

Kaze (عليه السلام) "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." Desetericu se bitki u Džennetu. Ebu Bekr, Omer, Ali b. Osama, Zaid b. Lenu, Abdur-Rahman, Ebu Ubejde
 i Sa'd b. Ebu A'vres. Navedeno je u hadisu koji je prenio veli Humejd, devetericu, a onaj koji je prenio Ebu A'vres, Ebu A'vres je prenio: Zaklinjemo te
 Allahom, Ebu A'vres je prenio: "Deseti" Omer b. Zekleli ste me
 Allahom, e pa deseti ste u Džennetu" Ebu A'vres¹⁸⁴¹

85. O istoj temi

عَدْنَا قُبَّةَ أَحَدَنَا نَكُ نَا مُصَدِّعٌ عَنْ هَدْيِهِ
 فَكَيْفَ يَكُونُ هَدْيُهُ إِذَا كُنَّا مَعَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ شَيْءٍ
 فَكَيْفَ يَكُونُ هَدْيُهُ إِذَا كُنَّا مَعَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ شَيْءٍ
 وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ
 صَحِيحٌ غَرِيبٌ

عَدْنَا قُبَّةَ أَحَدَنَا نَكُ نَا مُصَدِّعٌ عَنْ هَدْيِهِ
 فَكَيْفَ يَكُونُ هَدْيُهُ إِذَا كُنَّا مَعَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ شَيْءٍ
 فَكَيْفَ يَكُونُ هَدْيُهُ إِذَا كُنَّا مَعَهُ فِي شَيْءٍ مِنْ شَيْءٍ
 وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ وَفَدَاكَ
 صَحِيحٌ غَرِيبٌ

86. O istoj temi

4010. ISRA'ILSKI NADIMAK NABU' KAZIVAO JE: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." Mudar b. Masri je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." Aise b. Ebu A'vres je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." "Zaista me
 brine vaše stanje, tako nameru. Na posrbi koji vi posjedujete mogu se
 strpiti samo oni koji se nisu u strpiti." Potom je, veli Ebu Seleme,

¹⁸⁴¹ Ebu A'vres je nadimak Seida b. Zejda.

¹⁸⁴² Omer b. Zekleli je prenio: "Deseti" Omer b. Zekleli ste me Allahom, e pa deseti ste u Džennetu" Ebu A'vres

¹⁸⁴³ Bekr b. Mudar el-Masri.

¹⁸⁴⁴ Ebu Seleme je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." Aise b. Ebu A'vres je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." "Zaista me
 brine vaše stanje, tako nameru. Na posrbi koji vi posjedujete mogu se
 strpiti samo oni koji se nisu u strpiti." Potom je, veli Ebu Seleme,

¹⁸⁴⁵ Ebu Seleme je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." Aise b. Ebu A'vres je rekao: "Allah je sa mnom, a ja sa Allahom, ve-
 selim se i vezujem se za Njega." "Zaista me
 brine vaše stanje, tako nameru. Na posrbi koji vi posjedujete mogu se
 strpiti samo oni koji se nisu u strpiti." Potom je, veli Ebu Seleme,

Avša kazala: Allah je tvoga oca napojio sa džennetskog izvora Selsebil¹⁵⁴⁶ aludirajući time na Abdur-Rahmana b. Avfa. On je vjerovjesnikovim, sallallahu alajhi ve sellem, suprugama poklonio imovinu koja je prodana za četrdeset hiljada." ⁵⁴ "U ovom hadisu se jasno vidi sahihun-garibun.

4011. Isprilo se, što Avdulahman b. Abdurrahman b. Sa'ad b. Bast b. Al-mu'ad b. al-Asad b. al-Kazir, Ubejjese, asir, i kadi b. Isak prenijeli su od Al-mu'ad b. al-Asad b. al-Kazir, "Opovrno je Abdur-Rahman b. Avd mahkama pravovjernih basce koja je prolati za četiri stotine hiljada" ⁴⁰¹⁸ "Ovaj basce je basen u-

۸۷ مضاف نو اسحاق سعد بن ابی وقاص رضی

اسماء مشہدہ اسمیں ابی (مخاصہ) مالک بن رجب

٤٠١٢. حَدَّثَنَا رَجَاءُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْغُبَرِيُّ

1. المادة 1 من القانون رقم 10 لسنة 1964،

اللَّهُمَّ اسْكَنْهُ لِسَعْدِ دَارٍ

دَعَاكَ. وَهَذَا أَصَحُّ *

87. Arline Ebu Ishaka Sa'da b. Ebu Vekkasa, radijellahu anhu¹⁸⁴⁹; Ebu Vekkasa se zvao Malik b. Vehib

4012. ISPRICAO NAM IB [2020] b. Muhammed el-Harika
Obavještenje o izdavanju knjige: "Nam ib Muhammed el-Harika, o njegovom

neimaštinu morale stropljivo podnositi.

Abdurrahmana b. Avfa sa džennetskog izvora Selsebi!

[illegible]

1849) Ebu Ishak Sa'd b. Ebu Vekkas b. Abdu Menal b. Zeyte b. K. Iar b. Alire b. Zlati, e
 Voevođskov, saha laiat akju i ve se sm, ist av Jedan je od desetih e asha ka ju
 A shah Postari k, saha laiat e sm, a se sm, za zivota e sm, Zeyre b. Umar b. K. Iar
 55. godine po Hidžri.

Kajsa¹⁸⁵⁰, a on od Sa'da da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allahu, uslišaj dovu Sa'du kad god Te bude molio."¹⁸⁵¹

Prenesen je ovaj hadis od Ismaila, a on od Kajsa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allahu, uslišaj dovu Sa'du kada te bude molio", i ovo je pouzdanije.

٨٨. باب منه

٤٠١٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَأَبُو سَعِيدٍ الْأَشْجِيُّ قَالَا: أَحْبَبْنَا أَبُو سَامَةَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: أَقْبَلَ سَعْدٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذَا خَالِي قُبَيْرِي أَمْرَأُ حَالَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدٍ وَكَانَ سَعْدٌ مِنْ بَنِي زُهْرَةَ. وَكَانَتْ أُمُّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَنِي زُهْرَةَ. فَلِذَلِكَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا حَالِي *

88. O istoj temi

4013. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Ebu Seid el-Ešedždž i kazali: Obavijestio nas je Ebu Usame¹⁸⁵² prenijevši od Mudžalida¹⁸⁵³, on od Amira¹⁸⁵⁴, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: "Jednom prilikom se pomoli Sa'd, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ovo je moj rođak po majci. Neka mi neko pokaže svoga rođaka po majci (koji je ravan njemu)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Mudžalida. Sa'd je bio iz plemena Zuhra a i Vjerovjenikova, sallallahu alejhi ve sellem, majka je bila iz plemena Zuhra. Zbog toga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Ovo je moj rođak po majci.

٨٩. باب منه

٤٠١٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مَسْعُودٍ شَرَّارٌ أَحَبَرْتُ سَعْدًا عَنْ عِيْنَةَ عَنْ عَبِيٍّ بْنِ رَيْدٍ وَيَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ سَمِعَ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ يَقُولُ: قَالَ عَلِيٌّ: مَا جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ لِأَحَدٍ إِلَّا لِسَعْدٍ. قَالَ لَهُ يَوْمَ أَحَدٌ: ارْمِ هَذَا أَبِي وَأُمِّي. وَقَالَ لَهُ: ارْمِ إِلَيْهَا الْغُلَامَ الْخَزْوَرَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي سَبَبٍ عَنْ سَعْدٍ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ سَعْدٍ *

¹⁸⁵⁰ Kajs b. Ebu Hazim.

¹⁸⁵¹ Ovaj hadis bilježe i Ibn Hiban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*

¹⁸⁵² Ebu Usame Hammad b. Usame.

¹⁸⁵³ Mudžalid b. Seid.

¹⁸⁵⁴ Amir eš-Ša'bij.

٤٠١٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَحْمَرُ أَنَّ اللَّيْثَ بْنَ سَعْدٍ وَعَنْدُ الْعَرَبِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: جَمَعَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُوتَهُ يَوْمَ أُحُدٍ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ بْنِ الْهَادِ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٠١٦. حَدَّثَنَا بَدَلُ بْنُ مَخْمُودٍ بْنُ غِيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكَيْعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدَّادٍ عَنْ أَبِي سَالِبٍ قَالَ مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْدِي أَحَدًا بِأَبُوتِهِ إِلَّا لِسَعْدٍ فَإِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أُحُدٍ أَرَمَ سَعْدٌ فَذَلِكَ أَبِي وَأُمِّي. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

89. O istoj temi

4014. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Uzejne prenijevši od Alija b. Zejda i Jahjaa b. Seida, koji su čuli Seida b. Musejbeba da je Alija rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikome rekao: Ti si mi umjesto oca i majke, osim Sa'du. Na dan Bitke na Uhudu mu reče: "Udri, ti si mi umjesto oca i majke udri (ih), porasli dječaće!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. O ovoj temi prenesen je hadis i od Sa'da. Mnogo su ovaj hadis prenijeli od Jahjaa b. Zejda, on od Seida b. Musejbeba, a on od Sa'da.

4015. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestili su nas Lejs b. Sa'd i Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Seida b. Musejbeba, a on od Sa'da b. Ebu Vekkasa, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je, na Dan Uhuda, rekao: Ti si mi umjesto oca i majke."

Ovaj hadis je sahihun. Ovaj hadis je prenesen i od Abdullaha b. Šeddada b. Hada, on od Alije, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4016. TAKO NAM JE ISPRIČAO Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Sa'da b. Ibrahima, on od Abdullaha b. Šeddada, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: "Nisam čuo da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ikome rekao: Ti si mi umjesto oca i majke osim Sa'du.¹⁸⁵⁵ Čuo sam ga kada

⁸⁵⁵ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često je imao običaj da nekome rekne: Ti si mi umjesto oca, ili da rekne: Ti si mi umjesto majke. Međutim, rijetki su oni kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da mu je umjesto oba roditelja. To je učinio Sa'du b. Ebu Vekasu za vrijeme Bitke na Uhudu, rekavši mu: Udri, ti si mi umjesto i oca i majke, i Zubejru za vrijeme Bitke na Hendeku, kako bilježe El-Buhari i Muslim. Njih

mu, na dan Bitke na Ćududu, reče: "Ovi, Sa'de, ti si mi umjesto oca i majke." Ovaj hadis je saħihun.¹⁸²⁶

م. با. د.

[illegible]

90. O istoj temi

4017. ISPA'U'L-UL NABI FI KUTUBIL QUR'AN, STORIES OF THE PROPHETS OF JAHILIA, 1986, by M. A. V. ELIASSA AND R. ELIAS, Ankara, "Kadriye Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vratio u Medinu iz jedne od bitki, nekoliko noći nije mogao spavati. On reče: Da mi je kakvog dočeka čuvjeka da me noću čuva! I dođ' smo tako jedne noći sjedili, začismo zvuket oružja." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem upita: Ko je to? Sa'd b. Ebu Vekkas odgovori: A zašto si došao? upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Sa'd reče: Osjetih u sebi nekakavu bojazan za Allahova Poslanika pa sam dosao da ga čuvam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega uputi dovu, a potom zaspa. Ova je dža'iz svedok i shahid.

٩١ يساف بن لا غير محمد بن زيد بن عمرو بن سعد رضي الله عنه
٤٠١٨ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَبْرًا هَشِيمٌ أَخْبَرَنَا حُصَيْنٌ عَنْ هَلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ

[illegible]

¹⁸⁵⁶ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

1857 Lejs b. Sa'd.

1858 Jahja b. Seid el-Ensari.

¹⁸⁵⁹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

مِنْهَا مَا نَحْنُ بِمُتَّبِعِينَ لَهُ إِلَّا فِي رَأْيِنَا وَمَا اللَّهُ بِمُتَّبِعٍ لِلْبَشَرِ ۚ
 حَرَامٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يُخْبِرُوا بِهِ رَسُولَهُمْ فِي الْأَشْيَاءِ الَّتِي هُمْ يَكْفُرُونَ
 بِهِ ۖ صَدَقَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۚ وَكَانَ مِنْهُمْ مَنْ خَالَفَ فِي ذَلِكَ مَا يَكُونُ
 عَوْفٌ قِيلَ: فَمَنْ الْعَاشِرُ؟ قَالَ: أَنَا.

٤٠١٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُدَّادٍ عَنْ شُعْبَةَ بْنِ الْحُرِّ بْنِ الصَّيَّاحِ
 عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَخْنَسِ عَنْ سَعِيدٍ يُدْعَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحُوَّةٍ بِمَعْنَاهُ. هَذَا

41. Vrljine i baštine koje je imao Se'ad b. Zej'd
 b. Amr b. Sa'ad, radijevali su ga¹⁸⁶¹

4018. Ehl-i Akl ve Naml... "Svejedohim za devetericu da će biti u
 Džennetu, a kad bih posypao tlo i za desetog, ne bih pomislio: Kako
 to? upita neko. On reče: Jednoga pulikom, bijasmo sa Allahovim
 Poslanikom na tlu i tlu... a Allahov Poslanik,
 samalihan akala ve sekan, reče: Sumi se, filan na tebe su samo di
 Veroypjesnik bi izreni di send... a ko su ti? upita neko. On reče:
 volan v poslanik sallalahu alaihe ve sekan, filan beka. Onica, Osman,
 Alija, Fatma, Zubejra, Se'ad i Abdur-Rahman b. Avv. A ko je deseti?
 ponovo će neko, a on reče: Ja."

Se'ad b. Ze'ad, radijevali su ga¹⁸⁶²

1861 Husajm b. Bešir b. Kasim.
 1862 Husajn b. Abdur-Rahman es-Sulemi.

V... smatrao blagim prenosiocem hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.
 Simenima

4019. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hadždžadž b. Muhammed, kaže: Ispricao mi je Šu'be prenijevši od Hurra b. Sabbaha, on od Abdur-Rahmana b. Ahnesa, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, po smislu slično prethodnom hadisu. Ovaj hadis je hasenun.¹⁸⁶⁵

٩٢. مناقب أبي عبيدة عامر بن الجراح رضى الله عنه

٤٠٢٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سَفِيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ صَلَافٍ عَنْ حُدَيْجَةَ بْنِ سَيِّدٍ قَالَ جَاءَ الْعَاقِبُ وَالسَّيِّدُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَا: إِنِّي سَأَبُحُوكَ مَعَكُمْ أَمِيًّا حَقَّ أَمِينٍ فَأَشْرَفَ لَهَا النَّاسُ فَفَعَتْ أَبَا عُبَيْدَةَ. قَالَ فَكَانَ أَبُو إِسْحَاقَ إِذَا حَدَّثَ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ صَلَافٍ قَالَ: سَمِعْتُهُ مِنْ سِتِّ سِنِينَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى عَنْ أَبِي عُمَرَ وَانْسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: لِكُلِّ أُمَّةٍ أَمِينٌ وَآمَنَ هَذِهِ الْأُمَّةُ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ.

٤٠٢١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا سَلَمٌ بْنُ قُتَيْبَةَ وَ أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ: قَالَ حُدَيْجَةُ: قَلْبُ صَلَافٍ بْنُ زُفَرٍ مِنْ ذَهَبٍ.

٤٠٢٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ سُحَيْرِ بْنِ عُرَيْشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ: أَيُّ اصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ أَحَبُّ إِلَيْهِ؟ قَالَتْ: أَبُو نَكْرٍ. قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَتْ: ثُمَّ عُمَرُ. قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَتْ: ثُمَّ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. قُلْتُ: ثُمَّ مَنْ؟ فَسَكَتَ.

٤٠٢٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا ثَعْلَبَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نِعَمَ الرَّجُلِ أَبُو نَكْرٍ. نِعَمَ الرَّجُلِ عُمَرُ. نِعَمَ الرَّجُلِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُهَيْلِ بْنِ سَعِيدٍ.

92. Vrline Ebu Ubejdeja Amira b. Džerraha, radijellahu anhu.¹⁸⁶⁶

4020. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gaylan, kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka¹⁸⁶⁷, on od

¹⁸⁶⁵ Bi, ježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud, En-Nesai u *Sunenima*.

¹⁸⁶⁶ Ebu Ubejde Amir b. Džerrah b. H. lal b. Unejb b. Dabbe b. Haris b. Fihri b. Malik. Primio je islam zajedno sa Osmanom b. Maz'unom. Jedan je od deseterice ashaba kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obecao Džennet. Bio je namjesnik u Samu. Umro je u Šamu 18. godine po Hidžri.

¹⁸⁶⁷ Ebu Ishak es-Subej'i.

Silea b. Zufera¹⁸⁶⁸, a on od Huzejfe b. Jemana, koji je kazao. **"Dodoše zamjenik i poglavica (Nedžrana) Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekoše: Pošalji sa nama tvog povjerenika!"** On reče: Poslat ću sa vama povjerenika koji istinski zaslužuje taj epitet. Podigoše se ljudi (da čuju koga će poslati), a on posla Ebu Ubejdea."

Kada bi Ebu Ishak pričao ovaj hadis od Silea govorio bi: Čuo sam ga prije šezdeset godina. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁸⁷⁰ Preneseno je od Ibn Omera i Enesa, a njih dvojica od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Svaki je narod imao svoga povjerenika, a povjerenik ovoga naroda je Ebu Ubejde b. Džerrah."

4021. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestili su nas Selin b. Kutejbe i Ebu Davud prenijevši od Šu'bea, a on od Ebu Ishaka, koji je kazao da je rekao Huzejfe. "Srce Silea b. Zufera svijetli poput zlata."

4022. ISPRIČAO NAM JE Ahmed ed-Devreki; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim prenijevši od El-Džurejja, a on od Abdullaha b. Šekika, koji je kazao: "Upitao sam Aišu: Ko je od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba njemu bio najdraži? Ebu Bekr, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Omer, odgovori ona. Rekoh: Ko onda? Ebu Ubejde b. Džerrah, odgovori ona. Rekoh: A ko onda? Ona tada zašutje."

4023. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Suhejla b. Ebu Salih, on od svoga oca, a on od Ebu Huzejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Divan je čovjek Ebu Bekr! Divan je čovjek Omer! Divan je čovjek Ebu Ubejde b. Džerrah!" Ovaj hadis je hasenun.¹⁸⁷¹ Poznat nam je preko Suhejla.

¹⁸⁶⁸ Sile b. Zufer el-Abesi el-Kufi.

¹⁸⁶⁹ Došao je poglavica Nedžrana Džhem, neki vele Šurahel, sa svojom za njenikom Abdul-Meshom Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, s ciljem da ga prokane. Ne čimno to, teče jedan od njih dvojice drugom, jer ako je istinu poslanik, propast ćemo i mi i naša djeca. Pošto stigoše kod njega, rekoše Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Dat ćemo ti ono što si od nas tražio, pošalji sa nama svoga povjerenika. Naime, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od njih zatražio nekakvu pomoć. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih pozva u islam i pročit im nešto iz Kur'ana. Pošto to odbise, on im reče: Uredu, prepustit ću vam to nivolju!

¹⁸⁷⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁸⁷¹ Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

sallallahu alejhi ve sellem, a amidža čovjekov je rođeni brat njegova oca ili od rođene braće njegova oca." Ovaj hadis je hasenan-garibun¹³¹. Poznat nam je od Fbu Zimada sačinio ovim senucom:

٩٦ . باب منه

٤٠٢٧. حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ حَرِيرٍ أَخْبَرَنَا فِي قَالَ: سَمِعْتُ
عُمَرَ بْنَ الْكَعْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي الْبُخْتَرِيِّ عَنْ عَلِيٍّ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
يَغْفِرُ لِي لِعَبَسَ لِي عَنْ الرِّجْلِ عَصَايَ، وَكَانَ عَصَايَ نَكَمْتُ فِي صَدْرِي، هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *
٤٠٢٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عِصَى عَنْ يُونُسَ بْنِ يَرَبُوحَ عَنْ
مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَارِظٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَانَ عِلَاقَةُ
الْإِنْسَانِ فِي بَطْنِهِ وَهُوَ لَدَى حَتَّى دَعَاكَ لَكَ دَعْوَةٌ تَنْفَعُكَ اللَّهُ بِهَا وَوَدَّكَ فَعَدَّ وَعَدًّا مَعَهُ وَأَتْبَعْنَا
كَسَاءً ثُمَّ قَالَ إِنَّهُمْ يَغْفِرُ لِعَبَسَ وَوَدَّه مَعَهُ طَاهِرَةٌ وَبَاصِلَةٌ لَا تُغَادِرُ ذَبَابٌ. اللَّهُمَّ احْفَظْهُ فِي وَلَدِهِ.

96. O istoj temi

4027. ISPRICAO NAM JE Ahmed I. Ibrahim, sa-De-teru kaže Obavijestio nas je Venib. b. Džeri¹⁸⁸⁴, kaže Nas je obavijestio, a on od Alija kazao Čuo sam Ameša kada priča od Alija b. Mureza¹⁸⁸⁵ on od Ibr. Bahterija¹⁸⁸⁶, a on od Alije, da je Vjerovjesnik salallahu a lehu ve sellem, rekao Omeru u vezi sa Abbasom "Čovjekov imenik je rođeni brat njegova oca." Omer je ton prikom razgovarao Vjerovjesnik salallahu a lehu ve sellem u vezi sa Abbasom iz zel'atim Omer nas je hasenun.

4028. ISPRICAO NAM JE Ibrahim b. Sadi el-Dževher kaže: Obavijestio nas je Abdul-Verihab b. Ala⁸⁸ prenijevši o Sevrab b. Ismailu on od Mekhula, on od Kureba, a on od Ibn Abbasa koji je kazao da je Ala nov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom rekao u pismu bliskak brat Abbasu: "Dodi i dovedi mi tvoju djecu da ti uputim dovu koja će koristiti i tebi i tvojoj djeci!" Ujutro rano Abbas i mi otidosmo kod

¹⁸⁶³ Bilježi ga i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru*

1884 Vehb b. Džerir b. Hazim el-Ezdî el-Basrî.

885 Amr b. Murre el-Džcmeli el-Muradī.

1886 Ebu Bahteri Seid b. Fejruz.

⁵⁸ Abdul Vahab b. Ata el-Haf Efendi Nisr el-Idžil el-Bis. Prema prenosu hadisa, s tim što je prilikom prenošenja hadisa ponekad griješio i p d o c e l a v a l e t e r a p. Znači je u Bagdadu.

njega, on nam obuče odjeću, a zatim reče: Allahu, oprosti Abbasu i njegovoj djeci i ono što su javno i ono što su tajno uradili i ne ostavi im ni jednog grijeha koji nisi oprostio. Allahu, sačuvaj ga (skupa) sa njegovom djecom." Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

٩٧. بَابُ مَنَاقِبِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَخِي عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا *

٤٠٢٩ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَحْبَبَنَا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنِ الْعَمَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَأَيْتُ جَعْفَرَ يُطِيرُ فِي الْحَنَةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ. وَقَدْ ضَعُفَ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ وَغَيْرُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ. وَهُوَ وَالِدُ عَلِيِّ بْنِ مُدَيْبٍ. وَفِي نَسَبٍ عَنْ أَبِي عَتَّاسٍ *

97. Vrline Džafera b. Ebu Taliba, Alijinog brata, radijellahu anhu.¹⁸⁸⁸

4029. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca,¹⁸⁸⁹ a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Vidio sam (u snu) Džafera kako u Džennetu leti sa melecima."

Ovaj Ebu Hurejreov hadis je garibun.¹⁸⁹⁰ Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Džafera, a Abdullaha su Jahja b. Mein i drugi smatrali slabim prenosiocem hadisa. On je otac Alija b. el-Medinija. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

¹⁸⁸⁸ Džafer b. Ebu Talib je stariji brat Alije b. Ebu Taliba. Stariji je od njega deset godina. On je pao kao šehid u Bici na Muti. Nadimak mu je Zul-Dženan (Posjednik dva krila), koja su mu u Džennetu data u zamjenu za njegove dvije ruke. Naime, on je u Bici na Muti bio zadužen da nosi zastavu. Kad mu je neprijatelj mačem odsjekao desnu ruku a koju je držao zastavu, on ju je uzeo u lijevu i nastavio da je nosi. Kad mu odsjekao i lijevu ruku, on je ostacima ruku pritisnu uz grudi i nastav. je nositi sve dok ga ne ubije. Bilježi El-Buhari u *Sahihu* sa senedom od Ibn Omera da je on, kada b. selamio Džaferovog sina, govorio: "Es-Selamu alejke, sine Posjednika dva krila!"

¹⁸⁸⁹ Abdur-Rahman b. Jakuba el-Džuhenija.

¹⁸⁹⁰ Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima. Također ga bilježi i Et-Taberani u *El Mu'džemul kehu* od Ibn Abbasa.

mene." Ovaj hadis sadrži poduze kazivanje o
sahihun.¹⁸⁹⁵

4032. ISPRIČAO NAM JE Ebu Sa'ad el-Isedzi¹⁸⁹⁵ da je Ismail b. Ibrahim Ebu Jahja el-Idžani kazeo: "Ebu Ishak el-Mahzumi prenijevši od Seada el-Mahzumi Hurejera, koji je kazao, "Ako sam ponekad u društvu Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba Kurana, a koji sam bolje od njega poznavao, čim bi mi dao nešto od hrane. Međutim, kad god sam upriličio Taliba, on mi ne bi odgovorio dok me ne bi odveo svojim svojoj ženi: Esma¹⁸⁹⁶, daj nam nešto da pojedemo. Kad bi pojeli, on bi mi dao odgovor. Džater, je inač, volio sa njima i razgovarao, a i oni bi razgovarali sa njim. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao ga (Ljubitelj siromaha)."

Ovaj hadis je garibun¹⁸⁹⁷ Ebu Ishak el-Mahzumi, Fadl el-Medini. Neki hadski učenjaci saopćuju njegovu pamćenja.

عن أبي محمد الحسن بن علي بن أبي طالب

عن علي بن أبي طالب رضي الله عنهما *

عنا محمود بن غيلان أخبرنا أبو داود الحفري عن سفيان عن يزيد بن أبي برد

عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال

عن أبي الحسن

عن أبي محمد الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال

الرحمن بن أبي نعيم البجلي الكوفي

٤٠٣٥. حدثنا سفيان بن وكيع وعبد بن حبيب قالوا: أخبرنا خالد بن مخلد أخبرنا موسى بن

عبد الله بن المهاجر قال: أخبرني مسلم بن أبي سهرل التميمي

عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال

عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال

عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال

عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال عن الحسن بن علي بن فضال

¹⁸⁹⁵ Ovaj hadis sa cjelokupnim kazivanjem je zabilježio Ebu Sa'ad el-Isedzi

Naknadna umra.

¹⁸⁹⁶ Esma bint Umejs

¹⁸⁹⁷ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*, ali sa drugim senedom.

وَحُسَيْنَ عَلَى وَرَكَيْهِ. فَقَالَ: هَذَانِ ابْنَايَ وَأَنَا ابْنَتِي. اللَّهُمَّ إِنِّي أَحْبَبُهُمَا فَأَحْبِبْهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ *

٤٠٣٦. حَدَّثَنَا عُقَّةُ بْنُ مُكْرَمٍ أَعْمَى أَحْمَرًا وَهُوَ بْنُ جَرِيرِ بْنِ حَارِمٍ أَحْمَرًا أَبِي عَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نُعْمٍ: أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ سَأَلَ ابْنَ عُمَرَ عَنْ دَمِ الْغُصَصِ يُصِيبُ الثَّوْبَ. فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: الظُّرُوفُ إِلَيَّ هَذَا يَسْأَلُ عَنْ دَمِ الْغُصَصِ وَقَدْ قَتَلُوا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ هُمَا رِيحَاتَايَ مِنَ الدُّنْيَا.

هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ. وَقَدْ رَوَى أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُذَا. وَابْنُ أَبِي نُعْمٍ هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي نُعْمٍ أَشْجَلِي *

٤٠٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ خَرَّ أَبُو حَبِيدٍ الْأَحْمَرُ خَرَّ رِبِيلٌ قَالَ: حَدَّثَنِي سَلْمَى قَالَتْ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ وَهِيَ تَبْكِي. فَقُلْتُ: مَا يَبْكِيكِ؟ قَالَتْ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثَغْنِي فِي الْمَنَامِ، وَعَلَى رَأْسِهِ وَلَحْيَتِهِ التُّرَابُ. فَقُلْتُ: مَا لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: شَهِدْتُ قَتْلَ الْحُسَيْنِ أَتَمًّا هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ *

٤٠٣٨. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ خَرَّ عُقَّةُ بْنُ حَبِيدٍ حَدَّثَنِي يُونُسُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَنَّهُ سَمِعَ أَسْرَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّ أَهْلِ بَيْتِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ. وَكَانَ يَقُولُ لِفَاطِمَةَ: ادْعِي لِي ابْنَيْ فَيْضُمَهُمَا وَيَضُمَّهُمَا إِلَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ حَدِيثِ أَسْرِ *

99. Vrline Ebu Muhammeda Hasana b. Alije b. Ebu Taliba i Husejna b. Alije b. Ebu Taliba, radijellahu anhu.¹⁸⁹⁸

4033. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud el-Hafri prenjevši od Sufjana, on od Jezida b. Ebu Zijada⁸⁹⁹, on od Ibn Ebu Nu'ma, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov

¹⁸⁹⁸ Hasan je, prema mišljenju većine njegovih biografa i historičara, rođen u Medini u ramazanu 3. godine po Hidžri, a umro je od posljedica otrova 50. godine po Hidžri. Husejn je, po mišljenju većine biografa i historičara, rođen u mjesecu šabanu 4. godine po Hidžri, a ubijen je u Kerbeli u Iraku na dan Ašure 61. godine po Hidžri.

⁸⁹⁹ Jezid b. Ebu Zijad el-Kureši el-Hašimi el-Kufi.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Hasan i Husejn će biti predvodnici džennetskih mladića."¹⁹⁰⁰

4034. ISPRICAO NAM JE Sufjan b. Vekr', kaže: Obavijestili su nas Džerir¹⁹⁰¹ i Iba Fudajl¹⁹⁰² prenijevši od Jezida¹⁹⁰³, slično prethodnom hadisu.

Ova hadis je sahrula-hasenun¹⁹⁰⁴. Ibn Ebu Nuri ustvari je Abdul-Rahman b. Ebu Nu'm el-Bodželi el-Kufi.

4035. ISPRICAO NAM Sufjan b. Vekr' i Abd b. Humeid i kazali: Obavijestio nas je Hida b. Mahled, kaže: Nas je obavijestio Musa b. Jakub ez-Zeml'i prenijevši od Abdullaha b. Ebu Bekra b. Zejda b. Munadžžira, koji je kazao: Obavijestio me je Muslim b. Ebu Schl'en-Nebha i kazao: Obavijestio me je Hasan b. Usame b. Zejd i kazao: Obavijestio me je Ebu Usame b. Zejd, koji je kazao: "Jedne večeri sam, zbog neke svoje potrebe, došao Vjerovjesniku. Izšao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ogrnuvši nešto plaštom (uz sebe). Nisam znao šta je. Pošto sam obavio svoju potrebu, ja upitali: Šta je to što si ogrnuo plaštom? On otkri kad Hasan i Husejn uz njegove bokove. On reče: Ova dvojica su moji potomci, sinovi moje kćerke. Allahu ja ih volim, pa ih voli i Ti, i voli svakoga ko njih dvojicu bude volio." Ovaj hadis je hasenun garibun¹⁹⁰⁵.

4036. ISPRICAO NAM E Ukbe b. Mukrean el-Basri el-Amiri; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džureir b. Hazim, kaže: Nas je obavijestio moj otac prenijevši od Muhammeda b. Ebu Jakuba, a on od Abdur-Rahmana b. Ebu Nu'ma. "Upita neki čovjek, iz Iraka, Ibn Omera o krvi komarca kada se njome uprlja odjeća"¹⁹⁰⁶, a Ibn Omer reče: Pogledajte ovoga, pita o krvi komarca, a ubili su potomka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem! Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Hasan i Husejn su moja dva bosiljka na ovome svijetu."¹⁹⁰⁷

¹⁹⁰⁰ Ibn Mace u vidu hadisa stanovnici Dženneta bit će ljudi, Muzyr smatra da ovo ima značenje da će njih dvojica postati vjerovjesnik i četvrtice prvog reda i biti na aglednoj stanovnici Dženneta.

¹⁹⁰¹ Džerir b. Abdul-Hamid.

¹⁹⁰² Muhammed b. Fudajl b. Gazevan.

¹⁹⁰³ Jezid b. Ebu Ziyad.

¹⁹⁰⁴ Biljeziga i Ahmad i Haris i Masmedu, a Es-Sujuti ga smatra materijal hadisom.

¹⁹⁰⁵ Ibn Hibban i Hakim ga smatraju vjerodostojnim hadisom.

¹⁹⁰⁶ U hadisu koji je zabranio El-Buhari u *Sa'atun* sto i 'da ga je upitao za čovjeka koji dok je u ihramu, ubije muhu..."

¹⁹⁰⁷ U hadisu koji je zabranio El-Taberani u *El-Mu'džamal vesitu* sa senedom od Ebu Ejuba el-Ensari a koji je Ebu Jakub kazao: Jednom prilikom sam išao kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a Hasan i Husejn se ispred njega igrali. Ja ga upitah: Voli li ih, Allahov Poslanik? a on reče: Kako da ih ne volim kad su njih dvojica moja dva bosiljka na ovome svijetu."

Ovaj ahdis je sahihun.⁹⁰⁸ I Su'be ga je prenio od Muhammeda b. Ebu l-Katba. I Ebu Hurejre je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio steno ovome hadisu. Ibn Eba Nu'm je Abdur-Rahman b. Ebu Nu'm el-Bedželi.

4037. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid e. Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ebu Halid el Ahmer⁹⁰⁹, kaže: Nas je obavijestio Rezin⁹¹⁰ i kazao: Ispricaa mi je Selma⁹¹¹, koji je kazala: "Ušla sam kod Ummu Seleme i zatekla je kako plače: Zbog čega plačeš? upitah je, a ona reče: Vidjela sam (tj. u snu) Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: na glavi mu i na bradi trag od prašine! Šta ti je to Allahov Poslaniče? upitah, a on reče: Šad mi je predloženo ubistvo Husejnovo!" Ovaj hadis je garibun.⁹¹²

4038. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid e. Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ukbe b. Halid⁹¹³; kaže: Ispricao mi je Jusuf b. Ibrahim⁹¹⁴ da je Čuo Enesa b. Malika kada kaže: "Neko je upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Ko ti je od tvoje porodice najdraži? On reče: Hasan i Husejn. On bi često govorio Fatimi: Zovi mi moje unuke! Kad bi došli, on bi ih pomirisao i zagrlio." Ovaj Enesov hadis je garibun.⁹¹⁵

٩٠٠ باب منه

٤٠٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُوْدَةَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا الْأَشْعَثُ هُوَ ابْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي سَكْرَةَ عَنْ صَعْدِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُنِيرِ قَدِ احْتَسَبَ هَذَا سَيِّدُ يُصْلِحُ اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ نَيْنِ فَنَتَيْنِ هَذَا حَدَّثَنَا حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَالَ: بَعْنِي حَسَنٌ بْنُ عَمْرِو*

⁹⁰⁸ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

⁹⁰⁹ Ebu Halid Sulejman b. Hajan el-Ahmer.

⁹¹⁰ Rezin je Habib el-Dzuneni ili el-Bekri el-Kafi el-Rumani po mišljenju Ahmeda i Jahjaa

⁹¹¹ Mem perizvan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

⁹¹² Selma el-Bekri je, po mišljenju nekih, bila žena Ebu Raf'aa, Vjerovjesnikova.

⁹¹³ Ukbe el-Bekri je, po mišljenju nekih, bio grubi i blažen. Ebu Raf'aa, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, št cenika. Ovaj hadis po mišljenju hadiskih učenjaka, kao prenosilac hadisa nedovoljno poznata (medžhul). Prenosi a je hadise od Aise i Ummu Seleme, a od nje je hadise preuzimao Rezin.

⁹¹⁴ Jusuf b. Ibrahim je po mišljenju El-Mabrekumi slabiji je u njegovu senedu Selma, koja je kao prenosilac ahdisa nedovoljno poznata (medžhul).

⁹¹⁵ Ukbe b. Halid b. Ukbe es-Sekati Ebu Mesud el-Kafi iskren je prenosilac hadisa i hadiski znalac. Pripadao je sedmoj generaciji.

Jusuf b. Ibrahim el-Temimi Ebu Šejbe el-Dževheri el-Vasiti slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

Ovaj hadis je slab. U njegovu sendu je Jusuf b. Ibrahim el-Temimi el-Dževheri el-Vasiti kao prenosilac hadiskih učenjaka slab prenosilac hadisa. Međutim, ovaj hadis je došao i sa drugim senedima u istom ili sličnom značenju.

4039. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Bessār, kaže. Obavi estio nas je Muhammed b. Abdullah el Ensari; kaže. Nas je obavijestio Esas b. Abdul-Melik prenijevši od Hasana⁹¹⁶, a on od Ebu Bekrea, koji je kazao "Jednom prilikom se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ispe na mumber¹⁹¹⁷ i reče: "Ovaj moj unuk bit će vođa čijim će gestom Allah izmiriti dvije skupine!"¹⁹¹⁸ Ovaj hadis je hasen uli-sahihun.¹⁹¹⁹ (Ebu Isak) kaže: (Moj unuk) tj. Hasan b. Ali.

١٠١. باب منه

٤٠٤٠ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ حُرْتُثٍ أَخْبَرَ عَنْ أَبِي حَسَنِ بْنِ وَهْبٍ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا بُرَيْدَةَ يَقُولُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُنَا إِذَا جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا قَمِيصَانِ أَحْمَرَانِ يَمْتَسِكَانِ وَيَعْتَرَا. فَنُزِلُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمُنْبَرِ فَيَحْمِلُهُمَا وَرُصْعُهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ: صَدَقَ اللَّهُ (إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ) نَظَرْتُ إِلَى هَذِهِ الصَّنَنِ بِمِثَالِ وَيَعْتَرَا فَنِمَ أَضْبُرُ حَتَّى قَطَعْتُ حَدِيثِي وَرَفَعْتُهُمَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيفٌ.
بِهِ رَوَى عَنْ أَبِي حَسَنِ بْنِ وَهْبٍ *

٤٠٤١ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عُرْفَةَ أَخْبَرَنَا بِشِيرَازُ بْنُ عَدَّاسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ حُثَيْمٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ شَيْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ مُرْدَاقٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: حُسَيْنٌ مَيِّ وَأَنَا مِمَّنْ أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ حُسَيْنًا. حُسَيْنٌ سِبْطٌ مِنَ الْأَسْبَاطِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

⁹¹⁶ Hasan el-Basri.

⁹¹⁷ U El-Bunarijevoj predaji ovoga hadisa stoji: "Dok je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao asabim na govor, pomisli se Hasan (b. Ebu Talha) i on reče: Ovaj će moj unuk biti vođa čijim će se gestom Allah izmiriti dvije (izavajene) skupine!"

⁹¹⁸ Četvrtog halifu Aliju b. Ebu Taliba umro je Aduir-Rahman u Madažimu e-Madainu petak 17. ramazana 40. godine po Hidžri. Nakon što je pokopan je u Medinju, 19. ramazana 40. godine po Hidžri, muslimani Medine izabraše Hasan za halifu. Šamu i još nekim pokrajinama muslimani su za halifu izabrali Muaviju. Pošto Hasan vidje da su se muslimani podijelili na dvije skupine skupina koja sliči njega i skupina koja slijedi Muaviju, i da bi moglo doći do krvoprolića među njima, s ciljem da bi spriječio krvoproliće Hasan se odreče hilafeta u korist Muavije. Tako je u spomenatom hadisu pokazana jedna mudžiza Posljednjeg Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem koji je nagovijestio šta će se u budućnosti dogoditi, i to trideset godina nakon njegove smrti.

⁹¹⁹ Blježe ga i El-Buhari u *Sahih*u, i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenu*ima.

٤٠٤٢ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ لُؤْهَيْرٍ عَنْ أَبِي نُرَيْسٍ أَنَّ
 رَأَيْتُ لَمْ يَكُنْ مِنْهُمْ أَحَدٌ أَشْبَهَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ. هَذَا حَدِيثٌ
 حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٤٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي حَالَةَ عَنْ أَبِي
 حَنِيفَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ يُشَبِّهُهُ. هَذَا حَدِيثٌ
 حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَابْنِ الزُّبَيْرِ *

٤٠٤٤ حَدَّثَنَا حَدَّثَنَا أَبُو اسْمَعِيلَ مُعَدِّي أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ شَيْبَةَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَدٍ عَنْ
 حَفْصَةَ بِنْتِ سَرِيسَ بِنْتِ حَنْسِيٍّ تَسُتُ ابْنَ مَالِكٍ قَالَ. كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ زِيَادٍ فَجَاءَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ
 فَجَعَلَ يَقُولُ نَفْصِي لَهُ فِي اللَّهِ وَيَقُولُ. مَا رَأَيْتُ مِنْ هَذَا حُسْنًا. قَالَ قُلْتُ. أَمَا إِنَّهُ كَانَ مِنْ
 أَشْبَهُهُمْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٠٤٥ حَدَّثَنَا أَبُو اسْمَعِيلَ مُعَدِّي أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ شَيْبَةَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَدٍ عَنْ
 حَفْصَةَ بِنْتِ سَرِيسَ بِنْتِ حَنْسِيٍّ تَسُتُ ابْنَ مَالِكٍ قَالَ. كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ زِيَادٍ فَجَاءَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ
 فَجَعَلَ يَقُولُ نَفْصِي لَهُ فِي اللَّهِ وَيَقُولُ. مَا رَأَيْتُ مِنْ هَذَا حُسْنًا. قَالَ قُلْتُ. أَمَا إِنَّهُ كَانَ مِنْ
 أَشْبَهُهُمْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٠٤٦ حَدَّثَنَا وَصَلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ النَّعْمَنِ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُثَيْرٍ قَالَ
 لَمَّا جَاءَ رَأْسُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ وَأَصْحَابُهُ نَصَدْتُ فِي الْمَسْجِدِ فِي الرَّحَّةِ. فَانْتَهَيْتُ إِلَيْهِمْ وَهُمْ
 يَقُولُونَ قَدْ حَاءَتْ قَدْ حَاءَتْ فَادَا حَيَّةٌ قَدْ حَاءَتْ تَحْلُلُ الرُّءُوسَ حَتَّى دَحَلَتْ فِي مَنْخَرِي عِنْدَ
 اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ فَمَكَثْتُ هُنَيْهَةً ثُمَّ خَرَجْتُ فَلَهَبْتُ حَتَّى تَعَيَّيْتُ ثُمَّ قَالُوا. قَدْ حَاءَتْ قَدْ حَاءَتْ فَفَعَلْتُ
 ذَلِكَ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

101. O istoj temi

4040. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže. Obavijestio nas je
 Ali b. Husejn b. Vak.d; kaže. Ispričao nam je moj otac; kaže. Meni je
 ispričao Abdullah b. Burejda i kazao: Čuo sam Ebu Burejde kada kaže:
 "Dok nam je jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve
 sellem, držao govor, pomoliše se Hasan i Husejn u crvenim košuljama:
 Išli su i posrtali. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, side sa
 mimbera, uze ih i podiže ih ispred sebe, a onda reče: Istinu veli Allah :
 Imanja vaša i djeca vaša su samo iskušenje¹⁹²⁰, ugledah ovu dvojicu

¹⁹²⁰ Et-Tagabun, 15. ajet.

dječaka kako idu i posréu i ne mogoh odoljeti, nego prekinuh govor i uzeh ih i podigoh." Ovaj ahdis je hasenun-garibun.¹⁹²¹ Poznat nam je samo preko Husejna b. Vakida.

4041. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Hasjema, on od Seida b. Rašida, a on od Jalaa b. Murrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Husejn je moj, a ja sam Husejnov. Allah voli onoga koji voli Husejna. Husejn je (jedan od mojih) unuka."**¹⁹²² Ovaj hadis je hasenun.¹⁹²³

4042. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja¹⁹²⁴; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: **"Niko od njih (ehlul-bejta) nije više ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od Hasana b. Alije."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹²⁵

4043. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Ismail b. Ebu Halid prenijevši od Ebu Džuhajfea, koji je kazao: **"Vidio sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Hasan b. Alija je ličio na njega!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹²⁶ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Bekra es-Siddika, Ibn Abbasa i Ibn Zubejra.

4044. ISPRIČAO NAM JE Hallad b. Eslem el-Bagdadi, kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Hassan prenijevši od Hafse bint Sirin, koja je kazala: Ispričao mi je Enes b. Malik i rekao: **"Bio sam kod Ibn Zijada¹⁹²⁷ kad (mu) je donesena Husejnova glava! On štapom pokaza na njegov nos i reče: Što se tiče ljepote, sličnog ovome nisam vidio. Zbog čega se ovo naglašavalo? Zbog toga, veli (Enes b. Malik), što je on (Husejn) od njih (ehlul-bejta) najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.¹⁹²⁸

¹⁹²¹ Bilježe ga i Ebu Davud i En-Nesai u *Sunenima*.

¹⁹²² Iz ovoga se hadisa vidi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao šta će se nakon njegove smrti dogoditi sa Husejnom, pa je ovo rekao kako bi urazumio svoje sljedbenike da su dužni voljeti Husejna isto kao što vole i Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, naglasivši im da Allah voli svakog onoga ko njega bude volio, i obrnuto, Allah će zamrziti svakog onoga ko bude mrzio Husejna.

¹⁹²³ Bilježe ga i El-Buhari u djelu *Eaebul-mufred*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

¹⁹²⁴ Muhammed b. Jahja je imam Ez-Zuheli.

¹⁹²⁵ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

¹⁹²⁶ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

¹⁹²⁷ Bio sam kod Ubejdullaha b. Zijada b. Ebu Sufjana koji je u to vrijeme bio gradonačelnik Kufe.

¹⁹²⁸ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

4045. ISPRİČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman, kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa prenjevši od Israila, on od Ebu Israka, on od Hanja b. Hanja, a on od Alije, koji je kazao: "Hasan je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što se tiče prsa i glave, a Husejn je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što se tiče tijela ispod toga."¹⁹²⁹ Ova hadis je hasenun-garibun.¹⁹³⁰

4046. ISPRİČAO NAM JE Vasl b. Abdul-A'la: kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenjevši od Amesa, a on od Inarea b. Umejra, koji je kazao: "Kad su donesene glave Ubejdullaha b. Zijada i njegovih pristalica i porođane, jedna na drugu, u džamiji u Rehabi¹⁹³¹, otišao sam do njih, a oni (ljudi) govore: Stigla je, stigla je!"¹⁹³² Pogledah, kad zmija se provlačiše između njih sve dok ne ude u nozdrvu Ubejdullaha b. Zijada. Malo se zadrži u njoj, a onda iziđe i nestade je. Tako je uradila dva ili tri puta, a ljudi su (i dalje) govorili: Stigla je, stila je!" Ova hadis je hasenun-sahihun.

١٠٢ . باب منه

٤٠٤٧ . حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، إِسْحَاقُ بْنُ مُتَّصِرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ عَنْ يَسْرَ بِلَ عَنْ مَسْرُودٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ سُهَيْلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَمْرٍ عَنْ حُدَيْفَةَ قَالَ سَأَلَنِي أُمِّي مَتَى عَهْدُكَ لِعَنِي صَيِّئِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ مَا لِي بِهِ عَهْدٌ مُنْذُ كَذَبَ وَكَذَّبَتْ مَتَى فَقُلْتُ لَهَا دَعَيْي أَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَيِّئِ مَعَهُ الْمَغْرِبَ وَأَسْأَلُهُ أَنْ يَسْتَعْفِرَ لِي وَلَكَ فَأَبَيْتُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ بِمَعْرَبٍ فَصَيِّئِ حَتَّى صَلَّيْتُ الْعِشَاءَ ثُمَّ انْهَضَ فَسَمِعْتُ صَوْتِي فَقَالَ مِنْ هَذَا حَدِيثُكَ قُلْتُ بَعْدُ قَالَ مَا حَاجَكَ عَمْرَ اللَّهِ لَكَ وَلِأَمِّكَ؟ قَالَ: يَا هَذَا مَلَكَ لَمْ يَرَوْا النَّارَ قَطُّ قَبْلَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ اسْتَدْرَجَنِي أَنْ تَسْلِمَ عَلَيَّ وَيَسْرِيَ بَأَنِّ

¹⁹²⁹ Dakle Hasan je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od pasa na gore, a Husejn je najviše ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što se tiče od pasa na dolje.

¹⁹³⁰ Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu*.

¹⁹³¹ Rehaba je bila mahala u Kufi.

¹⁹³² Ljudi su se obzadova i pogibali. Ubejdullaha b. Zijada i njegovih drugova zbog toga što su se oni životinjski i krajnje nekreativno namamili ponuđenom i pleni. I zasejnoj glav, nakon njegove pogibije. Ubejdullaha b. Zijada i obitelji Ibrahim b. Ešter a H. džazu u sabotu 22. zula-hidžeta 66. godine po H. dž. Poslati ga je Muhatar b. Ebu Ubejde es-Sekafi da se bori protiv Ubejdullaha b. Zijada. Kad je Ibrahim b. Ešter donio njegovu glavu i glave njegovih pristalica, bacio ih pred Muntara. Muntarin, nakon izvjesnog vremena, posla u Mekku. Muhammedu b. Hanefiju neki veze, Abdullahu b. Zubejru, a on naredi Ibn Ešteru da on spasi njegovu glavu i glave njegovih pristalica.

فاطمة سيدة نساء أهل الجنة وأب الحسن والحسين سيد شباب أهل الجنة. هذا حديث حسن عرفت من هذا الوجه. *عنه* من حديث ثريين *

٤٠٤٨. حدثنا محمد بن غيلان أخبرنا أبو أسامة عن فضيل بن مرزوق عن عدي بن ثابت عن ثراء بن عبد الله عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنصر حسنا وحسنا فقال اللهم إني أحبهما فأحبهما. هذا حديث حسن صحيح *

٤٠٤٩. حدثنا محمد بن بشر عن ثور بن عمار العقدي عن موهبة بن صالح عن سلمة بن هريم عن عكرمة عن ابن عباس قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم حامل الحسين بن علي عني عاتقه فقال رخص نعم المرمك رخصت يا غلام فقال النبي صلى الله عليه وسلم ونعم المراكب هو هذا حديث حسن عرفت من هذا الوجه. *عنه* من حديث موهبة بن صالح قد صعدت عن أهل الحديث من قبل حفظه *

٤٠٥٠. حدثنا محمد بن عمار أخبرنا محمد بن جعفر أخبرنا شعبة عن عدي بن ثابت قال: سمعت ثراء بن عبد الله عن أبي ريثب التيمي عن النبي صلى الله عليه وسلم وأبي الحسن بن علي عني عاتقه وهو يقول اللهم إني أحبه فاحبه. هذا حديث حسن صحيح *

102. O istoj temi

4047. ISPRICAJI SU NAM Abdullah b. Abdur Rahman¹⁹³³ i Ishak b. Mensur i kazali. Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf prenjevaši od Israka, on od Me'sere'a b. Habiba¹⁹³⁴, on od minhala b. mra, on od Zirra b. lubejsa, a on od Huzejfe, koji je kazao: "Moja me majka jednom upita: Otkad se poznaš sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem? Rekoh: Tek od tada i tada. Ona mi nešto ružno reče, a ja joj rekoh: Pusti me da idem Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da sa njim klanjam akšam i zamolim ga da za mene i tebe zatraži oprost. Otišao sam do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim klanjao akšam, a onda je on nastavio klanjati (rafilu) do jaciye. Pošto klanja jaciju, on krenu, a ja ga nastavih slijediti. Čuvši moje korake, on upita: Ko je to, je li to Huzejfe? Jesam, odgovorih, a on reče: Sta hoćeš, oprostio Allah

¹⁹³³ Abdullah b. Abdur Rahman ed Daimi je poznati hadiski jevaš i autor jednog od poznatih sunena.

¹⁹³⁴ Mejsere b. Habib en Nehdi Ebu Hazim el Kafi isken je prenosioc hadisa. Pričao je sedmoj generaciji

tebi i tvojoj majci!¹⁹³⁵ i nastavi: Noćas mi je došao melek koji nikada prije ove noći nije silazio na ĩemlju. Zatražio je dozvolu od Allaha da me poselami i da mi sopći radosnu vijest da će Fatima biti prva žena među džennetskim ženama i da će Hasan i Husejn biti predvodnici džennetskih mladića." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun-garibun.¹⁹³⁶ Poznat nam je samo preko Israila.

4048. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usame¹⁹³⁷ prenijevši od Fudajla b. Merzuka, on od Adija b. Sabita, a on od Beraa. "Jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ugleda Hasana i Husejna i reče: "Allahu, ja ih volim pa ih voli i Ti." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4049. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Zem a b. Salih prenijevši od Selemea b. Vehrama, on od Ikrima, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao "Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nosio Hasana za svojim vratm. Neki čovjek reče: Divan li je onaj koji nosi dječaćića! a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem će na to: Divan je i onaj koga nosi!"

Ovaj hadis je garibun Poznat nam je samo sa ovim senedom. Neki su hadiski učenjaci Zem'u b. Salihu smatrali slabim prenosiocem hadisa zbog njegova pamćenja.

4050. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Adija b. Sabita, koji je kazao: Čuo sam Beraa b. Aziba kada je rekao: "Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako nosi Hasana b. Alija za svojim vratom i govori: Allahu, ja ga volim pa ga voli i Ti." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹³⁸

١٠٣. مَنَاقِبَ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٠٥١. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ كُوفِيٌّ أَحْبَبَنَا رَيْدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ

نُبَيْهِ عَنْ حَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حُجَّتِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَفْتِهِ الْقَصْوَاءِ يَخْطُبُ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنْ أَخَذْتُمْ بِهِ لَنْ تَصْلَوْا. كَتَابَ اللَّهُ وَعَثَرَتِي أَهْلَ بَيْتِي.

¹⁹³⁵ U hadisu koji bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* stoji " ja ga obavijestih zbog čega sam došao (tj. da sam došao da sa njim klanjam i da ga zamolim da zatraži od Allaha oprost za mene i moju majku), a on reče Oprostio Allah tebi i tvojoj majci

¹⁹³⁶ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁹³⁷ Ebu Usame Hammad b. Usame.

¹⁹³⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim i *Sahihuma* i En Nesai u *Sunenu*

وَفِي النَّبِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي سَعِيدٍ وَرَبِيعٍ بْنِ رَفِيعٍ وَخَدِيفَةَ بْنِ سَيْدٍ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ حَسَنٌ
مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَرَبِيعٌ بْنُ جَحْشٍ قَدْ رَوَى عَنْهُ سَعِيدُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَغَيْرُهُ وَاحِدٌ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ *

٤٠٥٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْأَصْبَهَانِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ عُثَيْبٍ عَنْ
عَطَاءٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ رَسَبَ شَيْءٌ صَحِيٌّ عَنْ عَائِشَةَ وَاسْمُهَا فِي تِلْكَ الْيَوْمِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) فِي بَيْتِ أُمِّ
سَلَمَةَ فَذَعَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَطَمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا فَحَدَّثَهُمْ بِكِسَاءٍ وَعَبَّيٍّ حَتَّى طَهَّرَهُ
فَحَدَّثَهُ بِكِسَاءٍ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَأَذْهِبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا. قَالَتْ أُمُّ
سَلَمَةَ: وَأَنَا مَعَهُمْ يَارَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: أَنْتِ عَلَى مَكَانِكَ وَانْثَبِ إِلَى حَبْرٍ وَفِي بَيْتِ عَائِشَةَ
وَمَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ وَأَبِي الْحَمَرَاءِ وَأَنْتِ بَيْنَ مَا بَكَرَ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤٠٥٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ كُوفِيٌّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُسَيْبٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عَمْرِو بْنِ عَثَمَةَ عَنْ
أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي عَمْرٍاءَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ رَبِيعِ بْنِ رَفِيعٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَسَمَهُ: إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي. أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخِرِ كِتَابُ اللَّهِ
حَتَّى مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعَثَرْتَنِي أَهْلُ بَيْتِي وَلَنْ يَفْرَقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْخَوْصَ هَانُطَرُو
كَيْفَ تَخْشَوْنِي فِيهِمَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ *

٤٠٥٤. حَدَّثَنَا شَيْخُنَا أَبُو عَمْرٍاءَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ كَثِيرِ بْنِ الْمَوَّظِّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ كُلُّ شَيْءٍ أُعْطِيَ سَعَةً لِحَافٍ
رَفَعَاءُ أَوْ قَالَ رُقَعَاءُ وَأُعْطِيَتْ أَمَا أَرْبَعَةُ عَشَرَ قُلْتُ مِنْ هُمْ؟ قَالَ: أَبُو وَثَّابٍ وَجَعْفَرُ وَحَمْرَةُ وَأَبُو بَكْرٍ
وَعُمَرُ وَمُضَنَّبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَنَلَالٌ وَسَلْمَانُ وَعَمَّارُ وَالْمُقْدَادُ وَخَدِيفَةُ وَعَدَدُ اللَّهِ ثُمَّ مَسَّعُودٌ هَذَا
حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَقَدْ رَوَى هَذَا نَحَابُ بْنُ عَمْرِو بْنِ قُتَيْبَةَ *

٤٠٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ الْأَشْعَثِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُوسُفَ
عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ التُّوَيْجِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ
عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: احْتُوا اللَّهَ لِمَا يَعِدُكُمْ مِنْ بَعْمِهِ وَأَحْبِسُوا بِحُبِّ اللَّهِ. وَأَحْبِسُوا
أَهْلَ بَيْتِي بِحُبِّي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ وَمِنْ عَرَفَهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

103. Vrline Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, porodice¹⁹³⁹

4051. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Abdur-Rahman el-Kufi, kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hasan prenijevši od Džafara b. Muhammeda, on od svoga oca, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: "Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme hadždža¹⁹⁴⁰, kako na Arelatu sa svoje deve El-Kasve čizi govor. Tada sam ga čuo kada je rekao: "O, ljudi, ostavljam ono, čega ako se budete držali, nećete zalutati: Allahovu Knjigu i moju porodicu."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Eha Zerra, Fbu Seida, Zejda b. Erkana i Huzeifa b. Usejda. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, garibunhasentni. Od Zejda b. Hasana su hadise prenijeli Seid b. Sulejman i drugi učenjaci.

4052. ISPRIČAO NAM JE Kutjbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Saleman b. El-Asbenani prenijevši od Jahjaa b. Ubejda, on od Ataa, on od Omara b. Fbu Selemea, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, pastorka, koji je kazao: "Kad je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, objavljen ovaj ajet: *Allah želi da od vas, o, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti*,¹⁹⁴¹ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u sobu Ummi Seleme pozva Fatimu, Hasana i Husejna, prekri ih haljinom, Mija bijaše iza njih te i njega prekri (drugom) haljinom, a onda, reče: Allahu, ovo je moja porodica, odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti. Na to će Ummu Selema: I ja sam sa njima, o, Allahov Poslanice. On reče: I ti imaš svoje mjesto i za mene si dobra¹⁹⁴²."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ummi Seleme, Ma'kala b. Jesara, Fbu Hamraa i Fesa b. Malika. Ovaj hadis je, sa ovim senedom, garibun.

4053. ISPRIČAO NAM JE Ari b. Muazir el Kufi; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudaj; kaže: Nas je obavijestio A'imes prenijevši od

¹⁹³⁹ O tome ko se sve smatra Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom postoje tri mišljenja. Prvo da se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom smatra i svi oni kojima je zabranjeno piti, zekati. To su: sljedeće porodice: Abbasova, Alijeva, Džafarova, Akilova i Fatimova. Drugo da se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom smatra i: Fatima, Hasan, Husejn, Ali i Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge. Treće da se Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, porodicom smatra samo: Fatima, Hasan, Husejn i Ali. Po mišljenju Er-Razija, drugo mišljenje je najispravnije.

¹⁹⁴⁰ Za vrijeme Oprosnog hadždža.

¹⁹⁴¹ *E. Ahzab* 33. ajet, a koji u čelosti glasi: "U kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao u davno pagansko doba, ne pokazujte, i namaz obavljajte i zekjat dječite, i Allaha i Poslanika Njegovog slušajte. Allah želi da od vas, o, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti."

¹⁹⁴² Iako ne spadaš u moju porodicu.

وَشَدُّهُمْ فِي أَمْرِ اللَّهِ عَمْرُ وَأَصْدَقُهُمْ خِيَاءَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ. وَأَعْلَمُهُمْ بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَأَفْرَضُهُمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَأَقْرَبُهُمْ أَبِي بَنْ كَعْبٍ. وَكُلُّ أُمَّةٍ أَمِينٌ. وَأَمِينُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا يَرْفَعُهُ مِنْ حَدِيثِ قَتَادَةَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَاهُ أَبُو فَرْقَةَ عَنْ نَاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَدُودِ *

٤٠٥٧ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ الْمَجِيدِ أَنَّهُ سَمِعَ خُزَيْمَةَ بْنَ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِي نَسْرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَكُنُّ الدِّينَ كَفَرُوا» قَالَ وَسَيِّئِي قَالَ نَعَمْ فَكَيْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَقَدْ رَوَاهُ أَحْمَدُ عَنْ أَبِي نَسْرٍ عَنْ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

٤٠٥٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا خُزَيْمَةُ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ أَنَّهُ سَمِعَ خُزَيْمَةَ بْنَ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِي نَسْرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَكُنُّ الدِّينَ كَفَرُوا» قَالَ وَسَيِّئِي قَالَ نَعَمْ فَكَيْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٥٩ حَدَّثَنَا خُزَيْمَةُ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ أَخْبَرَنَا خُزَيْمَةُ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ أَنَّهُ سَمِعَ خُزَيْمَةَ بْنَ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِي نَسْرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَكُنُّ الدِّينَ كَفَرُوا» قَالَ وَسَيِّئِي قَالَ نَعَمْ فَكَيْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٦٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا خُزَيْمَةُ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ أَنَّهُ سَمِعَ خُزَيْمَةَ بْنَ حَبِيبٍ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِي نَسْرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «يَكُنُّ الدِّينَ كَفَرُوا» قَالَ وَسَيِّئِي قَالَ نَعَمْ فَكَيْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

104. Vrline Muaza b. Džebela, Zejda b. Sabita, Ubeja b. Ka'ba i Ebu Ubejdea b. Džerraha, radijellahu anhum.

4056. ISPRIČAO NAM JE Sa'fan b. Vekr', kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Abdur-Rahman prenijevši od Davuda el-Attara, on od Ma'mera, on od Katadea, a on od Fnesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Najmilosrdniji, od mojih sljedbenika, prema mojim sljedbenicima je Ebu Bekr; najstrožiji od

njih u pogledu Allahovih odredbi je Omer; najstidljiviji od njih je Osman b. Affan; najznaniji od njih u pogledu halala i harama je Muaz b. Džebel¹⁹⁵⁰; najznaniji od njih, u pogledu poznavanja propisa o nasljedstvu je Zejd b. Sabit¹⁹⁵¹; a najbolji učenjak Kur'ana od njih je Ubej b. Ka'b¹⁹⁵². Svaki je narod imao svoga povjerenika, a povjerenik ovog ummeta je Ebu Ubejde b. el-Džerrah¹⁹⁵³."

Ovaj hadis je hasenun-garibun¹⁹⁵⁴. Od hadisa koje je prenio Katade poznat nam je samo sa ovim senedom. Prenio ga je Ebu Kilabe od Enesa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, shćeno prethodnom hadisa.

4057. ISPRICAO NAM JE: Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab b. Abdu.-Medžid es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzai prenijevši od Ebu Kuabea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ubeju b. Kabu: "Allah mi je naredio da ti proučim: *Nisu se nevjernici između sljedbenika Knjige i mnogobošci odvojili...*¹⁹⁵⁵ Je li spomenuo moje ime? upita on. Jeste, odgovori Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. (Čuvši to) Ubej zaplaka."¹⁹⁵⁶ Ovaj hadis je hasenun sahihun.¹⁹⁵⁷ Ovaj hadis je prenesen od Ubeja b. Ka'ba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4058. ISPRICAO NAM JE: Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: "U vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, četverica su znali cijeli Kur'an napamet i svi

¹⁹⁵⁰ Muaz b. Džebel, a Omer b. Fars Ebu Abdul-Rahman, a on iz porodice Esed iz plemena Hazredž. Učesnik je Akabe i Bitke na Bedru. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imenovao ga je namjesnikom Jemena. On se kasnije vratio Međeci, potom kao madžah dode u Šam. Umro je u Šamu 18. godine po Hidžri.

¹⁹⁵¹ Zejd b. Sabit b. Danak, a Zejd b. Lezzan b. Me iz porodice Malik b. Nedžir en-Neadžari el-Ensari el-Medeni. Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao u Medinu, imao je jedanaest godina. On je, po Vjerovjesnikovu, salla-lahu alejhi ve sellem, naredenju, zapisivao Kur'an onako kakvo je čuo od van Umro i el-Medini 45. godine po Hidžri.

¹⁹⁵² Ubej b. Ka'b b. Ka's b. Ubej b. Ze'eb Muavije el-Fasari el-Hamedž. Ebu Muazir, neki vele Ebu Talebi, en-Neadžari, poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Učesnik je Akabe, Bedra, ostali i buki. Umro je 30. godine po Hidžri.

¹⁹⁵³ Ebu Ubejde Amru b. el-Džerrah b. Hira b. Ubej b. Dabbe b. Hars b. Ebr b. Malk. Prije je istam zajedno sa Osmatom b. Mazunom. Jedan je od desetorice ashaba koji na je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet. Bio je namjesnik u Šamu. Umro je u Šamu 18. godine po Hidžri.

¹⁹⁵⁴ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbeli u *Musnedu* i Ibn Hibban u *Sunnu*.

¹⁹⁵⁵ Sura *El-Bejjine*.

¹⁹⁵⁶ Ubej b. Kab je zaplakao od radosti i ušhćenja što ga je Uzvišeni Allah po imenu spomenuo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem.

¹⁹⁵⁷ Bilježe ga i El-Bahari i Muslim u *Sahihama* i En-Nesai u *Sunenu*.

su ensarije.¹⁹⁵⁸ To su: Ubej b. Ka'b, Muaz b. Džebel, Zejd b. Sabit i Ebu Zejd. Ko je Ebu Zejd? upitah Enesa. On reče: To je jedan od mojih amidža." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹⁵⁹

4059. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenijevši od Suhejla b. Ebu Salih, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Divan je čovjek Ebu Bekr! Divan je čovjek Omer! Divan je čovjek Ebu Ubejde b. el-Džerrah! Divan je čovjek Usejd b. Hudajr!"¹⁹⁶⁰ Divna je osoba Sabit b. Kajs b. Šimas!¹⁹⁶¹ Divna je osoba Muaz b. Džebel! Divna je osoba Muaz b. Amr b. Džemuh¹⁹⁶²!" Ovaj hadis je hasenun.¹⁹⁶³ Poznat nam je preko Suhejla.

4060. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Vekal; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, on od Sile'a b. Zuhra, a on od Huzejfe b. Jemana, koji je kazao: "Dudoše zamjenik i poglavica (Nedžrana) Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekoše: Pošalji sa nama tvog povjerenika! On reče: Poslat ću sa vama povjerenika koji istinski zaslužuje taj epitet. Podigoše se ljudi (da čuju koga će poslati), a on posla Ebu Ubejdea."

Kada bi Ebu Ishak pričao ovaj hadis od Sile'a, govorio bi: Čuo sam ga prije šezdeset godina. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹⁶⁴ Preneseno je od Omera i Enesa, a njih dvojica od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: "Svaki je narod imao svoga povjerenika, a povjerenik ovoga naroda je Ebu Ubejde b. Džerrah.

¹⁹⁵⁸ Enes b. Malik je bio ensarija i spomenuo je četvorica ljudi iz svoga naroda koji su i Vjerovjesnikovo vrijeme cijeli Kur'an tada znali napamet. O njima nije spomenuo mu'adže te koji su cijeli Kur'an tada znali napamet.

¹⁹⁵⁹ Bilježi ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹⁹⁶⁰ Usejd b. Hudajr b. Šimk b. Atik el-Ensari Ebu Jahja el-Fāšeli poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Usejdnik je Bedra i ostalih baki. Umro je u Medini 20. godine po Hidžri. Ukopan je u Bekiji.

¹⁹⁶¹ Sabit b. Kajs b. Šimmas el-Ensari el-Hazredži spadao je u kategoriju starijih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je za života obećao Džennet. Pao je kao šehid u Bici kod Jemame.

¹⁹⁶² Muaz b. Amr b. Džemuh el-Ensari el-Hazredži poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Usejdnik je Akabe i Bedra i on i njegov otac Amr b. Džemuh. On je zajedno sa Muazom b. Afraom, ubio Ebu Džehla na Bedru.

¹⁹⁶³ Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

¹⁹⁶⁴ Bilježi ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

١٠٥. بَابُ مَنَاقِبِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٦١. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ حَدَّثَنَا ثَمِيٌّ عَنْ نَحْسٍ بْنِ صَاحٍ عَنْ أَبِي رَسْعَةَ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الْحَنَّةَ لَتَشْتَاقُ إِلَى ثَلَاثَةِ عَمِيٍّ وَعُمَارٍ وَسَلْمَانَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْحُسَيْنِ بْنِ صَاحٍ *

105. Vrline Selmana el-Farisija, radijellahu anhu.

4061. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vek'., kaže: Obavijestio nas je moj otac prenijevši od Hasana b. Salih, on od Ebu Rebe el-Hadadi, on od Hasana⁶⁵, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, salallahu alehij ve sellem, rekao: "Džennet žudi za trojicom: Alijom, Ammarom i Selmanom"¹⁹⁶⁶. Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je preko Hasana b. Salih.

١٠٦. بَابُ مَنَاقِبِ عُمَارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكُنْيَتُهُ أَبُو يَقْظَانَ *

٤٠٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مِهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ هُرَيْرٍ عَنْ عَمِيٍّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: جَاءَ عُمَارٌ يَسْتَأْذِنُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: ائْتُوا لَهُ مَرَحًا بِالطَّبْلِ الْمَضِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٦٣. حَدَّثَنَا ثَقَافَةُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُهَسَّبٍ عَنْ عَبْدِ نَعْرِيرٍ عَنْ سَبَّاحٍ عَنْ حَسَنِ بْنِ أَبِي عَظْمَاءٍ عَنْ سِنَانٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مِهْدِيٍّ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا خَيْرَ عَمَارٍ نَسْ أَمْرُسَ إِلَّا اخْتَارَ أَرْضَهُمَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ نَعْرِيرٍ عَنْ سَبَّاحٍ عَنْ حَسَنِ بْنِ أَبِي عَظْمَاءٍ عَنْ سِنَانٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مِهْدِيٍّ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ. وَهُوَ ابْنُ يَقْظَانَ لَهُ يُزِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْهُ رَوَى عَنْهُ يَحْيَى بْنُ أَنَسٍ *

¹⁹⁶⁵ Hasan el-Basri.

* Selman el-Farisi je porijeklom Perzijanac. Bio je vatropoklonik. Poregao je oca i oca mu b. tražio za istinom. Susreo se sa nekim monahom, pa s drugim, pa s trećim. Kod svakog od njih je ostajao do njegove smrti. Treći monah mu reče da će se u Hidzazu pojaviti poslanik vjerovjesnik. On se zaput. sa nekim Arapima prema Hicazu. Medutim, oni ga kao robu prodadoše nekom židovu u dolini Mekke. Potom ga kapi dugi židov iz plemena Bena Kure za iz Meume. Kad je Allahov Poslanik salallahu alehij ve sellem, stigao iz Mekke u Medinu, prepoznavši na njemu znake vjerovjesništva, on primi sam Allahov Poslanik, salallahu alehij ve sellem, mu reče da se pokuša otkapiti što je on iz plemića muslimana učinio. Židov je 250 godina, po mišljenju nekog 275 godina. Bika na Hicadeku je prvi bika u kojoj je kao musliman učestvovao. On je sugerisao Allahovu Postašku, salallahu alehij ve sellem, da se na prilazu Medini iskopa hendek. Umro je u Medainu.

٤٠٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ أَحْمَدَ وَكَيْعٌ حَرَمًا سَمِعَا مِنْ عَبْدِ ثَمَثٍ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ
مَوْلَى زُرْعِيِّ عَنْ زُرْعَى بْنِ حَرَّاشٍ عَنْ حَدِيثِهِ قَالَ: كَمَا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ:
إِنِّي لَأَذْرِي مَا قَدَرُ بَقَائِي فِيكُمْ فَاقْتَدُوا بِاللَّذِينَ مِنْ بَعْدِي وَأَشَارَ إِلَى أَبِي نَكْرٍ وَعُمَرَ. وَاهْتَدُوا
بِهَذِي عَمَّارٍ. وَمَا حَدَّثَكُمْ ابْنُ مَسْعُودٍ فَصَدَّقُوا.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى إِبرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ
عُمَيْرٍ عَنْ هَذَا مَوْلَى زُرْعِيِّ عَنْ زُرْعَى عَنْ حَدِيثِهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَوْثٍ وَقَدْ رَوَى سَمَةَ
أَحْمَدُ بْنُ الْكُوفِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ هَرَمٍ عَنْ زُرْعَى بْنِ حَرَّاشٍ عَنْ حَدِيثِهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَوْثٍ
هَذَا *

٤٠٦٥. حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ الْمَدَنِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ
أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَشْرَبُ يَا عَمَّارُ تَقْتَنِتُ الْفَنَةَ السَّاعِيَةَ. وَفِي
الْبَابِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَأَبِي الْيَسَرِ وَحَدِيثِهِ وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ مِنْ
حَدِيثِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ *

106. Vrline Ammara b. Jasira, radijellahu Anhu, koji je imao nadimak Ebul-Jakzan¹⁹⁶⁷

4062. ISPRIČAO NAM JE Mahammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Fbu Ishaka, on od Han'a b. Han'a, a on od Alije, koji je kazao: "Jednom prilikom dode Ammar b. Jasir i zatraži dozvolu da uđe kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. On reče: "Pustite ga, dobro mi došao, čisti i čestiti!" Ova hadisi je hasenun-sahihun.

4063. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el Kufi, kaže, Ispričao nam je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Abdul-Aziza b. Sijaha⁹⁶⁷, on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Ataa b. Jesara, a on od Aise, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nije nikada Ammaru ponuden izbor između dvoje, a da nije odabrao ono što je bolje."

¹⁹⁶⁷ Ammar b. Jasir, čiji je materijal bio ime Sumeja, znamenit je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, asaab. Pratio je islam veoma rano, a to su učinili i njegovi roditelji. Zbog toga su i mušerici pamtio ime li Eba Džehel je ubio njegovu majku Sumeju koja se smatra prvim šehidom u islamu. Ubičen je u Bici na Sifinu skapa sa Alijom b. Ebu Talibom.

⁹⁶⁸ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

⁹⁶⁹ Abdul-Aziz b. Sijah el-Esed el Kufi iskren je prenosilac hadisa. Naginjao je čitavu Pripadao je sedmoj generaciji.

Ovaj hadis je hasen in-garibun.¹⁹⁷⁰ Poznat nam je samo ovim senedom, preko Abdul-Aziza b. Sijaha, Sejha iz Kufe. Od njega su mnogi prenijeli hadise. On je imao sina koji se zvao Jezid b. Abdul-Aziz, koji je pouzdan prenosilac hadisa. Od njega je hadis prenio Jahja b. Adem.

4064. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Vekil, kaže: Nas je obavijestio Safjan prenjevši od Abdul Melika b. Umeira, on od Rib'ijeva štićenika¹⁹⁷¹, on od Rib'ja b. Hiraša, a on od Huzejfe, koji je kazao: "Jednom prilikom smo sjedili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekao: Ja ne znam koliko ću još ostati među vama, zato se od onih koji će ostati poslije mene ugledajte!" i pokaza (rukom) na Ebu Bekra i Omera. Što se tiče lijepog ponašanja, ugledajte se na Ammara, a ono što vam ispriča Ibn Mes'ud smatrajte da je istina."

Ovaj hadis je hasenun.¹⁹⁷² Ovaj je hadis Ibrahim b. Sa'd prenio od Sufjana es-Sevrija, on od Abdul-Melika b. Umeira, on od Hilala, Rib'ijeva štićenika, on od Rib'ija, on od Huzejfe, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, shćeno prethodnom hadisu. I Salim el-Muradi el-Kufi je prenio od Amra b. Herima, on od Rib'ija b. Hiraša, on od Hazejfe, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, shćeno ovome.

4065. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musab el Medini, kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed prenjevši od Alaa b. Abdur Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejre, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Raduj se, Ammare, ubit će te nepokorna skupina!"¹⁹⁷³

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ummu Seleme, Abdullaha b. Amra, Ebu Jusra i Huzejfe. Ovaj hadis Alaa b. Abdur-Rahmana je hasenun-sahihun-garibun.

١٠٧. بَابُ مَنَاقِبِ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٦٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْثَانَ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ عُمَرَ بْنِ عُثَيْمٍ وَهُوَ أَبُو

الْبَقِظَانِ عَنْ أَبِي خَرْبِ بْنِ أَبِي الْأَسْوَدِ الدِّبَالِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

¹⁹⁷⁰ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

¹⁹⁷¹ Rib'ijeva štićenika je bio i ne Hilal. On je, po ocjeni hadiskih učenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Pripadao je šestoj generaciji.

¹⁹⁷² Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

¹⁹⁷³ Alja je četvrti halfa koga su jednolasno zabrali muslimani. Muavija se ne pokoriti halfi nego sa svojim pristalicama ustade protiv njega. Ammar b. Jasir se borio na strani Alije i bi ubijen od nepokorne grupe Muavijevih pristalica. U ovom hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je nagovjestio da će on pasti kao šehid od nepokorne grupe boreći se na pravoj strani. Reč: Raduj se, Ammare znače: Raduj se što ćeš se boriti na pravoj strani i što ćeš pasti kao šehid.

عَنْهُ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا أَطَلَّتِ الْحَصْرَاءُ وَلَا أَقَلَّتِ الْغُبْرَاءُ أَصْدَقَ مِنْ أَبِي ذَرٍّ وَفِي نَاسٍ عَنْ أَبِي
بِرٍّ وَأَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤٠٦٧ حَدَّثَنَا لُعَاسٌ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ أَخْبَرَةَ النَّضْرِيِّ مُحَمَّدَ بْنَ عَمْرِو بْنِ عِمْرَانَ حَدَّثَنَا أَنَّهُ
رُئِيَ عَنْ مَالِكٍ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَصْدَقُ
الْحَصْرَاءُ وَلَا أَقَلَّتِ الْغُبْرَاءُ مِنْ ذِي لَهْجَةٍ أَصْدَقُ وَلَا أَوْفَى مِنْ أَبِي ذَرٍّ. شَيْءٌ عَيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ فَقَالَ
عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ كَالْحَاسِدِ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَعْرِفُ ذَلِكَ لَهْ قَالَ: بَعَمْ. فَأَعْرِفُوهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ
غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَقَدْ رَوَى عَنْهُ هَذَا الْحَدِيثَ فَقَالَ أَنَّهُ ذَرٌّ عَيْسَى فِي الْأَرْضِ رَحِمَهُ عَيْسَى
مَرْيَمَ *

107. Vrline Ebu Zerra el-Gifarija, radijellahu anhu.¹⁹⁷⁴

4066. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ibn Numejr prenjevši od A'meša, on od Osmana b. Umejra Ebu Jakzana, on od Ebu Harba b. Ebu Esveda ed-Dejlja, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: "Ne prekriva nebo niti Zemlja nosi ikoga iskrenijeg od Ebu Zerra!"¹⁹⁷⁵ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Derdaa i Ebu Zerra. Ovaj hadis je hasenun.¹⁹⁷⁷

4067. ISPRIČAO NAM JE Abbas el-Anberi¹⁹⁷⁷, kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Muhammed¹⁹⁷⁸, kaže: Nas je obavijestio Ikrime b. Ammat, kaže: Ispričao mi je Ebu Zumejl¹⁹⁷⁹ prenjevši od Malika b. Merseda¹⁹⁸⁰, on od svoga oca, a on od Ebu Zerra, koji je kazao: Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ne prekriva nebo niti Zemlja nosi, od vrste

¹⁹⁷⁴ Ebu Zerra: Džandab b. Džandab el-Gifari jedan je od poznatih i razuzetno pobožnih ahlaka i vjerskih ljudi, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Neki tvrde da je on peti vođa u prvoj muslimskoj armiji. Nakon što je primio islam, on se otišao u svoje plemo da ga širi, među njima. Nakon što ga je Hendek, on se priključio Allahovu Poslaniku u Medini. Pošto se razišao sa Osmanom b. Afanom, uzeo mu haram, Ebu Zerra se nastanio u Rebzi i tu je živio do kraja života. Umro je u 32. godini po H. d. Z. Ta ma se i danas nalazi kabur Rebza, je selo udaljeno od Medine, prema Mekki, oko tri dana hoda.

Ovim je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, želio posebno istaknuti iskrenost, skrušenost i pobožnost Ebu Zerra. Ove riječi ni u kom slučaju ne znače da je on iskreniji od i od Bekra, Omara, Osmana i Alije, nego znače da je, uz njih, on jedan od najiskrenijih i najpobožnijih ljudi na Zemlji i na nebeskim svodovima.

¹⁹⁷⁵ B. ljezga i Ahmed b. Hanbel i Muslim, Ibn Madže i Sa'ed, i Hakim i Mustedreku.

¹⁹⁷⁷ Abbas b. Abdul-Azim el-Anberi.

¹⁹⁷⁸ Nadr b. Muhammed b. Musa el-Džereši.

¹⁹⁷⁹ Ebu Zumejl Semak b. Velid.

¹⁹⁸⁰ Malik b. Mersad b. Abdullah ez-Zemani.

koja govori, iskrenijeg i preciznijeg čovjeka u pogledu ispunjavaja obećanja, od Ebu Zerra; on je (po čednosti) ličio Isau sinu Merjeminom. Pozavidivši mu na tome bez zlobe, Omer b. Hattab reče: Allahov Poslaniče, prepoznaješ li ti to kod njega? Prepoznajem, reče on, pa ga upoznajte o tome!"

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. Neki su ovaj hadis prenijeli i kazali: "Ebu Zerr hodi po zemlji sa pobožnošću Isaa sina Merjeminog

١٠٨. مَنَاقِبُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٦٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْكُندِيُّ أَحْمَرًا أَبُو مُحَنَّةٍ يَحْيَى بْنُ يَعْنَى عَنْ عَبْدِ أُمِّكَ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي حَنِيٍّ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: لَمَّا أُريدَ قَتْلُ عُثْمَانَ خَاءِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ فَقَالَ لَهُ عُثْمَانُ: مَا جَاءَ بِكَ؟ قَالَ: جِئْتُ فِي نَصْرِكَ قَالَ: أَخْرِجْ إِلَى النَّاسِ فَاطْرُدْهُمْ عَنِّي فَإِنَّكَ حَارِجٌ خَيْرٌ لِي مِنْكَ دَاخِلًا. فَخَرَجَ عِنْدَ اللَّهِ إِلَى النَّاسِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ كَانَ اسْمِي فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَلَمَّا قَسَمَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ اللَّهِ وَنَزَلَتْ فِي آيَاتٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ. فَرَلْتُ فِي: (وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ نَبِيِّ إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ قَامَسَ وَاسْتَكْرَثُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ). وَنَزَلَتْ فِي: (قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ) إِنَّ اللَّهَ سَيفًا مَقْمُودًا عَنْكُمْ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ قَدْ جَوَرَتْكُمْ فِي بِلَادِكُمْ هَذَا الَّذِي نَزَلَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؛ فَاللَّهُ اللَّهُ فِي هَذَا الرَّحْلِ أَنْ تَقْتُلُوهُ فَوَاللَّهِ لَنْ تَقْتُلُوهُ لَنَطْرُدُكُمْ حِينَئِذٍ الْمَلَائِكَةُ وَلَتَسْلُفَنَّ إِلَيْهِ الْمَقْمُودُ عَنْكُمْ فَلْيَعْمَدُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَالُوا: اقْتُلُوا الْيَهُودِيَّ وَاقْتُلُوا عُثْمَانَ

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ أُمِّكَ بْنِ عُمَرَ. وَقَدْ رَوَى شُعَيْبُ بْنُ صَفْوَانَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ أُمِّكَ بْنِ عُمَرَ فَقَالَ: عُمَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ حَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ *

٤٠٦٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَحْمَرًا ثَلَاثُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْحَوَّاسِيِّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَمِيرَةَ قَالَ: لَمَّا حَضَرَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ الْمَوْتَ قِيلَ لَهُ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَوْصِنَا. قَالَ: اخْلُصُونِي. فَقَالَ: إِنَّ الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ مَكَائِهِمَا مِنْ ابْتِغَاهُمَا وَخَدَمَهُمَا يَقُولُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَالتَّمَسُّوهُ الْعِلْمَ عِنْدَ أَرْبَعَةِ رَهْطٍ: عِنْدَ عُوَيْمِرَ أَبِي الدَّرْدَاءِ وَعِنْدَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ وَعِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَعِنْدَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ الَّذِي كَانَ يَهُودِيًّا فَاسْلَمَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّهُ غَاثِرُ عَشْرَةٍ فِي الْجَنَّةِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ سَعْدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

108. Vrlina Abdullaha b. Selama, radijellahu anhu.¹⁹⁸¹

4068. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Seid el Kindi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Mahje'e Jahja b. Ja'la prenjevši od Abdul-Melika b. Umejra, a on od bratića Abdullaha b. Selama¹⁹⁸², koji je kazao: "Kad su htjeli ubiti Osmara, došao je Abdullah b. Selam¹⁹⁸³. Osman ga upita: Što si došao? Došao sam da ti pomognem, odgovori on. Onda izidi među ljude, reče, i udalji ih od mene! Za mene je bolje da si napolju nego da si unutra. Abdullah b. Selam, veli, izide napolje među ljude i reče: O, ljudi! Ja sam se u predislamsko doba zvao tako i tako¹⁹⁸⁴, pa me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao Abdullahom. U vezi sa mnom su objavljeni (nek) ajeti iz Allahove Knjige. U vezi sa mnom je objavljeno: *i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on povjerovao, a vi se uzoholili, Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini.*¹⁹⁸⁵ Također je u vezi sa mnom objavljeno: *Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna što je Knjiga.*¹⁹⁸⁶ Uistinu je Allah učinio da mač, od vas, bude sklonjen i stavljen u korice i uistinu su meleci vaši susjedi u ovom gradu u kome vam je poslan vaš Vjerovjesnik. Bojte se Allaha u pogledu ovog čovjeka! Ako ga ubijete, otjerat ćete vaše susjede meleke i isukat ćete mač koji je Allah od vas uklonio i učinio da bude u koricama, a koji se više (sa vas) neće povući do Sudnjeg dana! Na (te riječi), oni povikaše: Ubijte i jevreja¹⁹⁸⁷ i Osmara!"

Ovaj hadis je garib. Poznat nam je preko Abdul-Melika b. Umejra Šuajb b. Safvan je ovaj hadis prenio od Abdul-Melika b. Umejra kazavši, Omer b. Muhammed b. Abdullah b. Selam od svoga oca Abdullaha b. Selama.

¹⁹⁸¹ Ebu Jusuf Abdulah b. Selam el Israili prije prelaska na islam bio je jevrej. bio je saveznik medinskog plemena Hazredž. Zvao se Hasajn pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Abdulah, po kome je postao i poznat. Umro je u Medini 43. godine po Hidžri.

¹⁹⁸² Ibn Ebu Abdullah b. Selam je kao prenosilac hadisa nepoznat (medžhul). Pripadao je trećoj generaciji.

¹⁹⁸³ Abdullah b. Selam je poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem ashab. Prije prelaska na islam bio je Jevrej.

¹⁹⁸⁴ U predaji koju bilježi Ibn Madže stoji da se on u predislamsko doba zvao Hasajn pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Abdullah.

¹⁹⁸⁵ *El-Ahkaf*, 10. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Reci. Kažite vi meni šta će s vama biti ako je Kur'an od Allaha, a vi u neg necete da vjerujete i ako je jedan od sinova Israilovih posvjedočio da je i on od Allaha, pa on povjerovao, a vi se uzoholili. Allah, zaista, neće ukazati na Pravi Put narodu koji sebi nepravdu čini."

¹⁹⁸⁶ *Er-Ra'd*, 43. ajet, a koji u cijelosti glasi: "Oni koji ne vjeruju govore. Ti nisi poslanik. Reci. Meni i vama dovoljan će biti kao svjedok Allah, i Onaj koji zna što je Knjiga."

¹⁹⁸⁷ Mislili su na Abdullaha b. Selama.

4069. ISPRİČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs¹⁹⁸⁸ prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Rebi'a b. Jezida, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, a on od Jezida b. Amirca, koji je kazao: "Kad se Muazu b. Džebel prikućila smrt, neko mu reče: Ebu Abdur-Rahmane¹⁹⁸⁹, posavjetuj nas! On reče: Podignite me da sjednem, a onda nastavi: Znanje i vjerovanje se nalaze na svome mjestu; ko god ih bude tražio, naći će ih. To je ponovio tri puta, a onda rekao: Tražite znanje¹⁹⁹⁰ kod četiri osobe: Uvejmira Ebu Derdaa, Selmana el-Farisija, Abdullaha b. Mes'uda i Abdullaha b. Selama, koji bijaše jevrej pa je primio islam. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je za njega rekao da je on deseti od deseterice kojima je obećan Džennet." O ovoj temi prenesen je hadis i od Sa'da. Ovaj hadis je hasenun garibun.¹⁹⁹¹

١٠٩. مَنَاقِبُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٧٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ يَحْيَى بْنُ سِنَّةٍ بْنُ كَهْلٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كَهْلٍ عَنْ أَبِي لِرْعَرَاءَ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اقْتَدُوا بِاللَّذِينَ مِنْ بَعْدِي مِنْ أَصْحَابِي أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ. وَاقْتَدُوا بِهَذِي عَمَّارٍ. وَتَمَسَّكُوا بِهَذَا ابْنِ مَسْعُودٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ بْنِ مَسْعُودٍ. مَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ سِنَّةٍ بْنُ كَهْلٍ وَيَحْيَى بْنُ سِنَّةٍ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَأَبُو لِرْعَرَاءَ اسْمُهُ عِنْدَ اللَّهِ بْنُ هَذِي. وَأَبُو رِعْرَاءَ الَّذِي رَوَى عَنْهُ شُعْبَةُ وَاشْثُورِيُّ وَأَبْنُ عُيَيْنَةَ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ عَمْرٍو وَهُوَ ابْنُ أُحَيٍّ أَبِي الْأَخْوَصِ صَاحِبُ ابْنِ مَسْعُودٍ *

٤٠٧١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنُ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ رِيٍّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا مُوسَى يَقُولُ: لَقَدْ قَدِمْتُ أَنَا وَأُحَيٌّ مِنَ الْيَمَنِ وَمَا لَرَى حَيًّا إِلَّا أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا لَرَى مِنْ دُخُولِهِ وَدُخُولِ أَمِّهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ وَقَدْ رَوَاهُ سُفْيَانُ شَوْرِبِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ *

٤٠٧٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ أَخْبَرَنَا عَنْ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ أَتَيْنَا عَلَى حُدَيْقَةٍ فَقُلْنَا: حَدَّثَنَا مَنْ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَدِيًّا وَدَلًّا فَأَحَدُ عَنْهُ وَتَسْمَعُ مِنْهُ. قَالَ: كَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ هَدِيًّا وَدَلًّا وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

¹⁹⁸⁸ Lejs b. Sa'd.

¹⁹⁸⁹ Ebu Abdur-Rahman je Muazov nadimak po djetetu.

¹⁹⁹⁰ Znanje iz oblasti Kur'ana i sunneta Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

¹⁹⁹¹ Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

عَمِيهِ وَسَلَّمَ أَنَّ مَسْعُودَ حَتَّى يَتَوَارَى مَا فِي بَيْتِهِ. وَلَقَدْ عَلِمَ الْمَحْفُوطُونَ مِنْ أَمْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ ابْنَ أُمِّ عَبْدِ هُوَ مِنْ أَقْرَبِهِمْ إِلَى اللَّهِ رُفْعًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٧٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا صَاعِدُ الْحَرَبِيِّ حَبْرَانَا زُهَيْرُ أَخْبَرَنَا مَنصُورٌ عَنْ
 سِمْحَةَ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ قَالٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ كُنْتُ مُؤَمَّرًا أَحَدًا مِنْ
 غَيْرِ مَشُورَةٍ مِنْهُمْ لَأَمَرْتُ عَلَيْهِمُ ابْنَ أُمِّ عَبْدِ هَذَا حَدِيثٌ إِذَا عُرِفَ مِنْ حَدِيثِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ *

٤٠٧٤. حَدَّثَنَا سَمْعِيئُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ سَمْعِيئِ بْنِ ثَوْرٍ عَنْ أَبِي سَمْعِيئٍ عَنْ الْحَارِثِ عَنْ
 أَبِي قَالٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ كُنْتُ مُؤَمَّرًا أَحَدًا مِنْ غَيْرِ مَشُورَةٍ لَأَمَرْتُ ابْنَ أُمِّ عَبْدِ هَذَا
 حَدِيثٌ إِذَا عُرِفَ مِنْ حَدِيثِ ثَوْرٍ عَنْ سَمْعِيئِ بْنِ ثَوْرٍ عَنْ أَبِي سَمْعِيئٍ عَنْ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي قَالٍ

٤٠٧٥. حَدَّثَنَا هَدَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ حَنْدِ
 لَةَ بْنِ عَثْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَلُّوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ: مِنْ ابْنِ مَسْعُودٍ
 وَابْنِ سِمْحَةَ وَمُعَاذِ بْنِ حَمَلٍ وَسَالِمِ بْنِ أَبِي خَدِيفَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٧٦. حَدَّثَنَا خَرِيجُ بْنُ مُحَمَّدٍ مَسْرُورِيُّ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هَبِيبٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ فَتَادَةَ عَنْ
 حُسَيْنِ بْنِ أَبِي سَرْدٍ قَالَ أَتَيْتُ الْمَدِينَةَ فَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُيسِّرَ لِي حَلِيسًا صَالِحًا فَيَسِّرَ لِي أَدَّ هَرِيرَةً
 فَحَلَسْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُيسِّرَ لِي حَلِيسًا صَالِحًا فَوَقَّعْتُ لِي فَقَالَ مَنْ ابْنِ أَنْتَ؟
 قُلْتُ: مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ حَتَّى اتَّخَمْتُ الْخَبْرَ وَأُظْلِمْتُ فَقَالَ أَلَسَ فِكُمْ سَعْدُ بْنُ مَالِكٍ مُجَابُ الدَّعْوَةِ
 وَابْنُ مَسْعُودٍ صَاحِبُ صُهُورِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغَنِيٌّ وَحَدِيثُهُ صَاحِبُ سِرِّ رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَمَّارُ الَّذِي أَحَارَهُ اللَّهُ مِنَ الشَّيْطَانِ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ وَسَيِّدَانِ صَاحِبِ
 الْكِتَابَيْنِ؟ قَالَ فَتَادَةُ: وَالْكِتَابَانِ الْبَاحِلُ وَالْفَرْقَدُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَحُسَيْنُ بْنُ أَبِي
 سَرْدٍ رَحِمَهُ اللَّهُ ابْنُ أَبِي سَرْدٍ سَبَّأَ إِلَى جَدِّهِ *

109. Vrline Abdullaha b. Mes'uda, radijellahu anhu.¹⁹⁹²

4070. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Ismail b. Jahja b. Seleme b Kuhejl¹⁹⁹³; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od svoga oca Selemea b

¹⁹⁹² Abdulla b. Mesud b. Gafir b. Habib b. Šamh b. Haze i Ebu Abdur-Rahman el-Huzel poznati je Vjerovjesnik, sallallahu aleh i ve sellem, ashab. Majka mu je Umma Abd bint Abdu Vadd b. Seva iz plemena Hazejl. I ona je primila islam pa se smatra sa abijkom. Zbog toga Abadullaha b. Mesuda oslovljava u i po njoj kao Ibn Ummi Abd. Ibn Mesud je veoma rano primio islam. Ibn Hibban u *Sahih*u bilježi od njega da je kazao da je on šest po redu primio islam. Učinio je dvije hadžere, u Abesinu i u Medinu. Učestvovao je sa Allahovim Poslanikom, sallallahu aleh i ve sellem, u Bitci na Bedru i svim ostalim bitkama koje je vodio. Za vrijeme hafieta Omara i Osman, imenovan je za upravnika Be tu, mala u Kufi. Pred kraj života se vratio u Medinu, u njoj umro 32 godine po H.azri. Živio je preko četrdeset godina. Spada među ashabe koji su od Vjerovjesnika sallallahu aleh i ve sellem, prenijeli mnogo hadisa.

Kuhejla, on od Ebu Zaraa, a on od Ibn Mes'uda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Od ashaba poslije mene slijedite Ebu Bekra i Omera, u ponašanju se ugledajte u Ammara, a slijedite savjete Abdullaha b. Mes'uda."

Ovaj Ibn Mes'udov hadis je, sa ovim senedom, garibun¹⁹⁹⁴ Poznat nam je samo preko Jahjaa b. Selemea b. Kuhejla, a Jahja b. Seleme je slab prenosilac hadisa. Ebu Za'ra se zvao Abdullah b. Hani', dok se Ebu Zara, od koga je hadise prenio Šu'be, Es-Sevri i Ibn Ujejne, zvao Imr b. Imr. On je bratić Ebul-Ahvesa, Ibn Mes'udova učenika.

4071. ISPRİČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Jusuf b. Ebu Ishak prenijevši od svoga oca, on od Ebu Ishaka, on od Esveda b. Jezida, da je čuo Ebu Musaa¹⁹⁹⁵ kada je kazao: "Kad smo se vratili ja i moj brat iz Jemena, dugo vremena smo mislili da je Abdullah b. Mes'ud član Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, porodice (ehlul-bejt) imajući u vidu način na koji su on i njegova majka ulazili kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹⁹⁶ Prenio ga je i Sufjan es-Sevri od Ebu Ishaka.

4072. ISPRİČAO NAM JE Muhammed b. Bessar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Israil¹⁹⁹⁷ prenijevši od Ebu Ishaka¹⁹⁹⁸, a on od Abdur-Rahmana b. Jezida, koji je kazao: "Došli smo Huzejfeu i rekli: Obavijesti nas o tome ko je, po svome vladanju i ponašanju, najbliži Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako bismo od njega mogli preuzimati i slušati (hadise)! On reče: Po svom vladanju i ponašanju, kako smo mi mogli primijetiti čak i u njegovoj kući, Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, najbliži je Ibn Mes'ud. Svaki ashab Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, (koji je ostao dosljedan) zna da je Ibn Umri Abd (Ibn Mes'ud) među njima bio jedan od Allahu bliskih ljudi." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.¹⁹⁹⁹

4073. ISPRİČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman, kaže: Obavijestio nas je Said el-Harrani, kaže: Nas je obavijestio Zuhejr²⁰⁰⁰, kaže: Nas je obavijestio Mensur²⁰⁰¹ prenijevši od Ebu Ishaka, on od Harisa²⁰⁰², a

¹⁹⁹⁴ Ibrahim b. Ismail b. Jahja b. Seleme b. Kuhejl el-Hadrami Ebu Ishak el Kafi slab je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

¹⁹⁹⁵ Ovaj hadis je po ocjeni hadiskih učenika slab. U njegovu sened su Ibrahim b. Ismail, Ismail b. Jahja i Jahja b. Seleme koji su slabi prenosiooci hadisa.

¹⁹⁹⁶ Ebu Musa el-E'sani poznat je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

¹⁹⁹⁷ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

¹⁹⁹⁸ Israil b. Junus.

¹⁹⁹⁹ Ebu Ishak es-Subej'i.

²⁰⁰⁰ Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

²⁰⁰¹ Zuhejr b. Muavija.

²⁰⁰² Mensur b. Mu'temir.

²⁰⁰³ Haris b. Abdullah el-A'ver.

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sah hun. Hapseme je sin Abdur Rahinana b Ebu Sebrea koji je pripisan njegovu djedu.

١١٠. مَنَاقِبَ حُدَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٧٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ عِيسَى بْنِ شُرَيْبٍ عَنْ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيفَةَ قَالَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوْ اسْتَحْلَفْتُ قَالَ إِنْ اسْتَحْلَفْتُ عَنْكُمْ فَعَصَيْتُمْوَهُ عَدْتُمْ؛ وَلَكِنْ مَا حَدَّثَكُمْ حُدَيْفَةُ فَصَدَّقُوهُ وَمَا أَفْرَأَكُمْ عَبْدَ اللَّهِ فَأَقْرَعُوهُ.
قال عبد الله فقلت يستحق أن عيسى يقول هذا عن أبي رافع قال لا عن رافع بن رافع
شَاءَ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَهُوَ حَدِيثٌ شَرِيكٌ *

110. Vrline Huzejfe b. Jemana, r. a.²⁰¹¹

4077. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman, kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Isa prenijevši od Šerika, on od Ebu-Jekzana²⁰¹², on od Zazana²⁰¹³, a on od Huzejfe, koji je kazao: "Jednom prilikom (neki ashabu) rekoše: Allahov Poslaniče, ne bi bilo loše da odrediš svog nasljednika? On reče: Ako bih vam odredio svoga nasljednika pa mu vi protivurječili, bili biste kažnjeni! Nego, ono što vam ispriča Huzejfe, vi mu vjerujte, a onako kako vam Abdullah bude govorio da učite Kur'an, vi ga tako učite!"

...e Džefi ti neko ko će te pokušati spriječiti, da uzmeš vodu. Postoje stogovi sa vode i kupači i tog čovjeka koji se suprotstavlja i ja se pećel sa njim i nival... To je bio taj šejtan na koga aludira ovaj hadis.

²⁰¹⁰ Bilježi El-Bahari u *Sahihu* sa senedom od Alkaneu da je kazao: "Stigao sam u Šam, klanio dva rekata i onda rekao: 'Allahu, olaksaj mi da pronadem dobrog sagovornika. Sjeo sam među ljude kad se pomoli neki šejtan i sede pored mene. Ko je ovaj?' pitah. To je Ebu Derda, odgovorise prsatni. Rekoh: Molio sam Allaha da mi olaksa da pronadem dobrog sapratnika i on mi je olaksao da pronadem tebe. Odakle si?' pitao me on iz Kufe, odgovorih: On će na to. Zar među vama nije Ibn Ummu Abu (Ibn Mes'ud), koga je Allah zastitio od septana, upozorivši ga jezikom Njegova Vjerovjesnika, sallallahu ale hi ve seliem? Zar među vama nije (Huzejfe b. Jeman), koji je jedini znao Vjerovjesnikovu tajnu..."

²⁰¹¹ Huzejfe b. Jeman b. Džabir b. An'el Abesi znameniti je Vjerovjesnikov, salallahu alaihi ve seleni, ashab, ensarija. Veoma je rano primio islam. Allahov Poslanik, sallallahu, alejhi ve seliem, je od ashaba samo njemu rekao neke tajne, Saopćio mu je imena mu'af'ka u Medini, rekao mu neke događaje koji će poslije njegove smrti zadesiti njegove sljedbenike, što se i obistinilo. Ubijen je nakon pogibije Osmana b. Affana.

²⁰¹² Ebu Jekzan Osman b. Umejr el-Bedželi el-Kufi.

²⁰¹³ Zazan Ebu Omer el-Kindi el-Kufi.

Abdullah²⁰¹⁴ kaže: Rekao sam Ishaku b. Isau: Neki vele da je ovaj hadis prenesen od Ebu Vaila. On reče: Ne, nije, nego je, inšallah, prenesen od Zazana. Ovaj Šerikov hadis je hasenun.

١١١. مَنَاقِبُ زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٧٨. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ عَنْ ابْنِ حُرَيْجٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسَمَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ أَنَّهُ فَرَضَ لَأَسَمَةَ فِي ثَلَاثَةِ آلَافٍ وَخَمْسِ مِائَةٍ وَفَرَضَ لَعَدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي ثَلَاثَةِ آلَافٍ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ لِأَبِيهِ لِمَ فَضَّلْتَ أَسَمَةَ عَلَيَّ فَوَاللَّهِ مَا سَقَيْتَنِي إِلَى مَشْهَدٍ قَالَ: لَأَنَّ زَيْدًا كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَبِيكَ وَكَانَ أَسَمَةَ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكَ. فَأَثَرْتُ حُبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حُبِّي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٧٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُثْمَانَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: مَا كُنَّا نَدْعُو زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ إِلَّا زَيْدَ ابْنِ مُحَمَّدٍ حَتَّى نَرُلْتُ (ادْعُوهُمْ لِأَسْمَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ م). هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ.

٤٠٨٠. حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَاجٍ عَنْ مُحَمَّدٍ وَغَيْرِ وَاحِدٍ قَالُوا أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ أَنَّ رُومِيَّ أَخْبَرَنَا عَلِيَّ بْنَ مُسْهِرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي حَلْدَةَ عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي جَبَلَةُ بْنُ حَارِثَةَ أَخُو زَيْدٍ قَالَ قَدِمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ انْعَثْ مَعِيَ أَخِي زَيْدًا قَالَ: هُوَ ذَا فَإِنْ انْطَلَقَ مَعَكَ لَمْ أَمْنَعُهُ. قَالَ زَيْدُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهِ لَا أَخْشَرُ عَيْنًا أَحَدًا. قَالَ فَرَأَيْتَ زَايَ أَحَبِّي أَفْضَلَ مِنْ زَايِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ بِنَا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ الرُّومِيِّ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ مُسْهِرٍ *

٤٠٨١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْنَمَةَ عَنْ مَالِكِ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَثَّ بَعَثًا وَأَمَرَ عَلَيْهِمْ أَسَمَةَ بْنَ زَيْدٍ. فَطَعَنَ النَّاسُ فِي إِمْرَتِهِ. فَقَالَ: إِنْ تَطَعُونَا فِي إِمْرَتِهِ فَقَدْ كُنتُمْ تَطَعُونُوا فِي إِمْرَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّهُمُ اللَّهُ إِنْ كَانَ لَخَبِيرًا لِلْإِمَارَةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنْ هَذَا مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

٤٠٨٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا سَمْعِيلُ بْنُ حَفْصٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوُ حَدِيثِ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ *

²⁰¹⁴ Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi.

111. Vrline Zejda b. Harisea, radijellahu anhu.²⁰¹⁵

4078. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Bekr²⁰¹⁶ prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Zejda b. Eslema²⁰¹⁷, on od svoga oca, a on od Omera da je on odredio platu Usameu tri hiljade i pet stotina, a Abdullahu b. Omeru tri hiljade (dirhema) Abdullah b. Omer reče svome ocu: Zašto si Usameu dao prednost nada mnom iako on od mene nije više učestvovao ni u jednoj bici? On reče: Zbog toga što je Zejd Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio draži od tvoga oca, a Usama je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio draži od tebe te sam dao prednost onome koga je volio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nad onim koga ja volim."²⁰¹⁸ Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4079. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Abdur-Rahman prenijevši od Musaa b. Ukbea, on od Salama b. Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca, koji je kazao: "Mi smo Zejda b. Harisea zvali Zejd b. Muhammed sve dok nije objavljeno: *Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije!*"²⁰¹⁹ Ovaj hadis je sahihun.²⁰²⁰

4080. ISPRIČALI SU NAM Džerrah b. Mahled i drugi i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Omer b. Er-Rumi²⁰²¹; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Mushir²⁰²² prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Ebu

²⁰¹⁵ Zejd b. Harise je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, štićenik i posinak. Porijeklom je iz plemena Benu Kelb. U predislamsko doba je zarobljen pa ga je kupio Hakim b. Hizam svojoj tetki Handži. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je od nje zatražio na poklon. I pošto mu ga ona dade, on ga oslobodi. Kad sa njegov otac i njegov amidža jednom prilikom došli u Mekku, zatražiše od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da im ga vrati. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu ponudi izbor ili da se vrati njima ili da ostane kod njega. Zejd b. Harise udahč, da ostane kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zejd b. Harise je pao kao šahid u bici na Muti.

²⁰¹⁶ Muhammed b. Bekr el-Bursani el-Basri.

²⁰¹⁷ Zejd b. Eslem el-Adevi.

²⁰¹⁸ Omer b. Hattab je kao halifa za pet stotina dirhema odredio veću platu Usameu b. Zejdu nego svome sinu Abdullahu, iako su obojica učestvovali u svim bitkama. To začud. Abdullaha te on upita oca za razlog. Hattab mu kao jedini razlog za to navede to što su on i njegov otac bili draži Allahovu Poslaniku od njih dvojice, da on daje prednost onome što je volio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nad onim što on voli.

²⁰¹⁹ Dio 5. ajeta sure *El-Ahzab*, koji u cijelost glasi: "Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije! A ako ne znate mena očeva njihovih, pa, braca su vaša po vjeri. Štićenici su vaši. Nije grijeh ako u tome pogriješite, grijeh je ako to namjerno učinite, a Allah prašta i samilostan je."

²⁰²⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁰²¹ Muhammed b. Omer b. Er-Rumi el-Bahili el-Basri.

²⁰²² Ali b. Musnir el-Kureši el-Kafi pouzdan je prenosilac hadisa s tim što je prenio neke garib hadise. Pripadao je osmoj generaciji. Jedno vrijeme je bio kadija u Mevsilu.

Amra eš Šejbanija²⁰²³, koji je kazao: Obavijestio me je Džebele b. Harise, Zejdov brat, koji je kazao: "Jednom prilikom otidoh Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekoh mu: Allahov Poslaniče, pošalji sa mnom moga brata Zejda!²⁰²⁴ On reče: Evo ga, ukoliko želi da ide sa tobom, ja ga neću spriječiti! Čuvši to, Zejd reče: Tako mi Allaha Allahov Poslaniče, ja nad tobom ne dajem prednost nikome! Tada uvidjeh, veli Džebele, da stav moga brata bijaše ispravniji od moga stava." Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo preko Ibn Rumija od Alija b. Mushira.

4081. ISPRICAŖO NAM JE Ahmed b. Hasan²⁰²⁵, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mesleme²⁰²⁶ prenjevši od Malika b. Enesa, on od Abdullaha b. Dinara²⁰²⁷, a on od Ibn Omera: "Jednom prilikom Allahov Poslanik, spremi vojsku i za njenog zapovjednika imenova Usamea b. Zejda.²⁰²⁸ Ljudi počеше klevetati njegovu suprugu²⁰²⁹, a on reče: Ako klevetate njegovu suprugu, isto ste tako klevetali i suprugu njegova oca²⁰³⁰, a tako mi Allaha, njegov otac bijaše prikladan za zapovjedništvo i bijaše mi jedan od najdražih ljudi, a i ovaj je prikladan za zapovjedništvo i on mi je, poslije njega, jedan od najdražih ljudi." Ova hadis je hasenun-sahihun.²⁰³¹

4082. ISPRICAŖO NAM JE Ali b. Hudži, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer²⁰³² prenjevši od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika: sallallahu alejhi ve sellem, slično hadisu Malika b. Enesa.

²⁰²³ Ebu Amr Sa'd b. Ijas eš-Šejbani el-Kufi.

²⁰²⁴ Džebele b. Harise je bio neposredni Zejdov brat. On je rekao: Jednom sam otidao sa Vjerovjesnikom, da ga zadržim da sa mnom ode, jer sam ga vidio kako se odnosi prema Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, prepušten, zbrih Zejda, i on mi reče: Sa mnom i sa ostalim sluzima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. On odabira ovo drva.

²⁰²⁵ Ahmed b. Hasan b. Džunejdib et-Tirmizi.

²⁰²⁶ Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi.

²⁰²⁷ Abdullah b. Dinar el-Adevi.

²⁰²⁸ Tu vojsku je Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, spremio pred svoju smrt, a Ebu Bekr ju je poslao nakon njegove smrti.

²⁰²⁹ Ljudi su govorili: Kako je mogao menovati njega za zapovjednika vojske, a za njega je takva i takva, pored Ebu Bekra i Omera i drugih značenika es-Selama? Tim gestom je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pokazao da na celom tim postavlja onoga koji su najposposobniji u datom momentu, naravno, i da im, time ne treba gledati ni na perijekle ni na godine. Usama je bio sin Zejdova susedinika, a to je bio tim veoma mlad. Međutim, pored mnoštva drugih istaknutih asihuna Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za zapovjednika imenuje njega.

²⁰³⁰ Zejda b. Harisea kada ga je imenovao zapovjednikom vojske koja je krenula na Mutu.

²⁰³¹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁰³² Ismail b. Džafer b. Ebu Kesir el-Ensari ez-Zureki.

١١٢. مَنَاقِبُ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٨٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ بْنِ السَّاقِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: لَمَّا ثَقُلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَبَطْتُ وَهَبَطَ النَّاسُ الْمَدِينَةَ فَدَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ أَصْنَمَتْ قَدَمٌ يَتَكَلَّمُ. فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ يَدَيْهِ عَلَيَّ وَيَرْفَعُهُمَا فَأَعْرِفُ أَنَّهُ يَدْعُو لِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٨٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ طَلْحَةَ بْنِ يَحْيَى عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ طَلْحَةَ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ: أَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُنَحِّيَ مُخَاطَ أَسَامَةَ. قَالَتْ عَائِشَةُ: دَغْنِي حَتَّى أَكُونَ أَنَا الَّذِي أَفْعَلُ. قَالَ: يَا عَائِشَةُ أَحْبِبِي فَإِنِّي أَحِبُّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٤٠٨٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ قَالَ: حَدَّثَ عُمَرُ بْنُ أَبِي سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَ عَلِيٌّ وَالْعَبَّاسُ يَسْتَأْذِنَانِ. فَقَالَ: يَا أَسَامَةُ اسْتَأْذِنَا لَنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِيٌّ وَالْعَبَّاسُ يَسْتَأْذِنَانِ. قَالَ: أَتَذَرِي مَا خَاءَ بِهِمَا؟ قُلْتُ: لَا أَذَرِي. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكِنِّي أَذَرِي فَأَذِنَ لَهُمَا. فَدَخَلَا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ جِئْنَاكَ نَسْأَلُكَ أَيُّ أَهْلِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ. قَالَا: مَا جِئْنَاكَ نَسْأَلُكَ عَنْ أَهْلِكَ. قَالَ: أَحَبُّ أَهْلِي إِلَيَّ مَنْ قَدْ أَلْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَلْعَمْتُ عَلَيْهِ أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ. قَالَا: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ. فَقَالَ الْعَبَّاسُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ جَعَلْتَ عَمَكَ أَحَرَّهُمْ؟ قَالَ: إِنَّ عَمِيَّ قَدْ سَفَلَكَ بِالْهَجْرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ، وَكَانَ شُعْبَةُ يُضَعِّفُ عُمَرَ بْنَ أَبِي سَلَمَةَ *

112. Vrline Usamea b. Zejda, radijellahu anhu.²⁰³³

4083. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr prenijevši od Muhammeda b. Ishaka²⁰³⁴, on od Seida b. Ubejda b.

²⁰³³ Usama b. Zejd b. Harise b. Šurahbil Ebu Muhammed, neki vele Ebu Zejd el-Kelbi znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Ashabi su ga zvali miljenikom Allahova Poslanika, sa,allahu alejhi ve sellem. Vo,lo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegova oca Zejda prije nego ga je posinio, a njegova majka Ummu Ejmen bila je jedna od dojilja Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za n a govorio. Ona mi je draga majka Usama je umro u Medini 54. godine po Hidžri.

²⁰³⁴ Muhammed b. Ishak je autor čuvenog djela *El-Megazi*.

Es-Sibbaka, on od Muhammeda b. Usamea b. Zejda,²⁰³⁵ a on od svoga oca, koji je kazao: "Pošto se bolest Allahova Poslanika pogorša, izidoh iz kuće, a izidoše i ostali Medinjani iz svojih kuća. Uđoh kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on šuti, ne može govoriti. (Ugledavši me), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem stavi svoje ruke na mene, a onda ih podiže. Shvatih da se moli (Allahu) za mene." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4084. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa²⁰³⁶ prenijevši od Talhe b. Jahjaa²⁰³⁷, on od Aiše binti Talha, a ona od Aiše, majke pravovjernih, koja je kazala: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je lično htio ukloniti Usameu slin iz nosa. Aiša reče: Pusti mene da to učinim a on reče: Aiša, voli ga, jer ga ja volim!"²⁰³⁸ Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4085. OBAVIJESTIO NAS JE Ahmed b. Hasan²⁰³⁹; kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ismail, kaže: Nas je obavijestio Ebu Avane i kazao: Omer b. Ebu Seleme b. Abdur-Rahman je ispričao od svoga oca, koji je kazao: Obavijestio me je Usame b. Zejd, koji je rekao: "Sjedio sam²⁰⁴⁰ kad dođoše Alija i Abbas i zatražiše dozvolu da (kod njega) uđu. Rekoše: Usama, upitaj Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, možemo li ući kod njega! Ja rekoh: Allahov Poslaniče, Alija i Abbas traže dozvolu da (kod tebe) uđu. On reče: A znaš li zbog čega su došli? Ne znam, odgovorih, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Znam ja, dozvoli im da uđu. Pošto uđoše njih dvojica, rekoše: Allahov Poslaniče, došli smo da te upitamo o tome ko ti je od tvoje najbliže familije najdraži? Fatima bint Muhammed, odgovori on. A ko ti je od šire familije najdraži? ponovo će njih dvojica. On reče: Od moje šire familije najdraži mi je onaj kome je Allah milost darovao i kome sam ja dobro učinio, Usama b. Zejd²⁰⁴¹. A ko onda? upitaše njih dvojica. Onda Alija b. Ebu Talib. (Kad to ču), Abbas reče: Allahov Poslaniče, zar ti je amidža na posljednjem mjestu? On reče: Alija je prije tebe hidžru učinio." Ovaj hadis je hasenun. Šu'be je Omera b. Ebu Selemea smatrao slabim prenosiocem hadisa.

²⁰³⁵ Muhammed b. Usama b. Zejd b. Harise el-Kelbi el-Medeni, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

²⁰³⁶ Fadl b. Musa es-Sinani Ebu Abdullah el-Mirvezi pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Ponekad bi prenio po koji garib hadis. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 292. godine po Hidžri.

²⁰³⁷ Talha b. Jahja b. Talha b. Ubejdullah et-Tejmi.

²⁰³⁸ Ovo se desilo kada je Usama b. Zejd bio dječak.

²⁰³⁹ Ahmed b. Hasan b. Džunejdib et-Tirmizi.

²⁰⁴⁰ Sjedio sam pred vratima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,

²⁰⁴¹ Kome je Allah milost darovao time što je nena, njegova oca podario islam, a kome sam ja dobro učinio oslobodivši njegova oca Zejda b. Harisea iz ropstva i posnivši ga

١١٣. مَنَاقِبِ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٨٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو تَارِدِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ قَيْسِ

بْنِ أَبِي حَرِيرٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: مَا حَجَبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْذُ أُسْلِمْتُ وَلَا رَأَيْتُ إِلَّا ضَحْكَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٨٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمْرٍو أَخْبَرَنَا زَيْدُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي

حَالِدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ جَرِيرٍ قَالَ: مَا حَجَبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُنْذُ أُسْلِمْتُ وَلَا رَأَيْتُ إِلَّا تَسْتَمَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

113. Vrline Džerira b. Abdullaha el-Bedželija, r.a.²⁰⁴²

4086. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Amr el-Ezdi; kaže: Nas je obavijestio Zaide²⁰⁴³ prenijevši od Bejana²⁰⁴⁴, on od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Džerira b. Abdullaha, koji je kazao: "Nije se desilo otkako sam primio islam da mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dao dozvolu da kod njega uđem, niti me je ikada vidio a da se nije osmjehnuo." Ovaj hadis je hasenun-sahihun

4087. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Ispričao mi je Muavija b. Amr; kaže: Ispričao mi je Zaide prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa²⁰⁴⁵, a on od Džerira, koji je kazao: "Nije se desilo otkako sam primio islam da mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dao dozvolu da kod njega uđem²⁰⁴⁶, niti me je ikada vidio a da se nije osmjehnuo." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

²⁰⁴² Džerir b. Abdullah b. Džabir b. Malik Ebu Amr el-Bedželi bijaše ugledan Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ashab lijepog izgleda Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njega rekao da je Jusuf ovoga ummeta, i rekao je: Na njegovu licu je primjetan dodir meleka. Kad god bi Džerir ušao kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, on bi mu ukazao posebnu počast i prostro bi svoj ogrtač da na njega sjedne. Umro je 51. godine po Hidžri.

²⁰⁴³ Zaide b. Kudame.

²⁰⁴⁴ Bejan b. Bišr.

²⁰⁴⁵ Kajs b. Ebu Hazim.

²⁰⁴⁶ Kad god sam je od njega zatražio.

١١٤. مَنَاقِبِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَبَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا *

٤٠٨٨. حَدَّثَنَا بُنْدَرٌ وَمَحْمُودُ بْنُ عِيْلَانَ قَالَا: أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ لَيْثٍ عَنْ أَبِي جَهْصَمٍ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ: أَنَّهُ رَأَى جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَّتَيْنِ وَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّتَيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ مُرْسَلٌ وَأَبُو جَهْصَمٍ لَهُ يَدٌ ابْنُ عَبَّاسٍ وَسَمِعَهُ مُوسَى بْنُ سَالِمٍ *

٤٠٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤَدَّبُ أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مَالِكٍ الْمُرَبِّيُّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ قَالَ: دَعَا لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤْتِنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ مَرَّتَيْنِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ مِنْ هَذَا نَوْحِهِ مِنْ حَدِيثِ عَطَاءٍ. وَقَدْ رَوَاهُ عِكْرِمَةُ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ *

٤٠٩٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ اثَّقَفِيُّ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْحَدَّادِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ أَبِي عَبَّاسٍ قَالَ: ضَمَّنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ: اللَّهُمَّ عَلِّمَهُ الْحِكْمَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

114. Vrlina Abdullaha b. Abbasa, radijellahu anhu.²⁰⁴⁷

4088. ISPRİÇALI SU NAM Bundar i Mahmud b. Gajlan i kazali: Obavijestio nas je Ebu Ahmed²⁰⁴⁸ prenijevši od Sufjana, on od Lejsa²⁰⁴⁹, on od Ebu Džehdama, a on od Ibn Abbasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dva puta vidio Džibrila i da je dva puta za njega (Ibn Abbasa) uputio dovu.

Ovaj hadis je murselun jer Ebu Džehdam nije vremenski zatekao Ibn Abbasa. Njegovo ime je Musa b. Salim.

4089. ISPRİÇAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddeb; kaže: Obavijestio nas je Kasim b. Malik el-Muzeni prenijevši od Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, on od Ataa²⁰⁵⁰, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: "Dva puta je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio dovu da mi Allah podari mudrost."

Ovaj hadis je sa ovim senedom preko Ataa hasenun-garibun.²⁰⁵¹ Prenio ga je i Ikrima od Ibn Abbasa.

²⁰⁴⁷ Abdullah b. Abbas b. Abdu.-Muttalib b. Hašim Ebu Abbas Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, je amidžić. Rođen je tri godine prije Hidžre, a umro je u Taifu 68. godine po Hidžri. Bio je jedan od najučenijih ashaba. Još dok je bio dječak Omer je davao prednost njegovu mišljenju u odnosu na mišljenje starijih ashaba.

²⁰⁴⁸ Ebu Ahmed Muhammed b. Abdullah ez-Zubejri.

²⁰⁴⁹ Lejs b. Ebu Sulejm.

²⁰⁵⁰ Ata b. Ebu Rebah.

²⁰⁵¹ Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

4092. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ishak el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim²⁰⁵⁸ prenijevši od Abdullaha b. Muemmila²⁰⁵⁹ on od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Aiše: "Vjerovjesnik je u Zubejrovoj²⁰⁶⁰ kući vidio svjetiljku (kako gori) pa je rekao Aiši: Mislim da je Esma rodila pa mu vi ne nadijevajte ime! Ja ću mu ga nadjenuti. On mu je nadjenuo ime Abdullah i protrljao mu hurmom nepce." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

١١٧. مَنَاقِبِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤٠٩٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ الْجَعْدِ أَبِي غَثَمَانَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعْتُ أُمِّي أَمْ سُلَيْمٌ صَوْتَهُ فَقَالَتْ: يَا أَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَسٌ. قَالَ: فَدَعَا لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَ دَعَوَاتٍ قَدْ رَأَيْتُ مِنْهُنَّ اثْنَتَيْنِ فِي الدُّنْيَا وَأَنَا أَرْجُو الثَّالِثَةَ فِي الْآخِرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرِيبٌ مِنْ هَذَا أَوْجَحِهِ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ مِنْ غَيْرٍ وَجْهٌ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٠٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شَذَانَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ قَتَادَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَسٌ بْنُ مَالِكٍ خَادِمُكَ ادْعُ اللَّهَ لَهُ. قَالَ: اللَّهُمَّ أَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أُعْطِيَتْهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٠٩٥. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَحْرَمٍ الصَّبِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ خَابِرٍ عَنْ أَبِي صَبْرٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كُنْتُ نِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَقْعَةٍ كُنْتُ أَتَحْتِهَا هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي نَصْرٍ. وَأَبُو نَصْرٍ هُوَ حَيْثُمَةُ بْنُ أَبِي حَيْثُمَةَ النَّصْرِيُّ. رَوَى عَنْ أَنَسٍ أَحَادِيثٌ *

٤٠٩٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ أَخْبَرَنَا مَيْمُونُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا ثَابِتُ الْبُنَانِيُّ قَالَ: قَالَ لِي أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: يَا ثَابِتُ خُذْ عَنِّي فَإِنَّكَ لَنْ تَأْخُذَ عَنْ أَحَدٍ أَوْثَقَ مِنِّي. إِنِّي

²⁰⁵⁷ Abdullah b. Zubejr b. Avvam el Esedi el-Kureš. je prvo muhadžirsko dijete koje je rođeno u islamu u Medini. Dao je prisegu Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kada je imao osam godina prve godine po Hidžri. Hadždžadž b. Jusuf ga je ubio u Mekki, a potom ga razapeo 17. džumade'l-ula 73. godine po Hidžri.

²⁰⁵⁸ Ebu Asim Dahak b. Muhalled en-Nebil.

²⁰⁵⁹ Abdullah b. Muemmi. el-Mahzum. el-Mekki, neki vele El-Medeni, slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

²⁰⁶⁰ Zubejr b. Avvam.

أَخَذَتْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ حَبْرِيلَ وَأَخَذَهُ حَبْرِيلُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ رَيْدِ بْنِ الْحُبَابِ.

٤٠٩٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَحْمَرُ رَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ عَنْ مَيْمُونِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ نَحْوَ حَدِيثِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ يَعْقُوبَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ: وَأَخَذَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ حَبْرِيلَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ رَيْدِ بْنِ الْحُبَابِ*

٤٠٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ أَحْمَرَ أَبُو أَسَمَةَ عَنْ شَرِيكَ عَنْ عَاصِمِ الْأَخْوَلِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: رَبُّمَا قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا دَا الْإِذْنَيْنِ قَالَ أَبُو أَسَمَةَ: يَعْنِي يُمَارِئُهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ*

٤٠٩٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيْنَانَ أَحْمَرُ أَبُو دَاوُدَ عَنْ أَبِي خَلْدَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْعَاقِبَةِ: أَسْمِعْ أَنَسَ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَدَمُهُ عَشْرَ سِنِينَ وَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ لَهُ بَسْتَانٌ يَحْمِلُ فِي السَّنَةِ أَلْفَاكَةً مَرَّتَيْنِ وَكَانَ فِيهَا رِيحَانٌ كَانَ يَجِدُ مِنْهُ رِيحُ الْمِسْكِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ وَهُوَ حَدِيثُ أَهْلِ دِيَّانٍ وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَقَدْ أَذْرَتْ أَنَسَ بْنُ مَالِكٍ وَرَوَى عَنْهُ*

117. Vrline Enesa b. Malika, radijellahu anhu.²⁰⁶¹

4093. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe²⁰⁶², kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman prenjevši od Dža'da Ebu Osmana, a on Enesa b. Malika, koji je kazao: "Jednom prilikom moja majka Ummu Sulejm začu glas Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa reče: Allahov Poslaniče, ti si mi umjesto oca i majke, ovo je mali Enes! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za mene, veli Enes, uputi (Allahu) tri dove; dvije su mi se ostvarile na ovom²⁰⁶³, dok ostvarenje treće očekujem na budućem svijetu."

²⁰⁶¹ Enes b. Malik b. Nadr b. Dam b. Zejd b. Haram b. Džandab poznati je ashab Allahova Poslanika, salallahu alejhi ve sellem, koji je sažio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dvadeset godina. Majka mu se zvala Ummu Sulejm bint Melhan. Došao je u Medinu kad je imao deset godina. Za vrijeme Omerova hilafeta otišao je u Basru da ljudima objašnjava vjeru. Umro je u Basri kao posljednji Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ashab 91. godine po Hidžri. Živio je 130 godina. Neki kažu 99 godina, što je, po m.šljenju Ibn Abdul-Berra, ispravnije.

²⁰⁶² Kutejbe b. Seid.

²⁰⁶³ Dove koje su mu ostvarene na ovome svijetu su: da je imao veliki imetak i mnogo djece, da je dugo živio. Ostvarenje treće dove, a to je oprost grijeha, on očekuje na budućem svijetu. Ibn Sa'd bilježi sa pouzdanim senedom od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allahu, podari mi puno imetka, mnogo djece, dug život, i oprost mi grijeha."

Ovaj hadis je, s ovim senedom. hasenun-sahihun-garibun.²⁰⁶⁴ Ovaj hadis prenesen je i s drugim senedom preko Enesa b. Malika od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4094. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže. Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, kaže. Nas je obavijestio Šu'be i kazao. Čuo sam Katadea kada priča od Enesa b. Malika, a on od Umma Sulejm, koja je rekla. **"Allahov Poslaniče, Enes b. Malik je tvoj sluga pa uputi Allahu dovu za njega! On reče: Allahu, podari mu puno imovine i djece i blagoslovi ga u onome što mu podariš."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁰⁶⁵

4095. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai²⁰⁶⁶; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud²⁰⁶⁷ prenijevši od Šu'bea, on od Džabira²⁰⁶⁸, on od Ebu Nasra, a on od Enesa, koji je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me nazvao Ebu Hamzom²⁰⁶⁹ po (ljutom) proljetnom bilju koje sam skupljao."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Džabira el-Džufija od Ebu Nasra, a Ebu Nasr je Hajseme b. Ebu Hajseme el-Basri. On je od Enesa prenio mnogo hadisa.

4096. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub, kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab; kaže: Nas je obavijestio Mejmun Ebu Abdullaha, kaže. Nas je obavijestio Sabit el-Bunani i kazao: Rekao mi je Enes b. Malik. **"Sabite, uzmi (znanje) od mene! Uistinu ga nećeš moći uzeti ni od koga pouzdanijeg od mene."**²⁰⁷⁰ Ja sam ga preuzeo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je preuzeo od Džibrila, a Džibril ga je preuzeo od Uzvišenog Allaha." Ovaj hadis je hasenun garibun. Poznat nam je samo preko Zejda b. Hubaba.

4097. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže. Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od Mejmuna Ebu Abdullaha, on od Sabita, a on od Enesa b. Malika slično hadisu Ibrahima b. Jakuba, s tim što u njemu nije spomenuo: **"a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je preuzeo od Džibrila."** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Zejda b. Hubaba.

²⁰⁶⁴ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

²⁰⁶⁵ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁰⁶⁶ Zejd b. Ahzem et-Tai, en-Nebhani Ebu Talib el-Basri pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

²⁰⁶⁷ Ebu Davud et-Tajalisi.

²⁰⁶⁸ Džabir b. Jezid b. Haris el-Džu'fi Ebu Abdullah el-Kufi slab je prenosilac hadisa i rafidija. Pripadao je petoj generaciji. Umro je 127 godine po Hidžri.

²⁰⁶⁹ Riječ *hamz* znači i ut, žestok, kiseo, dok riječ *hamza* označava vrstu ljute biljke.

²⁰⁷⁰ Ove riječi je Enes b. Malik uputio Sabitu el-Bunaniju u momentu kada je u Basri on ostao jedini živi Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

4098. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže. Obavijestio nas je Ebu Usama prenijevši od Šerika, on od Asima el-Ahvela, a on od Enesa, koji je kazao: "Ponekad bi mi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem rekao: O, ti dvouhi! Tj. veli Ebu Usama, sa njim bi se našalio." Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

4099. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže. Obavijestio nas je Ebu Davud prenijevši od Ebu Hildea, koji je kazao: "Upitao sam Ebu Alijea: Je li Enes slušao (hadise) od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? On reče: On ga je služio deset godina. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je za njega uputio (Allahu) dovu, a osim toga, on je imao bašču koja je (dovom Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,) dva puta u godini davala plodove²⁰⁷¹. U njoj bijaše jedan bosiljak koji mirisaše poput miska."

Ovaj hadis je hasenun-garibun.²⁰⁷² Ebu Hilde se zvao Halid b. Dinar, on je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan prenosilac hadisa. On je zatekao Enesa b. Malika i od njega prenio hadise.

١١٨. مَنَاقِبُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٠٠ حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَحْمَرًا عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُمَرَ خُبْرًا أَنَّ أَبِي دُبَّ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْمِعْ مِنْكَ أَشْيَاءَ فَلَا أَحْفَظُهَا. قَالَ: ابْسُطْ رِدَاءَكَ. فَبَسَطْتُهُ فَحَدَّثَ حَدِيثًا كَثِيرًا فَمَا نَسِيتُ شَيْئًا حَدَّثَنِي بِهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى مِنْ غَيْرِ وَجْهٌ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٤١٠١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ غُنَيْمٍ مُتَقَدِّمِي خُبْرًا أَنَّ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطْتُ ثَوْبِي عِنْدَهُ ثُمَّ أَخَذَهُ فَجَمَعَهُ عَلَى قَلْبِي. قَالَ: فَمَا نَسِيتُ بَعْدَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا ثَوْبِهِ *

٤١٠٢ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَيْمُونٍ أَحْمَرًا هُنَيْئَةً أَحْمَرًا بِعَنِيٍّ بْنِ عَطَاءٍ عَنْ أَنُوبَيْدٍ بْنِ عِنْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ لِأَبِي هُرَيْرَةَ: يَا أُنَا هُرَيْرَةُ أَتَيْتُكَ أَلْزَمْنَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَحْفَظْنَا لِحَدِيثِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤١٠٣ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَحْمَرًا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي شُعَيْبٍ أَحْمَرًا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ بَرْهَيْمٍ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي عَامِرٍ قَالَ: حَاءَ رَحُلٍ إِلَى

²⁰⁷¹ Ebu Nuajm u djelu *Hi'ljetul-evhja'i ve tabekatul-esfijai* prenio je sa senedom preko Hafse bint Sirin od Enesa b. Malika da je rekao "Moja bašča daje plodove dva puta godišnje. U gradu Medini takve bašče osim mene više niko nema."

²⁰⁷² Ibn Hadžer je u komentaru E. Buharijeva *Sahiha Feihul-bari*, nakon što je spomenuo ovaj hadis, kazao da su svi prenosiooci u njegovu senedu pouzdani

طَلَحَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ أَرَأَيْتَ هَذَا الْيَمَانِيَّ، يَعْنِي أَبَا هُرَيْرَةَ، أَهْوَأُ أَغْنَمُهُ بِحَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكُمْ تَسْمَعُ مِنْهُ مَا لَا تَسْمَعُ مِنْكُمْ أَوْ يَقُولُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَقُلْ؟ قَالَ: أَمَا أَنْ يَكُونَ سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَسْمَعْ عَنْهُ وَدَاكَ اللَّهُ كَانَ مِنْكُمْ لَا شَيْءَ لَهُ ضَيْقًا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدُهُ مَعَ يَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَكَثُرَ أَهْلُ نِيَوَاتٍ وَعَنْيَ وَكَثُرَ بَأْتِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَرَفِي النَّهَارَ. لَأَشْكُ إِلَّا أَنَّهُ سَمِعَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَسْمَعْ وَلَا نَحْدُ أَحَدًا فِيهِ خَيْرٌ يَقُولُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَقُلْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ لَعَرُفُهُ إِنَّمَا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدٍ بْنِ إِسْحَقَ، وَقَدْ رَوَاهُ أَبُو سُلَيْمَانَ بْنُ كَيْسٍ وَعَبِيدَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ *

٤١٠٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي حَسَنٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَنْ أَبِي حَسَنٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَعْلَانٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مِمَّنْ أَنتَ؟ قُلْتُ: مِنْ دَوْسٍ. قَالَ: مَا كُنْتُ أَرَى أَنَّ فِي دَوْسٍ أَحَدًا فِيهِ خَيْرٌ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ صَحِيحٌ وَأَبُو خَلْدَةَ اسْمُهُ خَالِدُ بْنُ دِينَارٍ. وَأَبُو الْعَالِيَةِ اسْمُهُ زَيْدٌ *

٤١٠٥. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ مُوسَى عَنْ زَيْدِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ حَسَنٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ أَبِي رِيَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَمَرَاتٍ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ فِيهِنَّ بِالْبَرَكَةِ فَصَمَّهْنَ ثُمَّ دَعَا لِي فِيهِنَّ بِالْبَرَكَةِ. فَقَالَ ي: حَدَّثَنِي وَاحْتَلَهْنِ فِي مَزِيدِكَ هَذَا أَوْ فِي هَذَا الْمُرُودِ كَمَا أَرَدْتَ أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا فَادْخُلْ فِيهِ يَذُكُ فَخُذْهُ وَلَا تُثَرِّهُ تُفَرًّا. فَقَدْ حَمَلْتُ مِنْ ذَلِكَ التَّمَرِ كَذَا وَكَذَا مِنْ وَسْقٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَكُنَّا نَأْكُلُ مِنْهُ وَنَطْعُمُ. وَكَانَ لَا يَفَارِقُ حَقْوِي حَتَّى كَانَ يَوْمٌ قَتَلَ عُثْمَانُ فَانْقَطَعَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ مِنْ هَذَا نَوْحِهِ وَفِي رُؤْيٍ هَذَا لِحَدِيثٍ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

٤١٠٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي حَسَنٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ حَمَادٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي حَسَنٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: لَمْ كُنْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ؟ قَالَ: أَمَا تَفَرِّقُ مِنِّي؟ قُلْتُ: بَلَى وَاللَّهِ إِنِّي لَأَهَانُكَ قَالَ: كُنْتُ أَرعى عَمَّ أَهْلِي وَكَانَتْ لِي هُرَيْرَةٌ صَغِيرَةٌ فَكُنْتُ أَصْغِيهَا بِاللَّيْلِ فِي شَجَرَةٍ. فَإِذَا كَانَ النَّهَارُ ذَهَبَتْ بِهَا مَعِيَ فَلَمَعْتُ بِهَا فَكَوْنِي أَبَا هُرَيْرَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ *

٤١٠٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي حَسَنٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: لَيْسَ أَحَدٌ أَكْثَرَ حَدِيثًا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنِّي إِلَّا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو. فَإِنَّهُ كَانَ يَكْتُبُ وَكُنْتُ لَا أَكْتُبُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4100. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omer; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Zi'b prenijevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Jednom prilikom sam se požalio Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: Allahov Poslaniče, ja od tebe čujem mnogo hadisa, ali ih ne mogu upamtiti! On reče: Prostri svoj ogrtač! Ja ga prostrijeh, a onda izgovori mnoge hadise i ja (ih sve upamtih) i ne zaboravih ništa od onoga što mi je ispričao."²⁰⁷⁴ Ovaj hadis je hasenun-sahihun²⁰⁷⁵ Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea.

4101. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Omer b. Ali el-Makdemi, kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij²⁰⁷⁶ prenijevši od Šu'bea, on od Simaka²⁰⁷⁷, on od Ebu Rebia²⁰⁷⁸, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Otišao sam kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ispred njega podastro svoj ogrtač. On ga, (nakon što na njega prouči dovu Allahu), skupi i stavi na moje srce, tako da poslije toga, veli Ebu Hurejre, nisam više nikad ništa zaboravio." Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun.

4102. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Memi; kaže: Obavijestio nas je Hušejm²⁰⁷⁹, kaže: Nas je obavijestio Ja'la b. Ata prenijevši od Velida b. Abdur-Rahmana, a on od Ibn Omera da je rekao Ebu Hurejreu "O, Ebu Hurejre, ti si od svih nas najviše vremena proveo uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i najviše si od od njega upamtio hadisa." Ovaj hadis je hasenun.²⁰⁸⁰

²⁰⁷³ Ebu Hurejre ed-Deysi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Porijekom je iz Jemena. Učenjaci i bogati su se razili u pogledu njegova stvarnog imena kao i imena njegova oca. Neki kažu da mu je ime Abdur-Rahman b. Sahr, neki da mu je ime Abdur-Rahman b. Gunejm, neki učenjaci tvrde da mu je ime Abdullah b. Aiz, neki smatraju da mu je ime Amir b. Abdušems itd. Spominje se, u tom pogledu, oko dvadesetak različitih mišljenja. El-Buhari smatra da je najispravnije mišljenje onih koji tvrde da mu je ime Abdulla b. Amir. Većina ostalih učenjaka smatra najispravnijim mišljenje onih koji smatraju da mu je pravo ime Abdur Rahman b. Sahr. On, što se tiče ashaba, od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem prenosi najviše hadisa - oko pet hiljada. Umro je u Šamu 57. godine po Hidžri u 78. godini života.

²⁰⁷⁴ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, na njegovu ogrtaču, nakon što ga je Ebu Hurejre podastro, za njega uputio Allahu, dž. š. dovu.

²⁰⁷⁵ Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

²⁰⁷⁶ Muhammed b. Ibrahim b. Ebu Adij Ebu Omer el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 294. godine po Hidžri.

²⁰⁷⁷ Simak b. Harb.

²⁰⁷⁸ Ebu Rebi' el-Medeni, prenosilac je hadisa koji, po mišljenju hadiskih učenjaka, zadovoljava (makbul). Pripadao je trećoj generaciji.

²⁰⁷⁹ Hušejm b. Bešir b. Kasim.

²⁰⁸⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

4103. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b Seid el-Harrani; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Seleme prenijevši od Muhammeda b Ishaka, on od Muhammeda b. Ibrahima, a on od Malika b. Ebu Amira, koji je kazao: "Dode neki čovjek kod Talhe b. Ubejdullaha i reče: Ebu Muhammede²⁰⁸¹, šta misliš da li ovaj Jemenac - tj. Ebu Hurejre - od vas zna najviše hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pošto od njega slušamo ono što od vas ne čujemo, ili pak, on na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, izmišlja ono što on nije rekao? On reče: To što je on od Allahova Poslanika čuo ono što mi nismo jeste zbog toga što je on bio siromah, nije imao nigdje ništa, pa je bio gost Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te je stalno bio uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za razliku od nas koji smo imali svoje kuće i svoja imanja (na kojima smo radili) i kod njega smo odlazili samo na početku i na kraju dana. Zato ne sumnjam da je on od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, čuo ono što mi nismo. Nećeš naći nikoga u kome ima dobra da bi kazao ono što Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije kazao."

Ovaj hadis je garibun²⁰⁸² Poznat nam je samo preko Muhammeda b Ishaka. Prenijeli su ga i Junus b Bukejr i drugi od Muhammeda b Ishaka.

4104. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Adem b. Ibneti Ezher es Semman; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Samed b Abdul-Varis, kaže: Nas je obavijestio Ebu Halde, kaže: Nas je obavijestio Ebu Alije prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao: Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je rekao: "Iz kog si plemena? Iz plemena Devs, odgovorih, a on reče: Mislim da u plemenu Devs nema boljih od tebe."

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun. Ebu Halde se zvao Halid b. Dinar, a Ebu Alijeu je ime Refi'.

4105. ISPRIČAO NAM JE Imran b. Musa el-Kazzaz; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd; kaže: Obavijestio nas je Munadžir²⁰⁸³ prenijevši od Ebu Alijea er-Rijahija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Došao sam sa hurmama Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da u njima podari bereket. On stavi ruku na njih i Allaha zamoli da u njima podari bereket. Posebno Ga zamoli da meni u njima podari bereket, rekavši mi: Uzmi ih i stavi u ovu tvoju torbu, ili je kazao u ovu torbu. Kad god budeš htio da iz nje od njih uzmeš stavi svoju ruku u nju i uzmi, ali nemoj rasipati. Ja od tih hurmi nešto ponesoh, a nešto podijelih u ime Allaha. Od onoga što sam ponio

²⁰⁸¹ Ebu Muhammed je, nadimak po djetetu, Talhe b. Abdullah

²⁰⁸² Bi ježi ga i El-Buhari u djelu *Er-Tamim* i Ebu Ja'far u *Musnedu*.

²⁰⁸³ Muhadžir b. Manled Ebu Mahled - stariji član plemena Bekerat. On je po mišljenju hadiskih učenika prenosilac hadisa koji zadovoljava (makbul) pripadao je šestoj generaciji.

(Ja smo se i moji drugovi)²⁰⁸⁴ svakodnevno hranili i drugima davali ali ih je uvijek bilo najmanje pola torbe. Tako potraja sve do dana kada je ubijen Osman. Tada (ih) nestade."

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-garibun. Ovaj hadis je i sa drugim senedima prenesen od Ebu Hurejrea.

4106. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid el-Murabit; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Ubade; kaže: Nas je obavijestio Usama b. Zejd prenijevši od Abdullaha b. Rafi'a, koji je kazao: "Upitao sam Ebu Hurejrea: Zbog čega si dobio nadimak Ebu Hurejre?²⁰⁸⁵ On reče: Nećeš se zbog toga od mene razdvojiti? Neću, odgovorih, nego ću te, tako mi Allaha, još više cijiniti. On reče: Kad sam bio mali, čuvao sam stado u svojoj porodici. Imao sam jednu malu macu koju sam preko noći ostavljao u jedno drvo a preko dana nosio sa sobom i sa njom se igrao. Zbog toga me prozvaše Ebu Hurejre." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4107. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Uzejne prenijevši od Amra b. Dinara, on od Vehba b. Munebbiha, on od svoga brata Hemmana b. Munebbiha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Niko nije poznao više hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od mene, osim Abdullaha b. Amra, jer je on pisao a ja nisam."²⁰⁸⁶

١١٩. مَنَاقِبُ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُحْيَى أَخْبَرَنَا أَبُو مُسْهِرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَرَبُودَ

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عُمَيْرَةَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. عَنْ أَبِي صَفْوَانَ
لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِمُعَاوِيَةَ - اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مُهْدِيًا وَاهْدِهِ بِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

²⁰⁸⁴ To su bili oni koji su živjeli na sofi džamije.

²⁰⁸⁵ Ebu Hurejre znači *vlasnik male mace*. U spomenatom hadisu stoji, da mu je njegova rodbina dala ovaj nadimak. Iz predaje koju biljež Ibn Abdur-Ber saznavmo da je ovaj nadimak Ebu Hurejrea dao Allahov Poslanik, salallahu alejhi ve sellem. Ebu Hurejre veli: "Jednog dana sam u svojoj torbici nosio malu macu. Vidjevši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me upita: Šta ti je to u torbi? Mala mace, odgovorih. Nakon izvjesnog vremena on me zovna: O Ebu Hurejre (O vlasniče male mace)!"

²⁰⁸⁶ Spomenuti hadis je jasan dokaz da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je prestala bojazan da se hadis pomiješa sa Kur'anom, dozvolio pisanje hadisa. U ovom hadisu Ebu Hurejre priznaje da je Abdullah b. Amr b. As, od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio više hadisa od njega. Razlog tome je što je Abdullah b. Amr zapisivao hadise, a on nije. Međutim svjedoci smo danas da je više hadisa zabilježeno od Ebu Hurejrea nego od Abdullaha b. Amra b. Asa. Kao mogući razlog tome El-Mubarekfori navodi to što se Abdullah b. Amr b. As više posvetio ibadetu, dok se Ebu Hurejre više posvetio širenju hadisa.

٤١٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْقَبِيلِيُّ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ وَائِدٍ عَنْ
يُوسُفَ بْنِ حُلَيْسٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْحَوَّلَانِيِّ قَالَ: لَمَّا غَزَلَ عَمْرُو بْنُ الْخَطَّابِ عُمَيْرَ بْنَ سَعْدٍ عَنْ حِمَاصٍ
وَلَّى مُعَاوِيَةَ. فَقَالَ النَّاسُ: غَزَلَ عُمَيْرًا وَوَلَّى مُعَاوِيَةَ. فَقَالَ عُمَيْرٌ: لَا تَذْكُرُوا مُعَاوِيَةَ إِلَّا بِخَيْرٍ فَلَبَّيْ
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ اهْدِهِ *

119. Vrline Muavije b. Ebu Sufjana, radijellahu anhu.²⁰⁸⁷

4108. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Ebu Mushir²⁰⁸⁸ prenijevši od Seida b. Abdul-Aziza, on od Rebi'a b. Jezida, on od Abdur-Rahmana Ebu Amirea, koji je bio ashab Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao Muaviji²⁰⁸⁹: "Allahu, učini ga od onih koji su na Pravom Putu i koji će drugima ukazivati na Pravi Put i njegovim sebebom upućuj (druge ljude) na Pravi Put." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

4109. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Muhammed en-Nufeji; kaže: Nas je obavijestio Amr b. Vakid prenijevši od Junusa b. Halbesa, a on od Ebu Idrisa el-Havlanija, koji je kazao: "Kad je Omer b. Hattab smijenio Umejra b. Sa'da sa mjesta gradonačelnika Himsa, a postavio Muaviju, ljudi (u čudu) rekoše: Smijeni Umejra, a postavi Muaviju! Čuvši to, Umejra reče: O, Muaviji zborite samo najbolje, jer sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Allahu, pomoću njega (Muavije) upućuj na Pravi Put."

١٢٠. مَنَاقِبِ عَمْرُو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو لَهْيَعَةَ عَنْ مِشْرِجِ بْنِ هَاعَانَ عَنْ عُثْمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَسْلَمَ النَّاسُ وَأَمَّنَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ
حَدِيثِ أَبِي لَهْيَعَةَ عَنْ مِشْرِجِ بْنِ هَاعَانَ وَتَيْسَرَ بِسَنَدِهِ بِأَقْوَى *

²⁰⁸⁷ Muavija b. Ebu Sufjan Sanr b. Harb b. Umejje b. Abdušems Ebu Ebu Abdur-Rahman el-Emevi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam prije oslobođenja Mekke. Njegovi roditelji su to učinili nešto kasnije za vrijeme oslobođenja Mekke. Omer ga je, nakon smrti njegova brata Jezida b. Ebu Sufjana, imenovao gradonačelnikom Damaska, 19. godine po Hidžri. Na tom položaju je ostao sve do ubistva trećeg halife Osmana b. Affana i izbora za halifu Alije b. Ebu Taliba. On je tada ustao protiv Alije, a kasnije i protiv Husejna. Izabran je za halifu 41. godine po Hidžri i na tom položaju je ostao sve do smrti. On je bio prvi emevijski halifa. Umro je 60. godine po Hidžri.

²⁰⁸⁸ Ebu Mushir Abdul-A'la b. Mushir.

²⁰⁸⁹ Muaviji b. Ebu Sufjanu

٤١١١. حَدَّثَ إِسْحَاقُ بْنُ مُصَوِّرٍ أَخْبَرَنَا أَبُو سَمَةَ عَنْ نَافِعِ بْنِ عُمَرَ الْجُمَحِيِّ عَنْ أَبِي أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ: قَالَ طَلْحَةُ بْنُ عُثَيْبٍ اللَّهُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ عَمْرَوَ بْنَ الْعَاصِ مِنْ صَالِحِي قُرَيْشٍ. هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ نَافِعِ بْنِ عُمَرَ الْجُمَحِيِّ. وَنَافِعٌ ثِقَةٌ. وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِمُتَّصِلٍ. أَبُو أَبِي مُلَيْكَةَ لَمْ يُدْرِكْ طَلْحَةَ *

120. Vrline Amra b. Asa, radijellahu anhu.²⁰⁹⁰

4110. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a prenijevši od Mišreha b. Ha'ana, a on od Ukbea b. Amira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neki su ljudi (nakon oslobođenja Mekke) prešli na islam iz bojazni, a Amr b. As je (prije na godinu ili dvije) islam prihvatio iz želje."

Ovaj hadis je garibun.²⁰⁹¹ Poznat nam je samo preko Ibn Lehi'e od Mišreha, i njegov sened nije čvrst.

4111. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže. Obavijestio nas je Ebu Usama prenijevši od Nafi'a b. Omara el-Džumehija, a on od Ibn Ebu Mulejkea, koji je kazao da je Talha b. Ubejdullah rekao: Čuo sam Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: "Amr b. As spada u one dobre Kurejševiče."

Ovaj hadis nam je poznat preko Nafi'a b. Omara el-Džumehija, a Nafi' je pouzdan prenosilac hadisa. Sened ovog hadisa nije spojen pošto Ibn Ebu Mulejke nije zatekao Talhu.

١٢١. مَنَاقِبِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١١٢ حَدَّثَنَا فَيْسَلُ بْنُ خُبْرَةَ لَيْسَ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رِيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: تَزَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّةً فَحَقَلَ النَّاسُ يَمْرُوبَ. فَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ هَذَا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟ فَأَقُولُ فُتَانٌ فَيَقُولُ: نَعَمْ عَبْدُ اللَّهِ هَذَا. وَيَقُولُ: مَنْ هَذَا؟ فَأَقُولُ: فُتَانٌ. فَيَقُولُ: نَسَسَ عَبْدُ اللَّهِ هَذَا حَتَّى مَرَّ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ فَقَالَ: مَنْ هَذَا؟ فَقُلْتُ: هَذَا خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ. فَقَالَ: نَعَمْ عَبْدُ اللَّهِ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ سَيْفٌ مِنْ سَيُوفِ اللَّهِ هَذَا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَكَأَنَّ

²⁰⁹⁰ Abdullah b. Amr b. As b. Vail es-Sehmi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Na dan Hudejbije je primio islam. Neki tvrde da je iman ušao u njegovu sreću još u Abesiniji, nakon što je abesinski kralj potvrdio Džaferu b. Ebu Talibu da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, istinit, vjerovjesnik. Pod njegovim zapovjedništvom je osvojen Egipat. On je dva puta bio namjesnik Egipta. Umro je u Egiptu četrdeset i neke godine po Hidžri.

²⁰⁹¹ Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Ibn Lehi'a, koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa.

عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَهُوَ عِنْدِي حَدَّثَ مُرْسَلٌ وَفِي أَثَابِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ
الصَّدِيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

121. Vrline Halida b. Velida, radijellahu anhu.²⁰⁹²

4112. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavjestio nas je Ejsa prenijevši od Hišama b. Sada, on od Zejda b. Eslema, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao "Jednom prilikom smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, odsjeli u jednome mjestu. Ljudi (sa svih strana) prolaziše ispred nas, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me počeo pitati: Ko je ovaj, o, Ebu Hurejre? To je taj i taj, odgovorih. On reče: Divan li je ovo čovjek! Potom upita: Ko je ovaj? To je taj i taj odgovorih. On reče: Loš li je ovo čovjek! i sve tako dok, ispred nas, ne prođe Halid b. Velid. Pošto prođe, on upita: Ko je ovaj? Ovo je Halid b. Velid, odgovorih, a on reče: Divan je Allahov rob Halid b. Velid, on je jedan od Allahovih mačeva!"

Ovaj hadis je garibun. Nije nam poznato da je Zejd b. Eslem slusao hadise od Ebu Hurejrea, zbog toga je ovaj hadis, po n ome mišljenju, mursal. O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Bekra es Siddika

١٢٢ مَاتِبِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١١٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ خَبَرَنَا وَكَيْعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: أَهْدَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرَاءَ حَرْبٍ فَعَبَّوْا بِغُحُوبٍ مِنْ لَبِئِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْعَبَّوْا مِنْ هَذَا مَضَاهِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي نَحْوِ أَحْسَنُ مِنْ هَذَا. وَفِي الْأَثَابِ عَنْ أَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١١٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ خَبَرَنِي أَبُو بَرٍّ عَنْ سَمِعَةَ عَنْ أَبِي بَرٍّ عَنْ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَحَارَةُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ بَيْنَ أُنْدُسٍ وَغَرْسِ الرَّحْمَنِ وَبَيْنَ بَابِ مَدِينَةِ خَيْبَرَ وَبَيْنَ سَعِيدٍ وَرُمْتَهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

²⁰⁹² Ebu Sulejman Hammad b. Velid b. Mugre b. Abdjal b. Amir b. Nazari otkazao je Murre b. Kab znameniti je Verojeshnikov sa anar, je m ve sellem ashab, islamski vojskovođa. Primio je islam iz ruku Halid b. Velid, obojen a Mekke Vodio je preko s otab, bitke i nikada nije izgubio nijednu. Uradio je u Himsu u Samu u poslednji 20 godine po Hidžri za vrijeme hilafeta Omera b. Hattaba.

٤١١٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا حُمِلَتْ جَنَازَةُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ الْمُنَافِقُونَ: مَا أَحَفَّ جَارَتُهُ؟ وَذَلِكَ لِحُكْمِهِ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ قَبْلَ أَنْ يَبْلُغَ ذَلِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَحْمِلُهُ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

122. Vrline Sa'da b. Muaza, radijellahu anhu.²⁰⁹³

4113. ISPRİÇAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši ođ Sufjana, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa, koji je kazao: "Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dato je na poklon svileno platno pa su se divili njegovoj nježnosti. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Divite se ovome? Mahramice Sada b. Muaza u Džennetu će biti (nježnije i) bolje od ovoga." O ovoj temi prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁰⁹⁴

4114. ISPRİÇAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž, kaže: Obavijestio me je Ebu Zubejr da je čuo Džabira b. Abdullaha kada je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je, dok je tijelo Sa'da b. Muaza bilo ispred njih radi dženaze, rekao: "Njegovom smrću se potresao Aršu-Rahman, Prijestolje Milostivog."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Usejda b. Hudajra, Ebu Seida i Rumejsea. Ovaj hadis je sahihun.²⁰⁹⁵

4115. ISPRİÇAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: "Kad je nošena Sa'dova dženaza, munafici su rekli: Što mu je lahko tijelo, to je vjerovatno zbog njegove presude stanovnicima plemena Benu Kurejza.²⁰⁹⁶ Te riječi doprše do

²⁰⁹³ Sad b. Muaz b. Nu'man b. Imril-Kais b. Abdul-ešhel el-Ensari el-Evsi poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Prvo o je islam na poziv Mus'aba b. Umejra koga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao u Medinu kako bi svijet poučavao islamu. Kad primu islam, reče potomcima Abdul-Eshela: Neću razgovarati sa vama, ni muškarcima ni ženama, sve dok ne prihvatite islam. Učestvovao je u bitkama na Bedru, Uhudu, i Hendeku. Na Hendeku ga pogodi Hiban b. Araka. Nakon toga je živio još mjesec dana, a potom umro.

²⁰⁹⁴ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁰⁹⁵ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁰⁹⁶ Židovsko pleme koje je živjelo u okolini Medine imalo je sa muslimanima ugovor o nenapadanju. Prilikom Bitke na Hendeku ono prekrši ugovor i stade na strani mekkanских idolopoklonika. Nakon završetka Bitke na Hendeku Allah naredi Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, da krene na njih. Pošto ih muslimani pobijediše, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredi da im Sad b. Muaz presudi za ono što su učinili. Sa'd b. Muaz presudi da se svi vinovnici kazne smrću. Kad je umro Sa'd b. Muaz i kad mu je nošeno tijelo, pošto je bilo veoma lahko, munafici rekoše da mu je tijelo lagano zbog njegove nepravdne presude pripadnicima plemena Benu Kurejza. Naime, oni su smatrali da

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Njegovo tijelo su nosili melec." Ovaj hadis je sahihun-garibun.

١٢٣. فِي مَنَاقِبِ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ نَصْرِيُّ خَرَسَانِيٍّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: كَيْسُ بْنُ سَعْدٍ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ فِي عَمَلِهِمْ وَأَمْرِهُمْ.

٤١١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَبِي حَسَنٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْزُوقٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: كَيْسُ بْنُ سَعْدٍ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ فِي عَمَلِهِمْ وَأَمْرِهُمْ.

123. Vrline Kajsa b. Sa'da b. Ubadea, radijellahu anhu.²⁰⁹⁷

4116. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Merzua el Basri, kaže: Obavjestio nas je Muhammed b. Abdallah el-Ensari, kaže: Ispricao mi je moj otac²⁰⁹⁸ prenjevši od Sumamea²⁰⁹⁹, a on od Inesa, koji je kazao: "Kajs b. Sad je za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, bio u ulozi šefa policije za emira (vladara) El-Ensari²¹⁰⁰ kaže: tj. u pogledu obavljanja određenih poslova za njega." Ovaj hadis je hasenan gariban. Poznat nam je samo preko El-Ensarija.

4117. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja kaže: Obavjestio nas je El-Ensari slično prethodnom hadisu s tim što u njemu (Muhammed b. Jahja) nije spomenuo El-Ensarijeve riječi.

١٢٤. مَنَاقِبِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١١٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُبَيْحُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ

الْمُتَكَدِّرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَرْزُوقٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ فِي عَمَلِهِمْ وَأَمْرِهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

ga je savjestio pekar zbog takve presude i je zomšao. Kad je u to saznao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, on namjesčio se on i Allah zaljubljenije ovim presudom i da Sa'dovo tijelo nije bila lagano zbog toga nego zato što se ga melec nas

²⁰⁹⁷ Eba Abdallah Kajsa b. Sa'da b. Ubade el-Ensari el-Zuhri je ispricao nam Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, cijele misli, enje, poslova i jezi, sa ber o n Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izazetno e en o i, a da lavo kajsa ep stao jaha Aja b. Lbi. Ta ib ga je imenovao za namjesnika Egipta. Ostao je uz Aja sve do svoje smrti. Umro je u Medini 60. godine po Hidžri.

²⁰⁹⁸ Abdullah b. Musenna b. Abdullah el-Ensari.

²⁰⁹⁹ Sumame b. Abdallah b. Enes b. Malik el-Ensari.

²¹⁰⁰ Muhammed b. Abdallah el-Ensari.

٤١١٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا بَشَرُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ

حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا بَشَرُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ

هَذَا حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا بَشَرُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ

كَانَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَبَدَأَ يَخْلُقُ فِي يَمِينِهِ وَتَشْرُفُ ظُهُورُهُ

بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَبَدَأَ يَخْلُقُ فِي يَمِينِهِ وَتَشْرُفُ ظُهُورُهُ

مَرَّةً وَكَانَ حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ حَرَامٍ وَتَرَكَ بَنَاتٍ. فَكَانَ حَدَّثَنَا أَبُو

وَيَقُولُ عَيْنُهُنَّ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرَى حَمَّادَ بْنَ سَلَمَةَ يَخْلُقُ فِي يَمِينِهِ وَتَشْرُفُ ظُهُورُهُ

عَنْ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ

124. Vrline Džabira b. Abdullaha, radijellahu anhu.²¹⁰¹

4118. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Abdur Rahman b. Mehdi, kaže: Obavijestio nas je Saifan prenijevši od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha koji je kazao: "Došao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (da me obide) pješke, ne uzjahavši ni mazgu ni konja." Ovaj hadis je hasenan-sahihun.²¹⁰³

4119. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Is-Surrij prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je, u noći u kojoj sam mu prodao svoju devu, zatražio oprost dvadeset i pet puta."²¹⁰⁴

Ovaj hadis je hasenun-zahibun-sahihun²¹⁰⁵. Riječi u Noći deve odnose se na ono što je od Džabira preneseno sa više seneda da je sa

²¹⁰¹ Ebu Abdullah Džabir b. Abdullah e Ensari es-Su'emi je jedan od onih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba, koji su od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenijeli mnogo hadisa. On je sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, učestvovao u osamnaest bitki. Seljem da prihvati hadise koji su do njega dopriputovao je u Šam i Egipat. Pred kraj života je ostepio. Umro je u Medini 74 godine po Hidžri. On je posljednji ashab koji je živio u Medini.

²¹⁰² Da bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, skazao posebnu počast Džabiru b. Abdullahu on mu je, kad je bio bolestan, dao pješke da ga obide. Nije htio uzjahati ni mazgu, a ni konja koje je u tome momentu posjedovao.

²¹⁰³ Bilježi ga i E.-Buhari u *Sun-hu* i En-Nisai i Ibn Madže u *Sunenima*.

²¹⁰⁴ Arapi su u to vrijeme imali običaj da govore: Uđini to Allah ti oprosti grijeh. Tako je i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok je kupio devu od Džabira te noći mu ove riječi uputio dvadeset i pet puta.

²¹⁰⁵ Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, bio na putu i da je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, prodao svoju devu uvjetovavši da je jaše do Medine. Džabir kaže: U noći u kojoj sam mu prodao devu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je zatražio oprost dvadeset i pet puta. Džabirov otac Abdullah b. Amr b. Haram poginuo je na Uhudu, a iza njega su ostale brojne kćerke koje je od tada Džabir izdržavao i opskrbljivao. Zbog toga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pomagao Džabira i molio Allaha da mu se smiluje. Ovako je preneseno od Džabira.

١٢٥. مَنَاقِبِ مُصْعَبِ بْنِ عُمَيْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٢٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَحْمَدُ بْنُ أَحْمَدَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حَبَابٍ قَالَ هَاجَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبَغِي وَجَهَ اللَّهُ. فَوَقَعَ أَجْرُنَا عَلَى اللَّهِ. فَمِمَّا مَنَ مَاتَ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا وَمِمَّا مَنَ أَتَيْتُ لَهُ ثَمَرَتُهُ فَهُوَ يَهْدِيهَا. وَإِنَّ مُصْعَبَ بْنَ عُمَيْرٍ مَاتَ وَلَمْ يَتْرِكْ إِلَّا تَوْتًا كَانُوا إِذَا عَطَوْا بِهِ رَأْسَهُ حَرَحَتْ رَحْلَاهُ. وَإِذَا عَطَوْا بِهِ رَحْلِيهِ خَرَجَ رَأْسُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عَطَوْا رَأْسَهُ وَاجْعُوا عَلَى رَحْلِيهِ الْإِذْخِرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

٤١٢١ حَدَّثَنَا هُذَيْلُ بْنُ إِدْرِيسَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حَبَابِ بْنِ الْأَرْتِ نَحْوَهُ *

125. Vrline Mus'aba b. Umejra, radijellahu anhu.²¹⁰⁶

4120. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed; kaže: Nas je obavijestio Suľjan prenijevši od A'meša, on od Ebu Varla, a on od Habbaba, koji je kazao: "Učinili smo hidžru sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, želeći Allahovo zadovoljstvo i očekujući Allahovu nagradu"²¹⁰⁷. Neki su od nas umrli prije nego su

²¹⁰⁶ Mus'ab b. Umejra el-Kureši el-Adevi znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Jedan je od ashaba koji su učinili hidžru u Abesiniju. Primio je islam dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, još tajno pozivao u kući Erkama b. Erkama b. Abdul-Menaša. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga je, nakon drugog sastanka sa Medineliyama na Akabi, poslao u Medinu da tamošnje stanovništvo poučava Kur'ana i da im objašnjava vjeru. Neki historičari tvrde da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao u Medinu nakon prvog sastanka sa Medineliyama na Akabi. Njegovim djelovanjem su gotovo svi stanovnici Medine prihvatili islam. Mus'ab b. Umejra je učestvovao u bitkama na Bedru i Uhudu. U Bitci na Uhudu je pao kao šehid. U vrijeme pogibije imao je nešto više od četrdeset godina.

²¹⁰⁷ Očekivana Allahova nagrada, po mišljenju El-Mubarekforija, odnosila se na nagradu na ovome svijetu. To je, ustvari, ratni plijen koji se očekivao nakon završenih bitki. A poznato

dočekali da (na ovom svijetu) osjete plod Njegove nagrade, dok su neki dočekali da osjete njene plodove. Mus'ab b. Umejr je umro, a iza sebe je ostavio samo jedno kraće platno. Kad su ga umotali u njega, kad bi mu umotali glavu, otkrili bi mu noge, a kad bi umotali noge, otkrili bi mu glavu.²¹⁰⁸ Vidjevši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Umotajte mu glavu, a na noge mu stavite mirisnu žukvu"²¹⁰⁹! Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹¹⁰

4121. ISPRIČAO NAM JE Hennad. kaže: Obavijestio nas je Ibn Idris²¹¹¹ prenijevši od A'meša, on od Ebu Vaila, a on od Habnaba b. Eretta, slično prethodnom hadisu.

۱۲۶. مناقب الرءاء بن مالك رضي الله عنه *

۴۱۲۲. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا سَالِبُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَبْرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ مَالِكِ بْنِ مَرْثَدَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَتَوَضَّأُ بِمِزِجَةٍ مِنْ مَاءٍ وَنَارٍ كَمَا أَنَّ النَّارَ تَنْبُتُ بِمِزْجَةِ الْمَاءِ لَا يُؤْنَدُ لَهُ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَأَرَفَ مِنْهُمْ الرءاء بن مالك. حدثت حسن ع. هـ. ۱۲۶ *

126. Vrline Beraa b. Malika, radijellahu anhu.²¹¹²

4122. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad, kaže: Obavijestio nas je Sejjar²¹¹³, kaže: Nas je obavijestio Džafar b. Suleman, kaže: Nas su obavijestili Sabit²¹¹⁴ i Ali b. Zejd prenijevši od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Koliko je samo onih razbarušene kose, uprašenog tijela i pohabane odjeće na koje se niko ne osvrće, a koji, kad se zakunu Allahom (za nešto), to izvrše. Jedan od njih je i Bera b. Malik." Ovaj hadis je hasenun gariban.²¹¹⁵

je da su se sve bitke koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vodio u životu desile poslije Hidžre.

²¹⁰⁸ Ashabi su živjeli veoma oskudno. Njegov životni standard se počeo poboljšavati onda kada su počela osvajanja i kada su dolazili do većeg ratnog plijena. Mus'ab b. Umejr nije dočekao to vrijeme. Zbog toga je živio veoma oskudno. Dokaz tome je da je od imovine ostavio samo jedno platno a koje su ga kada je umro, umotali.

²¹⁰⁹ To je vrsta mirisne trave.

²¹¹⁰ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ibn Madžea.

²¹¹¹ Abdullah b. Idris el-Evdi el-Kufi.

²¹¹² Bera b. Malik b. Nadr b. Damim poznati je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. On je rođeni brat Enesa b. Malika. Bio je veoma arabar. Učesnik je Bitke na Uhudu i mnogih drugih bitki koje je vodio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Okusao se u oko stotinu dvoboja i pobijedio.

²¹¹³ Sejjar b. Hatim el-Anezi Ebu Seleme el-Basri.

²¹¹⁴ Sabit el-Bunani.

²¹¹⁵ Bilježi ga i El-Bejheki u djelu *Delailun-nubuvveti*.

١٢٧. مَنَاقِبُ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٢٣. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ حَرَّرَنَا بِوَاحِيٍّ أَحْمَاسِيٍّ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: يَا أَبَا مُوسَى لَقَدْ أُعْطِيَ مَزْمَارًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ بُرَيْدَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَنَاسٍ *

127. Vrline Ebu Musaa el-Eš'arija, radijellahu anhu.²¹¹⁶

4123. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Jah a el-Humman prenijevši od Burejda b. Abdullaha b Ebu Burdea, on od Ebu Burdea, on od Ebu Musaa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ebu Musa, tebi je dat lijep glas poput onoga koji je imao Davud, a.s."²¹¹⁷

Ovaj hadis je garibun-hasenun-sahihun.²¹¹⁸ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Burejdea, Ebu Hurejrea i Enesa.

١٢٨. مَنَاقِبُ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ *

٤١٢٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرِيحٍ أَخْبَرَنَا الْفَضِيلُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَخْفَرُ الْحَدَقَ وَنَحْنُ نَنْقُلُ التُّرَابَ. فَيَمُرُّنَا فَقَالَ اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْأَحْرَةِ فَاعْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا تَرْجُومَةٍ وَأَبُو حَازِمٍ سَمِعَهُ مِنْ دِينَارٍ الْأَعْرَجِ لِرِاهِدٍ *

²¹¹⁶ Ebu Musa Abdulan b. Kajs el-Eš'ari znameniti je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Primio je islam još u Mekki, te je bio jedan od onih koji su bili primorani, da hidžu čine u Abesinu. Omer b. Hattab ga je 20. godine po Hidžri imenovao za gradonačelnika Basre. Na tom položaju ostaje do hilafeta Osmana b. Affana kada je smijenjen. On se nakon toga preselio u Kufu i u njoj je ostao do kraja života 52. godine po Hidžri.

²¹¹⁷ Ebu Ja'la u *Musnedu* bilježi, sa senedom od Ebu Burejdea ovaj hadis u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sa Aš'om jednog dana prošao pored Ebu Musaove kuće u kojoj je Ebu Musa učio Kuran. Kad su to čuli, njih dvoje zastadoše da slušaju učenje. Sutradan kad je Ebu Musa došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, on mu je rekao: "Ebu Musa, tebi je, e, dat lijep glas poput onoga koji je imao Davud, a.s."

²¹¹⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

٤١٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ. حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ فَأَكْرَمِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ *

128. Vrline Sehla b. Sa'da, radijellahu anhu.²¹¹⁹

4124. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdullah b. Buzej', kaže: Obavijestio nas je Fudajl b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Ebu Hazim prenijevši od Sehla b. Sa'da, koji je kazao: "Bili smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kad se kopao hendek (oko Medine). Dok smo izbacivali zemlju, on bi prolazio pored nas i govorio: Allahu, nema života kao što je život na budućem svijetu, pa oprosti ensarijama i muhadžirima."

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, hasenun-sahihun-garibun²¹²⁰ Ebu Hazim se zvao Seleme b. Dinar el-A'radž ez-Zahid

4125. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer, kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Katadea, koji je kazao Ispričao nam je Enes b. Malik da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: "Allahu, nema života kao što je onaj na budućem svijetu, pa počasti ensarije i muhadžire."²¹²¹ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹²² Prenesen je sa više seneda od Enesa.

١٢٩. بَابُ مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنْ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَصَحْبَهُ

٤١٢٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنُ عَرَبِيِّ النَّصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ إِسْرَاهِيمَ بْنِ كَثِيرٍ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ سَمِعْتُ طَلْحَةَ بْنَ جَرَّاحٍ يَقُولُ سَمِعْتُ حَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا تَمَسُّ النَّارُ مُسْلِمًا رَأَى أَوْ رَأَى مِنْ رَأْيِي قَالَ طَلْحَةُ: فَقَدْ رَأَيْتُ حَابِرَ بْنَ عَبْدِ

²¹¹⁹ Sehla b. Sa'd b. Malik b. Halid el-Ensari el-Hazredži Ebu Abbas es-Saidi Vjerovjesnikov je ashab. Zvao se Hazen (tužni) pa mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao ime Sehl (Lagahni). Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret imao je petnaest godina. Umro je u Medini 91 godine po Hidžri

²¹²⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²¹²¹ U preda, i ovog hadisa ko b. lježi El-Buhari u Sahihu sa senedom preko Ebu Ishaka od Humejda stoji da je Enes kazao "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je izašao na Hendek, i kad je vidio muhadžire i ensarije izmorene i gladne kako kopaju hendek, reče "Allahu, nema života kao što je onaj na budućem svijetu pa počasti ensarije i muhadžire "

²¹²² Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

اللَّهِ وَ قَالَ مُوسَى: وَقَدْ رَأَيْتُ طَلْحَةَ. قَالَ يَحْيَى. وَقَالَ لِي مُوسَى وَقَدْ رَأَيْتَنِي وَتَحْنُ تُرْخُو اللَّهَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُوسَى بْنِ بَرِّهِيمَ الْأَنْصَارِيِّ. وَرَوَى عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْحَدِيثِ عَنْ مُوسَى هَذَا الْحَدِيثَ *

٤١٢٧. حَدَّثَنَا هَمَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ عَدِيِّ بْنِ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ بَرِّهِيمَ عَنْ عَدِيٍّ هُوَ اسْتَمْسَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ النَّاسِ قُرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَأْتِي فَوْقَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ تَسْقُ أَتْمَهُمْ شَهَادَتُهُمْ أَوْ شَهَادَتُهُمْ أَيْمَانُهُمْ. وَهِيَ نَسَبٌ عَنْ عُمَرَ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَبُرَيْدَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

129. O vrijednostima onih koji su vidjeli Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim drugovali

4126. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Habib b. Arebi el-Basri: kaže: Obavijestio nas je Musa b. Ibrahim b. Kesir el-Ensari, koji je kazao: Čuo sam Talhu b. Hiraša kada veli: Čuo sam Džabira b. Abdullaha kada kaže: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: "Vatra neće dotaknuti onog muslimana koji me bude vidio, niti onoga ko bude vidio onoga ko je mene vidio. Talha kaže: Ja sam vidio Džabira b. Abdullaha. Musa kaže: Ja sam vidio Talhu. Jahja veli: Meni je rekao Musa²¹²³: Ti si me vidio, i molimo Allaha (da i mi budemo od onih koje Vatra neće doticati)."

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je preko Musaa b. Ibrahima el-Ensarija. I Al. b. Medini i drugi su ovaj hadis prenijeli od Musaa.

4127. ISPRIČAO NAM JE Hennad, kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenjevši od A'mesa, on od Ibrahima²¹²⁴, on od Abidea es-Selmanija, a on od Abdullaha b. Mes'uda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Najbolje je moje pokoljenje, potom oni koji dolaze poslije njih, potom oni koji dolaze poslije njih. Zatim će nakon toga doći ljudi čije će zakletve ići ispred svjedočenja njihovih, ili čija će svjedočenja ići ispred zakletvi njihovih²¹²⁵."

²¹²³ Talha b. Hiraš je tabi'in. Vidio je Džabira b. Abdullaha koji je ashab. Musa b. Ibrahim b. Kesir el-Ensari je osoba koja je pripadala srednjoj generaciji etbai-tabi'ina i vidio je Talhu b. Hiraša, koji je tabi'in, dok je Jan a b. Habib b. Arebi el-Basri osoba koja je pripadala starijoj generaciji onih koji su zatekli etbai-tabi'ine i vidio je Musaa b. Ibrahima koji je etbaut-tabi'in.

²¹²⁴ Ibrahim en-Nehai.

²¹²⁵ Dakle, nakon toga će doći narod koji će olahko shvatiti i zakletvu i svjedočenje, pa će uz svjedočenje koristiti i zakletvu i onda kada se od njega (na sudu) zakletva ne bude ni

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Omera, Imrana b. Husajna i Burejdea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹²⁶

١٣٠. بَاب فِي فَضْلِ مَنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ *

٤١٢٨ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَبِي مُرَّةٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

130. O vrijednosti onih koji su dali Prisegu pod drvetom

4128. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže. Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao. "Ni jedan, od onih koji su dali Prisegu pod drvetom, neće ući u Džehennem!"²¹²⁷ Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹²⁸

١٣١. بَاب فِيمَنْ سَبَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤١٢٩ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنَّ شُعْبَةَ بْنَ عُقْمٍ قَالَ سَمِعْتُ دُرَّوَانَ بْنَ صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي. فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَلْفَقَ مِثْلَ أَحَدٍ ذَهَبًا مَا أَذْرَكَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ نَصِيفُهُ يَمْنَى مُدَّهُ.

٤١٣٠ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ عُقْمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعْوَةٌ *

٤١٣١ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا عَسَدَةُ بْنُ أَبِي رَافَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي لَا تَشْجِدُوهُمْ عَرَصًا بَعْدِي فَمَنْ أَحْبَبَهُمْ فَخُيْ أَحَبَّهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِغْضِي أَبْغَضَهُمْ.

tražila. Nekad će se prvo zaklinati pa nakon zakletve davati svoj iskaz, a nekada će prvo davati iskaz pa će taj iskaz potkrepljivati zakletvom i ako se to od njih ne traži.

²¹²⁶ Bilježi ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihuma* i En-En-Nesai u *Sunemu*.

²¹²⁷ Na Hudejbiji, pod drvetom, dalo je prisegu. Allahova Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, po mišljenju nekih učenjaka, oko hiljada i tri stotine ashaba. Po mišljenju drugih, bilo je oko pet stotina ashaba, dok neki učenjaci misle da ih je bilo ukupno oko četiri stotine ljudi. Po mišljenju Ibn Kesira, ispravno je mišljenje onih učenjaka koji smatraju da je bilo oko pet stotina ashaba.

²¹²⁸ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

وَمِنْ آدَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي وَمِنْ آدَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهُ وَمَنْ آذَى اللَّهُ يُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ. هَذَا حَدَّثَ
حَسَنٌ عَرِيبٌ نَا عَرَفَهُ بِأَنَّ مِنْ هَذَا لِرِجَالِهِ *

٤١٣٢. حَدَّثَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ خَيْرًا أَزْهَرُ السَّمَاءِ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ حِذَائِشٍ عَنْ أَبِي
رُثَيْلٍ عَنْ جَارٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِيَدْخُلَنَّ الْحَيَّةُ مِنَ بَايَعٍ تَحْتَ الشَّجَرَةِ إِلَّا صَاحِبَ
الْحِمْلِ لِأَحْمَرَ هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ عَرِيبٌ

٤١٣٣. حَدَّثَ فَتْنَةُ خَرِبَ سَبُورٌ عَنْ أَبِي رُثَيْلٍ عَنْ حَبِيبٍ أَنَّ عُمَرَ لِحَاطِبٍ جَاءَ إِلَى رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْكُو حَاطًا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لِيَدْخُلَنَّ حَاطِبُ النَّارِ. فَقَالَ. كَذَبْتَ لَا
يَدْخُلُهَا فَإِنَّهُ قَدْ شَهِدَ بِلَا، وَالْحَدِيثُ هَذَا حَدَّثَ حَسَنٌ صَبِيحٌ *

٤١٣٤. حَدَّثَ أَبُو كُرَيْبٍ خَيْرًا شَمَّانٌ بْنُ رَاحِمَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ
الْحَارِثِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي يَمُوتُ بِأَرْضٍ إِلَّا
نُعْتُ قَائِدًا وَلَوْ أَنَّ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

هَذَا حَدَّثَ عَرِيبٌ. وَرَوَى هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْوَيْلِدِ عَنْ
نَسِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا. وَهُوَ أَصَحُّ *

٤١٣٥. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ حَمَّادٍ خَيْرًا سَيْفٌ عَنْ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ
عُمَرَ عَنْ أَبِي عَمْرٍو عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمْ الْدِّينَ يَسْبُونَ
أَصْحَابِي فَقُولُوا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى شُرَكَائِهِ هَذَا حَدِيثٌ مُتَّفَقٌ نَا عَرَفَهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ
هَذَا أَوْجَدُ *

131. O onima koji grde Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe

4129. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, kaže: Saopćio nam je Šu'be prenijevši od A'meša, koji je kazao: Čuo sam Zekvana Ebu Salihu, koji je prenio od Ebu Seida el Hudrija, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ne grдите moje ashabe, jer tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi neki od vas podijelio zlata koliko brdo Uhud, ne bi postigao nagradu koju je postigao jedan od njih podijelivši mudd²¹²⁹, niti njegovu polovinu (prije

²¹²⁹ Mudd je posuda koja, prema mišljenju Ebu Hanife, iznosi dva litra

osvojenja Mekke)²¹³⁰." Ovaj hadis je hasenun sahihun.²¹³¹ *Nesifehu* znači, njegovu polovinu.

4130. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija prenijevši od A'meša, on od Ebu Salih, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

4131. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd; kaže: Nas je obavijestio Abide b. Ebu Rajita prenijevši od Abdur-Rahmana b. Zijada, a on od Abdullaha b. Mugaffela, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Bojte se Allaha, bojte se Allaha u pogledu mojih ashaba i ne uzimajte ih za metu svojih napada poslije mene! Onaj ko ih voli, voli ih zbog toga što voli mene, a onaj ko ih mrzi, mrzi ih zbog toga što mrzi i mene! Ko ih uznemiri, on je uznemirio i mene, a ko uznemiri mene, uznemirio je i Allaha, a onaj koji uznemiri Allaha, uskoro bi mogao iskusiti Njegovu kaznu!"** Ovaj hadis je hasenun garibun.²¹³² Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4132. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gazlan, kaže: Obavijestio nas je Ezher es-Semman prenijevši od Sulejmana et-Tejmija, on od Hidaša²¹³³, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"U Džennet će ući svako ko je dao Prisegu pod drvetom, osim vlasnika crvene kamile"**²¹³⁴." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

²¹³⁰ El-Mubarekfür, smatra da je ove riječi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio grupi ashaba koji su kasnije prihvatili islam upozorivši ih da ne grde one ashabe koji su u samom početku prihvatili islam. Povod izgovora ovom hadisu bio je mali spor između Halaa b. Ve'da i Abdur-Rahmana b. Avfa kada je Halid nešto razno rekao Abdur-Rahmana b. Avfu. Kao potvrda ovakvom tumačenju, mogao nam poslužiti i riječi Uzvišenog Allaha: "Nisi jednak on među vama koji su davali prilege prije nego što se borili - oni su na višem stupnju od onih koji su poslije davali prilege i leno se borili." (*El-Hadid*, do 10. ajet) Halid b. Ve'd je nakon Hudejbije primio islam, prvi njegov vojni pohod kao musliman bio je pohod za oslobođenje Mekke 8. godine po Hidžri, dok je Abdur-Rahman b. Avf primio islam prije nego se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, počeo sastajati sa ashabima i kad Erkana b. Erkana, učesnik je Bedra Uhada i svih ostalih bitki koje je vodio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ali el-Kari, pak, smatra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ove riječi uputio svojim jedbenicima koji će doći kasnije.

²¹³¹ Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*.

²¹³² Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²¹³³ Hidaš b. Ajjaš.

²¹³⁴ Postoje dva mišljenja u pogledu vlasnika crvene kamile: 1) čovjek koji je u vrijeme Prisega pod drvetom na Hudejbiji izgubio crvenu kamenu, kada su ga pozvali pod drvo da Allahovu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da prisegu, on je rekao: "Prece mi je da tražim kamenu nego da dam prisegu, 2) osoba koja je, kada su je pozvali, kako stoji u Muslimovoj predaji, da jo Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatraži oprost od

4133. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira **da je Hatibov²¹³⁵ rob došao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da se žali na Hatiba, rekavši: Allahov Poslaniče, Hatib će u Džehennem! On reče: Ti neistinu zboriš, on neće u Džehennem jer je on učesnik Bedra i Hudejbije!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹³⁶

4134. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb, kaže Obavijestio nas je Osman b. Nadžije prenijevši od Abdullaha b. Muslima Ebu Tajbea, on od Abdullaha b. Burejdea, a on od svoga oca²¹³⁷, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nijedan od mojih ashaba umrijeti u nekoj zemlji, a da neće biti proživljen kao njihov vođa i njihova svjetiljka²¹³⁸ na Sudnjem danu."**

Ovaj hadis je gariban.²¹³⁹ Ovaj hadis je prenesen od Abdullaha b. Muslima Ebu Tajbea, on od Ibn Burejdea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis, i ovo je pouzdan, je

4135. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Nafi', kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Hammad; kaže, Nas je obavijestio Sejf b. Omer prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada vidite one koji grde moje ashabe, recite: Neka je Allahovo prokletstvo na vaše zlo²¹⁴⁰!"** Ovaj hadis je munkurun.²¹⁴¹ Od hadisa koje je prenio Ubejdullah b. Omer poznat nam je samo sa ovim senedom.

١٣٢. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا *

٤١٣٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ مَعِينٍ أَنَّ اللَّيْثَ بْنَ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ مَرْثَدَةَ عَنْ سَمِعَةَ

الَّتِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَهُوَ عَلَى الْمَبْرِ. إِذْ بَيَّ هَاشِمٌ بْنُ الْمُغِيرَةِ اسْتَأْذَنُونِي فَيَا أُنْ يَنْكَحُوا أَبْنَهُمْ عَلَيَّ نَأْيِي طَالِبٍ فَلَا آذَنُ ثُمَّ لَا آذَنُ ثُمَّ لَا آذَنُ. إِذَا أَنْ يُرِيدَ ابْنُ أَبِي طَالِبٍ أَنْ

A laha, rekla: Preče mi je traziti kamila nego da mi vas drug trazi oprost. U oba slučaja se radilo o licemjeru, munafiku.

²¹³⁵ Hatib b. Ebu Beltea b. Amr b. Umeir b. Seleme b. Sa'b b. Sehl el-Lahmi je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. Učesnik je Hudejbije i Bitke na Bedru

²¹³⁶ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

²¹³⁷ Burejdea b. Hasiba.

²¹³⁸ Tj. kao vođa njenih stanovnika - svjetiljka koja im je osvjetljavala pravi put

²¹³⁹ Bilježi ga i Dija el-Makdesi u djelu *El-Muhtare*.

²¹⁴⁰ Grdu nekog od ashaba je težak grijeh koji ima za posljedicu da će se ono što bude govorio o ashabu sigurno vratiti njemu. Ukoliko bude neko proklinjao nekoga od ashaba, to prokletstvo će se sigurno vratiti na njega.

²¹⁴¹ Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu je Nadr b. Hammad el-Fezari Ebu Abdullah e.-Kufi, po mišljenju hadiskih učenjaka, slab prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

يُطْلَقُ ابْنِي وَيَنْكَحُ ابْنَتَهُ فَإِنَّهَا نَضْعَةٌ مِنِّي. يَرْيِي مَا رَأَيْهَا وَيُؤَدِّي مَا آذَاهَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ
صَحِيحٌ *

٤١٣٧. حَدَّثَنَا بَرْدُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُوْدَانَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَعِيدٍ
عَنْ أَبِي عَصَاءٍ عَنْ أَبِي رُبَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ أَحَبَّ النِّسَاءِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَاطِمَةُ. وَمِنَ الرِّجَالِ عَلِيٌّ قَالَ ابْنُ أَبِي هُرَيْرَةَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ
هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٣٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي نُبَيْكَةَ عَنْ دَاوُدَ
عَنِ ابْنِ أَبِي مُثَيْبٍ: أَنَّ عَلِيًّا ذَكَرَ بَنَاتِ أَبِي هَبْلٍ قُلْتُ ذَلِكَ لَأَنِّي صِلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّمَا فَاطِمَةُ
بِضْعَةٌ مِنِّي يُؤَدِّي مَا آذَاهَا وَيُصْبِي مَا نَصَبَهَا

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ هَكَذَا وَابْنُ أَبِي مُثَيْبٍ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي نُبَيْكَةَ عَنْ دَاوُدَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَعِيدٍ
عَنِ ابْنِ أَبِي مُثَيْبٍ عَنْ سُبَيْرِ بْنِ مَخْرَمَةَ وَيُحْتَمَلُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَبِي مُثَيْبٍ رَوَى عَنْهُمَا جَمِيعًا وَفِي
رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ عَنْ أَبِي نُبَيْكَةَ عَنْ سُبَيْرِ بْنِ مَخْرَمَةَ بَعْضُ حَدِيثٍ نَسَبَ *

٤١٣٩. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ قَدَمٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ قَدَمٍ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ قَدَمٍ
الْهَمْدِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ وَصَّاحٍ مَوْلَى أُمِّ سَمَةَ عَنْ رُبَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ لِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحُسَيْنَ أَمَا حَرَبَ لِمَنْ حَرَبْتُمْ وَسَلَّمْ لِمَنْ سَأَلْتُمْ هَذَا حَدِيثٌ
غَرِيبٌ بَلَدٌ عَرَفَهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ وَصَّاحٌ مَوْلَى أُمِّ سَمَةَ بَلَدٌ مَعْرُوفٌ *

٤١٤٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيَّادٍ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الرَّحْمَنِيُّ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ قَدَمٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ قَدَمٍ عَنْ سُلَيْمَانَ
بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أُمِّ سَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَلَلَ عَلَى الْحُسَيْنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ
كَسَاءً ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي وَحَاصَّتِي أَذْهَبُ عَنْهُمْ لِرُحْسٍ وَطَهَّرُهُمْ تَطْهِيرًا فَقَالَتْ: ثُمَّ
سَمِعْتُ وَأَنَا مَعَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: إِنَّكَ إِلَى خَيْرٍ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَهُوَ خُصْلٌ شَرِيفٌ
رَوَى فِي هَذَا الْمَذْهَبِ وَفِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي نُبَيْكَةَ عَنْ سُبَيْرِ بْنِ مَخْرَمَةَ عَنْ أَبِي نُبَيْكَةَ عَنْ سُبَيْرِ بْنِ مَخْرَمَةَ *

٤١٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَسْرٍ وَأَبُو نَصْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو
عَنِ الْمُثَنَّى بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ خَلِيفَةَ عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ خَلِيفَةَ عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ خَلِيفَةَ عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ خَلِيفَةَ عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ خَلِيفَةَ
وَدَلًّا وَهَذَا بِرَسُولِ اللَّهِ فِي قِيَامِهَا وَفَعُولِهَا مِنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَتْ: وَكَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ إِلَيْهَا فَقَلَّبَهَا وَأَخْلَسَهَا فِي مَجْلِسِهِ
وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا قَامَتْ مِنْ مَجْلِسِهَا فَقَلَّبَهَا وَأَخْلَسَتْ فِي مَجْلِسِهَا
فَلَمَّا مَرَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَتْ فَاطِمَةُ فَأَكْبَتْ عَلَيْهِ فَقَلَّبَتْهُ ثُمَّ رَفَعَتْ رَأْسَهَا فَكَتَبَتْ.

ثُمَّ أَكْبَتَ عَلَيْهِ ثُمَّ رَفَعَتْ رَأْسَهَا فَصَحَّكَتُ. فَقُلْتُ: إِنْ كُنْتُ لَأَطْرُقُ أَنَّ هَذِهِ مِنْ أَعْقَلِ بَنَاتِنَا فَإِذَا هِيَ مِنَ النِّسَاءِ. فَلَمَّا تَوَفَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ لَهَا: أَرَأَيْتَ حِينَ أَكْبَيْتَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَفَعْتَ رَأْسَكَ فَبَكَيْتَ ثُمَّ أَكْبَيْتَ عَلَيْهِ فَرَفَعْتَ رَأْسَكَ فَصَحَّكَتُ. مَا حَمَلَكَ عَلَى ذَلِكَ؟ قَالَتْ: إِنِّي إِذَا لَبَذَرَةً أَحْبَرَنِي أَنَّهُ مَيِّتٌ مِنْ وَجَعِهِ هَذَا فَبَكَيْتُ. ثُمَّ أَحْبَرَنِي أَنِّي أُسْرِعُ أَهْلِيهِ لِحُوقِاقِهِ فَذَلِكَ حِينَ صَحَّكَتُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا لَوْجِهِ. وَقَدْ رَوَى هَذَا لِحَدِيثٍ مِنْ غَيْرِ وَجْهِ عَنْ عَائِشَةَ *

٤١٤٢. حَدَّثَ حُسَيْنُ بْنُ مُرَّةٍ كُوفِيٌّ أَحْمَرٌ عَنْ عَبْدِ سَلَامٍ بْنِ حَرْبٍ عَنْ أَبِي نَحْفَافٍ عَنْ جَمِيعِ بْنِ عُمَيْرٍ لَتَيْمِيٍّ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ غَمَتِي عَلَى عَائِشَةَ فَسُئِلْتُ: أَيُّ النَّاسِ كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَتْ: فَاطِمَةُ فَقِيلَ مِنَ الرَّجَالِ؟ قَالَتْ: رَوْحُهَا. إِنْ كَانَ مَا عَدِمْتُ صَوَامًا قَوَامًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ قَالَ: وَالْوَلَوُ الْحَفَافِ سَمِعْتُ دَوْدَ بْنَ أَبِي عَوْفٍ. وَيُرْوَى عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ حَدَّثَنَا أَبُو الْحَفَافِ وَكَانَ مَرَضِيًّا *

132. O vrijednosti Fatime, radijellahu anha.²¹⁴²

4136. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže. Obavijestio nas je Lejs prenijevši od Ibn Ebu Malejkea²¹⁴³, a on od Misvera b. Mahremea, koji je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je na mimberu rekao: "Sinovi Hišama b. Mugirea su od mene tražili pristanak da (Ebu Džehlovu) kćerku udaju za Aliju b. Ebu Taliba.²¹⁴⁴ Nisam im na to mogao dati pristanak! Nisam im na to mogao dati pristanak! Nisam im na to mogao dati pristanak, osim u slučaju da sin Ebu Talibov želi pustiti moju kćerku, a vjenčati njihovu! Nisam, jer je ona dio mene i sve

²¹⁴² Fatimetuz-Zehra je Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, kćerka. Majka joj je bila Hatidža. Većina biografa smatra da je rođena nakon što se počeo Objava. Neki smatraju da je rođena prije početka Objave. Nakon Bitke na Bedru, 2. godine po Hidžri ona se i da za Alija b. Ebu Taliba i rodila mu dva sina: Hasana i Husejna. Umrula je 11. godine po Hidžri, šest mjeseci poslije Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u 24. godini života.

²¹⁴³ Abdullah b. Ubejdullah b. Ebu Mulejke.

²¹⁴⁴ Ebu Džerir se zvao Ebu-Hakem Amr b. Hišam b. Mugire. Njegova dva brata: Haris b. Hišam i Seleme b. Hišam željeli su da Ebu Džehlovu kćerku, kao drugu ženu, udaju za Aliju b. Ebu Taliba. S obzirom da su bili vjernici, pošto su za vrijeme Oslobođenja Mekke prihvatili islam, oni za to zatražiše pristanak Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Naravno, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im ne dade pristanak, osim u slučaju da to Alija b. Ebu Talib želi, ali im naglasi da bi Alija tim gestom povrijedio Fatimu, a samim tim b. povrijedio i njega, što bi dovođen razlog da i oni i Alija odustanu od takve namjere.

što bi uznemirilo i uvrijedilo nju, uznemirilo bi i uvrijedilo bi i mene." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹⁴⁵

4137. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Esved b. Amir prenijevši od Džafera el Ahmera, on od Abdullaha b. Ataa, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, koji je kazao: **"Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je od ženskih osoba bila najdraža Fatima, a od muškaraca Alija."** Ibrahim b. kaže: tj. iz kruga njegove porodice. Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4138. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Alije prenijevši od Ejuba²¹⁴⁷, on od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Abdullaha b. Zubejra, da je Alija²¹⁴⁸ spomenuo Ebu Džehovu kćerku. Ta vijest doprije do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji reče: **"Fatima je dio mene i ono što uznemiri i uvrijedi nju, uznemiri će i uvrijediti i mene."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ovako je rekao Ejub prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Ibn Zubejra. Drugi su kazali od Ibn Ebu Mulejkea od Misvera b. Mahremea. Pretpostavlja se da je Ibn Ebu Mulejke prenio od njih obojice. A prenio je Amir b. Dinar od Ibn Mulejkea, a on od Misvera b. Mahremea slično Lejsovu hadisu.

4139. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Abdul Džebbar el Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Kadim; kaže: Nas je obavijestio Esbat b. Nasr el-Hemdani prenijevši od Es-Suddja²¹⁴⁹, on od Subejha²¹⁵⁰, Ummu Selemina štićenika, a on od Zejda b. Erkama, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Alija, Fatimu, Hasanu i Husejnu: **"Ja ću ratovati protiv svih onih koji budu ratovali protiv vas, a živjet ću u miru sa svima onima koji sa vama budu u miru živjeli!"**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Subejh, Ummu Selemine štićenik, je kao ravija nedovoljno poznat.

4140. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gafan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Nas je obavijestio Šufan prenijevši od Zubejda²¹⁵¹, on od Šehra b. Havšeba, a on od Ummu Seleme: **"Prekrio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, Hasana, Husejna, Aliju i Fatimu jednom haljinom, a onda kazao: Allahu, oni su moja porodica**

²¹⁴⁵ Zabilježen je u *El-Kutubus-sitte*

²¹⁴⁶ Ibrahim b. Seid el-Dževheri.

²¹⁴⁷ Ejub b. Ebu Temime es-Sajtijani.

²¹⁴⁸ Alija b. Ebu Talib

²¹⁴⁹ Ismail b. Abdur-Rahman es-Suddij.

²¹⁵⁰ Subejh, Ummu Selemine. Neki kažu Zejd b. Erkamov štićenik je, po oceni hadiskih učenjaka, prenosilac koji zadovoljava (makbul). Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

²¹⁵¹ Zubejd b. Haris el-Jami.

pa odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti. Na to će Ummu Selema: I ja sam sa njima, o, Allahov Vjerovjesniče! On reče: I ti imaš svoje mjesto i dobra si²¹⁵²."

Ovaj hadis je prenesen sa snom²¹⁵³. Ovo je nešto najpouzdanije što je preneseno o ovom temi. Ovo temi preneseni su hadisi i od Ebesa, Omera b. Ebu Selemea i Ebu Hamraa.

4141. ISPRICAO NAM JE Muhamed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Osman b. Omar, kaže: Nas je obavijestio Israel²¹⁵⁴ prenecv. od Mesere b. Ebu b. onca Muhada b. Amra, on od Aise b. n. Talha, a ona od Aise, matke prav vjernika koja je kazala: "Nisam vidjela da je iko svojim ponašanjem dok stoji i sjedi više ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od Fatime, kćerke Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad god bi ona ušla kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, veli Aisa, on bi ustao naspram nje, poljubio je²¹⁵⁵ i posadio je da sjedne na njegovo mjesto. Isto tako bi ona, kad god bi on ušao kod nje, ustala naspram njega, poljubila ga²¹⁵⁶ i posadila ga da sjedne na njeno mjesto, kad se Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, razbolio, Fatima se, ušavši kod njega, nagnula prema njemu, poljubila ga, potom podigla glavu i zaplakala. Potom se još jednom nagnula prema njemu, poljubila ga, onda podigla glavu i nasmijala se. Vidjevši to, rekoh u sebi: Mislila sam da je ona najrazboritija među našim žena, kad li i ona ista kao i druge žene. Kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, ja sam je upitala: Zašto si se (kad je bio bio) nagnula prema Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, poljubila ga, potom podigla glavu i zaplakala, a potom se ponovo nagnula prema njemu, poljubila ga, potom podigla glavu i nasmijala se? Zbog čega si to uradila? Ona reče: (od njega), ne mogu ništa da sakrijem. On me obavijestio da će od te bolesti umrijeti i ja sam zaplakala, a onda me obavijestio da će se ja, od njegove porodice, prva sa njim sresti, to bijaše kad sam se nasmijala."

Ovaj hadis je prenesen sa snom²¹⁵⁷ i hasenim zabirom²¹⁵⁸. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Aise.

4142. ISPRICAO NAM JE Husen b. Jezid i Ketf, kaže: Obavijestio nas je Abul-Seleb b. Muhamed, koji je bio Ibi, Dzeamita i on od Dzeamejra b. Umejra i Ebu b. K. "Ja sam sa mojom tetkom ušao kod Aise. Neko ju je upitao: Koja je od ženskih osoba Allahovu Poslaniku,

²¹⁵² I ako ne spadaš u moju porodicu.

²¹⁵³ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²¹⁵⁴ Israel b. Junus.

²¹⁵⁵ Ibi Davudov predao: "Nisam vidjela da je iko svojim ponašanjem dok stoji i sjedi više ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od Fatime, kćerke Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."

²¹⁵⁶ Ibi Davudov predao: "Nisam vidjela da je iko svojim ponašanjem dok stoji i sjedi više ličio na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od Fatime, kćerke Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."

B. i. e. ga. Ebu b. K. "Ja sam sa mojom tetkom ušao kod Aise. Neko ju je upitao: Koja je od ženskih osoba Allahovu Poslaniku,

Mustedreku

sallallahu alejhi ve sellem, bila najdraža? Fatima, odgovori ona. A ko mu je od muškaraca bio najdraži? ponovo će neko. Njen muž²¹⁵⁸, odgovori ona. Koliko mi je poznato, on je puno postio i puno je noću klanjao." Ovaj hadis je hasenun-garibun.

(Ebu Isa) kaže Ebu Džehhaf se zvao Davud b. Ebu A'f. Prenosi se od Sufjana es-Sevrija da je kazao: Ispričao nam je Ebu Džehhaf koji bijaše prijatan.

١٣٣ من فَضْلِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا *

٤١٤٣ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ دُرُوسٍ حَدَّثَنَا حَرَّازٌ حَدَّثَنَا رُبَيْعٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّاسُ يَتَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ قَالَتْ: فَجْتَمَعَ صَوَاحِبَاتِي إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ فَهُنَّ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ إِنَّ النَّاسَ يَتَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ وَبِأُمِّ عَبْدِ الْحَكِيمِ كَمَا تُرِيدُ عَائِشَةُ فَقَوْلِي لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أُمُّ الْيَهُودِ إِلَيْهِ أَيْمًا كَانَ فَدَكَرْتُ ذَلِكَ أُمُّ سَلَمَةَ فَأَعْرَضَ عَنْهَا. ثُمَّ عَادَ إِلَيْهَا فَأَعَادَتِ الْكَلَامَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ صَوَاحِبَاتِي قَدْ ذَكَرْنَ أَنَّ النَّاسَ يَحَرَّوْنَ بِهَدَايَاهُمْ يَوْمَ عَائِشَةَ فَأَمَرَ النَّاسَ يَهْدُونَ أَيْمًا كُنْتُ. فَلَمَّا كَانَتِ اللَّيْلَةَ قَالَتْ ذَلِكَ. قَالَ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ لَا تُؤْذِيَنِي هِيَ عَائِشَةُ فَإِنَّهُ مَا أُنْزِلَ عَلَيَّ الْوَحْيُ وَأَنَا فِي لِحَافِ امْرَأَةٍ مَكَرٍ غَيْرِهَا

وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ رُبَيْعٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَسَى صَنِىَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسِدًا عَنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ عُرَيْبٍ. وَقَدْ رَوَى عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَوْفِ بْنِ لُحَارِثٍ عَنْ رَبِيعَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ شَيْئٌ مِنْ هَذَا وَهَذَا حَدِيثٌ فَذَرَوْنِي عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ فِيهِ رَوَايَاتٌ مُخْتَلِفَةٌ. وَقَدْ رَوَى شَيْبَانُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ حَدِيثَ حَمَّادِ بْنِ رُبَيْعٍ * ٤١٤٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ رِيقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عُنُقَمَةَ ثَمَكِيٍّ عَنْ

أَسَى صَنِىَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ حُزَيْلَ حَاءَ بَصُورَئِهَا فِي خِرْقَةٍ حَرِيرٍ خَضِرَاءَ أَلَسَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَالَ هَذِهِ رَوْحَتُكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ رَوَاهُ عُرْوَةُ بْنُ رُبَيْعٍ عَنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ رُبَيْعٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُنُقَمَةَ. وَقَدْ رَوَى عَنْهُ لِرَحْمَنِ بْنِ مَبِذَّ عَنْ عَبْدِ الْحَكِيمِ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عُنُقَمَةَ بِنْتِ الْإِسْتَادِ مُرْسَلًا. وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَائِشَةَ. وَقَدْ رَوَى عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا مِنْ هَذَا *

²¹⁵⁸ Alija b. Ebu Talib.

٤١٤٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعَدٍ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ زُهْرِيٍّ عَنْ أَبِي سَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِيهِمْ فِي عَدَنَةَ هَذِهِ حَبْرِيْلُ وَهُوَ يَقْرَأُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَتْ فَبُذِلَ وَرَحِمَهُ اللَّهُ وَرَحِمَتْهُ تَرَى مَا لِي بِهِ مِنْ حَسَنٍ صَحِيحٍ

٤١٤٦. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَدِيٍّ عَنْ أَبِي سَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِيهِمْ فِي عَدَنَةَ هَذِهِ حَبْرِيْلُ وَهُوَ يَقْرَأُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُبِلَ وَرَحِمَهُ اللَّهُ وَرَحِمَتْهُ

٤١٤٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ بْنُ سَعْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعْدٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثُ فُطْرٍ

٤١٤٨ - ...
...
٤١٤٩ - ...

[illegible]

١٥٠ : ...
...
...
...
...
...
...

١٥١: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سُوَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ
الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: فَضْلُ عَشْتَةِ عَلَى لَسَاءِ كَفْصِ الثَّرِيدِ
عَلَى سَائِرِ لُصُوفٍ

مُعَمَّرٌ هُوَ أَبُو طَوْلَةَ الْأَنْصَارِيُّ الْمَدَنِيُّ وَبَنُوهُ

٤١٥٢ حَبِيبَةُ مُجَرَّبَةٌ رَضِيَ عَنْهَا رَجُلَانِ مِنْ أَهْلِ حَبْرَةَ سُدَّ عَنْ أَبِي سَلْحَقٍ
عَنْ مَسْرُوقٍ غَالِبٍ: أَنَّ رَجُلًا نَالَ مِنْ عَائِشَةَ عِنْدَ عَمَارِ بْنِ يَسِيرٍ فَقَالَ: أَعَرَبَ مَقْبُوحًا مَشْهُوحًا
أَتُؤَذِّي حَبِيبَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ تَمَّتْ خِدِيتُ حَسَنَ صَحِيحَةٍ *

٤١٥٣. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا كَيْسُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي خُضَيْمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رِيَادٍ الْأَسَدِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عَمَّارَ بْنَ مَرْثَدَةَ يَقُولُ: هِيَ رَوْحَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، يُعْنَى عَائِشَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٥٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ حَمْدِ بْنِ أَسَدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: قِيلَ مِنَ الرَّحَالِ قَالَ: أَنُوهَا هَذِهِ حَبِيبَةُ حَسَنِ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ أَنَسٍ *

133. Vrijednosti Aiše, radijellahu anha.²¹⁵⁹

4143. ISPRICAO NAM IH Jahja b. Durust, kaže: Onavijestio nas je Hammad b. Zaid prenjevši od Hišama b. Urvea: on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: "Obično su ljudi poklone donosili Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kad bi bio kod Aiše. Jednog dana se moje suparnice (velj ona) skupiše kod Ummu Selema i rekoše: Ummu Selema, ljudi obično donose poklone Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, onda kad je on kod Aiše, a mi želimo dobro koje želi i Aiša, pa reci Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da rekne ljudima da mu poklone uručuju gdje god bude! Ummu Selema mu je to spomenula, a on se od nje okrenuo. Potom mu je ponovo, kad je došao na red kod nje, ponovila iste riječi, rekavši: Allahov Poslaniče, ostale tvoje supruge govore kako ti ljudi obično dostavljaju svoje poklone kad si na redu kod Aiše i mole da preporučiš ljudima da ti dostavljaju poklone gdje god budeš. Kad mu to Ummu Selema i treći put spomenu, on reče: Ummu Selema, ne uznemiravaj me u vezi sa Aišom! Ni kod jedne od vas mi nije silazila Objava, osim kod nje."²¹⁶⁰

²¹⁵⁹ Aiše, bint uha, žena poslanika je Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Malo je se zna o njoj, kuma i Reden je osam god na prije Hadzre. Imala je osamnaest godina kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na Ahret. Živjela je još i njegova i pedeset godina. Preselila je na Ahret u vrijeme Maaviha b. Abi Sufjana god ne 58. po hadžu. Nje radila je jedno arabe. Prevela je od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, oko dvije hiljade hadisa.

²¹⁶⁰ U hadisu znači da je poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio kod Aiše, radijellahu anha, i da je Aiša, radijellahu anha, rekla: "Aiše, radijellahu anha, ne poslušaj, nego zatraži od Ummu Selema da ga u vezi s tim više ne uznemirava, naglasivši joj da je Allah, dž. š., ukazao posebnu počast Aiši, time što joj je, što se tiče njegovih supruge, Objava slao samo u Aišinj osobi. Međutim, i, Banarjevo, predaje isto da je Ka'b b. Malik kazao: "Allah je viest o tome da nam je oprostio za izostanak od pohoda na Tebak

Neki su ovaj hadis prenijeli od Hammada b. Zejda, on od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis. Ovaj hadis je hasenun-garibun^{2 61}. Nešto od ovoga hadisa je preneseno od Hišama b. Urvea, on od Avfa b. Harisa, on od Rumejsca, a on od Ummu Seleme.

Ovaj hadis je preko Hišama b. Urvea prenesen u različitim predajama. Sulejman b. Bilal je od Hišama b. Urvea prenio slično hadisu Hammada b. Zejda.

4144. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak prenijevši od Abdullaha b. Amra b. Alkamea el-Mekkija, on od Ibn Ebu Husejna^{2 62}, on od Ibn Ebu Mulejkea^{2 63}, a on od Aiše: **"Džibril je sa njenom slikom na komadu zelene svilene tkanine došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Ovo je (slika osobe) koja će ti biti supruga i na ovome i na budućemu svijetu."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.^{2 64} Poznat nam je preko Abdullaha b. Amra b. Alkamea. Abdur Rahman b. Mehdi je ovaj hadis sa ovim senedom prenio od Abdullaha b. Amra b. Alkamea kao mursel hadis, i u njegovu senedu nije spomenuo od Aiše. Nešto od ovoga je prenio i Ebu Usama od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4145. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Mamer prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemca, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (jednom prilikom) rekao: **"Aiša, evo ti Džibril naziva selam. Rekla sam, veli ona: Neka je i na njega mir, Allahova milost i bereket. Kao da je on vidio ono što mi ne vidimo."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4146. ISPRIČAO NAM JE Suvejd; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Zekerijja^{2 65} prenijevši od Ša'bija, on od Ebu Selemca b. Abdur-Rahmana, a on od Aise, koja je kazala: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi (jednom prilikom) reče: Džibril ti naziva selam. Rekla sam: Neka je i na njega mir i Allahova milost."** Ovaj hadis je sahihun.

objavio u posljednjoj, trećoj noći i to kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio kod Ummu Seleme. "Učenjaci kompromis između ovog i Aišinog hadisa nalaze u tome što tvrde da je vijest vezana za Ubea b. Kaba i još dvojicu koji su sa njim izostali od ponoda na Tebuk objavljena nakon Ummu Selemina dijaloga sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa Aišom.

^{2 61} Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

^{2 62} Omer b. Seid b. Ebu Husejn el-Nevfeli el-Mekki pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

^{2 63} Abdullah b. Ubejdullah b. Ebu Mulejke.

^{2 64} Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

^{2 65} Zekerijja b. Ebu Zaide.

4147. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mesade, kaže: Obavijestio nas je Zihad b. Rebi', kaže: Nas je obavijestio Halid b. Seleme el-Mahzumi prenijevši od Ebu Burdea, a on od Ebu Musaa koji je kazao: **"Nije se pred nama, ashabima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nikada pojavio nejasan hadis i da smo njegovo objašnjenje potražili od Aiše, a da ga od nje nismo dobili."** Ovaj hadis je hasenun sahihun-garibun.

4148. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi kaže: Obavijestio nas je Muavi'a prenijevši od Amra, on od Zaide'a²¹⁶⁶, on od Abdur-Melika b. Umera, a on od Musaa b. Talhe, koji je kazao: **"Nisam vidio nikoga rječitijeg od Aiše."** Ovaj hadis je hasenun sahihun-garibun²¹⁶⁷.

4149. ISPRIČALI SU NAM Ibrahim b. Jakub Bundar, kazali: Obavijestio nas je Jahja b. Hammad, kaže: Nas je obavijestio Abdur-Aziz b. Muhtar, kaže: Nas je obavijestio Hand el-Hazzaz prenijevši od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Amra b. Asa da ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postavio na čelo vojske u pohodu Zatu-Selasil²¹⁶⁸. Ja mu (tom prilikom) otidoh, veli Amr, i upitah: Allahov Poslaniče, ko ti je najdraži? Aiša, odgovorio je. A od muškaraca ponovo upitah: Njen otac, odgovorio je on." Ovaj hadis je hasenun sahihun.

4150. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Imevi prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Amra b. Asa da je (jednom prilikom) upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Ko ti je najdraži? Aiša, odgovorio je on. A od muškaraca? ponovo ga je upitao: Njen otac, odgovorio je on." Ovaj hadis je sa ovin seneden preko Ismaila b. Kajsa hasenun-garibun.²¹⁷⁰

4151. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudzi, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafar prenijevši od Abdulmana b. Abdur-Rahmana b. Ma'mera el-Ensarija, a on od Enesa b. Marika da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Vrijednost Aiše u odnosu na ostale žene je kao vrijednost popare u odnosu na druga jela."**²¹⁷¹

²¹⁶⁶ Zaiede b. Kudame.

²¹⁶⁷ Bilježe ga i El-Tağerati i El-Mu'tazil i neke i Su prenijevši da njegove senede su pozdani.

²¹⁶⁸ Zatu-Selasil je oblast između Medine i Sama. Od Medine do nje je petsto deset stana prešakog voda. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, saznao da su se arapska plemena pridružila Bizantinima u Bitku na Muti, neposredno nakon te bitke tamo posla vojsku pod zapovjedništvom Amra b. Asa da kazna arapska plemena kako im ubijanje i se ne to ne bi natpalo. Jedno takvo naredba se obratila sa plimenom Kadar koje skupljalo vojsku da napadne muslimane. Ovaj vojni pohod se dogodio odmah nakon Bitke na Muti, 8. godine po Hidžri.

²¹⁶⁹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²¹⁷⁰ Bilježe ga i Ibn Hibban i Ibn Huzejme u *Sahihima*.

²¹⁷¹ Popara je u to vrijeme bila jedno od namirnica i jela u Arapa. Spravljana je, uglavnom, od hljeba i mesa.

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aiše i Ebu Musaa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Abdullah b. Abdur-Rahman b. Ma'mer je Ebu Talha el-Ensari Medeni. On je pouzdan prenosilac hadisa.

4152. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Amra b. Galiba: "Neki je čovjek u prisustvu Ammara b. Jasira nešto ružno rekao o Aiši. On mu reče: Odlazi, odvratni lajavče, uznemiravaš voljenu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4153. ISPRIČAO NAM JE Bundar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Ebu Bekr b. Ajjaš prenijevši od Ebu Husajna²¹⁷², a on od Abdullaha b. Zijada el-Esedija, koji je kazao: Cuo sam Ammara b. Jasira kada je kazao: "Ona mu je žena i na ovom i na budućem svijetu, aludirao je na Aišu." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²¹⁷³

4154. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Đabij, kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Suleman prenijevši od Humejda²¹⁷⁴, a on od Enesa, koji je kazao: "Neko je (jednom prilikom) upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ko ti je najdraži? Aiša, odgovorio je on. A od muškaraca? priupita neko. Od muškaraca - njen otac, odgovori on." Ovaj hadis je sa ovim senedom od Enesa hasenun-sahihun-garibun.²¹⁷⁵

١٣٤. فَضْلُ خَدِيجَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا *

٤١٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ خُصَامُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا عَرَفْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا شَرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ. وَمَا بِي أَنْ أَكُونَ أَذْرَكَتُهَا. وَمَا ذَاكَ إِلَّا لَكَثْرَةِ ذِكْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهَا وَإِنْ كَانَ لِيَدُخُّ الشَّاةَ فَيَتَّبِعُ بِهَا صَدَاقَ خَدِيجَةَ فَيَهْدِيهَا لَهَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ *

٤١٥٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا مُقَاتِلُ بْنُ مَعَاذٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا حَدَّثْتُ أَحَدًا مَا حَدَّثْتُ خَدِيجَةَ. وَمَا تَرَوَّجِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا بَعْدَ مَا مَاتَ. وَذَلِكَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَشَّرَهَا بِبَيْتٍ فِيهِ أَحَبُّهُ مِنْ قُصْبٍ لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

²¹⁷² Ebu Husajn Osman b. Asim el-Esedi el-Kufi.

²¹⁷³ Bilježi ga: Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Buhari u *Sahihu*

²¹⁷⁴ Humejd et-Tavil.

²¹⁷⁵ Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

٤١٥٧. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَاقَ الْهَمْدَانِيُّ أَحْرَبَنَا عَدَّةً عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَنِّي ابْنِ أَبِي صَبٍّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: خَيْرُ نِسَائِهَا خَدِجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَخَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ. وَفِي ثَلَاثٍ عَنْ أَنَسٍ وَأَبِي عَاسِمٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٥٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ رَحُومَةُ خَرَّابًا عَنْ رَافِعٍ خَرَّابًا عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَيْرُكَ مِنْ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ وَخَدِجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَقَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ وَأَسِيَّةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

134. O vrijednosti Hatidže, radijellahu anha.²¹⁷⁶

4155. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai, kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: "Nisam bila ljubomorna ni na jednu Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, suprugu kao što sam bila ljubomorna na Hatidžu. Na nju sam bila ljubomorna zbog toga što ju je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često spominjao. Kad god bi zaklao uvcu, on bi od nje darovao Hatidžinim prijateljicama."²¹⁷⁷ Ovaj hadis je hasenun-sahihun garibun²¹⁷⁸

4156. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs, kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: "Nisam bila ljubomorna ni na jednu suprugu kao što sam bila ljubomorna na Hatidžu, iako se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa mnom oženio nakon njene smrti."²¹⁷⁹ A bila sam na nju ljubomorna zbog toga što joj Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve

²¹⁷⁶ Majka pravovjernih Hatidža bint Huvejlid b. Esed el-Kurešija, prva je Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga. Prvo je bila udata za Ebu Ha'com b. Zuhareom, potom Atikom b. Aizom a onda se njom oženio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Kad se sa njom oženio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je dvadeset i pet, a ona četrdeset godina. Ona mu je rodila svu djecu osim Ibrahima. Njega je rodila Marija Koptkinja. Hatidža je prva osoba koja je povjerovala u ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. Umrla je u Mekki pet godina prije H. džre. Živjela je sa Allahovim Poslanikom oko dvadeset i pet godina. Kad je umrla, imala je šezdeset i pet godina.

²¹⁷⁷ Bilježi El-Bejhaki u djelu *Šu'abul-iman* od Aiše sljedeće: "Dode neka starica Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, on je srdačno dočeka i upita za zdravlje. Kako si, kako ti je bilo poslije nas? Dala bih za tebe i oca i majku. Dobro je bilo, Allahov Poslanik. Pošto ode, rekao: Ko je ta starica koju si tako srdačno dočekao, a on odgovori: Aiša, ona nam je dolazila dok je Hatidža bila živa, a lijepo sjećanje spada u iman."

²¹⁷⁸ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²¹⁷⁹ A da se sa mnom oženio dok je ona bila živa, još bih više bila ljubomorna.

sellem, saopćio radosnu vijest da je čeka u Džennetu dvorac od dragulja u kome neće biti halabuke ni zamora." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁸⁰

4157. ISPRICAO NAM JE Harun b. Isak el-Hejndani, kaže: Obavijestio nas je Abde²⁸¹ prenjevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Džafera, koji je kazao: Čuo sam Aju b. Ebu Taliba kada veli: Čuo sam Allanova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao, "Najbolja žena moga Ummeta je Hatidža bint Huvejlid, a najbolja žena u njenom narodu je Merjema bint Imran."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Enesa i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²⁸²

4158. ISPRICAO NAM JE Ebu Bekr b. Zendževije, kaže: Nama je ispricao Abdur-Rezzak, kaže: Obavijestio nas je Ma'mer prenjevši od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Dovoljno ti je (Enese), od svih žena svijeta poznavanje vrijednosti Merjeme bint Imran, Hatidže bint Huvejlid, Fatime bint Muhammed i Asije, faronove žene." Ovaj hadis je sahihun.²⁸³

١٣٥. فِي فَضْلِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ*

٤١٥٩. حَدَّثَنَا عَدَسٌ عُمَرِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ عُمَرِيُّ "أَبُو عَدَسٍ أَخْبَرَنَا سَمِعَهُ مِنْ جَعْفَرٍ وَكَانَ ثَمًّا، عَنْ حَكَمِ بْنِ أَسَدٍ عَنْ عَدَسٍ قَالَ لَأَنْتَ عَدَسُ بَعْدَ صَلَاحِ الصُّبْحِ فَأَنْتَ فُلْدَفُ لِعَدَسٍ رَوَّاحِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَسَجَدَ فَقِيلَ لَهُ: أَسْأَلُكَ هَذِهِ السَّاعَةَ" فَقَالَ: أَلَيْسَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا رَأَيْتُمْ آيَةً فَاسْجُدُوا. فَفِي آيَةِ أُعْطِيَ مِنْ دَهَابٍ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ" هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ لَا يَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا شَيْءٌ*

٤١٦٠. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ أَخْبَرَنَا هَاشِمَةُ بْنُ سَعْدٍ كُوفِيٌّ أَخْبَرَنَا كَثِيرٌ حَدَّثَنَا صَبَّاحُ بْنُ خَبَّازٍ قَالَ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ دَعَا عَنْ حَفْصَةَ وَغَانِسَةَ كَذِمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: لَا فَلَنتُ فَكَيْفَ يَكُونُ حَيْرًا مَنِي وَرَوْحِي مُحَمَّدٌ وَأَبِي هَارُونُ وَعُمِّي مُوسَى" وَكَانَ أُنْدِي يَسْعَى أَتَاهُمْ فَأَتَى نَحْنُ أَكْرَفُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهَا. وَقَالَتَا: نَحْنُ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَاكِتَ عَمَّهُ. وَفِي أَسْفَلِ عَنْ نَبِيِّ هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ لَا يَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ صَفَّةٍ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ حَدِيثِ كُوفِيٍّ وَنَسْنُ إِسْنَادُهُ بِذَلِكَ الْقَوِيَّ*

²⁸⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²⁸¹ Abde b. Sulejman el-Kilabi.

²⁸² Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nisai u *Sahehu*.

²⁸³ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnehu*, Ibn Hibban u *Sahehu* i Hakim u *Mustedreku*.

٤١٦١. حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَتَّوِيٍّ وَعَدُوُّ بْنُ حُمَيْدٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ نَاسٍ عَنْ أُسٍّ قَالَ: بَلَغَ صَفِيَّةُ أَنَّ حَفْصَةَ قَالَتْ: بِنْتُ يَهُودِيٍّ قَبِكَتْ. فَدَخَلَ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ تَنكِحُ فَقَالَ: مَا يُنْكِيكَ؟ فَقَالَتْ: قَالَتْ لِي حَفْصَةُ إِنِّي بِنْتُ يَهُودِيٍّ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّكَ لَأَنْتَ نَبِيٌّ. وَإِنْ عَمْتُ لَسِي. وَإِنَّكَ لَتَحْتَ بَنِي قَهْمٍ تَفْخَرُ عَلَيْكَ؟ ثُمَّ قَالَ اتَّقِي اللَّهَ يَا حَفْصَةُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ ابْنُ عَثْمَةَ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ يَعْقُوبَ الرُّومِيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَاحَاها فَنَكَتْ. ثُمَّ حَدَّثَهَا فَصَحَّكَتْ قَالَتْ: فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلْتُهَا عَنْ نِكَاحِهَا وَصَحَّكَهَا. قَالَتْ: أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَمُوتُ فَكُنْتُ ثُمَّ أَخْبَرَنِي أَنِّي سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْحَنَةِ إِلَّا مَرْيَمَ بِنْتَ عِمْرَانَ فَصَحَّكَتْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَحْثِيِّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: حَيْرَكُمْ حَيْرَكُمْ لَأَهْلِهِ. وَأَنَا خَيْرُكُمْ لَأَهْلِي. وَإِذَا مَاتَ صَاحِبُكُمْ فَدَعُوهُ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَرَوَى هَذَا عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

٤١٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَحْثِيِّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُونُسَ عَنْ سَرَّابِيلَ عَنْ الْوَيْدِ عَنْ رَبِيعِ بْنِ رَافِدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يُنْكَحِي أَحَدٌ عَنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي شَيْئًا فَإِنِّي أَحَدٌ أَنْ أَخْرُجَ إِلَيْهِمْ وَأَنَا سَلِيمٌ الصَّدْرُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِمَالَ فَقَسَمَهُ فَانْتَهَيْتُ إِلَى رَحْلَيْنِ خَالِسَيْنِ وَهُمَا يَقُولَانِ: وَاللَّهِ مَا أَرَادَ مُحَمَّدٌ يَقْسِمَتَهُ إِلَيَّ قَسَمَهَا وَجْهَ اللَّهِ. وَلَا الدَّارَ الْآخِرَةَ فَتَسْتُ حِينَ سَمِعْتُهُمَا فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَخْبَرْتُهُ فَأَحْمَرَّ وَحَنَهُ وَقَالَ: دَعْنِي عَنْكَ. فَقَدْ أَوَذِي مُوسَى بِأَكْثَرٍ مِنْ هَذَا فَصَبْرًا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ زِيدَ فِي هَذَا الْإِسْتَدَادِ رَجُلٌ *

٤١٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَمْعِيلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى وَابْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ سَرَّابِيلَ عَنْ الْأَسَدِيِّ عَنْ الْوَيْدِ عَنْ رَبِيعِ بْنِ رَافِدَةَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: شَيْئًا مِنْ هَذَا مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

135. O vrijednostima Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruža

4159. ISPRIČAO NAM JE Abbas el-Anberi: kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Kesir el-Anberi Ebu Gassan, kaže: Nas je obavijestio Selim b. Džafer, koji bijaše pouzdan, on od Hakema b. Ebana, a on od Ikrima, koji je kazao: "Neko je jednom prilikom nakon sabahskog namaza rekao Ibn Abbasu: Umrta je ta²¹⁸⁴ - neka od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruža - a on učini sedždu. Neko će na to: Zar, u ovo vrijeme činiš sedždu?²¹⁸⁵ On reče: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao: Kad vidite neki znak (upozorenja), učinite sedždu, a zar ima većeg znaka (upozorenja) od odlaska Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruža?" Ovaj hadis je hasenun-garibun.²¹⁸⁶ Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4160. ISPRIČAO NAM JE Bundar, kaže: Obavijestio nas je Abdus-Samed²¹⁸⁷; kaže: Nas je obavijestio Hašim b. Seid el-Kufi: kaže: Nas je obavijestio Kinane; kaže: Ispričala nam je Safija bint Huzej, koja je kazala: "Kod mene uđe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a do mene su doprle neke riječi od Hafse i Aiše²¹⁸⁸, i ja mu to spomenuh, a on reče: Što nisi rekla: Kako vas dvije možete biti bolje od mene kad je moj suprug Muhammed, moj predak Harun, a moj praamidža Musa?²¹⁸⁹ Do nje je doprlo da su njih dvije rekle: Mi smo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, vrednije od nje. Mi smo Vjerovjesnikove supruge i potomke njegovih praamidža."

O ovoj temi prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je garibun.²¹⁹⁰ Poznat nam je samo preko Hašima e.-Kufija, i sened mu nije tako jak.

4161. ISPRIČALI SU NAM Ishak b. Mensur i Abd b. Humejd i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: "Do Safije²¹⁹¹ je doprla vijest da je

²¹⁸⁴ Neki učenjaci smatraju da je to bila Safija, a neki da je to bila Hafsa.

²¹⁸⁵ Poznato je da je nakon sabahskog farza pa dok ne prođe 45 minuta po izlasku Sunca mekruh klanjati bilo kakav namaz i mekruh sedždu, činiti. Zbog toga se Ikrima začudo da je Ibn Abbas u tom vremenu sedždu učinio.

²¹⁸⁶ Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunemu*.

²¹⁸⁷ Abdus-Samed b. Abdul-Varis.

²¹⁸⁸ Aiša i Hafsa su za Safiju rekle da je kecerka jevreja a da su one bolje od nje jer su kao Arapke i Kurejševičke potomke Ismaila, a.s.

²¹⁸⁹ Tj. što im nisi rekla: ja sam, kao jevrejka potomka vjerovjesnika Ishaka. Moje porijeklo vodi izravno od Haruna sina Imranova. Njegov brat Musa, a.s., mi code kao praamidža.

²¹⁹⁰ Bilježi ga i Ibn Adij u djelu *El-Kamil*.

²¹⁹¹ Safija bint Huzejj b. Antab od Benu Israila od potomaka Haruna b. Imrana je jedna od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruža. Bila je udata za jevrejom Kinanom b. Ebu Hakikom, koji je ubijen u Hiberni 7 godine po Hicri, a ona je pala muslimanima u ropstvo. Prilikom raspodjele ratnog plijena došla je Džhet, b. Halifi el-Kelbija Allahov

Hafsa (za nju rekla) da je ona kćerka jevreja, pa je zaplakala. Kad Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe kod nje, a ona plače. Zašto plačeš? upita je on. Ona reče: Hafsa je za mene rekla da sam kćerka jevreja. A Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Ti si potomka vjerovjesnika²¹⁹², praamidža ti je vjerovjesnik²¹⁹³, a i udata si za Vjerovjesnika, pa čime se to ona ponosi nad tobom? A onda reče: Boj se Allaha, Hafsa²¹⁹⁴! Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun sahihun garibun.²¹⁹⁵

4162. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže Obavijestio nas je Muhammed b. Halid b. Aseme, kaže Ispricao mi je Musa b. Jakub ez-Zem'ij prenijevši od Hašima b. Hašima²¹⁹⁶ da ga je Abdullah b. Vehb obavijestio da je njega obavijestila Ummu Selema, rekavši: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je one godine kada je oslobođena Mekka²¹⁹⁷ pozvao Fatimu i nešto tiho sa njom razgovarao pa je ona zaplakala. Potom je još sa njom razgovarao pa se ona nasmijala. Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, ja sam je pitala o (tom) njenom plaču i njenom smijehu, pa je rekla: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, me obavijestio da će (ubrzo) preseliti na ahiret te sam zbog toga zaplakala, a potom me obavijestio da ću biti predvodnica svih žena Dženneta osim Merjeme bint Imran te sam se zbog toga nasmijala." Ovaj hadis je sa ovim senedom hasenun garibun.

4163. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja, kaže Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf, kaže Nas je obavijestio Sufjan²¹⁹⁸ prenijevši od Hšama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aise, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Najbolji je među vama onaj koji najljepše postupa sa svojom porodicom. Ja među vama najljepše postupam sa svojom porodicom. Kada neko od vas umre, ostavite ga (na miru)"²¹⁹⁹.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je od njega kapi, kad ona prim. islam on je oslobodi a potom se n. om ožen. Umrta je 20 godine po Hidžr. Ukepana e. u Beki i

²¹⁹² Haruna b. Imrana.

²¹⁹³ Musa b. Imran.

²¹⁹⁴ U pogledu toga što govoriš o Safiji.

²¹⁹⁵ Bilježi ga i En-Nisai u *Sunenu*.

²¹⁹⁶ Hašim b. Hašim b. Utbe b. Ebu Vekkas ez-Zu'ri el-Medeni Ibn Hibban i En-Nisai su ga smatrali pouzdanim prenosiocem hadisa.

²¹⁹⁷ E-Muofarektozi smatra da se ovdje radi o previdu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije zovnuo Fatimu u godinu u kojoj je oslobođena Mekka nego, da je zovnuo u godini Oprosaog nadzda mi. os ispravije, kada je bio na smirnoj postelji.

²¹⁹⁸ Sufjan es-Sevri.

²¹⁹⁹ Ostavite ga na miru i o njemu ne govorite ništa loše.

أَقْرَأَ عَنِكَ الْقُرْآنَ *
 أَقْرَأَ عَنِكَ الْقُرْآنَ *
 أَقْرَأَ عَنِكَ الْقُرْآنَ *

136. Vrijednost Ubeja b. Ka'ba, radijellahu anhu.

4166. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Ga'lan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud²²⁰³, kaže: Nas je obavijestio S'ibe prenjevši od Asima²²⁰⁴, koji je kazao: Čuo sam Zirra b. Hubejša kada priča od Ubeja b. Ka'ba da mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah mi je naredio da ti učim Kur'an, pa mu je proučio suru: *Lem jekunil-lezine keferu* i u njoj naglasio da je kod Allaha (islam) jedina prava vjera, nije ni jevrejstvo, ni kršćanstvo, ni vatrolopokolnstvo. Ko bude uradio kakvo dobro, ono neće biti sakriveno, a onda mu reče: "Kada bi čovjek imao delinu blaga, poželio bi da ima dvije, a kad bi imao dvije, poželio bi da ima tri. Čovjekovu nutrinu može ispuniti samo zemlja.²²⁰⁵ Allah će oprostiti onome koji se pokaje."

Ovaj hadis je hasenau sahihun²²⁰⁶. Prenesen je sa ovim senedom. Abdullah b. Abdur-Ranman b. Ebza prenio je od svoga oca, a on od Ubeja b. Ka'ba da mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allah mi je naredio da ti učim Kur'an." I Ka'be je prenio od Eneša da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ubeja b. Ka'bu: Uzvisem Allah mi je naredio da ti učim Kur'an."

١٣٧. فِي فَضْلِ الْأَنْصَارِ وَفَرِيسِ *

٤١٦٧. حَدَّثَنَا بَنْدَارٌ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ عَنْ زُهَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَسَّنٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الصُّغَيْرِ عَنْ أَبِي بَنْدَرَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْلَا الْأَنْصَارُ لَكُنْتُ أَمْشُرًا مِنَ الْأَنْصَارِ وَهَذَا الْإِسْلَامُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: بُوِئْتُ سَلْبًا لِلْأَنْصَارِ وَأَدْيَا أَوْ شَعَفْتُ لَكُنْتُ مَعَ الْأَنْصَارِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٤١٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ سُوَيْدٍ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

²²⁰³ Ebu Davud et-Tajalisi.

²²⁰⁴ Asim b. Behdele.

²²⁰⁵ "Čovjek se neće zaustaviti sve dok ga zemlja ne zatrpa."

²²⁰⁶ B. jez. ga: Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedrek*u.

الْأَنْصَارُ: لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ وَلَا يَتَعْصَمُ إِلَّا الْمُتَأَفِّقُونَ. مَنْ أَحَبَّهُمْ فَاحْبَبَهُ اللَّهُ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَانْغَضَهُ اللَّهُ فَقُلْنَا لَهُ: أَلَمْ تَسْمَعْهُ مِنَ الْبَرَاءَةِ؟ فَقَالَ: إِنِّي أَتَى حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٤١٦٩ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ: سَمْعَتٍ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: هَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ مِنْ غَيْرِكُمْ؟ قَالُوا: لَا إِلَّا ابْنُ أُحْتٍ لَنَا فَقَالَ: ابْنُ أُحْتٍ الْقَوْمُ مِنْهُمْ. ثُمَّ قَالَ: إِنَّ قُرَيْشًا حَدِيثَ عَهْدِهِمْ بِجَاهِلِيَّةٍ وَمُصَيِّبَةٍ. وَإِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أَجْبِرَهُمْ وَأُتْلِفَهُمْ أَمَا تَرَوْنَ أَنْ يَرْجِعَ النَّاسُ بِالذُّلْيَا وَتَرْجِعُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى بُيُوتِكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا وَسَلَكَتِ الْأَنْصَارُ وَادِيًا أَوْ شِعْبًا لَسَلَكَتُ وَادِي الْأَنْصَارِ أَوْ شِعْبَهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٠ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَيْسَرَةَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ حَدَّثَنَا خُزَيْمَةُ عَنْ أَنَسٍ عَنْ رِبِّدِ بْنِ رُقَيْمَةَ: أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ يُعْرِيه فِيمَنْ أَصِيبَ مِنْ أَهْلِهِ وَبَنِي عَمِّهِ يَوْمَ الْخُرَّةِ فَكَتَبَ إِلَيْهِ: إِنِّي أَبْتَرُكَ بِشُرَى مِنَ اللَّهِ، إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْأَنْصَارِ وَلِلدَّرَارِيِّ الْأَنْصَارِ وَلِلدَّرَارِيِّ الدَّرَارِيهِمْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ قَتَادَةُ عَنِ النَّضْرِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ *

٤١٧١ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ خُزَيْمَةَ عَنْ خُزَيْمِ بْنِ مُعَيْرٍ حَدَّثَنَا دَاوُدُ وَعَبْدُ الصَّمَدِ قَالَا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَاسٍ أَنَسِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي صُحَيْبَةَ عَنْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَقْرَأَ قَوْمَكَ السَّلَامَ فَإِنَّهُمْ مَا عَلِمْتُ أَعَفَّةَ صُرٍّ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٢ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ خَبِيبٍ حَدَّثَنَا خُزَيْمَةُ عَنْ: فَصْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ زَكْرِيَّا عَنْ أَبِي رَاثِدَةَ عَنْ غَضِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ لَسَى صُنَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. أَلَا إِنَّ عَيْسَى الْيَاقِينِي أَوِيَ إِلَيْهَا أَهْلُ يَنْتِي وَإِنْ كَرِهِي الْأَنْصَارُ فَاعْفُوا عَنْ مُسِيئَتِهِمْ وَاقْبَلُوا مِنْ مُخْسِنَتِهِمْ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ وَفِيهِ نَاسٌ عَنْ أَنَسٍ *

٤١٧٣ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ: سَمْعَتٍ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْأَنْصَارُ كَرِهِي وَعَيْتِي. وَإِنَّ النَّاسَ سَيَكْفُرُونَ وَيَقْتُلُونَ. فَاغْفِرُوا مِنْ مُخْسِنَتِهِمْ وَتَحَارَّزُوا عَنْ مُسِيئَتِهِمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٤ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُسَيْنٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ يَحْيَى عَنْ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ كَسْبٍ عَنْ زُهَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي سُلَيْمٍ عَنْ: إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ

سَعْدٌ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ يُرِدْ هَوَانَ قُرَيْشٍ أَهَانَهُ اللَّهُ. هَذَا حَدِيثٌ عَرِيبٌ.

٤١٧٥. أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي شَيْهَابٍ بِهِذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ *

٤١٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ وَابْنُ أَبِي حَتْمَةَ قَالَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ جَبْرِ عَنْ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ حُبَيْرٍ عَنْ أَبِي عَتَايَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَبْغِضُ الْأَنْصَارُ أَحَدًا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٧٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو يَحْيَى مُحَمَّدِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ حُبَيْرٍ عَنْ أَبِي عَتَايَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اللَّهُمَّ أَدْفِتْ أَوَّلَ قُرَيْشٍ نِكَالًا، فَأَذِقْ آخِرَهُمْ نَوَالًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرِيبٌ

٤١٧٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابُ الْوَرَّاقُ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ عَنْ الْأَعْمَشِ نَحْوَهُ *

٤١٧٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَخْنَعَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَنَسِ بْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ اعْمُرْ لِبَنِي النَّصَارِ، وَلِبَنَاءِ الْأَنْصَارِ، وَلِبَنَاءِ أَهْلِ الْأَنْصَارِ، وَلِبَنَاءِ الْبَنِي الْأَنْصَارِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرِيبٌ مِنْ هَذَا نَوْحُهُ *

137. O vrijednosti ensarija²²⁰⁷ i Kurejšija²²⁰⁸

4167. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir²²⁰⁹ prenijevši od Zuhejra b. Muhammeda, on od Abdullaha b. Muhammeda b. Ukajla, on od Tufejla b. Ubejja b. Ka'ba, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao "Da nije bilo seobe, bio bih ensarija."

Sa ovim senedom je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, preneseno da je rekao: "Kada bi ensarije pošle u kakvu domnu ili klanac, ja bih ih slijedio." Ovaj hadis je hasenun.²²¹⁰

4168. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šube prenijevši od

²²⁰⁷ Ensarijama (pomagačima) Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao je muslimane medinskih plemena Eys i Hazredž, koji su prihvatili muhadžire iz Mekke i sa njima sve što su imali dijelili.

²²⁰⁸ Kurejšije su pripadnici plemena Kurejš iz Mekke. To su, kako tvrdi Ibn Hišam, prema mišljenju većine historičara, potomci Nadra koji se zvao Kurejš.

²²⁰⁹ Ebu Amir el-Akadi.

²²¹⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

Adija b. Sabita, a on od Beraa b. Aziba da je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao, ili je kazao. Rekao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u vezi sa ensarijama: "Njih voli samo vjernik, a mrzi ih samo munafik. Ko ih bude volio njega će voljeti Allah, a ko ih bude mrzio njega će mrziti Allah. Mi ga upitismo: A jesi li to ti zaista čuo od Beraa. On reče: Jesam, to mi je on lično ispričao." Ovaj hadis je sahihun.²²¹¹

4169. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, koji je kazao: Čuo sam Katadea kada prenosi od Enesa, koji je kazao: "Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okupi ensarije i upita ih: Ima li osim vas iko drugi prisutan? Rekoše: Ima samo naš sestrić. On reče: Sestrić jednog naroda je od njih, a onda nastavi: "Kurejševici su još (vremenski) blizu predislamskom dobu i njihova su sjećanja na njihove ubijene i na osvojenje njihovih teritorija još svježa. Ja im činim dobročinstvo zato da lakše (sve to zaborave) i da ih privolim (za islam), a ne zato što su Kurejševici. Raduje li vas činjenica da se (drugi) vraćaju svojim kućama sa ovosvjetskim dobrima, a da se vi svojim kućama vraćate sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem? Raduje, odgovoriše prisutni, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi: "Kada bi drugi ljudi pošli jednom dolinom ili klancem, a ensarije drugom ja bih pošao onom dolinom ili klancem kojim su pošle ensarije." Ovaj hadis je sahihun.²²¹²

4170. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni, kaže: Obavijestio nas je Hušejm²²¹³; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Zejd b. Džedat, kaže: Nas je obavijestio Nadi b. Enes prenjevši da je Zejd b. Erkam napisao Enesu b. Maliku (izjaze saučešća) podstičući ga na strpanje i zbog stradanja članova njegove rodbine i njegovih amidžića u sukobu Harir²²¹⁴. On mu tom prigodom napisa sljedeće: "Saopćit ću ti od Allaha radosnu vijest. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Allahu, oprosti ensarijama i potomcima ensarija i potomcima njihovih potomaka."²²¹⁵ Ovaj hadis je hasenu-sahihata. Prenio ga je i Katade od Nadra b. Enesa, a on od Zejda b. Erkama.

²²¹¹ Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi, osim Ebu Davuda.

²²¹² Bilježe ga i Ebu-Bahari i Muslim u *Sahuhima* i En-Nesai u *Sunenu*.

²²¹³ Hušejm b. Bešir b. Kasim es-Sulemi.

²²¹⁴ Pored Medine.

²²¹⁵ Pošto ensarije i muhadžiri u Medini odobriše da Jezida b. Muasira pritrka u zahtijev Jezid iz Šama uputi ogromnu vojsku pod zapovjedništvom Muslima b. Muslima e. Marrija i mjesecu zalhidžetž 63. godine po Hicri, koja osvoji Medinu, napravi veliki skandal i zločin. U kamen aru pored Medine tada izginase mnogi muhadžiri i ensarije, a od ensarija i mnogi Enesovi, bliski rođaci. Kao se ču desilo Enes b. Malik otišao u Basru. Tada mu je spomenute tri ešir saučešća uputio Zejd b. Erkam, koji se tada nalazio u Kufi.

4171. ISPRIČAO NAM JE Abde b. Abdullah el-Huzai el-Basri; kaže: Obavijestili su nas Ebu Davud²²¹⁶ i Abdus Samed²²¹⁷ i kazali: Obavijestio nas je Muhammed b. Sabit el-Bunani prenijevši od svoga oca, on od Enesa b. Malika, a on od Ebu Talhe²²¹⁸, koji je kazao: Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Prenesi tvome narodu selam! Koliko mi je poznato, oni ne prose i (u borbi) su strpljivi."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²¹⁹

4172. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Zekeryjaa b. Ebu Zande'a, on od Atijjca, on od Ebu Seida, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Moja porodica je moja svežina kojoj se okrećem, a ensarije su moja čeljad pa se sustežite od ružnih postupaka prema njima, i dobro im činite. Oprostite onome od njih koji pogriješi i prihvatite od njih lijepe postupke!"** Ovaj hadis je hasenun. O ovoj temi prenesen je hadis i od Enesa.

4173. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be i kazao: Čuo sam Katade'a kada priča od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ensarije su moja čeljad i moja porodica. Ostali će se brojčano uvećavati, a njih će biti sve manje."**²²²⁰ Zato, budite dobri prema njima i sustežite se od ružnih postupaka prema njima!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²²¹

4174. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Davud el-Hašimi; kaže: Nas je obavijestio Ibrahim b. Sa'd; kaže: Nas je obavijestio Salih b. Kejsan prenijevši or Zuhrija, on od Muhammeda b. Ebu Sufjana, on od Jusufa b. Hakema, on od Muhammeda b. Sa'da, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko god bude želio poniženje Kurejševičima, Allah će njega poniziti."** Ovaj hadis je garibun.²²²²

4175. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Saliha b. Kejsana, a on od Ibn Šihaba, **sa ovim senedom, slično prethodnom hadisu.**

4176. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gaylan; kaže: Nama su ispričali Bišr b. Es- Siri i Muemmil²²²³ i kazali: Obavijestio nas je Sufjan prenijevši

²²¹⁶ Ebu Davud et-Tajalisi.

²²¹⁷ Abdus-Samed b. Abdul-Varis.

²²¹⁸ Ebu Talha Zejd b. Šehl b. Esvec b. Haram el-Ensari, poznati Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ashab bio je očuh Enesa b. Malika. Učesnik je Bitke na Bedru, i ostalih bitki koje su vođene nakon nje. Umro je 34. godine po Hidžri.

²²¹⁹ Bilježi ga i El-Bezzar u *Musnedu*.

²²²⁰ Tj. ostali narodi i plemena će primati islam i bivati će sve brojniji, dok će se broj ensarija umiranjem sve više smanjivati.

²²²¹ Bilježe ga i E.-Bahari i Muslim u *Saheimu*, i En-Nisai u *Sunemu*.

²²²² Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

²²²³ Muemmil b. Ismail el-Basri.

od Habiba b. Lba Sabita, on od Seida b. D. ibn, a on od Ibn Abbasa. Vjerovjenik, salallahu a ehi ve se en na medem prikomu reče: "Ensarije ne može mrziti niko ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²²⁴

١٣٨ باب ما جاء في أي دور الأنصار خير

²⁰⁰⁶ B. heziga i M. Sami a. *Sehen* 'pick up' me *o* 'my' as subject and *o* 'the' as object.

فَصَلَ عَيْنًا. فَقِيلَ قَدْ فَصَلَكُمْ عَنِّي كَثِيرٌ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. ثُمَّ لَمَسَ عَيْنَ سَمْعَةَ وَهَاتَتْ
بِهِ رِيْعَةً *

٤١٨٢. حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ سَمْعُ بْنُ جُنَادَةَ عَنْ سَلَمٍ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَشِيرٍ عَنْ مُجَالِدٍ عَنْ
الشَّعْبِيِّ عَنْ حَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ قَبِيْلٍ عَنْ سَلَمٍ أَخْبَرَنَا أَنَّهُ سَمِعَ حَرِ بْنَ دُبَارٍ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ قَالَ
هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٤١٨٣. حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ أَحْمَدُ بْنُ سَلَمٍ عَنْ مُجَالِدٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَيْرُ الْأَنْصَارِ بَنُو عَبْدِ الْأَشْهَلِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا
الْوَجْهِ *

138. O tome koja su plemena ensarija najbolja

4180. ISPRIČAO NAM JE Katerebe, kaže: Obavijestio nas je Leis b. Sad prenijevši, od Jahja b. Sa'da el-Ensarija, koji je čuo Enesa b. Malikā kada je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Hoćete li da vas obavijestim o tome koja su plemena ensarija najbolja ili koje su ensarije najbolje? Hoćemo, odgovoriše prisutni, a on reče: Benu Nedždžar, a onda slijedi Benu Abdulešhel pa Benu Haris b. Hazredž pa Benu Saide. Potom je, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, veli (Enes), savio prste ruku, a potom ih ispružio poput onoga koji nešto baci iz ruku, i rekao: U svim plemenima ensarija je dobro."

Ovaj hadis je hasen in-sahihun²²²⁷. Ovaj hadis je prenesen i od Enesa, on od Ebu Usejda es-Saidija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4181. ISPRIČAO NAM JE Munammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Dzater, kaže: Nas je obavijestio Su'be i kazao: Čuo sam Katereba kako priča od Enesa b. Malikā, i on od Ebu Usejda es-Saidija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Najbolja plemena ensarija su: Benu Nedždžar, zatim Benu Abdulešhel pa Benu Haris b. Hazredž pa Benu Saide, a sva su plemena ensarija dobra. Sa'd će na to: Mislim da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uzdigao neka plemena iznad nas²²²⁸, a neko mu reče: I vas je

²²²⁷ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

²²²⁸ Sa'd b. Ubad je bio iz ensarijskog plemena Be'ni Saide koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo na četvrtom mjestu. U hadisu koji je zabilježio Muslim u *Sahihu* stoji da je Sa'd b. Ubad rekao: Bio krivo što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, negovopleme spomenuo kao četvrti po vrjednosti pa je rekao: "Opremljeno magarcima da oćem kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Njegov brat mu reče: Zar ćeš otići da oponeras Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a Allahov

uzdigao iznad mnogih drugih²²²⁹." Ovaj hadis je hasenun sahihun.²²³⁰ Ebu Usejd es-Saidi zvao se Malik b. Rebi'a.

4182. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib Selim b. Džunade b. Selim; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Bešir prenjevši od Mudžalida²²³¹, on od Ša'bija, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Najbolje pleme ensarija je Benu Nedždžar.**" Ovaj hadis je garibun.

4183. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Bešir prenjevši od Mudžalida, on od Ša'bija, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Od najboljih ensarija je i pleme Benu Abdulešhel.**" Ovaj hadis, sa ovim senedom, je hasenun-sahihun-garibun.

١٣٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْمَدِينَةِ *

٤١٨٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا الثَّبْتُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ سُوَيْبٍ الرَّزْقِيِّ عَنْ عاصِمِ بْنِ عُمَيْرٍ بْنِ أَبِي صَيْبٍ قَالَ: أَخْرَجَنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى إِذَا كَانَ بِحَرَّةِ السَّقْبِ الَّتِي كَانَتْ لِسَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اتَّوَسَّيْ بَوَصْوَاءَ. فَتَوَصَّأْنَا ثُمَّ قَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقَيْلَةَ ثُمَّ قَالَ: الْحَمُّ لِبَنِي إِسْرَافِيلَ كَانَ عَبْدُكَ وَخَلِيلُكَ وَدَعَا لِأَهْلِ مَكَّةَ بِالْبُرْكَاتِ وَأَنَا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَذْعُوكَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ أَنْ تُتَارَكَ لَهُمْ فِي مُدَّهَمٍ وَصَاعِهِمْ مِثْلِي مَا تَارَكْتُ لِأَهْلِ مَكَّةَ مَعَ الْبُرْكَاتِ بِوَكَّتَيْنِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَائِشَةَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ *

٤١٨٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رِيَّادٍ أَخْبَرَنَا أَبُو ثَابِتَةَ يُونُسُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ ثَابِتَةَ أَخْبَرَنَا سَمْعُ بْنُ زَرْدَانَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ بْنِ أَبِي سَمْعَانَ عَنْ عُمَيْرِ بْنِ أَبِي صَيْبٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٤١٨٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ بِمَرْثُورِيٍّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ غَفِيرٍ بْنُ أَبِي حَرِثٍ رَأَاهُ عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا بَيْنَ بَيْتِي وَمَنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to sve najbolje zna? Zar ti nije dovoljno to što smo među prva četiri plemena?"Sa'd poslušao brata, odustade od namjere i naredi da raspreme magarca."

²²²⁹ Neki pretpostavljaju da mu je ovo rekao njegov bratuč Sehl

²²³¹ Bilješka u El-Buhari i Mus.ima i Sahihuma i En-Nisai u Sunenu

²²³¹ Mudžalid b. Seid el-Hemdani.

وَبِهِدِ ابْنُ سَدٍّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: صَدَّةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَدَّةٍ
فِيمَا سِوَاهُ مِنْ مَسْجِدٍ إِلَّا الْمَسْجِدَ حَرَامَ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ *

٤١٨٧ حَدَّثَنَا بُنْدَرٌ أَخْبَرَنَا خُزَيْمَةُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يُونُسَ عَنْ رَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ قَالَ:
قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَمُوتَ بِالْمَدِينَةِ فَلَيْمَتْ بِهَا فَإِنِّي أَشْفَعُ لِمَنْ يَمُوتُ
بِهَا. وَفِي نُسَخٍ عَنْ سَبْعَةِ أَهْلِ الْحَرَمِ أَنَّ سَمِيَّةَ هَذِهِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا وَجْهٍ مِنْ
حَدِيثِ أَبِي سَلَمَةَ اسْتَحْتَبَايَ *

٤١٨٨ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا الْمُعَمَّرُ بْنُ سَيْبَانَ قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ
عُمَرَ عَنْ رَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ: أَنَّ مَوْلَاةً لَهُ أَتَتْهُ فَقَالَتْ: اسْتَدَّ عَلَيَّ الرِّمَاءُ وَبَنِي أُرَيْدُ أَنْ أَخْرَجَ إِلَيَّ
الْعَرَّاقَ قَالَ: فَهَلَّا إِلَى الشَّامِ أَرْضُ الْمُنْتَشِرِ؟ اصْبِرِي لَكَاعِ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ صَوَّرَ عَلَى شِدَّتِهَا وَلَأْوَانِهَا كُنْتُ لَهُ شَهِيدًا أَوْ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي
سَعِيدٍ وَسَمِيَانَ بْنِ أَبِي رَهْوَةَ وَسَبْعَةِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤١٨٩ حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ سَمِعْتُ مِنْ خُذَّادَةَ حَدَّثَنَا أَبِي خُذَّادَةُ بْنُ سَمَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ
أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَحْرَ قُرَيْشٍ مِنْ قُرَى الْإِسْلَامِ حَرَابُ
الْمَدِينَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. نَا عَرَفَهُ بِنَا مِنْ حَدِيثِ خُذَّادَةَ عَنْ هِشَامٍ *

٤١٩٠. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَأَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ
عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُثَنَّدِ عَنْ جَابِرٍ: أَنَّ أَعْرَابِيًّا تَابَعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْإِسْلَامِ.
فَأَصَابَهُ وَعْدٌ بِالْمَدِينَةِ فَجَاءَ الْأَعْرَابِيَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَقْلِي بِنِعْمَتِي
فَأَبَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَحَ الْأَعْرَابِيَّ ثُمَّ جَاءَهُ فَقَالَ: أَقْنِي بِنِعْمَتِي. فَأَبَى فَخَرَجَ
الْأَعْرَابِيَّ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا الْمَدِينَةُ كَالْكَبْرِ تَنْهِي خَتَهَا وَتُصَعِّ طَبْعُهَا
وَفِي نُسَخٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٩١ حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ وَأَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكِ عَنْ شُرَيْبِ بْنِ
عَنْ سَعِيدِ بْنِ مُسَيْبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: لَوْ رَأَيْتُ الطَّيَّافَ تَرْتَعُ بِالْمَدِينَةِ مَا ذَعَرْتُهَا. إِنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا بَيْنَ لَانْتَهَا حَرَامٌ
وَفِي الْبَابِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَدِيٍّ وَاللَّهِ فِي رَيْدٍ وَأَنَسٍ وَابْنِ يُونُسَ وَرَيْدِ بْنِ أَبِي نَابِتٍ وَرَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ
وَجَابِرِ بْنِ سَهْلٍ وَبْنِ حَنْظَلٍ. حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٩٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ وَحَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا عَنْ مَالِكٍ عَنْ غَمْرٍو بْنِ أَبِي غَمْرٍو عَنْ تَسِ بْنِ مَالِكٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَلَعَ لَهُ أَحَدٌ فَقَالَ: هَذَا حَلٌّ يُحِبُّنَا وَنُحِبُّهُ. النَّهْمُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَإِنِّي أَحَرَّمُ مَا بَيْنَ لَانَتَيْهَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤١٩٣. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْقَامِرِيِّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ غَمْرٍو بْنِ حَرْبٍ عَنْ حَرْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ تَسِ بْنِ مَالِكٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَيَّ أَيُّ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ نَزَلَتْ فِيهِ دَارُ هِجْرَتِكَ. الْمَدِينَةُ أَوْ الْبَحْرَيْنِ أَوْ قَنْسَرَيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْفَضْلِ بْنِ مُوسَى. تَعَرَّدَ بِهِ أَبُو عَمَّارٍ *

٤١٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى ح. أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُروَةَ عَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَصْبِرُ عَلَى لَأَوَاءِ الْمَدِينَةِ وَشِدَّتِهَا أَحَدٌ إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا نَوْحِهِ. وَصَالِحُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ أَخُو سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ *

139. O vrijednosti Medine

4184. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kaže. Obavijestio nas je Lejs²²³² prenijevši od Seida b. Fbu Seida el-Makburija, on od Amra b. Sulejma, on od Asima b. Amra²²³³, a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao: "Jednom prilikom smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, izišli (iz Medine) i kad smo bili u Harri u pojilištu Sa'da b. Ebu Vekkasa, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Donesite mi vodu za abdest! (Pošto mu donesoše), on uze abdest, okrenu se prema Kibli pa reče: Allahu, Ibrahim bijaše Tvoj rob i prijatelj, on Te molio da podariš bereket stanovnicima Mekke, evo i ja sam Tvoj rob i poslanik pa Te molim da bereket podariš i stanovnicima Medine u njihovu muddu i sa'u²²³⁴ poput onoga koji si podario stanovnicima Mekke, na jedan bereket dva bereketa." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²³⁵ O ovoj temi preneseni su hadisi i od Aise, Abdullaha b. Zejda i Ebu Hurejrea.

²²³² Lajs b. Sa'd.

²²³³ Asim b. Amr Hidžazi Medeni pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

²²³⁴ Mudd i sa' su posude. Mudd sadrži prema mišljenju Ebu Hanife dva litra, a sa' osam litara.

²²³⁵ Bilježi i ga Et-Taberani u *El-Mu'ademul-vesitu* sa dobrim senedom i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*

4185. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nubate Junus b. Jahja b. Nubate²²³⁶; kaže: Nas je obavijestio Seleme b. Verdan²²³⁷ prenijevši od Ebu Seida b. Ebu Muallaa, a on od Alije b. Ebu Taliba i Ebu Hurejrea, koji su kazali da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Između moje sobe²²³⁸ i moga mimbera je jedan od džennetskih vrtova."**²²³⁹ Ovaj hadis je u ovoj formi garibun-hasenun.

4186. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kamil el-Mirvezi; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Ebu Hazim ez-Zahid prenijevši od Kesra b. Zejda, on od Velida b. Rebaha, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, s. a, kazao: **"Prostor između moje sobe i moga mimbera je jedan od džennetskih vrtova."** Sa ovim senedom preneseno je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je (i ovo) kazao: **"Namaz u ovoj mojoj džamiji bolji je od hiljadu namaza u bilo kojoj drugoj džamiji, osim u Mesdžidul-haramu."**

Ovaj hadis je sahihun.²²⁴⁰ Prenesen je preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, sa više seneda.

4187. ISPRIČAO NAM JE Bundar, kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Ejuba²²⁴¹, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko bude u mogućnosti da živi u Medini sve do svoje smrti, neka to učini jer ću se ja (posebno) zauzeti za one koji umru u njoj."**

O ovoj temi prenesen je hadis i od Subej'e bint Haris el-Ėslemije. Ovaj hadis je, sa ovim senedom preko Ejuba es-Sahtijanija, hasenun-sahihun-garibun.²²⁴²

4188. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman i kazao: Čuo sam Ubajdullaha b. Omera, koji je prenio od Nafi'a, a on od Ibn Omera: **"Jednog dana mu dode njegova štćenica i reče: Dodijala mi je oskudica pa bih željela otići u Irak. On će na to: Ili u Šam, u svetu zemlju? Strpi se, sramoto jedna, ja**

²²³⁶ Ebu Nubate Junus b. Jahja b. Nubate el-Emev, el-Mevani. Iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

²²³⁷ Seleme b. Verdan el-Lejsi.

²²³⁸ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je više soba, međutim, kada je ovaj hadis izrekao, on je mislio na Aišinu sobu u kojoj će kasnije biti ukopan. To potvrđuje hadis koji je zabilježio Et-Taberani u *El-Mudžemul-kebiru* u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Prostor između Aišine sobe i moga mimbera je jedan od džennetskih vrtova."

²²³⁹ To znači da je taj prostor toliko blagoslovljen i toliko Allah, dž. š., u taj prostor dnevno spusti Svoje milosti na one koji u njemu borave kao da se radi o džennetskom vrtu.

²²⁴⁰ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²²⁴¹ Ejub es-Sahtijani.

²²⁴² Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunemu* i Ibn Hiban u *Sahihu*.

sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Ko bude strpljivo podnosio oskudicu i tjeskoban život u njoj (Medini), ja ću mu biti svjedok ili zagovornik na Sudnjem danu."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Seida, Sufjana b. Ebu Zuhejra i Subej'e el-Eslemije. Ovaj hadis je sahihun garibun.²²⁴³

4189. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib Selm b. Džunade; kaže: Ispričao nam je Ebu Džunade b. Selm prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Od svih islamskih gradova Medina će posljednja stradati!" Ovaj hadis je hasenun-garibun.²²⁴⁴ Poznat nam je samo preko Džunadea od Hišama.

4190. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari, kaže: Obavijestio nas je Ma'n, kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes. A obavijestio nas je Kutejbe prenijevši od Malika b. Enesa, on od Muhammeda b. el-Munkedira, a on od Džabira: "Neki je beduin dao prisegu Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na islam. Nakon izvjesnog vremena, u Medini ga zadesi vrućica i on dođe Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Poništi moju prisegu! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to odbi i beduin ode. Nakon izvjesnog vremena mu ponovo dođe i reče: Poništi moju prisegu!"²²⁴⁵ On to odbi, i pošto beduin ode, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Medina vam je poput kovačkog mijeha: odbacuje ono što je loše, a zadržava ono što je dobro." O ovoj temi prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²⁴⁶

4191. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari, kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik. A obavijestio nas je Kutejbe prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejra da je govorio: "Da vidim gazele kako slobodno pasu u Medini, ja ih ne bih lovio jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "U prostoru između njena dva predjela sa crnim kamenom"²²⁴⁷ zabranjen je lov."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Sa'da, Abdullaha b. Zejda, Enesa, Ebu Ejuba, Zejda b. Sabita, Rafi'a b. Hadidža, Džabira i Sehla b. Hanifa u sličnoj formi. Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun.²²⁴⁸

²²⁴³ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*

²²⁴⁴ Bilježi ga Ibn Hiban u *Sahihu*.

²²⁴⁵ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije mogao opozvati njegovu prisegu jer bi to značilo njegovo odmetništvo od islama, što bi, s druge strane, zahtijevalo njegovo pogubljenje.

²²⁴⁶ Bilježe ga i E.-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sinenu*

²²⁴⁷ Sa istočne i zapadne strane Medine su predjeli sa crnim kamenom. U tom prostoru je zabranjeno loviti.

²²⁴⁸ Bilježe ga i E.-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sinenu*

٤١٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حُصَيْنٌ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَيْبَةَ
 عَنْ حُثَيْبٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ حُثَيْرٍ وَثَرِ حُصَيْنٌ عَنْ شَيْبَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 نَسْكَةٌ مَا أَطْيَيْتُكَ مِنْ بَلَدٍ وَأَحْبَبْتُ إِلَيَّ وَلَوْ لَأَنَّ قَوْمِي أَخْرَجُونِي مِنْكَ مَا سَكْتُ غَيْرَكَ. هَذَا حَدِيثٌ
 حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا سُرُجُهُ *

140. O vrijednosti Mekke

4195. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže Obavijestio nas je Lejs²²⁵² prenijevši od Ukajla, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b. Adi'a b. Hamraa, koji je kazao Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je stao na jedan brežuljak (u Mekki) i rekao "Tako mi Allaha, ti si zaista najbolji i Allahu najdraži predio Allahove Zemlje! Da iz tebe ne bijah istjeran, ja iz tebe ne bih izišao."²²⁵³

Ovaj hadis je hasenun-garibun sahihan²²⁵⁴ I Janus ga je od Ez-Zuhrija prenio u sličnoj formi. A prenio ga je i Muhammed b. Amr od Ebu Selemea, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ez-Zuhrijeva hadis, koji je prenio od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b. Adi'a b. Hamraa, je, po mome mišljenju, pouzdaniji.

4196. ISPRIČAO NAM JE Munammed b. Musa el-Basri: kaže Obavijestio nas je Fadl b. Suleiman prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Husema; kaže: Obavijestio nas Seid b. Džubejr i Ebu Tafel prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za Mekka rekao: "Od tebe mi nema ljepšeg i dražega grada. Da me moji sunarodnjaci ne istjeraše iz tebe, ja ne bih živio u drugom gradu!"²²⁵⁵ Ovaj hadis je, sa ovim senedom, nasenun sahihun garibun

١٤١. فِي فَضْلِ الْعَرَبِ *

٤١٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْأَزْدِيُّ وَأَحْمَدُ بْنُ مَسْعُودٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو بَدْرٍ
 شُعَاعٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ قَوْمٍ مِنْ بَنِي صَيْبَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ قُتَيْبَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

²²⁵² Lejs b. Sa'd.

²²⁵³ Ibn Hadžer el Askalani, veli U hadisa koji je vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija. Maslama stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao "Namaz u El-Mesdžidu-haramu (u Mekki) vredniji je od namaza u ovoj mojoj džamiji (u Medini) za stotinu hiljada puta."

²²⁵⁴ Biježe ga i Ahmed b. Hanbel, u *Musnedu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sünenima*

²²⁵⁵ El Mabarekför smatra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ove riječi izgovorio u momentu kad se opraštao od Mekke, nakon njena oslobođenja 8 godine po Hidžri

وَسَمِعَ يَا سَمْعَانَ أَنْ نَعْمَصِي فَتَفَارَقَ دِينُكَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَبْغَضُكَ وَبِكَ هَدَانَا اللَّهُ؟
قَالَ: تَبْغِضُ الْعَرَبَ فَتَعْمَصِي هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، يَا غُرُوبًا مِنْ حَدِيثِ أَبِي دَاوُدَ شَيْخُكُمْ

٤١٩٨ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَيْفٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ حُصَيْنِ بْنِ غُنَمٍ عَنْ أَحْمَسِيِّ عَنْ مُجَارِفٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ عَمِلَ لِعَرَبٍ لَمْ يَدْخُلْ فِي شِقَاعَتِي وَلَمْ يَلْزَمْهُوَكَانِي هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ - وَهُوَ مِنْ حَدِيثِ حُصَيْنِ بْنِ عَبْدِ أَحْمَسٍ عَنْ مُجَارِفٍ وَنَحْوِهِ

٤١٩٩. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي رَزِينٍ عَنْ أُمِّهِ
قَالَتْ كُنْتُ أُنَاجِرُ فِي مَدَنٍ مِنْ عَرَبِ أَشْجَدَ عَنَبٍ فَقِيلَ لِي يَا بَرَكُ مَاذَا تَرَجُلِي مِنْ
عَرَبٍ شَدِيدَ عَيْنٍ فَجِئْتُ سَمْعَةَ بْنَ مَرْثَدٍ يَقُولُ قُلْ يَا سَوْدَةَ مَا تَصْنَعُ عِنْدَ هَؤُلَاءِ مِنْ أَفْطَرَابِ
السَّاعَةِ هَؤُلَاءِ الْعَرَبُ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي رَزِينٍ وَمَوْلَاهَا ضَلَحَةٌ بِنُ مَالِكٍ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ يَنْسَبُ
تَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُلَيْمَانَ بْنِ حَرْبٍ *

٤٢٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْأَزْدِيُّ أَخْبَرَنَا حَرِثُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ شُرَحْبِيلِ بْنِ خُبَيْبٍ
 أَنَّ الْأَنْبِيَاءَ سَمِعَ حَرِثُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ حَدَّثَنِي أَبُو ثَرْيَاحَ بْنَ رَسْمٍ أَنَّهُ صَوَّى لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ وَسْطُهُ فَرَأَى
 لَيْفُونَ النَّاسُ مِنَ الدَّخَالِ حَتَّى يَلْحَقُوا بِالْجِبَالِ قَالَتْ أُمُّ ثَرْيَاحَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَيُّ الْعَرَبِ يَوْمَئِذٍ
 قَالَ هُمْ قَلِيلٌ مِمَّنْ حَدَّثَ حَسَنُ عَدِيٍّ صَحِيحٌ

٤٢٠١. حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ مَعْدٍ حَدَّثَنَا حَمْدُ بْنُ رِثْوَانَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ قَدَادَةَ
عَنِ الْحُسَيْنِ عَنْ سَفَرَةَ بْنِ حَبِيبٍ أَنَّ نَجْمَ بْنَ أَبِي صَالِيٍّ سَمِعَهُ يَقُولُ سَأَلَ أَبُو الْعَرَبِ وَيَافِثُ
أَبُو الرُّومِ وَحَاقَ أَبُو الْحَيَّسِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَيُقَالُ يَافِثٌ وَبَعَثَ وَبَعَثَ.

141. O vrijednosti Arapa

4197. ISPRICALI SU NAM Muhammed b. Jahja el-Ezdi. Ahmed b. Meni' i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Bedr Šudža' b. Velid prenijevši od Kabusa b. Ebu Zabjana. on od svoga oca a on od Selmana²³⁵⁶ koji je kazao: "Rekao mi je Allahov Poslanik, salta lanu alejhi ve sellem: "Nemoj me mrziti, Selmane, pa da tako napustiš svoju vjeru! Rekoh: Allahov Poslaniče, kako te mogu mrziti kad nas je Allah tvojim sebebom uputio

²³³ Selman el-Farsi, poznati Vjerovjesnikovi, sačuvana aje n ve sel'em, ashab koji je Allahovu Poslanku, sačuvana aje n ve sel'em, sager, sao kopanje nendeka na priazu Medini.

na Pravi Put? On reče: Ako budeš mrzio Arape, ti mrziš i mene²²⁵⁷." Ovaj hadis je hasenun-garibun.²²⁵⁸ Poznat nam je samo preko Ebu Bedra Šudža'a b. Velida.

4198. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Bišr el-Abdi, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Abdullah b. Esved prenijevši od Husajna b. Omera, on od Muharika b. Abdullaha, on od Tarika b. Šihaba, a on od Osmana b. Affana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko bude neiskren prema Arapima, taj neće ući u okrilje moga zagovora (šefa'ata) i moje ljubavi."**

Ovaj hadis je garibun.²²⁵⁹ Poznat nam je samo preko Husajna b. Omera el-Ahimesija od Muharika, a Husajn, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije jak prenosilac hadisa.

4199. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Harb; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Ebu Ruzejn prenijevši od svoje majke, koja je kazala: Kad god bi neko od Arapa umro, Ummu Harir bi to teško podnijela. Neko joj reče: Primjećujemo da teško podnosiš kada neko od Arapa umre. Ona reče: Čula sam moga gospodara²²⁶⁰ kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Jedan od predznaka Sudnjeg dana je i propast Arapa!"**

Muhammed b. Ebu Ruzejn kaže: Njen gospodar bio je Talha b. Malik. Ovaj hadis je garibun.²²⁶¹ Poznat nam je samo preko Sulejmana b. Harba.

4200. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja el-Ezdi; kaže: Obavijestio nas je Hadždžadž b. Muhammed prenijevši od Ibn Džurejdža, koji je kazao: Obavijestio me je Ebu Zubejr da je čuo Džabira b. Abdullaha kada kaže: Ispričala mi je Ummu Šerik²²⁶² da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Ljudi će od Dedždžala bježati u brda²²⁶³. Na to će Ummu Šerik: Allahov Poslaniče, a gdje će tada biti Arapi?²²⁶⁴ On reče: Oni će tada biti u malom broju."** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.²²⁶⁵

²²⁵⁷ To znači: Ukoliko budeš generalno mrzio Arape kao narod, time ćeš mrziti i mene jer sam i ja Arap.

²²⁵⁸ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²²⁵⁹ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²²⁶⁰ Ona je bila sluškinja kod Talhe b. Malika el-Huzajja es-Sulemija, Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, asnaba, koji se kasnije nastanio u Basri.

²²⁶¹ Ovaj hadis je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab hadis jer je stanje Ummu Muhammed b. Ebu Ruzejna, koji je u njegovu senedu kao ravije nedovoljno poznato.

²²⁶² Ummu Šerik el-Amirja ed-Devsija e.-Enasrija je žena ashab kojoj je bilo ime Gazija, neki vele Gazila.

²²⁶³ Kad se pojavi Dedždžal pred Sudnji dan, vjernici će se od njega sklanjati u brda.

²²⁶⁴ Tj. gdje će tada biti Arapi, borci na Allahovu Putu, da mu se suprotstave. On reče: Oni će tada biti u malom broju.

²²⁶⁵ Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

4201. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Muaz el Akadī; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Zurej' prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, on od Katadea, on od Hasana, a on od Semurea b. Džunduba, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Sam je predak Arapa, Jafis je predak Bizantinaca, a Ham je predak Etiopljana²²⁶⁶." Ovaj hadis je hasenun izgovara se Jafis, Jafit i Jefes.

١٤٢. فِي فَضْلِ الْعَجَمِ *

٤٢٠٢. حَدَّثَنَا سُبَيْحُ بْنُ وَكَيْعٍ أَخْبَرَنَا حُثَيْبُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عِيَّاشٍ أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: ذُكِرَتِ الْأَعَاجِمُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَأَنَا بِهِمْ أَوْ بَعْضُهُمْ أَوْ تَوْقُ مَنِّي بِكُمْ أَوْ بَعْضِكُمْ هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ. مَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عِيَّاشٍ. وَصَالِحٌ هُوَ ابْنُ مِهْرَانَ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ *

٤٢٠٣. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا حَسَنُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ رِيْدٍ أَخْبَرَنَا عَنْ أَبِي عِيَّاشٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَمَا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أَنْزَلَتْ سُورَةُ الْخُمْسَةِ: فَتَلَّاهَا فَمَا بَلَغَ (وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَا يُلْحَقُوا بِهِمْ) قَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ لَمْ يُلْحَقُوا بِنَا؟ فَلَمْ يَكَلِّمْهُ. قَالَ وَسُئِمَانُ الْفَارِسِيُّ فِيمَا قَالَ فَوَضَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى سُئِمَانَ فَقَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ بِالتُّرَاكِ لَتَوَلَّاهُ رَجُلٌ مِنْ هَؤُلَاءِ هَذَا حَدِيثٌ خَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ مِنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

142. O vrijednosti nearapa

4202. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Vekī; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Ebu Bekra b. Ajjaša; kaže: Obavijestio nas je Salih b. Ebu Salih, štićenik Amra b. Hurejsa, koji je kazao: Čuo sam Ebu Hurejrea kada veli: "Neko jednom prilikom u prisustvu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, spomenu nearape, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja se u njih, ili u neke od njih²²⁶⁷, mogu pouzdati više nego u vas, ili u neke od vas²²⁶⁸."

²²⁶⁶ Ova trojica su Nuhovi a.s. sinovi od kojih su nastali spomenuti narodi.

²²⁶⁷ Ovdje je riječ od dileme nekog od prenosilaca ovog hadisa. Ni je bio siguran da li je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao u njih, ili je kazao u neke od njih.

²²⁶⁸ Ovdje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, očito mislio na Selmana el-Farisijsa.

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Ebu Bekra b. Ajaša. Salih je, ustvari. Ibn Mihran. štićenik Amra b. Hurejsa.

4203. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Džafer, kaže: Ispričao mi je Sevr b. Zejd ed-Dejli prenijevši od Ebu Gajsa, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Bili smo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je objavljena sura *El-Džum'a* pa nam ju je proučio. Kad stiže do riječi: *i drugima koji im se još nisu priključili*²²⁶⁹, neki ga čovjek upita: Allahov Poslaniče, ko su ti koji nam se još nisu priključili? On mu ne odgovori.²²⁷⁰ Pošto je, veli Ebu Hurejre, tada bio sa nama i Selman, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi svoju ruku na Selmana i reče: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada bi iman bio na zvijezdi Surejji, neki bi ga od tih ljudi²²⁷¹ dohvatili."

Ovaj hadis je hasenun²²⁷². Prenesen je sa više seneda preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٤٣. فِي فَضْلِ الْيَمَنِ *

٤٢٠٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رَافٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الصَّبَّاحِيُّ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَقْصَا عَنْ قَتَادَةَ عَنْ نُسَيْبٍ عَنْ رِبْعٍ بْنِ ثَابِتٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَظَرَ قَبْلَ الْيَمَنِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ أَقْبِلْ بَقُلُوبِهِمْ وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعًا وَمُدًّا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ عَرَبِيٌّ مِنْ حَدِيثِ رِبْعِ بْنِ ثَابِتٍ مَا يَعْرِفُهُ بَعْضُ مَنْ حَسِبَ سَمْعًا نَقَصًا *

٤٢٠٥. حَدَّثَنَا قُسَيْبُ بْنُ حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ وَهَّابٍ عَنْ أَبِي سَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ هُمْ أَصْغَرُ قُلُوبًا وَأَرْقُ أَفْسَدَةً الْإِيمَانِ يَمَانٍ وَالْحِكْمَةُ يَمَامِيَّةٌ. وَبِهِ ثَابِتٌ عَنْ أَبِي عَدَسٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٠٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَّابٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَاحِبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُرَّةٍ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَسْأَلُكَ فِي قُرَيْشٍ وَالْقَصَاءِ فِي الْأَنْصَارِ وَالْأَدَانِ فِي الْحِشَّةِ وَالْأَمَانَةِ فِي الدَّارِ. بَقِيَ الْيَمَنِ

⁶⁹ *El-Džum'a*, 3. ajet. Ovaj ajet se vezaje za prethodni. "On je neuk ma poslao Poslanika, jednog između njih, da im aiete Njegove kazuje, da im ođ št i da ih Knjiz, i mudrosti, nauči, jer su prije bili u ođto 'zab' ldi'. Dakle, on je neakima (to su, po mišljenju vecine, ashabi) i drugima koj, se još nisu priključili. To su svi oni koji će doc, poslije as'aba do Sudnjeg dana, pos'ao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Neki učenjaci smatraju da su neuki Arapi, a drugi koji se još nisu priključili nearapi.

²²⁷ U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji da mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije odgovorio na postavljeno pitanje sve dotle dok ga ovaj nije tri puta ponovio.

²²⁷¹ Tj. od Perzijanaca, odnosno nearapa.

²²⁷² Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

٤٢٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ نَسَارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَاحِبٍ عَنْ أَبِي مَرْثَمٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ رَيْدٍ بْنِ حُبَابٍ *
 ٤٢٠٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ حَدَّثَنِي غَمِّي صَاحِبُ بْنُ عَبْدِ الْكَبِيرِ بْنُ شُعَيْبٍ حَدَّثَنِي غَمِّي عَنْ سَنَامِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْأَرْضُ أَرْضُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ يُرِيدُ النَّاسُ أَنْ يَصْغَوْهُمْ وَيَأْتِيَ اللَّهُ بِمَا أَنْ يَرْفَعَهُمْ وَلِيَاثِينَ عَلَى النَّاسِ وَمَا أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ يَا لَيْتَ أَبِي كَانِ أَرْضَنَا يَا لَيْتَ أُمِّي كَانَتْ أَرْضِيَّةً.
 هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا يَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا مُوَحِّدٍ وَرَوَى عَنْ سَنَامِ بْنِ شُعَيْبٍ الْأَسَدِيُّ مَوْقُوفٌ وَهُوَ عِنْدَ أَصَحِّ *

٤٢٠٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا مَهْدِيٌّ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ حَسَنٍ عَنْ جَوْرِ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: إِنْ لَمْ تُكْرَمْ مِنَ الْأَرْضِ فَلَسَا مِنَ النَّاسِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *
 ٤٢١٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ رَحِمَهُ اللَّهُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ مَيْمَنٍ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ رَجُلٌ أَحْسِبُهُ مِنْ قَيْسٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ الْغَنِّ حِمِيرٌ فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ جَاءَهُ مِنَ الشَّقِّ الْآخَرِ. فَأَعْرَضَ عَنْهُ. ثُمَّ جَاءَهُ مِنَ الشَّقِّ الْآخَرِ. فَأَعْرَضَ عَنْهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَحِمَ اللَّهُ حِمِيرًا. أَفَرَأَيْتُمْ سَنَامَ وَأَيْدِيَهُمْ طَعَامٌ وَهُمْ أَهْلُ أُمِّي وَابْنَانِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا يَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا مُوَحِّدٍ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ. وَثَرَوَى عَنْ مَيْمَنٍ هَذَا أَحَادِيثُ مُتَاكِفَةٌ *

143. O vrijednosti Jemena²²⁷³

4204. ISPRIČALI SU NAM Abdullah b Ebu Zijad i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi, kaže: Nas je obavijestio Imran el-Kattan prenijevši od Katadea, on od Enesa, a on od Ze da b Sabita da je Vjerovjesnik, sallallahu alehî ve sellem, jednom prilikom pogledao na stranu na kojoj je Jemen i rekao, "Allahu, okreni njihova srca prema nama i podari nam bereket u našem sa'u i muddu"²²⁷⁴.

²²⁷³ Ebu Abdullah Muhammed b Ismail b Ibrahim el-Džufi, el-Buhari kaže: Jemen je nazvan ovim imenom zato što se nalazi desno od Kabe, dok je Sam nazvan tim imenom zato što se nalazi lijevo od Kabe

²²⁷⁴ Podari nam bereket u onome što mjerimo sa'om i muddom. Sa' je posuda koja, prema mišljenju Ebu Hanife, sadrži osam litara, dok je mudd posuda koja, prema mišljenju Ebu Hanife, sadrži dva litra. Sa'om i muddom su odlično mjereni zato što brašno i kurme. Ova dva

Ovaj hadis Zejda b. Sabita je hasenun-garibun.²²⁷⁵ Poznat nam je samo preko Imrana el-Kattana.

4205. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed²²⁷⁶ prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea²²⁷⁷, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Doći će vam stanovnici Jemena, oni su ljudi nježna srca i blage duše. I vjera i mudrost su na jemenskoj strani"**²²⁷⁸."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa i Ibn Mes'uda. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²⁷⁹

4206. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni', kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab²²⁸⁰, kaže: Nas je obavijestio Muavija b. Salih²²⁸¹; kaže: Nas je obavijestio Ebu Merjem el-Ensari²²⁸² prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Hilafet će biti kod Kurejšija, sudstvo kod ensarija, ezan će biti kod Abesinaca, a povjerenje kod Ezdija (tj. Jemenaca)."**²²⁸³

4207. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi prenijevši od Muavije b. Salih, on od Ebu Merjema el-Ensarija, a on od Ebu Hurejrea slično prethodnom hadisu, s tim što ga nije vezivao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je pouzdanije od hadisa Zejda b. Hababa.

4208. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar; kaže: Ispričao mi je moj amidža Salih b. Abdul-Kebir b. Šuajb; kaže: Meni

je Vjerovjenik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio Allahu za stanovnike Jemena zbog toga što su većinu hrane u Medini nabavljali iz Jemena.

²²⁷⁵ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

²²⁷⁶ Abdul-Aziz b. Muhammed ed-Daverdi.

²²⁷⁷ Ebu Selem b. Abdir-Rahman b. Avf.

²²⁷⁸ Riječi "Iman (vjera) i mudrost (znanje) je na jemenskoj strani" znače da su se i vjera i znanje pojavili u Mekki, a Mekka je, gledajući iz Medine, na jemenskoj strani. Neki kažu da se ove riječi odnose i na Mekku i na Medinu jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio u Tebuku kada je izgovorio ove riječi, a i Mekka i Medina su, gledajući iz Tebuka, na jemenskoj strani. Neki smatraju da se spomenute riječi odnose na ensarije jer je porijeklo ensarija iz Jemena.

²²⁷⁹ Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

²²⁸⁰ Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli.

²²⁸¹ Muavija b. Salih b. Hudejr el-Hademi.

²²⁸² Ebu Merjem Abdur-Rahman b. Sagir el-Ensari el-Hademi, Ebu Hurejreov štićenik. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Opsluživao je džamiju u Damasku u Himusu.

²²⁸³ Prva četverica halifa Ebu Bekr, Omer, Osman i Alija bili su Kurejševici. Što se tiče poznavanja šerijatskog prava i propisa islama, najznatiji je u tom pogledu bio Muaz b. Džebel koji je bio ensarija. Zbog toga ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao svoga izaslanika i kadiju, poslao u Jemen. Bilal b. Rebaha el-Habešija, koji je bio Abesinac, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je imenovao za svoga prvog muezina Ebu Hurejre, koji je bio porijeklom iz Jemena, jedan je od najpoznatijih prenosilaca hadisa. On od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi preko pet hiljada hadisa.

je ispričao moja amidža Abdus-Selam b. Šuajb prenijevši od svoga oca, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Potomci (ogranka arapskog plemena) Ezd²²⁸⁴ su Allahova vojska i pomagači njegove vjere na zemlji. Neki su ljudi pokušali umanjiti njihov učinak, ali im to Allah nije dozvolio. On ih je uzdigao.²²⁸⁵ Doći će vrijeme kada će čovjek govoriti: Kamo sreće da mi je otac potomak Ezda; kamo sreće da mi je majka potomka Ezda."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom. Ovaj hadis je od Enesa prenesen i kao mevkuf hadis i on je po našem mišljenju pouzdaniji.

4209. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Kesir; kaže: Mene je obavijestio Mehdi b. Mejmun; kaže: Ispričao mi je Gaylan b. Džerir²²⁸⁶ i kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada veli: **"Ako nismo od potomaka Ezda, onda nismo (savršeni) ljudi."**²²⁸⁷ Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.

4210. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Zenzaveje, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Obavijestio me je moj otac prenijevši od Mina'a, štićenika Abdur-Rahmana b. Avfa, koji je kazao: Čuo sam Ebu Hurejru kada kaže: **"Jednom prilikom bijasmo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad mu dođe neki čovjek, mislim da je bio iz plemena Kajs, i reče: Allahov Poslaniče, prokuni pleme Himjera!"**²²⁸⁸ On se okrenu od njega. On mu pride s druge strane, a on se okrenu od njega. Potom mu pride s druge strane, a on se okrenu od njega. Zatim mu pride ponovo s druge strane, a on se okrenu od njega. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tad reče: Smilovao se Allah plemenu Himjera: iz njihovih usta izlaze samo riječi mira, a iz njihovih ruku izlazi hrana.²²⁸⁹ Oni su narod od povjerenja i vjere."

²²⁸⁴ Arapsko pleme Ezd, čiji je utemeljitelj Fzd b. Gavs b. Lejs b. Malik b. Kehlan b. Sebe' nalazio se u Jemenu. Ensarije u Medini su porijeklom od jednog ogranka ovog plemena. Oni su bili Allahova vojska i pomagači njegove vjere. Oni su primili Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i muhadžire iz Mekke i sa njima svu svoju imovinu popolovili.

²²⁸⁵ Allah ih je uzdigao tako što je njih i njihove zasluge spomenuo u Kur'anu, kao i nagrade koje je za njih pripremio za ono što su učinili za Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i muhadžire iz Mekke.

²²⁸⁶ Gaylan b. Džerir el-Meuli el-Ezdi el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

²²⁸⁷ Enes b. Malik je bio ensarija, a ensarije su sve potomci Ezda. Zato Enes i kaže, ako nismo od potomaka Ezda, tj. ako nismo od ensarija, nismo ni savršeni ljudi jer su samo ensarije i muhadžiri bili savršeni ljudi, svi ostali nisu.

²²⁸⁸ Pleme Himjera čiji je utemeljitelj Himjera b. Sebe b. Ješdžeb b. Ja'reb b. Kahtan nalazilo se u Jemenu.

²²⁸⁹ Pripadnici plemena Himjera bili su veoma plemeniti ljudi. Oni su zagovarali samo mir i nemoćne su i siromašne pomagali i hranili.

Ovaj hadis je garibun.²²⁹⁰ Poznat nam je samo sa ovim senedom preko Abdur-Rezzaka. Od Minaa se prenose munker hadisi.

١٤٤. فِي غِفَارٍ وَأَسْلَمَ وَجُهِينَةَ وَمُزَيْنَةَ *

٤٢١١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا بَرْدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا أَبُو مَالِكٍ تَأْسَعِي عَنْ مُوسَى بْنِ طَحْطَحَةَ عَنْ أَبِي ثُبُوتٍ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْأَنْصَارُ وَمُزَيْنَةُ وَجُهِينَةُ وَأَشْجَعُ وَغِفَارٌ وَمَنْ كَانَ مِنْ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ مَوَالِي لَيْسَ لَهُمْ مَوَالِي دُونَ اللَّهِ. وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلَاهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

144. O plemenima Gifar, Eslem, Džuhejne i Muzejne

4211. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže Nas je obavijestio Ebu Malik el-Ešdže'i prenijevši od Musaa b. Talhe, a on od Ebu Ejuba el-Ensarija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alehî ve sellem, rekao "Ensarije i pripadnici plemena Muzejne, Džuhejne, Ešdže', Gifar i Benu Abdudдар su sljedbenici koji osim Allaha drugog pomagača nemaju. Nihovi pomagači su samo Allah i Njegov Poslanik" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.²²⁹¹

١٤٥. فِي ثَقِيفٍ وَبَنِي حَنِيفَةَ *

٤٢١٢. حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ يَحْيَى بْنُ خَلْفٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ بْنِ حُثَيْمٍ عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْرَقْنَا بَنِي ثَقِيفٍ فَأَذْعَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ. فَقَالَ: اللَّهُمَّ اهْدِ ثَقِيفًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٤٢١٣. حَدَّثَنَا رَيْدُ بْنُ خَرْمٍ تَضَائِي أَخْبَرَنَا عَبْدُ مُدَّهِرٍ بْنُ شُعْبٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: مَاتَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَكْرَهُ ثَلَاثَةَ أَحْيَاءٍ: ثَقِيفًا وَبَنِي حَنِيفَةَ وَبَنِي أُمَيَّةَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ يَرْفَعُهُ بَنُو هَذَا بَوَّاحُهُ *

٤٢١٤. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا مُصْلُبُ بْنُ مُوسَى عَنْ شَرِيكَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُصَيْنٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فِي ثَقِيفٍ كَذِبٌ وَمُسِيرٌ.

٤٢١٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ وَفْدٍ أَخْبَرَنَا شَرِيكَ بِهِذَا الْإِسْنَادِ بَحْوَ

²²⁹⁰ Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*

²²⁹¹ Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*

وَعَنْدَ اللَّهِ بْنِ عَصَمٍ يُكْنَى تَا عَنَوَانٌ وَهُوَ كُوفِيٌّ. هَذَا حَدِيثٌ عَرَبِيٌّ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ شَرِيكَ. وَشَرِيكَ يَقُولُ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَصَمٍ وَإِسْرَائِيلُ يَرْوِي عَنْ هَذَا اسْتِخْرَاجًا وَيَقُولُ عَنْدَ اللَّهِ بْنِ عَصَمَةَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ *

٤٢١٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا بَرِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ أَغْرَابِيًّا أَهْدَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَكْرَةً فَعَوَّضَهُ مِنْهَا سِتَّ بَكْرَاتٍ. فَتَسَخَّطَهَا فَبَقِيَ ذَلِكَ السَّيِّ صَالِيٌّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: إِنْ قُلْنَا أَهْدَى إِلَيَّ نَاقَةً فَعَوَّضْتُهُ مِنْهَا سِتَّ بَكْرَاتٍ فَظَلَّ سَاخِطًا. لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ لَا أَقْبَلَ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ قُرَشِيٍّ أَوْ أُنْصَارِيٍّ أَوْ ثَقَفِيٍّ أَوْ دَوْسِيٍّ وَفِي الْحَدِيثِ كَلَامٌ أَكْثَرُ مِنْ هَذَا.

هَذَا حَدِيثٌ قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَبَرِيدُ بْنُ هَارُونَ يَرْوِي عَنْ أَيُّوبَ أَبِي إِبْرَاهِيمَ وَهُوَ أَيُّوبُ بْنُ مَسْكِينٍ. وَيُقَالُ لِمَنْ أَبِي مَسْكِينٍ. وَفَعَلَ هَذَا حَدِيثٌ لِدَيِّ زَوْدَهُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ سَعِيدِ الْمَقْرِيِّ؛ هُوَ أَيُّوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي مَسْكِينٍ وَيُقَالُ لِمَنْ أَبِي مَسْكِينٍ. *

٤٢١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ خَالِدٍ الْجَمْعِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: أَهْدَى رَجُلٌ مِنْ بَنِي فِزَارَةَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاقَةً مِنْ إِبِلِهِ الَّتِي كَانُوا أَصَابُوا بِالْعَانَةِ فَعَوَّضَهُ مِنْهَا بَعْضُ الْعَوَاضِ فَتَسَخَّطَ. فَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمَبْرِ يَقُولُ: إِنْ رَحُلًا مِنَ الْعَرَبِ يَهْدِي أَحَدَهُمُ الْهَدِيَّةَ فَأَعَوَّضَهُ مِنْهَا بِقَدَرِ مَا عِنْدِي. ثُمَّ يَتَسَخَّطُهَا فَيُظَلُّ يَتَسَخَّطُ عَلَيَّ. وَإِذَا لَمْ يَأْتِ بِهَا فَيُغْدِ مَقَامِي هَذَا مِنْ رَجُلٍ مِنَ الْعَرَبِ هَدِيَّةً إِلَّا مِنْ قُرَشِيٍّ أَوْ أُنْصَارِيٍّ أَوْ ثَقَفِيٍّ أَوْ دَوْسِيٍّ. هَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ بَرِيدِ بْنِ هَارُونَ *

٤٢١٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ حَرِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ عَنْدَ اللَّهِ بْنِ خَدَّاجٍ يُحَدِّثُ عَنْ مُبَرِّ بْنِ نُؤَيْسٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ مَسْرُوحٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ أَبِي عَامِرٍ الْأَشْجَرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَغْمُ الْحَيُّ الْأَسَدُ وَالْأَشْعَرِيُّونَ لَا يَمْرُونُ فِي الْقِتَالِ وَلَا يَغْلُونَ. هُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ. قَالَ: فَحَدَّثْتُ بِذَلِكَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ: لَيْسَ هَكَذَا. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَالَ: هُمْ مِنِّي وَإِلَيَّ. فَقُلْتُ: لَيْسَ هَكَذَا. حَدَّثَنِي أَبِي وَلَكِنَّهُ حَدَّثَنِي قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: هُمْ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ. قَالَ: فَأَنْتَ أَعْلَمُ بِحَدِيثِ أَبِيكَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ وَهْبِ بْنِ حَرِيرٍ. وَيُقَالُ الْأَسَدُ هُمْ الْأَزْدُ *

٤٢١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ تَشَارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَسْلَمُ سَالَمَهَا اللَّهُ وَعِفَارٌ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا.

وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ وَبُرَيْدَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. *
 ٤٢٢٠. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ أَنَّ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَسْلَمَ سَالِمُهَا اللَّهُ وَعِفَارٌ عَفَرَ اللَّهُ لَهَا. وَعُصَيَّةُ عَصَتِ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٤٢٢١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ نَحْوُ حَدِيثِ
 شُعْبَةَ. وَزَادَ فِيهِ: وَعُصَيَّةُ عَصَتِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا سَمُوعَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الرَّبَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ
 قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَغَفَّارٌ وَأَسْلَمَ وَمُرِيَّةٌ وَمَنْ كَانَ
 مِنْ هَاهُنَا أَوْ قَالَ هَاهُنَا، وَمَنْ كَانَ مِنْ مُرِيَّةٍ خَيْرٌ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أَسَدٍ وَطَيْئٍ وَعَظْفَانٍ. هَذَا
 حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ جَمْعٍ بَنِي
 شَدَّادٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مَحْبِرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: جَاءَ نَفَرٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَتَشْرُونَ يَا بَنِي تَمِيمٍ. قَالُوا: بَشَرْنَا فَأَعْطَا. قَالَ: فَتَعَيَّرَ وَجْهَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَجَاءَ نَفَرٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ فَقَالَ: اقْبَلُوا الْبَشْرَى فَلَمْ يَقْبَلُهَا بَنُو تَمِيمٍ. قَالُوا: قَدْ قَبَلْنَا.
 هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَرَ عَنْ
 عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَسْلَمَ وَعِفَارٌ وَمُرِيَّةٌ خَيْرٌ
 مِنْ تَمِيمٍ وَأَسَدٍ وَعَظْفَانٍ وَبَنِي غَامِرٍ بَيْنَ صَعْصَعَةٍ يَمُنُّ بِهَا صَوْتُهُ فَقَالَ الْقَوْمُ: قَدْ خَانُوا وَحَسِرُوا
 قَالَ فَهُمْ خَيْرٌ مِنْهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٤٢٢٥. حَدَّثَنَا يَشْرُ بْنُ دَاوُدَ بْنُ ثَوَابٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ سَمَّانٍ عَنْ أَبِي عَوْنٍ
 عَنْ نَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا. اللَّهُمَّ بَارِكْ
 لَنَا فِي يَمِنَا. قَالُوا: وَفِي نَحْدِنَا. فَقَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَامِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي يَمِنَا. قَالُوا: وَفِي
 نَحْدِنَا. قَالَ: هُنَاكَ الزَّلَازِلُ وَالْفَسْ وَبِهَا. أَوْ قَالَ: مِنْهَا يَخْرُجُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ عَرَبِيٌّ مِنْ هَذَا نُوحَى مِنْ حَدِيثِ أَبِي عَوْنٍ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثُ
 أَيْضًا عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ شَيْءٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٤٢٢٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا أَبِي قَالَ: سَمِعْتُ بَحْثِي بْنَ
 يُونُسَ يُحَدِّثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ شِمَاسَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي نَابِتٍ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَلَّى الْقُرْآنَ مِنَ الرَّقَاعِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: طُوبَى لِلشَّامِ. فَقُلْنَا: لَأَيِّ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: لِأَنَّ مَلَائِكَةَ الرَّحْمَنِ بِاسِطَةً أَجْنَحَتَهَا عَلَيْهَا هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ أَبِي بُرَيْدٍ *

[illegible]

٤٢٢٨ حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ مُوسَى بْنِ أَبِي عَثَمَةَ الشَّامِيُّ الْقَارِ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: قُلْتُ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْكُمْ عِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَفَحَرَهَا بِالْأَبَاءِ. مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ وَالنَّاسُ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ زُرَّابٍ.

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَسَعِيدٌ لِمَقْبَرِي قَدْ سَمِعَ تَا هُرَيْرَةَ وَيُرْوَى عَنْ أَبِيهِ أَشْيَاءَ كَثِيرَةً عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَقَدْ رَوَى سَفِيانٌ ثَوْرِيٌّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ مَقْبَرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ حَدِيثِ أَبِي عَامِرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ *

145. O plemenima Sekif i Benu Hanife

4212. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seleme Jahja b. Halef; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Husejma, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao: **"Jednom prilikom ljudi rekoše: Allahov Poslaniče, uništiš nas strijele plemena Sekif, zamoli Allaha da ih uništi. On reče: Allahu, uputi ljude plemena Sekif."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.

4213. ISPRICAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Kahir b. Šuajb; kaže: Nas je obavijestio Hišam prenijevši od Hasana, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: "Preselio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na ahiret, a prezirao je tri plemena: Sekif, Benu Hanife i Benu Umejje." Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo sa ovim senedom.

4214. ISPRICAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa prenijevši od Šurejka, on od Abdullaha b. Usma, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "U plemenu Sekif bit će i lažni poslanik i vladar tiranin."

4215. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Vakid; kaže: Obavijestio nas je Šurejk, sa ovim senedom, **slično prethodnom hadisu**. Nadimak po djetetu Abdullaha b. Usma je Ebu Ulvan. On je Kufijac

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Šurejka, a Šurejk kaže: Abdullah b. Usm i Israil prenose hadise od ovoga šejha i veli: Abdullah b. Usme. O ovoj temi prenesen je hadis i od Esme bint Ebu Bekr.

4216. ISPRIČAO NAM JE Anmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Ejub prenijevši od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea. "Neki je beduin poklonio Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, mladu devu. On mu za- uzvrat dade šest mladih deva, međutim, on time ne bijaše zadovoljan. To doprije do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji se zahvali Allahu i izgovori Njemu riječi hvale, potom reče: "Taj i taj mi je darovao devu. Ja sam mu zauzvrat darovao šest mladih deva. Međutim, on i dalje bijaše srdit. Zbog toga razmišljam da ubuduće poklon primim samo od Kurejševića ili ensarija ili Sekafija ili Devsija."

U hadisu postoji kazivanje duže od ovoga. Ovaj hadis je od Ebu Hurejrea prenesen sa više seneda. Jezid b. Haran prenosi od Ejuba Ebul-Alaa, a on je u stvari Ejub b. Miskin. Neki vele: Ibn Ebu Miskin. Možda je Ejub od koga je prenesen ovaj hadis, a on od Seida el-Makburija, u stvari Ejub Ebul-Aa, a on je Ejub b. Miskin koga još zovu i Ibn Ebu Miskin.

4217. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Halid el-Himsi, kaže: nas je obavijestio Muhammed b. Ishak prenijevši od Seida b. Ebu Seida el-Makburija, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "Neki je čovjek iz plemena Benu Fezare poklonio Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, devu iz deva koje drži na ispaši. On mu zauzvrat darova nešto što (kod ovoga) izazva nezadovoljstvo. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada na mimberu reče: "Neki Arap da mi na poklon nešto i ja mu na njegov uzvratih onoliko koliko mogu. To mu ne bi dovoljno i on se zbog toga naljuti na mene. Tako mi Allaha, ja ću nakon ovoga od Arapa primati poklon samo od kurejšije ili ensarija ili sekafija ili devsija." Ovo je pouzdanije od hadisa Jezida b. Haruna.

4218. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir, kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam Abdullaha b. Hallada kada priča od Numejra b. Ejsa, on od Malika b. Mesruha, on od Amira b. Ebu Amira el-Ešarija, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Divna su plemena Esed i El-Ešarijun! Oni ne napuštaju borbu i ne taje ratni plijen. Oni su moji i ja sam njihov. To sam, veli Amir b. Ebu Amir, ispričao Muaviji, a on reče: Nije tako kazao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. On je kazao: Oni su moji i pripadaju meni. Rekoh: Nije tako. Ispričao mi je otac i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika,

sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: **Oni su moji i ja sam njihov. On (Muavija) će na to: Ti najbolje znaš hadise koje je prenio tvoj otac."**

Ovaj hadis je garibun. Poznamo ga samo preko Vehba b. Džerira. Neki kažu da je pleme Esed u stvari pleme Ezd.

4219. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Šu'be prenijevši od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Plemenu Eslem Allah podario mir, a plemenu Gifar Allah podario oprost."

O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ebu Zerra, Ebu Berzea el-Eslemija, Burjdea i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4220. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr, kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Plemenu Eslem Allah podario mir, a plemenu Gifar, Allah podario oprost, dok je pleme Usajje otkazalo poslušnost Allahu i Njegovu Poslaniku." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4221. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muemmil, kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdullaha b. Dinara slično hadisu Šu'bea i dodade u njemu: "dok je pleme Usajje otkazalo poslušnost Allahu i Njegovu Poslaniku." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4222. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kaže: Obavijestio nas je Mugire b. Abdur-Rahman prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, plemena: Gifar, Eslem, Muzejne, i oni iz plemena Džuhejne, ili je kazao Džuhejne i oni iz plemena Muzejne na Sudnjem danu će biti bolji od plemena: Esed, Tajj i Gatafan." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4223. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Džami'a b. Šeddada, on od Safvana b. Muhriza, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: "Jednog dana dođe jedna skupina iz plemena Benu Temim Allahovu Poslaniku, a on reče: Radujte se, pripadnici plemena Benu Temim! Oni rekoše: Rekao si nam da se radujemo pa nam daj (od imovine). Na te riječi se, veli Imran b. Husajn, promijeni lice Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Potom dođe skupina od stanovnika Jemena, a on reče: Prihvatite radosnu vijest, koju oni iz plemena Benu Temim ne prihvatiše! Oni će na to: Prihvatamo je!" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4224. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed, kaže: Nas je obavijestio Sufjan prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekrea, a on od svoga oca da je

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Plemena: Eslem, Gifar i Muzejne bolja su od plemena: Temim, Esed, Gatafan i Benu Amir b. Sa'sa. Dok je ovo govorio, on je podigao svoj glas. Kad to čuše, neki ljudi povikaše: Ne uspjeli i propali! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Oni su bolji od njih." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

4225. ISPRIČAO MI JE Bišr b. Adem sin kćerke Ezhera es-Semmana; kaže: Ispričao mi je moj djed Ezher es-Semman prenijevši od Ibn Avna, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allahu, podari nam bereket u našem Šamu. Allahu, podari nam bereket u našem Jemenu. Na to će neki: i u našem Nedždu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će ponovo: Allahu, podari nam bereket u našem Šamu. Allahu, podari nam bereket u našem Jemenu. Opet će neki: i u našem Nedždu. On reče: Otuda će se pojaviti nedaće i neredi i u njemu će se, ili je kazao, iz njega će se pojaviti **sljedbenici sotone.**"

Ovaj hadis je, sa ovim senedom, preko Ibn Avna hasenun-sahihun-garibun. Ovaj hadis je također prenesen i od Salima b. Abdullaha b. Omera, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

4226. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Nas je obavijestio moj otac i kazao: Čuo sam Jahjaa b. Ejuba kako priča od Jezida b. Ebu Habiba, on od Abdur-Rahmana b. Šemasca, a on od Zejda b. Sabita, koji je kazao. "Jednom **prilikom bijasmo kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, skupljasm**o Kur'an sa komada na kojima je bio zapisan, kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Blago Šamu! Zbog čega, Allahov Poslaniče? upitasm^o, a on reče: Zbog toga što meleki Milostivog **prostiru svoja krila po njemu.**" Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je preko Jahjaa b. Ejuba.

4227. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir el-Akadi; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Sa'd prenijevši od Seida b. Ebu Seida, on od Ebu Hurejrea, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ili će ljudi **prestati da se ponose svojim** (umrlim) **precima nevjernicima,** koji su samo džehennemsko gorivo, ili će kod Allaha biti bezvredniji od klupka koji mačka ćuška svojim nosom! Allah je od vas odstranio džahilijetsku oholost i hvalisanje precima. Vjernik je bogobojazan, a razvratnik je nesretan. Svi su ljudi Ademovi potomci, a Adem je stvoren od zemlje." O ovoj temi preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun.

4228. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Musa b. Ebu Alkame el-Ferevi el-Medini i kazao: Ispričao mi je moj otac prenijevši od Hišama b. Sa'da, on od Seida b. Ebu Seida, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Allah je od vas odstranio

džahilijetsku oholost i hvalisanje očevima. Vjernik je bogobožazan , a razvratnik je nesretan. Ljudi su Ademovi potomci, a Adem je od zemlje."

Ovaj hadis je hasenun. Seid el-Makburi je slušao hadise od Ebu Hurejrea. On prenosi mnoge hadise od svoga oca, a njegov otac od Ebu Hurejrea. Sufjan es-Sevri i mnogi drugi prenijeli su ovaj hadis od Hišama b. Sa'da, on od Seida el-Makburija, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u značenju poput hadisa Ebu Amira od Hišama b. Sa'da.

El-Hamdu lillahi rabbil-alemin ve sallallahu ala sejjidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ve sellem. Ovim sam završio prijevod i komentar kompletne Tirmizijeve zbirke hadisa Džami'a-Sunena na bosanski jezik. Slijedi prijevod jednog omanjeg Tirmizijeva zasebnog djela koje je poznato pod nazivom Kitabul-Ilel, sa kraćim komentarom.

کتاب العلل *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَ أَبُو عِيسَى الثِّرِمَذِيُّ جَمِعْتُ مَا فِي هَذَا كِتَابٍ مِنْ حَدِيثِ قَهْوٍ مَعْمُولٍ بِهِ وَبِهِ أَحَدُ
بَعْضِ أَهْلِ نَعْمٍ مَا حَدَّثَنِي: حَدِيثُ أَبِي عَدَسٍ: أَنَّ سَيِّدَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ بَيْنَ الصُّبْرِ
وَالْعَصْرِ بِالنَّدِيَةِ وَالْمَغْرِبِ وَالْإِسَاءِ مِنْ عِلَّةِ خَوْفٍ وَنَظَرٍ. وَحَدَّثَنِي سَيِّدَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ: إِذَا شَرِبَ الْخَمْرَ فَاجِدُوهُ فِي بَيْتِ عَدَى فِي ثَلَاثَةِ دُفُوفٍ وَقَدْ بَيَّأَتْ عَنْهُ خَدِيزَتَانِ جَمِيعًا فِي الْكِتَابِ *
وَمَا ذَكَرْنَا فِي هَذَا الْكِتَابِ مِنْ أَحْيَارِ أَفْقَاءٍ، فَمَا كُنْ فِيهِ مِنْ قَوْلِ شَيْئَانِ التَّوْبَةِ وَكَثْرَةِ مَا
حَدَّثَنَا بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْكُوفِيُّ، حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي عَدَسٍ عَنْ سَفِيَانَ وَمَنْ مَّا حَدَّثَنِي بِهِ أَبُو
الْفَضْلِ مَكْنُومٌ بِنِ الْغَبَّاسِ الثِّرِمَذِيِّ.

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ الْغُرَبَائِيُّ عَنْ سُبَّانَ، وَمَا كَانَ مِنْ قَوْلِ مَالِكٍ بْنِ أَنَسٍ فَأَكْثَرُهُ مَا
حَدَّثَنَا بِهِ إِسْحَاقُ بْنُ مُوسَى الْأَصْبَرِيُّ، حَ خَيْرَنَا مَعْنَى عِيسَى الْغُرَرُ عَنْ مَالِكٍ بْنِ أَنَسٍ * وَمَا كَانَ
فِيهِ مِنْ ثَوَابٍ لَصُومِهِ، فَأَخْبَرَنَا عَنْهُ تَوْ مُصَنَّبِ الْحَمْدِيِّ عَنْ مَالِكٍ بْنِ أَنَسٍ، وَبَعْضُ كَلَامِ مَالِكٍ مَا أَخْبَرَنَا
بِهِ مُوسَى بْنُ حَرَمٍ خَيْرًا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ مُسْتَمَةِ الْغُفْغُفِيِّ عَنْ مَالِكٍ بْنِ أَنَسٍ *

وما كان فيه من قول ابن المبارك فهو ما حدثنا به أحمد بن محمد بن عتبة بن مكي عن أصحاب أبي
المبارك عنه. ومثله ما روي عن أبي وهب عن أبي ثعلبة ومثله ما روي عن عبي بن الحسن عن عبد
الله ابن المبارك ومثله ما روي عن عثمان بن سعيد بن عبد سمك عن أبي ثعلبة ومثله ما روي
عن جابر بن موسى عن أبي ثعلبة ومثله ما روي عن وهب بن رمعة عن فضالة السمرقاني عن عبد الله
بن المبارك. وله رجال مسمون سوي من ذكرنا عن أبي ثعلبة *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ الشَّافِعِيِّ فَأَكْثَرُهُ مَا أَخْبَرَنِي بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الرَّغَرِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الشَّافِعِيِّ
وَمَا كَانَ مِنَ الْوُضُوءِ وَالصَّلَاةِ، فَحَدَّثَنَا هُوَ أَبُو بَكْرٍ الْمَكِّيُّ عَنْ الشَّافِعِيِّ. وَمِنْهُ مَا حَدَّثَنَا بِهِ أَبُو سَمْعٍ
أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ يَحْيَى ثَخَفِيُّ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَحْيَى عَنْ الشَّافِعِيِّ وَذَكَرَ مِنْهُ شَيْءٌ عَنِ الرَّبِيعِ عَنِ الشَّافِعِيِّ. وَفِيهِ
أَجَازَ لَنَا الرَّبِيعُ ذَلِكَ وَكَتَبَ بِهِ إِلَيْنَا *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ وَإِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ فَبُهِتَ مَا أُخْبِرْنَا بِهِ إِسْحَاقُ بْنُ مِقْسُورٍ
عَنْ أَحْمَدَ وَإِسْحَاقَ إِلَّا مَا فِي أَبْوَابِ الْحَجِّ وَالذِّيَّاتِ وَالْحُدُودِ فَإِنِّي لَمْ أَسْمَعْهُ مِنْ إِسْحَاقَ بْنِ مِقْسُورٍ وَ
أُخْبِرَنِي بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الدَّخَمِي عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ مِقْسُورٍ عَنْ أَحْمَدَ وَإِسْحَاقَ وَغَضَّ كَسَامَ إِسْحَاقَ
أُخْبِرْنَا بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ قُتَيْبَةَ عَنْ إِسْحَاقَ وَقَدْ تَبَيَّنَا هَذَا عَنْ وَجْهِهِ فِي كِتَابِ أُبْدِي فِيهِ الْمَوْقُوفُ *

وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ ذِكْرِ الْعَلِيِّ فِي الْأَحَادِيثِ وَرِجَالٍ وَالتَّوْبِخِ فَهُوَ مَا سَتَخَرَّجُهُ مِنْ كُتُبِ
التَّوْبِخِ وَكَثُرَ ذَلِكَ مَا نَاطَرْتُ بِهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ. وَمِمَّا مَا بَصُرْتُ بِهِ عِنْدَ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ. وَنَ
رُغْدَ. وَكَثُرَ ذِكْرُ عَنْ مُحَمَّدٍ. وَأَقْلُ شَيْءٍ فِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي رُغْدَةَ. وَإِنَّمَا حَمَسًا عَلَى مَا يَتَّبَعُ فِي
هَذَا. لَكُنَّابَ مِنْ قَوْلِ الْمُتَقَدِّمِ وَعَمَلِ الْحَدِيثِ لَنَا سُبُلًا عَنْ هَذَا قَسَمَ بَعَثَهُ رَمَانًا. ثُمَّ فَعَلْنَاهُ بِمَا رَجَوْنَاهُ
مِنْ مُنْفَعَةِ النَّاسِ

لَا قَدْ وَجَدْنَا غَيْرَ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ نَكْتُمُوا مِنَ التَّصْنِيفِ مَا لَمْ يُسَبِّحُوا إِلَيْهِ. مِنْهُمْ هَسْتَامُ بْنُ
حَسَّابٍ وَعِنْدَ الْمَلِكِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ حَرْبٍ وَسَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَحَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ
وعِنْدَ اللَّهِ بْنِ الْمَسَارِكِ وَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي رَأْدَةَ وَوَكَيْعُ بْنُ الْأَحْزَابِ وَعِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ مُهْدِيٍّ
وغيرهم من أهل العلم والمفضل. صَفَّوْا فَعَمِلَ اللَّهُ فِي ذَلِكَ مُنْفَعَةً كَثِيرَةً وَلَهُمْ بَيِّنَاتُ الثُّبُوتِ أَجْرِي
عِنْدَ اللَّهِ لَمَّا نَفَعَ اللَّهُ بِهِ الْمُتَسَلِّمِينَ فَهُمْ لَقَدْ دَوَّوْا فِيمَا صَفَّوْا. وَقَدْ غَابَ بَعْضُ مَنْ لَا يَفْهَمُ عَلَى أَهْلِ
الْحَدِيثِ الْمَكَامَ فِي الرِّجَالِ وَقَدْ وَجَدْنَا غَيْرَ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ مِنَ السَّابِقِينَ قَدْ تَكْتُمُوا فِي الرِّجَالِ مِنْهُمْ
الْحَسَنُ الْمُصَرِّفِيُّ وَصَارَ تَكْلِمًا فِي مَقَدِّ الْحَقِّ. وَتَكْتُمُ سَعِيدُ بْنُ حُسَيْنٍ فِي ظَلَقِ بْنِ حَبِيبٍ. وَتَكْتُمُ
بِرُهِمِ السَّحْبِيِّ وَعَمْرُو السَّعْبِيِّ فِي أَحْبَابِ الْأَعْوَرِ. وَهَكَذَا رَوَى عَنْ أَيُّوبَ اسْتَحْيَانِي وَعَبْدَ اللَّهِ بْنِ
غَوْثٍ وَسُلَيْمَانَ التَّيْمِيَّ وَشُعْبَةَ بْنِ الْأَحْزَابِ وَسُلَيْمَانَ الثَّوْرِيَّ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَابْنُ وَرَاقٍ وَعِنْدَ اللَّهِ بْنِ
سَارِكٍ وَيَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ لِقَصْدِ وَوَكَيْعُ بْنُ الْأَحْزَابِ وَعِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ مُهْدِيٍّ وَغيرهم من أهل العلم
هُمْ تَكْتُمُوا فِي الرِّجَالِ وَصَفَّوْا. وَإِنَّمَا حَمَلْنَاهُ عَلَى ذَلِكَ عِنْدَنَا وَاللَّهِ أَعْلَمُ الصَّيْحَةَ بِالْمُسْلِمِينَ مَا يُضَرُّ
بِهِمْ ثُمَّ أَرَادُوا الضَّعْفَ عَلَى سَائِرِ أَوَّاعِيهِ. إِنَّمَا أَرَادُوا عِنْدَنَا أَنْ يُبَيِّنُوا ضَعْفَ هَؤُلَاءِ كَمَا يَعْرِفُونَ. بَلَاءُ
بَعْضُ الَّذِينَ صَفَّوْا كَانَ صَاحِبَ بَدْعَةٍ وَبَعْضُهُمْ كَانَ مِنْهُمْ فِي الْحَدِيثِ. وَبَعْضُهُمْ كَانُوا أَصْحَابَ
عَقْمَةٍ وَكَثْرَةُ حَطَبٍ. فَارَدَ هَؤُلَاءِ الْأَئِمَّةُ أَنْ يُبَيِّنُوا أَحْوَالَهُمْ شَفَقَةً عَلَى الدِّينِ وَتَشْيِئًا. لِأَنَّ الشَّهَادَةَ فِي الدِّينِ
أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ فِيهَا مِنَ الشَّهَادَةِ فِي الْحَقُوقِ وَأَمَّا *
وَحَبْرِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: سَأَلْتُ
سُلَيْمَانَ الثَّوْرِيَّ وَشُعْبَةَ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَسُلَيْمَانَ الثَّوْرِيَّ عَنْ الرَّجُلِ تَكُونُ فِيهِ نُهْمَةٌ أَوْ ضَعْفٌ أَسْكُتُ أَوْ
أَبْسُ؟ قَالُوا: بَلَى *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ التَّيْسَابُورِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَدَمَ قَالَ: قِيلَ لِأَبِي نَكْرٍ بْنُ عَيْشٍ إِنَّ أُنَاسًا
يَحْسَبُونَ وَيَحْسَبُ إِلَيْهِمْ أُنَاسٌ وَمَا يَسْتَأْذِنُونَ فَقَالَ أَوْ نَكْرُ بْنُ عَيْشٍ كُلُّ مَنْ جَلَسَ حَتَّى يَلِيَهُ النَّاسُ
وَصَاحِبُ نِسْبَةٍ إِذَا مَاتَ أَحْيَاهُ ذِكْرُهُ وَلَمْ يُدْرَكَ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ شَقِيقٍ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَصَمُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ زَكْرِيَّا عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي سِيرِينَ قَالَ: كَانَ فِي الرُّمِ أَنْبَاءٌ مَا يَسْتَوُونَ عَنِ الْإِسَادِ فَمَا وَقَعَتْ لِمَسْئَةٍ سَأَلُوا عَنِ الْإِسَادِ لِكَيْ يَأْخُذُوا حَدِيثَ أَهْلِ السُّنَّةِ وَيَدْعُوا حَدِيثَ أَهْلِ الْبِدْعِ *
 حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيْبِيِّ بْنِ الْحَسَنِ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَانَ يَقُولُ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ: الْإِسَادُ عِنْدِي مِنَ الدِّينِ نَوْبًا الْإِسَادُ لَقَدْ مَرَّ شَاءَ مَا شَاءَ. هَذَا قِيلَ لَهُ مِنْ حَدِيثِكَ بَقِيَ *
 حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا حَبَّادُ بْنُ مُوسَى قَالَ: ذَكَرَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ حَدِيثٌ فَقَالَ: يُحْتَاجُ لِهَذَا أَرْكَانٌ مِنْ آخِرٍ يَعْنِي أَنَّهُ ضَعْفٌ إِسْنَادُهُ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ زَمْعَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ أَنَّهُ تَرَكَ حَدِيثَ الْحَسَنِ بْنِ عُمَارَةَ وَالْحَسَنِ بْنِ دِينَارٍ وَإِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَسْلَمِيِّ وَمُقَاتِلَ بْنِ سُلَيْمَانَ وَعُثْمَانَ الْبُرَيْيَ وَرَوْحَ بْنَ مُسَافِرٍ وَابْنَ شَيْبَةَ الْوَاسِطِيَّ وَعَمْرُو بْنَ ثَابِتٍ وَأَيُّوبَ بْنَ حُوطٍ وَأَيُّوبَ بْنَ سُؤَيْدٍ وَبَصْرَ بْنَ طَرِيفٍ أَبِي حَرَّةٍ وَالْحَكَمَ وَحَبِيبَ نُحْكَمَ رَوَى عَنْهُ حَدِيثًا فِي كِتَابِ الرِّقَاقِ. ثُمَّ تَرَكَهُ وَحَبِيبٌ لَا أَذْرِي *
 قَالَ أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو: وَسَمِعْتُ عَبْدَانَ قَالَ: كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ قَرَأَ أَحَادِيثَ نَكَرَ نَسَبَ حَبِيبٍ فَكَانَ أَحَبَّ إِلَيْهِ عَنِهَا أَعْرَضَ عَنْهَا وَكَانَ لَا يَذْكُرُهَا *

قَالَ أَحْمَدُ: وَحَدَّثَنَا أَبُو وَهْبٍ قَالَ: سَمِعُوا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْمُبَارَكِ رَجُلًا يَتَّبِعُهُ فِي الْحَدِيثِ فَقَالَ: لَا أَقْطَعُ الطَّرِيقَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُحَدِّثَ عَنْهُ *
 وَأَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ حَرَامٍ قَالَ: سَمِعْتُ يَزِيدَ بْنَ هَارُونَ يَقُولُ: لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَسْأَلَ عَنِ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ النَّخَعِيِّ الْكُوفِيِّ *

وَسَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ: كُنَّا عِنْدَ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ فَذَكَرُوا مِنْ نَجَبٍ عَلَيْهِ الْخُمْعَةُ فَذَكَرُوا فِيهِ عَنْ بَعْضِ أَهْلِ الْجَمْعِ مِنَ التَّابِعِينَ وَغَيْرِهِمْ. فَقُلْتُ: فِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثٌ. فَقَالَ: عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ: بَعْدَ.

حَدَّثَنَا حَنَاحُ بْنُ نُصَيْرٍ أَخْبَرَنَا الْمُعَارِكُ بْنُ عُبَادٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ الْمَقْرِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْخُمْعَةُ عَلَى مَنْ ذُوهُ لَيْلٍ. قَالَ: فَعَصَبَ أَحْمَدُ ابْنَ حَنْبَلٍ وَقَالَ: اسْتَغْفِرُ رَبِّي. وَإِنَّمَا فَعَلَ هَذَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ لِأَنَّهُ نَهَى بِصَدَقَ هَذَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَصَغَفِ إِسْنَادِهِ لِأَنَّهُ نَهَى عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَالْحَنَاجُ بْنُ نُصَيْرٍ يَضَعُ فِي الْحَدِيثِ. وَعِنْدَ اللَّهِ أَنَّ سَعِيدَ الْمَقْرِي ضَعْفُهُ يَحْتَجُّ بِسَعِيدِ الْقَطَّانِ جِدًّا فِي الْحَدِيثِ. فَكُلُّ مَنْ رَوَى عَنْهُ حَدِيثٌ مِمَّنْ نَهَى أَوْ يَضَعُ لِقَوْلِهِ وَكَثَرَتْ حَصْنُهُ وَلَا يَعْرِفُ ذَلِكَ الْحَدِيثُ إِلَّا مَنْ حَدِيثُهُ فَلَا يُحْتَاجُ بِهِ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَثَمَةِ عَنْ بَضْعَاءَ وَيَتَوَاتَرُ أَحْوَالُهُمُ لِلنَّاسِ *

حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُثَنَّبِ النَّهْشَبِيُّ أَحْمَرًا يَقِي نُسْ عُنَيْدُ قَالَ: قَالَ لَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ:
 اتَّقُوا الْكَلْبِيَّ. فَقِيلَ لَهُ فَإِلَافُ تَرَوِي عَنْهُ. قَالَ: نَأْ أَعْرِفُ صَدَقَهُ مِنْ كَذِبِهِ *
 وَ أَحْمَرِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مَعِيْنٍ حَدَّثَنِي عَفَّالٌ عَنْ أَبِي عَوَّانَةَ قَالَ لَمَّا مَاتَ
 الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ اسْتَهْتَمَتْ كَلَامُهُ فَتَبَعَتْهُ عَنْ أَصْحَابِ الْحَسَنِ فَتَبَيَّنَتْ بِهِ أَنَّ نُسْ أَبِي عِيَّاشٍ فَقَرَأَ عَلَيَّ كُلَّهُ
 عَنِ الْحَسَنِ فَمَا اسْتَحِلَّ أَنْ أَرُوِي عَنْهُ شَيْئًا. وَقَدْ رَوَى عَنْ أَنَسٍ نُسْ أَبِي عِيَّاشٍ غَيْرَ وَاحِدٍ مِنَ الْأَثَمَةِ وَإِنْ
 كَانَ فِيهِ مِنَ الضَّعْفِ وَالْعَمَلَةِ مَا وَصَفَهُ أَبُو عَوَّانَةَ وَغَيْرُهُ فَلَا يُعْتَرُ بِرَوَايَةِ النِّقَاطِ عَنِ النَّاسِ لِأَنَّهُ يُرَوَى عَنْ
 أَبِي سِيرِينَ أَنَّهُ قَالَ: إِنْ الرَّجُلُ يُحَدِّثُنِي فَمَا أَنْتَهُمْ وَكُنْ أَنْتَهُمْ مِنْ دُفُوعِهِ.

وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّحْعِيِّ عَنْ عُلُقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُتُّ فِي وَثَرِهِ قَبْلَ الرُّكُوعِ. وَرَوَى أَبَانُ بْنُ أَبِي عِيَّاشٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّحْعِيِّ عَنْ
 عُلُقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُتُّ فِي وَثَرِهِ قَبْلَ الرُّكُوعِ.
 هَكَذَا رَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ أَبَانِ بْنِ أَبِي عِيَّاشٍ. وَرَوَى نَعَضُهُمْ عَنْ أَنَسٍ نُسْ أَبِي عِيَّاشٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ
 نَحْوَ هَذَا وَزَادَ فِيهِ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ مَسْعُودٍ: أَحْمَرْتُ أُمِّي أَنَّهُمَا نَأَتْ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَرَأَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَّ فِي وَثَرِهِ قَبْلَ الرُّكُوعِ. وَأَنَسُ نُسْ أَبِي عِيَّاشٍ وَإِنْ كَانَ قَدْ وَصَفَ
 بِالْعَادَةِ وَالْإِحْتِيَاجِ فِيهِ حَالُهُ فِي لِحْدَيْهِ وَالْقَوْمُ كَانُوا أَصْحَابَ حِفْظٍ قُرْبَ رَجُلٍ وَإِنْ كَانَ صَالِحًا
 لَا يُقِيمُ الشَّهَادَةَ وَلَا يَحْفَظُهَا فَكُلٌّ مِنْ كَانَتْهُمَا فِي الْحَدِيثِ بِالْكَذِبِ أَوْ كَانَ مُعَمِّلًا يُحْضِي لِكَثِيرٍ
 فَالَّذِي اخْتَارَهُ أَكْثَرُ أَهْلِ الْحَدِيثِ مِنَ الْأَثَمَةِ أَنْ لَا يُشْتَبَعَ بِالرَّوَايَةِ عَنْهُ أَلْ تَرَى أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْمُنَازِكِ
 حَدَّثَ عَنْ قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ الْعَمَمِ فَمَّا سَمِعَ لَهُ أَمْرَهُمْ تَرَكَ الرِّوَايَةَ عَنْهُمْ. وَقَدْ تَكَلَّمَ نَعَضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ فِي
 قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ الْعَمَمِ وَصَفُوهُمْ مِنْ قُلْ حِفْظُهُمْ وَتَقَهُمْ خُرُوجُ مِنَ الْأَثَمَةِ بِخِلَافِهِمْ وَصَدَقَهُمْ. وَإِنْ
 كَانُوا قَدْ وَهَمُوا فِي بَعْضِ مَا رَوَوْا. وَقَدْ تَكَلَّمَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّاعُ فِي مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو ثُمَّ رَوَى عَنْهُ

حَدَّثَنَا أَبُو نَكْرٍ عِنْدَ عَبْدِ الدُّدُسِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارِ الْبَصْرِيِّ أَحْمَرًا عَلَيَّ نُسْ الْمَدِينِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ
 يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو نُسْ عُلُقَمَةَ فَقَالَ: تُرِيدُ الْعَفْوَ أَوْ تُشَدِّدُ؟ قُلْتُ: لَا، بَلْ أَشَدُّ. فَقَالَ:
 لَيْسَ هُوَ مِمَّنْ تُرِيدُ. كَانَ يَقُولُ: أَشْيَاخُنَا أَبُو سَلَمَةَ وَيَحْيَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَاطِبٍ *
 قَالَ يَحْيَى: سَأَلْتُ مَالِكُ بْنَ أَنَسٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو فَقَالَ فِيهِ نَحْوُ مَا قُلْتُ. قَالَ عَنِّي: قَالَ
 يَحْيَى وَمُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو نَعْنَى مِنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ وَهُوَ عِنْدِي فَوْقَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَلَةَ. قَالَ
 عَلَيَّ: فَقُلْتُ لِيَحْيَى: مَا رَأَيْتَ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَلَةَ؟ قَالَ: لَوْ شِئْتُ أَنْ أَكْفَهُ لَفَعَلْتُ. قَالَ: كَانَ
 يُنْقَرُ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ عَنِّي: وَلَمْ يَرَوْ يَحْيَى عَنْ شَرِيكَ وَلَا عَنْ أَبِي نَكْرٍ بْنِ عِيَّاشٍ وَلَا عَنْ الرَّبِيعِ بْنِ
 صَبِيحٍ وَلَا عَنْ الْمُنَازِكِ بْنِ فَصَّالِهِ

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُهْدِيٍّ ح أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ
 الْحَارِثِ عَنْ مَكْحُودٍ عَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: إِذَا حَدَّثْتُكُمْ عَلَى الْمَعْنَى فَحَسِّنُكُمْ *
 حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ:
 كُنْتُ أَسْمَعُ الْحَدِيثَ مِنْ عَشْرَةِ الْفُظِّ مُخْتَلَفٍ وَالْمَعْنَى وَاحِدٌ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ ابْنِ غَوْنٍ قَالَ: كَسَا إِبْرَاهِيمُ
 الشَّعْبِيُّ وَالْحَسَنُ وَلِشُعْبَةَ يَأْتُونَ بِالْحَدِيثِ عَلَى الْمَعْنَى. وَكَانَ الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ سِيرِينَ
 وَرَحَاءُ بْنُ خَبِثَةَ يُعِيدُونَ الْحَدِيثَ عَلَى حُرُوفِهِ.

حَدَّثَنَا عَيْبُ بْنُ حَشْرَمٍ أَخْبَرَنَا حَقِصُ بْنُ عِيَاثٍ عَنْ عَصِمِ الْأَحْوَلِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عُثْمَانَ
 الشَّهْدِيِّ: إِنَّكَ تَحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ ثُمَّ تُحَدِّثُ بِهِ عَلَى غَيْرِ مَا حَدَّثْنَا؟ قَالَ: عَلَيْكَ بِالسَّمَاعِ الْأَوَّلِ *

حَدَّثَنَا الْحَارُودُ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ صَبِيحٍ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ: إِذَا أَصْنَتِ الْمَعْنَى أَجَزَّكَ *
 حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُنَارِكِ عَنْ سَيْفٍ هُوَ ابْنُ سُلَيْمَانَ قَسَا: سَمِعْتُ
 مُجَاهِدًا يَقُولُ: الْفَقْصُ مِنَ الْحَدِيثِ إِنْ شِئْتَ وَلَا تَزِدْ فِيهِ *

حَدَّثَنَا أَبُو عَمَارٍ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا رَيْدُ بْنُ حَبَابٍ عَنْ رَجُلٍ قَالَ: حَرَّحَ إِلَيَّ سُفْيَانُ
 الثَّوْرِيُّ فَقَالَ: إِنْ قُلْتُ لَكُمْ إِنِّي أَحَدُكُمْ كَمَا سَمِعْتُ فَمَا تُصَدِّقُونِي بِمَا هُوَ الْمَعْنَى *

حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: سَمِعْتُ وَكِيعًا يَقُولُ: إِنْ لَمْ يَكُنِ الْمَعْنَى وَاسِعًا فَقَدْ خَلَّتْ
 أَسَاسُ. وَإِنَّمَا تَفَاصِلُ هُنَّ الْعِلْمُ بِالْحِفْظِ وَالْإِثْقَانِ وَالتَّثَبُّتُ عِنْدَ السَّمَاعِ مَعَ أَنَّهُ لَمْ يَسْلَمْ مِنْ تَحْطِئِ
 وَالْعَلَطِ كَثِيرٌ أَحَدٌ مِنَ الْأَثَمَةِ مَعَ حِفْظِهِم *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا خَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقُعْقَاعِ قَالَ: قَالَ لِي إِبْرَاهِيمُ
 الشَّعْبِيُّ: إِذَا حَدَّثْتَنِي فَحَدِّثْنِي عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ جَرِيرٍ فَإِنَّهُ حَدَّثَنِي مَرَّةً بِحَدِيثٍ ثُمَّ سَأَلْتُهُ بَعْدَ
 ذَلِكَ بِسَنِينَ فَمَا أَخْرَمَ مِنْهُ حَرْفًا *

حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَنْصَابُ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَتَشُورٍ قَالَ:
 قُلْتُ لِإِبْرَاهِيمَ: مَا لِسَانُكَ مِنْ أَبِي الْحَدِيدِ أَتَمَّ حَدِيثًا مِنْكَ؟ قَالَ: بَلَّغْتُ كَدَّ يَكْتُبُ *

حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَكَمِ بْنُ الْعَلَاءِ عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ قَالَ: قَالَ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ: إِنِّي
 أَحَدُكَ بِالْحَدِيثِ فَمَا أَدْعُ مِنْهُ حَرْفًا *

حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُهْدِيٍّ الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ قَالَ: قَالَ قَتَادَةُ: مَا سَمِعْتُ
 أَذْنًا شَيْئًا قَطُّ إِلَّا وَغَاهُ قَلْبِي *

حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ لَمْخُومِي أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرٍو بْنِ دِينَارٍ قَالَ مَا
 رَأَيْتُ أَحَدًا أَنْصَلَ لِلْحَدِيثِ مِنَ الزُّهْرِيِّ *

حَدَّثَنَا إِسْرَاهِيلُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عُبَيْدَةَ قَالَ قَالَ يُونُسُ السَّحْتَنِيُّ: مَا عَلِمْتُ أَحَدًا كَانَ أَغْلَمَ بِحَدِيثِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ بَعْدَ الزُّهْرِيِّ مِنْ بَحْتِي بْنِ أَبِي كَثِيرٍ *
 حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ رَيْدٍ قَالَ: كَانَ أَبُو عُبَيْدٍ يُحَدِّثُ فَإِذَا حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي يُونُسَ بِحَدِيثِهِ تَرَكَهُ. فَقَالُوا: قَدْ سَمِعْتَهُ فَيَقُولُ: إِنْ يُونُسُ أَغْلَمَ بِحَدِيثِ مُحَمَّدٍ
 مِنْ سَبْرَيْنِ *

حَدَّثَنَا أَبُو نُكَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قُلْتُ لِبَحْتِي بْنِ سَعِيدٍ: يَهْمُ أَنْتَ هَيْشَاءً لِدَسْتُونِي أَمْ مِسْعَرٌ؟ قَالَ: مَا رَأَيْتُ مِثْلَ مِسْعَرٍ كَانَ مِسْعَرٌ مِنْ أَنْتَ شَأْنٍ *
 حَدَّثَنَا أَبُو نُكَيْرٍ عَنْ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَحَدَّثَنِي أَبُو نُؤَيْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ حَمَّادَ بْنَ رَيْدٍ يَقُولُ: مَا خَالَفَنِي شُعْبَةُ فِي شَيْءٍ إِلَّا تَرَكَتُهُ. قَالَ: قَالَ أَبُو نُكَيْرٍ: وَحَدَّثَنِي أَبُو نُؤَيْدٍ. قَالَ: قَالَ لِي حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ: إِنْ أَرَدْتَ الْحَدِيثَ فَعَيْنُكَ بِشُعْبَةَ *

حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: قَالَ شُعْبَةُ: مَا رَوَيْتُ عَنْ رَجُلٍ حَدِيثًا وَاحِدًا إِلَّا أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ مَرَّةٍ. وَالَّذِي رَوَيْتُ عَنْهُ عَشْرَةَ أَحَادِيثَ أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ عَشْرِ مَرَارٍ. وَالَّذِي رَوَيْتُ عَنْهُ خَمْسِينَ حَدِيثًا أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ خَمْسِينَ مَرَّةٍ. وَالَّذِي رَوَيْتُ عَنْهُ مِائَةً أَتَيْتُهُ أَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ مَرَّةٍ إِلَّا حَبَابَ كُوفِي سُرَيْفِي فَإِنِّي سَمِعْتُ مِنْهُ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ ثُمَّ عُدْتُ إِلَيْهِ فَوَحَدْتُهُ قَدْ مَاتَ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي نَاسٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُهْدِيٍّ قَالَ سَمِعْتُ سُفْيَانَ يَقُولُ: شُعْبَةُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ فِي حَدِيثٍ *

حَدَّثَنَا أَبُو نُكَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ بَحْتِي بْنَ سَعِيدٍ يَقُولُ: لَيْسَ أَحَدٌ خَبَّ إِلَيَّ مِنْ شُعْبَةَ وَلَا يَعِدُنِي أَحَدٌ عِنْدِي. وَإِذَا خَلَعْتُ سُفْيَانَ أَحَدْتُ بِقَوْلِ سُفْيَانَ قَالَ عُبَيْدٌ: قُلْتُ لِبَحْتِي: أَتَاهُمَا كَانَ أَحْفَظَ لِلْأَحَادِيثِ الطُّوَالَ سُفْيَانُ أَوْ شُعْبَةُ؟ قَالَ: كَانَ شُعْبَةُ أَمْرَ بِهِمَا. قَالَ بَحْتِي بْنُ سَعِيدٍ: وَكَانَ شُعْبَةُ أَغْلَمَ بَارِ خَالَ فَلَانٍ عَنْ فَلَانٍ. وَكَانَ سُفْيَانُ صَاحِبَ أَبْوَابٍ *

حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ الْحُسَيْنِيُّ بْنُ حَرْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ وَكَيْعًا يَقُولُ: قَالَ شُعْبَةُ: سُفْيَانُ أَحْفَظُ مِنِّي. مَا حَدَّثَنِي سُفْيَانُ عَنْ شَيْخٍ بِشَيْءٍ فَسَأَلْتُهُ بِهِ وَحَدَّثَنِي كَمَا حَدَّثَنِي. سَمِعْتُ إِسْحَاقَ بْنَ مُوسَى الْأَنْصَارِيَّ قَالَ: سَمِعْتُ مَعْنُ بْنَ عَيْسَى الْقُرَظِيَّ يَقُولُ: كَانَ مَا بَيْنَ مَنْ تَرَى يُسَدِّدُ فِي حَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آيَاءِ وَالتَّاءِ وَحَوِّهَا *

حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى حَدَّثَنِي إِسْرَاهِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قُرَيْبٍ الْأَنْصَارِيُّ قَصِي الْمَدِينَةِ قَالَ مَرَّ مَالِسْتُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ خَارِجًا وَهُوَ خَاسٍ فَجَارَهُ فَقِيلَ لَهُ: لَمْ تَكُنْ خَاسٍ؟ فَقَالَ: إِنِّي لَمْ أَجِدْ مَوْضِعًا أَحْبَسَ فِيهِ وَكَرِهْتُ أَنْ أَجِدَ حَدِيثَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْ قَالَهُ *

حَدَّثَنَا أَبُو نَكْرٍ عَنْ عَيْبٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: مَالِكٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَخْبَأَنِي مِنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ النَّخَعِيِّ. قَالَ يَحْيَى: مَا فِي الْقَوْمِ أَحَدٌ أَصَحُّ حَدِيثًا مِنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ. كَانَ مَالِكٌ إِمَامًا فِي الْحَدِيثِ. سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ: مَا رَأَيْتُ بَعْضِي مِثْلَ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ انْقِصَادًا. قَالَ: وَسُئِلَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ عَنْ وَكِيعٍ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ فَقَالَ: أَحْمَدُ وَكِيعٌ أَكْبَرُ فِي الْقَلْبِ. وَعَنْدُ إِرْحَمَ بْنِ إِمَامٍ. سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَمْرٍو بْنَ سَهْلٍ مِنْ صَفْوَانَ الثَّقَفِيِّ الصَّيْرِيِّ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْمَدِينِيِّ يَقُولُ: لَوْ حَلَفْتُ بِبَيْنِ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ لَخَلَفْتُ أَنِّي لَمْ أَرِ أَحَدًا أَعْلَمُ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ.

قَالَ أَمْعُو عَيْسَى: وَالْكَلَامُ فِي هَذَا وَالرَّوَايَةُ عَنْ أَهْلِ الْعِلْمِ تَكْثُرُ وَإِنَّمَا بَيِّنَا شَيْئًا مِنْهُ عَلَى الْإِخْتِصَارِ لِيُسْتَدَلَّ بِهِ عَلَى مَنَازِلِ أَهْلِ الْعِلْمِ. وَتَقَاصُرُ تَعْضِيهِمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الْحِفْظِ وَالِاتِّقَانِ. فَمَنْ تَكَلَّمَ فِيهِ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ لَأَيِّ شَيْءٍ تُكْسَمُ فِيهِ. وَالْقِرَاءَةُ عَلَى الْعَالِمِ إِذَا كَانَ يَحْفَظُ مَا قُرَأَ عَلَيْهِ أَوْ يُمَسِّكُ أَصْلَهُ فِيمَا يُقْرَأُ عَلَيْهِ إِذَا لَمْ يَحْفَظْ هُوَ صَحِيحٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ مِثْلُ السَّمَاعِ * حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مَهْدِيٍّ الصَّيْرِيُّ أَحْرَبَنَا عِنْدَ الرَّزَّاقِ أَحْرَبَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَاحٍ فَقُلْتُ لَهُ: كَيْفَ أَقُولُ؟ فَقَالَ: فَبِ حَدَّثَنَا.

حَدَّثَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَحْرَبَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِي عِصْمَةَ عَنْ يَزِيدَ النَّخَوِيِّ عَنْ عِكْرَمَةَ أَنَّ تَقْرَأَ قَدَمُوا عَلَى ابْنِ عَبَّاسٍ مِنْ أَهْلِ الطَّائِفِ بِكِتَابٍ مِنْ كُتُبِهِ فَجَعَلَ يَقْرَأُ عَلَيْهِمْ. فَيَقْدُمُ وَيُؤَخِّرُ. فَقَالَ: إِنِّي بَلِهْتُ لِهَذِهِ الْمُصْيبَةِ فَاقْرَءُوا عَلَيَّ فَإِنْ إِقْرَارِي بِهِ كَقِرَاءَتِي عَلَيْكُمْ *

حَدَّثَنَا سُؤَيْدُ أَحْرَبَنَا عَيْبُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَصُورِ بْنِ الْمُعْتَمِرِ قَالَ: إِذَا نَاقَلَ الرَّجُلُ كِتَابَهُ أَحْرَبَ فَقَالَ: أَرُوْهُ هَذَا عَيْبُ فَلَهُ أَنْ يَرُوْهُ * وَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَاعِيلَ يَقُولُ: سَأَلْتُ أَبَا عَاصِمٍ السَّيْلَ عَنْ حَدِيثٍ فَقَالَ: اقْرَأْ عَلَيَّ. فَأَحْسَنْتُ أَنْ يَقْرَأَ هُوَ فَقَالَ: أَأَنْتَ نَاجِيزُ الْقِرَاءَةِ؟ وَقَدْ كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ يُحِيرَانِ الْقِرَاءَةَ *

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ أَحْرَبَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمَانَ الْجُعْفِيُّ الْمَصْرِيُّ قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ: مَا قُلْتُ حَدِيثًا فَهُوَ مَا سَمِعْتُ مَعَ النَّاسِ وَمَا قُلْتُ حَدِيثًا فَهُوَ مَا سَمِعْتُ وَحْدِي. وَمَا قُلْتُ أَحْرَبًا فَهُوَ مَا فُرِئَ عَلَى الْعَالِمِ وَأَنَا شَاهِدٌ. وَمَا قُلْتُ أَحْرَبًا فَهُوَ مَا قَرَأْتُ عَلَى الْعَالِمِ يَتَّبِعِي وَأَنَا وَحْدِي * وَسَمِعْتُ أَبَا مُوسَى مُحَمَّدَ بْنَ الْمُثَنَّى يَقُولُ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ الْقَطَّاعَ يَقُولُ: حَدَّثَنَا وَأَحْرَبَنَا وَاحِدٌ * قَالَ أَمْعُو عَيْسَى: كَمَا عِنْدَ أَبِي مُصْعَبٍ الْمَدِينِيِّ فَقَرِئَ عَلَيْهِ بَعْضُ حَدِيثِهِ. فَقُلْتُ لَهُ: كَيْفَ تَقُولُ؟ فَقَالَ: فَبِ حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ.

قَالَ أَمْعُو عَيْسَى: وَقَدْ أَجَازَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ الْإِحَازَةَ إِذَا أَجَازَ الْعَالِمُ لِأَحَدٍ أَنْ يَرُوِيَّ عَنْهُ شَيْئًا مِنْ حَدِيثِهِ فَمَنْ أَنْ يَرُوِيَّ عَنْهُ

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيَاثٍ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ عُمَرَ بْنِ حُدَيْرٍ عَنْ أَبِي مِخْلَانَ عَنْ شَيْبٍ بْنِ نُهَيْكٍ
 قَالَ: كَتَبْتُ كِتَابًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فَقُلْتُ: أَرُوْبِهِ عَنْكَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ *
 حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْوَاسِطِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ عَوْفِ الْأَعْرَابِيِّ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ
 لِلْحَسَنِ: عِنْدِي نَعَصُ حَدِيثِكَ أَرُوْبِهِ عَنْكَ؟ قَالَ: نَعَمْ.
 قَالَ أَمُو عَيْسَى: وَمُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ إِنَّمَا يُعْرِفُ بِمَحْبُوبِ بْنِ الْحَسَنِ وَقَدْ حَدَّثَ عَنْهُ غَيْرُ
 وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ *

حَدَّثَنَا الْحَارُودِيُّ بْنُ مُعَاذٍ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ عِيَّاصٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: أَتَيْتُ الرَّهْرِيَّ بِكِتَابٍ
 فَقُلْتُ لَهُ: هَذَا مِنْ حَدِيثِكَ أَرُوْبِهِ عَنْكَ؟ قَالَ: نَعَمْ *
 حَدَّثَنَا أَبُو نَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ قَالَ: حَاءُ ابْنِ جُرَيْجٍ إِلَى هِشَامِ بْنِ
 عُرْوَةَ بِكِتَابٍ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثُكَ أَرُوْبِهِ عَنْكَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ. قَالَ يَحْيَى: فَقُلْتُ فِي نَفْسِي لَا أَذْرِي أَيُّهُمَا
 أَحَبُّ أَمْرًا. وَقَالَ عَلِيٌّ: سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ عَنْ حَدِيثِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءِ الْخُرَّاسَانِيِّ فَقَالَ:
 ضَعِيفٌ. فَقُلْتُ: إِنَّهُ يَقُولُ أَخْبَرَنِي قَالَ: لَا شَيْءَ إِنَّمَا هُوَ كِتَابٌ دَفَعَهُ إِلَيْهِ.
 قَالَ أَمُو عَيْسَى: وَالْحَدِيثُ إِذَا كَانَ مُرْسَلًا فَإِنَّهُ لَا يَصِحُّ عِنْدَ كَثَرِ أَهْلِ الْحَدِيثِ. قَدْ ضَعَّفَهُ غَيْرُ
 وَاحِدٍ مِنْهُمْ *

حَدَّثَنَا عَيْبِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي لَيْدٍ عَنْ عَثْمَةَ بْنِ أَبِي حَكِيمٍ قَالَ: سَمِعَ الرَّهْرِيَّ إِسْحَقَ
 بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قُرُوءَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَقَالَ الرَّهْرِيُّ: قَاتِلْكَ اللَّهُ يَا ابْنَ
 أَبِي قُرُوءَةَ تَجِدُنَا بِأَحَادِيثٍ لَيْسَتْ لَهَا حُطْمٌ وَلَا أَرْمَةٌ *

حَدَّثَنَا أَبُو نَكْرٍ عَنْ عَيْبِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: مُرْسَلَاتُ مُجَاهِدٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ
 مُرْسَلَاتِ عَطَاءٍ مِنْ أَبِي رِجَاحٍ بكَثِيرٍ. كَانَ عَطَاءٌ يَأْخُذُ عَنْ كُلِّ صَرَبٍ. قَالَ عَلِيٌّ قَالَ يَحْيَى: مُرْسَلَاتُ سَعِيدٍ
 مِنْ حُمَيْرٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مُرْسَلَاتِ عَطَاءٍ. قُلْتُ لِيَحْيَى: مُرْسَلَاتُ مُجَاهِدٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ أَمْ مُرْسَلَاتُ طَاوُسٍ؟ قَالَ:
 مَا أَقْرَبَهُمَا. قَالَ عَلِيٌّ: وَسَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ يَقُولُ: مُرْسَلَاتُ أَبِي إِسْحَقَ عِنْدِي شَيْءٌ لَا شَيْءَ وَالْأَعْمَشُ
 وَالتَّمِيمِيُّ وَيَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ وَمُرْسَلَاتُ ابْنِ عُبَيْنَةَ شِبْهُ الرِّيحِ. قَالَ: إِي وَاللَّهِ وَسُقْيَانُ بْنُ سَعِيدٍ. قُلْتُ لِيَحْيَى:
 فَمُرْسَلَاتُ مَالِكٍ؟ قَالَ: هِيَ أَحَبُّ إِلَيَّ. ثُمَّ قَالَ يَحْيَى: لَيْسَ فِي الْقَوْمِ أَحَدٌ أَصَحُّ حَدِيثًا مِنْ مَالِكٍ *

حَدَّثَنَا سَوَّارُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَعْبَرِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ يَقُولُ: مَا قَالَ الْحَسَنُ فِي
 حَدِيثِهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِلَّا وَحَدَّثَنَا لَهُ أَصْلًا، إِلَّا حَدِيثًا أَوْ حَدِيثَيْنِ.
 قَالَ أَمُو عَيْسَى: وَمَنْ ضَعَّفَ الْمُرْسَلُ فَإِنَّهُ ضَعَّفَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ هُوَ لِأَيِّ الْأَئِمَّةِ قَدْ حَدَّثُوا عَنْ الثَّقَاتِ
 وَغَيْرِ الثَّقَاتِ. فَإِذَا رَوَى أَحَدُهُمْ حَدِيثًا وَأَرْسَلَهُ لَعَلَّهُ أَخَذَهُ عَنْ غَيْرِ ثِقَةٍ. قَدْ تَكَلَّمَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ فِي
 مَعْبَدِ الْجُهَنِيِّ ثُمَّ رَوَى عَنْهُ *

حَدَّثَنَا يَشْرُ بْنُ مُعَاذٍ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا مَرْحُومُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعَطَّارُ حَدَّثَنِي أَبِي وَعَمِّي قَالَا:
سَمِعْنَا الْحَسَنَ يَقُولُ: إِيَّاكُمْ وَمَعَدَّ الْجُهَنِيِّ فَإِنَّهُ صَالَ مُصِرًّا.

قَالَ أَمُو عَيْسَى: وَيُرَوَّى عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ الْأَعْوَرُ وَكَانَ كَدُّنَا وَ سَمِعْتُ
مُحَمَّدَ بْنَ نَشْرِ يَقُولُ: سَمِعْتُ عِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ يَقُولُ: أَنَا تَعَجُّونَ مِنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ؟ لَقَدْ
تَرَكْتُ لِحَارِبِ الْجُهَنِيِّ بَعْرَهُ لَمَّا حَكَى عَنْهُ أَكْثَرَ مِنَ أَلْفِ حَدِيثٍ. ثُمَّ هُوَ يُحَدِّثُ عَنْهُ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ
نَشْرِ: وَتَرَكَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ حَدِيثَ جَابِرِ الْجُهَنِيِّ. وَقَدْ احْتَجَّ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ بِالْمُرْسَلِ أَيْضًا *
حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنُ أَبِي اسْقَرٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سُلَيْمَانَ السَّاعَسِيِّ
قَالَ: قُلْتُ يَا زَاهِدَ السَّحَابِيِّ: أَسْنَدُ أَبِي عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. فَقَالَ إِبْرَاهِيمُ: إِذَا حَدَّثْتَكُمْ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ
فَهُوَ الَّذِي سَمِيتُ. وَإِذَا قُلْتُ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فَهُوَ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ * وَقَدْ اخْتَلَفَ ثَائِمَةُ مِنْ
أَهْلِ الْعِلْمِ فِي تَضْعِيفِ الرَّجَالِ كَمَا اخْتَلَفُوا فِي سَوَى ذَلِكَ مِنَ الْعِلْمِ. ذَكَرَ عَنْ شُعْبَةَ أَنَّهُ صَعَفَ أَمَّا
الرُّبَيْعُ الْمَكِّيُّ وَعِنْدَ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ وَحَكِيمِ بْنِ حَبِيرٍ وَتَرَكَ الرُّوَاةَ عَنْهُمْ. ثُمَّ حَدَّثَ شُعْبَةُ عَنْ
هُوَ ذُوْنَ هَوْلَاءِ فِي الْحِفْظِ وَالْعَدَالَةِ، حَدَّثَ عَنْ جَابِرِ الْجُهَنِيِّ وَإِبْرَاهِيمَ بْنِ مُسَيْمٍ الْهَجَرِيِّ وَمُحَمَّدِ بْنِ
عُبَيْدِ اللَّهِ الْعَرَزَمِيِّ وَغَيْرِ وَاحِدٍ مِمَّنْ يُصَعَّقُونَ فِي الْحَدِيثِ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو بْنُ تَهَّانٍ بْنُ صَفْوَانَ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أُمَيَّةُ بْنُ حَالِدٍ قَالَ: قُلْتُ لِشُعْبَةَ:
تَدْعُ عِنْدَ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ وَتُحَدِّثُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ الْعَرَزَمِيِّ؟ قَالَ: نَعَمْ.

قَالَ أَمُو عَيْسَى: وَقَدْ كَانَ شُعْبَةُ حَدَّثَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ ثُمَّ تَرَكَهُ وَيَقَارِ بِمَا
تَرَكَهُ لَمَّا تَمَرَّدَ بِالْحَدِيثِ الَّذِي رَوَى عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَجَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي صَالِيَةَ اللَّهِ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الرَّجُلُ أَحَقُّ بِشُعْبَتِهِ يُنْتَظَرُ بِهِ وَإِنْ كَانَ غَائِبًا إِذَا كَانَ طَرِيقَهُمَا وَاحِدًا.

وَقَدْ بَيَّنَّتُ غَيْرَ وَاحِدٍ مِنَ الثَّائِمَةِ وَحَدَّثُوا عَنْ أَبِي الرُّبَيْعِ وَعِنْدَ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ وَحَكِيمِ بْنِ حَبِيرٍ *
حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ حَ أَخْبَرَنَا حَجَّاجٌ وَأَبُو أَبِي لَيْثٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَجَاحٍ
قَالَ: كُنَّا إِذَا حَرَجْنَا مِنْ عِنْدِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ تَذَكَّرْنَا حَدِيثَهُ. وَكَانَ أَبُو الرُّبَيْعِ أَحْفَظَنَا لِلْحَدِيثِ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنُ أَبِي عُمَرَ مَكِّيُّ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عُيَيْنَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو الرُّبَيْعِ كَانَ
عَطَاءٌ يُقَدِّمُنِي إِلَى جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ فَحَفِظَ لَهُمُ الْحَدِيثَ *

حَدَّثَنَا أَبُو أَبِي عُمَرَ خَرَّ سَفْيَانُ قَالَ: سَمِعْتُ أَيُّوبَ اسْتَحْبَابِي يَقُولُ: حَدَّثَنِي أَبُو الرُّبَيْعِ وَأَبُو
الرُّبَيْعِ قَالَ سَفْيَانُ يَدِهِ يَقِصُّهَا

قَالَ أَمُو عَيْسَى: إِنَّمَا يَعْنِي بِذَلِكَ الْإِتْقَانَ وَالْحِفْظَ. وَيُرَوَّى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ قَالَ: كَانَ
سَفْيَانُ ثَوْرِيٍّ يَقُولُ: كَانَ عِنْدَ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ مِيرَاثًا فِي الْعِلْمِ *

حَدَّثَنَا أَبُو نَكْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَأَلْتُ يَحْيَى بْنَ سَعِيدٍ عَنْ حَكِيمٍ بْنِ جُبَيْرٍ فَقَالَ: تَرَكَهُ شُعْبَةُ مِنْ أَجْلِ الْحَدِيثِ الَّذِي رَوَاهُ فِي الصَّدَقَةِ يَعْنِي حَدِيثَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ سَأَلَ النَّاسَ وَلَهُ مَا يُعْطِيهِ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُمُوشًا فِي وَجْهِهِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا يُعْطِيهِ؟ قَالَ: حُمْسُونَ دِرْهَمًا أَوْ قِسْمَتُهُ مِنَ الذَّهَبِ. قَالَ عُبَيْدُ بْنُ يَحْيَى: وَلَمْ يَزِ يَحْيَى بِحَدِيثِهِ بَأْسًا *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ حَكِيمٍ بْنِ جُبَيْرٍ بِحَدِيثِ الصَّدَقَةِ. قَالَ يَحْيَى بْنُ آدَمَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ صَاحِبُ شُعْبَةَ لِسُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ: لَوْ غَيْرَ حَكِيمٍ يُحَدِّثُ بِهَذَا؟ فَقَالَ لَهُ سُفْيَانُ: وَمَا لِحَكِيمٍ لَا يُحَدِّثُ عَنْهُ شُعْبَةُ؟ قَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ: سَمِعْتُ رَبِيئَةَ يُحَدِّثُ بِهَذَا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَرِيدٍ *

قَالَ أَبُو عِيسَى: وَمَا ذَكَرْنَا فِي هَذَا الْكِتَابِ حَدِيثَ حَسَنٍ. فَإِنَّمَا أَرَدْنَا بِهِ حَسَنَ إِسْنَادِهِ عِنْدَنَا. كُلُّ حَدِيثٍ يُرَوَّى لَا يَكُونُ فِي إِسْنَادِهِ مِنْ يَتَّبِعُهُ بِالْكَذِبِ وَلَا يَكُونُ الْحَدِيثُ شَاذًا وَيُرَوَّى مِنْ غَيْرِ وَجْهِ نَحْوُ ذَلِكَ فَهُوَ عِنْدَنَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَمَا ذَكَرْنَا فِي هَذَا الْكِتَابِ حَدِيثَ عَرِيبٍ فَإِنَّ أَهْلَ الْحَدِيثِ يَسْتَعْرِبُونَ الْحَدِيثَ بِمَعْنَى: رُبَّ حَدِيثٍ يَكُونُ عَرِيبًا مَا يُرَوَّى إِلَيْنَا مِنْ وَجْهِ وَاحِدٍ. مِثْلُ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَمَةَ عَنْ أَبِي الْعُشْرَاءِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قُتِلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمَا تَكُونُ لِدُكَّةٍ إِلَّا فِي مِخْلَقٍ وَاللَّيْلَةُ؟ فَقَالَ: نَوْ طَعْنَتْ فِي فُجْدِيهَا أُخْرًا عَنَّا. فَهَذَا حَدِيثٌ تَقَرَّرَ بِهِ حَمَّادُ بْنُ سَمَةَ عَنْ أَبِي الْعُشْرَاءِ وَلَا يُعْرَفُ لِأَبِي الْعُشْرَاءِ إِلَّا هَذَا الْحَدِيثُ. وَبِزٍ كَانَ هَذَا الْحَدِيثُ مَشْهُورًا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ فَإِنَّمَا اسْتَبْرَأَ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَمَةَ لَمْ يَعْرِفْهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ. يَعْنِي وَرُبَّ رَجُلٍ مِنَ النَّاسِ يُحَدِّثُ بِالْحَدِيثِ لَا يَعْرِفُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ وَيَسْتَبْرَأُ الْحَدِيثَ بِكَثْرَةِ مَنْ رَوَى عَنْهُ. مِثْلُ مَا رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ تَبِعِ أَنْوَاعٍ وَعَنْ هَيْبَةَ مَا يَعْرِفُهُ بِمَا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ. رَوَاهُ عَنْهُ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَشُعْبَةُ وَسُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَأَبُو عُبَيْدَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ النَّاسِ. وَرَوَى يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ فَوَجَّهَ فِيهِ يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ. وَالصَّحِيحُ هُوَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ. هَكَذَا رَوَى عَبْدُ الْوَهَّابِ النَّخَعِيُّ وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ. وَرَوَى الْمُؤَمَّلُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ شُعْبَةَ. فَقَالَ شُعْبَةُ: لَوِدِدْتُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ دِينَارٍ أَدَّى إِلَيَّ حَتَّى كُنْتُ قُوَّةً إِلَيْهِ فَأَقْبَلَ رَأْسَهُ.

قَالَ أَبُو عِيسَى: وَرُبَّ حَدِيثٍ إِنَّمَا يُسْتَعْرَبُ بِرِيَادَةِ تَكُونُ فِي الْحَدِيثِ. وَإِنَّمَا يَصِحُّ إِذَا كَانَتْ الزِّيَادَةُ مِنْ يَتَّبِعُهُ عَلَى حِفْظِهِ مِثْلُ مَا رَوَى مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَكَاةَ الْفِصْرِ مِنْ رَمَضَانَ عَلَى كُلِّ حُرٍّ أَوْ عَبْدٍ ذَكَرَ أَوْ أُنْثَى مِنَ الْمُسْلِمِينَ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ صَاعًا مِنْ شَعِيرٍ. قَالَ: وَرَأَى مَالِكُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. وَرَوَى أَبُو السَّخْتِيَانِيُّ وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ النَّاسِ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ: مِنْ

اُسْمِئِينَ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ تَافِعٍ مِثْلَ رَوَايَةِ مَالِكٍ مِنْ لَأَ يُعْتَمَدَ عَلَى حِفْظِهِ. وَقَدْ أَخَذَ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ بِحَدِيثِ مَالِكٍ. وَاجْتَنَبُوا بِهِ مِنْهُمْ الشَّافِعِيُّ وَأَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ قَالَا: إِذَا كَانَ لِلرَّجُلِ عَيْبٌ غَيْرُ مُسْلِمِينَ هَمْ يُؤَدُّ عَنْهُمْ صَدَقَةُ الْفَطْرِ. وَاجْتَنَبَا بِحَدِيثِ مَالِكٍ. فَإِذَا زَادَ خَافَظُ مَنْ يُعْتَمَدُ عَلَى حِفْظِهِ قِيلَ حَدَّثَ عَنْهُ. وَرُبَّ حَدِيثٍ يُرَوَّى مِنْ وَاحِدٍ كَثِيرِهِ. وَإِنَّمَا يُسْتَعْرَبُ لِجَابِ الْإِسْنَادِ *

حَدَّثَ أَبُو كُرَيْبٍ وَأَبُو هِشَامٍ سُرْقَعِيُّ وَأَبُو السَّائِبِ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ وَابْنُ الْأَسْوَدِ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ رُبَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ جَدِّهِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الْكَفَرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَهْجَاءٍ وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مَعَى وَاحِدٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ قَبْلِ إِسْنَادِهِ. وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّمَا يُسْتَعْرَبُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي مُوسَى. سَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ غَيْلَانَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثُ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَاعِيلَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ: هَذَا حَدِيثُ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ. وَلَمْ نَعْرِفْهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي كُرَيْبٍ. فَقَسْتُ لَهُ حَدَّثَ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ بِهَذَا فَجَعَلَ يَتَعَجَّبُ وَقَالَ: مَا عَلِمْتُ أَنَّ أَحَدًا حَدَّثَ بِهَذَا عَنْ أَبِي كُرَيْبٍ. قَالَ مُحَمَّدٌ وَكَأَنِّي أَرَى أَنَّ كُرَيْبًا أَخَذَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ فِي الْمَذَاكِرَةِ *

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي رِيَادٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: ح أَخْبَرَنَا شَيْبَانَةُ بْنُ سَوَّارٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَعْمَرٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الدُّنَاءِ وَالْمُرْقَةِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ قَبْلِ إِسْنَادِهِ لَا نَعْنَمُ أَحَدًا حَدَّثَ بِهِ عَنْ شُعْبَةَ غَيْرَ شَيْبَانَةَ. وَقَدْ رَوَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَوْجْهِ كَثِيرَةٍ أَنَّهُ نَهَى أَنْ تُشَدَّ فِي الدُّنَاءِ وَالْمُرْقَةِ. وَحَدِيثُ شَيْبَانَةَ إِنَّمَا يُسْتَعْرَبُ لِأَنَّهُ تَعَرَّدَ بِهِ عَنْ شُعْبَةَ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ وَسَمِيعُ الثَّوْرِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَعْمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: الْحَجُّ عَرَفَةُ. فَهَذَا الْحَدِيثُ الْمَعْرُوفُ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ بِهَذَا الْإِسْنَادِ *

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعْبَانَ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو مُرَاجِمٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَبَعَ جَنَادَةَ فَصَنَى عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ. وَمَنْ تَبِعَهَا حَتَّى يَقْضَى قَضَاؤُهَا فَلَهُ قِيرَاطَانِ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْقِيرَاطَانِ؟ قَالَ: أَصْغَرُهُمَا مِثْلُ أَحَدٍ. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ سَلَامٍ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُرَاجِمٍ سَمِعَ أَنَا هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ تَبَعَ حَنَازَةَ فَلَهُ قِيرَاطٌ. فَذَكَرَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ. قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: وَأَخْبَرَنَا مَرْوَانُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: قَالَ يَحْيَى: وَحَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى الْمُهَرَّبِيِّ عَنْ حَمْرَةَ بْنِ سَلِيمَةَ عَنِ السَّائِبِ سَمِعَ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. قُلْتُ يَا أَبَايَ مُحَمَّدُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ: مَا الَّذِي اسْتَعْرَبُوا مِنْ حَدِيثِكَ بِالْعِرَاقِ؟ فَقَالَ:

حَدَّثَ السَّائِبَ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ ذَكَرَ هَذَا الْحَدِيثَ وَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَاعِيلَ يُحَدِّثُ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ.
 قَالَ أَبُو عِيسَى وَ هَذَا حَدِيثٌ قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَإِنَّمَا يُسْتَعْرَبُ هَذَا الْحَدِيثُ بِحَدِيثِ إِسْنَادِهِ لِرَوَاةِ سَائِبَ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.
 حَدَّثَنَا أَبُو حَقْقٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ أَخْبَرَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ أَبِي فَرَّةٍ السَّدُوسِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَعْقَلُهَا وَأَتَوَكَّلُ أَوْ أَطْلُقُهَا وَأَتَوَكَّلُ؟» قَالَ: «أَعْقَلُهَا وَأَتَوَكَّلُ». قَالَ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: هَذَا عِنْدِي حَدِيثٌ مُتَّكَرٌ.
 قَالَ أَبُو عِيسَى: وَ هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ لَمْ نَعْرِفْهُ مِنْ حَدِيثِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ عَمْرُو عَنْ أُمِّهِ صَمْرَاءَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوُ هَذَا.
 وَقَدْ رَضَعْنَا هَذَا الْكِتَابَ عَلَى الْإِحْصَاءِ مَا رَجَوْنَا فِيهِ مِنْ انْتِفَاعٍ. نَسْأَلُ اللَّهَ التَّعَفُّ بِمَا فِيهِ وَأَنْ لَا يَجْعَلَ لَنَا حُجَّةَ بِرَحْمَتِهِ، وَأَنْ لَا يَجْعَلَهُ عَيْبًا وَنَا بِرَحْمَتِهِ *

KITABUL-ILEL²²⁹² *U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog:*

Ebu Isa et-Tirmizi kaže: Svi hadisi koji se nalaze u ovom djelu²²⁹³ upotrebljivi su i po njima su postupali učenjaci, osim dva: hadis Ibn Abbasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sastavio podne i ikindiju i akšam i jaciju u Medini kada nije bio u opasnosti niti je bio na putovanju, niti je padala kiša; i hadis u kojem stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Onoga koji pije alkohol bičujte (do tri puta), ukoliko se tome povрати i četvrti put, vi ga tada ubijte!" Mi smo oba ova hadisa u *Džami'u-Sunenu* objasnili i ukazali na njihove skrivene mahane i nedostatke.

²²⁹² Ebu Isa Muhammed b. Isa b. Sevre et-Tirmizi poznati je hadiski učenjak i teoretičar. Izvrsno je poznavao sve grane hadiske nauke, ali se u jednoj posebno istakao. To je grana hadiske nauke koja se bavi izučavanjem i otkrivanjem skrivenih mahana i nedostataka u hadisu *Ilm bi ilel-hadis*. Neki smatraju da je u toj oblasti nadmašio i svoga učitelja El-Buharija. On je iz te oblasti napisao dva djela: *Kitabu Ilel-kebir*, *Kitabul-ilelis-sagir*. Hafiz Ebul-Ala Muhammed Abdur-Ranman b. Abdur-Rahim el-Mubarekfori je ovo drugo djelo prokomentarisao i taj svoj komentar nazvao je *Šifaul-galeli fi šerhi Kitabul-ilel*. Veli: "On kaže: Nakon što sam uz Allahovu pomoć završio komentar Tirmizijeva *Džami'a* koji sam nazvao *Tufetul-ahvezi biše hi Džami'ut-Tirmizi*, želio sam da prokomentarišem i njegovo drugo djelo *Kitabul-ilelis-sagiri*, koje je po obimu veoma malo, ali po značaju izuzetno veliko i značajno, a koje je Et-Tirmizi dodao uz svoj *Džami' Sunen*. Nakon što sam završio sa prijevodom i komentarom *El Džami Sunena*, cvo donosim i *Kitabu Ilelis-sagiri* i pojedine opaske iz El Mubarekforijeva djela *Šifaul-galeli fi šerhi kitabul-ilel*, komentara tog djela.

²²⁹³ Tj. u Tirmizijevom *Džami'u- Sunenu*.

U *El-Džamii-Sunenu* sam spomenuo i mišljenja šeri'atskih pravnika. Riječi Sufjana es-Sevrija koje sam u njemu spomenuo - većinu toga nam je ispričao Muhammed b. Osman el-Kufi i kazao: Ispričao nam je Ubejdullah b. Musa prenijevši od Sufjana. Neke od njih nam je ispričao Ebu Fadl Mektum b. Abbas et-Tirmizi.

Et-Tirmizi veli Ispričao nam je Muhammed b. Jusuf el-Ferjabi prenijevši od Sufjana. Riječi Malika b. Enesa koje sam u njemu spomenuo - većinu toga nam je ispričao Ishak b. Musa el-Ensari. On kaže: Obavijestio nas je Ma'n b. Isa el-Kazzaz prenijevši od Malika b. Enesa. Ono što je u njemu spomenuto u Poglavlju o postu, o tome nas je obavijestio Ebu Mus'ab el-Medini prenijevši od Malika b. Enesa. O nekim Malikovim riječima nas je obavijestio Musa b. Hizam. On kaže: Obavijestio nas Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi prenijevši od Malika b. Enesa.

Riječi Ibnul-Mubareka koje su spomenute u ovoj zbirci - većinu toga nam je ispričao Ahmed b. Abde el-Amuli, jedan od Ibn Mubarekovih učenika, prenijevši od njega. Od njega su nam još prenijeli i Ebu Vehb, Ali b. Hasan, Abdan preko Sufjana b. Abdul-Melika, Hibban b. Musa, Vehb b. Zem'a preko Feddale en-Nesevija i drugih.

Većinu Šafijevih riječi koje sam spomenuo u njemu prenio nam je Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani direktno od Šafije. Sve što je u njemu spomenuto o abdestu i namazu - o tome nas je obavijestio Ebu Velid el-Meki prenijevši od Šafije. Nešto od toga nam je ispričao Ebu Ismail. On kaže: Obavijestio nas je Jusuf b. Jahja el-Kureši el-Buvejti prenijevši od Šafije. Neki su hadisi (o tome) preneseni i od Rebi'a, a on od Šafije. Rebi' je nešto od toga napisao i dozvolio nam da to prenosimo.

Što se tiče riječi Ahmeda b. Hanbela i Ishaka b. Ibrahima koje sam u knjizi spomenuo, o njima nas je obavijestio uglavnom Ishak b. Mensur prenijevši ih od Ahmeda i Ishaka, osim onoga u poglavlju o hadždžu, krvarinama i preciziranim kaznama. Njih nisam izravno čuo od Ishaka b. Mensura nego me je obavijestio Muhammed b. Musa el-Esamm prenijevši ih od Ishaka b. Mensura, a on od Ahmeda i Ishaka. O nekim Ishakovim riječima me obavijestio Muhammed b. Fulejh prenijevši ih od Ishaka. Sve sam ja ovo posebno objasnio uz mevkuf hadise u *Džamii'u-Sunenu*. Što se, pak, tiče skrivenih mahana i nedostataka koje sam spomenuo u vezi sa pojedinim hadisima, prenosiocima i njihovim biografijama, uglavnom sam to preuzeo iz (Buharijeva) *Et-Tartha*. Više od toga sam preuzeo i od Abdullaha b. Abdur-Rahmana a nešto manje od Ebu Zur'e. Mišljenja učenjaka i skrivene mahane hadisa u ovoj knjizi iznio sam kao odgovor na pitanja koja su mi postavljana iz te oblasti. Neko vrijeme to nisam htio uraditi, a onda sam to ipak učinio kako bi se ljudi time okoristili. Primijetio sam da su se mnogi učenjaci poput: Hišama b. Hassana, Abdul Melika b. Abdul-Aziza b. Džurejdža, Seida b. Ebu Arubea, Malika b. Enesa, Hammada b. Selemea, Abdullaha b. Mubareka, Jahjaa b. Zekerijjaa b. Zaidea, Veki'a b. Džerraha i

Abdur-Rahmana b. Mehdiya odlučili da pišu o nečemu o čemu niko prije njih nije pisao. Ti vrijedni učenjaci su pisali pa je Allah učinio da ljudi od toga vide velike koristi, a njima je Allah za to kod Sebe pripremio veliku naknadu za korist koju su ostavili muslimanima, a što će biti vodiča u njihovom budućem pisanju.

Neki, koji nisu razumjeli učenjake hadisa, smatrali su nedopustivim iznošenje negativnih osobina o prenosiocima hadisa. Znamo da su mnogi imami iz generacije tabi'ina, poput Hasana el-Basrija i Tavusa, javno iznosili mahane prenosioca hadisa poput Ma'beda Džuhena. I Seid b. Džubejr je javno iznosio mahane Talka b. Habiba. Ibrahim en-Nehai i Amir eš-Ša'bij su javno iznosili mahane Harisa el-A'vera. To se prenosi i od Ejuba es-Sahtijanija, Abdullaha b. Avna, Sulejmana et-Tejmija, Šu'bea b. Hadždžadža, Sufjana es-Sevrija, Malika b. Enesa, El-Evzaija, Abdullaha b. Mubareka, Jahjaa b. Seida el-Kattana, Veki'a b. Džerraha, Abdur-Rahmana b. Mehdiya i drugih učenjaka koji su javno iznosili mahane prenosioca hadisa i ocjenjivali ih slabim zbog toga. Oni su to, po našem mišljenju, a Allah najbolje zna, činili radi savjeta muslimanima, a ne u svrhu grđenja i ogovaranja ljudi. Oni su, po našem mišljenju, željeli da ukažu na njihovu slabost kako bi bili prepoznatljivi. Jer su neki od tih koje su ocijenili slabim prenosiocima hadisa bili skloni novotarijama, u neke se sumnjalo da lažu, neki su bili nemarni prema hadisu pa su prilikom prenošenja hadisa mnogo grijehili. Ti imami samo su željeli da objelodane njihovo stanje iz ljubavi prema vjeri, da bi je sačuvali. Jer je provjera svjedočenja pri prenošenju vjere preče od provjere svjedočenja pri utvrđivanja vlasništva u slučaju imovine.

Ebu Isa kaže: Obavijestio me je Muhammed b. Ismail (Eel-Buhari); kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Jahja b. Seid el-Kattan; kaže: Ispričao mi je moj otac i kazao. Pitao sam Sufjana es-Sevrija, Šu'bea, Malika b. Enesa i Sufjana b. Ujejneha o čovjeku za koga znam da se na njega sumnja da je sklon laži i da ima drugih slabosti, da li da mu te mahane treba prešutjeti ili ih objelodaniti, pa su kazali. "Objelodaniti ih!"

Ispričao nam je Muhammed b. Rafi' en-Nejsaburi; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem i kazao: Neko jednom prilikom reče Ebu Bekru b. Ajjašu: Ljudi nekada sjednu da bi slušali hadise a sa njima sjednu i oni koji nisu podesni za to, a Ebu Bekr b. Ajjaš reče: Kad god neko sjedne da sluša hadis, uz njega će sjesti i ljudi koji za to nisu podesni. Kad umre onaj ko je podesan za prenošenje hadisa, Allah će oživjeti njegov spomen, dok se onaj ko je sklon novotariji neće ni spomenuti.²²⁹⁴

Ispričao nam je Muhammed b. Ali b. Hasan b. Šekik; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Abdullah el-Esamm; kaže: Nas je obavijestio Ismail b.

²²⁹⁴ Tj. kad god sjedne onaj ko je podesan za prenošenje hadisa da priča hadis, ljudi će od njega uzimati hadise, a od onoga koji je sklon novotarijama. neće.

Zekerijja prenijevši od Asima, a on od Ibn Sirina, koji je kazao: U početku se nije pitalo za senede, ali nakon što su nastupili neredi, pitali su za senede kako bi hadise prihvatili od sljedbenika sunneta a odbacivali hadise od onih koji su skloni novotarijama.

Ispričao nam je Muhammed b. Ali b. Hasan i kazao: Čuo sam Abdana kada kaže da je Abdullah b. Mubarek rekao: "Po mome mišljenju, sened je od vjere, jer da nije bilo seneda, što god bi ko htio, govorio bi. Ovako, kad onoga koji prenosi hadis upitaš ko ti ga je ispričao (ako mu ga nije niko prenio), on ušuti."

Ispričao nam je Muhammed b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Hibban b. Musa i kazao: Abdullahu b. Mubareku je spomenut jedan hadis, a on reče: Da bi ovaj hadis bio pouzdan, neophodno je da on ima pouzdan sened, pošto ga nema, to znači da je on slab.

Ispričao nam je Ahmed b. Abde; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Zem'a prenijevši da je Abdullah b. Mubarek ostavio hadise koje su prenijeli: Hasan b. Umare, Hasan b. Dinar, Ibrahim b. Muhammed el-Eslemi, Mukatil b. Sulejman, Osman el-Berijj, Revh b. Musafir, Ebu Šejbe el-Vasiti, Amr b. Sabit, Ejub b. Havt, Ejub b. Suvejd, Nadr b. Tarif Ebu Džez' Hakem i Habib. Od Hakema je prenio jedan hadis u knjizi *Er-Rikak*, a onda ga napustio, za Habiba mi nije poznato. Ahmed b. Abde kaže: Čuo sam Abdana kada je rekao: Abdullah b. Mubarek je u početku čitao hadise koje je prenio Bekr b. Hunejs, kasnije je, kada bi naišao na njih, okretao glavu, i nije ga više spominjao.

Ahmed kaže: Ispričao nam je Ebu Vehb i kazao: Abdullahu b. Mubareku su spomenuli, po imenu nekog čovjeka koji je pravio previde prilikom prenošenja hadisa pa je kazao: Više bih volio biti drumski razbojnik nego od njega prenositi hadise. Ispričao mi je Musa b. Hizam i kazao: Čuo sam Jezida b. Haruna kada je rekao: Nije dozvoljeno nikome da prenosi hadise od Sulejmana b. Amra en-Nehaja el-Kufija.

A čuo sam Ahmeda b. Hasana kada kaže: Bili smu kod Ahmeda b. Hanbela pa su neki spomenuli mišljenja nekih učenjaka iz generacije tabi'ina i drugih o tome ko je obavezan klanjati džumu. Rekoh: O tome postoji Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis. On će na to: Postoji (o tome) od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, hadis? Da, odgovorih ja.

Ispričao nam je Hadždžadž b. Nusajr; kaže: Obavijestio nas je Muarik b. Abbad prenijevši od Abdullaha b. Seida el-Makburija, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Džumu je dužan klanjati (svako) ko se nakon (klanjanja džume) do noći, može vratiti svojoj kući" Čuvši to Ahmed b. Hanbel se rasrdi i reče: Zatraži oprost od Allaha. To ponovi dva puta. Ahmed b. Hanbel je ovako reagovao jer nije dao prihvatiti da je ovo Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao pošto su senedi ovoga hadisa bili slabi, a ovaj hadis mu (sa drugim senedom) od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nije

bio poznat. Hadždžadž b. Nusajr je slab prenosilac hadisa, a Abdullaha b. Seida el-Makburija je Jahja b. Seid el-Kattan smatrao veoma slabim prenosiocem hadisa. Svaki hadis koji je prenesen od prenosioca u koga se sumnjalo da je sklon laži ili je bio slab ili je bio nemaran i puno griješio prilikom prenošenja, a nije prenesen ni od koga drugog osim preko njega, takav se hadis ne može koristiti kao argument. Mnogi su imami prenijeli hadise od slabih prenosilaca, ali su objelodanili njihovo stanje ljudima.

Ispričao nam je Ibrahim b. Abdulah b. Munzir el-Bahili; kaže: Obavijestio nas je Ja'la b. Ubejd i kazao: Sufjan es-Sevri nam jednom prilikom reče: Pazite se El-Kelbija. Neko mu reče: Pa ti od njega prenosiš? a on reče: Ja mogu prepoznati njegovu iskrenost od njegove laži.

Obavijestio me je Muhammed b. Ismail; kaže. Ispričao mi je Jahja b. Mein; kaže: Meni je ispričao Affan prenijevši od Ebu Avanea, koji je kazao: "Kad je umro Hasan el-Basri želio sam da saberem hadise koje je on prenio pa sam u tu svrhu počeo obilaziti njegove učenike. Tako sam otišao kod Ebana b. Ebu Ajjaša pa mi je pročitao sve što je imao od Hasana. Smatrao je da ništa od toga ne smijem prenositi: On je prenio od Ebana b. Ajjaša i drugih prenosilaca koji su bili slabi i koji su bili skloni nemaru kako su ih opisali Ebu Avane i drugi. Ne treba se zavaravati time što su ga (u jednoj generaciji) prenijeli pouzdani prenosiooci da su i ostali pouzdani. Prenosi se od Ibn Sirina da je kazao: Ponekad mi neki prenosilac (nešto) ispriča i ja u njega ne sumnjam, ali sumnjam u onoga prije njega. Mnogi su prenijeli od Ibrahima en-Nehajja, on od Alkamea, a on od Abdullaha b. Mes'uda da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dovu u vitr-namazu učio prije ruku'a. Prenio je i Eban b. Ebu Ajjaš od Ibrahima en-Nehajja, on od Alkame, a on od Abdullaha b. Mes'uda: "da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u vitr-namazu dovu učio prije ruku'a." Isto je prenio i Sufjan es-Sevri od Ebana b. Ebu Ajjaša. Neko od učenjaka je slično ovome, sa ovim senedom, prenio od Ebana b. Ebu Ajjaša i u njemu dodao: Rekao je Abdullah b. Mes'ud: Obavijestila me je moja majka da je jednom prilikom noćila kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i da je vidjela Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je dovu u vitr-namazu proučio prije ruku'a." Iako je Eban b. Ebu Ajjaš opisivao kao pobožnjak i mudžtehid, njegovo stanje kao prenosioca hadisa je ovako²²⁹⁵. Koliko je bilo ljudi koji su sloveli kao dobri, ali se njihovo svjedočenje nije prihvatilo. Ko god je bio osumnjičen za laž, ili ko god je bio nemaran i puno griješio prilikom prenošenja hadisa, većina učenjaka smatra da hadisima koje on prenosi ne treba puno pridavati značaj. Zar ti nije poznato da je Abdullah b. Mubarek prenio hadise od nekih učenjaka i pošto je upoznat sa njihovim pravim stanjem, on ih je odbacio i prestao da ih prenosi. Neki su hadiski

²²⁹⁵ Tj. on je kao prenosilac slab i njegove su hadise učenjaci odbacivali. Zbog toga se ovaj njegov dodatak ne može prihvatiti, jer ga niko osim njega nije prenio.

učenjaci polemisali o drugim poznatim učenjacima i ocijenili ih kao slabe prenosiocima zbog njihova lošeg pamćenja, dok su ih drugi imami smatrali dobrim prenosiocima zbog njihove učenosti i iskrenosti i ako su napravili previde u nekim hadisima koje su prenijeli. Jahja b. Seid el-Kattan je kritikovao Muhammeda b. Amra, a onda od njega prenio hadise.

Ispričao nam je Ebu Bekr b. Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Attar el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ali b. El-Medini i kazao: Upitao sam Jahjaa b. Seida za Muhammeda b. Amra b. Alkamu pa je kazao: Želiš li da ga posmatraš popustljivo ili strogo? Strogo, odgovorih, a on reče: Onda on nije onakav kakvog želiš. On bi govorio: Pričali su nam naši učitelji Ebu Seleme i Jahja b. Abdur-Rahman b. Hatib. Jahja veli: Upitao sam Malika b. Enesa za Muhammeda b. Amra pa je o njemu rekao isto što i ja. Ali kaže da je Jahja rekao: Muhammed b. Amr je bolji od Suhejla b. Ebu Saliha, koji je po mome mišljenju iznad Abdur-Rahmana b. Harmalea. Ali kaže: Upitao sam Jahjaa: A šta si to (loše) vidio kod Abdur-Rahmana b. Harmalea? On reče: Ako hoćeš da ti izdiktiram, ja ću ti izdiktirati. Pa je li ti izdiktirao? Jeste, odgovorio je Ali. Ali kaže: Jahja od Šurejka nije prenosio hadise niti ih je prenosio od Ebu Bekra b. Ajjaša niti od Rebi'a b. Subejha niti od Mubareka b. Fedalea.

Ebu Isa kaže: Iako je Jahja b. Seid ostavio hadise od ovih (koje sam spomenuo), on ih nije ostavio zbog toga što je u njih sumnjao da su skloni laži, nego ih je ostavio zbog njihove memorije. Spominje se od Jahjaa b. Seida da je ostavljao predaje one osobe koja bi, prenoseći nešto napamet, jedanput rekla ovako, a drugi put onako, ne prenijevši oba puta isto. Hadise su, od ovih koje je Jahja b. Seid el-Kattan ostavio, pričali Abdullah b. Mubarek, Veki' b. Džerrah, Abdur-Rahman b. Mehdi i drugi imami. Neki su hadiski učenjaci kritikovali i Suhejla b. Ebu Saliha, Muhammeda b. Ishaka, Hammada b. Selemea i Muhammeda b. Adžlana. Oni su ove i njima slične imame kritikovali zbog njihovog memorisanja nekih predaja koje su prenijeli. Mnogi učenjaci su od njih prenijeli hadise.

Ispričao nam je Hasan b. Ali el-Huivani; kaže. Obavijestio nas je Ali b. El-Medini i kazao da je Sufjan b. Uzejne rekao: "Mi smo Suhejla b. Ebu Saliha smatrali sigurnim u hadisu.

Ibn Ebu Omer kaže da je Sufjan b. Uzejne rekao: "Muhammed b. Adžlan je pouzdan i povjerljiv prenosilac hadisa. Po našem mišljenju, Jahja b. Seid el-Kattan kritikovao je predaju Muhammeda b. Adžlana od Seida el-Makburija.

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaaha, koji je kazao: Jahja b. Seid veli da je Muhammed b. Adžlan rekao: Seid el-Makburi je neke hadise prenio od Ebu Hurejrea, a neke od nekog čovjeka, a on od Ebu Hurejrea. Ja sam pomiješao i sve sam ih prenio od Seida, od Ebu Hurejrea. Zbog toga je, po našem mišljenju, Jahja b. Seid el-Kattan kritikovao Ibn Adžlana. Jahja b. Seid je od Ibn Adžlana prenio mnogo

hadisa Uz to, oni što su kritikovali Ibn Ebu Lejla, kritikovali su ga zbog njegove memorije. Ali kaže da je Jahja b. Seid rekao: Šu'be je prenio od Ibn Ebu Lejle, on od svoga brata Isaa, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle, on od Ebu Ejuba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, (hadise) o kihanju Jahja kaže Sreo sam Ibn Ebu Lejlu koji nam je ispričao od svoga brata Isaa, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle, on od Alije, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ebu Isa kaže: Slično ovome hadisu prenosi se od Ibn Ebu Lejle više hadisa sa različitim senedima. Jedanput se prenosi ovako, a drugi put onako. Do razlike je došlo zbog toga što je (hadis) prenošen napamet, jer većina prenosilaca nije zapisivala hadise. I oni što su zapisivali, učinili su to nakon što su ih čuli od svojih učitelja (koji su ih prenijeli po pamćenju. Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada je kazao: Čuo sam Ahmeda b. Hanbela, koji je rekao: "Hadis koji je prenio samo Ibn Ebu Lejla nije valjan kao argument. I učenjaci koji su kritikovali Mudžalida b. Seida i Abdullaha b. Lehi'u kritikovali su ih zbog memorije i mnoštva njihovih grešaka. Od njih su mnogi imami prenijeli hadise. Međutim, ako neko od ovih prenese sam hadis i ne prenese ga niko drugi, taj hadis nije valjan kao (šeri'atski) argument kao što kaže Ahmed b. Hanbel za Ibn Ebu Lejlu, ako nešto prenese on, tj. ako nešto prenese on sam, ne vrijedi kao (šeri'atski) argumenat, pogotovo još ako ne pamtí senede pa u njima nešto doda ili nešto iz njih izostavi, ili promijeni senede ili, pak, u njemu promijeni značenje. Međutim, ko upamti i navede senede, a promijeni tekst, učenjaci to dopuštaju ukoliko time nije promijenjeno značenje.²²⁹⁶

Ispričao nam je Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi, kaže: Nas je obavijestio Muavija b. Salih prenijevši od Alaa b. Harisa, on od Mekhula, a on od Vasilea b. Eska'a, koji je rekao: "Ako vam (hadis) ispričamo po smislu, to vam je dovoljno."

Ispričao nam je Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer prenijevši od Ejuba, a on od Muhammeda b. Sirina, koji je kazao: "Znao sam slušati jedan hadis od deseterice čiji je tekst različit, a značenje isto."²²⁹⁷

Ispričao nam je Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdullah el-Ensari prenijevši od Ibn Avna, koji je rekao: "Ibrahim en-

²²⁹⁶ Većina hadiskih učenjaka smatra da je dopušteno prenošenje hadisa po značenju. Oni svoje mišljenje temelje na hadisu, koji je zabilježio Ibn Mende u dje.u *Ma'rifetis-sahabe* i Et-Taberani u *El-Mu'džemul-kebiru* od Abdullaha b. Sulejmana b. Ekmenea el-Lejsija koji je kazao: "Jednom prilikom sam rekao Allahovu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, ja od tebe čajem hadis i nisam ga u stanju prenijeti doslovno kako sam ga čuo. Uvijek poneku riječ ili dodam ili ispustim, a on reče: Ako se ne radi o hadisu u kome se nešto dozvoljava ili zabranjuje i ako prenesete njegov pravi smisao, onda ne smeta." Ovo je spomenuto Hasanu, a on je rekao: Da nije toga, mi ne bismo ni pričali hadise."

²²⁹⁷ I ovo je jasan dokaz da je hadis dozvoljeno prenositi po značenju.

Nehai Hasan i Ša'bij bi hadis prenijeli po značenju, pa bi Kasim b. Muhammed, Muhammed b. Sirin i Redža' b. Hajve taj hadis ponovili doslovno."

Ispričao nam je Ali b. Hašrem; kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas prenijevši od Asima el-Ahve'a, koji je kazao: Rekao sam Ebu Osmanu en-Nehdiju: "Ti nam ispričaš hadis jednom, a onda nam ga drugi put ispričaš drugačije!" On reče: Prihvati ga onako kako je prvi put ispričan!"

Ispričao nam je Džarud; kaže: Obavijestio nas je Veki' prenijevši od Rebi'a b. Subejha, a on od Hasana, koji je kazao. Ako (prilikom prenošenja hadisa) preneseš njegovo pravo značenje, dovoljno ti je "

Ispričao nam je Ali b. Hudžr, kaže Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek prenijevši od Sejfa b. Sulejmana, koji je kazao: Čuo sam Mudžahida kada je rekao: "Skratit hadis ako hoćeš, samo mu ništa ne dodaji!"

Ispričao nam je Ebu Ammar Husejn b. Hurejs, kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab prenijevši od nekog čovjeka, koji je kazao. Pred nas je izišao Sufjan es-Sevri i rekao: "Ako vam kažem da sam vam ispričao hadis onako kako sam ga čuo, nemojte mi vjerovati, jer se to odnosi samo na njegov smisao."

Ispričao nam je Husejn b. Hurejs i kazao: Čuo sam Veki'a kada je kazao "Ako prenošenje hadisa po smislu ne bi bilo dozvoljeno, ljudi bi propali."²²⁹⁸ Učenjaci su se nadmetali ko će bolje, doslovnije i preciznije pamtiti hadise prilikom slušanja. I pored toga, mnogi imami su, uz sve njihovo nastojanje da što preciznije upamte hadise, činili greške prilikom njihova prenošenja.

Ispričao nam je Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Obavijestio nas je Džerir prenijevši od Umarea b. Ka'ka'a, koji je kazao: Rekao mi je Ibrahim en-Nehai: "Ukoliko mi želiš pričati (hadise), onda mi ih pričaj od Ebu Zur'e b. Amra b. Džerira. On mi je jednom prilikom ispričao jedan hadis, pa sam ga o tom hadisu upitao nakon nekoliko godina i nije iz njega ispustio ni slova."

Ispričao nam je Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Kattan prenijevši od Sufjana, a on od Mensura, koji je kazao: Upitao sam Ibrahima: Zašto je Salim b. Ebu Džad doslovnije od tebe prenosio hadis? On reče: Zato što je on zapisivao."

Ispričao nam je Abdul-Džebbar b. Ala b. Abdul-Džebbar; kaže: Obavijestio nas je Sufjan i kazao: Rekao je Abdul-Melik b. Umejr. "Ja, kad pričam hadis, ne ispustim iz njega ni slova."

²²⁹⁸ Propali bi ljudi jer bi se, u tom slučaju, zagubili mnogi Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, hadisi

Ispričao nam je Husejn b. Mehdi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer i kazao: Katade je rekao: "Ova moja dva uha nisu nikad ništa čula, a da to nisam upamtio."

Ispričao nam je Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne prenijevši od Amra b. Dinara, koji je kazao: "Nisam vidio da je iko od Zuhrija doslovnije pamtio hadis."

Ispričao nam je Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne i kazao. Rekao je Ejub es-Sahtijani: "Nije mi poznato da je iko nakon Zuhrija bolje poznavao hadise koje su prenosili stanovnici Medine od Jahjaa b. Ebu Kesira."

Ispričao nam je Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Harb; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Zejd i kazao: Ibn Avn je pričao hadis (od Ibn Sirina), i kad bih mu ga ja ispričao drugačije rekavši da sam ga čuo od Ejuba, on bi ostavio hadis koji je on pričao, a prihvatio onako kako sam mu ga ja ispričao, rekavši: Ejub je najbolje poznavao hadise koje je prenio Ibn Sirin.

Ispričao nam je Ebu Bekr²²⁹⁹ prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Upitao sam Jahjaa b. Seida ko je bio sigurniji prenosilac Hišam ed-Destvai ili Mis'ar? On reče: Mis'ar. Ja nisam vidio ravnog Mis'aru. On je spadao među najsigurnije prenosioc.

Ispričao nam je Ebu Bekr Abdul-Kuddus b. Muhammed a ispričao mi je Ebul-Velid i kazao: Čuo sam Hammada b. Zejda kada veli: U čemu god sam se sa Šu'beom razišao ja sam to ostavio. Ebu Bekr kaže: Ispričao mi je Ebul-Velid i rekao: Rekao mi je Hammad b. Seleme. "Ukoliko želiš slušati hadise, drži se Šu'bea."

Ispričao nam je Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud i kazao: Rekao je Šu'be: Ako bi od nekoga prenio samo jedan hadis, ja bih do njega otišao više puta da ga utvrdim. Do onoga od koga sam želio prenijeti deset hadisa, otišao bi više od deset puta da ih utvrdim. Do onoga od koga bi želio prenijeti pedeset hadisa, otišao bih više od pedeset puta da ih utvrdim, da bih do onoga od koga bih želio da prenesem stotinu hadisa, otišao više od stotinu puta da ih utvrdim, osim u slučaju Habbana el-Kufija el-Barikija. Od njega sam čuo ove hadise i kad sam do njega ponovo otišao da ih utvrdim, on je već bio preselio na ahiret.

Ispričao nam je Muhammed b. Ismail, kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Ebu Esved; kaže: Nas je obavijestio Ibn Mehdi i kazao: Čuo sam Sufjana²³⁰⁰ kada veli: Šu'be je *emiru-mu'minin* u hadisu.

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Čuo sam Jahjaa b. Seida kada veli: "Meni od Šu'bea nema niko draži, niti je kod mene iko ravan njemu, međutim, kada u nečemu protivurječi

²²⁹⁹ Ebu Bekr Abdul-Kuddus b. Muhammed el-Atar el-Basri.

²³⁰⁰ Sufjan es-Sevri.

Sufjanu, ja prihvatim ono što priča Sufjan. Ali kaže: Upitao sam Jahjaa' Ko je bolje pamtio dugačke hadise Sufjan ili Šu'be? Šu'be ih je brže prelazio preko njih. Jahja b. Seid kaže: Šu'be je najbolje poznavao ravije, taj od toga, dok je Sufjan poznavalac fikhskih tema.

Ispričao nam je Ebu Ammar Husejn b. Hurejs i kazao: Čuo sam Vekia' kada veli da je Šu'be rekao: Sufjan je bolje pamtio od mene. Kad god mi je Sufjan nešto ispričao od nekog učitelja i ja to provjerio, bilo je onako kako je ispričao. Čuo sam Ishaka b. Musaa el-Ensarija kada je kazao: Čuo sam Ma'na b. Isaa kada veli: Malik b. Enes je bio strog u doslovnom prenošenju hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ispričao nam je Ebu Musa; kaže: Ispričao mi je Ibrahim b. Abdullah b. Kurejm el-Ensari, medinski kadija, i kazao: Prošao je Malik b. Enes pored Ebu Hazima koji je sjedio i pričao hadise, i nije zastao. Zašto nisi sjeo da slušaš hadise upita ga neko, a on reče: Nisam našao mjesta na koje bih sjeo, a prezirem da hadis Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, preuzimam stojeći.

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Rekao je Jahja b. Seid: Ono što je prenio Malik od Seida b. Musejjeba draže mi je od onoga što je prenio Sufjan es-Sevri od Ibrahima en-Nehajja. Jahja kaže: Malik b. Enes je prenosio najpouzdanije hadise. Malik je bio imam u hadisu. Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada kaže: Čuo sam Ahmeda b. Hanbela kada je rekao: Ja svojim očima nisam vidio nikoga sličnog Jahjau b. Seidu el Kattanu. On kaže: Upitali su Ahmeda za Veki'a i Abdur-Rahmana b. Mehdiya pa je kazao: Veki' je bolje pamtio, a Abdur-Rahman je imam u hadisu. Čuo sam Muhammeda b. Amra b. Nebhana b. Safvana es-Sekafija el-Basrija kada kaže: Čuo sam Alija b. El-Medinija kada veli: Da sam se izašlo zakleo između jemenskog ćoška Kabe i Mekami Ibrahima, zakleo bih se da nisam sreo nikoga učenijeg od Abdur-Rahmana b. Mehdiya.

Ebu Isa kaže: Riječi i predaje učenjaka o ovome su brojne. Ovdje smo iznijeli samo što je najznačajnije kako bismo dokazali deredže učenjaka i njihovo nadmetanje u pogledu pamćenja i razumijevanja hadisa. Iako je neko od njih za nešto kritikovan, kritikovan je od strane učenjaka. Čitanje pred učenjakom, ukoliko on to što mu se čita zna napamet, ili ako drži original onoga što mu se čita, ukoliko ga ne zna napamet, vjerodostojno je, po mišljenju hadiskih učenjaka, poput slušanja.

Ispričao nam je Husejn b. Mehdi el-Basri, kaže: Obavijestio nas je Abdur-Razzak; kaže: Nas je obavijestio Ibn Dzurejdž i kazao: Čitao sam (hadise) pred Ataom b. Ebu Rebahom. Upitao sam ga: Kako da kažem (kada ih budem prenosio)? On reče: Reci. Ispričao nam je."

Ispričao nam je Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Ali b. Husejn b. Vakid prenijevši od Ebu Asmea, on od Jezida en-Nahvija, a on od Ikrimea da je neka skupina i iz Tarifa došla Ibn Abbasu sa njegovom knjigom (hadisa). On im je počeo čitati i čitajući (pošto nije dobro vidio) počeo

i kazali. Čuli smo Hasana kada je rekao: "Čuvajte se Ma'beda el-Džuhenija, on je zalutao i druge vodi na stranputicu"²³⁰²!"

Ebu Isa kaže: Prenosi se od Ša'bija da je rekao: Obavijestio nas je Haris el-A'ver, koji je bio lažac. A čuo sam Muhammeda b. Beššara kada kaže: Čuo sam Abdur-Rahmana b. Mehdija kada veli: Zar se ne čudite Sufjanu b. Ujeineu? Ja sam ostavio oko hiljadu hadisa koje su prenijeli od Džabira el-Džu'fija, a on je od njega prenosio hadise! Muhammed b. Beššar kaže: Abdur-Rahman b. Mehdi je ostavio hadise koje je prenio Džabir el-Džu'fi. Neki učenjaci mursel-hadis također smatraju valjanim argumentom (kao što smatraju i musned-hadis).

Ispričao nam je Ebu Ubeide b. Ebu Sefer el-Kufi, kaže: Obavijestio nas je Seid b. Amir prenijevši od Šu'bea, a on od Sulejmana el-A'meša, koji je kazao: Rekao sam Ibrahimu en-Nehajju: Spomeni mi ljude u senedu do Abdullaha b. Mes'uda. Ibrahim reče: Ako vam ispričam nešto od Abdullaha, to je ono što sam od njega izravno čuo, a ako rekнем: Rekao je Abdullah, to je ono što sam prenio od drugih, a oni od Abdullaha. Učenjaci su se razlišli u vezi sa iznošenjem slabih osobina o prenosiocima hadisa, kao što su se razišli i u drugim znanstvenim pitanjima. Spomenuto je da je Šu'be Ebu Zubejra el-Mekkija, Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana i Hakima b. Džubejra smatrao slabim prenosiocima i da je odbacio predaje prenesene od njih. A prenio je Šu'be od drugih koji su, po rangi što se tiče memorije i poštenja, nešto iznad ovih. Tako je prenio od Džabira el-Džu'fija, Ibrahima b. Muslima el-Hedzrija, Muhammeda b. Ubejdullaha el-Arzemija i drugih slabih prenosilaca.

Ispričao nam je Muhammed b. Amr b. Safvan el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Umejje b. Halid i kazao: Rekao sam Šu'beu. Ostavljaš Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, a prenosiš od Muhammeda b. Ubejdullaha el-Arzemija? Da, odgovorio je on.

Ebu Isa kaže: Šu'be je pričao hadise od Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana, a onda ga ostavio. Neki kažu da ga je ostavljao samo onda kada je sam prenosio hadise od Ataa b. Ebu Rebaha. Prenosi Džabir b. Abdullah od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da je kazao: "Čovjek ima pravo prvenstva kupnje i sačekat će ga (prodavac ukoliko je odsutan) ako im je put zajednički. Mnogi su unam prenijeli od Ebu Zubejra, Abdul-Melika b. Ebu Sulejmana i Hakima b. Džubejra i smatrali ih sigurnim prenosiocima hadisa.

Ispričao nam je Ahmed b. Meni; kaže: Obavijestio nas je Hušejm; kaže: Nas su obavijestili Hadždžadž i Ibn Ebu Lejla prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha, koji je kazao: Kada bismo izašli od Džabira b. Abdullaha, mi bismo ponavljali hadise koje smo od njega slušali. Od svih nas hadise je najbolje pamtio Ebu Zubejr.

²³⁰² On je među prvima počeo nijekati *qader* (sudbinu).

Ispričao nam je Muhammed b. Jahja b. Ebu Omer el-Mekki; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne i kazao da je rekao Ebu Zubejr: Ata je meni davao prednost da idem kod Džabira b. Abdullaha kako bih zapamtio neki hadis.

Ispričao nam je Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan i kazao. Čuo sam Ejuba es-Sahtjanija kada kaže: Ispričao mi je Ebu Zubejr da je Sufjan pokazao rukom na Ebu Zubejra.

Ebu Isa kaže: Time je želio da skrene pažnju na njegovu preciznost i dobro pamćenje. Prenosi se od Abdullaha b. Mubareka da je kazao: Sufjan es-Sevri je govorio: "Abdul-Melik b. Ebu Sulejman je bio paradigma u nauci."

Ispričao nam je Ebu Bekr prenijevši od Alija b. Abdullaha, koji je kazao: Upitao sam Jahjaa b. Seida o Hakimu b. Džubejru. Reče: Šu'be ga je ostavio zbog hadisa koji je prenio o zekjatu, tj. hadis Abdullaha b. Mes'uda od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Ko bude tražio od ljudi, a ima onoliko koliko mu je dovoljno, doći će na Sudnji dan, a na licu će mu biti razderotine. A koliko je to što mu je dovoljno, Allahov Poslaniče? Pedeset dirhema, ili njihova protuvrijednost u zlatu, reče on."²³⁰³ Ali kaže da je Jahja rekao: Od Hakima b. Džubejra pričali su hadise i Sufjan es-Sevri i Zaide. Ali je kazao: Jahja je smatrao da hadisi koje je on prenio nisu loši.

Ispričao nam je Mahmud b. Gajlan, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Hakima b. Džubejra (gore spomenuti) hadis o zekjatu. Jahja b. Adem kaže: Abdullah b. Osman, Šu'beov učenik, rekao je Sufjanu es-Sevriju: Da je neko drugi osim Hakima prenio ovaj hadis? A Sufjan mu reče: A šta to fali Hakimu? To što od njega Šu'be nije prenosio hadise? Da, odgovori on. A Sufjan es-Sevri će na to: Čuo sam Zubejda da ovo prenosi od Muhammeda b. Abdur-Rahmana b. Jezida.

Ebu Isa kaže: Svi su hadisi, koje sam spomenuo u ovom djelu (*El-Džami'u*), dobri. Time želim kazati da su im senedi, po našem mišljenju, dobri. Svaki je hadis koji se u njemu prenosi, ako u njegovu senedu nema niko na koga se sumnjalo da je sklon laži i koji ne protivreči drugom pouzdanom hadisu, još ako je prenesen sa više seneda i slično tome, po našem mišljenju dobar hadis. Mi smo garib (neobične) hadise spomenuli u ovom djelu, a obično su hadiski učenjaci jedan hadis smatrali neobičnim zbog njegova značenja, da bi ih objasnili. Mnogo je garib hadisa koji su smatrani neobičnima zbog toga što su preneseni samo sa jednim senedom

²³⁰³ Bilježe Ebu Davud u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu* od Sehla b. Hanzalija koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko bude tražio od svijeta, a ima onoliko koliko mu je dovoljno, taj se zalaže za Džehennem!" A koliko se smatra dovoljnim, o, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni. Tojko koliko neko može imati doručak i večeru, reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem."

poput hadisa koji je prenio Hammad b. Seleme od Ebu Ušeraa, a on od svoga oca koji je kazao: Rekao sam Allahov Poslaniče, da li se (šeri'atsko) klanje obavlja samo u predjelu grla i gornjeg dijela prsa? On reče: Ako (životinju kopljem ili strijelom) ubodeš u but, to ti je dovoljno ²³. Ovaj hadis je prenio sam Hammad b. Seleme od Ebu Ušeraa. Od Ebu Ušeraa je poznat samo ovaj hadis. Ako ovaj hadis postane poznat među učenjacima, bit će poznat samo preko Hammada b. Selema, jer je mnogo hadisa poznato preko Hammada b. Selema i nisu nam poznati osim preko njega. Mnogi imami u hadisu pričaju hadis koji je poznat samo preko njega i taj hadis postane poznat zbog toga što je puno puta prenesen od njega poput hadisa koji je prenio Abdullah b. Dinar, od Ibn Omera: 'Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prodaju prava naslijeđa na imovinu oslobođenog roba i njegovo poklanjanje.' On je poznat samo preko Abdullaha b. Dinara. Od njega su ga prenijeli Ubejdullah b. Omer, Šu'be, Sufjan es Sevri, Malik b. Enes, Ibn Ujeyne i mnogi drugi imami. Janab b. Salejm je ovaj hadis prenio od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera. Janab b. Salejm je u ovom slučaju napravio prevod jer je ispravno Abdullah b. Dinar od Ibn Omera. Ovako su prenijeli Abdul-Vehhab es-Sekafi, Ubejdullah b. Nume'r od Ubejdullaha b. Omera, on od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera. Muemmi je ovaj hadis prenio od Šu'bea. Šu'be je kazao: Želio sam da mi Abdullah b. Dinar dozvoli da ustanem naspram njega i poljubim ga u čelo.

Ebu Isa kaže: Mnogi su hadisi smatrani neobičnim zbog dodatka u njima. Vjerodostojan je hadis ako je dodatak dosao od prenosioca koji se oslanja na svoju memoriju, poput onoga što je preneseno od Malika b. Enesa, od Nafi'a, a on od Ibn Omera da je kazao: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je propisao sadekatul-fitr u ramazanu svakom muslimanu, slobodnom i robu, muškarcu i ženi i to: jedan sa' hurmi i jedan sa' ječma.' Riječ "*muslimanu*" u ovom hadisu dodao je Malik b. Enes. Ovaj hadis su prenijeli Ejub es-Sahtijani, Ubejdullah b. Omer i mnogi drugi imami od Nafi'a, a on od Ibn Omera, a u njemu nisu spomenuli riječ "*muslimanu*". Neki su, na čiju se memoriju ne možemo osloniti, prenijeli od Nafi'a slično Malikovoj predaji. Mnogi su imami postupili po Malikovom hadisu i uzimali ga kao argument, kao što su Eš Šafi'i i Ahmed b. Hanbel. Njih dvojica kažu: Ako bi neko posjedovao robove nemuslimane, nece za njih davati sadekatul-fitr. Svoje mišljenje njih dvojica su utemeljili na Malikovu hadisu. Ako bi hafiz na čiju se memoriju možemo osloniti nešto dodao u hadis, to će se od

²³ Poznato je da se šeri'atsko klanje obavlja tako što se sve životinje osim kamile kolju ispod vrata. Kamila se koje tako što se ubada nožem u donja vrata u predjelu prsa. Ebu Ušeraovu ocu je to bilo jasno. Međutim, nije mu bilo jasno šta činiti ako se životinja ne mogne uhvatiti i zaklati na takav način. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio mu je da je u takvim situacijama dovoljno ubosti životinju u bilo koji dio tijela, pa čak i u but, samo da bi krv otekla.

njega prihvatiti. Mnogi su hadis prenesli sa više seneda, a neoni²³ se smatraju samo zbog stanja njihovih seneda.

Ispricali su nam Ebu Karejb, Ebu Hišam er-Rifai, Ebu Saib i Husejn b. Esved i kazali: Obavijestio nas je Ebu Usama prenjevši od Burejda b. Abduraha b. Ebu Burdea, on od svoga djeda Ebu Burdea, on od Ebu Musaa, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Nevjernik, kad jede, jede u sedam crjeva, a vjernik jede u jedno crjevo"²³⁻⁵ Ovaj hadis je, u ovoj formi, neobičan (garib) zbog njegovih seneda. On je prenesen sa više seneda od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali je neobičan samo kada je prenesen preko Musaa. Upitao sam Maimada b. Gajlana o ovom hadisu pa je kazao: Ovaj hadis je prenio Ebu Karejb od Ebu Usamea. A upitao sam Muhammeda b. Ismaila o ovom hadisu pa je rekao: Ovaj hadis je prenio Ebu Kurejb od Ebu Usamea i poznat nam je samo preko Ebu Karejba. Ja mu rekoh: Mnogi su nam ovo ispričali od Ebu Usamea, a on začudivši se, rekao: Ja ne znam nikoga drugog da je ovo pričao od Ebu Usamea do Ebu Karejba. Muhammed kaže: Misliti da je Ebu Kurejb ovaj hadis preuzeo od Ebu Usamea memorisanjem.

Ispricali su nam Abdullah b. Ebu Ziyad i drugi i kazali: Obavijestio nas je Šebabe prenjevši od Sevvara, koji je kazao: Nas je obavijestio Šu'be prenjevši od Bukejra b. Ataa b. Abdur-Rahmana b. Ja'murada da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio da se turšija spravlja u tikvenoj posudi i u drvenoj posudi oblijepljenoj smolom.

Ovaj hadis je neobičan (garib) zbog svoga seneda. Nije nam poznato da ga je ispričao od Šu'bea niti ko osim Šebabe. Preneseno je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, sa više seneda da je zabranio da se turšija spravlja u tikvenim posudama i u posudama oblijepljenim smolom. Šebabeov je hadis neobičan (garib) zbog toga što ga je on jedini prenio od Šu'bea. Priješli su Šu'be, Šaf'ian es-Sevri, ovim senedima od Bukejra b. Ataa, on od Abdur-Rahmana b. Ja'mura, a on da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Hidzdz je Arefat". Ovaj hadis je poznat i vjerodostojan je, sa ovim senedima po mišljenju hadiskih učenjaka.

Ispricao nam je Muhammed b. Beššar, kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam, kaže: Ispričao mi je otac prenjevši od Jamaa b. Ebu Kesira, koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Muzahim da je čuo Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko klanja dženzazu, imat će tiza to nagradu u visini jednog kirata, a ko umrlag otprati (do mezarja) i bude tamo dok se ne ukopa, imat će nagradu (u visini) dva

²³ Ovaj Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, želi da kaže da je vjernik u odnosu na ovogovjetska džezava skroman da je zadovoljan i miran amin dok je nevjernik prema ovogovjetskim dobrima vrlo pohlepan. Osim toga, vjernik, pri kom jela i pica spomene Allahovo, dž š, ime pa mi Allah dž š, u jela i pica da bereket tako da se zasiti sa vrlo malo jela ili pica. Za razliku od nevjernika u čijem jelu nema ber-keta i zato jede mnogo.

kirata." Allahov Poslaniče a šta su to kirati? upitaše prisutni: On reče. Onaj manji je poput brda Uhud."

Ispričao nam je Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Mervan b. Muhammed prenijevši od Muavije b. Selama, koji je kazao: Ispričao mi je Jahja b Ebu Kesir; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muzahim, koji je čuo Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ko umrlog otpрати (do mezarа), imat će nagradu (u visini) kirata " Spomenuo je smisao sličan prethodnom hadisu. Abdullah kaže: Obavijestio nas je Mervan prenijevši od Muavije b Selama, koji je kazao da je rekao Jahja: Ispričao mi je Ebu Seid, štićenik El-Mehrija, prenijevši od Hamze b. Sefinea, on od Saiba da je čuo Aišu, koja je prenijela od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Rekao sam Ebu Muhammedu Abdullahu b Abdur-Rahmanu: Koje su hadise od tebe smatrali neobičnim (garib) u Iraku? On reče: Hadis koji je prenio Saib od Aiše od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem., potom je spomenuo (taj) hadis. A čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada kazuje ovaj hadis od Abdullaha b Abdur-Rahmana.

Ebu Isa kaže. Ovaj hadis je prenesen sa više seneda od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Međutim, smatrali su ga neobičnim (garib) zbog stanja njegovih seneda u predajama Saiba od Aiše od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ispričao nam je Ebu Hafš Amr b Ali, kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Kattan; kaže: Nas je obavijestio Mugire b. Ebu Kurre es-Sedusi i kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada kaže: "Neki čovjek reče: Allahov Poslaniče, hocu li prvo svezati devu pa se onda osloniti na Allaha ili ću je pustiti pa se osloniti na Allaha? On reče: "Prvo je sveži pa se onda osloni na Allaha!" Amr b Ali veli da je Jahja b Seid kazao: Po mome mišljenju ovaj hadis je munker.

Ebu Isa kaže. Ovaj hadis sa ovim senedom je garibun. Poznat nam je od Enesa b Malika samo sa ovim senedom. Slično ovome je preneseno i od Amra, on od Umejjea ed-Damrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ovu knjigu smo napisali sažeto želeći time da bude od koristi. Molimo Allaha da nas okoristi onim što je u njoj, da nam to učini putokazom ka Njegovoj milosti i da nam to Svojom milošću ne učini argumentom protiv nas, što bi nas udaljilo od Njegove milosti.

RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI IZ ARAPSKOG I DRUGIH STRANIH JEZIKA

<i>abdest perz.</i>	- ritualno pranje lica, ruku do iza laktova, potiranje glave, pranje nogu i drugih dijelova tijela prije stupanja u namaz.
<i>adet ar.</i>	- običaj, praksa.
<i>ajet ar.</i>	- kraći odlomak iz Kur'ana.
<i>aludirati lat.</i>	- govoriti o jednoj stvari a ciljati na drugu.
<i>amidža tur.</i>	- stric, očev brat.
<i>apelovati lat.</i>	- zvati, pozivati.
<i>apokrifan (hadis) grč.</i>	- lažan hadis.
<i>argument lat.</i>	- dokaz
<i>ashab ar.</i>	- Muhammedov, sallallahu alejhi ve sellem, savremenik.
<i>aaajak tur.</i>	- zastava.
<i>aaduin ar.</i>	- bedevi, stanovnik pustinje.
<i>aereket ar.</i>	- blagoslov, sreća, blagostanje.
<i>aanak tur.</i>	- drvena zdičela.
<i>aaif ar.</i>	- slab.
<i>aekret lat</i>	- odluka, rješenje, naredba.
<i>deredža ar.</i>	- stepen.
<i>dilema grč.</i>	- dvostruka pretpostavka.
<i>dirhem ar.</i>	- drahma, sreberni novac.
<i>diskutabilan lat.</i>	- neutvrđen, sporan,
<i>dova ar.</i>	- molba Bogu, blagoslov.
<i>dunjaluk ar.</i>	- ovaj svijet.
<i>džahilijet ar.</i>	- neznanje, neznaboštvo, paganstvo, predislamsko doba.
<i>Džehennem ar.</i>	- pakao.
<i>dženaza ar.</i>	- namaz koji se klanja umrloj osobi.
<i>Džennet ar.</i>	- raj.
<i>džin ar.</i>	- duh, demon.
<i>džunub ar.</i>	- nečista osoba zbog ejakulacije ili snošaja.
<i>ekstremitet lat.</i>	- krajnji dio tijela (ruka, noga).
<i>emir ar.</i>	- zapovijednik, knez, princ.
<i>ensarija, ensarijka ar.</i>	- Muhammedov, sallallahu alejhi ve sellem, pristalica iz Medine, muškarac, odnosno žena.
<i>eter grč.</i>	- nebo, čitavo prostranstvo svijeta.
<i>fenomen grč.</i>	- rijetka pojava u prirodi, neobičan slučaj.
<i>filolog grč.</i>	- jezikoslovac.
<i>Firdevs ar.</i>	- bašča, vrt, najljepše mjesto u Džennetu.
<i>garib(un) ar.</i>	- stranac, tuđin.
<i>garibun-hasenun ar.</i>	- hadis koji je iz jedne generacije prenio samo jedan prenosilac, a po stepenu je dobar.
<i>hafiz hadisa ar.</i>	- osoba koja pamti najmanje stotinu hiljada hadisa.
<i>halifa ar.</i>	- zastupnik, nasljednik, zamjenik.
<i>halka ar.</i>	- kružok.

<i>hasenun ar.</i>	- dobar; u hadiskoj nauci hadis koji ispunjava sve uvjete sahiha, ali njegove ravije nisu na rangu ravija sahih-hadisa
<i>hasenun-garibun ar.</i>	- hadis koji Et-Tirmizi istodobno smatra i dobrim i neobičnim.
<i>hasenun-sahihun-garibun</i>	- hadis čiji je sened dobar a tekst vjerodostojan, ili hadis koji neki smatraju dobrim, a neki vjerodostojnim, a iz cijele generacije prenosi ga samo jedan prenosilac.
<i>hasura tur.</i>	- prostirka od rogozine.
<i>hatib ar.</i>	- govornik, propovijednik.
<i>hendek ar.</i>	- jarak, rov, opkop; zaštitni opkop oko Medine.
<i>hidžra ar.</i>	- seoba, preseljenje Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, iz Mekke u Medinu (622. g.n.e.)
<i>hilafet ar.</i>	- vladavina halife.
<i>hizmet tur.</i>	- služba, služenje.
<i>hudždže ar.</i>	- osoba koja pamti tri stotine hiljada hadisa.
<i>hutba ar.</i>	- govor, predavanje, propovijed.
<i>ibadet ar.</i>	- obožavanje, obred, pokornost.
<i>imam (u hadisu) ar.</i>	- predvodnik u hadisu, nenadmašni stručnjak u hadisu.
<i>imamet ar.</i>	- položaj služba imama.
<i>iman ar.</i>	- vjera, vjerovanje.
<i>Je'džudž ar.</i>	- Gog, ime naroda
<i>kabur ar.</i>	- mezar, grob.
<i>kudar ar.</i>	- sudbina, Allahova odredba.
<i>kaderija ar.</i>	- pristalica vjerovanja u slobodu volje, indeterminist.
<i>kadija ar.</i>	- šeri'atski sudija.
<i>karavana perz.</i>	- niz tovarnih životinja s teretima, robom.
<i>kiraet ar.</i>	- čitanje, recitiranje, način učenja Kur'ana.
<i>kirat ar.</i>	- svjetiljka, mjera.
<i>kolizija lat.</i>	- sukob, sudar, prijepon.
<i>konfiskacija lat.</i>	- zapljena, prinudno bez oštete.
<i>konsultacije lat.</i>	- savjeti specijalista o nekom pitanju, savjetovanje.
<i>kumir fra rus.</i>	- klika, kip.
<i>Me'džudž ar.</i>	- Magog, naziv za narod.
<i>mekruh ar.</i>	- pokuđeno, odvratno.
<i>merfu' hadis ar.</i>	- hadis čiji sened doseže do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
<i>meritoran lat.</i>	- mjerodavan, stvaran.
<i>mesh ar.</i>	- potiranje mokrom rukom.
<i>metn ar.</i>	- tekst hadisa.
<i>Mevkuf ar.</i>	- zaustavljen, hadis čiji sened doseže do ashaba.
<i>mezar(je) ar.</i>	- kaburistan, groblje.
<i>minber ar.</i>	- mjesto u džamiji na kome se petkom drži govor.
<i>monah grč.</i>	- redovnik, kaluđer, samostanac.
<i>mošus grč.</i>	- misk, tamnosmeđa masa gorka ukusa i karakteristična mirisa.
<i>muallak (hadis) ar.</i>	- obješen, viseći hadis iz čijeg je seneda na početku ispušten jedan ili više prenosilaca uzastopno.
<i>mubarek ar.</i>	- blagoslovljen, sretan.
<i>mudd ar.</i>	- posuda koja prema Ebu Hanifi sadrži dva litra.

<i>mudelles ar.</i>	- hadis u čijem senedu postoji kakav vid obmane, falsifikata.
<i>mu'džiza ar.</i>	- nadnaravno čudo.
<i>mudžtehid ar.</i>	- marljiv, revnosan, osoba koja samostalno rješava vjersko-pravna pitanja.
<i>muezin ar.</i>	- čovjek koji uči ezan.
<i>muhadžir ar.</i>	- iseljenik (općenito); iseljenik iz Mekke u Medinu.
<i>muktedija ar.</i>	- osoba koja klnja za imamom.
<i>munafik ar.</i>	- licemjer, dvohlčnjak,
<i>munker ar.</i>	- pokuđen, ružan, slab hadis koji prenosi dosta slab raviya i protivurijeđi pouzdanom prenosiocu.
<i>murdžija ar.</i>	- pristalica jedne islamske sekte.
<i>mursel (hadis) ar.</i>	- hadis, koji tabiin izravno prenosi od Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
<i>musned ar.</i>	- hadis s cjelovitim nizom prenosilaca do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.
<i>mutevatir ar.</i>	- autentičan, hadis koji iz generacije u generaciju prenosi toliki broj raviya da je nemoguće posumnjati u njega.
<i>nafile ar.</i>	- dobrovoljni ibadet.
<i>namaz perz.</i>	- muslimanska molitva.
<i>nanula tur.</i>	- drvena obuća.
<i>nijjet ar.</i>	- naum, nakana.
<i>oponirati lat.</i>	- suprotstavljati se, protiviti se.
<i>paraliza grč.</i>	- ukočenost, uzetost, bespomoćnost.
<i>pardaigma grč.</i>	- uzorak, uzor, primjer, obrazac.
<i>rafidija ar.</i>	- pripadnik jedne islamske sekte.
<i>raviya ar.</i>	- prnosilac hadisa.
<i>rekjat ar</i>	- dio namaza koji se sastoji od stajanja, učenja, ruku'a i dvije sedžde.
<i>rukn ar.</i>	- sastavni dio nečega bez čega to ne vrijedi.
<i>ruku ar.</i>	- presavijanje preko polovine tijela u namazu.
<i>sa' ar.</i>	- posuda koja prema Ebu Hanifi sadrži osam ritla.
<i>sadaka ar.</i>	- milostinja koja se daje siromasima.
<i>sadekatul-fitr ar.</i>	- milostinja koja se daje nakon ramazanskog posta, prije Bayrama.
<i>saf ar.</i>	- red, špalir.
<i>safir hebr.</i>	- plavi dragi kamen.
<i>sahabijka ar.</i>	- žena ashab.
<i>salavat ar.</i>	- blagoslov, milost, izgovaranje riječi <i>Allahum salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammed.</i>
<i>sebeb ar.</i>	- povod, uzrok.
<i>sedžada ar.</i>	- mali sag za klanjanje kod molitve muslimana.
<i>sedžda ar.</i>	- dio namaza kada se licem, nosom, čelom, prstima nogu, koljenima i dlanovima spušta na zemlju.
<i>selam ar.</i>	- pozdrav, završni čin namaza..
<i>sened ar.</i>	- niz, lanac.
<i>sevap ar.</i>	- nagrada.
<i>sihir ar.</i>	- čarolija, magija, vrdžbina.
<i>sira ar.</i>	- životopis, biografija, način života.

<i>sofa tur.</i>	- prostor ispred džamije za klanjanje.
<i>sunen ar.</i>	- hadiska zbirka u kojoj su hadisi ustrojeni po fikhskim temama
<i>sunnet ar.</i>	- Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem, praksa sve ono što je on govorio, radio i odobrio.
<i>sura ar.</i>	- poglavlje Kur'ana (ima ih 114).
<i>surmeliĵast tur.</i>	- boje surme.
<i>šefa'at ar.</i>	- zauzimanje, zagovor.
<i>šehid ar.</i>	- osoba koja pogine na Allahovu putu.
<i>šejh ar.</i>	- učenjak, učitelj, stariji čovjek.
<i>šejtan ar.</i>	- sotona, đavo.
<i>ševal ar.</i>	- deseti mjesec hidžretske, mjesečeve godine.
<i>ši'ija ar.</i>	- pripadnik islamske sekte koja priznaje samo Kur'an, a odbacuje sunnet.
<i>tabi'in ar.</i>	- savremenik Muhammedovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.
<i>talak ar.</i>	- razvod braka.
<i>tedlis ar.</i>	- prevara, obmana, falsifikat.
<i>tekbir ar.</i>	- izgovor riječi <i>Allahu ekber</i> .
<i>terazije tur.</i>	- kantar, tezulja, mjerilo.
<i>tesbih ar.</i>	- riječi slave; <i>Subhanallahu, El-Hamdu lillahi i Allahu ekber</i>
<i>tespih tur.</i>	- brojanica.
<i>tešehhud ar.</i>	- sjedenje u namazu koliko se može proučiti <i>Et-Tehijjatu</i> .
<i>turban tur.</i>	- saruk, čalma, pokrivalo za glavu.
<i>ummet ar.</i>	- pristalice, sljedbenici, narod.
<i>umra ar.</i>	- hodočašće Mekke koje se može obaviti u bilo koje doba godine.
<i>uzengija tur.</i>	- u što jahač utiče noge.
<i>zebanije ar.</i>	- ljuta guja zmija otrovnica.
<i>zekjat ar.</i>	- obavezna milostinja koja se daje na imovinu.
<i>zikir ar.</i>	- izgovaranje Allahovih imena i drugih pobožnih tekstova.

SADRŽAJ

POGLAVLJA O TUMAČENJU KUR'ANA *od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem*

22. Iz sure El-Enbija	2
23. Iz sure El-Hadždž	5
24. Iz sure El-Mu'minun	9
25. Iz sure En-Nur	15
26. Iz sure El-Furkan	22
27. Iz sure Eš-Šu'ara'	24
28. Iz sure En-Neml	26
29. Iz sure El-Kasas	27
30. Iz sure El-Ankebut	28
31. Iz Sure Er-Rum	31
32. Iz sure Lukman	33
33. Iz sure Es-Sedžde	35
34. Iz sure El-Ahzab	42
35. Iz sure Sebe'	54
36. Iz sure Meleci (Fatir)	56
37. Iz sure Jasin	57
38. Iz sure Es-Safat	59
39. Iz sure Sâd	62
40. Iz sure Ez-Zumer	68
41. Iz sure El-Mu'min	72
42. Iz sure Es-Sedžde	73
43. Iz sure Eš-Šura	75
44. Iz sure Ez-Zuhruf	77
45. Iz Sure Ed-Duhan	77
46. Iz sure El-Ahkaf	81
47. Iz sure Muhammed	84
48. Iz sure El-Feth	86
49. Iz sure El-Hudžurat	89
50. Iz sure Kâf	92
51. Iz sure Ez-Zarijat	93
52. Iz sure Et-Tur	95
53. Iz sure En-Nedžm	97
54. Iz sure El-Kamer	101
55. Iz sure Er-Rahman	103
56. Iz sure El-Vaki'a	105
57. Iz sure el-Hadid	109

58. Iz sure El-Mudžadele	111
59. Iz sure El-Hašr	115
60. Iz sure El-Mumtehane	118
61. Iz sure Es-Saff	121
62. Iz sure El-Džum'a	122
63. Iz sure El-Munafikun	126
64. Iz sure Et-Tegabun	130
65. Iz sure Et-Tahrim	132
66. Iz sure Nun vel kalem	135
67. Iz sure El-Hakka	137
68. Iz sure Seele sailun	139
69. Iz sure El-Džin	140
70. Iz sure El-Muddessir	143
71. Iz sure El-Kijame	145
72. Iz sure Abese	147
73. Iz sure Izeš-šemsu kuvviret	148
74. Iz sure Vejlun lilmutaffifin	149
75. Iz sure Izes-semaun šekkat	150
76. Iz sure El-Burudž	153
77. Iz sure El Gasije	156
78. Iz sure El-Fedžr	157
79. Iz sure Veš-šemsi ve duhaha	157
80. Iz sure Vel-lejli iza jagša	159
81. Iz sure Ed-Duha	160
82. Iz sure El-Inširah	160
83. Iz sure Et-Tin	161
84. Iz sure Ikre' bismi Rabbike	162
85. Iz sure El-Kadr	164
86. Iz sure Lem jekun	165
87. Iz sure Iza zulzilet	166
88. Iz sure Elhakumut-tekasur	167
89. Iz sure El-Kevser	170
90. Iz sure El-Feth	171
91. Iz sure Tebbet	172
92. Iz sure El-Ihlas	173
93. Iz sura Muavezetejni	175

POGLAVLJA O DOVAMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O vrijednosti dove	178
2. O istoj temi	179

3. O istoj temi	180
4. O vrijednosti zikra	181
5. O istoj temi	181
6. O istoj temi	182
7. O vrijednosti ljudi koji sjednu radi spominjanja Allaha	183
8. O sjedenju u društvu u kome se ne spominje Allah	184
9. O tome da će dova muslimana biti uslišana	185
10. Onaj ko moli treba početi sa sobom	187
11. O podizanju ruku prilikom dove	188
12. O onome koji u dovi pužuruje uslišanje	189
13. O dovi koja se uči ujutro i uveče	190
14. O istoj temi	192
15. O istoj temi	193
16. O dovi koja se uči prilikom lijeganja u postelju	194
17. O istoj temi	196
18. O istoj temi	196
19. O istoj temi	198
20. O istoj temi	198
21. O onome koji pred spavanje prouči nešto iz Kur'ana	199
22. O istoj temi	201
23. O istoj temi	203
24. O izgovoru riječi: Subhanallah, Allahu	204
25. O istoj temi	205
26. O dovi koja se uči nakon buđenja noću	207
27. O istoj temi	208
28. O istoj temi	208
29. O tome šta će reći osoba kad ustane radi noćnog namaza	209
30. O istoj temi	211
31. O dovi prilikom stupanja u noćni namaz	213
32. O istoj temi	216
33. Šta se izgovara na Kur'anskim sedždama	220
34. Šta se uči prilikom izlaska iz kuće	221
35. O istoj temi	222
36. Šta se izgovara prilikom ulaska u pijacu	223
37. Šta će izgovarati osoba kada se razboli	224
38. Šta treba reći onaj koji vidi nekog ko je u nekom iskušenju	226
39. Šta će reći onaj koji ustane iz sijela	227
40. Šta treba učiti onaj koji je tužan ili koji ima kakvu brigu	228
41. Šta treba reći onaj koji se useljava u stan (ili odsjeda u nekom prostoru)	229
42. Šta će reći onaj ko kreće na put	230
43. Šta govori onaj koji se vraća s putovanja	232

44. O istoj temi	233
45. Šta izgovara osoba koja se od nekoga oprašta	233
46. O istoj temi	234
47. O istoj temi	235
48. O dovi putnika	236
49. Šta će proučiti osoba kada uzjaše životinju (ili sjedne u prijevozno sredstvo).....	237
50. Šta se uči kad puše jak vjetar	238
51. Šta se uči kad se čuje grmljavina	239
52. Šta se izgovara kada se ugleda mlađak	240
53. Šta se izgovara prilikom srdžbe	240
54. Šta će reći onaj ko usnije ružan san	241
55. Šta se izgovara kad se ugledaju prvi plodovi	242
56. Šta će reći onaj ko hoće da jede	243
57. Šta se izgovara nakon jela	245
58. Šta će reći onaj koji čuje revanje magarca	246
59. Vrijednosti izgovora riječi: Subhanallah	247
60. O istoj temi	248
61. O istoj temi	250
62. O istoj temi	252
63. O istoj temi	253
64. O istoj temi	254
65. O sveobuhvatnim dovama Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem	256
66. O istoj temi	258
67. O istoj temi	259
68. O istoj temi	260
69. O istoj temi	261
70. O istoj temi	261
71. O istoj temi	262
72. O brojanju riječi tesbiha na prste ruke	263
73. O istoj temi	265
74. O istoj temi	265
75. O istoj temi	266
76. O istoj temi	267
77. O istoj temi	268
78. O istoj temi	269
79. O istoj temi	270
80. O istoj temi	271
81. O istoj temi	272
82. O istoj temi	272
83. O istoj temi	273

84. O istoj temi	275
85. O istoj temi	276
86. O istoj temi	277
87. O istoj temi	278
88. O istoj temi	281
89. O istoj temi	283
90. O istoj temi	284
91. O istoj temi	284
92. O istoj temi	286
93. O istoj temi	287
94. O istoj temi	288
95. O istoj temi	288
96. O istoj temi	290
97. O istoj temi	291
98. O istoj temi	291
99. O istoj temi	293
100. O istoj temi	294
101. O istoj temi	296
102. O vrijednosti pokajanja i traženja oprosta i o Allahovoj milosti prema Njegovim robovima	298
103. O istoj temi	300
104. O istoj temi	301
105. O istoj temi	301
106. O istoj temi	302
107. O istoj temi	303
108. O istoj temi	304
109. O istoj temi	305
110. O istoj temi	306
111. O istoj temi	307
112. O istoj temi	308
113. O istoj temi	310
114. O istoj temi	311
115. O istoj temi	312
116. O istoj temi	313
117. O istoj temi	314
118. O istoj temi	315

RAZLIČITI HADISI IZ POGLAVLJA O DOVAMA

1. Poglavlje o istoj temi	318
2. O dovi za bolesnika	320
3. O dovi u vitr namazu	321

4. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, dovi i traženju utočišta poslije svakog namaza	322
5. O dovi za (bolje) pamćenje	325
6. O očekivanju olakšanja i drugog	327
7. O istoj temi	330
8. Vrijednosti riječi: La havle vela kuvvete illa billah.	334
9. O istoj temi	336
10. O istoj temi	337
11. O tome koje su riječi Allahu najdraže	340
12. O istoj temi	343
13. O istoj temi	347
14. O istoj temi	348
15. O istoj temi	348
16. O istoj temi	349
17. O istoj temi	350
18. O istoj temi	350
19. O istoj temi	351

POGLAVLJA O VRLINAMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O vrlinama Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem	354
2. O istoj temi	356
3. O istoj temi	358
4. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, rođenju	362
5. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstvu	363
6. Koliko je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao godina kad je počeo primati Objavu.	365
7. O znacima Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstva i onome čime ga je Allah posebno odlikovao	367
8. O istoj temi	368
9. O istoj temi	369
10. O istoj temi	370
11. O istoj temi	371
12. O istoj temi	372
13. O istoj temi	373
14. O istoj temi	374
15. Kako je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi veselem, silazila Objava	375
16. O opisu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem	375
17. O istoj temi	376
18. O istoj temi	377
19. O istoj temi	378

20. O istoj temi	379
21. O istoj temi	380
22. O istoj temi	380
23. O Pečatu poslanstva	381
24. O istoj temi	382
25. O istoj temi	383
26. O istoj temi	383
27. O istoj temi	384
28. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, životnoj dobi i koliko je imao godina kada je preselio na ahiret	385
29. O istoj temi	385
30. O istoj temi	386
31. O istoj temi	387
32. O vrlinama Ebu Bekra es-Siddika, radijellahu anhu, čije je ime Abdullah b. Osman, a nadimak Atik	388
33. O istoj temi	390
34. O istoj temi	392
35. O istoj temi	392
36. O istoj temi	395
37. O istoj temi	396
38. O istoj temi	396
39. O istoj temi	397
40. O istoj temi	398
41. O istoj temi	399
42. O istoj temi	400
43. O istoj temi	401
44. O istoj temi	402
45. O istoj temi	403
46. Vrline Ebu Hafsa Omera b. Hattaba, radijellahu anhu	404
47. O istoj temi	405
48. O istoj temi	405
49. O istoj temi	406
50. O istoj temi	407
51. O istoj temi	408
52. O istoj temi	409
53. O istoj temi	410
54. O istoj temi	411
55. O istoj temi	412
56. O istoj temi	413
57. Vrline Osmana b. Affana, r.a, koji je imao dva nadimka po djeci: Ebu Amr i Ebu Abdullah	415
58. O istoj temi	416

59. O istoj temi	418
60. O istoj temi	422
61. O istoj temi	423
62. O istoj temi	424
63. O istoj temi	426
64. O istoj temi	427
65. Vrline Alije b. Ebu Taliba, radijellahu anhu, koji ima dva nadimka: Ebu Turab i Ebul-Hasan	429
66. O istoj temi	431
67. O istoj temi	432
68. O istoj temi	432
69. O istoj temi	433
70. O istoj temi	434
71. O istoj temi	435
72. O istoj temi	437
73. O istoj temi	438
74. O istoj temi	439
75. O istoj temi	440
76. O istoj temi	441
77. O istoj temi	443
78. O istoj temi	443
79. Vrline Ebu Muhammeda Talhe b. Ubejdullaha, r. a.	445
80. O istoj temi	447
81. Vrline Zubejra b. Avvama, r.a.	448
82. O istoj temi	448
83. O istoj temi	449
84. O istoj temi	450
85. Vrline Abdur-Rahmana b. Avfa b. Abdu Avfa ez-Zuhrija, r.a.	451
86. O istoj temi	452
87. Vrline Ebu Ishaka Sa'da b. Ebu Vekkasa, radijellahu anhu; Ebu Vekkas se zvao Malik b. Vehib	453
88. O istoj temi	454
89. O istoj temi	455
90. O istoj temi	456
91. Vrline Ebul-A'vera čije je ime Seid b. Zejd b. Amr b. Nufejl, radijellahu anhu.	457
92. Vrline Ebu Ubejdea Amira b. Džerraha, radijellahu anhu	458
93. Vrline Ebu Fadla Abbasa b. Abdulmuttaliba, radijellahuanhu, Vjerovjesnikova, sallallahu alehi ve sellem, amidže.	460
94. O istoj temi	461

95. O istoj temi	461
96. O istoj temi	462
97. Vrline Džafera b. Ebu Taliba, Alijinog brata, radijellahu anhu.	463
98. O istoj temi	464
99. Vrline Ebu Muhammeda Hasana b. Alije b. Ebu Taliba i Husejna b. Alije b. Ebu Taliba, radijellahu anhu	466
100. O istoj temi	469
101. O istoj temi	470
102. O istoj temi	473
103. Vrline Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, porodice	476
104. Vrline Muaza b. Džebela, Zejda b. Sabita, Ubeja b. Ka'ba i Ebu Ubejdea b. Džerraha, radijellahu anhum	478
105. Vrline Selmana el-Farisija, radijellahu anhu	481
106. Vrline Ammara b. Jasira, radijellahu Anhu, koji je imao nadimak Ebul-Jakzan	482
107. Vrline Ebu Zerra el-Gifarija, radijellahu anhu.	484
108. Vrline Abdullaha b. Selama, radijellahu anhu	486
109. Vrline Abdullaha b. Mes'uda, radijellahu anhu	488
110. Vrline Huzejfea b. Jemana, r. a.	491
111. Vrline Zejda b. Harisea, radijellahu anhu	493
112. Vrline Usamea b. Zejda, radijellahu anhu	495
113. Vrline Džerira b. Abdullaha el-Bedželija, r.a.	497
114. Vrline Abdullaha b. Abbasa, radijellahu anhu.	498
115. Vrline Abdullaha b. Omera, radijellahu anhu	499
116. Vrline Abdullaha b. Zubejra, radijellahu anhu.	500
117. Vrline Enesa b. Malika, radijellahu anhu.	501
118. Vrline Ebu Hurejrea, radijellahu anhu	505
119. Vrline Muavije b. Ebu Sufjana, radijellahu anhu.	508
120. Vrline Amra b. Asa, radijellahu anhu.	509
121. Vrline Halida b. Velida, radijellahu anhu.	510
122. Vrline Sa'da b. Muaza, radijellahu anhu	511
123. Vrline Kajsja b. Sa'da b. Ubadea, radijellahu anhu.	512
124. Vrline Džabira b. Abdullaha, radijellahu anhu	513
125. Vrline Mus'aba b. Umejra, radijellahu anhu	514
126. Vrline Beraa b. Malika, radijellahu anhu.	515
127. Vrline Ebu Musaa el-Eš'arija, radijellahu anhu	516
128. Vrline Sehla b. Sa'da, radijellahu anhu	517
129. O vrijednostima onih koji su vidjeli Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim drugovali	518
130. O vrijednosti onih koji su dali Prisegu pod drvetom.	519

131. O onima koji grde Vjerovjesnike, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe.	520
132. O vrijednosti Fatime, radijellahu anha	524
133. Vrijednosti Aiše, radijellahu anha	529
134. O vrijednosti Hatidže, radijellahu anha	533
135. O vrijednostima Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruha	536
136. Vrijednost Ubeja b. Ka'ba, radijellahu anhu	539
137. O vrijednosti ensarija i Kurejšija	541
138. O tome koja su plemena ensarija najbolja	545
139. O vrijednosti Medine	548
140. O vrijednosti Mekke	552
141. O vrijednosti Arapa	553
142. O vrijednosti nearapa	555
143. O vrijednosti Jemena	557
144. O plemenima Gifar, Eslem, Džuhejne i Muzejne	560
145. O plemenima Sekif i Benu Hanife	563
KITABUL-ILEL	580
RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI	
IZ ARAPSKOG I DRUGIH STRANIH JEZIKA	597

A purple-toned collage featuring various Arabic calligraphic elements. Large, stylized letters are prominent, including 'م' (Meem) and 'ل' (Lam). Smaller text fragments are scattered throughout, such as 'فنا' (Fana) at the top right, 'الشيء' (Al-Shay' - The Thing) in the middle left, and 'ماستفوي' (Mastafwi) at the bottom left. The background is a textured, mottled purple.